ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

THUCYDIDIS
DE BELLO PELOPONNESIACO
LIBRI OCTO

GRAECE ET LATINE

AD EDITIONEM IOS. WASSE ET CAR. ANDR. DUKERI

ACCURATE EXPRESSI

CUM VARIETATE LECTIONIS ET ANNOTATIONIBUS

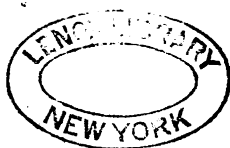

VOLUMEN TERTIUM

BIPONTI

EX TYPOGRAPHIA SOCIETATIS

CIↃIↃCCLXXXVIII

NEW YORK

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

EPITOME LIBRI IV.

MESSANA in Sicilia ab Athenienſibus deſcivit. Cap. I. *Athenienſes Pylum in Peloponneſo communierunt, & praeſidio firmarunt.* III. *Quod cum terra marique Peloponneſii oppugnarent, Athenienſium claſſis ſuis opem ferens, proelio navali Peloponneſios vicit.* XIV. *Eo facto cum quadringentos & viginti delectos Peloponneſios in inſula Sphacteria, cuius tutandae cauſa ibi locati fuerant, a ſuis interclusos circumſiderent Athenienſes: Lacedaemonios pacem petere coëgerunt.* XV. *Qua negata, poſt longam obſidionem tandem egreſſi in inſulam Athenienſes, Peloponneſios partim occiderunt, partim vivos ceperunt.* XXXVIII. *Poſt haec Athenienſes Corinthios terreſtri proelio in ipſorum regione fuderunt, Cythera inſulam Lacedaemoniis eripuerunt, Niſaeam & longos muros Megarenſium occuparunt.* XLV. *Corcyraeorum ſeditio finem accepit.* XLVIII. LXIV. LXIX. *Sicilienſes fatigati diutino bello, pacem inter ſe foeduſque fecerunt.* LXV. *Braſidas, Lacedaemonius dux, parva cum manu per Theſſaliam in ſocios Athenienſium profectus, plurimos ab eorum ſocietate avertit, Amphipolin, Stagirum, Acanthum, Toronen, aliaque multa oppida, deditione accepit.* LXXIX. LXXXIX. CXVI. *Boeoti Athenienſes, qui regionem ipſorum ingreſſi Delium communierant, proelio in Oropia devicerunt, Delium vi expugnatum receperunt.* XCVI. *Tandem inducias Lacedaemonii Athenienſeſque annuas fecere. per quas, cum Scione & Menda urbes ad Braſidam ab Athenienſibus defeciſſent, Athenienſes exercitu miſſo Mendam receperunt, Scionen obſidione cinxerunt.* CXV. CXXX *&c.*

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ
ΟΛΟΡΟΥ
ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

THUCYDIDIS
OLORI FILII
HISTORIAE LIBER QUARTUS.

ΤΟΥ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, περὶ σίτου ἐκβολὴν, Συρακουσίων δέκα νῆες πλεύσασαι, καὶ Λοκρίδες ἴσαι Μεσσήνην τὴν ἐν Σικελίᾳ κατέλαβον, αὐτῶν ἐπαγαγομένων· καὶ ἀπέστη Μεσσήνη Ἀθηναίων. ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν Συρακούσιοι, ὁρῶντες προσβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς Σικελίας, καὶ φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους, μὴ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενοί ποτε,

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3/4. U. C. Varr. 32. 9/30. Post Apr. 1.

SEQUENTE vere, cum segetes iam spicas emittere inciperent, decem Syracusanorum naves, & totidem Locrorum profectae, Messanam, quae est in Sicilia, occuparunt, ab ipsis oppidanis accitae. Et Messana ab Atheniensibus defecit. Hoc autem potissimum fecerunt Syracusani quidem, quod viderent, id oppidum ad invadendam Siciliam opportunum esse, & Athenienses metuerent, ne illinc ut ex

σφίσι μείζονι παρασκευῇ ἐπέλθωσιν· οἱ δὲ Λοκροὶ, κατὰ ἔχθος τὸ Ῥηγίνων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς καταπολεμεῖν. καὶ ἐσεβεβλήκεσαν ἅμα ἐς τὴν Ῥηγίνων οἱ Λοκροὶ πανστρατιᾷ, ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς Μεσσηνίοις· ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Ῥηγίνων φυγάδων, οἳ ἦσαν παρ' αὐτοῖς. τὸ γὰρ Ῥήγιον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐστασίαζε, καὶ ἀδύνατα ἦν ἐν τῷ παρόντι τοὺς Λοκροὺς ἀμύνεσθαι· ᾗ μᾶλλον καὶ ἐπετίθεντο. δῃώσαντες δὲ, οἱ μὲν Λοκροὶ τῷ πεζῷ ἀπεχώρησαν, αἱ δὲ νῆες Μεσσήνην ἐφρούρουν· καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι ἔμελλον, αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι, τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 3. U. C. Varr. 329.

β'. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος, πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ Ἄγις ὁ Ἀρχιδά-

belli ſede excurrentes, maiori apparatu ſe invaderent: Locri vero, propter odium, quo Rheginos proſequebantur, quia eos utrinque, terra marique, bello premere volebant. ſimul autem Locri cum frequentibus copiis in Rheginorum agrum irruptionem fecerunt, ne Rhegini Meſſeniis auxilium ferrent: ſimul etiam inducti ab exſulibus Rheginis, qui apud ipſos erant. Rhegium enim iampridem ſeditionibus agitabatur, nec in praeſentia Locros arcere poterat: quo etiam magis ipſum Locri premebant. Locri autem, vaſtato Rheginorum agro, cum peditatu quidem domum redierunt: naves vero Meſſanae praeſidio remanſerunt. & aliae, quae inſtruebantur, eo venturae, ibique caſtra ſtativa habiturae, & bellum illinc geſturae erant.

II. Sub eadem veris tempora, antequam frumenta eſſent matura, Peloponneſii eorumque ſocii irruptionem in Atticam fecerunt. illis autem praeerat Agis Archidami

ρου Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδῄουν τὴν γῆν. Ἀθηναῖοι δὲ τάς τε τεσσαράκοντα ναῦς ἐς Σικελίαν ἀπέστειλαν, ὥσπερ παρεσκευάζοντο, καὶ στρατηγοὺς τοὺς ὑπολοίπους, Εὐρυμέδοντα καὶ Σοφοκλέα. Πυθόδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη προαφῖκτο ἐς Σικελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κερκυραίων ἅμα παραπλέοντας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμεληθῆναι, οἳ ἐλῃστεύοντο ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει φυγάδων· καὶ Πελοποννησίων αὐτόσε νῆες ἑξήκοντα παρεπεπλεύκεσαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμωροί· καὶ λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν τῇ πόλει, νομίζοντες κατασχήσειν ῥᾳδίως τὰ πράγματα. Δημοσθένει δὲ ὄντι ἰδιώτῃ, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν ἐξ Ἀκαρνανίας αὐτῷ δεηθέντι, εἶπον χρῆσθαι ταῖς ναυσὶ ταύταις, ἢν βούληται, περὶ τὴν Πελοπόννησον.

γ'. Καὶ ὡς ἐγένοντο πλέοντες κατὰ τὴν Λακωνικὴν,

filius, Lacedaemoniorum rex: & ſtativa ibi habentes agrum populabantur. Athenienſes vero illas quadraginta naves, quas inſtruxerant, in Siciliam miſerunt, & reliquos duces, Eurymedontem, & Sophoclem. Nam Pythodorus, qui cum illis tertius erat dux, in Siciliam iam ante profectus fuerat. His autem imperarunt, ut in tranſitu curarent res Corcyraeorum, qui in urbe erant, qui latrociniis ab exſulibus in monte degentibus infeſtabantur. & Peloponneſiorum ſexaginta naves illuc navigaverant, ut opem illis ferrent, qui in monte erant; ſimul etiam quod propter ingentem famem, qua Corcyraeorum civitas laborabat, res illas in ſuam poteſtatem facile redactum iri ſperarent. Mandarunt etiam Demoſtheni, qui poſt ſuum ex Acarnania reditum vitam privatam degebat, hoc ipſum flagitanti, ut his navibus, ſi vellet, circa Peloponneſum uteretur.

καὶ ἐπυνθάνοντο ὅτι αἱ νῆες ἐν Κερκύρᾳ ἤδη εἰσὶ τῶν Πελοποννησίων, ὁ μὲν Εὐρυμέδων καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἠπείγοντο ἐς τὴν Κέρκυραν. ὁ δὲ Δημοσθένης ἐς τὴν Πύλον πρῶτον ἐκέλευε σχόντας αὐτοὺς, καὶ πράξαντας ἃ δεῖ, τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ, κατὰ τύχην χειμὼν ἐπιγενόμενος κατήνεγκε τὰς ναῦς ἐς τὴν Πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ἠξίου τειχίζεσθαι τὸ χωρίον. ἐπὶ τοῦτῳ γὰρ ξυνεκπλεῦσαι. καὶ ἀπέφαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων τε καὶ λίθων, καὶ φύσει καρτερὸν ὂν, καὶ ἔρημον αὐτό τε καὶ ἐπιπολὺ τῆς χώρας. ἀπέχει γὰρ σταδίους μάλιστα ἡ Πύλος τῆς Σπάρτης τετρακοσίους, καὶ ἔστιν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὲ οὔσῃ γῇ. καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι Κορυφάσιον. οἱ δὲ πολλὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας ἐρήμους τῆς Πελοποννήσου, ἣν βού-

III. Cum autem inter navigandum e regione agri Laconici fuiſſent, & accepiſſent, Peloponneſiorum naves ad Corcyram iam appuliſſe, Eurymedon quidem & Sophocles ad Corcyram tendere properabant. Demoſthenes vero eos hortabatur, ut primum Pylum appellerent, deinde, peractis rebus, quae peragendae eſſent, navigationis curſum conficerent. Illis vero contradicentibus, forte fortuna tempeſtas exorta claſſem Pylum detulit. Demoſthenes autem poſtulavit, ut locus ille confeſtim muniretur. Hac enim de cauſa ſe cum illis navigaſſe dicebat. Demonſtrabat autem, magnam eſſe lignorum lapidumque copiam, & locum natura munitum eſſe, & cum ipſum, tum etiam magnum illius agri tractum circumcirca deſertum eſſe. Pylus enim a Sparta diſtat ſtadia circiter quadringenta, & ſita eſt in eo agro, qui olim erat Meſſenius, quem Lacedaemonii Coryphaſion vocant. Illi vero dicebant, multa eſſe Pelo-

λῆται καταλαμβάνων τὴν πόλιν δαπανᾷν. τῷ δὲ διάφορόν τι ἐδόκει εἶναι τοῦτο τὸ χωρίον ἑτέρου μᾶλλον, λιμένος τε προσόντος, καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τοαρχαῖον, καὶ ὁμοφώνους τοῖς Λακεδαιμονίοις, πλεῖστ' ἂν βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους, καὶ βεβαίους ἅμα τοῦ χωρίου φύλακας ἔσεσθαι.

δ΄. Ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν οὔτε τοὺς στρατηγοὺς, οὔτε τοὺς στρατιώτας, ὕστερον καὶ τοῖς ταξιάρχοις κοινώσας, ἡσύχαζεν ὑπὸ ἀπλοίας, μέχρις αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὁρμὴ ἐπέπεσε περὶ στάσιν ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον. καὶ ἐγχειρήσαντες εἰργάζοντο, σιδήρια μὲν λιθουργὰ οὐκ ἔχοντες, λογάδην δὲ φέροντες λίθους, καὶ ξυνετίθεσαν ὡς ἕκαστόν τι ξυμβαίνοι. καὶ τὸν πηλὸν, εἴπου δέοι χρῆσθαι, ἀγγείων ἀπορίᾳ, ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφε-

ponnesi promontoria deserta, si in iis occupandis civitatem exhaurire velit. Ceterum huic locus iste longe commodior, quam ullus alius, esse videbatur, tum quod ei portus adiaceret, tum etiam quod Messenii, qui olim cognatione cum illius loci incolis coniuncti fuerant, & eadem, qua Lacedaemonii, lingua utebantur, illinc prodeuntes plurima damna Lacedaemoniis daturi essent, simul etiam illius loci fideles custodes futuri essent.

IV. Sed cum neque ducibus, neque militibus rem persuadere posset, quam etiam postea cum ipsis praefectis communicarat, propter navigandi difficultatem quievit, donec ipsos milites otium agentes, ex contentione inter eos orta, loci muniendi cupiditas invasit. Itaque manus ad opus faciendum admoverunt, nulla ferramenta ad lapides caedendos habentes, sed eos cum delectu comportantes; & ubi quisque apte quadrare poterat, coagmentabant. &

ρον, ἐγκεκυφότες τε, ὡς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τὼ χεῖρε ἐς τοὐπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι. παντί τε τρόπῳ ἠπείγοντο φθῆναι τοὺς Λακεδαιμονίους, τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι, πρὶν ἐπιβοηθῆσαι. τὸ γὰρ πλέον τοῦ χωρίου αὐτὸ καρτερὸν ὑπῆρχε, καὶ οὐδὲν ἔδει τείχους.

έ. Οἱ δὲ ἑορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες, καὶ ἅμα πυνθανόμενοι ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο, ὡς ὅταν ἐξέλθωσιν, ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥᾳδίως ληψόμενοι βίᾳ. καί τι αὐτοὺς ὁ στρατὸς ἔτι ἐν ταῖς Ἀθήναις ὢν ἐπέσχε. τειχίσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι [τοῦ χωρίου] τὰ πρὸς ἤπειρον, καὶ ἃ μάλιστα ἔδει, ἐν ἡμέραις ἓξ, τὸν μὲν Δημοσθένην μετὰ νεῶν πέντε αὐτοῦ φύλακα καταλείπουσι, ταῖς δὲ

lutum, ſicubi opus illo eſſet, ob vaſorum penuriam, humeris portabant; ita procumbentes, ut commodiſſime in dorſo permanere poſſet; quin etiam manus a tergo conſerentes, ne decideret. Omnique ratione properabant Lacedaemonios antevertere, & illas munitionum partes, quae oppugnationi maxime opportunae erant, prius abſolvere, quam illi ad opem loco ferendam venirent. nam maior illius loci pars ſuopte ſitu munita erat, muroque non indigebat.

V. Lacedaemonii vero tunc forte diem feſtum agebant, & licet interea hoc audiſſent, tamen contemnebant; quod ſimulac exercitum eduxiſſent, aut hoſtes ſuum adventum non exſpectaturos, aut oppidum a ſe per vim facile receptum iri putarent. nonnihil etiam ipſorum exercitus, qui in agro Attico adhuc erat, ipſos retardavit. Athenienſes vero, communito intra ſex dies loco, qui continentem verſus erat, & ubi maxime oportebat, Demoſthenem quidem

πλείοσι ναυσὶ τὸν ἐς τὴν Κέρκυραν πλοῦν καὶ Σικελίαν ἠπείγοντο.

στʹ. Οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι, ὡς ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου· νομίζοντες μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἆγις ὁ βασιλεὺς οἰκεῖον σφίσι τὸ περὶ τὴν Πύλον. ἅμα δὲ πρωῒ ἐσβαλόντες, καὶ τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος, ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς. χειμών τε ἐπιγενόμενος μείζων παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν, ἐπίεσε τὸ στράτευμα. ὥστε πολλαχόθεν ξυνέβη ἀναχωρῆσαί τε θᾶσσον αὐτοὺς, καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν ἐσβολὴν ταύτην. ἡμέρας γὰρ πεντεκαίδεκα ἔμειναν ἐν τῇ Ἀττικῇ.

ζʹ. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Σιμωνίδης Ἀθηναίων στρατηγὸς, Ἠϊόνα τὴν ἐπὶ Θράκης, Μενδαίων ἀποικίαν, πολεμίαν δὲ οὖσαν, ξυλλέξας Ἀθηναίους τε ὀλί- Menſe forte Maio.

cum quinque navibus ibi reliquerunt, ut ei praeſidio eſſet: at cum ceteris, quorum numerus erat maior, curſum in Corcyram & Siciliam urgebant.

VI. At Peloponneſii, qui in Attica erant, accepto nuntio de Pylo capta, domum celeriter ſe receperunt. Lacedaemonii enim, & Agis ipſorum rex, id quod Pylo contigerat, ad ſe potiſſimum pertinere ducebant. ſimul etiam quia praemature irruptionem fecerant, & frumento adhuc viridi multis commeatus deerat. Praeterea frigus acrius, quam illud anni tempus ferret, exercitum preſſit. Quare multis de cauſis contigit, ut illi celerius ſe receperint, & in hac expeditione minimum commorati fuerint. nam quindecim dies in Attica manſerunt.

VII. Per idem tempus Simonides Athenienſium dux, coacta paucorum Athenienſium, qui in praeſidiis erant, &

γους ἐκ τῶν Φρουρίων, καὶ τῶν ἐκείνῃ ξυμμάχων πλῆθος, προδιδομένην κατέλαβε. καὶ παραχρῆμα ἐπιβοηθησάντων Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων, ἐξεκρούσθη τε, καὶ ἀπέβαλε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν.

ή. Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων, οἱ Σπαρτιᾶται, αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων, εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον· τῶν δὲ ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔφοδος, ἄρτι ἀφιγμένων ἀφ' ἑτέρας στρατιᾶς. περιήγγελλον δὲ κατὰ τὴν Πελοπόννησον, βοηθεῖν ὅτι τάχιστα ἐπὶ Πύλον. καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κερκύρᾳ ναῦς σφῶν τὰς ἑξήκοντα ἔπεμψαν, αἳ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν, καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ Ἀττικὰς ναῦς, ἀφικνοῦνται

magna sociorum illic habitantium manu, Eionem, quae est in Thracia, Mendaeorum coloniam, sed Atheniensium hostem, per proditionem occupavit. cum autem Chalcidenses & Bottiaei confestim opem tulissent, inde expulsus est, multosque milites amisit.

VIII. Cum autem Peloponnesii ex Attica domum rediissent, Spartani quidem, cum ipsi, tum finitimorum populorum proximi, quique ad opem Pylo celeriter ferendam iverunt. ceterorum vero Lacedaemoniorum adversus hostem profectio tardior exstitit, quod ex altera expeditione modo reversi essent. sed nuntiis per totam Peloponnesum circummissis imperarunt, ut omnes ad opem Pylo ferendam primo quoque tempore concurrerent. ad suas etiam sexaginta naves, quae apud Corcyram erant, nuntium miserunt; quae per Leucadium Isthmum transportatae, cum Atticam classem, quae ad Zacynthum erat, latuissent, ad Pylum pervenerunt. copiae vero pedestres & ipsae iam

ἐπὶ Πύλον. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ὁ πεζὸς στρατός. Δημοσθένης δὲ, προσπλεόντων ἔτι τῶν Πελοποννησίων, ὑπεκπέμπει φθάσας δύο ναῦς ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις, παρεῖναι, ὡς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος. καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον, κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο ὡς τῷ τειχίσματι προσβαλοῦντες κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες ῥᾳδίως αἱρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. προσδεχόμενοι δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ζακύνθου τῶν Ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν, ἐν νῷ εἶχον, ἢν ἄρα μὴ πρότερον ἕλωσι, καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφράξαι, ὅπως μὴ ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. ἡ γὰρ νῆσος ἡ Σφακτηρία καλουμένη, τόν τε λιμένα παρατείνουσα, καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη, ἐχυρὸν ποιεῖ,

praesto erant. Demosthenes vero, cum Peloponnesii navigationis cursum eo adhuc tenerent, duas naves clam ocius emisit, quae nuntiarent Eurymedonti, & ceteris Atheniensibus, qui cum classe ad Zacynthum erant, ut celeriter venirent, quod locus in discrimine versaretur. Et illae quidem duae naves, prout Demosthenes mandarat, magnam in navigando celeritatem adhibuerunt. Lacedaemonii vero se ad illius loci munitionem terra marique oppugnandam parabant, quod opus properanter factum, & in quo pauci propugnatores essent, a se facile expugnatum iri sperarent. Ceterum, cum Atticarum navium e Zacyntho auxilia ad Demosthenem brevi ventura exspectarent, in animo habebant, nisi forte prius munitionem expugnassent, ipsas etiam portus fauces obstruere, ne Atheniensibus ad eum appellere liceret. Insula enim nomine Sphacteria ante por-

γὰρ ἦν ὅπλα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ πορίσασθαι. ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ λῃστρικῆς Μεσσηνίων τριακοντόρου καὶ κέλητος ἔλαβον οἳ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὁπλῖταί τε τῶν Μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο, οἷς ἐχρῆτο μετὰ τῶν ἄλλων. τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν τε ἀόπλων καὶ ὡπλισμένων, ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλιστα καὶ ἐχυρὰ τοῦ χωρίου πρὸς τὴν ἤπειρον ἔταξε· προειπὼν ἀμύνασθαι τὸν πεζὸν, ἢν προσβάλῃ. αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων ἑξήκοντα ὁπλίτας, καὶ τοξότας ὀλίγους, ἐχώρει ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ᾗ μάλιστα ἐκείνους προσεδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν. ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα, σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος, ἐπισπάσασθαι αὐτοὺς ἡγεῖτο προθυμήσεσθαι.

ſibi comparare poterant. Quin etiam haec ipſa ceperant ex piratica triremi, & actuario navigio Meſſeniorum, qui forte eo appulerant. Et inter iſtos Meſſenios fuerunt ad quadraginta gravis armaturae milites, quibus Demoſthenes una cum aliis uſus eſt. Is igitur multos & inermium & armatorum, qua maxime continentem verſus muro munitum firmatumque oppidum erat, diſpoſuit; praecipiens, ut hoſtium peditatum propulſarent, ſi aggrederetur. Ipſe vero, cum ex omnibus ſexaginta gravis armaturae milites, & aliquot ſagittarios delegiſſet, cum iſtis extra murum ad mare profectus eſt, qua potiſſimum illos ex navibus in terram exſcenſum facere conaturos exiſtimabat. nam ipſos ad loca quidem aſpera, & ſaxoſa, & ad mare converſa: ſed tamen, quia ab hac parte ſuae munitionis murus infirmiſſimus erat, ipſos ideo putabat allectum iri, magnoque ſtudio daturos operam, ut in hanc partem exſcen-

οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντες ποτὲ ναυσὶ κρατήσεσθαι, οὐκ ἰσχυρὸν ἐτείχιζον, ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν, ἁλώσιμον τὸ χωρίον γίγνεσθαι. κατὰ τοῦτο οὖν πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν χωρίσας ἔταξε τοὺς ὁπλίτας, ὡς εἴρξων, ἢν δύνηται· καὶ παρεκελεύσατο τοιάδε.

ι. ἌΝΔΡΕΣ οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου, μηδεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιᾷδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλέσθω δοκεῖν εἶναι, ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιεστὼς ἡμᾶς δεινὸν, μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως εὔελπις ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφῖκται, ὥσπερ τάδε, λογισμὸν ἥκιστα ἐνδεχόμενα, κινδύνου τοῦ ταχίστου προσδεῖται. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ πλείω ὁρῶ πρὸς ἡμῶν ὄντα, ἢν ἐθέλωμέν τε μεῖναι, καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν καταπλαγέντες, τὰ ὑπάρχον-

derent. Neque ipsi Athenienses sperabant fore unquam, ut classe Lacedaemoniis inferiores essent, & propterea eam muri partem nulla firma munitione muniverant; &, si illi per vim in terram exscendere conarentur, oppidum facile capi posse credebant. In hac igitur parte, quae ipsum mare spectabat, milites collocavit, atque disposuit, ut hostes arceret, si posset. eosque his verbis est adhortatus.

X. *VIRI, qui mihi eiusdem periculi nunc estis socii, nemo vestrûm, reputans omnes difficultates, quae nos circumstant, prudens videri velit, potius quam has nullo modo considerans, bonaeque spei plenus adversarios invadere, propter haec incolumis evasurus. nam quaecunque res (ut istae) ad necessitatem sunt redactae, minimum prudentiae desiderant, at indigent animi praesentia ad periculum celerrime subeundum. Quamquam ego pleraque nobiscum facere video, si & impetum hostium sustinere, neque potiora commoda, quae nobis ad rem feliciter gerendam ad-*

τα ἡμῖν κρείσσω καταπροδοῦναι. τοῦ τε γὰρ χωρίου τὸ δυσέμβατον ἡμέτερον νομίζω, ὃ μενόντων ἡμῶν ξύμμαχον γίγνεται, ὑποχωρήσασι δὲ, καίπερ χαλεπὸν ὂν, εὔπορον ἔσται, μηδενὸς κωλύοντος. καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν, μὴ ῥᾳδίας αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως, ἢν καὶ ὑφ' ἡμῶν βιάζηται. ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ ῥᾷστοί εἰσιν ἀμύνεσθαι· ἀποβάντες δὲ, ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη τότε πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι. κατ' ὀλίγον γὰρ μαχεῖται, καίπερ πολὺ ὂν, ἀπορίᾳ τῆς προσορμίσεως. καὶ οὐκ ἐν γῇ στρατός ἐστιν ἐκ τοῦ ὁμοίου μείζων, ἀλλ' ἀπὸ νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ ξυμβῆναι. ὥστε τὰς τούτων ἀπορίας ἀντιπάλους ἡγοῦμαι τῷ ἡμετέρῳ πλήθει· καὶ ἅμα ἀξιῶ ὑμᾶς, Ἀθηναίους ὄντας, καὶ ἐπισταμένους ἐμπειρίᾳ τὴν ναυτικὴν

sunt, illorum multitudine deterriti, foede prodere velimus. quod enim locus accessu sit difficilis, hoc pro nobis facere duco; quippe qui nobis quidem illorum impetum sustinentibus auxilio futurus est: sed si recedamus, accessu facilis erit, quantumvis alioqui difficilis, utpote nemine hostem prohibente. Et, si recedamus, hostem acrius nos urgentem habebimus, quia non facile se recipere poterit, si nos etiam ipsum urgeamus. Dum enim hostes sunt in navibus, facillime propulsari possunt: sed si in terram exscenderint, tunc vero nobiscum aequa conditione pugnabunt. Et ipsorum multitudo non admodum est extimescenda: quamvis enim sit ingens, tamen propter difficultatem loci, quo appellere conabitur, exigua manu pugnabit. Quamvis enim hostium exercitus nostro sit maior, tamen non est in terra, perinde atque noster; sed ex navibus pugnabit, quibus multae opportunitates in mari contingant est necesse. Quare difficultates istorum nostrae paucitati pares esse duco. Insuper & vos obsecro, qui Athenienses estis, &

ἐπ' ἄλλους ἀπόβασιν (ὅτι εἴτις ὑπομένοι καὶ μὴ φόβῳ ῥοθίου καὶ νεῶν δεινότητος κατάπλου ὑποχωροίη, οὐκ ἄν ποτε βιάζοιτο) καὶ αὐτοὺς νῦν μεῖναί τε, καὶ ἀμυνομένους παρ' αὐτὴν τὴν ῥαχίαν, σώζειν ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ χωρίον.

ια'. Τοσαῦτα τοῦ Δημοσθένους παρακελευσαμένου, οἱ Ἀθηναῖοι ἐθάρσησάν τε μᾶλλον, καὶ ἐπικαταβάντες ἐτάξαντο παρ' αὐτὴν τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἄραντες, τῷ τε κατὰ γῆν στρατῷ προσέβαλλον τῷ τειχίσματι, καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα, οὔσαις τεσσαράκοντα καὶ τρισί. ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει Θρασυμηλίδας, ὁ Κρατησικλέους, Σπαρτιάτης. προσέβαλλε δὲ ᾗπερ ὁ Δημοσθένης προσεδέχετο. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης ἠμύνοντο. οἱ δὲ,

qui experientia nauticum in alios exſcenſum noviſtis, (quod ſi quis hoſtium impetum fortiter ſuſtineat, nec gravi fluctuum illiſorum ſtrepitu & minaci navium incurrentium impetu territus recedat, is nunquam per vim ſummoveri poſſit) ut & nunc perſiſtatis, & arcentes hoſtem ad ipſum litoris ſalebroſi dorſum, & nos ipſos & locum conſervetis.

XI. Cum autem Demoſthenes his tantum Athenienſes adhortatus fuiſſet, illi maiorem fiduciam animo conceperunt, &, cum ad ipſum mare deſcendiſſent, ibi ſe ad hoſtes propulſandum acie inſtructa pararunt. Lacedaemonii vero, motis caſtris, terreſtri exercitu navibuſque XLIII munitiones aggreſſi ſunt. Illorum autem claſſis praefectus erat Thraſymelidas Crateſiclis filius, Spartanus. Eaſque ab ea parte invaſit, qua Demoſthenes illos venturos ſperabat. Athenienſes vero & ipſi utrinque a terra & a mari hoſtem propulſabant. Illi vero claſſem partiti, cum exiguo

κατ' ὀλίγας ναῦς διελόμενοι, διότι οὐκ ἦν πλείοσι προσχεῖν, καὶ ἀναπαύοντες, ἐν τῷ μέρει τοὺς ἐπίπλους ἐποιοῦντο, προθυμίᾳ τε πάσῃ χρώμενοι καὶ παρακελευσμῷ, εἴπως ὠσάμενοι ἕλοιεν τὸ τείχισμα. πάντων δὲ φανερώτατος ὁ Βρασίδας ἐγένετο. τριηραρχῶν γὰρ, καὶ ὁρῶν, τοῦ χωρίου χαλεποῦ ὄντος, τοὺς τριηράρχους καὶ κυβερνήτας, εἴπου καὶ δοκοίη δυνατὸν εἶναι σχεῖν, ἀποκνοῦντας, καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν, ἐβόα, λέγων ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη ξύλων φειδομένους, τοὺς πολεμίους ἐν τῇ χώρᾳ περιϊδεῖν τεῖχος πεποιημένους· ἀλλὰ τάς τε σφετέρας ναῦς, βιαζομένους τὴν ἀπόβασιν, καταγνύναι ἐκέλευε, καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποκνῆσαι ἀντὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν τὰς ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ παρόντι ἐπιδοῦναι· ὀκείλαντας δὲ, καὶ παντὶ τρόπῳ

navium numero, quod cum maiore ad litus appellere non possent, & ceteras naves interea quiescere iubentes, per vices impetum faciebant, omnique animi contentione & adhortatione utentes, si quo modo reiectis hostibus munitionem capere possent. Brasidas autem omnium maxime conspicuus exstitit. cum enim esset unus e trierarchis, & videret propter loci & accessus difficultatem trierarchos & gubernatores, si quam etiam ad partem accedi posse videbatur, formidantes, & caventes, ne naves confringerent, vociferabatur, dicens, non decere ipsos, dum lignis parcunt, munitionem in suo agro ab hostibus exstructam pati. quin immo iubebat ipsos ex navibus in litus per vim exscendere, navesque confringere: & socios hortabatur, ne pro magnis beneficiis, quae acceperant, suas naves in praesentia Lacedaemoniis largiri dubitarent; sed navibus in litus impactis, & quavis ratione exscensu ex illis in terram

ἀποβάντας, τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι.

ιβ'. Καὶ ὁ μὲν τούς τε ἄλλους τοιαῦτα ἐπέσπερχε, καὶ τὸν ἑαυτοῦ κυβερνήτην ἀναγκάσας ὀκεῖλαι τὴν ναῦν, ἐχώρει ἐπὶ τὴν ἀποβάθραν. καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν, ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων· καὶ τραυματισθεὶς πολλὰ, ἐλειποψύχησέ τε, καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξειρεσίαν, ἡ ἀσπὶς περιεῤῥύη εἰς τὴν θάλασσαν. καὶ ἐξενεχθείσης αὐτῆς ἐς τὴν γῆν, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι, ὕστερον πρὸς τὸ τροπαῖον ἐχρήσαντο, ὃ ἔστησαν τῆς προσβολῆς ταύτης. οἱ δ' ἄλλοι προυθυμοῦντο μὲν, ἀδύνατοι δ' ἦσαν ἀποβῆναι, τῶν τε χωρίων χαλεπότητι, καὶ τῶν Ἀθηναίων μενόντων, καὶ οὐδὲν ὑποχωρούντων. ἐς τοῦτό τε περιέστη ἡ τύχη ὥστε Ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ ταύτης Λακωνικῆς ἀμύνεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας, Λα-

facto, & viros & locum in suam potestatem redigerent.

XII. Atque ipse quidem his verbis alios instigabat, & cum suum gubernatorem navem in litus impingere coëgisset, ad navis pontem perrexit. & descendere conatus, ab Atheniensibus est reiectus; multisque vulneribus sauciatus, animi deliquium passus est: eoque collapso in illud spatium, quod est inter ipsos remiges & proram, clypeus eius in mare decidit. cum autem in terram delatus fuisset, Athenienses eum susceperunt, & postea in tropaeo sunt usi, quod propter victoriam ex hac hostium oppugnatione partam erexerunt. Ceteri vero magna quidem animi alacritate exscendere conabantur: sed non poterant, cum propter locorum difficultatem, tum etiam propter Atheniensium praesentiam; qui hostium impressionem sustinebant, neque loco cedebant. Tunc autem tanta fortunae commutatio facta est, ut Athenienses quidem ex terra, eaque Laconica, Lace-

κεδαιμονίους δὲ, ἐκ νεῶν τε καὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν οὖσαν ἐπ' Ἀθηναίους ἀποβαίνειν. ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει τῆς δόξης ἐν τῷ τότε, τοῖς μὲν, ἠπειρώταις μάλιστα εἶναι, καὶ τὰ πεζὰ κρατίστοις, τοῖς δὲ, θαλασσίοις τε, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν.

ιγ'. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τῆς ὑστεραίας μέρος τι προσβολὰς ποιησάμενοι, ἐπέπαυντο. καὶ τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινας ἐς Ἀσίνην, ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν ἔχειν, ἀποβάσεως δὲ μάλιστα οὔσης, ἑλεῖν μηχαναῖς. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἐκ τῆς Ζακύνθου νῆες τῶν Ἀθηναίων παραγίγνονται τεσσαράκοντα. προσεβοήθησαν γὰρ τῶν τε Φρουρίδων τινὲς αὐτοῖς τῶν ἐκ Ναυπάκτου, καὶ Χῖαι

daemonios navibus infeſtis contra ſe venientes, propulſarent; Lacedaemonii vero, ex navibus, & in ſuum agrum, tunc hoſtilem, contra Athenienſes deſcendere conarentur. Ingens enim gloriae acceſſio eo tempore facta eſt, his quidem, quod maxime mediterranei, pedeſtribus proeliis praeſtantiſſimi viſi fuiſſent; illis vero, quod maritimi eſſe, rerumque nauticarum peritia longe praeſtare viſi fuiſſent.

XIII. Hoc igitur die, & ſequentis parte, cum Lacedaemonii aliquoties hoſtis munitionem adorti fuiſſent, eius oppugnandae finem fecerunt. Tertio die naves aliquot Aſinam dimiſerunt, ad comparandam materiam ad machinas faciendas; quod eam muri partem, quae portum ſpectabat, & quae alta quidem erat, ſed tamen praecipue locum exſcenſioni in terram faciendae opportunum habebat, machinis a ſe captum iri ſperarent. Interea vero quadraginta Athenienſium naves ex Zacyntho advenerunt. nam acceſſerant illis auxilio aliquot praeſidiariae, quae Nau-

τέσσαρες. ὡς δὲ εἶδον τήν τε ἤπειρον ὁπλιτῶν περίπλεων, τήν τε νῆσον, ἔν τε τῷ λιμένι οὔσας τὰς ναῦς, καὶ οὐκ ἐκπλεούσας, ἀπορήσαντες ὅπη καθορμίσωνται, τότε μὲν ἐς Πρώτην τὴν νῆσον, ἣ οὐ πολὺ ἀπέχει, ἔρημος οὖσα, ἔπλευσαν, καὶ ηὐλίσαντο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν, ἀνήγοντο, ἢν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσιν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν· εἰ δὲ μὴ, ὡς αὐτοὶ ἐπεσπλευσούμενοι. καὶ οἱ μὲν οὔτε ἀντανήγοντο, οὔτε ἃ διενοήθησαν, φράξαι τοὺς ἔσπλους, ἔτυχον ποιήσαντες· ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῇ, τάς τε ναῦς ἐπλήρουν, καὶ παρεσκευάζοντο, ἢν ἐσπλέῃ τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι ὄντι οὐ σμικρῷ ναυμαχήσοντες.

ιδ'. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι γνόντες, καθ' ἑκάτερον τὸν ἔσπλουν ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ τὰς μὲν πλείους καὶ με- Menſe adhuc Maio.

pacti erant, & quatuor Chiae. Sed cum Athenienſes vidiſſent & ipſam continentem, & inſulam militibus armatis refertam, & naves, quae in portu erant, non prodire, ambigentes quonam appellerent, tunc quidem ad Proten inſulam, quae non multum diſtabat, & deſerta erat, contenderunt, ibique caſtris poſitis pernoctarunt. Poſtero die, ut ad navale proelium inſtructi, in altum vela fecerunt, ut pugnarent, ſi contra ſe in apertum mare venire voluiſſent: ſin minus, ut ipſi in portum ingrederentur. Illi vero nec obviam ipſis in altum proceſſerunt, neque, quemadmodum conſtituerant, portus oſtia obſtruxerunt; ſed in terra ſe continentes, naves complebant, ſeque ad navale proelium in portu non parvo committendum parabant, ſi quis ingredi voluiſſet.

XIV. Athenienſes vero hac re cognita ab utroque portus oſtio impreſſionem in ipſos fecerunt; & invecti in com-

τεώρους ἤδη τῶν νεῶν καὶ ἀντιπρώρους προσπεσόντες ἐς φυγὴν κατέστησαν, καὶ ἐπιδιώκοντες, ὡς διὰ βραχέος, ἔτρωσαν μὲν πολλὰς, πέντε δ' ἔλαβον, καὶ μίαν τούτων αὐτοῖς ἀνδράσι· ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῇ καταπεφευγυίαις ἐνέβαλλον. αἱ δὲ, καὶ πληρούμεναι ἔτι, πρὶν ἀνάγεσθαι, ἐκόπτοντο. καί τινας καὶ ἀναδούμενοι, κενὰς εἷλκον, τῶν ἀνδρῶν ἐς φυγὴν ὡρμημένων. ἃ ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ περιαλγοῦντες τῷ πάθει, ὅτι περ αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ, παρεβοήθουν· καὶ ἐπεσβαίνοντες ἐς τὴν θάλασσαν ξὺν τοῖς ὅπλοις ἀνθεῖλκον, ἀντιλαμβανόμενοι τῶν νεῶν. καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος, ᾧ μή τινι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε ὁ θόρυβος μέγας, καὶ ἀντηλλαγμένος τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς ναῦς. οἵ τε γὰρ Λα-

plures ipsorum naves a terra iam remotas, & adversis proris venientes, in fugam verterunt; & insecuti, quod breve spatium inter eos esset, multas quidem fregerunt, quinque vero ceperunt, & harum unam cum ipsis viris: in ceteras vero, quae ad terram confugerant, impressionem fecerunt. aliae vero, dum adhuc instruerentur, antequam in altum proveherentur, ab Atheniensibus lacerabantur. Nonnullas etiam, ex quibus homines aufugerant, suis navibus alligarunt, & vacuas traxerunt. Quae conspicientes Lacedaemonii, & cladem istam aegerrime ferentes, quod ipsorum cives ab hostibus in insula interciperentur, ad opem illis ferendam veniebant. & armati in mare ingredientes, suas naves manibus apprehendebant, & ad se retrahebant. Et in eo unusquisque existimabat res impeditas fuisse, quibus gerendis & ipse non interfuisset. & ingens tumultus, & ab utrorumque moribus diversus circa naves exstitit. Nam

κεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμίας καὶ ἐκπλήξεως, ὡς εἰπεῖν, ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς ἐναυμάχουν· οἵ τε Ἀθηναῖοι, κρατοῦντες, καὶ βουλόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ ὡς ἐπιπλεῖστον ἐπεξελθεῖν, ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν. πολύν τε πόνον παρασχόντες ἀλλήλοις, καὶ τραυματίσαντες, διεκρίθησαν. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς κενὰς ναῦς, πλὴν τῶν τοπρῶτον ληφθεισῶν, διέσωσαν. καταστάντες δὲ ἑκάτεροι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἱ μὲν τροπαῖόν τε ἔστησαν, καὶ νεκροὺς ἀπέδοσαν, καὶ ναυαγίων ἐκράτησαν· καὶ τὴν νῆσον εὐθὺς περιέπλεον, καὶ ἐν φυλακῇ εἶχον, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπειλημμένων. οἱ δ' ἐν τῇ ἠπείρῳ Πελοποννήσιοι, καὶ ἀπὸ πάντων ἤδη βεβοηθηκότες, ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ Πύλῳ.

ιέ. Ἐς δὲ τὴν Σπάρτην ὡς ἠγγέλθη τὰ γεγενημένα

& Lacedaemonii prae ſtudio & formidine nihil aliud, ut ita loquar, quam navale proelium e terra faciebant: & Athenienſes, qui victores erant, & qui praeſenti victoriae fortuna quam longiſſime progredi volebant, ex navibus pedeſtrem pugnam committebant. cum autem multo labore ſe ipſos mutuo fatigaſſent, & multa vulnera ultro citroque intuliſſent & accepiſſent, diremti ſunt: & Lacedaemonii naves inanes, illis exceptis, quae initio captae fuerant, ſervarunt. Cum autem utrique in ſua caſtra ſe recepiſſent, illi quidem tropaeum erexerunt, & caeſorum cadavera reſtituerunt, naviumque fractarum tabulis ſunt potiti; inſulamque protinus claſſe circumire coeperunt, eamque cuſtodiebant, quod viri in ea intercepti eſſent. Peloponneſii vero, qui in continente erant, & qui ex omnibus regionibus ad opem ſuis ferendam iam convenerant, caſtris ad Pylum poſitis ſe in ſuo loco continebant.

περὶ Πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ μεγάλῃ, τὰ τέλη καταβάντας ἐς τὸ στρατόπεδον, βουλεύειν πρὸς τὸ χρῆμα ὁρῶντας, ὅ, τι ἂν δοκῇ. καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον ὂν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι, καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ τι παθεῖν αὐτοὺς, ἢ ὑπὸ πλήθους βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας, ἔδοξεν αὐτοῖς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων, ἢν ἐθέλωσι, σπονδὰς ποιησαμένους τὰ περὶ Πύλον, ἀποστεῖλαι ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις περὶ ξυμβάσεως, καὶ τοὺς ἄνδρας ὡστάχιστα πειρᾶσθαι κομίσασθαι.

ιϛ'. Δεξαμένων δὲ τῶν στρατηγῶν τὸν λόγον, ἐγίγνοντο σπονδαὶ τοιαίδε· Λακεδαιμονίους μὲν τὰς ναῦς, ἐν αἷς ἐναυμάχησαν, καὶ τὰς ἐν τῇ Λακωνικῇ πάσας, ὅσαι ἦσαν μακραὶ, παραδοῦναι κομίσαντας ἐς Πύλον

XV. Cum autem rerum ad Pylum geſtarum nuntius Spartam allatus fuiſſet, placuit ipſis Lacedaemoniis, quippe quod reſpublica magnam cladem accepiſſet, ut ſummi magiſtratus in caſtra ſe conferrent; &, rebus inſpectis, pro tempore conſtituerent, quidquid agendum videretur. Illis vero, cum animadvertiſſent, nulla ratione ſuis ſuccurri poſſe, nec in diſcrimen illos adducere vellent, ne vel fame premerentur, vel multitudine opprimerentur, vel in eorum poteſtatem redigerentur, placuit, induciis factis cum Athenienſium ducibus, ſi vellent, de rebus ad Pylum ſpectantibus, legatos Athenas de compoſitione acturos mittere, & operam dare, ut ſuos cives primo quoque tempore reciperent.

XVI. Cum autem Athenienſium duces conditionem ab illis oblatam accepiſſent, has inducias fecerunt: *Ut Lacedaemonii quidem naves, in quibus pugnaverant, omneſque, quot-*

Ἀθηναίοις, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ τειχίσματι, μήτε κατὰ γῆν, μήτε κατὰ θάλασσαν· Ἀθηναίους δὲ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ἀνδράσι σῖτον ἐᾶν τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Λακεδαιμονίους ἐκπέμπειν τακτὸν, καὶ μεμαγμένον, δύο χοίνικας ἑκάστῳ Ἀττικὰς ἀλφίτων, καὶ δύο κοτύλας οἴνου, καὶ κρέας· θεράποντι δὲ, τούτων ἡμίσεα· ταῦτα δὲ, ὁρώντων τῶν Ἀθηναίων ἐσπέμπειν· καὶ πλοῖον μηδὲν ἐσπλεῖν λάθρα. Φυλάσσειν δὲ καὶ τὴν νῆσον Ἀθηναίους μηδὲν ἧσσον, ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας· καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ Πελοποννησίων στρατῷ, μήτε κατὰ γῆν, μήτε κατὰ θάλασσαν. ὅ, τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι καὶ ὁτιοῦν, τότε λελύσθαι τὰς σπονδάς. ἐσπεῖσθαι δὲ αὐτὰς μέχρις οὗ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις. ἀποστεῖλαι δὲ αὐτοὺς τριήρει Ἀθηναίους, καὶ πάλιν κομίσαι. ἐλθόντων δὲ, τάς

quot in ora Laconica longae erant, Pylum delatas Atheniensibus traderent, nec arma munitionibus inferrent, neque a terra, neque a mari. Athenienses vero permitterent Lacedaemoniis, qui in continente erant, ut suis civibus in insula interceptis afferrent frumentum praescriptum, ac molitum; binas videlicet farinae choenicas Atticas, totidem vini cotylas, & carnis frustum, viritim. servis vero, dimidium horum. utque haec ipsa in insulam Atheniensibus inspectantibus mitterent, neve navigium ullum furtim illuc ingrederetur. Interea Athenienses insulam nihilo minus custodirent, ita tamen, ut in eam non descenderent, nec Peloponnesiorum copiis vel terra vel mari arma inferrent. Quidquid autem horum vel tantillum alterutri transgrederentur, tunc induciae ruptae censerentur. hae autem ratae essent, donec Lacedaemoniorum legati rediissent. Athenienses autem eos Athenas portarent, & inde reportarent. Illis vero reversis hae induciae irritae essent, ut-

τε σπονδὰς λελύσθαι ταύτας, καὶ τὰς ναῦς ἀποδοῦναι Ἀθηναίους ὁμοίας οἵασπερ ἂν παραλάβωσιν. Αἱ μὲν σπονδαὶ ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο, καὶ αἱ νῆες παρεδόθησαν, οὖσαι περὶ ἑξήκοντα, καὶ οἱ πρέσβεις ἀπεστάλησαν· ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλεξαν τοιάδε.

ιζ΄. ἜΠΕΜΨΑΝ ἡμᾶς Λακεδαιμόνιοι, ὦ Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν πράξοντας ὅ, τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τὸ αὐτὸ πείθωμεν, καὶ ἡμῖν ἐς τὴν ξυμφορὰν, ὡς ἐκ τῶν παρόντων, κόσμον μάλιστα μέλλῃ οἴσειν. τοὺς δὲ λόγους μακροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν, ἀλλ' ἐπιχώριον ὂν ἡμῖν, οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι, μὴ πολλοῖς χρῆσθαι, πλείοσι δὲ, ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ᾖ διδάσκοντάς τι τῶν προὔργου λόγοις τὸ δέον πράσσειν. λάβετε δὲ αὐτοὺς μὴ πολεμίως, μηδ' ὡς ἀξύνετοι διδασκόμενοι, ὑπόμνησιν δὲ τοῦ καλῶς βουλεύσασθαι

que Athenienſes Lacedaemoniis naves eiuſmodi reſtituerent, cuiuſmodi accepiſſent. His igitur conditionibus induciae factae, naveſque circiter ſexaginta traditae, legatique miſſi fuerunt. Hi autem, cum Athenas perveniſſent, haec verba fecerunt.

XVII. *LACEDAEMONII nos huc miſerunt, Athenienſes, ad tranſigendum de viris illis, qui ſunt in inſula, & ad perſuadendum, quidquid & vobis utile eſt futurum, & nobis idem in hoc calamitoſo caſu, ut in praeſenti rerum ſtatu, decus maxime eſt allaturum. Neque vero longiorem orationem praeter noſtram conſuetudinem habebimus: ſed quia patrium nobis eſt inſtitutum, ubi pauca verba ſufficiunt, non uti multis, rurſus vero pluribus uti, quoties tempus poſtulat, ut verbis doceamus aliquid eorum, quae operae pretium eſt facere. Haec autem non hoſtili animo accipite; neque quaſi rerum ignaros vos doceri, ſed quaſi gnaros admoneri, ut recte conſultetis, exiſtimate. Vobis*

πρὸς εἰδότας ἡγησάμενοι. ὑμῖν γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν ἔξεστι καλῶς θέσθαι, ἔχουσι μὲν ὧν κρατεῖτε, προσλαβοῦσι δὲ τιμὴν καὶ δόξαν· καὶ μὴ παθεῖν ὅπερ οἱ ἀήθως τὶ ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων· ἀεὶ γὰρ τοῦ πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται, διὰ τὸ καὶ τὰ παρόντα ἀδοκήτως εὐτυχῆσαι. οἷς δὲ πλεῖσται μεταβολαὶ ἐπ' ἀμφότερα ξυμβεβήκασι, δίκαιοί εἰσι καὶ ἀπιστότατοι εἶναι ταῖς εὐπραγίαις. ὃ τῇ τε ὑμετέρᾳ πόλει, δι' ἐμπειρίαν, καὶ ἡμῖν μάλιστ' ἂν ἐκ τοῦ εἰκότος προσείη.

ιη'. Γνῶτε δὲ καὶ ἐς τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς ἀπιδόντες. οἵτινες ἀξίωμα μέγιστον τῶν Ἑλλήνων ἔχοντες ἥκομεν παρ' ὑμᾶς, πρότερον αὐτοὶ κυριώτεροι νομίζοντες εἶναι δοῦναι ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα. καίτοι οὔτε δυνάμεως ἐνδείᾳ ἐπάθομεν αὐτὸ, οὔτε μείζονος προσγενομένης ὑβρίσαντες, ἀπὸ δὲ τῶν ἀεὶ ὑπαρχόντων

enim praesentem prosperitatem praeclare administrare licet, cum penes vos habeatis, quae tenetis, & honorem & gloriam praeterea sitis consecuturi; nec admittere, quod accidere solet hominibus, qui praeter consuetudinem aliquid boni sunt adepti. semper enim spe elati maiora appetunt, quod & in praesentia praeter opinionem res ipsis feliciter cesserit. At quibus crebrae alternantis fortunae vicissitudines contigerunt, eos secundis rerum successibus minime confidere aequum est. Id, quod praecipue & vestrae civitati, propter experientiam, & nostrae merito adesse debet.

XVIII. *Hoc autem cognoscatis, nostros casus iam intuentes: qui cum simus summae apud Graecos dignitatis, tamen ad vos venimus, nos, qui prius, ut existimamus, plus potestatis ac iuris habebamus aliis concedendi ea, quorum causa nunc huc profecti vos rogamus. neque tamen, vel quod defuerit nobis potentia, vel quod ob eius incrementum insolentes facti simus, haec*

γνώμῃ σφαλέντες, ἐν ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. ὥστε οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς διὰ τὴν παροῦσαν νῦν ῥώμην πόλεώς τε καὶ τῶν προσγεγενημένων, καὶ τὸ τῆς τύχης οἴεσθαι ἀεὶ μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι. σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν οἵτινες τἀγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο, τόν τε πόλεμον νομίσωσι μὴ καθ' ὅσον ἄν τις αὐτοῦ μέρος βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι, ἀλλ' ὡς ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται. καὶ ἐλάχιστ' ἂν οἱ τοιοῦτοι πταίοντες, διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ πιστεύοντες ἐπαίρεσθαι, ἐν τῷ εὐτυχεῖν ἂν μάλιστα καταλύοιντο. ὃ νῦν ὑμῖν, ὦ Ἀθηναῖοι, καλῶς ἔχει πρὸς ἡμᾶς πρᾶξαι· καὶ μήποτε ὕστερον, ἢν ἄρα μὴ πειθόμενοι σφαλῆτε, (ἃ πολλὰ ἐνδέχεται) νομισθῆναι τύχῃ καὶ τὰ νῦν προχω-

nobis acciderunt; sed cum pristinam potentiam obtineremus, opinione tamen decepti fuimus, qua in re omnibus idem pariter contingere potest. Quare non oportet vos nunc praesentibus civitatis vestrae viribus, & aliarum rerum accessione fretos, opinari fortunam etiam vobiscum perpetuo futuram. Illi autem viri sapientes, qui tuto res secundas in ambiguo ponunt, & adversas iidem sapientius ferre possunt; & existimant, bellum non sequi eam partem, quam quis tractare velit, sed eam, ad quam ipsa fortuna eum ducere voluerit. Et huiusmodi homines minimum labantur, & de summa fortuna deturbentur, quod ipsius belli successibus freti non efferantur. Quod si nunc, Athenienses, erga nos feceritis, praeclare vobiscum agetur. Et cavebitis, ne forte posthac, si vos a nobis non exorati cladem aliquam acceperitis, (id, quod, ut alia multa, contingere potest) vel istos rerum progressus fortunae favore consecuti esse existimemini: cum liceat vobis

ρήσαντα κρατῆσαι· ἐξὸν ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως ἐς τὸ ἔπειτα καταλιπεῖν.

ιθ΄. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς καὶ διάλυσιν πολέμου, διδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμμαχίαν, καὶ ἄλλην φιλίαν πολλὴν καὶ οἰκειότητα ἐς ἀλλήλους ὑπάρχειν, ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας· καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυνεύεσθαι, εἴτε βίᾳ διαφύγοιεν, παρατυχούσης τινὸς σωτηρίας, εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες, μᾶλλον ἂν χειρωθεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας μάλιστ᾽ ἂν διαλύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἢν ἀνταμυνόμενός τις καὶ ἐπικρατήσας τὰ πλέω τοῦ πολέμου, κατ᾽ ἀνάγκην ὅρκοις ἐγκαταλαμβάνων, μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ· ἀλλ᾽ ἢν παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι πρὸς τὸ ἐπιεικὲς, καὶ ἀρετῇ αὐτὸς νικήσας παρὰ ἃ προσεδέχετο, μετρίως ξυναλ-

non periculosam, at certam potentiae atque prudentiae opinionem posteris relinquere.

XIX. *Lacedaemonii enim vos ad foedera, & ad bellum finiendum provocant, offerentes pacem, societatem, aliamque magnam amicitiam & necessitudinem mutuo futuram, & pro his poscentes viros, qui sunt in insula; & utrisque satius fore ducentes, belli fortunam non periclitari, sive illi per vim effugiant, oblata aliqua salutis occasione; sive etiam potius expugnati capiantur. Graves enim inimicitias ita demum omnino dissolvi putamus, non si quis bellum illatum propulsans, & in eo longe superior hostem per vim ad iusiurandum adigens, compositionem iniquis conditionibus cum eo faciat: sed si, cum ipsi liceat hoc ipsum facere & vi uti, quamvis ipse victoriam virtute praeter suam exspectationem sit adeptus, tamen animi aequitate adductus, moderatis conditionibus cum hoste reconcilietur. Cum enim adversa-*

λαγῇ. ὀφείλων γὰρ ἤδη ὁ ἐναντίος μὴ ἀνταμύνεσθαι ὡς βιασθεὶς, ἀλλ' ἀνταποδοῦναι ἀρετὴν, ἑτοιμότερός ἐστιν αἰσχύνῃ ἐμμένειν οἷς ξυνέθετο. καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζόνως ἐχθροὺς τοῦτο δρῶσιν οἱ ἄνθρωποι ἢ πρὸς τοὺς τὰ μέτρια διενεχθέντας· πεφύκασί τε τοῖς μὲν ἑκουσίως ἐνδοῦσιν ἀνθησσᾶσθαι μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα καὶ παρὰ γνώμην διακινδυνεύειν.

κ'. Ἡμῖν δὲ καλῶς, εἴπερ ποτε, ἔχει ἀμφοτέροις ἡ ξυναλλαγὴ, πρίν τι ἀνήκεστον διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν, ἐν ᾧ ἀνάγκη ἀΐδιον ὑμῖν ἔχθραν πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν ἔχειν, ὑμᾶς δὲ στερηθῆναι ὧν νῦν προκαλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων, καὶ ὑμῖν μὲν δόξης καὶ ἡμετέρας φιλίας προσγιγνομένης, ἡμῖν δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινος, ξυμφορᾶς μετρίως κατατιθεμένης, διαλλαγῶμεν·

rius, propter beneficium iam acceptum, non debeat ulcisci, quasi vim passus fuerit, sed gratiam ei referre; prae pudore ad standum conventis promtior est, quam ille, qui aliquid necessitate compulsus fecerit. Homines autem hoc agunt erga maiores hostes potius, quam erga mediocres inimicos. natura enim ita comparatum habent, ut iis, qui sponte sua de inimicitiis remiserint, libenter & ipsi vicissim cedant; illis vero, qui sunt superbi, vel praeter hominum opinionem cum periculo resistant.

XX. *Nobis vero utrisque, si unquam alias, nunc profecto gratiae reconciliatio est peropportuna, priusquam gravissimum aliquod malum interea nos opprimat, cuius causa necesse erit nos quidem praeter publicas, privatas etiam inimicitias, easque sempiternas vobiscum gerere; vos vero rebus privari, ad quas nunc vos provocamus. Quare dum belli eventus adhuc est anceps, vos quidem, cum gloriae, nostraeque amicitiae accessione; nos vero, antequam dedecus aliquod nobis accidat, cum mediocri iactura, in*

καὶ αὐτοί τε ἀντὶ πολέμου εἰρήνην ἑλώμεθα, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἀνάπαυσιν κακῶν ποιήσωμεν· οἳ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς αἰτιωτέρους ἡγήσονται. πολεμοῦνται γὰρ ἀσαφῶς ὁποτέρων ἀρξάντων· καταλύσεως δὲ γενομένης (ἧς νῦν ὑμεῖς τοπλέον κύριοί ἐστε) τὴν χάριν ὑμῖν προσθήσουσιν. ἤν τε γνῶτε, Λακεδαιμονίοις ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίως, αὐτῶν τε προκαλεσαμένων, χαρισαμένοις τε μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἐνόντα ἀγαθὰ σκοπεῖτε ὅσα εἰκὸς εἶναι. ἡμῶν γὰρ καὶ ὑμῶν ταυτὰ λεγόντων, τόγε ἄλλο Ἑλληνικὸν ἴστε ὅτι ὑποδεέστερον ὂν τὰ μέγιστα τιμήσει.

κα΄. Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομίζοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων, κωλύεσθαι. διδομένης δὲ εἰρήνης, δέξεσθαί τε ἀσμένως, καὶ τοὺς ἄνδρας

gratiam redeamus. Et cum ipsi bello pacem anteponamus, tum etiam ceteris Graecis malorum requiem demus, qui huius quoque rei vos praecipuos auctores existimabunt. Bello enim vexantur, nescientes, utri nostrûm belli fuerint auctores. sed si bello deposito gratiae reconciliatio fiat, (cuius nunc penes vos maior est potestas) hoc beneficium vobis acceptum referent. Et si rem perspiciatis, facultas vobis adest Lacedaemonios firmos vobis amicos efficiendi, cum & ipsi ad hoc vos provocarint, & vos ipsis gratificaturi potius, quam ipsos per vim compulsuri sitis. Hac autem in re quot bona inesse credibile sit, considerate. Nobis enim vobisque eadem dicentibus, scitis, ceteros Graecos, quod sint inferiores, maximum honorem habituros.

XXI. Haec igitur Lacedaemonii dixerunt, existimantes, Athenienses superiore tempore foederum quidem cupidos fuisse, sed se resistentibus impeditos fuisse; oblatam vero

ἀποδώσειν. οἱ δὲ, τὰς μὲν σπονδὰς, ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ, ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἑτοίμους εἶναι ὁπόταν βούλωνται ποιεῖσθαι πρὸς αὐτοὺς, τοῦ δὲ πλέονος ὠρέγοντο. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνῆγε Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὢν, καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος· καὶ ἔπεισεν ἀποκρίνασθαι ὡς χρὴ τὰ μὲν ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶτον, κομισθῆναι Ἀθήναζε· ἐλθόντων δὲ, ἀποδόντας Λακεδαιμονίους Νίσαιαν, καὶ Πηγὰς, καὶ Τροιζῆνα, καὶ Ἀχαΐαν (ἃ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμβάσεως, Ἀθηναίων ξυγχωρησάντων κατὰ ξυμφορὰς, καὶ ἐν τῷ τότε δεομένων τι μᾶλλον σπονδῶν) κομίσασθαι τοὺς ἄνδρας, καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι ὁπόσον ἂν δοκῇ χρόνον ἀμφοτέροις.

pacem libenter accepturos, virosque sibi reddituros. Illi vero, quod viros in insula tenerent interceptos, existimabant, sibi iam in promtu esse foedera cum ipsis facere, quotiescunque vellent: sed maiora affectabant. Illos autem maxime instigabat Cleon Cleaeneti filius, qui tunc temporis vir popularis, & in dicendo multitudini acceptissimus erat. Hic persuasit, ut responderent: Oportere primum quidem, eos, qui in insula essent, & armis & se ipsis traditis, Athenas portari. Deinde vero, illis eo profectis, ubi Lacedaemonii reddidissent Nisaeam, & Pegas, & Troezena, & Achaiam, (quae bello non cepissent, sed ex superiore compositione ab Atheniensibus accepissent, qui propter clades acceptas, & quod foederibus tunc multo magis indigerent, ipsis ea concessissent) ita demum suos cives recipere, & foedera facere quam diuturna utrisque placuisset.

κβ'. Οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόκρισιν οὐδὲν ἀντεῖπον, ξυνέδρους δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἑλέσθαι, οἵτινες λέγοντες καὶ ἀκούοντες περὶ ἑκάστου, ξυμβήσονται κατὰ ἡσυχίαν ὅ, τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους. Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ πολὺς ἐνέκειτο, λέγων γιγνώσκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχοντας δίκαιον αὐτοὺς, σαφὲς δ' εἶναι καὶ νῦν· οἵτινες τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν ἐθέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δὲ ἀνδράσι ξύνεδροι βούλονται γίγνεσθαι. ἀλλὰ εἴτι ὑγιὲς διανοοῦνται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασιν. ὁρῶντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε σφίσιν οἷόν τε ὂν ἐν πλήθει εἰπεῖν, εἴτε καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐτοῖς ξυγχωρεῖν, μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν, εἰπόντες, καὶ οὐ τυχόντες, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἃ προὐκαλοῦντο, ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄπρακτοι.

XXII. Lacedaemonii vero ad hoc reſponſum nihil contradixerunt: ſed petierunt, ut ſibi darentur viri delecti, quibuſcum rem conferrent, ac diſceptarent; qui, dicentes & audientes de ſingulis rebus, pacate convenirent in iis, quae alteri alteris perſuaſiſſent. Tunc vero Cleon vehementer inſtare coepit, dicens, ſe vel ante cognoviſſe, ipſos nihil aequi, nihil ſinceri, in animo habere; & nunc etiam hoc manifeſtum eſſe, quippe qui apud multitudinem nihil dicere, ſed cum paucis viris concilium habere vellent. quod ſi quid ſani cogitarent, eos apud univerſos verba facere iuſſit. Lacedaemonii vero cernentes, neque ſibi fas eſſe apud multitudinem loqui, quamvis propter cladem acceptam ipſis poſtulata concedere placeret, veriti, ne apud ſocios male audirent, ſi dixiſſent, nec impetraſſent, neque Athenienſes moderate ſe geſturos in iis, ad quae provocarentur, infecto negotio Athenis diſceſſerunt.

κγ΄. Ἀφικομένων δὲ αὐτῶν διελύοντο εὐθὺς αἱ σπονδαὶ αἱ περὶ Πύλον· καὶ τὰς ναῦς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπήτουν, καθάπερ ξυνέκειτο· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ἐγκλήματα ἔχοντες, ἐπιδρομήν τε τῷ τειχίσματι παράσπονδον, καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι, οὐκ ἀπεδίδοσαν· ἰσχυριζόμενοι ὅτι δὴ εἴρητο, ἐὰν καὶ ὁτιοῦν παραβαθῇ, λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀντέλεγόν τε, καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν, ἀπελθόντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο. καὶ τὰ περὶ Πύλον ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο· Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν νεοῖν ἐναντίαιν ἀεὶ τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπασαι περιώρμουν, πλὴν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος, ὁπότε ἄνεμος εἴη· (καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς εἴκοσι νῆες ἀφίκοντο ἐς τὴν φυλακήν· ὥστε αἱ

XXIII. Adventu eorum induciae de Pylo factae confestim solutae sunt: Lacedaemonii vero naves repetebant, quemadmodum convenerat. Sed Athenienses eas reddere noluerunt, illis crimini dantes, quod praeter induciarum pacta incursionem in munitionem fecissent, aliaque, quae non magni momenti esse videbantur: hac ratione nixi, quod in conventis dictum esset, si vel minima eorum pars violata fuisset, inducias ruptas fore. Lacedaemonii vero contradicebant, & accusabant, quod praeter ius naves retinerent; atque digressi, bellum denuo gerere coeperunt: (bellumque totis viribus ab utrisque ad Pylum administrabatur:) Athenienses quidem, binis navibus adversis insulam interdiu semper circumeuntes, noctu vero omnibus etiam navibus manentibus in statione circumcirca, in ceteris partibus, excepta illa, quae pelagus spectabat, idque quoties ventus spirabat: (& viginti aliae naves ad ipsos

πᾶσαι, ἑβδομήκοντα ἐγένοντο) Πελοποννήσιοι δὲ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατοπεδευόμενοι, καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες καιρὸν, εἴτις παραπέσοι, ὥστε τοὺς ἄνδρας σῶσαι.

κδʹ. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρὸς ταῖς ἐν Μεσσήνῃ φρουρούσαις ναυσὶ, τὸ ἄλλο ναυτικὸν, ὃ παρεσκευάζοντο, προσκομίσαντες, τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο ἐκ τῆς Μεσσήνης. καὶ μάλιστα ἐνῆγον οἱ Λοκροὶ, τῶν Ῥηγίνων κατὰ ἔχθραν· καὶ αὐτοὶ δὲ ἐσβεβλήκεσαν πανδημεὶ ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι ἐβούλοντο, ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας ὀλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλείοσι καὶ μελλούσαις ἥξειν πυνθανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι. εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ, τὸ Ῥήγιον ἤλπι- Ante Iun. 29.

Athenis ad insulae custodiam venerunt, ita ut universae numero essent septuaginta:) Peloponnesii verò, in continente castra habentes, & Atheniensium munitionem subinde oppugnantes, & observantes occasionem, si qua forte sese ipsis offerret, ut suos cives liberarent.

XXIV. Interea vero Syracusani, eorumque socii, qui in Sicilia erant, praeter naves praesidiarias, quae apud Messanam erant, advecta cetera classe, quam paraverant, bellum e Messana gerebant. Eosque ad hoc Locri maxime sollicitabant ob odium, quo Rheginos prosequebantur. Ipsique cum frequentibus copiis, quas ex omni totius populi ordine coëgerant, in illorum agrum irruptionem fecerant. Volebant autem navale proelium experiri, quod naves, quae tunc Atheniensibus aderant, paucas esse animadverterent; maiore autem illarum parte, & illis, quae venturae erant, insulam Sphacteriam obsideri audirent. Si enim

ζον πεζῇ τε καὶ ναυσὶν ἐφορμοῦντες ῥᾳδίως χειρώσεσθαι, καὶ ἤδη σφῶν ἰσχυρὰ τὰ πράγματα γίγνεσθαι. ξύνεγγυς γὰρ κειμένου τοῦ τε Ῥηγίου ἀκρωτηρίου τῆς Ἰταλίας, τῆς τε Μεσσήνης τῆς Σικελίας, τοῖς Ἀθηναίοις τε οὐκ ἀνεῖναι ἐφορμεῖν, καὶ τοῦ πορθμοῦ κρατεῖν. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς, ἡ μεταξὺ Ῥηγίου θάλασσα καὶ Μεσσήνης, ᾗπερ βραχύτατον Σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει· καὶ ἔστιν ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο, ᾗ Ὀδυσσεὺς λέγεται διαπλεῦσαι. διὰ στενότητα δὲ καὶ ἐκ μεγάλων πελαγῶν τοῦ τε Τυρσηνικοῦ καὶ τοῦ Σικελικοῦ, ἐσπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὸ, καὶ ῥοώδης οὖσα, εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη.

κε΄. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακούσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶν ὀλίγῳ πλείοσιν ἢ τριάκοντα ἠναγκάσθησαν ὀψὲ τῆς ἡμέρας ναυμαχῆσαι περὶ πλοίου δια-

classe vicissent, Rhegium terra marique obsessum in suam potestatem redactum iri, suasque res ita demum firmiores fore sperabant. Cum enim Rhegium Italiae promontorium, & Messana, quae est in Sicilia, in proximo essent, existimabant, se non permissuros, ut Athenienses ad insulam appellerent, fretoque potierentur. Hoc autem fretum est mare inter Rhegium & Messanam, qua brevissimo intervallo Sicilia distat a continente. atque haec est, quae Charybdis appellata fuit, qua Ulysses transisse fertur. Hoc autem mare propter loci angustias, & ingentium marium, Tyrrheni & Siculi concursum, in ipsum fretum irrumpens, & aestuosum exsistens, iure saevum existimabatur.

XXV. In hoc igitur tam angusto spatio Syracusani, eorumque socii, cum navibus paulo pluribus quam triginta, sub serum diei proelium navale committere coacti fuerunt,

πλέοντος, ἀντεπαναγόμενοι πρός τε Ἀθηναίων ναῦς ἑκκαίδεκα, καὶ Ῥηγίνας ὀκτώ. καὶ νικηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τάχους ἀπέπλευσαν ὡς ἕκαστοι ἔτυχον εἰς τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα τότε, ἐν τῇ Μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ Ῥηγίῳ μίαν ναῦν ἀπολέσαντες. καὶ νὺξ ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν Λοκροὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς [τῶν] Ῥηγίνων· ἐπὶ δὲ τὴν Πελωρίδα τῆς Μεσσήνης συλλεγεῖσαι αἱ τῶν Συρακουσίων καὶ ξυμμάχων νῆες ὥρμουν, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς παρῆν. προσπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι, ὁρῶντες τὰς ναῦς κενὰς, ἐνέβαλον· καὶ χειρὶ σιδηρᾷ ἐπιβληθείσῃ μίαν ναῦν αὐτοῖς ἀπώλεσαν, τῶν ἀνδρῶν ἀποκολυμβησάντων. καὶ μετὰ τοῦτο, τῶν Συρακουσίων ἐμβάντων ἐς τὰς ναῦς, καὶ παραπλεόντων ἀπὸ κάλω ἐς τὴν Μεσσήνην, αὖθις προσβαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποσιμωσάντων ἐκείνων,

circa navigium curſum illac tenens, obviam hoſtibus prodeuntes, adverſus ſexdecim Atticas, & octo Rheginas naves. Et ab Athenienſibus victi, tunc in ſua caſtra celeriter ſe receperunt, ut ſingulis licuit, una ad Meſſanam & Rhegium navi amiſſa. noxque ſuo interventu proelium diremit. Poſtea vero Locri quidem ex Rheginorum agro diſceſſerunt. Syracuſanorum vero ſociorumque naves ad Peloridem, quae eſt agri Meſſanenſis, coactae ſtationem habebant, ipſiſque peditatus aderat. Athenienſes vero, & Rhegini, cum naves vacuas animadvertiſſent, impreſſionem in eas fecerunt: manuque ferrea iniecta unam ipſorum depreſſerunt, viris ex ea natando elapſis. Poſtea vero, cum Syracuſani naves ingreſſi fuiſſent, & Meſſanam remulco tracti praeterveherentur, Athenienſes impetu rurſus in eos facto, illis ex litore oraque cava in altum pro-

τες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀποβάντες ἀπὸ τῶν νεῶν, ἐβοήθουν, καὶ κατεδίωξαν τοὺς Μεσσηνίους πάλιν ἐς τὴν πόλιν, τεταραγμένοις ἐπιγενόμενοι. καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν ἐς τὸ Ῥήγιον. μετὰ δὲ τοῦτο, οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἕλληνες, ἄνευ τῶν Ἀθηναίων, κατὰ γῆν ἐστράτευον ἐπ' ἀλλήλους.

κστ'. Ἐν δὲ τῇ Πύλῳ ἔτι ἐπολιόρκουν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων κατὰ χώραν ἔμενεν. ἐπίπονος δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἡ φυλακὴ, σίτου τε ἀπορίᾳ καὶ ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν κρήνη ὅτι μὴ μία ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς Πύλου, καὶ αὕτη οὐ μεγάλη· ἀλλὰ διαμώμενοι τὸν κάχληκα οἱ πλεῖστοι ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ἔπινον οἷον εἰκὸς ὕδωρ. στενοχωρία τε ἐν ὀλίγῳ στρατοπεδευο-

cerunt. quod cum vidissent Athenienses, & ex navibus exscensum in terram fecissent, opem ipsis tulerunt, & Messanenses insecuti intra urbis muros concluserunt, eos perturbatos aggressi; erectoque tropaeo, Rhegium reverterunt. Post haec, Graeci, qui erant in Sicilia, sine Atheniensibus, alii alios mutuo bello terra infestabant.

XXVI. Athenienses vero, qui ad Pylum erant, Lacedaemonios in insula interceptos adhuc obsidebant: at Peloponnesii, qui in continente stativa habebant, in suo loco se continebant. Atheniensibus autem Pyli custodia admodum laboriosa erat, cum propter commeatus, tum propter aquae inopiam. nullus enim fons, praeter unum eumque non magnum, in ipsa Pyli arce erat. sed plerique glaream ad mare suffodientes, qualem credibile est aquam potabant. Erant praeterea loci angustiae, propter quas in exiguo castra habebant: & quia naves nullam

μένοις ἐγίγνετο· καὶ τῶν νεῶν οὐκ ἐχουσῶν ὅρμον, αἱ μὲν σῖτον ἐν τῇ γῇ ᾑροῦντο κατὰ μέρος, αἱ δὲ, μετέωροι ὥρμουν. ἀθυμίαν τε πλείστην ὁ χρόνος παρεῖχε, παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμενος, οὓς ᾤοντο ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιορκήσειν, ἐν νήσῳ τε ἐρήμῃ, καὶ ὕδατι ἁλμυρῷ χρωμένους. αἴτιον δὲ ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι, προειπόντες ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῖτόν τε τὸν βουλόμενον ἀληλεσμένον, καὶ οἶνον, καὶ τυρὸν, καὶ εἴτι ἄλλο βρῶμα, οἷον ἂν ἐς πολιορκίαν ξυμφέροι· τάξαντες ἀργυρίου πολλοῦ, καὶ τῶν Εἱλώτων τῷ ἐσαγαγόντι ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. καὶ ἐσῆγον ἄλλοι τε παρακινδυνεύοντες, καὶ μάλιστα οἱ Εἵλωτες, ἀπαίροντες ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὁπόθεν τύχοιεν, καὶ καταπλέοντες ἔτι νυκτὸς ἐς τὰ πρὸς τὸ πέλαγος τῆς νήσου. μάλιστα δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ καταφέρεσθαι. ῥᾷον

ſtationem habebant, harum quidem aliae per vices cibum in terra ſumebant, aliae vero in ancoris ſtabant. Et mora, quae praeter opinionem accidebat, maximum animi angorem ipſis afferebat, quod homines in inſula deſerta interceptos, & aqua ſalſa utentes intra paucos dies à ſe expugnatum iri putarent. Cuius rei cauſa erant Lacedaemonii, qui edixerant, ut quiſquis vellet, frumentum molitum, vinum, caſeum, & ſi quid aliud eſculentum eſſet, quod ad obſidionem tolerandum utile eſſet, in inſulam importaret, hoc ingenti pretio aeſtimantes, & illi ex Helotibus, qui importaſſet, libertatem promittentes. Quare cum alii non ſine gravi periculo comportabant, tum vero praecipue Helotes, ſolventes ex qualibet Peloponneſi parte, in qua eos eſſe contigiſſet, & dum nox adhuc eſſet, appellentes ad eam inſulae partem, quae pelagus ſpectabat. Ventum autem potiſſimum obſervabant,

γὰρ τὴν φυλακὴν τῶν τριήρων ἐλάνθανον ὁπότε πνεῦμα ἐκ πόντου εἴη· ἄπορον γὰρ ἐγίγνετο περιορμεῖν. τοῖς δὲ ἀφειδὴς ὁ κατάπλους καθεστήκει. ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα τετιμημένα χρημάτων· καὶ οἱ ὁπλῖται περὶ τὰς κατάρσεις τῆς νήσου ἐφύλασσον. ὅσοι δὲ γαλήνῃ κινδυνεύσειαν, ἡλίσκοντο. ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολυμβηταὶ ὕφυδροι, καλωδίῳ ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες μήκωνα μεμελιτωμένην, καὶ λίνου σπέρμα κεκομμένον· ὧν τοπρῶτον λανθανόντων, φυλακαὶ ὕστερον ἐγένοντο. παντί τε τρόπῳ ἑκάτεροι ἐτεχνῶντο, οἱ μὲν, ἐσπέμπειν τὰ σιτία, οἱ δὲ, μὴ λανθάνειν σφᾶς.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 329. Iul. exeunte, vel Augusto ineunte.

κζ´. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις πυνθανόμενοι περὶ τῆς στρατιᾶς, ὅτι ταλαιπωρεῖται, καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι

quo ad insulam deferrentur. facilius enim triremium custodiam latebant, quoties ventus a mari spirabat. Nam Atticae naves tunc stationem circum insulam habere non poterant. Illis vero cursus ad litora non parcus esse consueverat, nam sua navigia pecuniis aestimata in litus impingebant; & Lacedaemoniorum milites, ad illas insulae partes, ad quas commode naves appellere poterant, excubias agebant. Quotquot vero mari tranquillo periculum subiissent, intercipiebantur. Illuc etiam per portum adnatabant urinatores sub aquis natantes, funiculo papaver mellitum, linique semen contusum in utribus attrahentes: qui cum initio custodes Atheniensium fefellissent, postea observari coepti sunt. Et quavis ratione utrique conabantur, hi quidem, commeatus transmittere, hi vero, cavere ne se lateret.

XXVII. Athenienses vero, qui in urbe erant, cum intellexissent, suum exercitum variis incommodis affligi, &

ἔσπλεῖ, ἠπόρουν, καὶ ἐδεδοίκεσαν μὴ σφῶν χειμὼν τὴν φυλακὴν ἐπιλάβοι, ὁρῶντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ τὴν Πελοπόννησον κομιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ, καὶ οὐδ᾽ ἐν θέρει οἷοί τε ὄντες ἱκανὰ περιπέμπειν· τόν τε ἔφορμον, χωρίων ἀλιμένων ὄντων, οὐκ ἐσόμενον. ἀλλ᾽ ἢ σφῶν ἀνέντων τὴν φυλακὴν περιγενήσεσθαι τοὺς ἄνδρας, ἢ τοῖς πλοίοις ἃ τὸν σῖτον αὐτοῖς ἦγε, χειμῶνα τηρήσαντας ἐκπλεύσεσθαι. πάντων τε ἐφοβοῦντο μάλιστα τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι ἔχοντάς τι ἰσχυρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσιν ἐπικηρυκεύεσθαι· καὶ μετεμέλοντο, τὰς σπονδὰς οὐ δεξάμενοι. Κλέων δὲ, γνοὺς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑποψίαν περὶ τῆς κωλύμης τῆς ξυμβάσεως, οὐ τἀληθῆ ἔφη λέγειν τοὺς

commeatus ad illos, qui in insula erant, transportari, consilii inopes erant, & verebantur, ne hiems suum praesidium opprimeret; tum quia videbant, suum exercitum res ad victum necessarias, circa Peloponnesum, utpote in loco deserto, sibi comparandi facultatem non habiturum, tum etiam quia ne aestate quidem satis commeatuum ad varios exercitus circummittere poterant: praeterea videbant, stationem suae classi illic non futuram, quod loca essent importuosa; sed aut custodia a se remissa, hostes incolumes evasuros, aut navigiis, quae commeatus importabant, erupturos putabant. Sed quod omnium maxime formidabant, illud erat, quod Lacedaemonios aliquo firmo virium praesidio fretos, nullum caduceatorem de pace acturum ad se posthac missuros arbitrarentur; eosque poenitebat, quod foedera non admisissent. Cleon vero, cum intelligeret, eos suspicari, se impedimento fuisse, ne pacis conditiones acciperentur, negabat verum dicere eos, qui

ἐξαγγέλλοντας. παραινούντων δὲ τῶν ἀφιγμένων, εἰ μὴ σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους τινὰς πέμψαι, ᾑρέθη κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ Θεογένους ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ γνοὺς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταυτὰ λέγειν οἷς διέβαλλεν, ἢ τἀναντία εἰπὼν, ψευδὴς φανήσεσθαι· παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ ὡρμημένους τὶ τοπλέον τῇ γνώμῃ στρατεύειν, ὡς χρὴ κατασκόπους μὲν μὴ πέμπειν, μηδὲ διαμέλλειν καιρὸν παριέντας· εἰ δὲ δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ ἀγγελλόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. καὶ ἐς Νικίαν τὸν Νικηράτου, στρατηγὸν ὄντα, ἀπεσήμαινεν, ἐχθρὸς ὢν, καὶ ἐπιτιμῶν, ῥᾴδιον εἶναι παρασκευῇ, εἰ ἄνδρες εἶεν οἱ στρατηγοὶ, πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ αὐτός γ' ἂν, εἰ ἦρχε, ποιῆσαι τοῦτο.

nuntios afferebant. Cum autem illi, qui nuntios attulerant, Athenienſes hortarentur, ut, ſi fidem ſibi non haberent, aliquos exploratores eo mitterent, ipſe cum Theogene explorator ab Athenienſibus electus eſt. Ille vero, cum intelligeret, ſe coactum iri vel eadem dicere, quae illi, quos criminabatur, vel, ſi contraria dixiſſet, ſe mendacem viſum iri: Athenienſibus ſuadebat, quod eos ad bellum gerendum animis magis propenſis eſſe videret, ut nullos quidem exploratores eo mitterent, neque cunctando occaſionem praetermitterent; ſed, ſi vera ipſis viderentur ea, quae nuntiabantur, cum claſſe proficiſcerentur, ut viros illos expugnarent: & Niciam Nicerati filium, qui tunc dux erat, innuebat, & ſubobſcure deſignabat, & cum exprobratione dicebat, facile eſſe parata claſſe, ſi duces viri eſſent fortes, eo proficiſci, viroſque in inſula interceptos expugnare; hocque ſe facturum, ſi gereret praeturam.

κη'. Ὁ δὲ Νικίας, τῶν τε Ἀθηναίων τι ὑποθορυβησάντων ἐς τὸν Κλέωνα, ὅτι οὐ καὶ νῦν πλέει, εἰ ῥᾴδιόν γε αὐτῷ φαίνεται, καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν ἐπιτιμῶντα, ἐκέλευεν ἥντινα βούλεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ, τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ μόνον ἀφιέναι, ἕτοιμος ἦν· γνοὺς δὲ τῷ ὄντι παραδωσείοντα, ἀνεχώρει, καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς, ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν· δεδιὼς ἤδη, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενος οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχωρῆσαι. αὖθις δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε, καὶ ἐξίστατο τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς, καὶ μάρτυρας τοὺς Ἀθηναίους ἐποιεῖτο. οἱ δὲ (οἷον ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν) ὅσῳ μᾶλλον ὁ Κλέων ὑπέφευγε τὸν πλοῦν, καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα, τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ, παραδιδόναι τὴν ἀρχὴν, καὶ ἐκείνῳ ἐπεβόων πλεῖν. ὥστε οὐκ ἔχων ὅπως

XXVIII. At Nicias, cum Athenienses aliquantulum tumultuati essent adversus Cleonem, quod ne tunc quidem, si res facilis ipsi videretur, navigaret, simul etiam, cum videret ipsum Cleonem ignaviam sibi exprobrantem, iussit ipsum assumtis quibus vellet copiis, quod ad se attineret, aggredi. Hic vero primo quidem existimans, eum verbo tenus relinquere, paratus erat. Sed ubi cognovit, ipsum revera cupere tradere, tergiversari coepit, & illum, non se, praetoria dignitate praeditum esse, dixit: timore iam perculsus, ratus eum sibi praetura cedere non ausurum. Nicias vero rursus idem iubebat, & praetura ad Pylum cedebat, & Athenienses testabatur. Illi vero, (quemadmodum vulgus facere solet) quo magis Cleon navigationem subterfugiebat, ac tergiversabatur, promissis stare recusans, eo magis Niciae imperabant, ut praeturam illi traderet, illique acclamabant, ut navigaret. Quamobrem Cleon, cum

τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλαγῇ, ὑφίσταται τὸν πλοῦν· καὶ παρελθὼν, οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίους, πλεύσεσθαί τε λαβὼν, ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδένα, Λημνίους δὲ καὶ Ἰμβρίους τοὺς παρόντας, καὶ πελταστὰς οἳ ἦσαν ἔκ τε Αἴνου βεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοθεν τοξότας τετρακοσίους. ταῦτα δὲ ἔχων, ἔφη πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ στρατιώταις, ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν ἢ ἄξειν Λακεδαιμονίους ζῶντας, ἢ αὐτοῦ ἀποκτενεῖν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἐνέπεσε μέν τι καὶ γέλωτος, τῇ κουφολογίᾳ αὐτοῦ, ἀσμένοις δ᾽ ὅμως ἐγίγνετο τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων, λογιζομένοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἑτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγήσεσθαι (ὃ μᾶλλον ἤλπιζον) ἢ σφαλεῖσι γνώμης, Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι.

κθ΄. Καὶ πάντα διαπραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ

non poſſet amplius ſe expedire ex iis, quae dixerat, expeditionem ſuſcipit. Et in mediam concionem progreſſus, dixit, ſe non timere Lacedaemonios, & ſe navigaturum, nullo de civium numero ſecum ducto; tantum cum Lemniis & Imbriis, qui aderant, aſſumtis etiam peltatis, qui ex Aeno venerant auxilio, & aliunde ſagittariis quadringentis. Cum his copiis, dixit, ſe iturum ad milites, qui ad Pylum erant, & intra viginti dies aut Lacedaemonios vivos adducturum, aut illic interfecturum. Tunc autem levitas hominis, & inanis eius oratio riſum aliquo modo movit, iucunda tamen accidit viris prudentibus, conſiderantibus, ſe alterum e duobus bonis adepturos, aut ſe Cleonis importunitate liberatum iri, (quod magis ſperabant,) aut, ſi opinione ſua fruſtrati fuiſſent, illum Lacedaemonios in ſuam poteſtatem redacturum.

XXIX. Cum autem res omnes ad expeditionem neceſ-

ψηφισαμένων Ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν τε ἐν Πύλῳ στρατηγῶν ἕνα προσελόμενος Δημοσθένην, τὴν ἀναγωγὴν διὰ τάχους ἐποιεῖτο. τὸν δὲ Δημοσθένην προσέλαβε, πυνθανόμενος τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν ἐς τὴν νῆσον διανοεῖσθαι. οἱ γὰρ στρατιῶται, κακοπαθοῦντες τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ, καὶ μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ πολιορκοῦντες, ὥρμηντο διακινδυνεῦσαι. καὶ αὐτῷ ἔτι ῥώμην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα παρεῖχε. πρότερον μὲν γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώδους ἐπιτοπολὺ, καὶ ἀτριβοῦς, διὰ τὴν ἀεὶ ἐρημίαν, ἐφοβεῖτο, καὶ πρὸς τῶν πολεμίων τοῦτο ἐνόμιζε μᾶλλον εἶναι. πολλῷ γὰρ ἂν στρατοπέδῳ ἀποβάντι ἐξ ἀφανοῦς χωρίου προσβάλλοντας αὐτοὺς βλάπτειν. σφίσι μὲν γὰρ τὰς ἐκείνων ἁμαρτίας, καὶ παρασκευὴν, ὑπὸ τῆς ὕλης, οὐκ ἂν ὁμοίως δῆλα εἶναι·

ſarias in concione peregiſſet, & Athenienſes expeditionem ſuis ſuffragiis ipſi decreviſſent, ipſeque Demoſthenem, unum ex ducibus, qui ad Pylum erant, ſibi collegam adiunxiſſet, e veſtigio diſceſſit. Demoſthenem autem ideo collegam ſibi adiunxit, quod audiret ipſum in animo habere, exſcenſum ex navibus in inſulam facere. Milites enim, loci inopia graviter preſſi, & obſeſſi potius, quam obſidentes, ad periclitandam belli fortunam animis erant propenſi. Praeterea ipſa inſula incendium paſſa ipſi vires addidit, nam cum prius eſſet magna ex parte ſilvoſa & invia, propter perpetuam ſolitudinem, eam formidabat, atque hoc pro hoſtibus magis facere putabat. nam in magnas copias ex navibus in terram egreſſas illos ex locis abditis irruptionem facturos, & multa detrimenta ſibi daturos intelligebat. Sibi vero illorum errata, & apparatum, propter ſilvam, non perinde perſpicua fore; ſuarum vero copia-

τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῆ ἂν εἶναι πάντα τὰ ἁμαρτήματα, ὥστε προσπίπτειν ἂν αὐτοὺς ἀπροσδοκήτως ᾗ βούλοιντο. ἐπ' ἐκείνοις γὰρ εἶναι ἂν τὴν ἐπιχείρησιν. εἰ δ' αὖ ἐς δασὺ χωρίον βιάζοιτο ὁμόσε ἰέναι, τοὺς ἐλάσσους, ἐμπείρους δὲ τῆς χώρας, κρείττους ἐνόμιζε τῶν πλεόνων ἀπείρων· λανθάνειν τε ἂν τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον πολὺ ὂν διαφθειρόμενον, οὐκ οὔσης τῆς προσόψεως ᾗ χρῆν ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν.

λ'. Ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰτωλικοῦ πάθους (ὃ διὰ τὴν ὕλην μέρος τὶ ἐγένετο) οὐχ ἥκιστα αὐτὸν ταῦτα ἐσῄει. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων διὰ τὴν στενοχωρίαν τῆς νήσου, τοῖς ἐσχάτοις προσίσχοντας ἀριστοποιεῖσθαι διὰ προφυλακῆς, καὶ ἐμπρήσαντός τινος κατὰ μικρὸν τῆς ὕλης ἄκοντος, καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου,

rum omnia peccata hostibus manifesta fore: quamobrem illos ex improviso, quacunque essent, impressionem in se facturos. nam hostem invadendi arbitrium penes illos futurum. Quod si manus in locis densis per vim conserere contenderet: illos, qui essent pauciores, sed locorum peritiores, longe meliore conditione rem gesturos arbitrabatur, quam illos, qui numero superiores essent, at locorum imperitiores. Praeterea suum exercitum, qui numerosus erat, clam profligatum iri, suis erepta facultate prospiciendi, qua parte alii aliis mutuam opem ferre possent.

XXX. Haec autem potissimum ob cladem Aetolicam (quam magna ex parte propter silvam acceperat) in mentem ipsi veniebant. Cum autem milites propter insulae angustias ad extremas eius oras, prandii parandi causa, adhibita custodia accedere coacti fuissent, & quidam ex illorum numero silvam paulatim incendisset invitus, postea

τὸ πολὺ αὐτῆς ἔλαθε κατακαυθέν. οὕτω δὴ τούς τε Λακεδαιμονίους μᾶλλον κατιδὼν πλείους ὄντας, ὑπονοῶν πρότερον ἐλάσσοσι τὸν σῖτον αὐτοῦ ἐσπέμπειν, τότε ὡς ἐπ' ἀξιόχρεων τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον σπουδὴν ποιεῖσθαι, τήν τε νῆσον εὐαποβατωτέραν οὖσαν, τὴν ἐπιχείρησιν παρεσκευάζετο, στρατιάν τε μεταπέμπων ἐκ τῶν ἐγγὺς ξυμμάχων, καὶ τὰ ἄλλα ἑτοιμάζων. Κλέων δὲ ἐκείνῳ τε προπέμψας ἄγγελον ὡς ἥξων, καὶ ἔχων στρατιὰν ἣν ᾐτήσατο, ἀφικνεῖται ἐς Πύλον· καὶ ἅμα γενόμενοι, πέμπουσι πρῶτον ἐς τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον κήρυκα, προκαλούμενοι εἰ βούλοιντο ἄνευ κινδύνου τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρας σφίσι τά τε ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς κελεύειν παραδοῦναι, ἐφ' ᾧ φυλακῇ τῇ μετρίᾳ τηρήσονται, ἕως ἄν τι περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ.

que ventus excitatus fuiſſet; magna eius pars hoſtibus inſciis eſt cremata. Sic igitur Demoſthenes facilius conſpicatus Lacedaemonios, qui plures erant, quam arbitrabatur, cum prius commeatum ad pauciores illuc tranſmitti ſuſpicaretur, tunc adhortatus eſt Athenienſes ad maiorem diligentiam adhibendam, utpote adverſus copias minime contemnendas, & in inſulam ex navibus facilius deſcendi poſſe demonſtrabat; & ad eam invadendam ſe praeparabat, ſociales copias ex locis vicinis arceſſens, & cetera praeparans. Cleon igitur, nuntio ad illum praemiſſo, per quem illi ſignificaret ſe venturum, cum copiis, quas petierat, Pylum pervenit. Et cum in unum locum conveniſſent, ante omnia caduceatorem ad hoſtium caſtra in continente poſita miſerunt, ut illos provocarent, ſi vellent imperare ſuis militibus in inſula interceptis, ut ſine periculo & arma & ſe ipſos ſibi traderent, ea conditione, ut

λα΄. Οὐ προσδεξαμένων δὲ αὐτῶν, μίαν μὲν ἡμέραν ἐπέσχον, τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἀνήγαγον μὲν, νυκτὸς ἐπ᾽ ὀλίγας ναῦς τοὺς ὁπλίτας πάντας ἐπιβιβάσαντες· πρὸ δὲ τῆς ἕω ὀλίγον ἀπέβαινον τῆς νήσου ἑκατέρωθεν ἔκ τε τοῦ πελάγους καὶ πρὸ τοῦ λιμένος, ὀκτακόσιοι μάλιστα ὄντες ὁπλῖται· καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλακτήριον τῆς νήσου. ὧδε γὰρ διετετάχατο. ἐν ταύτῃ μὲν τῇ πρώτῃ φυλακῇ ὡς τριάκοντα ἦσαν ὁπλῖται, μέσον δὲ καὶ ὁμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων εἶχε· μέρος δέ τι οὐ πολὺ αὐτοῦ ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου τὸ πρὸς τὴν Πύλον, ὃ ἦν ἔκ τε θαλάσσης ἀπόκρημνον, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἥκιστα ἐπίμαχον. καὶ γάρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι ἦν πα-

cuſtodia tolerabili ſervarentur, donec aliquid de rerum ſumma tranſactum eſſet.

XXXI. Sed cum illi conditionem iſtam non accepiſſent, unum quidem diem ſuperſederunt; poſtridie vero, noctu quidem diſceſſerunt, omnibus militibus in paucas naves impoſitis: at paulo ante auroram, ab utraque inſulae parte, & a pelago, & a portu, ex navibus in terram deſcenderunt, milites circiter octingenti. curſuque ad primum hoſtium praeſidium in inſula collocatum contenderunt. Sic enim Lacedaemoniorum milites erant diſpoſiti. In hoc primo praeſidio milites erant circiter triginta: praeſidium vero in media & planiſſima parte, & prope aquam collocatum, illorum plerique cum Epitada duce tenebant. Quaedam vero ipſius Epitadae non magna manus cuſtodiebat extremam inſulae partem, quae Pylum ſpectabat: quae pars & a mari praerupta erat, & a terra minime oppugnari poterat. nam & caſtellum quoddam vetuſtum ex

λαιὸν, λίθων λογάδην πεποιημένον· ὃ ἐνόμιζον σφίσιν ὠφέλιμον ἂν εἶναι, εἰ καταλαμβάνοι ἀναχώρησις βεβαιοτέρα. οὕτω μὲν τεταγμένοι ἦσαν.

λβʹ. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν, ἔν τε ταῖς εὐναῖς, ἔτι ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα. καὶ λαθόντες τὴν ἀπόβασιν, οἰομένων αὐτῶν τὰς ναῦς κατὰ τὸ ἔθος εἰς ἔφορμον τῆς νυκτὸς πλεῖν. ἅμα δὲ ἕῳ γιγνομένῃ, καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον, ἐκ μὲν νεῶν ἑβδομήκοντα, καὶ ὀλίγῳ πλειόνων, πάντες, πλὴν Θαλαμίων, ὡς ἕκαστοι ἐσκευασμένοι· τοξόται τε ὀκτακόσιοι, καὶ πελτασταὶ οὐκ ἐλάσσους τούτων. Μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες, καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι περὶ Πύλον κατεῖχον πάντες, πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους φυλάκων. Δημοσθένους δὲ τάξαντος, διέστησαν κατὰ διακοσίους τε καὶ πλείους,

saxis passim lectis constructum illic erat: quod sibi profuturum putabant, si qua maiore vi se recipere cogerentur. atque ita quidem dispositi erant.

XXXII. Athenienses vero, custodes, quos in prima statione collocatos cursu invaserunt, confestim interfecerunt, eos in cubilibus & adhuc arma capientes nacti. Nam in terram ex navibus clam descenderant, illis opinantibus, naves ex consuetudine ad stationem noctu commeasse. Sed simul atque dies illuxit, reliquus etiam exercitus in terram descendit, & ex navibus paulo pluribus quam septuaginta, omnes, praeter Thalamios, armati prodierunt; & octingenti sagittarii, & peltastae his non pauciores; & Messenii, qui auxilium tulerant, & ceteri omnes, quotquot circa Pylum aliqua loca tenebant, exceptis custodibus, qui in munitionibus erant. Hi autem a Demosthene variis in

ἔστι δ' ἢ ἐλάσσους, τῶν χωρίων τὰ μετεωρότατα λαβόντες, ὅπως ὅτι πλείστη ἀπορία ᾖ τοῖς πολεμίοις πανταχόθεν κεκυκλωμένοις, καὶ μὴ ἔχωσι πρὸς ὅ, τι ἀντιτάξωνται, ἀλλ' ἀμφίβολοι γίγνωνται τῷ πλήθει, εἰ μὲν τοῖς πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ τῶν κατόπιν βαλλόμενοι, εἰ δὲ τοῖς πλαγίοις, ὑπὸ τῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων. κατὰ νώτου τε ἀεὶ ἔμελλον αὐτοῖς ᾗ χωρήσειαν οἱ πολέμιοι ἔσεσθαι ψιλοὶ, καὶ οἱ ἀπορώτατοι τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις καὶ λίθοις καὶ σφενδόναις, ἐκ πολλοῦ ἔχοντες ἀλκήν· οἷς μηδὲ ἐπελθεῖν οἷόν τε ἦν. φεύγοντές τε γὰρ ἐκράτουν, καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπέκειντο. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ ὁ Δημοσθένης τότε πρῶτον τὴν ἀπόβασιν ἐπενόει, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἔταξεν.

partibus instructi fuerunt, ita ut in singulis duceni, & plures, in nonnullis etiam pauciores essent: occupatis locis superioribus, ut hostes quam maxima dubitatione undique circumventi premerentur, nec haberent, adversus quam partem instructi in aciem prodirent, sed undique telis a multitudine peterentur. Quippe, si illos quidem, qui in fronte stabant, invasissent, ab illis, qui a tergo stabant, telis peterentur: sin eos, qui ad alterum latus erant, petiissent, ab illis, qui ab utroque latere instructi imminebant, ferirentur. denique levis hostium armatura, & qui maxime inermes erant, ipsis, quocunque se vertissent, a tergo semper haesuri erant, sagittis, iaculis, lapidibus, & fundis eminus rem strenue gerentes: quos ne persequi quidem licebat. Nam & dum fugerent, adversarios vincebant, & cedentibus instabant. Hoc igitur consilio Demosthenes & ante copias in insulam exponere cogitarat; & in acie instruenda, & re gerenda est usus.

λγ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν, καὶ ὅπερ ἦν πλεῖστον τῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὡς εἶδον τό, τε πρῶτον φυλακτήριον διεφθαρμένον, καὶ στρατὸν σφίσιν ἐπιόντα, ξυνετάξαντο, καὶ τοῖς ὁπλίταις τῶν Ἀθηναίων ἐπῄεσαν, βουλόμενοι ἐς χεῖρας ἐλθεῖν. ἐξ ἐναντίας γὰρ οὗτοι καθεστήκεσαν, ἐκ πλαγίου δὲ οἱ ψιλοὶ, καὶ κατὰ νώτου. τοῖς μὲν οὖν ὁπλίταις οὐκ ἠδυνήθησαν προσμίξαι, οὐδὲ τῇ σφετέρᾳ ἐμπειρίᾳ χρήσασθαι. οἱ γὰρ ψιλοὶ ἑκατέρωθεν βάλλοντες εἶργον, καὶ ἅμα ἐκεῖνοι οὐκ ἀντεπῄεσαν, ἀλλ' ἡσύχαζον. τοὺς δὲ ψιλοὺς, ᾗ μάλιστα αὐτοῖς προσθέοντες προσκέοιντο, ἔτρεπον, καὶ οἱ ὑποστρέφοντες ἠμύνοντο, ἄνθρωποι κούφως τε ἐσκευασμένοι, καὶ προλαμβάνοντες ῥᾳδίως τῆς φυγῆς, χωρίων τε χαλεπό-

XXXIII. At Epitadas & qui cum eo erant, & illa militum in insula interceptorum manus, quae maxima erat, cum vidissent & primum praesidium profligatum, & exercitum contra se venientem, aciem instruxerunt, & in gravem Atheniensium armaturam ire contenderunt, eo consilio, ut ad manus venirent. haec enim a fronte fuerat collocata: sed levis armatura, ab utroque latere & a tergo instructa stabat. Sed neque cum gravis armaturae militibus manus conserere, neque sua pugnae statariae peritia uti potuerunt: nam milites leviter armati eos utrinque telis petentes prohibebant, simul etiam illi contra eos non procurrebant, sed in suo loco se continebant. Levem autem armaturam fugabant, quacunque impetu facto eos maxime infestabat. haec vero iterum conversa eos propulsabat, quod homines essent leviter armati, & qui facile fugam capesserent, antequam hostis eos assequeretur, idque cum ob locorum difficultatem, tum etiam ob eorundem

τητι, καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν ἐρημίας τραχέων ὄντων ἐν οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐδύναντο διώκειν, ὅπλα ἔχοντες.

λδ΄. Χρόνον μὲν οὖν τινὰ ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἠκροβολίσαντο. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξέως ἐπεκθεῖν ᾗ προσπίπτοιεν δυναμένων, γνόντες αὐτοὺς οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες, πολλαπλάσιοι φαινόμενοι, καὶ ξυνειθισμένοι μᾶλλον μηκέτι δεινοὺς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐθὺς ἄξια τῆς προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ὥσπερ ὅτε πρῶτον ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους, καταφρονήσαντες, καὶ ἐμβοήσαντες, ἀθρόοι ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ ἔβαλλον λίθοις τε καὶ τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις, ὡς ἕκαστός τι πρόχειρον εἶχε. γενομένης

asperitatem a pristina solitudine manantem: per quae Lacedaemonii, quod arma gestarent, persequi non poterant.

XXXIV. Sic igitur illi aliquantisper inter se levi certamine pugnarunt. sed cum Lacedaemonii non amplius celeriter procurrere possent, qua impetum fecissent; milites leviter armati, cum ipsos propter assiduum hostis propulsandi laborem iam defatigatos esse animadvertissent, & ipsi spectaculo animis multo magis confirmati, quod longe plures essent, & iam assueti minus illos formidare, quod non amplius adeo formidabiles, ut ante, ipsis viderentur, quia non continuo tam gravia mala perpessi fuerant, quam speraverant, cum primum in terram egressi sunt, animis servilem in morem deiecti, quippe qui contra Lacedaemonios irent, cum illos contemsissent, & clamorem sustulissent, impetum in ipsos conferti fecerunt; & lapidibus, sagittis, telisque, quae quisque ad manum habebat, eos pe-

δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ ἐπιδρομῇ, ἔκπληξίς τε ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης μάχης, καὶ ὁ κονιορτὸς τῆς ὕλης νεωστὶ κεκαυμένης ἐχώρει πολὺς ἄνω. ἄπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ κονιορτοῦ ἅμα φερομένων. τό, τε ἔργον ἐνταῦθα χαλεπὸν τοῖς Λακεδαιμονίοις καθίστατο. οὔτε γὰρ οἱ πῖλοι ἔστεγον τὰ τοξεύματα, δοράτιά τε ἐναποκέκλαστο βαλλομένων. εἶχόν τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρήσασθαι ἀποκεκλῃμένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾷν, ὑπὸ δὲ τῆς μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων, τὰ ἐν αὐτοῖς παραγγελλόμενα οὐκ ἐσακούοντες· κινδύνου τε πανταχόθεν περιεστῶτος, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα καθότι χρὴ ἀμυνομένους σωθῆναι.

tebant. Clamore autem ſublato, & impetu ſimul facto, pavor homines huiuſmodi pugnae inſuetos invaſit, & ſilvae nuper incenſae multus pulvis in ſublime ferebatur. Et propter ſagittas, ac lapides, qui ab ingenti hominum multitudine iaciebantur, & una cum pulvere ferebantur, unuſquiſque ſpatium ante ſuos pedes poſitum aegre proſpicere poterat. Tunc vero proelium Lacedaemoniis aſperius eſſe coepit. Nam neque ipſorum armatura ſagittis amplius reſiſtere poterat, & haſtae, quibus petebantur, in ea fractae inhaerebant. neque ſua priſtina virtute uti poterant, tum quod eorum oculis erepta eſſet omnis facultas proſpiciendi, quae ante pedes erant; tum quod propter maiorem clamorem ab hoſtibus ſublatum exaudire non poſſent, quae ipſis praeciperentur; tum etiam quod periculum undique circumſiſteret, nec ullam ſpem haberent excogitandae rationis, qua hoſtem propulſando ſervarentur.

λε΄. Τέλος δὲ, τραυματιζομένων ἤδη πολλῶν, διὰ τὸ ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι, ξυγκλήσαντες, ἐχώρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου, ὃ οὐ πολὺ ἀπεῖχε, καὶ τοὺς ἑαυτῶν φύλακας. ὡς δὲ ἐνέδοσαν, ἐνταῦθα ἤδη πολλῷ ἔτι πλέον βοῇ τεθαρσηκότες οἱ ψιλοὶ ἐπέκειντο, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες ἐγκατελαμβάνοντο, ἀπέθνησκον. οἱ δὲ πολλοὶ, διαφυγόντες ἐς τὸ ἔρυμα, μετὰ τῶν ταύτῃ φυλάκων ἐτάξαντο παρὰ πᾶν, ὡς ἀμυνούμενοι ᾗπερ ἦν ἐπίμαχον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπισπώμενοι, περίοδον μὲν αὐτῶν καὶ κύκλωσιν χωρίου ἰσχύϊ οὐκ εἶχον, προσιόντες δὲ ἐξ ἐναντίας, ὤσασθαι ἐπειρῶντο. καὶ χρόνον μὲν πολὺν καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον ταλαιπωρούμενοι ἀμφότεροι ὑπό τε τῆς μάχης καὶ δίψους καὶ ἡλίου, ἀντεῖχον, πειρώμενοι, οἱ μὲν ἐξε-

XXXV. Tandem vero, cum multi iam fauciati essent, quod semper in eodem loci spatio versarentur, sese conglobantes ad extremam insulae munitionem, non multum distantem, & ad suum praesidium, quod illic erat, iverunt. cum autem cessissent, tunc vero milites leviter armati longe confidentius clamore sublato illis instare coeperunt, & quotquot de Lacedaemoniis, dum se reciperent, intercipiebantur, ab hoste caedebantur. sed plerique ad suam munitionem elapsi, cum custodibus, qui illic erant, se instruxerunt ad omnem munitionis partem, ut hostem propulsarent, qua parte munitio oppugnari poterat. Athenienses vero, fuga illorum ad insequendum stimulati, ipsos quidem circumvenire & circumdare non poterant, propter loci situm, qui natura munitus erat: sed ab adversa fronte aggressi, propellere conabantur. Diuque, & ad maximam diei partem utrique pugna, siti, & sole graviter fatigati, re-

λάσασθαι ἐκ τοῦ μετεώρου, οἱ δὲ, μὴ ἐνδοῦναι. ῥᾷον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠμύνοντο ἢ ἐν τῷ πρὶν, οὐκ οὔσης σφῶν τῆς κυκλώσεως ἐς τὰ πλάγια.

λϛʹ. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον ἦν, προσελθὼν ὁ τῶν Μεσσηνίων στρατηγὸς Κλέωνι καὶ Δημοσθένει, ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς· εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν ψιλῶν, περιϊέναι κατὰ νώτου αὐτοῖς ὁδῷ ᾗ ἂν αὐτὸς εὕρῃ, δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον. λαβὼν δὲ ἃ ἠτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας, ὥστε μὴ ἰδεῖν ἐκείνους, κατὰ τὸ ἀεὶ παρῆκον τοῦ κρημνώδους τῆς νήσου προσβαίνων, καὶ ᾗ οἱ Λακεδαιμόνιοι, χωρίου ἰσχύϊ πιστεύσαντες, οὐκ ἐφύλασσον, χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν ἔλαθε. καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανεὶς κατὰ νώτου αὐτῶν, τοὺς μὲν τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπλη-

ſiſtebant; & conabantur, hi quidem illos ex ſuperiore loco detrudere, illi vero non cedere, ſed munitionem tueri. facilius autem, quam ante, Lacedaemonii tunc hoſtem propulſabant, quod ab utroque latere circumveniri non poſſent.

XXXVI. Sed cum res nullum haberet exitum, Meſſeniorum dux ad Cleonem & Demoſthenem accedens, eos fruſtra laborare dixit: ſed ſi ſagittariorum & levis armaturae aliquam partem ſibi dare vellent, ad illos a tergo circumveniendum via, quamcunque ipſe inveniſſet, putare irruptionem per vim fieri poſſe. Cum autem accepiſſet, quae petierat, iter clam ingreſſus, ne ab illis conſpiceretur, accedens qua paulatim inſulae partes praeruptae aliquem aditum dabant, & ad eam partem, quam Lacedaemonii, loci natura muniti ſitu freti, non cuſtodiebant, aegre & vix illis inſciis munitionem circumiit. atque ex improviſo & repente in loco ſuperiore a tergo hoſtium con-

ξε, τοὺς δὲ, ἃ προσεδέχοντο ἰδόντας, πολλῷ μᾶλλον ἐπέῤῥωσε. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι, βαλλόμενοί τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη, καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι (ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι) τῷ ἐν Θερμοπύλαις. ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων τῶν Περσῶν, διεφθάρησαν· οὗτοί τε, ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες, οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ πολλοῖς τε ὀλίγοι μαχόμενοι, καὶ ἀσθενείᾳ σωμάτων, διὰ τὴν σιτοδείαν, ὑπεχώρουν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτουν ἤδη τῶν ἐφόδων.

λζʹ. Γνοὺς δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης ὅτι εἰ καὶ ὁποσονοῦν μᾶλλον ἐνδώσουσι, διαφθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν, βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίοις ζῶντας, εἴπως τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ τὰ ὅπλα παραδοῦναι, καὶ ἡσση-

ſpectus, illos quidem ob inopinatum caſum metu conſternavit; hos vero, qui cernebant, quod exſpectabant, multo magis confirmavit. Quare Lacedaemonii, cum utrinque telis iam peterentur, & in eadem fortuna conſtituti eſſent, (ut parva magnis conferam) in qua ad Thermopylas. nam illi in ſemita a Perſis circumventi, perierunt. Et iſti, cum undique telis iam peterentur, hoſti diutius reſiſtere non potuerunt; ſed pauci cum multis dimicantes, & ob inediam corpore languentes, cedere coeperunt: & Athenienſes omni acceſſu iam potiebantur.

XXXVII. Cum autem Cleon & Demoſthenes animadverterent, illos, quo magis cederent, eo magis a ſuis copiis interfectum iri, pugnam ſedarunt, ſuoſque prohibuerunt; quod illos vivos ad Athenienſes ducere cuperent, ſi forte, audita caduceatoris voce, frangerentur animis ad ar-

θεῖεν τοῦ παρόντος δεινοῦ. ἐκήρυξάν τε, εἰ βούλοιντο τὰ ὅπλα παραδοῦναι καὶ σφᾶς αὐτοὺς Ἀθηναίοις, ὥστε βουλεῦσαι ὅ, τι ἂν ἐκείνοις δοκῇ.

λη΄. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, παρῆκαν τὰς ἀσπίδας οἱ πλεῖστοι, καὶ τὰς χεῖρας ἀνέσεισαν, δηλοῦντες προσίεσθαι τὰ κεκηρυγμένα. μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ἀνακωχῆς ξυνῆλθον ἐς λόγους ὅ, τε Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης, καὶ ἐκείνων, Στύφων ὁ Φάρακος, τῶν πρότερον ἀρχόντων, τοῦ μὲν πρώτου τεθνηκότος Ἐπιτάδου, τοῦ δὲ μετ᾽ αὐτὸν Ἱππαγρέτου ἐφῃρημένου, ἐν τοῖς νεκροῖς ἔτι ζῶντος κειμένου ὡς τεθνεῶτος, αὐτὸς τρίτος ἐφῃρημένος ἄρχειν κατὰ νόμον, εἴτι ἐκεῖνοι πάσχοιεν. ἔλεγε δὲ ὁ Στύφων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ὅτι βούλονται διακηρυκεύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Λακεδαιμονίους ὅ, τι

ma tradenda, & praesenti calamitatis gravitate vincerentur: & per praeconem edixerunt, numquid arma, & se ipsos Atheniensibus dedere vellent, ea conditione, ut Athenienses arbitratu suo de ipsis statuerent.

XXXVIII. Illi vero, audito hoc edicto, plerique clypeos deposuerunt, & manus quassarunt, significantes, se accipere conditiones sibi per praeconis vocem oblatas. Postea vero, factis induciis, in colloquium venerunt Cleon & Demosthenes, & ex illis, Styphon Pharacis filius, quod Epitadas, qui erat ex superioribus ducibus, iam defunctus esset, Hippagretes, qui in eius locum fuerat suffectus, adhuc superstes inter defunctos tanquam mortuus iaceret, ipse tertius designatus, qui legitimum imperium obtineret, si quid humanitus ipsis accidisset. Styphon autem, & qui cum eo erant, dixerunt, se velle per praecones agere cum Lacedaemoniis, qui in continente erant, quid sibi facien-

χρὴ σφᾶς ποιεῖν. καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφέντων, αὐτῶν δὲ τῶν Ἀθηναίων καλούντων ἐκ τῆς ἠπείρου κήρυκας, καὶ γενομένης ἐπερωτήσεως δὶς ἢ τρὶς, ὁ τελευταῖος διαπλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου Λακεδαιμονίων ἀνὴρ, ἀπήγγειλεν ὅτι, οἱ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν αὐτῶν βουλεύεσθαι, μηδὲν αἰσχρὸν ποιοῦντας. οἱ δὲ, καθ' ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι, τὰ ὅπλα παρέδοσαν, καὶ σφᾶς αὐτούς. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐν φυλακῇ εἶχον αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐν τῇ νήσῳ, τὰ ἄλλα διεσκευάζοντο ὡς ἐς πλοῦν, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς τριηράρχοις διεδίδοσαν ἐς φυλακήν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, κήρυκα πέμψαντες, τοὺς νεκροὺς διεκομίσαντο. ἀπέθανον δ' ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοίδε· εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν

dum esset. Cum autem Athenienses nullum quidem illorum proficisci permisissent, sed ipsi ex continente caduceatores evocassent, & bis terve Lacedaemonii suos interrogassent: postremus, qui a Lacedaemoniis ex continente missus ad eos navigavit, haec renuntiavit, Lacedaemonios iubere vos ita vobis ipsis consulere, ut nullum dedecus admittatis. Illi vero, consilio inter se inito, arma & se ipsos dediderunt. Illum autem diem, & noctem insequentem Athenienses eos in custodia tenuerunt. Postridie vero Athenienses quidem, tropaeo in insula statuto, cetera ad navigationem necessaria pararunt, & captivos trierarchis asservandos distribuerunt. Lacedaemonii vero, misso caduceatore, suorum cadavera receperunt. Tot autem in insula partim obierunt, partim vivi capti fuerunt. Universi quidem, qui in insulam transierant, erant quadringenti, & vi-

καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι, οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέθανον. καὶ Σπαρτιάται τούτων ἦσαν τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἀθηναίων δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν· ἡ γὰρ μάχη οὐ σταδία ἦν.

λθ΄. Χρόνος δὲ ὁ ξύμπας ἐγένετο ὅσον οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἐπολιορκήθησαν, ἀπὸ τῆς ναυμαχίας μέχρι τῆς ἐν τῇ νήσῳ μάχης, ἑβδομήκοντα ἡμέραι καὶ δύο. τούτων περὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν σπονδῶν ἀπῄεσαν, ἐσιτοδοτοῦντο· τὰς δὲ ἄλλας τοῖς ἐσπλέουσι λάθρα διετρέφοντο. καὶ ἦν σῖτος ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἄλλα βρώματα ἐγκατελείφθη· ὁ γὰρ ἄρχων Ἐπιτάδας ἐνδεεστέρως ἑκάστῳ παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. οἱ μὲν δὴ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐκ τῆς Πύλου ἑκάτεροι ἐπ' οἴκου. καὶ τοῦ Κλέωνος Post Aug. init.

ginti gravis armaturae milites. Ex hoc numero Athenas vivi delati fuerunt trecenti minus octo, ceteri caesi fuerunt. Inter hos autem, qui vivi capti fuerant, erant Spartani ad centum & viginti. Ex Atheniensibus vero non multi perierunt. Pugna enim non fuit stataria.

XXXIX. Tempus autem universum, quo illi in insula fuerunt obsessi, a pugna navali usque ad proelium in insula commissum, fuerunt duo & septuaginta dies. Et spatio dierum circiter viginti, quibus legati foederum causa abierant, frumentum acceperunt. reliquis vero diebus, ab illis, qui clam navigabant, nutriti fuerunt. Et frumenti ac aliorum esculentorum reliquiae in insula relictae fuerunt. nam Epitadas dux unicuique parcius haec quam pro copia praebebat. Athenienses igitur & Peloponnesii cum suis utrique copiis, e Pylo domum redierunt. Et Cleonis promis-

καίπερ μανιώδης οὖσα ἡ ὑπόσχεσις ἀπέβη. ἐντὸς γὰρ εἴκοσιν ἡμερῶν ἤγαγε τοὺς ἄνδρας, ὥσπερ ὑπέστη.

μ'. Παρὰ γνώμην τε δὴ μάλιστα τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτο τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο. τοὺς γὰρ Λακεδαιμονίους οὔτε λιμῷ, οὔτ' ἀνάγκῃ οὐδεμιᾷ ἠξίουν τὰ ὅπλα παραδοῦναι, ἀλλὰ ἔχοντας, καὶ μαχομένους ὡς ἐδύναντο, ἀποθνήσκειν. ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι τοὺς παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους. καί τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον τῶν Ἀθηναίων ξυμμάχων δι' ἀχθηδόνα ἕνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων, εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλοὶ κἀγαθοὶ, ἀπεκρίνατο αὐτῷ, πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον (λέγων τὸν οἰστὸν) εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίγνωσκε· δήλωσιν ποιούμενος ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι, διεφθείρετο.

ſio, quamvis fuiſſet inſana, tamen effectum eſt conſecuta. nam intra viginti dies, quemadmodum promiſerat, hoſtes adduxit.

XL. Hoc autem omnium, quae in hoc bello contigerunt, maxime praeter opinionem Graecis accidit. Exiſtimabant enim, Lacedaemonios nec fame, nec ulla neceſſitate compulſos, arma tradituros; at haec retinentes, & quoad poſſent dimicantes, mortem oppetituros. nec adduci poterant, ut crederent, illos, qui tradidiſſent, illis eſſe ſimiles, qui cecidiſſent. Poſtea vero, cum quidam Athenienſium ſocius quendam ex captivis ex inſula Athenas delatis, ut ei cum inſultatione dolorem inureret, interrogaſſet, numquid illi, qui ex ipſis mortem oppetiiſſent, honeſti forteſque viri fuiſſent: hic ipſi reſpondit, magni profecto faciendum eſſe atracton, (ſagittam intelligens) ſi viros fortes ab

μα΄. Κομισθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐβούλευσαν δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν, μέχρις οὗ τι ξυμβῶσιν· ἢν δ᾽ οἱ Πελοποννήσιοι πρὸ τούτου ἐς τὴν γῆν ἐσβάλωσιν, ἐξαγαγόντες ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ Πύλου φυλακὴν κατεστήσαντο· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπάκτου Μεσσήνιοι, ὡς ἐς πατρίδα ταύτην (ἔστι γὰρ ἡ Πύλος τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς) πέμψαντες σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους, ἐλῄζόν τε τὴν Λακωνικὴν καὶ πλεῖστα ἔβλαπτον, ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λῃστείας, καὶ τοῦ τοιούτου πολέμου, τῶν τε Εἱλώτων αὐτομολούντων, καὶ φοβούμενοι μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τι νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ῥᾳδίως ἔφερον, ἀλλὰ, καίπερ

ignavis dignosceret: indicans, eos, qui in lapides ac sagittas incidissent, occubuisse.

XLI. Cum autem captivi Athenas delati fuissent, Athenienses eos in vinculis asservare decreverunt, donec aliquam compositionem facerent: sed si Peloponnesii agrum prius irrupissent, eos eductos occidere. In Pylo autem praesidium collocarunt. Et Messenii, qui Naupacti erant, huc, ut in patriam suam, (Pylus enim est in eo agro, qui quondam Messeniorum fuit) ex suorum civium numero missis, qui ad rem gerendam maxime idonei erant, agrum Laconicum latrociniis infestabant, maximisque maleficiis afficiebant, quod eadem lingua uterentur. Lacedaemonii vero, quod superiore tempore latrociniorum exercendorum, & huiusmodi belli imperiti essent, simul etiam quod sui servi ad hostem transfugerent, veriti, ne gravior aliqua rerum novarum molitio contra se in suo agro fieret, haec non facile ferebant; sed, quamvis Atheniensibus manifesti

οὐ βουλόμενοι ἔνδηλοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπρεσβεύοντο παρ' αὐτοὺς, καὶ ἐπειρῶντο τήν τε Πύλον καὶ τοὺς ἄνδρας κομίζεσθαι. οἱ δὲ μειζόνων τε ὠρέγοντο, καὶ πολλάκις φοιτώντων, αὐτοὺς ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Πύλον γενόμενα.

Aug. affecto.

μβ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα εὐθὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Κορινθίαν ἐστράτευσαν ναυσὶν ὀγδοήκοντα, καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν, καὶ, ἐν ἱππαγωγοῖς ναυσὶ, διακοσίοις ἱππεῦσιν. ἠκολούθουν δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλήσιοι, καὶ Ἄνδριοι, καὶ Καρύστιοι. ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, τρίτος αὐτός. πλέοντες δὲ ἅμα ἕω, ἔσχον μεταξὺ Χερσονήσου τε καὶ Ῥείτου, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου ὑπὲρ οὗ ὁ Σολύγιος λόφος ἐστίν· ἐφ' ὃν Δωριῆς τοπάλαι ἱδρυθέντες, τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορινθίοις ἐπολέμουν, οὖσιν Αἰολεῦσι. καὶ κώμη νῦν

esse nollent, tamen legatos ad eos mittebant; & Pylum & captivos recipere conabantur. At illi maiora affectabant, & cum saepius ad eos proficiscerentur, ipsos re infecta remittebant. Atque haec quidem circa Pylum gesta sunt.

XLII. Eadem aestate, statim post haec, Athenienses in agrum Corinthium profecti sunt, cum octoginta navibus, & duobus millibus gravis armaturae militum nominis Attici, & cum ducentis equitibus, qui in hippaginibus vehebantur. Eos autem comitabantur ex sociis Milesii, Andrii, & Carystii. His autem praeerat Nicias Nicerati filius, cum duobus collegis. Primo autem diluculo navigantes, inter Cherronesum & Rheitum appulerunt ad litus loci, super quem situs est Solygius collis. In quo Dorienses olim sedibus positis, bellum faciebant Corinthiis, qui in urbe habitabant, & Aeolenses erant. Et super ipsum nunc exstat castellum,

ἐπ' αὐτοῦ Σολύγεια καλουμένη ἐστίν. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κώμη αὕτη δώδεκα σταδίους ἀπέχει· ἡ δὲ Κορινθίων πόλις, ἑξήκοντα· ὁ δὲ ἰσθμὸς, εἴκοσι. προπυθόμενοι δὲ Κορίνθιοι ἐξ Ἄργους ὅτι ἡ στρατιὰ ἥξει τῶν Ἀθηναίων, ἐκ πλείονος ἐβοήθησαν ἐς ἰσθμὸν πάντες, πλὴν τῶν ἔξω ἰσθμοῦ, καὶ ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκαδίᾳ ἀπῆεσαν αὐτῶν πεντακόσιοι φρουροί· οἱ δ' ἄλλοι πανδημεὶ ἐπετήρουν τοὺς Ἀθηναίους οἷ κατασχήσουσιν. ὡς δὲ αὐτοὺς ἔλαθον νυκτὸς καταπλεύσαντες, καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἤρθη, καταλιπόντες τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν ἐν Κεγχρειᾷ, ἢν ἄρα οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν Κρομμύωνα ἴωσιν, ἐβοήθουν κατὰ τάχος.

μγ'. Καὶ Βάττος μὲν ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν (δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ οἱ παρόντες) λαβὼν λόχον, ἦλθεν

nomine Solygia. ab hoc autem litore, ad quod naves appulerunt, hoc castellum distat duodecim stadiis: Corinthus vero, sexaginta: Isthmus vero, viginti. Corinthii vero, cum multo ante de classis Atticae adventu nuntios Argis allatos accepissent, omnes, praeter illos, qui sunt extra Isthmum, ad Isthmum tutandum convenerunt; & ex eorum numero quingenti praesidiarii milites in Ambraciam & Leucadiam abierunt. Ceteri vero frequentibus copiis observabant, quonam Athenienses essent appulsuri. Sed cum illi noctu clam appulissent, & signa ipsis sublata fuissent, relicta suorum dimidia parte ad Cenchream, si forte Athenienses adversus Crommyonem irent, suis auxilium propere tulerunt.

XLIII. Et Battus quidem, alter e ducibus, (duo enim proelio interfuerunt) assumta cohorte contendit ad Soly-

ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην, φυλάξων ἀτείχιστον οὖσαν. Λυκόφρων δὲ τοῖς ἄλλοις ξυνέβαλε. καὶ πρῶτα μὲν τῷ δεξιῷ κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων εὐθὺς ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς Χερρονήσου, οἱ Κορίνθιοι ἐπέκειντο· ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. καὶ ἦν ἡ μάχη καρτερὰ, καὶ ἐν χερσὶ πᾶσα. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων (οὗτοι γὰρ παρατεταγμένοι ἦσαν ἔσχατοι) ἐδέξαντό τε τοὺς Κορινθίους, καὶ ἐώσαντο μόλις· οἱ δὲ, ὑπερχωρήσαντες πρὸς αἱμασιὰν (ἦν γὰρ τὸ χωρίον πρόσαντες πᾶν) βάλλοντες τοῖς λίθοις καθύπερθεν ὄντες, καὶ παιωνίσαντες, ἐπῄεσαν αὖθις. δεξαμένων δὲ τῶν Ἀθηναίων, ἐν χερσὶν πάλιν ἦν ἡ μάχη. λόχος δέ τις τῶν Κορινθίων ἐπιβοηθήσας τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ ἑαυτῶν, ἔτρεψε τῶν Ἀθηναίων τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπεδίωξεν ἐς τὴν

giam căſtellum, tutaturus illud, quod nullis muris erat cinctum. cum reliquis vero Lycophron manus cum hoſte conſeruit. Et primum quidem Corinthii in dextrum Athenienſium cornu, quod ſtatim ante Cherroneſum in terram deſcenderat, impetum fecerunt: deinde vero, & in reliquas eorum copias. aſperumque proelium, totumque cominus commiſſum. Et dextrum quidem Athenienſium & Caryſtiorum cornu (hi enim in acie poſtremi erant) Corinthios excepit, aegreque repulit. Illi vero, cum ad maceriam ſe recepiſſent, (totus enim ille locus acclivis erat) ſuperne lapidibus hoſtem inferius exſiſtentem petebant; cumque paeana ceciniſſent, eum rurſus invaſerunt. cum autem Athenienſes eos excepiſſent, pugna iterum cominus committi coepta eſt. Quaedam autem Corinthiorum cohors, ſiniſtro ſuorum cornu ſubſidio profecta, dextrum Athenienſium cornu in fugam vertit, & ad mare uſque perſecuta eſt.

θάλασσαν. πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν οἵτε Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Καρύστιοι. τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον ἀμφοτέρωθεν ἐμάχετο συνεχῶς, μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων, ἐφ' ᾧ ὁ Λυκόφρων ὢν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἀθηναίων ἠμύνετο. ἤλπιζον γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην πειράσειν.

μδ'. Χρόνον μὲν οὖν πολὺν ἀντεῖχον, οὐκ ἐνδιδόντες ἀλλήλοις· ἔπειτα (ἦσαν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἱππεῖς ὠφέλιμοι ξυμμαχόμενοι, τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους) ἐτράποντο οἱ Κορίνθιοι, καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον· καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα, καὶ οὐκέτι κατέβαινον, ἀλλ' ἡσύχαζον. ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ, κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας οἱ πλεῖστοί τε ἀπέθανον αὐτῶν, καὶ Λυκόφρων ὁ στρατηγός. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ, τούτῳ τῷ τρόπῳ· οὐ κατὰ δίωξιν πολλὴν, οὐδὲ ταχείας φυγῆς γενομένης,

Rurſus autem & Athenienſes & Caryſtii a navibus ſunt reverſi. Reliquus vero exercitus utrinque continenter dimicabat; praecipue vero dextrum Corinthiorum cornu, in quo ſtans Lycophron, ſiniſtro Athenienſium reſiſtebat. ſuſpicabatur enim, eos Solygiam caſtellum tentaturos.

XLIV. Diu igitur pugnae labores ſuſtinuerunt, neutri alteris cedentes. Tandem vero (Athenienſibus enim equites, qui in ipſa pugna eos iuvabant, magno uſui erant, cum alteri nullum equitatum haberent) Corinthii in fugam verſi ſunt, & in collem ſe receperunt. Et in eo caſtra poſuerunt; nec amplius deſcendebant, ſed quieſcebant. In hac autem fuga, in dextro cornu, plerique ipſorum, & Lycophron dux, obierunt. Reliquus vero exercitus, hoc modo: neque hoſte vehementer inſequente, neque effuſa fuga, poſtquam per vim fuit coactus, in excelſa loca ſe re-

ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχωρήσασα πρὸς τὰ μετέωρα ἱδρύθη. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐπῄεσαν ἐς μάχην, τούς τε ἀλλοτρίους νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνῃροῦντο· τροπαῖόν τε εὐθέως ἔστησαν. τοῖς δ' ἡμίσεσι τῶν Κορινθίων, οἳ ἐν τῇ Κεγχρειᾷ ἐκάθηντο φύλακες, μὴ ἐπὶ τὸν Κρομμύωνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατάδηλος ἡ μάχη ἦν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνείου· κονιορτὸν δὲ ὡς εἶδον, καὶ ὡς ἔγνωσαν, ἐβοήθουν εὐθύς. ἐβοήθησαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως, πρεσβύτεροι τῶν Κορινθίων, αἰσθόμενοι τὸ γεγενημένον. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ξύμπαντας αὐτοὺς ἐπιόντας, καὶ νομίσαντες τῶν ἐγγὺς ἀστυγειτόνων Πελοποννησίων βοήθειαν ἐπιέναι, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπὶ τὰς ναῦς, ἔχοντες τὰ σκυλεύματα, καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, πλὴν δυεῖν, οὓς ἐγκατέλιπον, μὴ δυνάμενοι εὑρεῖν. καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς ναῦς, ἐπεραιώθησαν ἐς

cepit, ibique castra posuit. Athenienses vero, cum hostes ad proelium contra ipsos non amplius prodirent, aliena cadavera spoliarunt, & suorum susceperunt, & tropaeum continuo statuerunt. Porro illi dimidiae Corinthiorum parti, quae in Cenchrea praesidii causa manebat, ne Athenienses adversus Crommyonem navigarent, hoc proelium non erat manifestum, propter montem Oneium. Sed ubi pulverem conspexit, & rem cognovit, opem suis confestim tulit. Venerunt etiam auxilio ex urbe Corinthii senes, cum intellexissent id, quod acciderat. Quos universos conspicati Athenienses in se tendentes, ratique auxilium a vicinis Peloponnesiorum civitatibus missum contra se venire, celeriter ad naves se receperunt, habentes spolia, & suorum cadavera, duobus exceptis, quae reliquerunt, quod ea reperire non potuissent. Cum autem naves conscendis-

τὰς ἐπικειμένας νήσους· ἐκ δ᾽ αὐτῶν ἐπικηρυκευσάμενοι, τοὺς νεκροὺς, οὓς ἐγκατέλιπον, ὑποσπόνδους ἀνείλοντο. ἀπέθανον δὲ Κορινθίων μὲν ἐν τῇ μάχῃ δώδεκα καὶ διακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ, ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντήκοντα.

με΄. Ἄραντες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπλευσαν αὐθημερὸν ἐς Κρομμύωνα τῆς Κορινθίας. ἀπέχει δὲ τῆς πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους, καὶ καθορμισάμενοι τήν τε γῆν ἐδῄωσαν, καὶ τὴν νύκτα ηὐλίσαντο. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ παραπλεύσαντες ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν πρῶτον, καὶ ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι, ἀφίκοντο ἐς Μεθώνην τὴν μεταξὺ Ἐπιδαύρου καὶ Τροιζῆνος. καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς Χεῤῥονήσου ἰσθμὸν, ἐτείχισαν, ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη ἐστί· καὶ φρούριον καταστησάμενοι, ἐλῄστευον τὸν ἔπειτα χρόνον τήν τε Τροιζηνίαν γῆν, καὶ Ἁλιάδα, καὶ

ſent, ad inſulas adiacentes traiecerunt. Hinc autem miſſo caduceatore, ſuorum cadavera, quae reliquerant, fide publica interpoſita receperunt. In hoc autem proelio, ex Corinthiis quidem, ceciderunt ducenti & duodecim; ex Athenienſibus vero, paulo minus quinquaginta.

XLV. Athenienſes autem ex iſtis inſulis profecti eodem die ad agri Corinthii Crommyonem navigarunt. abeſt autem ab urbe centum & viginti ſtadiis. & cum eo appuliſſent, agrum vaſtarunt, ibique caſtris poſitis pernoctarunt. Poſtridie vero maritimam oram legentes primum in Epidaurium agrum iverunt, & exſcenſu ex navibus in nonnullas eius partes facto, Methonem venerunt, quae inter Epidaurum & Troezenem eſt ſita. & Cherroneſi iſthmum, in quo eſt Methone, ab utraque litoris parte complexi, muro cingere coeperunt: impoſitoque praeſidio, poſtea Troezenium, & Halienſem, & Epidaurium agrum

Ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ ναυσὶν (ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ χωρίον) ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.

μστʹ. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καθ' ὃν ταῦτα ἐγίγνετο, καὶ Εὐρυμέδων, καὶ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐκ τῆς Πύλου ἀπῆραν ἐς τὴν Σικελίαν ναυσὶν Ἀθηναίων, ἀφικόμενοι ἐς Κέρκυραν, ἐστράτευσαν μετὰ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει τῆς Ἰστώνης Κερκυραίων καθιδρυμένους, οἳ τότε μετὰ τὴν στάσιν διαβάντες ἐκράτουν τε τῆς γῆς, καὶ πολλὰ ἔβλαπτον. προσβαλόντες δὲ, τὸ μὲν τείχισμα εἷλον· οἱ δὲ ἄνδρες καταπεφευγότες ἀθρόοι πρὸς μετέωρόν τι, ξυνέβησαν ὥστε τοὺς μὲν ἐπικούρους παραδοῦναι, περὶ δὲ σφῶν τὰ ὅπλα παραδόντων τὸν Ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν Πτυχίαν ἐς φυλακὴν διεκόμισαν

latrociniis infestabant. Postquam autem absoluto muro locum illum muniverunt, navibus domum redierunt.

XLVI. Per idem tempus, quo haec gerebantur, Eurymedon etiam & Sophocles, qui e Pylo cum Atheniensium classe in Siciliam proficiscebantur, cum Corcyram pervenissent, una cum urbis incolis bellum intulerunt Corcyraeis, qui sedes in Istone monte posuerant; qui tunc, post seditionem eo profecti, agro potiebantur, & adversae factioni multa damna dabant. Illos igitur adorti, munitionem quidem ceperunt: homines vero, qui in ea erant, uno agmine in editum quendam locum fuga se receperunt, & cum Atheniensibus compositionem hac conditione fecerunt, ut auxiliarios quidem milites ipsis traderent, de se vero, post arma tradita, Atheniensis populus arbitratu suo statueret. Duces autem Atheniensium ipsos, fide publica interposita, in insulam Ptychiam asservandos transporta-

ὑποσπόνδους, μέχρις οὗ Ἀθήναζε πεμφθῶσιν· ὥστε ἄν τις ἁλῷ ἀποδιδράσκων, ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιόνδέ τι. τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσί τινας, ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους, καὶ διδάξαντες, ὡς κατ' εὔνοιαν δῆθεν, λέγειν ὅτι κράτιστον αὐτοῖς εἴη ὡς τάχιστα ἀποδιδράναι, πλοῖον δέ τι αὐτοὶ ἑτοιμάσειν. μέλλειν γὰρ δὴ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ τῶν Κερκυραίων.

μζ'. Ὡς δὲ ἔπεισαν, καὶ μηχανησαμένων τὸ πλοῖον, ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν, ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαὶ, καὶ τοῖς Κερκυραίοις παρεδίδοντο οἱ πάντες. ξυνελάβοντο δὲ τοῦ τοιούτου οὐχ ἥκιστα, ὥστε ἀκριβῆ τὴν πρόφασιν γε-

runt, donec Athenas mitterentur; ita tamen, ut, si quis aufugiens deprehensus fuisset, fides, quae data fuerat, omnibus esset irrita. Verum primores populi Corcyraei, veriti, ne Athenienses hos Athenas profectos non interficerent, huiusmodi fraudem moliuntur. Nonnullis illorum, qui in insula Ptychia servabantur, persuadent, aliquot ex amicis submissis, & monitis, ut quasi benevolentia dicerent, e re ipsorum maxime esse, ut primo quoque tempore fugam capesserent, se vero navigium aliquod praeparaturos: Atheniensium enim duces, ipsos populo Corcyraeo tradere statuisse.

XLVII. Cum autem hoc illis persuasissent, & navigium per insidias parassent, illi illinc discedentes, intercepti sunt, atque fides data tunc irrita fuit, & universi populo Corcyraeo traditi fuerunt. Ad hanc autem rem peragendam Corcyraeos inprimis adiuverunt ipsi Atheniensium duces,

νέσθαι, καὶ τοὺς τεχνησαμένους ἀδεέστερον ἐγχειρῆσαι, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, κατάδηλοι ὄντες τοὺς ἄνδρας μὴ ἂν βούλεσθαι ὑπ' ἄλλων κομισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς Σικελίαν ἔπλεον, τὴν τιμὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐς οἴκημα μέγα καθεῖρξαν· καὶ ὕστερον ἐξάγοντες κατὰ εἴκοσιν ἄνδρας, διῆγον διὰ δυεῖν στοίχοιν, ὁπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμένους τε πρὸς ἀλλήλους καὶ παιομένους, καὶ κεντουμένους ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων, εἴπου τὶς τινὰ ἴδοι ἐχθρὸν ἑαυτοῦ· μαστιγοφόροι τε παριόντες ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον προσιόντας.

μη'. Καὶ ἐς μὲν ἄνδρας ἑξήκοντα ἔλαθον τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξαγαγόντες, καὶ διαφθείραντες. ᾤοντο γὰρ αὐτοὺς μεταστήσαντάς ποι, ἄλλοσε

ut certa minimeque dubia causa videretur illis, qui in insula erant; & qui fraudem commenti fuerant, eam confidentius aggrederentur: quippe qui aperte prae se ferrent, se nolle viros istos captivos ab aliis Athenas delatos (ipsi enim in Siciliam navigabant) decus & gloriam illis comparare, qui eos illuc deportassent. Hos autem acceptos Corcyraei in magno carcere concluserunt. Postea vero eos eductos vicenos traducebant per medios binos ordines militum armatorum, qui hinc inde instructi erant, & qui ipsos inter se colligatos caesim punctimque vulnerabant, sicubi quis suum inimicum aspexisset. Et lictores prosequentes eos urgebant, qui tardius progrederentur.

XLVIII. Atque hunc in modum eductos trucidarunt ad sexaginta: quod illos latebat, qui in carcere reliqui erant. Existimabant enim, suos socios ab inimicis ex carcere edu-

ἄγειν. ὡς δὲ ᾔσθοντο, καί τις αὐτοῖς ἐδήλωσε, τούς τε Ἀθηναίους ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐκέλευον σφᾶς εἰ βούλονται αὐτοὺς διαφθείρειν. ἔκ τε τοῦ οἰκήματος οὐκέτι ἤθελον ἐξιέναι, οὐδ' ἐσιέναι ἔφασαν κατὰ δύναμιν περιόψεσθαι οὐδένα· οἱ δὲ Κερκυραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας οὐδ' αὐτοὶ διενοοῦντο βιάζεσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸ τέγος τοῦ οἰκήματος, καὶ διελόντες τὴν ὀροφὴν, ἔβαλλον τῷ κεράμῳ καὶ ἐτόξευον κάτω. οἱ δὲ ἐφυλάσσοντό τε ὡς ἠδύναντο, καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον, οἰστούς τε, οὓς ἀφίεσαν ἐκεῖνοι, ἐς τὰς σφαγὰς καθιέντες, καὶ ἐκ κλινῶν τινῶν, αἳ ἔτυχον αὐτοῖς ἐνοῦσαι, τοῖς σπάρτοις, καὶ ἐκ τῶν ἱματίων παραιρήματα ποιοῦντες, ἀπαγχόμενοι, παντὶ τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς (ἐπεγένετο γὰρ νὺξ τῷ παθήματι) ἀναδοῦν-

ctos alio traduci. Cum autem hoc rescivissent, & ex quodam intellexissent, tunc Athenienses implorare ac orare coeperunt, ut, si voluntas eorum ferret, ipsi se occiderent; nec amplius ex carcere exire volebant, & dicebant, se pro viribus non permissuros, ut quisquam illuc ingrederetur. Corcyraei vero ne ipsi quidem per fores irrumpere in animo habebant: sed cum carceris tectum conscendissent, & lacunar revulsissent, tegulis & sagittis eos petebant, qui infra erant. Illi vero se protegebant, ut poterant, quin etiam ipsorum multi sibi manus violentas attulerunt, partim sagittas ab hoste missas iugulis imprimentes, partim lectorum suorum, qui illic ipsis erant, funibus, partim restibus, quas ex suis vestibus a se laceratis fecerant, se ipsos strangulantes, omni denique ratione magnam partem noctis (nox enim huic cladi intervenit) se ipsos laqueis suffocantes, & ab illis, qui in superiore tecti

τες σφᾶς αὐτοὺς, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω, διεφθάρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐπειδὰν ἡμέρα ἐγένετο, φορμηδὸν ἐπὶ ἁμάξας ἐπιβαλόντες, ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ γυναῖκας, ὅσαι ἐν τῷ τειχίσματι ἑάλωσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν. καὶ ἡ στάσις πολλὴ γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε. οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον τῶν ἑτέρων ὅ, τι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Σικελίαν, ἵναπερ τοπρῶτον ὥρμηντο, ἀποπλεύσαντες, μετὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἐπολέμουν.

μθʹ. Καὶ οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀκαρνᾶνες, ἅμα τελευτῶντος τοῦ θέρους, στρατευσάμενοι, Ἀνακτόριον, Κορινθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίᾳ. καὶ ἐκ-

parte ſtabant, telis petiti, penitus perierunt. Cum autem dies illuxiſſet, Corcyraei eos acervatim in plauſtra conjectos extra urbem portarunt. Ipſorum vero uxores, quotquot in munitione captae fuerunt, in ſervitutem redegerunt. Hoc igitur modo Corcyraei, qui ſedes in monte poſuerant, a populo funditus perditi fuerunt. Haec autem ſeditio, quae magna fuit, hunc habuit exitum, quatenus ad hoc bellum pertinet. Neque enim quod reliquum erat ex aliis, eiuſmodi erat, ut mentione dignum ſit. Athenienſes autem, cum in Siciliam, quo primum navigationem inſtituerant, perveniſſent, cum illius loci ſociis bellum adminiſtrabant.

XLIX. Athenienſes vero, qui Naupacti erant, & Acarnanes, aeſtate iam extrema, cum exercitu profecti, Anactorium, Corinthiorum urbem in ipſo Ambracii ſinus oſtio

πέμψαντες Κορινθίους αὐτοὶ Ἀκαρνᾶνες οἰκήτορας ἀπὸ πάντων, ἔσχον τὸ χωρίον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ν'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἀριστείδης ὁ Ἀρχίππου, εἷς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς αἳ ἐξεπέμφθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, Ἀρταφέρνην ἄνδρα Πέρσην παρὰ βασιλέως πορευόμενον ἐς Λακεδαίμονα ξυλλαμβάνει ἐν Ἠϊόνι τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος, οἱ Ἀθηναῖοι τὰς μὲν ἐπιστολὰς μεταγραψάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων, ἀνέγνωσαν· ἐν αἷς, πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων, κεφάλαιον ἦν πρὸς Λακεδαιμονίους, οὐ γιγνώσκειν ὅ, τι βούλονται. πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων, οὐδένα ταυτὰ λέγειν. εἰ οὖν τι βούλονται σαφὲς λέγειν, πέμψαι μετὰ τοῦ Πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ Ἀρταφέρνην ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι ἀποστέλλουσι τριήρει ἐς Ἔφεσον, καὶ πρέσ-

Post Sept. 24.

Octob. ex. vel incunte Novemb.

sitam, per proditionem ceperunt. Corinthiis autem illinc eiectis, ipsi Acarnanes locum tenuerunt, colonis ex omnibus Acarnaniae partibus eo missis. Et haec aestas exiit.

L. Sequente hieme, Aristides Archippi filius, unus e ducibus Atticae classis ad socios pecuniae cogendae causa missae, Artaphernem virum Persam, qui a Persarum rege missus Lacedaemonem proficiscebatur, ad Eïonem, quae ad Strymonem est sita, comprehendit. Quo Athenas deducto, Athenienses epistolas ex Assyriis literis in Graecum sermonem conversas legerunt. Quarum, cum alia multa ad Lacedaemonios scriberentur, summa haec erat: Nescire se, quid illi vellent. nam cum multi legati venirent, nullum eadem dicere. Si quid igitur aperte dicere vellent, cum hoc Persa viros ad se mitterent. Artaphernem vero postea Athenienses una cum legatis triremi vectum Ephe-

βεις ἅμα· οἱ πυθόμενοι αὐτόθι βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα (κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν) ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330. Post initium Ian. ante Mart. 21.

να'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Χῖοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὸ καινὸν, κελευσάντων Ἀθηναίων, καὶ ὑποπτευσάντων ἐς αὐτοὺς τι νεωτεριεῖν· ποιησάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστεις καὶ βεβαιότητα, ἐκ τῶν δυνατῶν, μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον βουλεύσειν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88/89. 4/1. U. C. Varr. 330/1. Mart. 21. Eclipsis. Terrae motus ante Mart. 30.

νβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν· καὶ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἱσταμένου ἔσεισε· καὶ οἱ Μιτυληναίων φυγάδες καὶ τῶν ἄλλων Λεσβίων, ὁρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἠπείρου, καὶ μισθωσάμενοι ἔκ τε Πελοποννήσου ἐπικουρικὸν,

ſum miſerunt. Qui, cum illic intellexiſſent, Artaxerxem Xerxis filium nuper obiiſſe, (nam per id tempus deceſſerat) domum redierunt.

LI. Eadem hieme, Chii novum murum Athenienſium iuſſu demoliti ſunt, quod eos aliquid novi contra ſe moliri ſuſpicarentur. hoc tamen fecerunt adhibita firma cautione, quantum fieri poterat, ne Athenienſes quidquam de priſtino ſuae civitatis ſtatu innovarent. Atque haec hiems exiit, ſimul etiam belli, quod Thucydides conſcripſit, ſeptimus annus exceſſit.

LII. Aeſtatis autem inſequentis initio ſtatim circa novilunium ſol ex parte defecit, eiuſdemque menſis initio terrae motus exſtitit. Et Mitylenaei, aliique Lesbii exſules, quorum plerique ex continente venerant, auxiliis ex Peloponneſo mercede conductis, & manu illinc collecta, Rhoe-

καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες, αἱροῦσι Ῥοίτιον· καὶ λαβόντες δισχιλίους στατῆρας Φωκαΐτας, ἀπέδοσαν πάλιν, μηδὲν ἀδικήσαντες. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπὶ Ἄντανδρον στρατεύσαντες, προδοσίας γενομένης λαμβάνουσι τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια, τάς τε ἄλλας πόλεις τὰς Ἀκταίας καλουμένας, ἃς πρότερον Μιτυληναίων νεμομένων Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν, καὶ πάντων μάλιστα τὴν Ἄντανδρον. καὶ κρατυνάμενοι αὐτὴν (ναῦς τε γὰρ εὐπορία ἦν ποιεῖσθαι αὐτόθεν, ξύλων ὑπαρχόντων, καὶ τῆς Ἴδης ἐπικειμένης) καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ ῥᾳδίως ἀπ' αὐτῆς ὁρμώμενοι, τήν τε Λέσβον ἐγγὺς οὖσαν κακώσειν, καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ Αἰολικὰ πολίσματα χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον.

νγ'. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐν τῷ αὐτῷ θέρει, ἑξήκοντα ναυσὶ, καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις, ἱππεῦσί τε ὀλίγοις, καὶ τῶν

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330. Ante Iul. 16.

tium occupant. Et acceptis duobus Phocaïcorum ſtaterum millibus, ipſum incolis rurſus reddiderunt, nulla iniuria facta. Poſtea vero, cum copias adverſus Antandrum duxiſſent, urbem interveniente proditione ceperunt. Eorum autem propoſitum erat, cum alias civitates, quae Actaeae vocantur, quas prius poſſidentibus Mitylenaeis Athenienſes tenebant, in libertatem vindicare, tum vero omnium maxime Antandrum. Ubi autem eam muniſſent, (nam aedificandarum navium facultas, propter lignorum copiam, & Idam impendentem, illic ipſis erat) cum reliquo etiam apparatu inde proficiſcentes, Lesbum vicinam infeſtare, & in ſuam poteſtatem redigere Aeolica oppida, quae in continente erant. Et hi quidem haec facere conſtituerant.

LIII. Athenienſes vero, eadem aeſtate, cum LX navibus, & duobus militum millibus, & aliquot equitibus, &

ξυμμάχων Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διοτρεφοῦς, καὶ Αὐτοκλῆς ὁ Τολμαίου. τὰ δὲ Κύθηρα, νῆσός ἐστιν, ἐπίκειται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν· Λακεδαιμόνιοι δ' εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ Κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ τῆς Σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, ὁπλιτῶν τε φρουρὰν διέπεμπον ἀεὶ, καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἦν γὰρ αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύης ὁλκάδων προσβολή. καὶ λῃσταὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἧσσον ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ᾗπερ μόνον οἷόν τ' ἦν κακουργεῖσθαι. πᾶσα γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ Σικελικὸν καὶ Κρητικὸν πέλαγος.

νδ'. Κατασχόντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τῷ στρατῷ, δέκα μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίοις Μιλησίων ὁπλίταις τὴν ἐπὶ

cum Mileſiis, & aliis quibuſdam ex ſociis, quos ſecum ducebant, bellum Cytheris intulerunt. Illis autem praeerat Nicias Nicerati, & Nicoſtratus Diotrephis, & Autocles Tolmaei filius. Cythera autem eſt inſula, quae agro Laconico adiacet e regione Maleae promontorii. Lacedaemonii vero ſunt accolae circumcirca: & Cytherodices magiſtratus ad ius dicendum Sparta quotannis eo tranſibat; & Lacedaemonii militum graviter armatorum praeſidium in eam ſemper tranſmittebant, eiuſque curam ingentem gerebant. Ipſis enim erat portus, ad quem appellebant onerariae naves, quae ex Aegypto, & Africa veniebant. Simul etiam piratae Laconicam oram a mari (qua tantum infeſtari poterat) minus infeſtabant. Tota enim haec inſula conſurgens ad Siculum & Creticum mare porrigitur.

LIV. Athenienſes igitur, cum huc appuliſſent cum ſuis copiis, cum decem navibus, & duobus Mileſiorum milli-

θαλάσσῃ πόλιν Σκάνδειαν καλουμένην αἱροῦσι· τῷ δὲ ἄλλῳ στρατεύματι ἀποβάντες τῆς νήσου ἐς τὰ πρὸς Μαλέαν τετραμμένα, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν τῶν Κυθηρίων, καὶ εὗρον εὐθὺς αὐτοὺς ἐστρατοπεδευμένους ἅπαντας. καὶ μάχης γιγνομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ Κυθήριοι, ἔπειτα τραπόμενοι, κατέφυγον ἐς τὴν ἄνω πόλιν. καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν, καὶ τοὺς ξυνάρχοντας, Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν, πλὴν θανάτου. ἦσαν δέ τινες καὶ γενόμενοι τῷ Νικίᾳ λόγοι πρότερον πρός τινας τῶν Κυθηρίων. διὸ καὶ θᾶσσον καὶ ἐπιτηδειότερον τό, τε παραυτίκα καὶ τὸ ἔπειτα τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς. ἀνέστησαν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, Λακεδαιμονίους τε ὄντας, καὶ ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ τῆς νήσου οὕτως ἐπικειμένης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν, οἱ Ἀθηναῖοι τήν τε Σκάν-

bus urbem maritimam, nomine Scandeam, capiunt. cum reliquo exercitu in insulae partes, quae Maleam spectabant, exscensu ex navibus facto, ad maritimam Cytheriorum urbem iverunt, eiusque incolas omnes sub armis stantes offenderunt. Proelioque commisso, Cytherii paulisper impetum sustinuerunt, deinde in fugam versi, in arcem confugerunt. Postea cum Nicia, eiusque collegis compositionem fecerunt ea conditione, ut omne de se statuendi arbitrium Atheniensibus permitterent, nisi mortis. Quaedam autem colloquia & ante inter Niciam & Cytherios habita fuerant. Quamobrem etiam citius & commodius, & in praesentia & in posterum, quae ad compositionem pertinebant, ab ipsis transacta sunt. Athenienses enim Cytherios ex suis sedibus in alias transtulerunt, tum quod essent Lacedaemonii, tum etiam quod insula agro Laconico

ξυμμάχων Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς
ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα. ἐστρατήγει δὲ
ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διοτρεφ
τοκλῆς ὁ Τολμαίου. τὰ δὲ Κύθηρα, νῆσός
ται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν· Λα
εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ Κυθηροδίκης ἀρχὴ
της διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, ὁπλιτῶν
πεμπον ἀεὶ, καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐπ
αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύης
βολή. καὶ λησταὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἧς
θαλάσσης, ᾗπερ μόνον οἷόν τ' ἦν κακουργ
γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ Σικελικὸν καὶ Κρη
νδ'. Κατασχόντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τ
μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίοις Μιλησίων ὁπ

cum Mileſiis, & aliis quibuſdam ex ſociis
cebant, bellum Cytheris intulerunt. Illis
Nicias Nicerati, & Nicoſtratus Diotrepl
Tolmaei filius. Cythera autem eſt inſula
conico adiacet e regione Maleae promont
nii vero ſunt accolae circumcirca: & Cy
ſtratus ad ius dicendum Sparta quotannis
Lacedaemonii militum graviter armatori
eam ſemper tranſmittebant, eiuſque curai
bant. Ipſis enim erat portus, ad quem a
riae naves, quae ex Aegypto, & Africa
etiam piratae Laconicam oram a mari (
ſtari poterat) minus infeſtabant. Tota
conſurgens ad Siculum & Creticum mar

LIV. Athenienſes igitur, cum huc ap
copiis, cum decem navibus, & duobus

[illegible]

ἀπρο-
ιοσίους
, εἴπερ
τῶτες,
κευῆς,
τὸ μὴ
ράξειν.
υβάν-
χε. καὶ
ιτύχῃ,
'ς μά-
οτήσε-
αι, ἐκ

ellum,
ı con-
ſtitue-
imum
rmam
idque
nque-
ci re-
ultae-
ı ex-
incu-
mitas
cepe-
quid-
habi-

τες σφᾶς αὐτοὺς, καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω, διεφθάρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐπειδὰν ἡμέρα ἐγένετο, φορμηδὸν ἐπὶ ἁμάξας ἐπιβαλόντες, ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ γυναῖκας, ὅσαι ἐν τῷ τειχίσματι ἑάλωσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν. καὶ ἡ στάσις πολλὴ γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε. οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον τῶν ἑτέρων ὅ, τι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Σικελίαν, ὥσπερ τοπρῶτον ὥρμηντο, ἀποπλεύσαντες, μετὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἐπολέμουν.

μθ΄. Καὶ οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀκαρνᾶνες, ἅμα τελευτῶντος τοῦ θέρους, στρατευσάμενοι, Ἀνακτόριον, Κορινθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίᾳ. καὶ ἐκ-

parte ſtabant, telis petiti, penitus perierunt. Cum autem dies illuxiſſet, Corcyraei eos acervatim in plauſtra coniectos extra urbem portarunt. Ipſorum vero uxores, quotquot in munitione captae fuerunt, in ſervitutem redegerunt. Hoc igitur modo Corcyraei, qui ſedes in monte poſuerant, a populo funditus perditi fuerunt. Haec autem ſeditio, quae magna fuit, hunc habuit exitum, quatenus ad hoc bellum pertinet. Neque enim quod reliquum erat ex aliis, eiuſmodi erat, ut mentione dignum ſit. Athenienſes autem, cum in Siciliam, quo primum navigationem inſtituerant, perveniſſent, cum illius loci ſociis bellum adminiſtrabant.

XLIX. Athenienſes vero, qui Naupacti erant, & Acarnanes, aeſtate iam extrema, cum exercitu profecti, Anactorium, Corinthiorum urbem in ipſo Ambracii ſinus oſtio

πέμψαντες Κορινθίους αὐτοὶ Ἀκαρνᾶνες οἰκήτορας ἀπὸ πάντων, ἔσχον τὸ χωρίον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ν΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἀριστείδης ὁ Ἀρχίππου, εἷς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς αἳ ἐξεπέμφθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, Ἀρταφέρνην ἄνδρα Πέρσην παρὰ βασιλέως πορευόμενον ἐς Λακεδαίμονα ξυλλαμβάνει ἐν Ἠϊόνι τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος, οἱ Ἀθηναῖοι τὰς μὲν ἐπιστολὰς μεταγραψάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων, ἀνέγνωσαν· ἐν αἷς, πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων, κεφάλαιον ἦν πρὸς Λακεδαιμονίους, οὐ γιγνώσκειν ὅ, τι βούλονται. πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων, οὐδένα ταυτὰ λέγειν. εἰ οὖν τι βούλονται σαφὲς λέγειν, πέμψαι μετὰ τοῦ Πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ Ἀρταφέρνην ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι ἀποστέλλουσι τριήρει ἐς Ἔφεσον, καὶ πρεσ-

Post Sept. 24.

Octob. ex- vel ineunte Novemb.

sitam, per proditionem ceperunt. Corinthiis autem illinc eiectis, ipsi Acarnanes locum tenuerunt, colonis ex omnibus Acarnaniae partibus eo missis. Et haec aestas exiit.

L. Sequente hieme, Aristides Archippi filius, unus e ducibus Atticae classis ad socios pecuniae cogendae causa missae, Artaphernem virum Persam, qui a Persarum rege missus Lacedaemonem proficiscebatur, ad Eionem, quae ad Strymonem est sita, comprehendit. Quo Athenas deducto, Athenienses epistolas ex Assyriis literis in Graecum sermonem conversas legerunt. Quarum, cum alia multa ad Lacedaemonios scriberentur, summa haec erat: Nescire se, quid illi vellent. nam cum multi legati venirent, nullum eadem dicere. Si quid igitur aperte dicere vellent, cum hoc Persa viros ad se mitterent. Artaphernem vero postea Athenienses una cum legatis triremi vectum Ephe-

βεις ἅμα· οἱ πυθόμενοι αὐτόθι βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα (κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν) ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν.

Bell. Pelop. an. 7. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330. Post initium Ian. ante Mart. 21.

να'. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Χῖοι τὸ τεῖχος περιεῖλον τὸ καινὸν, κελευσάντων Ἀθηναίων, καὶ ὑποπτευσάντων ἐς αὐτούς τι νεωτεριεῖν· ποιησάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστεις καὶ βεβαιότητα, ἐκ τῶν δυνατῶν, μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον βουλεύσειν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88/89. 4/1. U. C. Varr. 33. 0/1. Mart. 21. Eclipsis. Terrae motus ante Mart. 30.

νβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν· καὶ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἱσταμένου ἔσεισε· καὶ οἱ Μιτυληναίων φυγάδες καὶ τῶν ἄλλων Λεσβίων, ὁρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἠπείρου, καὶ μισθωσάμενοι ἔκ τε Πελοποννήσου ἐπικουρικὸν,

sum miserunt. Qui, cum illic intellexissent, Artaxerxem Xerxis filium nuper obiisse, (nam per id tempus decesserat) domum redierunt.

LI. Eadem hieme, Chii novum murum Atheniensium iussu demoliti sunt, quod eos aliquid novi contra se moliri suspicarentur. hoc tamen fecerunt adhibita firma cautione, quantum fieri poterat, ne Athenienses quidquam de pristino suae civitatis statu innovarent. Atque haec hiems exiit, simul etiam belli, quod Thucydides conscripsit, septimus annus excessit.

LII. Aestatis autem insequentis initio statim circa novilunium sol ex parte defecit, eiusdemque mensis initio terrae motus exstitit. Et Mitylenaei, aliique Lesbii exsules, quorum plerique ex continente venerant, auxiliis ex Peloponneso mercede conductis, & manu illinc collecta, Rhoe-

καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες, αἱροῦσι Ῥοίτιον· καὶ λαβόντες δισχιλίους στατῆρας Φωκαΐτας, ἀπέδοσαν πάλιν, μηδὲν ἀδικήσαντες. καὶ μετὰ τοῦτο, ἐπὶ Ἄντανδρον στρατεύσαντες, προδοσίας γενομένης λαμβάνουσι τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια, τάς τε ἄλλας πόλεις τὰς Ἀκταίας καλουμένας, ἃς πρότερον Μιτυληναίων νεμομένων Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν, καὶ πάντων μάλιστα τὴν Ἄντανδρον. καὶ κρατυνάμενοι αὐτὴν (ναῦς τε γὰρ εὐπορία ἦν ποιεῖσθαι αὐτόθεν, ξύλων ὑπαρχόντων, καὶ τῆς Ἴδης ἐπικειμένης) καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ ῥᾳδίως ἀπ' αὐτῆς ὁρμώμενοι, τήν τε Λέσβον ἐγγὺς οὖσαν κακώσειν, καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ Αἰολικὰ πολίσματα χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον.

νγ'. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐν τῷ αὐτῷ θέρει, ἑξήκοντα ναυσὶ, καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις, ἱππεῦσί τε ὀλίγοις, καὶ τῶν

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 88. 4. U. C. Varr. 330. Ante Iul. 16.

tium occupant. Et acceptis duobus Phocaïcorum ſtaterum millibus, ipſum incolis rurſus reddiderunt, nulla iniuria facta. Poſtea vero, cum copias adverſus Antandrum duxiſſent, urbem interveniente proditione ceperunt. Eorum autem propoſitum erat, cum alias civitates, quae Actaeae vocantur, quas prius poſſidentibus Mitylenaeis Athenienſes tenebant, in libertatem vindicare, tum vero omnium maxime Antandrum. Ubi autem eam muniſſent, (nam aedificandarum navium facultas, propter lignorum copiam, & Idam impendentem, illic ipſis erat) cum reliquo etiam apparatu inde proficiſcentes, Lesbum vicinam infeſtare, & in ſuam poteſtatem redigere Aeolica oppida, quae in continente erant. Et hi quidem haec facere conſtituerant.

LIII. Athenienſes vero, eadem aeſtate, cum LX navibus, & duobus militum millibus, & aliquot equitibus, &

ξυμμάχων Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες, ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διοτρεφοῦς, καὶ Αὐτοκλῆς ὁ Τολμαίου. τὰ δὲ Κύθηρα, νῆσός ἐστιν, ἐπίκειται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν· Λακεδαιμόνιοι δ' εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ Κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ τῆς Σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, ὁπλιτῶν τε φρουρὰν διέπεμπον ἀεὶ, καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἦν γὰρ αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύης ὁλκάδων προσβολή. καὶ λῃσταὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἧσσον ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ᾗπερ μόνον οἷόν τ' ἦν κακουργεῖσθαι. πᾶσα γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ Σικελικὸν καὶ Κρητικὸν πέλαγος.

νδ'. Κατασχόντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τῷ στρατῷ, δέκα μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίοις Μιλησίων ὁπλίταις τὴν ἐπὶ

cum Milesiis, & aliis quibusdam ex sociis, quos secum ducebant, bellum Cytheris intulerunt. Illis autem praeerat Nicias Nicerati, & Nicostratus Diotrephis, & Autocles Tolmaei filius. Cythera autem est insula, quae agro Laconico adiacet e regione Maleae promontorii. Lacedaemonii vero sunt accolae circumcirca: & Cytherodices magistratus ad ius dicendum Sparta quotannis eo transibat; & Lacedaemonii militum graviter armatorum praesidium in eam semper transmittebant, eiusque curam ingentem gerebant. Ipsis enim erat portus, ad quem appellebant onerariae naves, quae ex Aegypto, & Africa veniebant. Simul etiam piratae Laconicam oram a mari (qua tantum infestari poterat) minus infestabant. Tota enim haec insula consurgens ad Siculum & Creticum mare porrigitur.

LIV. Athenienses igitur, cum huc appulissent cum suis copiis, cum decem navibus, & duobus Milesiorum milli-

θαλάσσῃ πόλιν Σκάνδειαν καλουμένην αἱροῦσι· τῷ δὲ ἄλλῳ στρατεύματι ἀποβάντες τῆς νήσου ἐς τὰ πρὸς Μαλέαν τετραμμένα, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν τῶν Κυθηρίων, καὶ εὗρον εὐθὺς αὐτοὺς ἐστρατοπεδευμένους ἅπαντας. καὶ μάχης γιγνομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ Κυθήριοι, ἔπειτα τραπόμενοι, κατέφυγον ἐς τὴν ἄνω πόλιν. καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν, καὶ τοὺς ξυνάρχοντας, Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν αὐτῶν, πλὴν θανάτου. ἦσαν δέ τινες καὶ γενόμενοι τῷ Νικίᾳ λόγοι πρότερον πρός τινας τῶν Κυθηρίων. διὸ καὶ θᾶσσον καὶ ἐπιτηδειότερον τό, τε παραυτίκα καὶ τὸ ἔπειτα τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς. ἀνέστησαν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, Λακεδαιμονίους τε ὄντας, καὶ ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ τῆς νήσου οὕτως ἐπικειμένης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν, οἱ Ἀθηναῖοι τήν τε Σκάν-

bus urbem maritimam, nomine Scandeam, capiunt. cum reliquo exercitu in insulae partes, quae Maleam spectabant, exscensu ex navibus facto, ad maritimam Cytheriorum urbem iverunt, eiusque incolas omnes sub armis stantes offenderunt. Proelioque commisso, Cytherii paulisper impetum sustinuerunt, deinde in fugam versi, in arcem confugerunt. Postea cum Nicia, eiusque collegis compositionem fecerunt ea conditione, ut omne de se statuendi arbitrium Atheniensibus permitterent, nisi mortis. Quaedam autem colloquia & ante inter Niciam & Cytherios habita fuerant. Quamobrem etiam citius & commodius, & in praesentia & in posterum, quae ad compositionem pertinebant, ab ipsis transacta sunt. Athenienses enim Cytherios ex suis sedibus in alias transtulerunt, tum quod essent Lacedaemonii, tum etiam quod insula agro Laconico

δειαν τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα παραλαβόντες, καὶ τῶν Κυθήρων φυλακὴν ποιησάμενοι, ἔπλευσαν ἔς τε Ἀσίνην, καὶ Ἕλως, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν περὶ θάλασσαν. καὶ ἀποβάσεις ποιούμενοι, καὶ ἐναυλιζόμενοι τῶν χωρίων οὗ καιρὸς εἴη, ἐδῄουν τὴν γῆν ἡμέρας μάλιστα ἑπτά.

νε΄. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἰδόντες μὲν τοὺς Ἀθηναίους τὰ Κύθηρα ἔχοντας, προσδεχόμενοι δὲ καὶ ἐς τὴν γῆν σφῶν ἀποβάσεις ποιήσεσθαι τοιαύτας, ἀθρόᾳ μὲν οὐδαμοῦ τῇ δυνάμει ἀντετάξαντο, κατὰ δὲ τὴν χώραν φρουρὰς διέπεμψαν, ὁπλιτῶν πλῆθος, ὡς ἑκασταχόσε ἔδει. καὶ τὰ ἄλλα ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν, φοβούμενοι μὴ σφίσι νεώτερόν τι γένηται τῶν περὶ τὴν κατάστασιν, γεγενημένου μὲν τοῦ ἐν τῇ νήσῳ πάθους ἀνελπίστου καὶ μεγάλου, Πύλου δὲ ἐχομένης, καὶ Κυθήρων, καὶ παν-

adeo vicina eſſet. Poſt compoſitionem Athenienſes accepta Scandea, urbe ad portum ſita, & praeſidio Cytheris impoſito, navigarunt ad Aſinen, & Helos, & ad plurima loca maritima. Et exſcenſu ex navibus in ea facto, & commorantes ubicunque opportunum videbatur, regionem per dies circiter ſeptem vaſtarunt.

LV. Lacedaemonii vero, quamvis Cythera ab Athenienſibus teneri viderent, & exſpectarent, illos in ſuum etiam agrum exſcenſiones huiuſmodi facturos, nunquam tamen cum frequentibus copiis, acie inſtructa, obviam ipſis iverunt: ſed militum graviter armatorum magnam manum in varias agri ſui partes, prout unuſquiſque locus poſtulabat, praeſidii cauſa miſerunt. Et ceteris in rebus ſibi diligenter cavebant, metuentes, ne quid in rerum ſuarum ſtatu novaretur, propter inſperatam ac ingentem cladem in inſula recens acceptam, & propter Pylum & Cythera

ταχόθεν σφᾶς περιεστῶτος πολέμου ταχέος, καὶ ἀπροφυλάκτου. ὥστε παρὰ τὸ εἰωθὸς ἱππέας τετρακοσίους κατεστήσαντο, καὶ τοξότας· ἔς τε τὰ πολεμικὰ, εἴπερ ποτε, μάλιστα δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο, ξυνεστῶτες, παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν σφῶν ἰδέαν τῆς παρασκευῆς, ναυτικῷ ἀγῶνί, καὶ τούτῳ πρὸς Ἀθηναίους, οἷς τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον αἰεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκήσεως τι πράξειν. καὶ ἅμα τὰ τῆς τύχης πολλὰ, καὶ ἐν ὀλίγῳ ξυμβάντα παρὰ λόγον αὐτοῖς, ἔκπληξιν μεγίστην παρεῖχε. καὶ ἐδεδίεσαν μή ποτε αὖθις ξυμφορά τις αὐτοῖς περιτύχῃ, οἷα καὶ ἐν τῇ νήσῳ. ἀτολμότεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς μάχας ἦσαν, καὶ πᾶν ὅ, τι κινήσειαν, ᾤοντο ἁμαρτήσεσθαι, διὰ τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγυον γεγενῆσθαι, ἐκ τῆς πρὶν ἀηθείας τοῦ κακοπραγεῖν.

occupata, & propter repentinum ac improvisum bellum, quod ipsos undique circumstabat. Quare praeter suam consuetudinem quadringentos equites, & sagittarios constituerunt. Et ad res bellicas, si unquam ante, tunc potissimum segniores redditi sunt, qui praeter usitatam sibi formam apparatus, cum nauticis copiis certare cogerentur, idque contra Athenienses, qui, quidquid intentatum relinquebant, id semper spei deesse putabant, quam de felici rerum successu conceperant. Praeterea varii casus, multaeque res, quae brevi temporis spatio praeter omnem exspectationem ipsis acciderant, maximum metum ipsis incutiebant. Et verebantur, ne forte rursus aliqua calamitas sibi contingeret, qualis erat, quam & in insula acceperant. Et propterea ad pugnandum erant timidiores, & quidquid aggressi fuissent, id infelicem exitum putabant habi-

νστ'. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσσιον δῃοῦσι τὰ μὲν πολλὰ ἡσύχασαν, ὡς καθ' ἑκάστην φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόβασις, πλήθει τε ἐλάσσους ἕκαστοι ἡγούμενοι εἶναι, καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ· μία δὲ φρουρὰ, ἥπερ καὶ ἠμύνατο περὶ Κορτύταν καὶ Ἀφροδισίαν, τὸν μὲν ὄχλον τῶν ψιλῶν ἐσκεδασμένον ἐφόβησεν ἐπιδρομῇ, τῶν δὲ ὁπλιτῶν δεξαμένων ὑπεχώρησε πάλιν· καὶ ἄνδρες τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι, καὶ ὅπλα ἐλήφθη. τροπαῖόν τε στήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν ἐς Κύθηρα. ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηράν· καὶ δῃώσαντες μέρος τι τῆς γῆς, ἀφικνοῦνται ἐπὶ Θυρέαν, ἥ ἐστι μὲν τῆς Κυνουρίας γῆς καλουμένης, μεθορία δὲ τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς. νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδο-

turum, propter animi diffidentiam, quod prius adversa fortuna premi non consuevissent.

LVI. Cum igitur Athenienses tunc oram maritimam vastarent, pleraque quiescebant, cum ad singula praesidia exscensus aliquis e navibus fiebat; tum quod singuli se numero inferiores esse ducerent, tum etiam quod in eo rerum statu constituti essent. Una vero praesidiaria cohors, quae etiam ad Cortytam & Aphrodisiam hostes propulsavit, ipsam quidem levis armaturae turbam palatam, impetu in eam facto, terruit: sed cum gravis armaturae milites ipsam excepissent, rursus se recepit, & aliquot ex ipsius numero ceciderunt, armaque capta fuerunt. Athenienses autem, erecto tropaeo, in Cythera abierunt. Hinc vero ad Epidaurum Limeram classe circumvecti profecti sunt. agrique parte vastata, pervenerunt ad Thyream, quae est illa quidem agri, qui Cynurius appellatur, sed Argivum & Laconicum agrum suo interiectu disterminat.

σαν Λακεδαιμόνιοι Αἰγινήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν, διά τε τὰς ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι γενομένας καὶ τῶν Εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν εὐεργεσίας, καὶ ὅτι Ἀθηναίων ὑπακούοντες, ὅμως πρὸς τὴν ἐκείνων γνώμην αἰεὶ ἕστασαν.

νζ΄. Προσπλεόντων οὖν ἔτι τῶν Ἀθηναίων, οἱ Αἰγινῆται τὸ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες, τεῖχος ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν, ἐν ᾗ ᾤκουν, ἀπεχώρησαν, ἀπέχουσαν σταδίους μάλιστα δέκα τῆς θαλάσσης. καὶ αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων φρουρὰ μία τῶν περὶ τὴν χώραν, ἥπερ καὶ ξυνετείχιζε, ξυνεσελθεῖν μὲν ἐς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέλησεν, δεομένων τῶν Αἰγινητῶν, ἀλλ' αὐτοὺς κίνδυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ τεῖχος κατακλείεσθαι. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὰ μετέωρα, ὡς οὐκ ἐνόμι-

Lacedaemonii autem, quod eam possiderent, Aeginetis patria pulsis incolendam dederunt: tum ob beneficia, quae & terrae motus tempore, & cum Helotes in dominos insurrexerant, in se contulerant; tum etiam quod, licet Atheniensium imperio subiecti essent, tamen secum perpetuo sensissent.

LVII. Atheniensibus igitur cum classe adventantibus, Aeginetae murum, quem ad mare aedificabant, reliquerunt; & in superiorem urbem, stadiis circiter decem a mari distantem, quam incolebant, se receperunt. Et una Lacedaemoniorum praesidiaria cohors, quae agri tutandi causa illic erat, quae etiam Aeginetas in illo muro aedificando adiuvabat, cum ipsis in urbem ingredi noluit, licet Aeginetae eam rogarent, quod ipsis praesidiariis Lacedaemoniorum militibus periculosum esse videretur intra muros concludi. Quare cum in editiora loca se recepissent,

ζον ἀξιόμαχοι εἶναι, ἡσύχαζον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι κατασχόντες, καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ τῇ στρατιᾷ, αἱροῦσι τὴν Θυρέαν· καὶ τήν τε πόλιν κατέκαυσαν, καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν. τούς τε Αἰγινήτας, ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγοντες, ἀφίκοντο ἐς τὰς Ἀθήνας, καὶ τὸν ἄρχοντα ὃς παρ' αὐτοῖς ἦν τῶν Λακεδαιμονίων, Τάνταλον τὸν Πατροκλέους. ἐζωγρήθη γὰρ τετρωμένος. ἦγον δέ τινας καὶ ἐκ τῶν Κυθήρων ἄνδρας ὀλίγους, οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας ἕνεκα μεταστῆσαι. καὶ τούτους μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐβουλεύσαντο καταθέσθαι ἐς τὰς νήσους, καὶ τοὺς ἄλλους Κυθηρίους, οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν, φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν· Αἰγινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντας ὅσοι ἑάλωσαν, διὰ τὴν προτέραν ἀεί ποτε ἔχθραν·

quod ſe ad hoſti pugna reſiſtendum impares eſſe iudicarent, quieſcebant. Interea vero Athenienſes, cum ad litus appuliſſent, & cum omnibus copiis ad Thyream confeſtim iviſſent, eam ceperunt; & urbem incenderunt, & res, quae in ea erant, diripuerunt: & Aeginetas, quotquot in ipſo congreſſu non occubuerant, & Tantalum Patroclis filium, qui apud illos pro Lacedaemoniis dux fuerat, (cum enim vulneratus fuiſſet, vivus captus eſt) abduxerunt, & cum his Athenas pervenerunt. nonnullos etiam ex Cytheris abduxerunt, quos periculi vitandi cauſa, ſuis ſedibus motos, alio transferendos cenſuerunt. Athenienſes autem hos quidem in inſulis collocare decreverunt, & ceteris Cytheriis permittere, ut ſuum agrum colentes, tributum, quaterna talenta penderent: Aeginetas vero omnes, quotquot capti fuerant, interficere ſtatuerunt, propter priorem perpetuamque ſimultatem: Tantalum ve-

Τάνταλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους καταδῆσαι.

νη'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, ἐν Σικελίᾳ Καμαριναίοις καὶ Γελῴοις ἐκεχειρία γίγνεται πρῶτον πρὸς ἀλλήλους. εἶτα καὶ οἱ ἄλλοι Σικελιῶται ξυνελθόντες ἐς Γέλαν, ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων πρέσβεις ἐς λόγους κατέστησαν ἀλλήλοις, εἴπως ξυναλλαγεῖεν· καὶ ἄλλαι τε πολλαὶ γνῶμαι ἐλέγοντο ἐπ' ἀμφότερα, διαφερομένων, καὶ ἀξιούντων, ὡς ἕκαστοί τι ἐλασσοῦσθαι ἐνόμιζον· καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος Συρακούσιος, ὅσπερ καὶ ἔπεισε μάλιστα αὐτοὺς ἐς τὸ κοινὸν, τοιούτους δὴ λόγους εἶπεν. Iul. 16.

νθ'. ΟΥΤΕ πόλεως ὢν ἐλαχίστης, ὦ Σικελιῶται, τοὺς λόγους ποιήσομαι, οὔτε πονουμένης μάλιστα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινὸν δὲ τὴν δοκοῦσάν μοι βελτίστην γνώ-

ro praeter ceteros Lacedaemonios in insula Sphacteria captos in vincula coniiciendum censuerunt.

LVIII. Eadem aestate in Sicilia induciae inter Camarinaeos & Geloos primum initae sunt. Mox etiam ceteri Siculi & Sicilienses Gelam convenerunt, & legatis ex omnibus Siciliae civitatibus eo missis, in colloquium venerunt, & inter se agere coeperunt, si quo modo in pristinam gratiam redire possent. Et cum multae aliae sententiae in utramque partem dictae sunt ab illis, qui dissentiebant, & petebant ea, quibus se quisque ab altero fraudatum existimabat: tum etiam Hermocrates Hermonis filius Syracusanus, qui etiam praecipue ipsos movit, ad legatos a Siciliae communi missos, huiusmodi verba tunc fecit.

LIX. *NON ex ea civitate, viri Sicilienses, quae aut minima sit, aut bello maxime laboret, ego ortus, verba faciam: sed sententiam dicam, quae in totius Siciliae commune bonum opti-*

μην εἶναι ἀποφαινόμενος τῇ Σικελίᾳ πάσῃ. καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν, ὡς χαλεπὸν, τί ἄν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων ἐν εἰδόσι μακρηγοροίη; οὐδεὶς γὰρ οὔτε ἀμαθίᾳ ἀναγκάζεται αὐτὸ δρᾷν, οὔτε φόβῳ, ἢν οἴηταί τι πλέον σχήσειν, ἀποτρέπεται. ξυμβαίνει δὲ τοῖς μὲν, τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν· οἱ δὲ τοὺς κινδύνους ἐθέλουσιν ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ αὐτίκα τὶ ἐλασσοῦσθαι· αὐτὰ δὲ ταῦτα εἰ μὴ ἐν καιρῷ τύχοιεν ἑκάτεροι πράσσοντες, αἱ παραινέσεις τῶν ξυναλλαγῶν ὠφέλιμοι. ὃ καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι πειθομένοις πλείστου ἂν ἄξιον γένοιτο. τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὖ βουλευόμενοι δὴ θέσθαι, τότε πρῶτον ἐπολεμήσαμεν, καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι' ἀντιλογιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι· καὶ ἢν ἄρα μὴ προχωρήσῃ ἴσον ἑκάστῳ ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν πολεμήσομεν.

ma esse mihi videtur. Ac bellum quidem gerere, quam tristis sit res, cur nam quis omnia mala, quae in eo contingere solent, apud homines rerum gnaros colligens, oratione prolixa utatur? Nemo enim, aut propter bellicorum incommodorum imperitiam hoc agere cogitur, aut metu deterretur, si quid amplius se adepturum speret. sed usu venit, ut his quidem lucra maiora, quam pericula esse videantur: illi vero quodvis discrimen adire, quam ullam iacturam in praesentia facere malint. Sed cum haec ipsa neutri opportune faciunt, tunc admonitiones de facienda gratiae reconciliatione sunt utiles. Id, quod nobis etiam in praesentia plurimi faciendum erit, si monentibus pareamus. Quod enim unusquisque nostrûm suis rebus privatim bene consulere vellet, bellum tunc primum suscepimus: nunc vero inter nos disceptando operam demus, ut in pristinam gratiam redeamus. Et nisi successerit, ut unusquisque nostrûm suum ius obtineat, atque ita hinc discedat, iterum ad arma redibimus.

ξ. Καίτοι γνῶναι χρὴ ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον, εἰ σωφρονοῦμεν, ἡ ξύνοδος ἔσται, ἀλλ᾽ εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν πᾶσαν Σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ᾽ Ἀθηναίων, δυνησόμεθα ἔτι διασῶσαι· καὶ διαλλακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγκαιοτέρους περὶ τῶνδε Ἀθηναίους νομίσαι, οἳ δύναμιν ἔχοντες μεγίστην τῶν Ἑλλήνων, τάς τε ἁμαρτίας ἡμῶν τηροῦσιν, ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ ξυμμαχίας, τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ξυμφέρον καθίστανται. πόλεμον γὰρ αἱρομένων ἡμῶν, καὶ ἐπαγομένων αὖ τοὺς ἄνδρας οἳ καὶ τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι, κακῶς τε ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι τοῖς οἰκείοις, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα προκοπτόντων ἐκείνοις, εἰκὸς, ὅταν γνῶσιν ἡμᾶς τετρυχωμένους, καὶ πλέονί ποτε στόλῳ ἐλθόντας

LX. *Quamquam hoc nobis est sciendum, non solum de privatis rebus, si sapimus, coactum esse concilium: sed etiam ut consultemus, an universam Siciliam, quae, ut ego iudico, Atheniensium insidiis appetitur, adhuc conservare possimus. Et oportet existimare Athenienses (qui, cum maximam omnium Graecorum potentiam obtineant, cum paucis navibus hic praesto sunt ad observanda nostra peccata, & legitimo societatis nomine, innatum sibi odium, speciosa rerum appellatione suum consilium velantes, ad suam utilitatem accommodant) harum nostrarum discordiarum pacificatores esse multo magis necessarios, quam mea verba. Cum enim bellum susceperimus, & hos viros arcessiverimus, qui vel illis, qui ipsos non arcessunt, bellum inferunt, cumque nos ipsos domesticis sumtibus vexemus, simul etiam cum nos ipsi paulatim aditum illis ad hoc imperium occupandum patefaciamus, verisimile est, ipsos sua sponte, ubi nos afflictos cogno-*

αὐτοὺς, τάδε πάντα πειράσεσθαι ὑπὸ σφᾶς ποιεῖσθαι.

ξα'. Καίτοι τῇ ἑαυτῶν ἑκάστους, εἰ σωφρονοῦμεν, χρὴ τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους, μᾶλλον ἢ τὰ ἕτοιμα βλάπτοντας, ξυμμάχους τε ἐπάγεσθαι, καὶ τοὺς κινδύνους προσλαμβάνειν· νομίσαι τε στάσιν μάλιστα φθείρειν τὰς πόλεις, καὶ τὴν Σικελίαν, ἧς γε οἱ ἔνοικοι ξύμπαντες μὲν ἐπιβουλευόμεθα, κατὰ πόλεις δὲ διέσταμεν. ἃ χρὴ γνόντας, καὶ ἰδιώτην ἰδιώτῃ καταλλαγῆναι, καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶσθαι κοινῇ σώζειν τὴν πᾶσαν Σικελίαν. παρεστάναι δὲ μηδενὶ ὡς οἱ μὲν Δωριεῖς ἡμῶν, πολέμιοι τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δὲ Χαλκιδικὸν, τῇ Ἰάδι ξυγγενείᾳ ἀσφαλές. οὐ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὅτι δίχα πέφυκε τοῦ ἑτέρου, ἔχθει ἐπίασιν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἀγαθῶν ἐφιέμενοι, ἃ κοινῇ κεκτήμεθα.

verint, olim cum maiore classe venturos, & haec omnia in suam potestatem redigere conaturos.

LXI. *Atqui, si sapimus, oportet unumquemque nostrûm potius, ut suo imperio res alienas adiungat, quam ut suas laedat, socios arcessere, & pericula subire. Et existimare oportet, seditionem maxime perniciosam esse cum singulis civitatibus, tum etiam universae Siciliae, cuius nos incolae universi insidiis Atheniensium appetimur, & tamen mutuis singularum civitatum dissensionibus laborantes alii ab aliis divisi sumus. Quibus rebus cognitis oportet & privatum cum privato, & civitatem cum civitate in gratiam redire, & operam dare, ut omnes simul universam Siciliam servemus. Nec in mentem venire cuipiam oportet, eos quidem, qui de nobis sunt Dorienses, Atheniensium hostes esse; Chalcidenses vero, propter cognationem Ionicam, a periculis tutos esse. Neque enim partium odio, bellum nostris gentibus inferunt, quod sint divisae: sed cupiditate bonorum, quae communi-*

ἐδήλωσαν δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ Χαλκιδικοῦ γένους παρακλήσει. τοῖς γὰρ οὐδέποτε σφίσι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν προσβοηθήσασιν αὐτοὶ τὸ δίκαιον μᾶλλον τῆς ξυνθήκης προθύμως παρέσχοντο. καὶ τοὺς μὲν Ἀθηναίους ταῦτα πλεονεκτεῖν τε καὶ προνοεῖσθαι, πολλὴ ξυγγνώμη· καὶ οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσι. πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς ἄρχειν μὲν τοῦ εἴκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν. ὅσοι δὲ γιγνώσκοντες αὐτὰ, μὴ ὀρθῶς προσκοποῦμεν, μηδὲ τοῦτό τις πρεσβύτατον ἥκει κρίνας, τὸ κοινῶς φοβερὸν ἅπαντας εὖ θέσθαι, ἁμαρτάνομεν. τάχιστα δ᾽ ἂν ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ γένοιτο εἰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβαίημεν. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῶν ὁρμῶνται Ἀθηναῖοι, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσαμένων. καὶ οὕτως οὐ πόλε-

ter in Sicilia possidemus. Hoc autem nunc declararunt in ista Chalcidensium evocatione. Illis enim, qui ex foederis societate nullum auxilium ipsis unquam tulerunt, ipsi foederis ius libentius praestiterunt. Atque Atheniensibus quidem haec affectantibus, & provide perficere conantibus, multam veniam dandam esse censeo: nec eos, qui imperium affectant, sed eos, qui ad imperata faciendum sunt propensiores, vituperandos puto. Homines enim ita nati sunt, ut semper illos quidem imperio premant, qui cedunt ipsis: ab illis vero sibi caveant, qui arma ipsis inferunt. Nos vero peccamus, quotquot, cum haec habeamus perspecta, rebus nostris non recte prospicimus, neque singuli hoc antiquissimum esse iudicamus, ipsam scilicet rationem, qua omnes communi periculo bene consulamus. Hoc autem celerrime liberabimur, si compositionem inter nos faciamus. Athenienses enim non ex agri sui finibus profecti nos invadunt; sed ex illorum agro, qui ipsos arcessiverunt. Atque ita non bellum bello, sed pace discordia nullo negotio se-

μος πολέμῳ, εἰρήνη δὲ διάφορα ἀπραγμόνως παύονται· οἵ τ' ἐπίκλητοι εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες, εὐλόγως ἄπρακτοι ἀπίασι.

ξβ'. Καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τοσοῦτον ἀγαθὸν, εὖ βουλευομένοις εὑρίσκεται. τὴν δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην ἄριστον εἶναι εἰρήνην πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσασθαι; ἢ δοκεῖτε, εἴτῳ τὶ ἐστὶν ἀγαθὸν, ἢ εἴτῳ τὰ ἐναντία, οὐχ ἡσυχία μᾶλλον, ἢ πόλεμος, τὸ μὲν, παῦσαι ἂν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς τιμὰς καὶ λαμπρότητας ἀκινδυνωτέρας ἔχειν τὴν εἰρήνην, ἄλλα τε ὅσα ἐν μήκει λόγων ἄν τις διέλθοι, ὥσπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν; ἃ χρὴ σκεψαμένους μὴ τοὺς ἐμοὺς λόγους ὑπεριδεῖν, τὴν δὲ αὐτοῦ τινα σωτηρίαν μᾶλλον ἀπ' αὐτῶν προϊδεῖν. καὶ εἴτις βεβαίως τὶ ἢ τῷ δικαίῳ

dabitur. Et Athenienses, qui evocati fuerunt, & qui infesto animo, specioso tamen praetextu huc venerunt, iure optimo, re infecta, abibunt.

LXII. *Atque commodum quidem, quod ad Athenienses attinet, tantum esse comperitur, si rebus nostris recte consulamus. Pacem vero, quam omnium confessione summum bonum esse constat, cur etiam inter nos ipsos facere non oporteat? An existimatis, si quid boni alicui adest, aut si cui contraria, non potiorem esse pacem, quam bellum, tum ad liberandum utrumque his malis, quae bono sunt contraria, tum etiam ad illud bonum utrique conservandum? Et numquid animadvertitis, pacem habere honores & dignitates a periculo remotiores, atque alia, quae quis oratione longa persequi posset, quemadmodum de bello? Quibus rebus consideratis, non oportet vos contemnere mea verba; sed potius unumquemque vestrûm his admonitum suae saluti prospicere. Et si quis vel suae causae aequitate, vel sua potentia fretus, certam de rei*

ἢ βίᾳ πράξειν οἴεται, τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω, γνοὺς ὅτι πλείους ἤδη καὶ τιμωρίαις μετιόντες τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει τινὶ πλεονεκτήσειν, οἱ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο, ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν, τοῖς δ', ἀντὶ τοῦ πλέον ἔχειν, προσκαταλιπεῖν τὰ αὑτῶν ξυνέβη. τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως ὅτι καὶ ἀδικεῖται, οὐδὲ ἰσχὺς βέβαιον, διότι καὶ εὔελπι. τὸ δὲ ἀστάθμητον τοῦ μέλλοντος ὡς ἐπιπλεῖστον κρατεῖ· πάντων τε σφαλερώτατον ὂν, ὅμως καὶ χρησιμώτατον φαίνεται. ἐξ ἴσου γὰρ δεδιότες, προμηθείᾳ μᾶλλον ἐπ' ἀλλήλους ἐρχόμεθα.

ξγ'. Καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ ἀτέκμαρτον δέος, καὶ διὰ τὸ ἤδη φοβεροὺς παρόντας Ἀθηναίους κατ' ἀμφότερα ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώ-

alicuius successu spem concepit, is caveat, ne praeter spem graviter labatur: illud animadvertens, multos iam fuisse, qui suas iniurias persequi, & illos ulcisci volebant, a quibus eas acceperant; alios etiam fuisse, qui spem conceperant, se suas facultates aliqua potentia amplificaturos. sed illis quidem contigisse, ut non solum suas iniurias ulti non fuerint, sed ne salutem quidem suam retinere potuerint; his vero, ut pro rerum suarum amplificatione, suarum etiam iacturam fecerint. Ultio enim non protinus alicui merito succedit, quod iniuriam ab altero acceperit; neque etiam potentia ideo est certa, quod homines bona spe compleat. sed fortuna rerum exitum in sua potestate plerumque tenet: quae cum sit res omnium maxime lubrica, tamen utilissima videtur. Cum enim utrique pariter timemus, circumspectius alii alios invadimus.

LXIII. *Quare nos etiam nunc utraque de causa, cum ob inexploratum huius incerti rerum eventus metum, tum ob Atheniensium praesentiam, qui formidolosi iam adsunt, territi, tum etiam*

μης, ὧν ἕκαστός τις ᾠήθημεν πράξειν ταῖς κωλύμαις ταύταις ἱκανῶς νομίσαντες εἰρχθῆναι, τοὺς ἐφεστῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώρας ἀποπέμπωμεν· καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν ἐς ἀΐδιον ξυμβῶμεν, εἰ δὲ μὴ, χρόνον ὡς πλεῖστον σπεισάμενοι, τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐς αὖθις ἀναβαλώμεθα. τὸ ξύμπαν τε δὴ, γνῶμεν, πειθόμενοι μὲν ἐμοὶ, πόλιν ἕξοντες ἕκαστος ἐλευθέραν, ἀφ' ἧς αὐτοκράτορες ὄντες, τὸν εὖ καὶ κακῶς δρῶντα ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμυνούμεθα. ἢν δὲ ἀπιστήσαντες, ἄλλοις ὑπακούσωμεν, οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαί τινα, ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν, φίλοι μὲν ἂν τοῖς ἐχθίστοις, διάφοροι δὲ οἷς οὐ χρὴ, κατ' ἀνάγκην γιγνώμεθα.

ξδ'. Καὶ ἐγὼ μὲν, ἅπερ καὶ ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν τε μεγίστην παρεχόμενος, καὶ ἐπιὼν τῳ μᾶλλον, ἢ

existimantes nostram consilii imbecillitatem istis difficultatibus satis impeditam fuisse, ne perageremus ea, quae unusquisque nostrûm se peracturum putabat, hostes imminentes ex nostra regione amandemus. Et inprimis quidem ipsi foedus aeternum inter nos ineamus: sin minus, induciis in longissimum tempus factis, discordias privatas in aliud tempus differamus. In summa vero, cognoscamus, si mihi assentiamini, futurum, ut unusquisque nostrûm suam civitatem liberam obtineat; unde, cum nostri iuris ac arbitrii erimus, illis, qui aut bene, aut male de nobis meriti fuerint, gratiam pro meritis iure referemus. At si mihi non assentiamini, sed aliorum auctoritatem sequamur, non solum non erit nobis certamen de ulciscendo aliquo; sed etiam, si res ita tulerit, amicissimi inimicissimis, & inimici, quibus non convenit, propter necessitatem fiemus.

LXIV. *Atque ego quidem, ut meae orationis initio dixi, qui demonstravi, me ex maxima civitate ortum, & qui bellum aliis*

ἀμυνόμενος, ἀξιῶ προειδομένους αὐτῶν ξυγχωρεῖν, καὶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς δρᾷν ὥστε αὐτοὺς τὰ πλείω βλάπτεσθαι, μηδὲ μωρίᾳ φιλονεικῶν ἡγεῖσθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτωρ εἶναι, καὶ ἧς οὐκ ἄρχω τύχης, ἀλλ' ὅσον εἰκὸς ἡσσᾶσθαι. καὶ τοὺς ἄλλους δικαιῶ ταυτό μοι ποιῆσαι ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο παθεῖν. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν οἰκείοὺς οἰκείων ἡσσᾶσθαι, ἢ Δωριέα τινὰ, Δωριέως, ἢ Χαλκιδέα, τῶν ξυγγενῶν· τὸ δὲ ξύμπαν, γείτονας ὄντας, καὶ ξυνοίκους μιᾶς χώρας, καὶ περιῤῥύτου, καὶ ὄνομα ἓν κεκλημένους Σικελιώτας· οἳ πολεμήσομέν τε, οἶμαι, ὅταν ξυμβῇ, καὶ ξυγχωρησόμεθά γε πάλιν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς, λόγοις κοινοῖς χρώμενοι. τοὺς δὲ ἀλλοφύλους ἐπελθόντας ἀθρόοι, ἢν σωφρονῶμεν, ἀμυνούμεθα,

inferre, quam illatum propulsare malo, suadeo, ut nobis ipsis prospicientes compositionem faciamus, neve sic adversarios maleficiis afficiamus, ut nos ipsi longe pluribus detrimentis afficiamur: neque stulte contendens existimare volo, me summam potestatem habere & in meam voluntatem, & in ipsam fortunam, in quam nullum imperium habeo; sed vinci, & de meo iure decedere volo, quatenus par est. Et aequum esse censeo, vos ceteros vestra sponte idem facere, quod ego, neque ad hoc faciendum, ab hostibus compelli. nec enim turpe est, domesticos a domesticis, aut Doriensem aliquem a Doriensi, aut Chalcidensem a suo gentili superari. Denique, ut rem totam paucis expediam, compositionem nobis faciendam censeo, quod vicini simus, & eiusdem regionis incolae, idque regionis, quae mari undique alluitur, & uno Siculorum nomine vocemur: qui, ut opinor, bellum geremus, cum res ita tulerit, & in mutuam gratiam rursus redibimus, colloquiis communibus inter nos ipsos habitis. Alienigenas vero con-

εἴπερ καὶ καθ' ἑκάστους βλαπτόμενοι, ξύμπαντες κινδυνεύομεν· ξυμμάχους δὲ οὐδέποτε τολοιπὸν ἐπαξόμεθα, οὐδὲ διαλλακτάς. τάδε γὰρ ποιοῦντες, ἔν τε τῷ παρόντι δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν τὴν Σικελίαν, Ἀθηναίων τε ἀπαλλαγῆναι, καὶ οἰκείου πολέμου. καὶ ἐς τὸ ἔπειτα, καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέραν νεμούμεθα καὶ ὑπὸ ἄλλων ἧσσον ἐπιβουλευομένην.

ξε'. Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοκράτους εἰπόντος, πειθόμενοι οἱ Σικελιῶται, αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνηνέχθησαν γνώμῃ ὥστε ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ πολέμου, ἔχοντες ἃ ἕκαστοι ἔχουσι· τοῖς δὲ Καμαριναίοις Μοργαντίνην εἶναι, ἀργύριον τακτὸν τοῖς Συρακουσίοις ἀποδοῦσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων ξύμμαχοι, παρακαλέσαντες αὐτῶν τοὺς ἐν τέλει ὄντας, εἶπον ὅτι ξυμβήσονται, καὶ αἱ σπονδαὶ ἔσονται κἀκείνοις κοιναί. ἐπαινεσάντων δὲ αὐτῶν,

tra nos huc profectos, simul omnes, si sapimus, propulsabimus; siquidem vel cum singuli laeduntur, universi periclitamur: nec socios, nec pacificatores unquam posthac arcessemus. Si igitur haec faciamus, & in praesentia duobus bonis Siciliam non fraudabimus, ut Atheniensibus, belloque domestico liberetur: & in posterum, nos soli, liberam, & aliorum insidiis minus obnoxiam incolemus.

LXV. Cum Hermocrates haec dixisset, Siculi quidem eius verbis adducti, inter se consenserunt hac conditione, ut ab armis discederetur, & sua quique retinerent, quae iam possidebant; Camarinaeis vero Morgantina concederetur, si certam pecuniae summam Syracusanis penderent. Atheniensium vero socii, convocatis illorum ducibus, dixerunt, se quoque pacem facturos, & foedera cum illis quoque communia fore. Quod cum illi approbassent, compo-

ἐποιοῦντο τὴν ὁμολογίαν· καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀπέπλευσαν μετὰ ταῦτα ἐκ Σικελίας. ἐλθόντας δὲ τοὺς στρατηγοὺς οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι, τοὺς μὲν, Φυγῇ ἐζημίωσαν, Πυθόδωρον καὶ Σοφοκλέα· τὸν δὲ τρίτον Εὐρυμέδοντα χρήματα ἐπράξαντο· ὡς, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ ἐν Σικελίᾳ καταστρέψασθαι, δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν. οὕτω τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ χρώμενοι, ἠξίουν σφίσι μηδὲν ἐναντιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατὰ ἐν ἴσῳ καὶ τὰ ἀπορώτερα μεγάλῃ τε ὁμοίως καὶ ἐνδεεστέρᾳ παρασκευῇ κατεργάζεσθαι. αἰτία δ' ἦν ἡ παρὰ λόγον τῶν πλειόνων εὐπραγία, αὐτοῖς ὑποτιθεῖσα ἰσχὺν τῆς ἐλπίδος.

ξστ'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, Μεγαρεῖς οἱ ἐν τῇ πόλει, πιεζόμενοι ὑπό τε Ἀθηναίων, τῷ πολέμῳ ἀεὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον δὶς ἐσβαλλόντων πανστρατιᾷ ἐς τὴν χώραν, Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 330. Post Iul. 17.

ſitionem fecerunt. Poſtea vero Athenienſium naves diſceſſerunt. Earum autem duces domum reverſos populus Athenienſis mulctavit, exſilio quidem duos, Pythodorum, & Sophoclem; pecunia vero, tertium, Eurymedontem: quaſi penes eos fuiſſet res Siculas in ſuam poteſtatem redigere, ſed muneribus adducti diſceſſiſſent. Adeo freti praeſenti rerum ſucceſſu, nihil ſibi praeter animi ſententiam ſuccedere, ſed aeque difficillima atque facillima, ſive magnos, ſive parvos apparatus haberent, pariter conficere volebant. Cuius rei cauſa erat inopinata felicitas, quae in pleriſque rebus ipſis contigerat, quae ſpei vires ipſis ſubminiſtrabat.

LXVI. Eadem aeſtate, Megarenſes, qui in urbe erant, cum & ab Athenienſibus bello ſemper premerentur, quia quotannis cum frequentibus copiis irruptionem in ipſorum agrum bis faciebant, & a ſuis exſulibus, qui ex Pegis, qui

καὶ ὑπὸ τῶν σφετέρων φυγάδων τῶν ἐκ Πηγῶν, οἳ στασιασάντων, ἐκπεσόντες ὑπὸ τοῦ πλήθους, χαλεποὶ ἦσαν λῃστεύοντες, ἐποιοῦντο λόγους ἐν ἀλλήλοις ὡς χρὴ δεξαμένους τοὺς φεύγοντας, μὴ ἀμφοτέρωθεν τὴν πόλιν φθείρειν. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω, τὸν θροῦν αἰσθόμενοι, φανερῶς μᾶλλον ἢ πρότερον καὶ αὐτοὶ ἠξίουν τούτου τοῦ λόγου ἔχεσθαι. γνόντες δὲ οἱ τοῦ δήμου προστάται οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποιοῦνται λόγους δείσαντες πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὺς, Ἱπποκράτην τε τὸν Ἀρίφρονος, καὶ Δημοσθένην τὸν Ἀλκισθένους, βουλόμενοι ἐνδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ νομίζοντες ἐλάσσω σφίσι τὸν κίνδυνον ἢ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ σφῶν κατελθεῖν. ξυνέβησάν τε πρῶτα μὲν, τὰ μακρὰ τείχη ἑλεῖν Ἀθηναίους, (ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Νίσαιαν τὸν

propter civium ſeditionem a populo expulſi, latrociniis urbanos graviter infeſtabant, in colloquium venerunt, in quo cenſebant exſules recipiendos, ne utrinque civitatem perderent. Exſulum vero amici, cum iſtum rumorem ſenſiſſent, ipſi quoque tunc apertius, quam ante, poſtulare ceperunt, ut ſui cives in iſto colloquio perſeverarent. ſed cum populi principes animadvertiſſent, populum malis afflictum ſecum nullo modo poſſe tolerare, metu compulſi, cum Hippocrate Ariphronis, & Demoſthene Alciſthenis filio, Athenienſium ducibus, in colloquium venerunt, quia urbem dedere volebant, & exiſtimabant, minus periculum ſibi ſic impendere, quam ſi illi, qui ab ipſis ejecti fuerant, rediiſſent. Inter eos autem ita primum convenit, ut Athenienſes caperent muros longos, (erat autem octo ferme ſtadiorum ab urbe ad Niſaeam ipſorum portum) ne Mega-

λιμένα αὐτῶν) ὅπως μὴ ἐπιβοηθήσωσιν ἐκ τῆς Νισαίας οἱ Πελοποννήσιοι, ἐν ᾗ αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουν, βεβαιότητος ἕνεκα τῶν Μεγάρων. ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω πόλιν πειρᾶσθαι ἐνδοῦναι. ῥᾷον δ' ἤδη ἔμελλον προσχωρήσειν, τούτου γεγενημένου.

ξζ'. Οἱ οὖν Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἀπό τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς Μινώαν τὴν Μεγαρέων νῆσον ὁπλίταις ἑξακοσίοις, ὧν Ἱπποκράτης ἦρχεν, ἐν ὀρύγματι ἐκαθέζοντο ὅθεν ἐπλίνθευον τὰ τείχη, καὶ ἀπεῖχεν οὐ πολύ. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ, Πλαταιῆς τε ψιλοὶ, καὶ ἕτεροι περίπολοι ἐνήδρευσαν ἐς τὸν Ἐνυάλιον, ὅ ἐστιν ἔλασσον ἄπωθεν. καὶ ᾔσθετο οὐδεὶς, εἰ μὴ οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι τὴν νύκτα ταύτην.

renſibus Peloponneſii opem ex Niſaea ferrent, in qua ipſi ſoli praeſidium habebant, ut Megara firmius tenerent. deinde vero & urbis arcem in loco edito ſitam Megarenſes Athenienſibus dedere conarentur. ſi enim hoc factum fuiſſet, iam facilius Megarenſes deditionem feciſſent.

LXVII. Athenienſes igitur, poſtquam omnia & facta & dicta utrinque fuerunt, quae ad negotium conficiendum erant neceſſaria, rebus omnibus iam paratis, ſub noctem ad Minoam Megarenſium inſulam profecti cum ſexcentis gravis armaturae militibus, quibus Hippocrates praeerat, in foſſa conſederunt, quae non multum illinc diſtabat; unde Megarenſes lateres ad muros exſtruendos ſumebant. Plataeenſes vero leviter armati, aliique circuitores, qui cum Demoſthene altero duce erant ad Martis templum, quod minus remotum erat ab urbe, quam inſula Minoa, in inſidiis conſederunt. Et nullus Megarenſium, praeter il-

καὶ ἐπειδὴ ἕως ἔμελλε γίγνεσθαι, οἱ προδιδόντες τῶν Μεγαρέων οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν· ἀκάτιον ἀμφηρικὸν, ὡς λῃσταὶ, ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἄνοιξιν τῶν πυλῶν, εἰώθεσαν ἐπὶ ἁμάξῃ, πείθοντες τὸν ἄρχοντα, διὰ τῆς τάφρου καταχομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκπλεῖν. καὶ πρὶν ἡμέραν εἶναι, πάλιν αὐτὸ τῇ ἁμάξῃ κομίσαντες ἐς τὸ τεῖχος, κατὰ τὰς πύλας ἐσῆγον, ὅπως τοῖς ἐκ τῆς Μινώας Ἀθηναίοις ἀφανὴς δὴ εἴη ἡ φυλακὴ, μὴ ὄντος ἐν τῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ μηδενός. καὶ τότε πρὸς ταῖς πύλαις ἦν ἤδη ἡ ἅμαξα. καὶ ἀνοιχθεισῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς, ὡς τῷ ἀκατίῳ, οἱ Ἀθηναῖοι (ἐγίγνετο γὰρ ἀπὸ ξυνθήματος τὸ τοιοῦτον) ἰδόντες, ἔθεον δρόμῳ ἐκ τῆς ἐνέδρας, βουλόμενοι φθάσαι πρὶν ξυγκλεισθῆναι πάλιν τὰς πύλας· [καὶ] ἕως ἔτι ἡ ἅμαξα

los, quibus rem ſcire curae erat, hanc noctem noverat. Et cum crepuſculum matutinum adventaret, iſti Megarenſes, qui proditionem moliebantur, huiuſmodi fraudem excogitarunt. Navigiolum, quod utrinque binis remis agebatur, veluti latrones, (cum iam pridem a ſuo magiſtratu, cuius gratiam ſibi conciliaverant, impetraſſent, ut portas aperiret) plauſtro impoſitum, noctu per foſſam ad mare tranſportare, & enavigare conſueverant. Et antequam dies illuceſceret, idem plauſtro vectum in urbem per portas rurſus importabant, ne Athenienſium praeſidium, quod erat in Minoa, ſibi minus caveret, quod nullum in portu navigium prorſus appareret. Tunc autem hoc plauſtrum ad portas iam erat. Et cum hae ex more navigiolo recipiendo apertae fuiſſent, (hoc enim ex compoſito fiebat) Athenienſes, hoc animadverſo, ex inſidiis curſu contenderunt, quod eo ocius pervenire vellent, antequam por-

ἐν αὐταῖς ἦν, κώλυμα οὖσα προσθεῖναι, καὶ αὐτοὶ ἅμα καὶ οἱ ξυμπράσσοντες Μεγαρεῖς τοὺς κατὰ πύλας φύλακας κτείνουσι. καὶ πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην Πλαταιῆς τε καὶ περίπολοι ἐσέδραμον οὗ νῦν τὸ τροπαῖόν ἐστι, καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν (ᾔσθοντο γὰρ οἱ ἐγγύτατα Πελοποννήσιοι) μαχόμενοι τοὺς προσβοηθοῦντας οἱ Πλαταιῆς ἐκράτησαν, καὶ τοῖς τῶν Ἀθηναίων ὁπλίταις ἐπιφερομένοις βεβαίους τὰς πύλας παρέσχον.

ξή. Ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἤδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς γιγνόμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι φρουροὶ, τὸ μὲν πρῶτον ἀντισχόντες ἠμύνοντο ὀλίγοι, καὶ ἀπέθανόν τινες αὐτῶν. οἱ δὲ πλείους ἐς φυγὴν κατέστησαν, φοβηθέντες ἐν νυκτί τε πολεμίων προσπεπτωκότων, καὶ τῶν προδιδόντων Μεγαρέων ἀντιμαχομένων,

tae rurſus clauderentur, & donec ipſum plauſtrum in ipſis adhuc eſſet, & impediret, ne clauderentur; & Megarenſes, qui ipſorum partibus favebant, una cum ipſis interfecerunt cuſtodes, qui ad portas erant. Et primum quidem Plataeenſes, & circuitores, qui circa Demoſthenem erant, irruperunt in eum locum, ubi tropaeum nunc exſtat: & ſtatim intra portas (Peloponneſii enim, qui proxime erant, rem ſenſerunt) Plataeenſes pugnando ſuperarunt eos, qui ad opem ferendam veniebant; & gravi Athenienſium armaturae advenienti portas tutas praeſtiterunt.

LXVIII. Deinde vero iam Athenienſium unuſquiſque, prout deinceps intrabat, ad murum contendebat. Et Peloponneſii praeſidiarii, primo quidem pauci reſiſtentes vim propulſarunt, & illorum nonnulli ceciderunt. At plerique in fugam ſe coniecerunt, tum quod hoſtium noctu irrumpentium impetum metuerent, tum etiam quod a Megarenſibus

νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶς Μεγαρέας προδεδωκέναι. ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν τῶν Ἀθηναίων κήρυκα ἀφ᾽ ἑαυτοῦ γνώμης κηρύξαι, τὸν βουλόμενον ἰέναι Μεγαρέων μετὰ Ἀθηναίων θησόμενον τὰ ὅπλα. οἱ δ᾽ ὡς ἤκουσαν, οὐκέτι ἀνέμενον, ἀλλὰ τῷ ὄντι νομίσαντες κοινῇ πολεμεῖσθαι, κατέφυγον ἐς τὴν Νίσαιαν. ἅμα δὲ ἕῳ ἑαλωκότων ἤδη τῶν τειχῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Μεγαρέων θορυβουμένων, οἱ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράξαντες, καὶ ἄλλοι μετ᾽ αὐτῶν, πλῆθος ὃ ξυνῄδει, ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας, καὶ ἐπεξιέναι ἐς μάχην. ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς, τῶν πυλῶν ἀνοιχθεισῶν, ἐσπίπτειν τοὺς Ἀθηναίους· αὐτοὶ δὲ διάδηλοι ἔμελλον ἔσεσθαι. λίπα γὰρ ἀλείψεσθαι, ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφάλεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον ἐγίγνετο τῆς ἀνοίξεως. καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς

proditoribus oppugnarentur. ſe enim ab univerſis Megarenſibus proditos exiſtimabant. Accidit enim, ut Athenienſium praeco ſua ſponte ediceret, ut quiſquis vellet Megarenſium ad Athenienſes tranſiret, arma depoſiturus. Cum audiſſent, nullam moram amplius interpoſuerunt, ſed re vera ſe ab utriſque oppugnari exiſtimantes, in Niſaeam fuga ſe receperunt. Prima autem luce muris iam captis, & Megarenſibus, qui in urbe erant, metu trepidantibus, illi, qui Athenienſibus faverant, & alii cum ipſis, totaque multitudo, quae proditionis erat conſcia, portas aperiendas, & ad proelium adverſus hoſtem prodeundum dicebant. Inter ipſos autem convenerat, ut, portis apertis, Athenienſes in urbem irrumperent. futurum autem erat, ut ipſi facile internoſcerentur: nam oleo ſe uncturi erant, ne laederentur. Erant autem futuri magis in tuto, ſi portae apertae fuiſſent. nam, ut inter ipſos convenerat, quatuor millia pe-

Ἐλευσῖνος κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρακισχίλιοι ὁπλῖται τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἱππεῖς ἑξακόσιοι, οἱ τὴν νύκτα πορευόμενοι, παρῆσαν. ἀληλιμμένων δὲ αὐτῶν, καὶ ὄντων ἤδη περὶ τὰς πύλας, καταγορεύει τὶς ξυνειδὼς τοῖς ἑτέροις τὸ ἐπιβούλευμα· καὶ οἱ ξυστραφέντες, ἀθρόοι ἦλθον, καὶ οὐκ ἔφασαν χρῆναι οὔτε ἐπεξιέναι (οὐδὲ γὰρ πρότερόν πω τοῦτο, ἰσχύοντες μᾶλλον, τολμῆσαι) οὔτε ἐς κίνδυνον φανερὸν τὴν πόλιν καταγαγεῖν. εἴτε μὴ πείσεταί τις, αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι. ἐδήλουν δὲ οὐδὲν ὅτι ἴσασι τὰ πρασσόμενα, ἀλλ' ὡς τὰ βέλτιστα βουλεύοντες, ἰσχυρίζοντο, καὶ ἅμα περὶ τὰς πύλας παρέμενον φυλάσσοντες. ὥστε οὐκ ἐγένετο τοῖς ἐπιβουλεύουσι πρᾶξαι ὃ ἔμελλον.

ξθ'. Γνόντες δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ὅτι ἐναν-

ditum gravis armaturae, & sexcenti equites Atheniensium, qui noctu iter fecerant, ab Eleusine advenerant. Et cum illi inuncti iam ad portas essent, quidam ex consciis insidias alteris, qui diversae factionis erant, indicat. Illi vero facto agmine frequentes venerunt, & dixerunt, nec portas aperiendas, nec adversus hostes exeundum, (nam ne ante unquam quidem, quamvis essent potentiores, hoc facere se ausos fuisse) nec civitatem in manifestum periculum adducendam. Et nisi quis recte monentibus pareret, ibi, ad ipsas portas, pugnam commissum iri dicebant. nullo autem modo significabant, se scire, quae gererentur, & quid contrariae factionis homines molirentur, sed velut optimum factu consulentes, in eadem sententia perseverabant, & simul ad portas permanebant, easque custodiebant. Itaque non licuit insidiatoribus ea peragere, quae statuerant.

LXIX. Atheniensium autem duces, animadvertentes ali-

τίωμά τι ἐγένετο, καὶ τὴν πόλιν βίᾳ οὐχ οἷοί τε ἔσονται λαβεῖν, τὴν Νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον· νομίζοντες, εἰ πρὶν ἐπιβοηθῆσαι τινὰς, ἐξέλοιεν, θᾶσσον ἂν καὶ τὰ Μέγαρα προσχωρῆσαι. παρεγένετο δὲ σίδηρός τε ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ταχὺ, καὶ λιθουργοὶ, καὶ τἄλλα ἐπιτήδεια. ἀρξάμενοι δ᾽ ἀπὸ τοῦ τείχους ὃ εἶχον, καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας, ἀπ᾽ ἐκείνου ἑκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τῆς Νισαίας, τάφρον τε καὶ τείχη διελομένη ἡ στρατιὰ, ἔκ τε τοῦ προαστείου λίθοις καὶ πλίνθοις χρώμενοι, καὶ κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ ὕλην, ἀπεσταύρουν εἴπῃ δέοιτό τι· καὶ αἱ οἰκίαι τοῦ προαστείου ἐπάλξεις λαμβάνουσαι, αὗται ὑπῆρχον ἔρυμα. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο· τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ περὶ δείλην τὸ τεῖχος ὅσονοὐκ ἀπετετέλεστο, καὶ οἱ ἐν τῇ

quid impedimenti accidisse, nec urbem a se per vim capi posse, Nisaeam protinus circumvallare coeperunt: existimantes, si, priusquam aliqui opem ei ferrent, eam expugnassent, Megara etiam citius in deditionem ventura. Celeriter autem Athenis allata sunt ferramenta, lapicidae, & ceterae res ad opus faciendum necessariae. Initio autem facto ab illo muro, quem ipsi tenebant, muroque transverso Megara versus exstructo, ab illo utrinque usque ad mare Nisaeae, copiae opus inter se partitae, & fossam fodiebant, & muros aedificabant, & lapidibus atque lateribus ex suburbano sumtis utentes, & arbores & materiam aliam caedentes, Nisaeam vallo claudebant, si qua pars alicubi munitione egebat. Aedes etiam, quae erant in suburbano, pinnis impositis, usum munitionis praebebant. Et hunc quidem diem totum in opus faciendum incubuerunt: postridie vero circa vesperam murus tantum non absolu-

Νισαίᾳ δείσαντες, σίτου τε ἀπορίᾳ (ἐφ' ἡμέραν γὰρ ἐκ τῆς ἄνω πόλεως ἐχρῶντο) καὶ τοὺς Πελοποννησίους οὐ νομίζοντες ταχὺ ἐπιβοηθήσειν, τούς τε Μεγαρέας πολεμίους ἡγούμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ῥητοῦ μὲν ἕκαστον ἀργυρίου ἀπολυθῆναι, ὅπλα παραδόντας, τοῖς τε Λακεδαιμονίοις, τῷ τε ἄρχοντι, καὶ εἴτις ἄλλος ἐνῆν, χρῆσθαι Ἀθηναίους ὅ, τι ἂν βούλωνται. ἐπὶ τούτοις ὁμολογήσαντες ἐξῆλθον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τείχη ἀπορρήξαντες ἀπὸ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως, καὶ τὴν Νίσαιαν παραλαβόντες, τἄλλα παρεσκευάζοντο.

ο'. Βρασίδας δὲ ὁ Τέλλιδος Λακεδαιμόνιος κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ὤν, ἐπὶ Θρᾴκης στρατιὰν παρασκευαζόμενος. καὶ ὡς ᾔσθε-

tus erat. Quare, qui in Nisaea erant, metu perculsi, cùm ob commeatus inopiam, (eo enim ex urbe, quae in loco superiore, nec multum a mari distans erat, devecto, in diem utentes vivebant) tum quod existimarent, Peloponnesios haud celeriter opem sibi laturos, tum etiam quod Megarenses hostes esse ducerent, cum Atheniensibus compositionem fecerunt, his conditionibus: ut singuli quidem, traditis armis, certa pecuniae summa persoluta dimitterentur; de Lacedaemoniis vero, & eorum duce, & si quis alius intus esset, Athenienses arbitratú suo statuerent. Hac igitur cómpositione his conditionibus facta, exierunt. Athenienses autem, cum longos muros ab urbe Megarensium abrupissent, & Nisaeam per deditionem accepissent, ad alia se praeparabant.

LXX. Brasidas vero Tellidis filius, Lacedaemonius, per idem tempus forte circa Sicyonem & Corinthum agebat, exercitum comparans, quem in Thraciam duceret. cum-

το τῶν τειχῶν τὴν ἅλωσιν, δείσας περί τε τοῖς ἐν τῇ Νισαίᾳ Πελοποννησίοις, καὶ μὴ τὰ Μέγαρα ληφθῇ, πέμπει ἔς τε τοὺς Βοιωτοὺς, κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ Τριποδίσκου, (ἔστι δὲ κώμη τῆς Μεγαρίδος ὄνομα τοῦτο ἔχουσα, ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Γερανείᾳ) καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους μὲν καὶ δισχιλίους Κορινθίων ὁπλίτας, Φλιασίων δὲ τετρακοσίους, Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους, καὶ τοὺς μεθ᾽ αὐτοῦ, ὅσοι ἤδη ξυνειλεγμένοι ἦσαν· οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι ἀνάλωτον. ὡς δὲ ἐπύθετο (ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ τὸν Τριποδίσκον ἐξελθὼν) ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν Μεγαρέων πόλει, λαθὼν τοὺς Ἀθηναίους ὄντας περὶ τὴν θάλασσαν· βουλόμενος μὲν τῷ λόγῳ, καὶ ἅμα, εἰ δύναιτο,

que muros ab Athenienſibus captos intellexiſſet, metuens & Peloponneſiis, qui erant in Niſaea, & veritus, ne Megara caperentur, nuntium mittit ad Boeotos, iubens eos cum ſuis copiis ad Tripodiſcum ſibi obviam venire. (eſt autem vicus agri Megarenſis hoc nomen habens, ſub monte Geraneia ſitus.) & ipſe eo venit cum duobus millibus & ſeptingentis Corinthiorum militibus, Phliaſiorum quadringentis, Sicyoniorum ſexcentis, & cum iis, quos iam collectos ſecum habebat, quod exiſtimaret, ſe Niſaeam adhuc inventurum inexpugnatam. Sed cum rem audiſſet, (noctu enim egreſſus ad Tripodiſcum contendebat) cum delecta trecentorum manu, antequam rumor de ipſius adventu ad hoſtium aures perveniſſet, ad Megarenſium urbem acceſſit, clam Athenienſibus, qui ad mare erant; cupiens, ut prae ſe ferebat, atque adeo re ipſa, ſi qua poſſet, Niſaeam attentare: ſed inprimis Megarenſium urbem

ἔργῳ τῆς Νισαίας πειρᾶσαι· τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν Μεγαρέων πόλιν εἰσελθὼν βεβαιώσασθαι. καὶ ἠξίου δέξασθαι σφᾶς, λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν Νίσαιαν.

οα'. Αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις φοβούμεναι, οἱ μὲν, μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσιν ἐσαγαγὼν, αὐτοὺς ἐκβάλῃ, οἱ δὲ, μὴ αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος δείσας ἐπίθηται σφίσι, καὶ ἡ πόλις ἐν μάχῃ καθ' αὑτὴν οὖσα, ἐγγὺς ἐφεδρευόντων Ἀθηναίων ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀμφοτέροις ἐδόκει ἡσυχάσασι τὸ μέλλον περιϊδεῖν. ἤλπιζον γὰρ καὶ μάχην ἑκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν προσβοηθησάντων· καὶ οὕτω σφίσιν ἀσφαλεστέρως ἔχειν, ὅστις εἴη εὔνους κρατήσασι προσχωρῆσαι. ὁ δὲ Βρασίδας, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα.

ingreſſus confirmare, & adverſus hoſtes tutari. quare Megarenſes rogabat, ut ſe reciperent, dicens, ſe de Niſaea recipienda bonam ſpem habere.

LXXI. Sed Megarenſium factiones veritae, illa quidem, ne Braſidas exſulibus in urbem contra ſe reductis, ſe ipſam expelleret; haec vero, ne populus hoc ipſum metuens in ſe faceret impetum, & civitas bello domeſtico preſſa, Athenienſibus e propinquo inſidiantibus, periret, eum non receperunt: ſed utriſque placuit, ut quieſcentes eventum rei circumſpicerent ac exſpectarent. Sperabant enim utrique, pugnam commiſſum iri inter Athenienſes, & illos, qui ad opem urbi ferendam venerant. atque ita ſibi fore tutius partes ſequi victorum, qui ſibi benevoli eſſent. Braſidas vero cum rem ipſis perſuadere non poſſet, ad reliquum exercitum retro rediit.

οβ'. Ἅμα δὲ τῇ ἕῳ οἱ Βοιωτοὶ παρῆσαν, διανενοημένοι μὲν, καὶ πρὶν Βρασίδαν πέμψαι, βοηθεῖν ἐπὶ τὰ Μέγαρα, ὡς οὐκ ἀλλοτρίου ὄντος τοῦ κινδύνου, καὶ ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ Πλαταιᾶσιν. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλῷ μᾶλλον ἐῤῥώσθησαν. καὶ ἀποστείλαντες διακοσίους καὶ δισχιλίους ὁπλίτας, καὶ ἱππέας ἑξακοσίους, τοῖς πλείοσιν ἀπῆλθον πάλιν. παρόντος δὲ ἤδη ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος ὁπλιτῶν οὐκ ἔλασσον ἑξακισχιλίων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τῶν μὲν ὁπλιτῶν περί τε τὴν Νίσαιαν ὄντων καὶ τὴν θάλασσαν ἐν τάξει, τῶν δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκεδασμένων, οἱ ἱππεῖς οἱ τῶν Βοιωτῶν ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς, ἔτρεψαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἐν γὰρ τῷ προτοῦ οὐδεμία βοήθειά πω τοῖς Μεγαρεῦσιν οὐδαμόθεν ἐπῆλθεν. ἀντεπεξελάσαντες

LXXII. At primo ſtatim diluculo Boeoti affuerunt, qui in animo quidem habebant, vel antequam Braſidas nuntium ad ipſos mitteret, Megaris ſuccurrere; tum quod hoc periculum a ſe non alienum eſſe ducerent, tum etiam quod cum frequentibus copiis ad Plataeas iam eſſent. Sed cum nuntius etiam veniſſet, multo magis animati ſunt. Quare duobus millibus gravis armaturae militum, & ducentis praeterea, equitibuſque ſexcentis ad Braſidam miſſis, cum maiore copiarum parte domum reverterunt. Cum autem omnes copiae militum gravis armaturae non minus ſex millium iam adeſſent, & Athenienſes ſuorum gravis armaturae militum aciem inſtructam haberent ad Niſaeam & ad mare, & levis eorum armatura per campos vagaretur, Boeotorum equitatus, impreſſione in eam ex improviſo facta, in fugam vertit, & ad mare repulit. nam ante diem illum nulla auxilia ex ullo loco Megarenſibus vene-

δὲ καὶ οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐς χεῖρας ᾔεσαν· καὶ ἐγένετο ἱππομαχία ἐπιπολὺ, ἐν ᾗ ἀξιοῦσιν ἑκάτεροι οὐχ ἥσσους γενέσθαι. τὸν μὲν γὰρ ἵππαρχον τῶν Βοιωτῶν, καὶ ἄλλους τινὰς οὐ πολλοὺς, πρὸς αὐτὴν τὴν Νίσαιαν προσελάσαντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀποκτείναντες, ἐσκύλευσαν. καὶ τῶν τε νεκρῶν τούτων κρατήσαντες, ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν, καὶ τροπαῖον ἔστησαν. οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν, ἀλλ᾽ οἱ μὲν Βοιωτοὶ, πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, οἱ δὲ, ἐπὶ τὴν Νίσαιαν.

ογ΄. Μετὰ δὲ τοῦτο, Βρασίδας καὶ τὸ στράτευμα ἐχώρουν ἐγγυτέρω τῆς θαλάσσης καὶ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως· καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον, παραταξάμενοι, ἡσύχαζον, οἰόμενοι σφίσιν ἐπιέναι τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς Μεγαρέας ἐπιστάμενοι περιορω-

rant. Sed cum & ipse Atheniensium equitatus ei obviam procurrisset, ad manus venerunt, & equestre proelium ad multum diei spatium inter illos est commissum, in quo utrique se non inferiores fuisse putant. nam equitatus Boeoti praefectum, & aliquot alios ad ipsam Nisaeam provectos, Athenienses interfecerunt, & interfectos spoliarunt: & corporibus etiam ipsorum potiti, ea per inducias Boeotis reddiderunt, & tropaeum statuerunt. Neutri tamen in hoc toto proelio certum minimeque dubium pugnae eventum adepti, diremti sunt. sed Boeoti quidem, ad suos; Athenienses vero, ad Nisaeam se receperunt.

LXXIII. Postea vero Brasidas, eiusque copiae propius mare & Megara accesserunt. Et occupato loco idoneo, acie instructa, quiescebant; existimantes fore, ut Athenienses contra se venirent, & scientes, Megarenses circumspi-

μένους ὁποτέρων ἡ νίκη ἔσται. καλῶς δὲ ἐνόμιζον σφίσιν ἀμφότερα ἔχειν, ἅμα μὲν, τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους, μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἑκόντας ἄρξαι. ἐπειδή γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν ἕτοιμοι ὄντες ἀμύνεσθαι, καὶ αὐτοῖς ὥσπερ ἀκονιτὶ δικαίως ἂν τὴν νίκην τίθεσθαι. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Μεγαρέας ὀρθῶς ξυμβαίνειν. εἰ μὲν γὰρ μὴ ὤφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίγνεσθαι σφίσιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν, ὥσπερ ἡσσηθέντων, στερηθῆναι εὐθὺς τῆς πόλεως· νῦν δὲ κἂν τυχεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίους μὴ βουληθέντας ἀγωνίζεσθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἂν περιγενέσθαι αὐτοῖς ὧν ἕνεκα ἦλθον. ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ Μεγαρῆς, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν παρὰ τὰ μακρὰ τείχη ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ μὴ ἐπι-

cere, utrorum eſſet futura victoria. Utrumque autem opportune ſibi caſurum exiſtimabant, ſimul quidem, ſi ipſi hoſtem priores non aggrederentur, nec proelii periculoſi initium ſua ſponte facerent. ſiquidem aperte demonſtraverant, ſe ad hoſtem propulſandum paratos eſſe, ſibique quodammodo ſine pulvere & labore victoriam merito tributum iri. ſimul etiam, quod ad Megarenſes attineret, rem ſibi feliciter ceſſuram. Niſi enim in illorum conſpectum veniſſent, rem nullo modo in dubium a ſe vocatum iri; ſed procul dubio ſe urbe, quaſi victos, protinus privatum iri putabant. Iam vero illud etiam fortaſſe eventurum, ut ipſi Athenienſes proelium detrectarent, atque ita res eas, quarum cauſa venerant, ſibi ſine proelio conſervatum iri credebant. Quod etiam evenit. Megarenſes enim, cum Athenienſes ex Niſaea egreſſi aciem quidem ad longos muros inſtruxiſſent, ſed tamen ipſi quoque quieſcerent, Peloponneſiis ipſos non invadentibus, quod ipſorum etiam

όντων, λογιζόμενοι καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς προεκεχωρήκει ἄρξασι μάχης πρὸς πλείονας αὐτῶν, ἢ λαβεῖν νικήσαντας Μέγαρα, ἢ σφαλέντας, τῷ βελτίστῳ τοῦ ὁπλιτικοῦ βλαφθῆναι. τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων μέρος ἕκαστον κινδυνεύειν, εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν. χρόνον δὲ ἐπισχόντες, καὶ ὡς οὐδὲν ἀφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Νίσαιαν, καὶ αὖθις οἱ Πελοποννήσιοι ὅθεν [περ] ὡρμήθησαν.

οδ'. Οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδᾳ αὐτῷ καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων ἄρχουσιν οἱ τῶν φευγόντων φίλοι Μεγαρῆς, ὡς ἐπικρατήσαντι, καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐκέτι ἐθελησάντων μάχεσθαι, θαρσοῦντες μᾶλλον, ἀνοίγουσί τε

Athenienſium duces reputarent, ſibi, & hoſtibus periculum non eſſe par. nam cum pleraque feliciter ipſis iam ſuccesſiſſent, exiſtimabant, ſe, ſi priores proelium adverſus copias ſuis maiores inirent, aut victores Megara capturos, aut victos, amiſſa praeſtantiſſima totius exercitus parte, cladem accepturos. Illos vero, quod exercitum ex omnibus Peloponneſi civitatibus collectum haberent, cum ſingulis etiam ſingularum civitatum partibus merito velle belli fortunam periclitari, & audere. Cum autem aliquamdiu in armis commorati fuiſſent, & neutra acies alteram aggrederetur, diſceſſerunt, prius Athenienſes in Niſaeam, deinde vero Peloponneſii unde venerant.

LXXIV. Sic igitur Megarenſes, exſulum amici, cum ipſi Braſidae, ut victori, tum etiam ceteris ducibus ex civitatibus animo magis confirmati, quod Athenienſes tunc pugnare noluiſſent, portas aperiunt; & cum eo recepto

τὰς πύλας, καὶ δεξάμενοι, καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πραξάντων, ἐς λόγους ἔρχονται. καὶ ὕστερον ὁ μὲν, διαλυθέντων τῶν ξυμμάχων κατὰ πόλεις, ἐπανελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον, τὴν ἐπὶ Θρᾴκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵνα περ καὶ τοπρῶτον ὥρμητο· οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει Μεγαρῆς, ἀποχωρησάντων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπ᾽ οἴκου, ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάλιστα μετέσχον, εἰδότες ὅτι ὤφθησαν, εὐθὺς ὑπεξῆλθον. οἱ δὲ ἄλλοι, κοινολογησάμενοι τοῖς τῶν Φευγόντων Φίλοις, κατάγουσι τοὺς ἐκ Πηγῶν, ὁρκώσαντες πίστεσι μεγάλαις μηδὲν μνησικακήσειν, βουλεύσειν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄριστα. οἱ δὲ, ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο, καὶ ἐξέτασιν ὅπλων ἐποιήσαντο, διαστήσαντες τοὺς λόχους, ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν καὶ οἳ ἐδόκουν μάλιστα ξυμπρᾶξαι τὰ πρὸς τοὺς Ἀθη-

in colloquium veniunt, illis iam timore perculſis, qui Athenienſium partes ſecuti fuerant. poſtea vero hic quidem, ſociis in urbes ſuas dilapſis, & ipſe Corinthum reverſus, expeditionem in Thraciam parabat, quo & ante cogitabat. Megarenſes vero, qui in urbe erant, cum Athenienſes quoque domum rediiſſent, quotquot rebus Athenienſium ſtuduerunt, & conſiliorum de urbe prodenda initorum maxime participes fuerant, quia ſciebant, ſe conſpectos fuiſſe, confeſtim ſe ſubduxerunt: ceteri vero, colloquio cum exſulum amicis habito, eos, qui apud Pegas erant, reduxerunt, cum eos religioſiſſimo ſanctiſſimoque iureiurando obſtrinxiſſent, eos omnem praeteritarum iniuriarum memoriam depoſituros, optimaque conſilia reipublicae daturos. At illi, poſtquam magiſtratus gerere coeperunt, armaque luſtrarunt, diſpoſitis cohortibus, delegerunt ex ini-

ναίους, ἄνδρας ὡς ἑκατόν· καὶ τούτων πέρι ἀναγκάσαντες τὸν δῆμον ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν, ὡς κατεγνώσθησαν, ἔκτειναν· καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν τὰ μάλιστα κατέστησαν τὴν πόλιν. καὶ πλεῖστον δὴ χρόνον αὕτη ὑπ' ἐλαχίστων νεμομένη ἐκ στάσεως μετάστασις ξυνέμεινε.

οε'. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, τῆς Ἀντάνδρου ὑπὸ τῶν Μιτυληναίων, ὥσπερ διενοοῦντο, μελλούσης κατασκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων στρατηγοὶ, Δημόδοκος καὶ Ἀριστείδης, ὄντες περὶ Ἑλλήσποντον (ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος δέκα ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον ἐσεπεπλεύκει) ὡς ᾐσθάνοντο τὴν παρασκευὴν τοῦ χωρίου, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δεινὸν εἶναι μὴ ὥσπερ τὰ Ἄναια ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται, ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν Σαμίων καταστάντες, τούς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν

Eodem tempore.

micis, & iis, qui Athenienfium partibus maxime faviffe videbantur, ad centum viros. Cum autem populum de his fuffragia aperte ferre coëgiffent, poftquam ab eo damnati fuerunt, eos interfecerunt: & reipublicae ftatum in Oligarchiam maxima ex parte commutarunt. atque haec ftatus commutatio, quae propter feditionem accidit, fub pauciffimis diutiffime duravit.

LXXV. Eadem autem aeftate, cum Antandrus a Mitylenaeis, quemadmodum conftituerant, effet munienda: Athenienfium duces, qui claffi ad pecuniam legendam miffae praeerant, Demodocus & Ariftides, qui circum Hellefpontum erant, (nam Lamachus tertius eorum cum decem navibus in Pontum abierat) cum primum audiffent, locum illum muniri, ipfis etiam res periculofa vifa eft, ne ut Anaea contra Samum effet, ubi Samiorum exfules, pofitis fedibus, Peloponnefios in rebus nauticis adiuvabant,

ἐς τὰ ναυτικὰ, κυβερνήτας πέμποντες, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν, καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο. οὕτω δὴ ξυναγείραντες ἀπὸ τῶν ξυμμάχων στρατιὰν, καὶ πλεύσαντες, μάχῃ τε νικήσαντες τοὺς ἐκ τῆς Ἀντάνδρου ἐπεξελθόντας, ἀναλαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν Πόντον ἐσπλεύσας Λάμαχος, ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι ὁρμίσας ἐς τὸν Κάληκα ποταμὸν, ἀπόλλυσι τὰς ναῦς, ὕδατος ἄνωθεν γενομένου, καὶ κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ῥεύματος. αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πεζῇ διὰ Βιθυνῶν Θρακῶν (οἵ εἰσι πέραν ἐν τῇ Ἀσίᾳ) ἀφικνεῖται ἐς Χαλκηδόνα, τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου, Μεγαρέων ἀποικίαν.

οστ. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει καὶ Δημοσθένης Ἀθηναίων στρατηγὸς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγαρίδος ἀναχώ-

gubernatores ad ipsos mittendo; & Samios, qui in urbe erant, perturbabant, & illos, qui urbe pellebantur, recipiebant. Hac igitur de causa Athenienses, exercitu ex sociis collecto, Antandrum petunt; illisque proelio superatis, qui inde contra se prodierant, locum illum iterum recipiunt. Nec multo post Lamachus, qui in Pontum navigaverat, cum in agro Heracleensi classem ad Calecis fluvii ripam appulisset, eam amisit, aquis coelitus delapsis, & subita vi torrentis devoluti. Quare cum ipse, tum eius exercitus itinere pedestri per Bithynos Thraces, (qui sunt trans mare in Asia) pervenit Chalcedonem Megarensium coloniam, in Ponti faucibus sitam.

LXXVI. Eadem aestate Demosthenes Atheniensium dux cum quadraginta navibus Naupactum se contulit, statim a discessu ex agro Megarensi. Nam quidam Boeoti, qui

ρησιν. τῷ γὰρ Ἱπποκράτει καὶ ἐκείνῳ τὰ Βοιώτια πράγματα ἀπό τινων ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράσσετο, βουλομένων μεταστῆσαι τὸν κόσμον, καὶ ἐς δημοκρατίαν, ὥσπερ οἱ Ἀθηναῖοι, τρέψαι· καὶ Πτοιοδώρου μάλιστ' ἀνδρὸς φυγάδος ἐκ Θηβῶν ἐσηγουμένου, τάδε αὐτοῖς παρεσκευάσθη· Σίφας μὲν ἔμελλόν τινες παραδώσειν. αἱ δὲ Σῖφαι, εἰσὶ τῆς Θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ ἐπιθαλασσίδιοι. Χαιρώνειαν δὲ (ἣ ἐς Ὀρχομενὸν τὸν Μινύειον πρότερον καλούμενον, νῦν δὲ Βοιώτειον, ξυντελεῖ) ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδοσαν. καὶ οἱ Ὀρχομενίων φυγάδες ξυνέπρασσον τὰ μάλιστα, καὶ ἄνδρας ἐμισθοῦντο ἐκ Πελοποννήσου. ἔστι δὲ ἡ Χαιρώνεια ἔσχατον τῆς Βοιωτίας, πρὸς τῇ Φανότιδι τῆς Φωκίδος· καὶ Φωκέων μετεῖχόν τινες. τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἔδει Δή-

in civitatibus erant, illarum ſtatum commutare, & in popularem, qualis erat is, quo Athenienſium reſpublica regebatur, convertere cupientes, cum Hippocrate & illo de rebus Boeotiis innovandis egerant. Ptoeodoro autem exſule Thebano potiſſimum auctore, hunc in modum res praeparaverant. Quidam Siphas per proditionem tradere ſtatuerant: Siphae autem ſunt oppidum agri Theſpici maritimum, in ſinu Criſaeo ſitum. Chaeroneam vero (quae accenſetur Orchomeno, qui prius quidem Minyeius, nunc vero Boeotius appellatur) alii ex Orchomeno dedituri erant. Et Orchomenii exſules praecipue eos ad rem peragendam adiuvabant, & homines ex Peloponneſo mercede conducebant. Chaeronea autem eſt oppidum in extremis Boeotiae finibus ſitum, Phanotidem verſus, quae eſt in agro Phocenſi. & nonnulli Phocenſes cum ceteris colonis in ea habitabant. Oportebat autem altera ex parte Athenienſes

λιον καταλαβεῖν, τὸ ἐν τῇ Ταναγραίᾳ πρὸς Εὔβοιαν τετραμμένον Ἀπόλλωνος ἱερόν· ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ γίγνεσθαι, ὅπως μὴ ξυμβοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δήλιον οἱ Βοιωτοὶ ἀθρόοι, ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι κινούμενοι. καὶ εἰ κατορθοῖτο ἡ πεῖρα, καὶ τὸ Δήλιον τειχισθείη, ῥᾳδίως ἤλπιζον, εἰ καὶ μὴ παραυτίκα νεωτερίζοι τι τῶν κατὰ τὰς πολιτείας τοῖς Βοιωτοῖς, ἐχομένων τούτων τῶν χωρίων, καὶ λῃστευομένης τῆς γῆς, καὶ οὔσης ἑκάστοις διὰ βραχέος ἀποστροφῆς, οὐ μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα, ἀλλὰ χρόνῳ, τῶν Ἀθηναίων μὲν προσιόντων τοῖς ἀφεστηκόσι, τοῖς δὲ οὐκ οὔσης ἀθρόας τῆς δυνάμεως, καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτήδειον. ἡ μὲν οὖν ἐπιβουλὴ, τοιαύτη παρεσκευάζετο.

οζʹ. Ὁ δὲ Ἱπποκράτης, αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως

occupare Delium, Apollinis templum, in agro Tanagraeo ſitum, Euboeam verſus. Simul etiam haec ipſa fieri oportebat condicta die, ne Boeoti frequentibus copiis ad opem Delio ferendam undique concurrerent, ſed de ſuis ipſorum rebus quique ſolliciti ad eas tutandas proficiſcerentur. Et, ſi conatus iſte feliciter ſucceſſiſſet, & Delium muro clauſum fuiſſet, facile ſperabant, etiamſi non protinus aliquid innovaretur in rerumpublicarum Boeotiarum ſtatu, ſi haec loca occupata fuiſſent, & ager latrociniis infeſtaretur, & ſingulis brevi locorum ſpatio perfugium eſſet, res in eodem ſtatu non permanſuras; ſed temporis progreſſu, Athenienſes, ſi ſe adiunxiſſent iis, qui defeciſſent, illi vero Boeoti non frequentes, ut ante, copias haberent, res illas in ſtatum ſibi commodum adducturos. Haec igitur conſilia inita fuerant.

LXXVII. Hippocrates autem cum urbanis copiis, cum

δύναμιν ἔχων, ὁπότε καιρὸς εἴη ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτούς· τὸν δὲ Δημοσθένην προαπέστειλε ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἐς τὴν Ναύπακτον, ὅπως ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν ξυλλέξας Ἀκαρνάνων τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων, πλέοι ἐπὶ τὰς Σίφας, ὡς προδοθησομένας. ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἴρητο ᾗ ἔδει ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἀφικόμενος, Οἰνιάδας δὲ ὑπό τε Ἀκαρνάνων πάντων κατηναγκασμένους καταλαβὼν ἐς τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν, καὶ αὐτὸς ἀναστήσας τὸ ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνῃ πᾶν, ἐπὶ Σαλύνθιον καὶ Ἀγραίους στρατεύσας πρῶτον, καὶ προσποιησάμενος τἄλλα, ἡτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅταν δέῃ, ἀπαντησόμενος.

οη'. Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους πορευόμενος ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ

tempus opportunum afforet, ipſe quidem bellum Boeotis illaturus erat. Demoſthenem vero cum quadraginta navibus Naupactum praemiſit, ut, coacto ex illis locis exercitu Acarnanum & ceterorum ſociorum, ad Siphas navigaret, ut prodendas. Dies autem inter eos conſtituta fuerat, qua haec confici oportebat. Demoſthenes autem, cum eo perveniſſet, & Oeniadas ab univerſis Acarnanibus in Athenienſium ſocietatem adactos nactus & complexus fuiſſet, & ipſe omnia ſociorum, qui in illa regione erant, auxilia evocaſſet, adverſus Salynthium & Agraeos primum cum exercitu profectus, ceteriſque rebus in ſuam poteſtatem redactis, ſeſe praeparabat, ut, quando opus eſſet, ad Siphas ſuis occurreret.

LXXVIII. Braſidas autem per hoc ipſum aeſtatis tempus, cum mille & ſeptingentis gravis armaturae militibus

Θράκης, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Τραχῖνι, καὶ προπέμψαντος αὐτοῦ ἄγγελον ἐς Φάρσαλον παρὰ τοὺς ἐπιτηδείους, ἀξιοῦντας διάγειν ἑαυτὸν καὶ τὴν στρατιὰν, ἦλθον ἐς Μελιτίαν τῆς Ἀχαΐας Πάναιρός τε καὶ Δῶρος, καὶ Ἱππολοχίδας, καὶ Τορύλαος, καὶ Στρόφακος πρόξενος ὢν Χαλκιδέων, τότε δὴ ἐπορεύετο. ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι Θεσσαλῶν αὐτὸν, καὶ ἐκ Λαρίσσης Νικονίδας Περδίκκᾳ ἐπιτήδειος ὤν. τὴν γὰρ Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὔπορον ἦν διϊέναι ἄνευ ἀγωγοῦ, καὶ μετὰ ὅπλων γε δή. καὶ τοῖς πᾶσί γε ὁμοίως Ἕλλησιν ὕποπτον καθεστήκει τὴν τῶν πέλας μὴ πείσαντας διϊέναι. τοῖς τε Ἀθηναίοις ἀεί ποτε τὸ πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν εὔνουν ὑπῆρχεν. ὥστε εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοὶ, οὐκ ἄν ποτε

ad obeundas res Thraciae pergens, ubi pervenit Heracleam, quae eſt in agro Trachinio, ubi etiam Panaerus, Dorus, Hippolochidas, Torylaus, & Strophacus Chalcidenſium hoſpes, ad eum ad Melitiam Achaiae oppidum venerunt, (ipſe enim nuntium ad ſuos neceſſarios Pharſalum praemiſerat, eos rogans, ut ſe ſuaſque copias per Theſſaliam deducerent) ita demum tunc ire perrexit. Illum vero deducunt cum alii Theſſali, tum ex Lariſſa Niconidas Perdiccae amicus. alioqui enim Theſſaliam ſine duce, praecipue vero cum armis pertranſire difficile erat. Atque adeo pariter omnibus Graecis res erat ſuſpecta, per finitimorum regionem venia non impetrata tranſire. Perpetuoque Theſſalorum plebs Athenienſibus erat benevola. Quare niſi Theſſali patrio inſtituto, paucorum dominatu potius, quam iuris aequabilitate uſi fuiſſent, Braſidas profecto nunquam ulterius progreſſus fuiſſet. Siquidem vel

προῆλθεν. ἐπεὶ καὶ τότε πορευομένῳ αὐτῷ ἀπαντήσαντες ἄλλοι τῶν τἀναντία τούτοις βουλομένων ἐπὶ τῷ Ἐνιπεῖ ποταμῷ, ἐκώλυον, καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ πορευόμενον. οἱ δὲ ἄγοντες, οὔτε ἀκόντων ἔφασαν διάξειν, αἰφνίδιόν τε παραγενόμενον ξένοι ὄντες κομίζειν. ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Βρασίδας τῇ Θεσσαλῶν γῇ καὶ αὐτοῖς φίλος ὢν ἰέναι, καὶ Ἀθηναίοις πολεμίοις οὖσι, καὶ οὐκ ἐκείνοις ὅπλα ἐπιφέρειν. Θεσσαλοῖς τε οὐκ εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὖσαν, ὥστε τῇ ἀλλήλων γῇ μὴ χρῆσθαι. νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων οὐκ ἂν προελθεῖν· οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι. οὐ μέντοι ἀξιοῦν γε εἴργεσθαι. καὶ οἱ μὲν, ἀκούσαντες ταῦτα, ἀπῆλθον· ὁ δὲ, κελευόντων τῶν ἀγωγῶν, πρίν τι πλέον ξυστῆναι τὸ κωλῦσον, ἐχώρει οὐδὲν ἐπισχὼν δρόμῳ. καὶ ταύτῃ μὲν

tunc aliae contrariae factionis Thessali ei iter facienti ad flumen Enipeum obviam iverunt, eumque transire prohibebant, & iniuste facere dicebant, quod sine publica totius gentis auctoritate transiret. Illi vero, qui deducebant, dixerunt, se nec ipsis invitis eum traducturos: sed, cum ad se repente advenisset, se pro hospitii necessitudine, quae sibi cum eo intercederet, eum deducere. Quin etiam ipse quoque Brasidas dicebat, se Thessalorum agro, ipsisque amicum illac transire, & Atheniensibus hostibus suis, non autem ipsis bellum inferre: nec ullas scire inter Thessalos & Lacedaemonios inimicitias, quae impedirent, ne alteri alterorum solo uterentur. seque ipsis invitis nunc non progressurum: nec enim posse: verumtamen orare, ne prohiberetur. Illi vero his auditis abierunt. Brasidas autem, hortatu ductorum, antequam plures ad prohibendum convenirent, nusquam subsistens cursu perrexit. Et eodem die;

τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐκ τῆς Μελιτίας ἀφώρμησεν, ἐς Φάρσαλόν τε ἐτέλεσε, καὶ ἐστρατοπεδεύσατο ἐπὶ τῷ Ἀπιδανῷ ποταμῷ. ἐκεῖθεν δὲ, ἐς Φάκιον· καὶ ἐξ αὐτοῦ, ἐς Περαιβίαν. ἀπὸ δὲ τούτου ἤδη μὲν τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ πάλιν ἀπῆλθον· οἱ δὲ Περαιβοὶ, αὐτῶν ὑπήκοοι ὄντες Θεσσαλῶν, κατέστησαν αὐτὸν ἐς Δῖον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς, ὃ ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ Μακεδονίας πρὸς Θεσσαλοὺς πόλισμα κεῖται.

οθʹ. Τούτῳ τῷ τρόπῳ Βρασίδας Θεσσαλίαν φθάσας διέδραμε, πρίν τινα κωλύειν παρασκευάσασθαι. καὶ ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν, καὶ ἐς τὴν Χαλκιδικήν. ἐκ γὰρ τῆς Πελοποννήσου, ὡς τὰ τῶν Ἀθηναίων εὐτύχει, δείσαντες οἵ τε ἐπὶ Θρᾴκης ἀφεστῶτες Ἀθηναίων, καὶ Περδίκκας, ἐξήγαγον τὸν στρατόν. οἱ μὲν Χαλκιδεῖς, νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς πρῶτον ὁρμήσειν τοὺς Ἀθηναίους,

quo Melitia diſceſſerat, Pharſalum pervenit, & ad flumen Apidanum caſtra poſuit. Illinc vero ad Phacium, & inde in Peraebiam ivit. Illincque iam Theſſalorum quidem ductores domum reverterunt. Peraebi vero, qui ipſorum Theſſalorum imperio parent, ad Dion uſque ipſum deduxerunt, quod oppidum in Perdiccae ditione, ſub Olympo Macedoniae monte, Theſſaliam verſus, eſt ſitum.

LXXIX. Hoc igitur modo Braſidas Theſſaliam curſu celeriter tranſivit, antequam ullus ad impediendum paratus eſſet. & ad Perdiccam, & in agrum Chalcidenſem pervenit. Nam qui in Thracia ab Athenienſibus defecerant, & Perdiccas, quoniam res Athenienſium ſecundae erant, ſibi metuentes, exercitum ex Peloponneſo eduxerant. Et Chalcidenſes quidem Peloponneſios ad opem ſibi ferendam evocaverant, quod Athenienſes primum contra ſe venturos

καὶ. ἅμα αἱ πλησιόχωροι πόλεις αὐτῶν, αἱ οὐκ ἀφεστηκυῖαι, ξυνεπῆγον κρύφα. Περδίκκας δὲ, πολέμιος μὲν οὐκ ὢν ἐκ τοῦ φανεροῦ, φοβούμενος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ παλαιὰ διάφορα τῶν Ἀθηναίων, καὶ μάλιστα βουλόμενος Ἀῤῥιβαῖον τὸν Λυγκηστῶν βασιλέα παραστήσασθαι. ξυνέβη δὲ αὐτοῖς, ὥστε ῥᾶον ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἐξαγαγεῖν, ἡ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῷ παρόντι κακοπραγία.

π΄. Τῶν γὰρ Ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ Πελοποννήσω, καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ ἐκείνων γῇ, ἤλπιζον ἀποστρέψαι αὐτοὺς μάλιστα, εἰ ἀντιπαραλυποῖεν, πέμψαντες ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους αὐτῶν στρατιάν. ἄλλως τε καὶ ἑτοίμων ὄντων τρέφειν τε, καὶ ἐπὶ τῇ ἀποστάσει σφᾶς

suspicarentur. Simul autem & finitimae ipsorum civitates, quae non defecerant, Athenienses adversus ipsos clam concitabant. Perdiccas vero copias ex Peloponneso evocaverat, non quod aperte Atheniensium hostis esset: verum quod & ipse pristinas cum Atheniensibus discordias reformidaret; praecipue vero, quod Arrhibaeum Lyncestarum regem in suam potestatem redigere cuperet. Praesens autem Lacedaemoniorum calamitas ipsis opportune cecidit, ad exercitum ex Peloponneso facilius educendum.

LXXX. Quod enim Athenienses cum ceterae Peloponneso, tum vero potissimum ipsorum Lacedaemoniorum agro semper imminerent, Lacedaemonii sperabant fore, ut praecipue hoc modo ipsos a sua regione infestanda averterent, si vicissim infestarent, copiis ad ipsorum socios missis. Praesertim cum Perdiccas & Chalcidenses parati essent ad hunc exercitum alendum, ipsosque Lacedaemonios ad defectionem ab Atheniensibus faciendam arcesserent. Simul

ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν Εἱλώτων βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μή τι πρὸς τὰ παρόντα τῆς Πύλου ἐχομένης νεωτερίσωσιν. ἐπεὶ καὶ τόδε ἔπραξαν, φοβούμενοι αὐτῶν τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος (αἰεὶ γὰρ τὰ πολλὰ Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Εἵλωτας τῆς φυλακῆς πέρι μάλιστα καθεστήκει) προεῖπον, αὐτῶν ὅσοι ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆσθαι σφίσιν ἄριστοι, κρίνεσθαι, ὡς ἐλευθερώσοντες· πεῖραν ποιούμενοι; καὶ ἡγούμενοι τούτους σφίσιν ὑπὸ φρονήματος, οἵπερ καὶ ἠξίωσαν πρῶτος ἕκαστος ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἂν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν ἐστεφανώσαντό τε καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον, ὡς ἠλευθερωμένοι· οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ἠφάνισάν τε αὐτοὺς, καὶ

etiam Lacedaemonii magnam Helotum partem, per speciosam auxilii mittendi causam ex agro Laconico emittere cupiebant, ne propter praesentem rerum statum, Pylo ab Atheniensibus occupata, aliquid novi molirentur. Quod cum fecissent Lacedaemonii, ipsorum iuventutem & multitudinem reformidantes, (semper enim apud Lacedaemonios multa erant instituta, ut sibi ab Helotum insidiis caverent) ipsis praeceperunt, ut, quotquot ex ipsis se fortissime contra hostes pugnasse persuasum haberent, ii secernerentur, quod eos libertate donare statuissent; hoc modo mentem illorum explorantes, & existimantes, prout unusquisque primus se libertate dignum esse censuisset, sic etiam hos ipsos potissimum, prae animi elatione, impetum in se facturos. Quare cum ad duo millia delegissent, & ceteris Helotibus antepostuissent, hi quidem templa coronati circumiverunt, ut libertate donati. Illi vero non multo post, ipsos ex hominum conspectu sustulerunt, nec-

οὐδεὶς ᾔσθετο ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη. καὶ τότε προθύμως τῷ Βρασίδᾳ αὐτῶν ξυνέπεμψαν ἑπτακοσίους ὁπλίτας, τοὺς δ' ἄλλους ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθῷ πείσας ἐξήγαγεν· αὐτόν τε Βρασίδαν, βουλόμενον μάλιστα, Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν.

πα'. Προὐθυμήθησαν δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς ἄνδρα ἔν τε τῇ Σπάρτῃ δοκοῦντα δραστήριον εἶναι ἐς τὰ πάντα, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε, πλείστου ἄξιον Λακεδαιμονίοις γενόμενον. τό, τε γὰρ παραυτίκα ἑαυτὸν παρασχὼν δίκαιον καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις, ἀπέστησε τὰ πολλά, τὰ δὲ προδοσίᾳ εἷλε τῶν χωρίων· ὥστε τοῖς Λακεδαιμονίοις γίγνεσθαι, ξυμβαίνειν τε βουλομένοις (ὅπερ ἐποίησαν) ἀνταπόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων, καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου λώφησιν. ἔς τε τὸν χρόνον ὕστερον μετὰ

dum quisquam novit, quonam modo eorum unusquisque perierit. Tunc autem septingentos ex ipsis armatos cum Brasida libenter dimiserunt: ceteros vero Brasidas ex Peloponneso mercede conductos eduxit. Lacedaemonii autem ipsum Brasidam eundi maxime cupidum eo miserunt.

LXXXI. Quin etiam ipsi quoque Chalcidenses eum propensis animis expetiverunt, tum quod vir consilio manuque ad omnia promtus Spartae haberetur, tum etiam, quod, ex quo illinc egressus esset, Lacedaemoniis commendatissimum se reddidisset. Quod enim statim ab initio se iustum & moderatum erga civitates praebuisset, multa loca ad defectionem impulit, alia vero per proditionem cepit. Ex quo Lacedaemoniis evenit, ut, si ad compositionem (quod & fecerunt) descendere vellent, reddere & vicissim recipere oppida possent, & ex Peloponneso bellum amoliri. Atque multo post in bello, quod res in Sicilia gestas est

τὰ ἐκ Σικελίας πόλεμον, ἡ τότε Βρασίδου ἀρετὴ καὶ ξύνεσις, τῶν μὲν, πείρᾳ αἰσθομένων, τῶν δὲ, ἀκοῇ νομισάντων, μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἀθηναίων ξυμμάχοις ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν, καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς, ἐλπίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσι.

πβ'. Τότε δ' οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι, τόν τε Περδίκκαν πολέμιον ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παρόδου, καὶ τῶν ταύτῃ ξυμμάχων φυλακὴν πλέονα κατεστήσαντο.

πγ'. Περδίκκας δὲ Βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν εὐθὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως, στρατεύει ἐπὶ Ἀῤῥιβαῖον τὸν Βρομεροῦ, Λυγκηστῶν Μακεδόνων βασιλέα, ὅμορον ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῷ οὔσης, καὶ βουλόμενος

insecutum, illa Brasidae virtus & prudentia, qua tunc est usus, quod alii quidem re ipsa experti fuissent, alii vero fama iudicarent, Atheniensium socios amicitiae Lacedaemoniorum maxime cupidos effecit. Nam cum primus illinc prodiisset, ac omnibus in rebus vir bonus visus fuisset, firmam opinionem reliquit, ceteros quoque eius esse similes.

LXXXII. Tunc igitur Athenienses, postquam eum in Thraciam pervenisse intellexerunt, cum ipsum Perdiccam hostem esse iudicarunt, quod eum huius adventus auctorem esse ducerent, tum etiam apud socios, qui in illa regione erant, firmiora praesidia collocarunt.

LXXXIII. Perdiccas autem, assumto statim Brasida, suisque & illius copiis, cum suo exercitu bellum Arrhibaeo Bromeri filio, Lyncestarum Macedonum regi, sibi finitimo, intulit; cum propter controversiam, quae ipsi cum eo intercedebat, tum etiam quod eum in suam potestatem

καταστρέψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ τοῦ Βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ τῆς Λύγκου, Βρασίδας λόγοις ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου Ἀῤῥιβαῖον, ξύμμαχον Λακεδαιμονίων, ἤν δύνηται, ποιῆσαι. καὶ γάρ τι καὶ Ἀῤῥιβαῖός ἐπεκηρυκεύετο, ἕτοιμος ὢν Βρασίδᾳ μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν. καὶ οἱ Χαλκιδέων πρέσβεις ξυμπαρόντες ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ ὑπεξελθεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινὰ, ἵνα προθυμότέρῳ ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι. ἅμα δέ τι καὶ εἰρήκεσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ Περδίκκου ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὡς πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ξύμμαχα ποιήσοι. ὥστε ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ μᾶλλον ὁ Βρασίδας τὰ τοῦ Ἀῤῥιβαίου ἠξίου πράσσειν. Περδίκκας δὲ οὔτε δικαστὴν ἔφη Βρασίδαν τῶν σφετέρων διαφορῶν ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ καθαιρέτην

redigere cuperet. Cum autem cum ſuis copiis & Braſida ad Lynci ingreſſum perveniſſet, tunc Braſidas dixit, ſe velle, priuſquam bellum Arrhibaeo inferretur, eum convenire, verbiſque, ſi poſſet, ad ſocietatem cum Lacedaemoniis faciendam inducere. nam & ipſe Arrhibaeus per caduceatorem nuntiaverat, ſe paratum eſſe ad rem Braſidae arbitrio committendam. Et Chalcidenſium legati, qui una aderant, ipſum commonefaciebant, ne in Perdiccae gratiam pericula ſubiret, ut ad ſuas etiam res conſtituendas eius opera promtiore uti poſſent. Quin etiam Perdiccae legati Lacedaemonem miſſi tale quiddam iactaverant, multa ipſum ex ſibi finitimis circa locis ad illorum ſocietatem adducturum. Hac igitur de cauſa Braſidas ex publica utilitate rebus Arrhibaei favere malebat. Perdiccas vero negabat, ſe eo conſilio Braſidam adduxiſſe, ut ſuarum controverſiarum arbiter eſſet; ſed potius hoſtium deſtructor,

ὧν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνῃ πολεμίων· ἀδικήσειν τε εἰ αὐτοῦ τρέφοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ, ξυνέσται Ἀῤῥιβαίῳ. ὁ δὲ, ἄκοντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγγίγνεται. καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδίκκας δὲ μετὰ τοῦτο τρίτον μέρος ἀνθ' ἡμίσεως τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδικεῖσθαι.

Mense Augusto. πδ'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, εὐθὺς ὁ Βρασίδας, ἔχων καὶ Χαλκιδέας, ἐπὶ Ἄκανθον τὴν Ἀνδρίων ἀποικίαν ὀλίγον πρὸ τρυγήτου ἐστράτευσεν. οἱ δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν κατ' ἀλλήλους ἐστασίαζον, οἵ τε μετὰ τῶν Χαλκιδέων ξυνεπάγοντες, καὶ ὁ δῆμος· ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἔτι ἔξω ὄντος, πεισθὲν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαί τε αὐτὸν μόνον, καὶ ἀκούσαντας βουλεύσασθαι, δέχεται· καὶ καταστὰς ἐπὶ τὸ πλῆθος

quos ipse denuntiasset. eumque iniuste facturum dicebat, si, se dimidium eius exercitus alente, in colloquium cum Arrhibaeo veniret. Brasidas tamen, Perdicca invito ac repugnante, convenit Arrhibaeum; eiusque verbis adductus, exercitum abduxit, priusquam in eius agrum irruptionem fecisset. Perdiccas vero ab eo tempore pro dimidia tertiam stipendii partem dedit, quod iniuriam sibi ab eo fieri putaret.

LXXXIV. Eadem aestate, continuo Brasidas, secum ducens & Chalcidenses, paulo ante vindemiae tempus, Acantho Andriorum coloniae bellum intulit. Acanthii vero, cum illi, qui Chalcidensibus faventes eum evocatum adducebant, tum etiam ipsa plebs, inter se contendebant, utrum eum recipere deberent, necne. Verumtamen propter metum fructuum, qui foris adhuc erant, multitudo Brasidae verbis ad eum solum in urbem recipiendum inducta, ea conditione, ut eo audito consultaret, eum reco-

(ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν) ἔλεγε τοιάδε.

πέ. Ἡ ΜΕΝ ἔκπεμψίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὦ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα ἣν ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου προείπομεν Ἀθηναίοις, ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα πολεμήσειν· εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν, σφαλέντες τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ᾗ διὰ τάχους αὐτοὶ ἄνευ τοῦ ὑμετέρου κινδύνου ἠλπίσαμεν Ἀθηναίους καθαιρήσειν, μηδεὶς μεμφθῇ. νῦν γὰρ ὅτε παρέσχεν ἀφιγμένοι, καὶ μετὰ ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς. θαυμάζω δὲ, τῇ τε ἀποκλείσει μου τῶν πυλῶν, καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις ὑμῖν ἀφῖγμαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἰόμενοί τε παρὰ ξυμμάχους, καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι, τῇ γοῦν γνώμῃ ἥξειν, καὶ βουλομένοις ἔσεσθαι, κίνδυνόν τε τοσόν-

pit. Cum autem Brasidas concionem adiisset, (erat autem non indisertus, ut Lacedaemonius) haec verba fecit.

LXXXV. *Quod ego, atque exercitus, viri Acanthii, a Lacedaemoniis huc emissi fuerimus, aperte declarat, veram esse causam, quam belli initio praediximus, nos, ut Graeciam in libertatem vindicemus, bellum Atheniensibus esse facturos, Sed si sero venimus, decepti opinione belli, quod in illis regionibus geritur, qua sperabamus fore, ut sine vestro periculo Athenienses debellaremus, nemo nos reprehendat. Nunc enim, cum facultas est data, venimus, & vobiscum operam dabimus, ut eos debellemus. Miror vero, quod portas mihi clauseritis, & si meus adventus vobis ingratus acciderit. Nos enim Lacedaemonii, existimantes, nos venturos ad eos, qui vel priusquam ad ipsos re ipsa pervenissemus, animo saltem socii essent, & nostrum adventum vobis gratum fore, tantum periculum subiimus, per alienum agrum iter*

δὲ ἀνεῤῥίψαμεν, διὰ τῆς ἀλλοτρίας πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες, καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι. ὑμεῖς δὲ, εἴτι ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε, ἢ εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ τε ὑμετέρᾳ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη. καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ἐπίω, ἧσσόν τις ἐμοὶ πρόσεισι· καὶ δυσχερὲς ποιούμενοι, εἰ ἐπὶ οὓς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν ἀξιόχρεων παρεχομένους, καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε. καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἕξω πιστὴν ἀποδεικνύναι, ἀλλ᾽ ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν, ἢ ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσιν, ἀφῖχθαι. καίτοι στρατιᾷ γε τῇδ᾽ ἣν νῦν ἐγὼ ἔχω, ἐπὶ Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι πλέονες ὄντες προσμίξαι. ὥστε οὐκ εἰκὸς νηΐτῃ γε αὐτοὺς

multorum dierum facientes, summumque studium exhibentes. Vos vero, si quid aliud in animo habetis, aut si vestrae ipsorum & ceterorum Graecorum libertati obsistatis, hoc profecto grave fuerit. nam non solum quia vos ipsi obsistitis, verum etiam quia ceteri Graeci, quos adibo, se mihi minus adiungent: cum aliis de causis, tum etiam hac difficultate permoti, quod vos, ad quos primum accessi, & qui urbem opibus & auctoritate florentem obtinetis, & qui prudentes habemini, me non receperitis. neque huius vestri facti ullam probabilem causam afferre potero, sed videbor aut falsam libertatem Graecis afferre, aut huc venisse imbecillis ac invalidus ad propulsandum Atheniensium vim, si vos invaserint. Atqui Athenienses, quamvis copias maiores haberent, tamen cum hoc exercitu, quem nunc habeo, cum ad Nisaeam profectus sum, ut opem ei ferrem, confligere non sunt ausi. Quamobrem haud verisimile videtur, ipsos tantum copia-

τῷ ἐν Νισαίᾳ στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀποστεῖλαι.

πστ΄. Αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ᾽ ἐλευθερώσει δὲ τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα· ὅρκοις τε Λακεδαιμονίων καταλαβὼν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις, ἦ μὴν οὓς ἂν ἔγωγε προσαγάγωμαι ξυμμάχους, ἔσεσθαι αὐτονόμους. καὶ ἅμα οὐχ ἵνα ξυμμάχους ὑμᾶς ἔχωμεν, ἢ βίᾳ ἢ ἀπάτῃ προσλαβόντες, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὑμῖν δεδουλωμένοις ὑπὸ Ἀθηναίων ξυμμαχήσοντες. οὔκουν ἀξιῶ οὔτ᾽ αὐτὸς ὑποπτεύεσθαι, πίστεις τε διδοὺς τὰς μεγίστας, οὔτε τιμωρὸς ἀδύνατος νομισθῆναι, προσχωρεῖν τε ὑμᾶς θαρσήσαντας. καὶ εἴτις ἰδίᾳ τινὰ δεδιὼς ἄρα μὴ ἐγώ τισι προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυμός ἐστι, πάντων μάλιστα πιστευσάτω. οὐ γὰρ συστασιάσων ἥκω, οὐδὲ ἀσαφῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω ἐπιφέρειν, εἰ τὸ πάτριον παρεὶς,

rum contra vos esse missuros, quantus est classiarius exercitus, qui est ad Nisaeam.

LXXXVI. *Et ipse huc veni, non ut ullo maleficio vos afficiam, sed ut Graecos in libertatem vindicem. Et Lacedaemoniorum magistratus religiosissimo iureiurando obstrinxi, fore, ut socios, quos ego saltem ipsis adiunxero, liberos esse sinant. simul etiam emissus sum, non ut vos socios habeamus, aut per vim, aut per fraudem adiunctos: sed contra, ut vobis ab Atheniensibus in servitutem redactis, in bello contra illos gerendo socii simus. Quapropter aequum esse censeo, ut neque suspectus sim, praesertim cum maximam fidem vobis dem, neque vindex infirmus existimer, utque confidenter vos mihi dedatis. Quod si quis forte privatim sibi ab aliquo metuens, veretur, ne ego civitatem aliquibus tradam, & ideo ad deditionem faciendam minime promtus est, is omnium maxime confidat. neque enim venio, ut factiones alam; neque existimo, me vobis certam libertatem afferre, si, pa-*

δε ἀνεῤῥίψαμεν, διὰ τῆς ἀλλοτρίας πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες, καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι. ὑμεῖς δὲ, εἴτι ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε, ἢ εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ τε ὑμετέρᾳ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη· καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ἐπίω, ἧσσόν τις ἐμοὶ πρόσεισι· καὶ δυσχερὲς ποιούμενοι, εἰ ἐπὶ οὓς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν ἀξιόχρεων παρεχομένους, καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε. καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἕξω πιστὴν ἀποδεικνύναι ἀλλ' ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν, ἢ ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσιν ἀφῖχθαι. καίτοι στρατιᾷ γε τῇδ' ἣν νῦν ἐγὼ ἔχω, ἐπὶ Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι πλέονες ὄντες προσμίξαι. ὥστε οὐκ εἰκὸς νηΐτῃ γε αὐτοὺ

multorum dierum facientes, summumque studium exhibentes. Vos vero, si quid aliud in animo habetis, aut si vestrae ipsorum & ceterorum Graecorum libertati obsistatis, hoc profecto grave fuerit. nam non solum quia vos ipsi obsistitis, verum etiam quia ceteri Graeci, quos adibo, se mihi minus adiungent: cum aliis de caussis, tum etiam hac difficultate permoti, quod vos, ad quos primum accessi, & qui urbem opibus & auctoritate florentem obtinetis, & qui prudentes habemini, me non receperitis. neque huius vestri facti ullam probabilem caussam afferre potero, sed videbor aut falsam libertatem Graecis afferre, aut huc venisse imbecillis ac invalidus ad propulsandum Atheniensium vim, si vos invaserint. Atqui Athenienses, quamvis copias maiores haberent, tamen cum hoc exercitu, quem nunc habeo, cum ad Nisaeam profectus sum, ut opem ei ferrem, confligere non sunt ausi. Quamobrem haud verisimile videtur, ipsos tantum copia

[illegible]

[illegible] cognitas,

[illegible]

qui [illegible]

LXXXVI. [illegible] Et Lacedaemonio-

cios, [illegible], fore, ut so-

[illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]

cios, [illegible], aut per vim,

etiam [illegible], ut vobis ab Atheniensibus

aut per [illegible] gerendo socii simus.

in [illegible], ut [illegible] suspectus sim, praesertim

Quapropter [illegible] esse [illegible], ut neque vindex infirmus existi-

cum [illegible]. Quod si quis forte pri-

mer, [illegible], ne ego civitatem aliqui-

vatim [illegible] faciendam minime promtus

bus tradam, & [illegible] ad [illegible] neque enim venio, ut factiones

est, is [illegible] confidat. neque enim venio, ut factiones [illegible] vobis certam libertatem afferre, si, pa-

dam; neque [illegible], ne vobis certam libertatem afferre, si,

ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν Εἱλώτων βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μή τι πρὸς τὰ παρόντα τῆς Πύλου ἐχομένης νεωτερίσωσιν. ἐπεὶ καὶ τόδε ἔπραξαν, φοβούμενοι αὐτῶν τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος (αἰεὶ γὰρ τὰ πολλὰ Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Εἵλωτας τῆς φυλακῆς πέρι μάλιστα καθεστήκει) προεῖπον, αὐτῶν ὅσοι ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆσθαι σφίσιν ἄριστοι, κρίνεσθαι, ὡς ἐλευθερώσοντες· πεῖραν ποιούμενοι; καὶ ἡγούμενοι τούτους σφίσιν ὑπὸ φρονήματος, οἵπερ καὶ ἠξίωσαν πρῶτος ἕκαστος ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἂν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν ἐστεφανώσαντό τε καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον, ὡς ἠλευθερωμένοι· οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ἠφάνισάν τε αὐτοὺς, καὶ

etiam Lacedaemonii magnam Helotum partem, per speciosam auxilii mittendi causam ex agro Laconico emittere cupiebant, ne propter praesentem rerum statum, Pylo ab Atheniensibus occupata, aliquid novi molirentur. Quod cum fecissent Lacedaemonii, ipsorum iuventutem & multitudinem reformidantes, (semper enim apud Lacedaemonios multa erant instituta, ut sibi ab Helotum insidiis caverent) ipsis praeceperunt, ut, quotquot ex ipsis se fortissime contra hostes pugnasse persuasum haberent, ii secernerentur, quod eos libertate donare statuissent; hoc modo mentem illorum explorantes, & existimantes, prout unusquisque primus se libertate dignum esse censuisset, sic etiam hos ipsos potissimum, prae animi elatione, impetum in se facturos. Quare cum ad duo millia delegissent, & ceteris Helotibus antepostuissent, hi quidem templa coronati circumiverunt, ut libertate donati. Illi vero non multo post, ipsos ex hominum conspectu sustulerunt, nec-

οὐδεὶς ᾔσθετο ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη. καὶ τότε προθύμως τῷ Βρασίδᾳ αὐτῶν ξυνέπεμψαν ἑπτακοσίους ὁπλίτας, τοὺς δ᾽ ἄλλους ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθῷ πείσας ἐξήγαγεν· αὐτόν τε Βρασίδαν, βουλόμενον μάλιστα, Λακεδαιμόνιοι ἀπέστειλαν.

πα΄. Προὐθυμήθησαν δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς ἄνδρα ἔν τε τῇ Σπάρτῃ δοκοῦντα δραστήριον εἶναι ἐς τὰ πάντα, καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε, πλείστου ἄξιον Λακεδαιμονίοις γενόμενον. τό, τε γὰρ παραυτίκα ἑαυτὸν παρασχὼν δίκαιον καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις, ἀπέστησε τὰ πολλὰ, τὰ δὲ προδοσίᾳ εἷλε τῶν χωρίων· ὥστε τοῖς Λακεδαιμονίοις γίγνεσθαι, ξυμβαίνειν τε βουλομένοις (ὅπερ ἐποίησαν) ἀνταπόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων, καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου λώφησιν. ἔς τε τὸν χρόνον ὕστερον μετὰ

dum quisquam novit, quonam modo eorum unusquisque perierit. Tunc autem septingentos ex ipsis armatos cum Brasida libenter dimiserunt: ceteros vero Brasidas ex Peloponneso mercede conductos eduxit. Lacedaemonii autem ipsum Brasidam eundi maxime cupidum eo miserunt.

LXXXI. Quin etiam ipsi quoque Chalcidenses eum propensis animis expetiverunt, tum quod vir consilio manuque ad omnia promtus Spartae haberetur, tum etiam, quod, ex quo illinc egressus esset, Lacedaemoniis commendatissimum se reddidisset. Quod enim statim ab initio se iustum & moderatum erga civitates praebuisset, multa loca ad defectionem impulit, alia vero per proditionem cepit. Ex quo Lacedaemoniis evenit, ut, si ad compositionem (quod & fecerunt) descendere vellent, reddere & vicissim recipere oppida possent, & ex Peloponneso bellum amoliri. Atque multo post in bello, quod res in Sicilia gestas est

τὰ ἐκ Σικελίας πόλεμον, ἡ τότε Βρασίδου ἀρετὴ καὶ ξύνεσις, τῶν μὲν, πείρᾳ αἰσθομένων, τῶν δὲ, ἀκοῇ νομισάντων, μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἀθηναίων ξυμμάχοις ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν, καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς, ἐλπίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσι.

πβ'. Τότε δ' οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι, τόν τε Περδίκκαν πολέμιον ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παρόδου, καὶ τῶν ταύτῃ ξυμμάχων φυλακὴν πλέονα κατεστήσαντο.

πγ'. Περδίκκας δὲ Βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν εὐθὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως, στρατεύει ἐπὶ Ἀρριβαῖον τὸν Βρομεροῦ, Λυγκηστῶν Μακεδόνων βασιλέα, ὅμορον ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῷ οὔσης, καὶ βουλόμενος

insecutum, illa Brasidae virtus & prudentia, qua tunc est usus, quod alii quidem re ipsa experti fuissent, alii vero fama iudicarent, Atheniensium socios amicitiae Lacedaemoniorum maxime cupidos effecit. Nam cum primus illinc prodiisset, ac omnibus in rebus vir bonus visus fuisset, firmam opinionem reliquit, ceteros quoque eius esse similes.

LXXXII. Tunc igitur Athenienses, postquam eum in Thraciam pervenisse intellexerunt, cum ipsum Perdiccam hostem esse iudicarunt, quod eum huius adventus auctorem esse ducerent, tum etiam apud socios, qui in illa regione erant, firmiora praesidia collocarunt.

LXXXIII. Perdiccas autem, assumto statim Brasida, suisque & illius copiis, cum suo exercitu bellum Arrhibaeo Bromeri filio, Lyncestarum Macedonum regi, sibi finitimo, intulit; cum propter controversiam, quae ipsi cum eo intercedebat, tum etiam quod eum in suam potestatem

καταστρέψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ τοῦ Βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ τῆς Λύγκου, Βρασίδας λόγοις ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου Ἀῤῥιβαῖον, ξύμμαχον Λακεδαιμονίων, ἢν δύνηται, ποιῆσαι. καὶ γάρ τι καὶ Ἀῤῥιβαῖος ἐπεκηρυκεύετο, ἕτοιμος ὢν Βρασίδᾳ μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν. καὶ οἱ Χαλκιδέων πρέσβεις ξυμπαρόντες ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ ὑπεξελθεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινά, ἵνα προθυμοτέρῳ ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι. ἅμα δέ τι καὶ εἰρήκεσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ Περδίκκου ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὡς πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ξύμμαχα ποιήσοι. ὥστε ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ μᾶλλον ὁ Βρασίδας τὰ τοῦ Ἀῤῥιβαίου ἠξίου πράσσειν. Περδίκκας δὲ οὔτε δικαστὴν ἔφη Βρασίδαν τῶν σφετέρων διαφορῶν ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ καθαιρέτην

redigere cuperet. Cum autem cum ſuis copiis & Braſida ad Lynci ingreſſum perveniſſet, tunc Braſidas dixit, ſe velle, priuſquam bellum Arrhibaeo inferretur, eum convenire, verbiſque, ſi poſſet, ad ſocietatem cum Lacedaemoniis faciendam inducere. nam & ipſe Arrhibaeus per caduceatorem nuntiaverat, ſe paratum eſſe ad rem Braſidae arbitrio committendam. Et Chalcidenſium legati, qui una aderant, ipſum commonefaciebant, ne in Perdiccae gratiam pericula ſubiret, ut ad ſuas etiam res conſtituendas eius opera promtiore uti poſſent. Quin etiam Perdiccae legati Lacedaemonem miſſi tale quiddam iactaverant, multa ipſum ex ſibi finitimis circa locis ad illorum ſocietatem adducturum. Hac igitur de cauſa Braſidas ex publica utilitate rebus Arrhibaei favere malebat. Perdiccas vero negabat, ſe eo conſilio Braſidam adduxiſſe, ut ſuarum controverſiarum arbiter eſſet; ſed potius hoſtium deſtructor,

ὧν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνῃ πολεμίων· ἀδικήσειν τε εἰ αὐτοῦ τρέφοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ, ξυνέσται Ἀῤῥιβαίῳ. ὁ δὲ, ἄκοντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγγίγνεται. καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδίκκας δὲ μετὰ τοῦτο τρίτον μέρος ἀνθ' ἡμίσεως τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδικεῖσθαι.

Mense Augusto. πδ'. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει, εὐθὺς ὁ Βρασίδας, ἔχων καὶ Χαλκιδέας, ἐπὶ Ἄκανθον τὴν Ἀνδρίων ἀποικίαν ὀλίγον πρὸ τρυγήτου ἐστράτευσεν. οἱ δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν κατ' ἀλλήλους ἐστασίαζον, οἵ τε μετὰ τῶν Χαλκιδέων ξυνεπάγοντες, καὶ ὁ δῆμος· ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἔτι ἔξω ὄντος, πεισθὲν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαί τε αὐτὸν μόνον, καὶ ἀκούσαντας βουλεύσασθαι, δέχεται· καὶ καταστὰς ἐπὶ τὸ πλῆθος

quos ipſe denuntiaſſet. eumque iniuſte facturum dicebat, ſi, ſe dimidium eius exercitus alente, in colloquium cum Arrhibaeo veniret. Braſidas tamen, Perdicca invito ac repugnante, convenit Arrhibaeum; eiuſque verbis adductus, exercitum abduxit, priuſquam in eius agrum irruptionem feciſſet. Perdiccas vero ab eo tempore pro dimidia tertiam ſtipendii partem dedit, quod iniuriam ſibi ab eo fieri putaret.

LXXXIV. Eadem aeſtate, continuo Braſidas, ſecum ducens & Chalcidenſes, paulo ante vindemiae tempus, Acantho Andriorum coloniae bellum intulit. Acanthii vero, cum illi, qui Chalcidenſibus faventes eum evocatum adducebant, tum etiam ipſa plebs, inter ſe contendebant, utrum eum recipere deberent, necne. Verumtamen propter metum fructuum, qui foris adhuc erant, multitudo Braſidae verbis ad eum ſolum in urbem recipiendum inducta, ea conditione, ut eo audito conſultaret, eum rece-

(ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν) ἔλεγε τοιάδε.

πέ. Ἡ ΜΕΝ ἔκπεμψίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὦ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα ἣν ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου προείπομεν Ἀθηναίοις, ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα πολεμήσειν· εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν, σφαλέντες τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ᾗ διὰ τάχους αὐτοὶ ἄνευ τοῦ ὑμετέρου κινδύνου ἠλπίσαμεν Ἀθηναίους καθαιρήσειν, μηδεὶς μεμφθῇ. νῦν γὰρ ὅτε παρέσχεν ἀφιγμένοι, καὶ μετὰ ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς. θαυμάζω δὲ, τῇ τε ἀποκλείσει μου τῶν πυλῶν, καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις ὑμῖν ἀφῖγμαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἰόμενοί τε παρὰ ξυμμάχους, καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι, τῇ γοῦν γνώμῃ ἥξειν, καὶ βουλομένοις ἔσεσθαι, κίνδυνόν τε τοσόν-

pit. Cum autem Brasidas concionem adiisset, (erat autem non indisertus, ut Lacedaemonius) haec verba fecit.

LXXXV. *Q*UOD *ego, atque exercitus, viri Acanthii, a Lacedaemoniis huc emissi fuerimus, aperte declarat, veram esse causam, quam belli initio praediximus, nos, ut Graeciam in libertatem vindicemus, bellum Atheniensibus esse facturos, Sed si sero venimus, decepti opinione belli, quod in illis regionibus geritur, qua sperabamus fore, ut sine vestro periculo Athenienses debellaremus, nemo nos reprehendat. Nunc enim, cum facultas est data, venimus, & vobiscum operam dabimus, ut eos debellemus. Miror vero, quod portas mihi clauseritis, & si meus adventus vobis ingratus acciderit. Nos enim Lacedaemonii, existimantes, nos venturos ad eos, qui vel priusquam ad ipsos re ipsa pervenissemus, animo saltem socii essent, & nostrum adventum vobis gratum fore, tantum periculum subiimus, per alienum agrum iter*

δὲ ἀνερρίψαμεν, διὰ τῆς ἀλλοτρίας πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες, καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι. ὑμεῖς δὲ, εἴτι ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε, ἢ εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ τε ὑμετέρᾳ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη. καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ἐπίω, ἧσσόν τις ἐμοὶ πρόσεισι· καὶ δυσχερὲς ποιούμενοι, εἰ ἐπὶ οὓς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν ἀξιόχρεων παρεχομένους, καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε. καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἕξω πιστὴν ἀποδεικνύναι, ἀλλ' ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν, ἢ ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσιν, ἀφῖχθαι. καίτοι στρατιᾷ γε τῇδ' ἣν νῦν ἐγὼ ἔχω, ἐπὶ Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι πλέονες ὄντες προσμῖξαι. ὥστε οὐκ εἰκὸς νηΐτῃ γε αὐτοὺς

multorum dierum facientes, summumque studium exhibentes. Vos vero, si quid aliud in animo habetis, aut si vestrae ipsorum & ceterorum Graecorum libertati obsistatis, hoc profecto grave fuerit. nam non solum quia vos ipsi obsistitis, verum etiam quia ceteri Graeci, quos adibo, se mihi minus adiungent: cum aliis de causis, tum etiam hac difficultate permoti, quod vos, ad quos primum accessi, & qui urbem opibus & auctoritate florentem obtinetis, & qui prudentes habemini, me non receperitis. neque huius vestri facti ullam probabilem causam afferre potero, sed videbor aut falsam libertatem Graecis afferre, aut huc venisse imbecillis ac invalidus ad propulsandum Atheniensium vim, si vos invaserint. Atqui Athenienses, quamvis copias maiores haberent, tamen cum hoc exercitu, quem nunc habeo, cum ad Nisaeam profectus sum, ut opem ei ferrem, confligere non sunt ausi. Quamobrem haud verisimile videtur, ipsos tantum copia-

τῷ ἐν Νισαίᾳ στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ' ὑμᾶς ἀποστεῖλαι.

πϛ'. Αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ' ἐλευθερώσει δὲ τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα· ὅρκοις τε Λακεδαιμονίων καταλαβὼν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις, ἦ μὴν οὓς ἂν ἔγωγε προσαγάγωμαι ξυμμάχους, ἔσεσθαι αὐτονόμους. καὶ ἅμα οὐχ ἵνα ξυμμάχους ὑμᾶς ἔχωμεν, ἢ βίᾳ ἢ ἀπάτῃ προσλαβόντες, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὑμῖν δεδουλωμένοις ὑπὸ Ἀθηναίων ξυμμαχήσοντες. οὔκουν ἀξιῶ οὔτ' αὐτὸς ὑποπτεύεσθαι, πίστεις τε διδοὺς τὰς μεγίστας, οὔτε τιμωρὸς ἀδύνατος νομισθῆναι, προσχωρεῖν τε ὑμᾶς θαρσήσαντας. καὶ εἴτις ἰδίᾳ τινὰ δεδιὼς ἄρα μὴ ἐγώ τισι προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυμός ἐστι, πάντων μάλιστα πιστευσάτω. οὐ γὰρ συστασιάσων ἥκω, οὐδὲ ἀσαφῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω ἐπιφέρειν, εἰ τὸ πάτριον παρεὶς,

rum contra vos esse missuros, quantus est classiarius exercitus, qui est ad Nisaeam.

LXXXVI. *Et ipse huc veni, non ut ullo maleficio vos afficiam, sed ut Graecos in libertatem vindicem. Et Lacedaemoniorum magistratus religiosissimo iureiurando obstrinxi, fore, ut socios, quos ego saltem ipsis adiunxero, liberos esse sinant. simul etiam emissus sum, non ut vos socios habeamus, aut per vim, aut per fraudem adiunctos: sed contra, ut vobis ab Atheniensibus in servitutem redactis, in bello contra illos gerendo socii simus. Quapropter aequum esse censeo, ut neque suspectus sim, praesertim cum maximam fidem vobis dem, neque vindex infirmus existimer, utque confidenter vos mihi dedatis. Quod si quis forte privatim sibi ab aliquo metuens, veretur, ne ego civitatem aliquibus tradam, & ideo ad deditionem faciendam minime promtus est, is omnium maxime confidat. neque enim venio, ut factiones alam; neque existimo, me vobis certam libertatem afferre, si, pa-*

τὸ πλέον τοῖς ὀλίγοις, ἢ τὸ ἔλασσον τοῖς πᾶσι δουλώσαιμι. χαλεπωτέρα γὰρ ἂν τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη, καὶ ἡμῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίσταιτο, ἀντὶ δὲ τιμῆς καὶ δόξης, αἰτία μᾶλλον. οἷς τε τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήμασι καταπολεμοῦμεν, αὐτοὶ ἂν φαινοίμεθα ἐχθίονα ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας ἀρετὴν κατακτώμενοι. ἀπάτῃ γὰρ εὐπρεπεῖ αἴσχιον τοῖς γε ἐν ἀξιώματι πλεονεκτῆσαι ἢ βίᾳ ἐμφανεῖ. τὸ μὲν γὰρ, ἰσχύος δικαιώσει, ἣν ἡ τύχη ἔδωκεν, ἐπέρχεται· τὸ δὲ, γνώμης ἀδίκου ἐπιβουλῇ. οὕτω πολλὴν περιωπὴν τῶν ἡμῖν ἐς τὰ μέγιστα διαφορῶν ποιούμεθα.

πζ'. Καὶ οὐκ ἂν μείζω πρὸς τοῖς ὅρκοις βεβαίωσιν λάβοιτε, ἢ οἷς τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων ἀναθρούμενα, δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται ὡς καὶ ξυμφέρει ὁμοίως ὡς εἶπον. εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προϊσχομένου, ἀδύνατοι μὲν

trio instituto neglecto, aut plebem nobilitati, aut nobilitatem plebi addicam. Nam huiusmodi libertas gravior esset, quam externum hominum alienigenarum imperium; nobisque Lacedaemoniis pro laboribus susceptis nulla gratia haberetur, sed potius pro honore & gloria culpa tribueretur. Et nos ipsi odiosius imperium quaerere videremur, quam qui virtutem non profitetur: propter quae crimina Athenienses bello persequimur. Nam illis saltem, qui dignitate sunt praediti, turpius est fraude speciosa res domesticas amplificare, quam vi aperta. Nam vis quidem iure potentiae, quam fortuna dedit, infertur. Fraus vero, ab insidiis iniusti propositi grassatur. Adeo magnam circumspectionem adhibemus in iis, quae nostra maxime intersunt.

LXXXVII. *Neque vero praeter iusiurandum, maiorem fidem accipere possitis, quam ipsa facta: quae si ex verbis perpendantur, necessariam opinionem vobis praebent, e re vestra etiam esse,*

φήσετε εἶναι, εὖνοι δ᾽ ὄντες, ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι διωθεῖσθαι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον ὑμῖν φαίνεσθαι, δίκαιόν τε εἶναι, οἷς καὶ δυνατὸν δέχεσθαι αὐτὴν, τούτοις καὶ ἐπιφέρειν, ἄκοντα δὲ μηδένα προσαναγκάζειν· μάρτυρας μὲν θεοὺς καὶ ἥρωας τοὺς ἐγχωρίους ποιήσομαι ὡς ἐπ᾽ ἀγαθῷ ἥκων οὐ πείθω, γῆν δὲ τὴν ὑμετέραν δῃῶν, πειράσομαι βιάζεσθαι. καὶ οὐκ ἀδικεῖν ἔτι νομιῶ, προσεῖναί δέ τι μοι καὶ κατὰ δύο ἀνάγκας τὸ εὔλογον· τῶν μὲν Λακεδαιμονίων, ὅπως μὴ τῷ ὑμετέρῳ εὔνῳ, εἰ μὴ προσαχθήσεσθε, τοῖς ἀπὸ ὑμῶν χρήμασι φερομένοις παρ᾽ Ἀθηναίους βλάπτωνται· οἱ δὲ Ἕλληνες, ἵνα μὴ κωλύωνται ὑφ᾽ ὑμῶν δουλείας ἀπαλλαγῆναι. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ᾽ ἂν τάδε πράσσοιμεν· οὐδὲ ὀφείλομεν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ κοινοῦ τινος ἀγαθοῦ αἰτίᾳ τοὺς μὴ βουλομένους ἐλευθεροῦν. οὐδ᾽ αὖ ἀρχῆς

ut dixi. Quod si, me vobis ista proponente, dicatis, vos non posse quidem deditionem facere; sed tamen, quod nobis benevoli sitis, existimetis nos reiiciendos, ita ut nullo maleficio a nobis afficiamini, & dicatis, libertatem, quam vobis offero, vobis videri cum periculo coniunctam esse, & aequum esse, eam illis offerre, qui etiam eam accipere possunt, nullum vero invitum cogere: Deos & Heroas indigenas testabor, me bono vestro venientem nihil verbis proficere; agrumque vestrum pervastando vos cogere conabor. nec amplius existimabo, me iniuste facere; sed vel duabus de causis necessariis aequitatem a me stare censebo: partim quidem, propter Lacedaemonios, ne hac vestra benevolentia, nisi deditionem feceritis, a vobis laedantur, pecuniis, quas Atheniensibus penditis; partim vero, ne Graeci a vobis impediantur, ne servitute liberentur. nec enim decenter haec faceremus: ac ne debemus quidem nos Lacedaemonii Graecos invitos in libertatem asserere,

ἐφιέμεθα, παῦσαι δὲ μᾶλλον ἑτέρους σπεύδοντες, τοὺς πλείους ἂν ἀδικοῖμεν, εἰ ξύμπασιν αὐτονομίαν ἐπιφέροντες, ὑμᾶς τοὺς ἐναντιουμένους περιίδοιμεν. πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε εὖ, καὶ ἀγωνίσασθε τοῖς τε Ἕλλησιν ἄρξαι πρῶτοι ἐλευθερίας, καὶ ἀΐδιον δόξαν καταθέσθαι, καὶ αὐτοὶ τά τε ἴδια μὴ βλαφθῆναι, καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει τὸ κάλλιστον ὄνομα περιθεῖναι.

πη'. Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀκάνθιοι, πολλῶν λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμφότερα, κρύφα ψηφισάμενοι, διά τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασίδαν, καὶ περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ, ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι Ἀθηναίων. καὶ πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις, οὓς τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὀμόσαντα αὐτὸν ἐξέ-

nisi alicuius boni publici causa. Neque vero dominatum affectamus: sed potius cum alios, qui dominatum affectant, coërcere studeamus, plerisque Graecis iniuriam faceremus, si nos, qui libertatem universis afferimus, vos huic resistentes toleraremus. Quamobrem recte consuletis, operamque serio detis, ut ceteris Graecis primi libertatis capessendae auctores exsistatis; & sempiternam gloriam vobis paretis; & cum ipsi vestrarum privatarum rerum nullam iacturam faciatis, tum etiam universae civitati pulcherrimum libertatis nomen imponatis.

LXXXVIII. Atque Brasidas quidem haec verba fecit. Acanthii vero, multis prius in utramque partem dictis, cum propter Brasidae verba ad persuadendum apposita, tum etiam propter fructuum amittendorum metum, suffragiis clam latis, plerique defectionem ab Atheniensibus faciendam censuerunt. Et cum ipsum ad illud iusiurandum adegissent, quod summi Lacedaemoniorum magistratus iuraverant, cum ipsum emiserant, nimirum fore, ut socii,

πεμψαν, ἦ μὴν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτονόμους οὓς ἂν προσαγάγηται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Στάγειρος, Ἀνδρίων ἀποικία, ξυναπέστη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ θέρει τούτῳ ἐγένετο.

πθʹ. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς ἀρχομένου, ὡς τῷ Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει στρατηγοῖς οὖσιν Ἀθηναίων τὰ ἐν τοῖς Βοιωτοῖς ἐνεδίδοτο, καὶ ἔδει τὸν μὲν Δημοσθένην ταῖς ναυσὶν ἐς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι, τὸν δ' ἐπὶ τὸ Δήλιον, γενομένης διαμαρτίας τῶν ἡμερῶν εἰς ἃς ἔδει ἀμφοτέρους στρατεύειν, ὁ μὲν Δημοσθένης πρότερον πλεύσας πρὸς τὰς Σίφας, καὶ ἔχων ἐν ταῖς ναυσὶν Ἀκαρνᾶνας, καὶ τῶν ἐκεῖ πολλοὺς ξυμμάχων, ἄπρακτος γίγνεται, μηνυθέντος τοῦ ἐπιβουλεύματος ὑπὸ Νικομάχου, ἀνδρὸς Φωκέως ἐκ Φανοτέως, ὃς Λακεδαιμονίοις εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ, Βοιωτοῖς. καὶ βοηθείας Post Oct. 13.

quos adiungeret, suis legibus uterentur, ita demum eius exercitum receperunt. Nec multo post Stagirus etiam, Andriorum colonia, defecit.

LXXXIX. Sequentis autem hiemis initio statim, cum Hippocrati & Demostheni Atheniensium imperatoribus res Boeotorum essent tradendae, & oporteret Demosthenem quidem cum classe ad Siphas ei occurrere, illum vero ad Delium proficisci, facta aberratione a diebus condictis, quibus utrumque cum suis copiis ad locum destinatum ire oportebat, Demosthenes quidem, cum prius ad Siphas appulisset, & Acarnanas, & multos ex illis locis socios in sua classe haberet, voti sui compos fieri non potuit: insidiis per Nicomachum, virum Phocensem, ex Phanoteo, detectis, qui rem Lacedaemoniis indicavit; illi vero, Boeotis. cumque omnes Boeoti ad opem Siphis ferendam un-

γενομένης πάντων Βοιωτῶν (οὐ γάρ πω Ἱπποκράτης παρελύπει ἐν τῇ γῇ ὤν) προκαταλαμβάνονται αἵ τε Σίφαι καὶ ἡ Χαιρώνεια. ὡς δὲ ᾔσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἁμάρτημα, οὐδὲν ἐκίνησαν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν.

ϛʹ. Ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἀναστήσας Ἀθηναίους πανδημεὶ, αὐτοὺς καὶ τοὺς μετοίκους, καὶ ξένων ὅσοι παρῆσαν, ὕστερος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ Δήλιον, ἤδη τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν Σιφῶν· καὶ καθίσας τὸν στρατὸν, Δήλιον ἐτείχιζε τοιῷδε τρόπῳ, τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. τάφρον μὲν κύκλῳ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν ἔσκαπτον, ἐκ δὲ τοῦ ὀρύγματος ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν. καὶ σταυροὺς παρακαταπηγνύντες, ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερὸν, ἐσέβαλλον. καὶ λίθους ἅμα καὶ πλίνθον ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγὺς καθαιροῦντες, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα.

dique concurrissent, (nondum enim Hippocrates in eorum regione erat, ita ut eos infestare posset) Siphae & Chaeronea a Boeotis ante illius adventum occupatae sunt. Cum autem illi, qui res novas moliebantur, erratum animadvertissent, in civitatibus nihil innovarunt.

XC. Hippocrates vero, excitato omni Atheniensi populo, civibus, incolis, & peregrinis, quotquot aderant, posterior ad Delium pervenit, cum Boeoti a Siphis iam reversi essent. ibique positis castris, Delium hoc modo munire coeperunt. Fossam circa Apollinis templum & fanum ducebant, & humum ex ipsa fossa egestam pro muro aggerebant; & vallos defigentes, vineae, quae circa templum erat, materiam excisam interserebant; lapides etiam & lateres ex proximis aedificiis, quae diruta erant, detrahentes, omni plane ratione munitionem illam excitare cona-

πύργους τε ξυλίνους κατέστησαν ᾗ καιρὸς ἦν, καὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδόμημα οὐδὲν ὑπῆρχεν. ᾗπερ γὰρ ἦν στοὰ, καταπεπτώκει. ἡμέρᾳ δὲ ἀρξάμενοι τρίτῃ ὡς οἴκοθεν ὥρμησαν, ταύτην τε εἰργάζοντο, καὶ τὴν τετάρτην, καὶ τῆς πέμπτης μέχρις ἀρίστου. ἔπειτα, ὡς τὰ πλεῖστα ἀπετετέλεστο, τὸ μὲν στρατόπεδον προαπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Δηλίου οἷον δέκα σταδίους, ὡς ἐπ' οἴκου πορευόμενον· καὶ οἱ μὲν ψιλοὶ οἱ πλεῖστοι εὐθὺς ἐχώρουν, οἱ δ' ὁπλῖται θέμενοι τὰ ὅπλα ἡσύχαζον. Ἱπποκράτης δὲ ὑπομένων ἔτι, καθίστατο φύλακάς τε, καὶ τὰ περὶ τὸ προτείχισμα ὅσα ἦν ὑπόλοιπα, ὡς χρῆν ἐπιτελέσαι.

ϟα'. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ξυνελέγοντο ἐς τὴν Τάναγραν· καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων παρῆσαν, καὶ ᾐσθάνοντο τοὺς Ἀθηναίους προσχω-

bantur: turresque ligneas posuerunt, ubi locus opportunus esse videbatur, fanique nullum erat aedificium. nam ubi porticus erat, conciderat. Cum autem tertio die, ex quo domo discesserant, opus aggressi fuissent, cum hunc ipsum diem, tum etiam quartum & quintum usque ad prandii tempus in opere faciendo consumserunt. Deinde, cum maxima pars fuisset absoluta, exercitus quidem a Delio decem ferme stadia recessit, ut domum revertens: statimque levis armaturae milites, qui erant maxima totius exercitus pars, discesserunt; at gravis armaturae milites, castris ibi positis, quiescebant. Hippocrates vero in Delio adhuc subsistens, & custodias, & quidquid reliquum erat, quod circa propugnacula conficiendum esset, constituebat.

XCI. Per hos autem dies Boeoti Tanagram conveniebant. Et postquam ex omnibus civitatibus affuerunt, &

ροῦντας ἐπ' οἴκου, τῶν ἄλλων Βοιωταρχῶν, οἵ εἰσιν ἕνδεκα, οὐ ξυνεπαινούντων μάχεσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσί· (μάλιστα γὰρ ἐν μεθορίοις τῆς Ὠρωπίας οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὅτε ἔθεντο τὰ ὅπλα) Παγώνδας ὁ Αἰολάδου Βοιωταρχῶν ἐκ Θηβῶν μετ' Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμαχίδου, καὶ ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ, βουλόμενος τὴν μάχην ποιῆσαι, καὶ νομίζων ἄμεινον εἶναι κινδυνεῦσαι, προσκαλῶν ἑκάστους κατὰ λόχους, ὅπως μὴ ἀθρόοι ἐκλίποιεν τὰ ὅπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι· λέγων τοιάδε.

στβ'. ΧΡΗΝ μὲν, ὦ ἄνδρες Βοιωτοὶ, μηδ' εἰς ἐπίνοιάν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων, ὡς οὐκ εἰκὸς Ἀθηναίοις, ἢν ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι καταλάβωμεν αὐτοὺς, διὰ μάχης ἐλθεῖν. τὴν γὰρ Βοιωτίαν, ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες, τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι μέλλουσι φθεί-

cognoverunt Athenienſes accedere, ut domum ſe reciperent; ceteris Boeotarchis (qui ſunt undecim) proelium diſſuadentibus, quod Athenienſes in Boeotia non amplius eſſent, (Athenienſes enim, cum caſtra poſuerunt, erant fere in Oropiae confiniis) Pagondas Aeoladi filius, unus ex Boeotarchis Thebanis, cum Arianthide Lyſimachi filio, quod imperium tunc penes ipſum eſſet, proelium ibi committere cupiens, & exiſtimans, ſatius eſſe belli fortunam periclitari, ſingulas cohortes adhortatus, ne frequentes aciem inſtructam deſererent, Boeotis perſuaſit, ut adverſus Athenienſes irent, & proelium committerent, his verbis.

XCII. *Ne in mentem quidem cuiquam noſtrûm, qui magiſtratum gerimus, viri Boeoti, venire oportuerat, non eſſe rationi conſentaneum, nos cum Athenienſibus confligere, niſi ipſos in Boeotia adhuc deprehenderimus. Boeotiam enim, munitionibus in*

ρεῖν. καὶ εἰσὶ δήπου πολέμιοι, ἐν ᾧ τε ἂν χωρίῳ καταληφθῶσι, καὶ ὅθεν ἐπελθόντες πολέμια ἔδρασαν. νυνὶ δ' εἴτῳ καὶ ἀσφαλέστερον ἔδοξεν εἶναι, μεταγνώτω. οὐ γὰρ τὸ προμηθὲς οἷς ἂν ἄλλος ἐπίῃ, περὶ τῆς σφετέρας ὁμοίως ἐνδέχεται λογισμὸν, καὶ ὅστις τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἔχει, τοῦ δὲ πλείονος ὀρεγόμενος, ἑκὼν τινι ἐπέρχεται. πάτριόν τε ὑμῖν, στρατὸν ἀλλόφυλον ἐπελθόντα, καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ, καὶ ἐν τῇ τῶν πέλας ὁμοίως ἀμύνεσθαι. Ἀθηναίους δὲ, καὶ προσέτι ὁμόρους ὄντας, πολλῷ μάλιστα δεῖ. πρός τε γὰρ τοὺς ἀστυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἐλεύθερον καθίσταται. καὶ πρὸς τούτοις γε δὴ, οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦσθαι, πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν; παράδειγμα δὲ ἔχομεν τούς τε ἀντιπέρας Εὐβοίας, καὶ

ea exstructis, ex agro finitimo profecti, sunt vastaturi. Ergo sunt hostes, quocunque in loco deprehensi fuerint, & undecunque profecti hostilia facinora patrarint. Iam vero si cui non pugnare tutius esse videbatur, is mutet sententiam. Nec enim providentia considerationem aeque patitur in iis, quos alius invadit, & quorum ager in discrimen vocatur, atque in eo, qui sua quidem possidet, sed plura affectans, ultro bellum aliis infert. Vobisque patrium est institutum, externum exercitum vos invadentem pariter & in vestro & in alieno solo propulsare. Quamobrem Athenienses, eosque praeterea vobis finitimos, multo magis propulsare decet. Nam ita demum cuiusque civitatis libertas firme retinetur, si adsit potentia, quae finitimis populis resistere valeat. cum iis vero, qui non solum finitimos, sed etiam remotos, in servitutem redigere conantur, quo modo vel summo cum periculo certandum non fuerit? Exemplum autem ob oculos propositum habemus, cum Euboënses trans fretum sitos, tum etiam ceterae

τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τὸ πολὺ, ὡς αὐτοῖς διάκειται. καὶ γνῶναι ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι περὶ γῆς ὅρων τὰς μάχας ποιοῦνται· ἡμῖν δὲ ἐς πᾶσαν, ἢν νικηθῶμεν, εἷς ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος παγήσεται. εἰσελθόντες γὰρ, βίᾳ τὰ ἡμέτερα ἕξουσι. τοσούτῳ ἐπικινδυνωτέραν ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε ἔχομεν. εἰώθασί τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας (ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν) ἐπιόντες, τὸν μὲν ἡσυχάζοντα, καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνόμενον, ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν. τὸν δὲ ἔξω ὅρων προαπαντῶντα, καὶ, ἢν καιρὸς ᾖ, πολέμου ἄρχοντα ἧσσον ἑτοίμως κατέχειν. πεῖραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς αὐτοῦ ἐς τούσδε. νικήσαντες γὰρ ἐν Κορωνείᾳ αὐτοὺς, ὅτε τὴν γῆν, ἡμῶν στασιαζόντων, κατέσχον, πολλὴν ἄδειαν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι τοῦδε κατεστήσαμεν. ὧν χρὴ μνησθέντας ἡμᾶς, τούς

Graeciae magnam partem, quo modo ab ipsis tractetur, & quo modo erga ipsos sit affecta. Et oportet scire, ceteros quidem de agri finibus cum gentibus finitimis dimicare: nobis vero, si vincamur, unicum minime dubium finem in universa nostra regione statutum iri. nam in eam ingressi, rebus nostris per vim potientur. Adeo istorum accolarum propinquitas nobis magis, quam aliis est periculosa. Qui enim potentiae confidentia (ut nunc Athenienses) arma vicinis inferunt, illum quidem, qui est quietus & pacis studiosus, & qui in suo agro tantum se defendit, confidentius invadere consueverunt. At eum, qui extra sui agri fines hosti fortiter occurrit, & qui, si occasio fuerit, belli facit initium, minus promte bello premere solent. Huius autem rei documentum adversus istos habemus. cum enim eos ad Coronaeam vicissemus, quo tempore propter nostras seditiones agrum nostrum occupatum tenebant, magnam Boeotiae securitatem ad hoc usque tempus praestitimus. Quorum nos memores operam dare oportet, ut &

τε πρεσβύτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν ἔργοις, τούς τε νεωτέρους, πατέρων τῶν τότε ἀγαθῶν γενομένων παῖδας, πειρᾶσθαι μὴ αἰσχύναι τὰς προσηκούσας ἀρετάς· πιστεύσαντας δὲ τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι, οὗ τὸ ἱερὸν ἀνόμως τειχίσαντες νέμονται, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἃ ἡμῖν θυσαμένοις καλὰ φαίνεται, ὁμόσε χωρῆσαι τοῖσδε, καὶ δεῖξαι ὅτι ὧν μὲν ἐφίενται, πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους ἐπιόντες κτάσθωσαν. οἷς δὲ γενναῖον τήν τε αὐτῶν αἰεὶ ἐλευθεροῦν μάχῃ, καὶ τὴν ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι ἀδίκως, ἀναγώνιστοι ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀπίασι.

στγ'. Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραινέσας, ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καὶ κατὰ τάχος ἀναστήσας ἦγε τὸν στρατόν· ἤδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν, καὶ ἐπειδὴ προσέμιξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος αὐτῶν, ἐς χωρίον καθίσας ὅθεν, λόφου ὄντος μεταξὺ,

maiores natu, facinora a nobis prius edita, nunc imitemur; & minores natu, qui filii sumus patrum illorum, qui tunc viri fortes fuerunt, ne domesticas virtutes dedecoremus: sed persuasum habentes, Deum a nobis staturum, cuius fanum isti nefarie muro septum tenent, & sacrificiis freti, quae nobis immolantibus laetum ac felicem rerum eventum promittunt, adversus hos tendamus, & demonstremus, obtinere posse ea, quae concupiscunt, si bellum non propulsantibus inferant. Illos vero, quorum patria ac innata generositas fert, ut & suum ipsorum agrum pugna semper liberent, nec alienum in servitutem iniuste redigant, non permissuros, ut isti e suis finibus sine certamine discedant.

XCIII. Pagondas his verbis Boeotos adhortatus, persuasit ipsis, ut irent adversus Athenienses. Confestimque motis castris, exercitum eduxit. Iam enim erat serum diei. Et cum ad ipsorum castra prope accessisset, in locó sub-

οὐκ ἐθεώρουν ἀλλήλους, ἔτασσέ τε καὶ παρεσκευάζετο ὡς ἐς μάχην. τῷ δὲ Ἱπποκράτει ὄντι περὶ τὸ Δήλιον, ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα, κελεύων ἐς τάξιν καθίστασθαι· καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπῆλθε, καταλιπὼν ὡς τριακοσίους ἱππέας περὶ τὸ Δήλιον, ὅπως φύλακές τε ἅμα εἶεν, εἴ τι ἐπίοι αὐτῷ, καὶ τοῖς Βοιωτοῖς, καιρὸν φυλάξαντες, ἐπιγένοιντο ἐν τῇ μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τούτους ἀντικατέστησαν τοὺς ἀμυνομένους· καὶ ἐπειδὴ καλῶς αὐτοῖς εἶχεν, ὑπερεφάνησαν τοῦ λόφου, καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα, τεταγμένοι ὥσπερ ἔμελλον, ὁπλῖται ἑπτακισχίλιοι μάλιστα, καὶ ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίους, ἱππῆς τε χίλιοι, καὶ πελτασταὶ πεντακόσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρας Θηβαῖοι, καὶ οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς· μέσοι δὲ, Ἁλιάρτιοι,

ſiſtens, unde colle interiecto, alteri alteros conſpicere non poterant, aciem inſtruxit, & ad proelium ſe praeparavit. Hippocrates autem, qui apud Delium erat, cum ei nuntiatum fuiſſet, Boeotos adverſus Athenienſes venire, mittit ad exercitum, imperans, ut in ſuos quique ordines ſe reciperent. nec multo poſt ipſe adfuit, relictis ferme trecentis equitibus circa Delium, tum ad loci cuſtodiam, ſi qua manus ipſum adoriretur, tum etiam ut, occaſione obſervata, Boeotos in ipſo proelio a tergo aggrederentur. Boeoti vero his oppoſüerunt, qui vim ipſorum propulſarent. Cum autem omnes ipſorum res recte haberent, in ſummo colle hoſtibus apparuerunt, & cum armis ibi ſubſtiterunt, acie inſtructa, ut pugnaturi erant: ſeptem ferme gravis armaturae millia, levis vero ſupra decem millia, equites mille, & peltati quingenti. Dextrum autem cornu tenebant Thebani, eorumque ſocii. Medii vero erant

καὶ Κορωναῖοι, καὶ Κωπαιῆς, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν λίμνην· τὸ δὲ εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῆς, καὶ Ταναγραῖοι, καὶ Ὀρχομένιοι. ἐπὶ δὲ τῷ κέρᾳ ἑκατέρῳ οἱ ἱππῆς καὶ ψιλοὶ ἦσαν. ἐπ᾽ ἀσπίδας δὲ πέντε μὲν καὶ εἴκοσιν οἱ Θηβαῖοι ἐτάξαντο· οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι ἔτυχον. αὕτη μὲν Βοιωτῶν παρασκευὴ καὶ διάκοσμος ἦν.

ϟδ΄. Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ μὲν ὁπλῖται ἐπὶ ὀκτὼ πᾶν τὸ στρατόπεδον ἐτάξαντο, ὄντες πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς ἐναντίοις· ἱππῆς δὲ ἐφ᾽ ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. ψιλοὶ δὲ, ἐκ παρασκευῆς μὲν ὡπλισμένοι, οὔτε τότε παρῆσαν, οὔτε ἐγένοντο ἐν τῇ πόλει· οἵπερ δὲ ξυνεσέβαλον, ὄντες πολλαπλάσιοι τῶν ἐναντίων, ἄοπλοί τε πολλοὶ ἠκολούθησαν, ἅτε πανστρατιᾶς ξένων τῶν παρόντων καὶ ἀστῶν γενομένης· καὶ ὡς τοπρῶτον ὥρμησαν ἐπ᾽ οἴκου, οὐ παρ-

Haliartii, Coronaei, & Copaeenſes, ceterique ſtagni accolae. Siniſtrum vero tenebant Theſpienſes, Tanagraei, & Orchomenii. in utroque autem cornu erat equitatus, & levis armatura. Et Thebani quidem, milites in quinos & vicenos in longitudinem digeſſerant. reliqui vero inſtructi erant, ut cuique contigit. Atque hic quidem erat Boeotorum apparatus, haecque aciei inſtructae ratio.

XCIV. Athenienſes vero, quamvis hoſtibus numero pares eſſent, tamen totum gravis armaturae exercitum in octonos tantum milites in longitudinem digeſſerunt. Equitatus vero in utroque cornu erat. ſed levis armatura, conſulto quidem inſtructa, nec ulla tunc aderat, nec in urbe erat. Sed & illa, quae cum Hippocrate ad iſtam expeditionem exierat, quamvis hoſtes numero longe ſuperaret, tamen magna ex parte inermis erat, quippe quod totus exercitus ex peregrinis promiſcue, & civibus, qui tunc

εγένοντο, ὅτι μὴ ὀλίγοι. καθεστώτων δὲ ἐς τὴν τάξιν ἤδη, καὶ μελλόντων ξυνιέναι, Ἱπποκράτης ὁ στρατηγὸς ἐπιπαριὼν τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων, παρεκελεύετό τε, καὶ ἔλεγε τοιάδε.

ϟε΄. Ὦ ΑΘΗΝΑΙΟΙ, δι' ὀλίγου μὲν ἡ παραίνεσις γίγνεται, τὸ ἴσον δὲ πρός τε τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δύναται, καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει ἢ ἐπικέλευσιν. παραστῇ δὲ μηδενὶ ὑμῶν ὡς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ οὐ προσῆκον τοσόνδε κίνδυνον ἀναῤῥίπτοῦμεν. ἐν γὰρ τῇ τούτων, ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας ὁ ἀγὼν ἔσται· καὶ ἢν νικήσωμεν, οὐ μή ποτε ὑμῖν Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν ἄνευ τῆς τῶνδε ἵππου ἐσβάλωσιν· ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ τήνδε τε προσκτᾶσθε, καὶ ἐκείνην μᾶλλον ἐλευθεροῦτε. χωρήσατε οὖν ἀξίως ἐς αὐτοὺς τῆς τε πόλεως, ἣν ἕκαστος πατρίδα ἔχων πρώτην ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀγάλλεται, καὶ τῶν πατέρων, οἳ τούσ-

aderant, collectus esset. Quare ut primum domum ire coeperunt, non affuerunt nisi pauci. Cum autem in acie iam starent, & mox concursuri essent, Hippocrates dux ad Atheniensium exercitum advenit, hisque verbis est adhortatus.

XCV. *Brevis quidem erit, o Athenienses, haec adhortatio: sed apud viros fortes idem valet ac longa oratio, hacque utor potius, ut vos commonefaciam, quam ut imperem. Nemini autem vestrûm in mentem veniat, nos in alieno solo, quasi res nostra non agatur, tantum periculum subire. Nam in istorum agro pro vestro certamen est futurum. Et, si vicerimus, Peloponnesii sine istorum equitatu in vestrum agrum nunquam irrumpent. Uno autem proelio & istum vestro adiungitis, & illum in maiorem libertatem vindicatis. In eos igitur impetum facite e dignitate civitatis, quam unusquisque vestrûm patriam habet, & quam inter Graecas civitates principem esse gloriatur, & vestrorum ma-*

δὲ μάχῃ κρατοῦντες μετὰ Μυρωνίδου ἐν Οἰνοφύτοις, τὴν Βοιωτίαν ποτὲ ἔσχον.

ϟϛ΄. Τοιαῦτα τοῦ Ἱπποκράτους παρακελευομένου, καὶ μέχρι μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελθόντος, τὸ δὲ πλέον οὐκ ἔτι φθάσαντος, οἱ Βοιωτοὶ, παρακελευσαμένου καὶ σφίσιν ὡς διὰ ταχέων, καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου παιωνίσαντος, ἐπῄεσαν ἀπὸ τοῦ λόφου. ἀντεπῄεσαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ προσέμιξαν δρόμῳ. καὶ ἑκατέρων τῶν στρατοπέδων τὰ ἔσχατα οὐκ ἦλθεν ἐς χεῖρας, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ἔπαθε. ῥύακες γὰρ ἐκώλυσαν. τὸ δὲ ἄλλο καρτερᾷ μάχῃ καὶ ὠθισμῷ ἀσπίδων ξυνειστήκει. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέχρι τοῦ μέσου, ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπῄεσαν τούς τε ἄλλους ταύτῃ, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Θεσπιέας. ὑποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς

iorum, qui duce Myronide, istis ad Oenophyta proelio superatis, Boeotiam quondam tenuerunt.

XCVI. Cum autem Hippocrates his verbis suos milites adhortaretur, & ad mediam usque exercitus aciem iam progressus esset, nec maiorem eius partem ocius adire amplius posset, Boeoti, ipsi quoque, cum Pagondas eos celeriter adhortatus fuisset, illicque paeana cecinisset, de colle in Athenienses signis infestis ferri coeperunt. Athenienses vero & ipsi in eos e diverso prodierunt, cursuque conflixerunt. sed utriusque exercitus extremae partes ad manus non venerunt: at idem incommodum utraeque sunt passae. nam aquarum rivi impediverunt. Cetera vero acies constitit pugnans acriter, & clypeis repellere connitens. Et sinistrum quidem Boeotorum cornu, vel ad mediam usque ipsius partem, ab Atheniensibus victum est; & Athenienses cum in alios, qui in ea parte collocati fuerant, tum

τῶν παρατεταγμένων, καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλίγῳ, οἵπερ διεφθάρησαν Θεσπιέων, ἐν χερσὶν ἀμυνόμενοι κατεκόπησαν. καί τινες καὶ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τὴν κύκλωσιν ταραχθέντες, ἠγνόησάν τε καὶ ἀπέκτεινον ἀλλήλους. τὸ μὲν οὖν ταύτῃ ἡσσᾶτο τῶν Βοιωτῶν, καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον κατέφυγε. τὸ δὲ δεξιὸν, ᾗ οἱ Θηβαῖοι ἦσαν, ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων. καὶ ὠσάμενοι κατὰ βραχὺ, τοπρῶτον ἐπηκολούθουν. καὶ ξυνέβη, Παγώνδου περιπέμψαντος δύο τέλη τῶν ἱππέων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περὶ τὸν λόφον, ὡς ἐπόνει τὸ εὐώνυμον αὐτῶν, καὶ ὑπερφανέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν τῶν Ἀθηναίων κέρας, νομίσαν ἄλλο στράτευμα ἐπιέναι, ἐς φόβον καταστῆναι. καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη, ὑπό τε τοῦ τοιούτου καὶ ὑπὸ τῶν

vero praecipue in Thespienses impetum fecerunt. Nam cum milites, qui prope ipsos fuerant instructi, se recepissent, & in angusto circumventi fuissent, qui ex ipsis Thespiensibus perierunt, in ipso conflictu se defendentes concisi fuerunt. Quin etiam nonnulli Athenienses, in hoste circumveniendo perturbati, se mutuis vulneribus interfecerunt, quod se non internoscerent. Ab hac igitur parte Boeotorum exercitus superatus est, & ad eam, quae pugnabat, confugit. Dextrum vero, in quo ipsi Thebani erant, Athenienses superavit. & cum paulatim ipsos repulissent, primum insequebantur. Accidit autem, ut, cum duae equitum turmae a Pagonda circum collem clam circummissae fuissent, (cum sinistrum ipsorum cornu laboraret) eoque superato hostibus repente apparuissent, Atheniensium cornu, quod vincebat, existimans, alium exercitum contra se venire, graviter timere coeperit. Quare cum Athenienses utrinque iam premerentur, cum ab his,

Θηβαίων ἐφεπομένων, καὶ παραῤῥηγνύντων, φυγὴ καθεστήκει παντὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθηναίων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δήλιόν τε καὶ τὴν θάλασσαν ὥρμησαν· οἱ δὲ, ἐπὶ τοῦ Ὠρωποῦ. ἄλλοι δὲ, πρὸς Πάρνηθα τὸ ὄρος· οἱ δὲ, ὡς ἕκαστοί τινα εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας. Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι ἔκτεινον, καὶ μάλιστα οἵ τε ἱππῆς αὐτῶν, καὶ οἱ Λοκροὶ, βεβοηθηκότες ἄρτι τῆς τροπῆς γιγνομένης. νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης τὸ ἔργον, ῥᾶον τὸ πλῆθος τῶν φευγόντων διεσώθη. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ, οἵ τε ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ καὶ οἱ ἐκ τοῦ Δηλίου, φυλακὴν ἐγκαταλιπόντες (εἶχον γὰρ αὐτὸ ὅμως ἔτι) ἀπεκομίσθησαν κατὰ θάλασσαν ἐπ' οἴκου.

ϛζ'. Καὶ οἱ Βοιωτοὶ, τροπαῖον στήσαντες, καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνελόμενοι νεκροὺς, τούς τε τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες, καὶ φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν ἐς

tum a Thebanis insequentibus, & eorum ordines dissolventibus, universus ipsorum exercitus in fugam se coniecit. Et alii quidem ad Delium, & mare cursu contenderunt, alii vero ad Oropum, alii ad Parnetha montem, alii vero alio, ut quibusque salutis spes ostendebatur. Boeoti vero eos insequentes caedebant, & praecipue ipsorum equites, & Locri, qui illis dudum in fugam versis, Boeotis auxilio venerant. Sed cum nox suo interventu proelium impedisset, fugientium turba facilius dilapsa salutem sibi peperit. Postridie vero, cum ii, qui erant Oropi, tum etiam ii, qui erant in Delio, praesidio ibi relicto, (nam, quamvis ab hoste victi fuissent, id tamen adhuc tenebant) domum mari se receperunt.

XCVII. Et Boeoti, erecto tropaeo, suorumque cadaveribus susceptis, hostiumque cadaveribus spoliatis, &

τὴν Τάναγραν. καὶ τῷ Δηλίῳ ἐπεβούλευον, ὡς προσβαλοῦντες. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων κήρυξ πορευόμενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς, ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῷ, ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας, καὶ εἰπὼν ὅτι οὐδὲν πράξει πρὶν ἂν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ πάλιν· καταστὰς ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, ἔλεγε τὰ παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως δράσειαν παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων. πᾶσι γὰρ εἶναι καθεστηκὸς, ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων, ἱερῶν τῶν ἐνόντων ἀπέχεσθαι. Ἀθηναίους δὲ Δήλιον τειχίσαντας ἐνοικεῖν, καὶ ὅσα ἄνθρωποι ἐν βεβήλῳ δρῶσι, πάντα γίγνεσθαι αὐτόθι. ὕδωρ τε, ὃ ἦν ἄψαυστον σφίσι, πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ χέρνιβι χρῆσθαι, ἀνασπάσαντας ὑδρεύεσθαι. ὥστε ὑπέρ τε τοῦ θεοῦ καὶ ἑαυτῶν Βοιωτοὺς ἐπικαλουμένους τοὺς ὁμωχέτας δαίμονας καὶ τὸν Ἀπόλλω, προαγο-

praesidio relicto, Tanagram redierunt. Et consilia de oppugnando Delio inibant. Caduceator vero, qui ab Atheniensibus missus fuerat, ut ipsorum cadavera a Boeotis repeteret, iter faciens, obviam fit Boeotorum caduceatori: qui cum ipsum revocasset, & dixisset, eum nihil acturum, priusquam ipse domum revertisset, cum coram Atheniensibus stetisset, exposuit mandata Boeotorum, demonstrans, eos nefarie fecisse, qui iura Graecorum violarint. Omnium enim esse institutum, ut, cum alienum agrum invadunt, a templis, quae in eo sunt, abstineant. Athenienses vero Delium communisse ac incolere, & quaecunque in profano loco homines facere solent, haec omnia in illo fano ab his fieri. aquam etiam, quam sibi Thebanis attrectare nefas esset, nisi in sacrificiorum usu ad manus abluendas, haurire. Quare cum Dei, tum sua ipsorum causa Boeotos, invocantes Daemones, communes agri sui praesides,

ρεύειν, αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπιόντας ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν.

στη'. Τοσαῦτα τοῦ κήρυκος εἰπόντος, οἱ Ἀθηναῖοι πέμψαντες παρὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἑαυτῶν κήρυκα, τοῦ μὲν ἱεροῦ οὔτε ἀδικῆσαι ἔφασαν οὐδὲν, οὔτε τοῦ λοιποῦ ἑκόντες βλάψειν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐσελθεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδικοῦντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται. τὸν δὲ νόμον τοῖς Ἕλλησιν εἶναι, ὧν ἂν ᾖ τὸ κράτος τῆς γῆς ἑκάστης, ἤν τε πλέονος, ἤν τε βραχυτέρας, τούτων καὶ τὰ ἱερὰ αἰεὶ γίγνεσθαι, τρόποις θεραπευόμενα οἷς ἂν πρὸς τοῖς εἰωθόσι καὶ δύνωνται. καὶ γὰρ Βοιωτούς, καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐξαναστήσαντές τινα βίᾳ νέμονται γῆν, ἀλλοτρίοις ἱεροῖς τοπρῶτον ἐπελθόντας, οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι. καὶ αὐτοὶ εἰ μὲν

& Apollinem, edicere, ut e templo excedant, sua secum absportantes.

XCVIII. Cum caduceator haec dixisset, Athenienses, suo caduceatore ad Boeotos misso, negarunt, se ullam iniuriam templo fecisse, nec in posterum sua sponte se ullo modo id laesuros. nam ne initio quidem se hac de causa id ingressos esse dicebant: sed potius, ut illinc eos, qui iniuriam sibi facerent, ulciscerentur. Esse autem Graecorum institutum, ut, penes quos fuerit imperium cuiusque regionis, sive magnae, sive parvae, semper etiam penes eosdem sint & ipsa templa, iis caerimoniis culta, quibus coli possunt, praeter eas, quae moribus iam sunt receptae. Etenim Boeotos, aliosque permultos, quotquot agrum aliquem pristinis colonis per vim expulsis incolunt, aliena templa primum invasisse, & nunc ea pro suis possidere. Quare se quoque, si ampliorem illorum agri partem in

ἐπιπλέον δυνηθεῖεν τῆς ἐκείνων κρατῆσαι, τοῦτ' ἂν ἔχειν· νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει εἰσὶν ἑκόντες εἶναι, ὡς ἐκ σφετέρου οὐκ ἀπιέναι. ὕδωρ τε ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινῆσαι, ἣν οὐκ αὐτοὶ ὕβρει προσθέσθαι, ἀλλ' ἐκείνους προτέρους ἐπὶ τὴν σφετέραν ἐλθόντας ἀμυνόμενοι βιάζεσθαι χρῆσθαι. πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον, ξύγγνωμόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ τῶν ἀκουσίων ἁμαρτημάτων καταφυγὴν εἶναι τοὺς βωμοὺς, παρανομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνομασθῆναι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τι τολμήσασι. τούς τε νεκροὺς πολὺ μειζόνως ἐκείνους ἀντὶ ἱερῶν ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι, ἀσεβεῖν, ἢ τοὺς μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς τὰ πρέποντα κομίζεσθαι. σαφῶς τε ἐκέλευον σφίσιν εἰ-

ſuam poteſtatem redigere poſſent, eam retenturos dicebant. Iam vero ſe ex ea parte, in qua erant, utpote ex ſuo agro, nequaquam ſua ſponte diſceſſuros. Aquam etiam ſe neceſſitate coactos moviſſe, ad quam neceſſitatem ſe non per inſolentiam impulſos fuiſſe: dum illos ulciſcuntur, qui priores in ſuum agrum irruperant, ea uti coactos fuiſſe. Conſentaneum autem eſſe, veniam aliquam vel ab ipſo Deo dari omnibus, qui bello aut aliqua alia periculi neceſſitate coacti aliquid admittunt. Etenim delictis non voluntariis aras Deorum eſſe refugium; ſceleriſque nomen impoſitum illis flagitiis, quae quis nulla neceſſitatis vi compulſus admittit, non autem illis, quae homines rebus adverſis coacti committere audent. Ipſoſque multo magis impie facere, qui pro templis militum cadavera reſtituere vellent, quam eos, qui templis nollent recuperare ea, quae deceret. Plane autem iubebant ſuum caduceatorem illis declarare, ſe non receſſuros ex Boeotorum agro. Se enim

πεῖν, μὴ ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς Βοιωτῶν γῆς. οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκείνων ἔτι εἶναι, ἐν ᾗ δὲ δορὶ ἐκτήσαντο· ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια τοὺς νεκροὺς σπένδουσιν ἀναιρεῖσθαι.

ϛϙθʹ. Οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἀπεκρίναντο, εἰ μὲν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἰσὶν, ἀπιόντας ἐκ τῆς ἑαυτῶν, ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα· εἰ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, αὐτοὺς γιγνώσκειν τὸ ποιητέον. νομίζοντες τὴν μὲν Ὠρωπίαν, ἐν ᾗ τοὺς νεκροὺς ἐν μεθορίοις τῆς μάχης γενομένης κεῖσθαι ξυνέβη, Ἀθηναίων κατὰ τὸ ὑπήκοον εἶναι, καὶ οὐκ ἂν αὐτοὺς βίᾳ σφῶν κρατῆσαι αὐτῶν. οὐδ' αὖ ἐσπένδοντο δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἐκείνων. τὸ δὲ ἐκ τῆς ἑαυτῶν, εὐπρεπὲς εἶναι ἀποκρίνασθαι, ἀπιόντας, καὶ ἀπολαβεῖν ἃ ἀπαιτοῦσιν. ὁ δὲ κῆρυξ τῶν Ἀθηναίων ἀκούσας ἀπῆλθεν ἄπρακτος.

ρʹ. Καὶ οἱ Βοιωτοὶ εὐθὺς μεταπεμψάμενοι ἔκ τε τοῦ

non amplius in illorum agro esse, sed in eo, quem armis quaesissent. Sed tamen ex patriis institutis, factis induciis, suorum cadavera suscipere liceret.

XCIX. Boeoti vero responderunt, siquidem Athenienses in Boeotia essent, ut, ex suo agro discedentes, res suas absportarent. Sin in illorum, se scire quid faciendum esset. Existimantes agrum Oropium (in quo contigerat, ut illorum milites, pugna in confiniis commissa, caesi iacerent) Atheniensium quidem esse, quod illorum imperio subiectus esset; sed tamen ipsos nunquam, se invitis, suorum cadaveribus potituros. Pro illorum autem agro nullas inducias faciendas censebant. Illud vero responsum, quo dicebant, ut Athenienses ex suo Boeotio agro abirent, & reciperent ea, quae repetebant, honestum esse ducebant. Atheniensium autem caduceator his auditis re infecta discessit.

C. Et Boeoti protinus arcessitis ex sinu Meliaco iacu-

Μηλιέως κόλπου ἀκοντιστὰς καὶ σφενδονήτας, καὶ βεβοηθηκότων αὐτοῖς μετὰ τὴν μάχην, Κορινθίων τε δισχιλίων ὁπλιτῶν, καὶ τῶν ἐκ Νισαίας ἐξεληλυθότων Πελοποννησίων φρουρῶν, καὶ Μεγαρέων ἅμα, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸ Δήλιον, καὶ προσέβαλον τῷ τειχίσματι. ἄλλῳ τε τρόπῳ πειράσαντες, καὶ μηχανὴν προσήγαγον, ἥπερ εἷλεν αὐτὸ, τοιάνδε· κεραίαν μεγάλην δίχα πρίσαντες, ἐκοίλαναν ἅπασαν, καὶ ξυνήρμοσαν πάλιν ἀκριβῶς ὥσπερ αὐλόν. καὶ ἐπ' ἄκραν λέβητά τε ἤρτησαν ἁλύσεσι, καὶ ἀκροφύσιον ἀπὸ τῆς κεραίας σιδηροῦν ἐς αὐτὸν νεῦον καθεῖτο, καὶ ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ τοῦ ἄλλου ξύλου. προσῆγον δὲ ἐκ πολλοῦ ἁμάξαις τῷ τείχει, ᾗ μάλιστα τῇ ἀμπέλῳ καὶ τοῖς ξύλοις ᾠκοδό-

latoribus & funditoribus, cum duo quoque gravis armaturae militum Corinthiorum millia, post proelium commissum, auxilio ipsis venissent, & praesidiarii Peloponnesiorum milites, qui ex Nisaea ab Atheniensibus per deditionem capta discesserant, & Megarenses una cum ipsis, adversus Delium castra moverunt, & munitionem oppugnare coeperunt: & cum alio oppugnationis genere eam tentarunt, tum etiam machinam, quae eam cepit, admoverunt, hunc in modum factam. Cum ingentem antennam in duas partes secuissent, omnem excavarunt, eamque rursus ut fistulam apte commiserunt, & in ipsa extrema lebetem catenis appenderunt, & fistula tota ferrea ad flatum ciendum, ex antenna prominens, in ipsum lebetem demittebatur, & antenna magnam etiam reliqui ligni partem ferro praemunitam habebat. Hanc autem machinam ex longinquo spatio carris advectam admoverunt muro, qua parte potissimum vitibus lignisque constructus erat. Et cum

μητο· καὶ ὁπότε εἴη ἐγγὺς, φύσας μεγάλας ἐσθέντες ἐς τὸ πρὸς ἑαυτῶν ἄκρον τῆς κεραίας, ἐφύσων. ἡ δὲ πνοὴ, ἰοῦσα στεγανῶς ἐς τὸν λέβητα, ἔχοντα ἄνθρακάς τε ἡμμένους καὶ θεῖον καὶ πίσσαν, φλόγα ἐποίει μεγάλην· καὶ ἧψε τοῦ τείχους, ὥστε μηδένα ἐπ' αὐτοῦ ἔτι μεῖναι, ἀλλὰ ἀπολιπόντας, ἐς φυγὴν καταστῆναι, καὶ τὸ τείχισμα τούτῳ τῷ τρόπῳ ἁλῶναι. τῶν δὲ φρουρῶν οἱ μὲν ἀπέθανον, διακόσιοι δὲ ἐλήφθησαν. τῶν δὲ ἄλλων τὸ πλῆθος ἐς τὰς ναῦς ἐμβὰν, ἀπεκομίσθησαν ἐπ' οἴκου.

ρα'. Τοῦ δὲ Δηλίου ἑπτακαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ ληφθέντος μετὰ τὴν μάχην, καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων κήρυκος οὐδὲν ἐπισταμένου τῶν γεγενημένων, ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον αὖθις περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπέδοσαν οἱ Βοιωτοὶ, καὶ οὐκέτι ταυτὰ ἀπεκρίναντο. ἀπέθανον δὲ Βοιωτῶν μὲν Adhuc mense Novemb.

prope murum esset, grandibus follibus ad antennae caput, quod ad ipsos spectabat, applicitis, flatum ciebant. flatus autem, qui per foramen in lebetem, habentem prunas & sulphur & picem, ferebatur, ingentem flammam excitavit, & murum incendit; ita ut nullus super eum amplius consistere potuerit, sed omnes, eo deserto, in fugam sese dederint, & munitio hoc modo capta fuerit. Praesidiariorum autem alii quidem ceciderunt, ducenti vero capti fuerunt. Ceterorum vero multitudo naves conscendit, domumque se recepit.

CI. Cum autem decimo septimo die a pugna commissa Delium receptum fuisset, & caduceator, qui ab Atheniensibus ad Boeotos ante missus fuerat, rerum gestarum prorsus ignarus, ad eosdem non multo post iterum venisset caesorum recipiendorum causa, Boeoti eos reddiderunt, nec amplius idem quod ante responderunt. In illa autem pu-

ἐν τῇ μάχῃ ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντακοσίων· Ἀθηναίων δὲ, ὀλίγῳ ἐλάσσους χιλίων, καὶ Ἱπποκράτης ὁ στρατηγός· ψιλῶν δὲ καὶ σκευοφόρων πολὺς ἀριθμός. μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην, καὶ ὁ Δημοσθένης ὀλίγῳ ὕστερον, ὡς αὐτῷ τότε πλεύσαντι τὰ περὶ τὰς Σίφας τῆς προδοσίας πέρι οὐ προὐχώρησαν, ἔχων τὸν στρατὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, τῶντε Ἀκαρνάνων καὶ Ἀγραίων καὶ Ἀθηναίων τετρακοσίους ὁπλίτας, ἀπόβασιν ἐποιήσατο ἐς τὴν Σικυωνίαν. καὶ πρὶν πάσας τὰς ναῦς καταπλεῦσαι, βοηθήσαντες οἱ Σικυώνιοι τοὺς ἀποβεβηκότας ἔτρεψαν, καὶ κατεδίωξαν ἐς τὰς ναῦς. καὶ τοὺς μὲν, ἀπέκτειναν· τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον. τροπαῖον δὲ στήσαντες, τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανε δὲ καὶ Σιτάλκης Ὀδρυσῶν βασιλεὺς ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δη-

gna perierunt, ex Boeotis quidem, paulo pauciores quam quingenti; ex Atheniensibus vero, paulo pauciores quam mille, & Hippocrates eorum imperator: at militum leviter armatorum & lixarum magnus numerus. Post hanc pugnam, Demosthenes etiam paulo post (cum ipsi tunc ad Siphas per proditionem occupandas profecto res non successisset) cum Acarnanum & Agraeorum & Atheniensium quadringentis gravis armaturae militibus, quos in sua classe habebat, egressus est in agrum Sicyonium. Et priusquam omnes eius naves eo appellerent, Sicyonii ad sua tutanda celeriter profecti, eos, qui in terram egressi fuerant, fugaverunt, & ad naves usque persecuti sunt: & eorum alios quidem interfecerunt, alios vero vivos ceperunt. Et tropaeo erecto, caesos suis pace sequestra reddiderunt. Sub eosdem dies, quibus res ad Delium gesta est, Sitalces etiam Odrysarum rex, cum bellum Triballis intu-

λίῳ, στρατεύσας ἐπὶ Τριβαλλοὺς, καὶ νικηθεὶς μάχῃ. Σεύθης δὲ ὁ Σπαραδόκου, ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ, ἐβασίλευσεν Ὀδρυσῶν τε, καὶ τῆς ἄλλης Θρᾴκης ἧσπερ καὶ ἐκεῖνος.

ρβʹ. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ χειμῶνος, Βρασίδας ἔχων τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ξυμμάχους, ἐστράτευσεν ἐς Ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι ποταμῷ, Ἀθηναίων ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ἐφ᾽ οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶν, ἐπείρασε μὲν πρότερον καὶ Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος, φεύγων βασιλέα Δαρεῖον, κατοικίσαι, ἀλλὰ ὑπὸ Ἠδώνων ἐξεκρούσθη· ἔπειτα δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔτεσι δύο καὶ τριάκοντα ὕστερον, ἐποίκους μυρίους σφῶν τε αὐτῶν, καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον πέμψαντες, οἳ διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ ὑπὸ Θρᾳκῶν. καὶ αὖθις ἑνὸς δέοντος τριακοστῷ ἔτει ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι, Ἅγνωνος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ ἐκ- Novembri.

lisset, & proelio victus fuisset, excessit vita. Seuthes vero Sparadoci filius, qui erat ipsius ex fratre nepos, ei successit, ac Odrysarum, & ceterae Thraciae, cui & ille imperaverat, regnum obtinuit.

CII. Eadem hieme, Brasidas cum sociis, quos habebat in Thracia, Amphipoli ad Strymonem fluvium sitae, Atheniensium coloniae, bellum intulit. Hunc autem locum, in quo nunc urbs est sita, primum quidem & Aristagoras Milesius, cum regem Darium fugeret, colonia huc deducta, condere tentavit: sed ab Edonis expulsus fuit. Deinde vero & Athenienses duobus & triginta post annis, huc missis decem millibus incolarum, tum suorum, tum aliorum, quotquot ire voluerant, qui apud Drabescum a Thracibus interfecti fuerunt, eundem locum condere sunt conati. Rursus etiam iidem Athenienses undetricesimo anno huc

πεμφθέντος, Ἠδῶνας ἐξελάσαντες, ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο ὅπερ πρότερον Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλεῖτο. ὡρμῶντο δὲ ἐκ τῆς Ἠϊόνος, ἣν αὐτοὶ εἶχον ἐμπόριον ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ ἐπιθαλάσσιον, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχον ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν Ἀμφίπολιν Ἅγνων ὠνόμασεν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιῤῥέοντος τοῦ Στρυμόνος, διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν, τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν, περιφανῆ ἐς θάλασσάν τε καὶ τὴν ἤπειρον ᾤκισεν.

Ante finem Decembr. ργ'. Ἐπὶ ταύτην οὖν ὁ Βρασίδας ἄρας ἐξ Ἀρνῶν τῆς Χαλκιδικῆς, ἐπορεύετο τῷ στρατῷ· καὶ ἀφικόμενος περὶ δείλην ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα, καὶ Βρωμίσκον, ᾗ ἡ Βόλβη λίμνη ἐξίησιν ἐς θάλασσαν, καὶ δειπνοποιησάμενος, ἐχώρει τὴν νύκτα. χειμὼν δὲ ἦν, καὶ ὑπένιφεν· ᾗ καὶ

reverſi, Agnone Niciae filio coloniae duce emiſſo, expulſis Edonis, hanc urbem condiderunt, quae prius Novem viae vocabatur. Eïonem autem belli ſedem fecerant, unde proficiſcebantur, quam ipſi maritimum emporium in fluvii oſtio ſitum tenebant, quinque & viginti ſtadiis diſtans ab urbe, quae nunc eſt: quam Agnon ideo vocavit Amphipolin, quod a Strymone hinc inde allueretur, & ab utroque latere cingeretur: muroque longo a fluvio ad fluvium ducto circumſeptam, conſpicuam mare verſus & continentem condidit coloniam.

CIII. Braſidas igitur caſtris ex Arnis agri Chalcidenſis urbe motis, cum ſuis copiis adverſus hanc urbem proficiſcebatur. Et cum circa ſolis occaſum ad Aulonem perveniſſet, & Bromiſcum, qua Bolbe ſtagnum in mare ingreditur, coenatuſque, noctu ire perrexit. coelum autem erat turbidum, & ſubningebat: quo etiam lubentius iter

μᾶλλον ὥρμησε, βουλόμενος λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ Ἀμφιπόλει, πλὴν τῶν προδιδόντων. ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων τε ἐν αὐτῇ οἰκήτορες (εἰσὶ δὲ οἱ Ἀργίλιοι, Ἀνδρίων ἄποικοι) καὶ οἱ ἄλλοι, οἳ ξυνέπρασσον ταῦτα, οἱ μὲν Περδίκκᾳ πειθόμενοι, οἱ δὲ, Χαλκιδεῦσι. μάλιστα δὲ οἱ Ἀργίλιοι, ἐγγύς τε προσοικοῦντες, καὶ ἀεί ποτε τοῖς Ἀθηναίοις ὄντες ὕποπτοι, καὶ ἐπιβουλεύοντες τῷ χωρίῳ, ἐπειδὴ παρέτυχεν ὁ καιρὸς, καὶ Βρασίδας ἦλθεν, ἔπραξέν τε ἐκ πλείονος πρὸς τοὺς ἐμπολιτεύοντας σφῶν ἐκεῖ, ὅπως ἐνδοθήσεται ἡ πόλις· καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν τῇ πόλει, καὶ ἀποστάντες τῶν Ἀθηναίων ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ κατέστησαν τὸν στρατὸν πρόσω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ. ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλέον τῆς διαβάσεως· καὶ οὐ καθεῖτο τείχη ὥσπερ νῦν, φυλακὴ δέ τις βραχεῖα

susceperat, quod Amphipolitanos, qui in urbe erant, praeter proditores, latere vellet. Nam in ea erant cum Argiliorum nonnulli, (Argilii autem sunt Andriorum coloni) domicilium illic habentes, tum etiam alii, qui proditionis huius erant socii, partim quidem a Perdicca, partim vero a Chalcidensibus ad hoc faciendum inducti. Sed potissimum Argilii, tum quod proxime habitarent, tum quod Atheniensibus semper essent suspecti, & huic urbi insidiarentur, postquam occasio oblata est, & Brasidas advenit, qui vel multo ante egerat cum illis Argiliis, qui illic degebant, ut urbs dederetur, tunc in Argilum, suam urbem eum receperunt, & cum illa nocte defectionem ab Atheniensibus fecissent, Brasidae copias ad fluvii pontem deduxerunt. Urbs autem a ponte distat amplius, quam ripa fluminis ab opposita ripa, qua per pontem erat transitus. nec ulli muri tunc erant erecti, quemadmodum nunc: sed quoddam mo-

καθειστήκει. ἣν βιασάμενος ῥᾳδίως ὁ Βρασίδας, ἅμα μὲν τῆς προδοσίας οὔσης, ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἀπροσδόκητος προσπεσὼν, διέβη τὴν γέφυραν, καὶ τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ χωρίον εὐθὺς εἶχε.

ρδ΄. Τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ ἄφνω τοῖς ἐν τῇ πόλει γεγενημένης, καὶ τῶν ἔξω, πολλῶν μὲν ἁλισκομένων, τῶν δὲ καὶ καταφευγόντων ἐς τὸ τεῖχος, οἱ Ἀμφιπολῖται ἐς θόρυβον μέγαν κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὕποπτοι ὄντες. καὶ λέγεται τὸν Βρασίδαν, εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ᾽ ἁρπαγὴν τῷ στρατῷ τραπέσθαι, ἀλλ᾽ εὐθὺς χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν, δοκεῖν ἂν ἑλεῖν. νῦν δὲ, ὁ μὲν ἱδρύσας τὸν στρατὸν, ἐπὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμε, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἔνδον ὡς προσεδέχετο ἀπέβαινεν,

dicum praesidium ibi collocatum erat. Quod cum facile Brasidas repulisset, simul proditionis, simul tempestatis, simul etiam adventus repentini beneficio, pontem transivit, & Amphipolitanorum extra urbem habitantium res, quae in toto illo loco erant, statim in suam potestatem redegit.

CIV. Cum autem eius transitus illis, qui in urbe erant, inopinatus accidisset, & eorum, qui extra erant, multi caperentur, alii vero ad muros fuga se reciperent, Amphipolitani in magna trepidatione constituti fuerunt, praesertim quod mutuo suspecti essent. Ferunt autem Brasidam, si cum suis copiis ad praedam se convertere noluisset, sed ad urbem subito contendisset, omnium opinione eam fuisse capturum. Iam vero ille castris ibi positis, in ea, quae extra erant, excursiones fecit, & cum per eos, qui intus erant, nihil ipsi succederet, quemadmodum exspectabat,

ἡσύχαζεν. οἱ δ' ἐναντίοι τοῖς προδιδοῦσι, κρατοῦντες τῷ πλήθει, ὥστε μὴ αὐτίκα τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι, πέμπουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐκ τῶν Ἀθηναίων παρῆν αὐτοῖς φύλαξ τοῦ χωρίου, ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τὸν ἐπὶ Θρᾴκης, Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν, ὄντα περὶ Θάσον, (ἔστι δὲ ἡ νῆσος, Παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα τῆς Ἀμφιπόλεως ἡμίσεος ἡμέρας μάλιστα πλοῦν) κελεύοντες σφίσι βοηθεῖν. καὶ ὁ μὲν, ἀκούσας, κατὰ τάχος ἑπτὰ ναυσὶν, αἳ ἔτυχον παροῦσαι, ἔπλει· καὶ ἐβούλετο φθάσαι μάλιστα μὲν οὖν τὴν Ἀμφίπολιν, πρίν τι ἐνδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, τὴν Ἠϊόνα προκαταλαβεῖν.

ρε΄. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βρασίδας, δεδιὼς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Θάσου τῶν νεῶν βοήθειαν, καὶ πυνθανόμενος τὸν Θουκυδίδην κτῆσίν τε ἔχειν τῶν χρυσείων μετάλλων ἐργα-

quievit. Qui vero proditoribus erant adversarii, cum numero longe superiores essent, ita ut impedirent, ne urbis portae aperirentur, nuntios miserunt cum Eucleo duce, qui ab Atheniensibus missus ad urbis praesidium apud ipsos erat, ad alterum ducem, qui erat in Thracia, Thucydidem Olori filium, qui haec conscripsit, in Thaso agentem, (est autem insula, Pariorum colonia, ab Amphipoli distans fere dimidiati diei navigatione) eum rogantes, ut opem sibi ferret. Ille vero hac re audita, cum septem navibus, quae forte aderant, ivit. Volebat autem potissimum quidem Amphipolin, antequam ulla deditio fieret; sin minus, Eïonem praeoccupare.

CV. Interea vero Brasidas, tum quod metueret navium auxilium e Thaso, tum quod audiret, Thucydidem in illa Thraciae parte secturas aureas & officinas aurarias possi-

σίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα Θρᾴκῃ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπειρωτῶν, ἠπείγετο προκατασχεῖν εἰ δύναιτο τὴν πόλιν, μὴ, ἀφικνουμένου αὐτοῦ, τὸ πλῆθος τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἐλπίσαν ἐκ θαλάσσης ξυμμαχικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Θρᾴκης ἀγείραντα αὐτὸν περιποιήσειν σφᾶς, οὐκέτι προσχωροῖ. καὶ τὴν ξύμβασιν μετρίαν ἐποιεῖτο, κήρυγμα τόδε ἀνειπὼν, Ἀμφιπολιτῶν καὶ Ἀθηναίων τῶν ἐνόντων τὸν μὲν βουλόμενον, ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ, τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχοντα, μένειν· τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα, ἀπιέναι, τὰ ἑαυτοῦ ἐκφερόμενον, πέντε ἡμερῶν.

ρστ'. Οἱ δὲ πολλοὶ, ἀκούσαντες, ἀλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας· ἄλλως τε καὶ βραχὺ μὲν Ἀθηναίων ἐμπολιτεῦον, τὸ δὲ πλεῖον, ξύμμικτον. καὶ τῶν ἔξω ληφθέντων συχνοὶ οἰκεῖοι ἔνδον ἦσαν, καὶ τὸ κήρυγμα πρὸς

dere, atque hinc opibus valere inter primores eorum, qui continentem incolebant, urbem, si posset, anticipare festinanter, conabatur; ne si ipse Thucydides eo perveniret, plebs Amphipolitana, sperans ipsum & classe & sociorum auxiliis ex Thracia coactis se conservaturum, iam sese dedere recusaret. Quare deditionis conditiones aequas Amphipolitanis offerebat, edicto per praeconem in haec verba facto, ut Amphipolitanorum ac Atheniensium, qui in urbe erant, quisquis vellet, pari eodemque civitatis iure fruens, in suis bonis maneret: qui nollet, is abiret, suas fortunas exportans, intra quinque dies.

CVI. Plebs vero, hoc audito, sententiam mutavit: praesertim quod Atheniensium quidem in urbe habitantium exiguus esset numerus, maior vero incolarum pars esset turba promiscua, quae ex diversis civitatibus eo confluxerat. Quin etiam multi, qui intus erant, erant propinqui

τὸν φόβον, δίκαιον εἶναι ἐλάμβανον, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, διὰ τὸ ἄσμενοι ἂν ἐξελθεῖν, ἡγούμενοι οὐκ ἐν ὁμοίῳ σφίσιν εἶναι τὰ δεινὰ, καὶ ἅμα οὐ προσδεχόμενοι βοήθειαν ἐν τάχει· ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος, πόλεώς τε ἐν τῷ ἴσῳ οὐ στερισκόμενοι, καὶ κινδύνου παρὰ δόξαν ἀφιέμενοι. ὥστε τῶν πρασσόντων τῷ Βρασίδᾳ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ διαδικαιούντων αὐτὰ, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλῆθος ἑώρων τετραμμένον, καὶ τοῦ παρόντος Ἀθηναίων στρατηγοῦ οὐκέτι ἀκροώμενον, ἐγένετο ἡ ὁμολογία, καὶ προσεδέξαντο ἐφ' οἷς ἐκήρυξε. καὶ οἱ μὲν τὴν πόλιν τοιούτῳ τρόπῳ παρέδοσαν· ὁ δὲ Θουκυδίδης καὶ αἱ νῆες ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψὲ κατέπλεον ἐς τὴν Ἠϊόνα. καὶ τὴν μὲν Ἀμφίπολιν ὁ Βρασίδας ἄρτι εἶχε, τὴν δὲ Ἠϊόνα παρὰ νύκτα ἐγένετο

illorum, qui extra capti fuerant, & prae metu edictum aequum esse existimabant: Athenienses quidem, quod illinc exire vehementer cuperent, tum quia non paria pericula sibi imminere ducebant, tum etiam quia nullum auxilium sibi celeriter latum iri putabant: cetera vero multitudo, tum quod aequabili civitatis iure non privarentur, tum etiam quod praeter opinionem periculo liberarentur. Quare cum illi, qui cum Brasida de urbis deditione egerant, iam vel palam affirmarent aequas esse conditiones, postquam animadverterunt, ipsam quoque plebem mutasse sententiam, neque Atheniensium duci, qui aderat, aures amplius praebere, ita demum facta est conventio, & Brasidam in urbem receperunt illis conditionibus, quas per praeconem edixerat. Atque illi quidem hoc modo urbem dediderunt. Thucydides vero, eiusque naves eodem die sero Eïonem appulerunt. Et Amphipolin quidem Brasidas modo occupaverat, Eïonem vero quin occuparet, per

λαβεῖν. εἰ γὰρ μὴ ἐβοήθησαν αἱ νῆες διὰ τάχους, ἅμα ἕῳ ἂν εἴχετο.

ρζ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ὁ μὲν τὰ ἐν τῇ Ἠϊόνι καθίστατο, ὅπως καὶ τοαυτίκα, ἢν ἐπίῃ ὁ Βρασίδας, καὶ τοέπειτα ἀσφαλῶς ἕξει, δεξάμενος τοὺς ἐθελήσαντας ἀποχωρῆσαι ἄνωθεν κατὰ τὰς σπονδάς. ὁ δὲ, πρὸς μὲν τὴν Ἠϊόνα κατά τε τὸν ποταμὸν πολλοῖς πλοίοις ἄφνω καταπλεύσας, εἴπως τὴν προύχουσαν ἄκραν ἀπὸ τοῦ τείχους λαβὼν, κρατοίη τοῦ ἔσπλου, καὶ κατὰ γῆν ἀποπειράσας ἅμα, ἀμφοτέρωθεν ἀπεκρούσθη. τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν ἐξηρτύετο. καὶ Μύρκινός τε αὐτῷ προσεχώρησεν, Ἠδωνικὴ πόλις, Πιττακοῦ τοῦ Ἠδώνων βασιλέως ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν Γοάξιος παίδων, καὶ Βραυροῦς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ· καὶ Γάψηλος οὐ πολλῷ

unam dumtaxat noctem stetit. nisi enim naves ad opem ei ferendam celeriter venissent, simulatque dies illuxisset in eius potestatem redacta fuisset.

CVII. Postea vero, Thucydides quidem res Eione constituebat, ut & in praesentia, si Brasidas eam invaderet, & in posterum quoque tuta esset; receptis iis, qui ex foedere & deditionis conditionibus ex superioribus ac mediterraneis locis abscedere voluerant. Ille vero, cum ad Eionem secundo flumine cum multis navigiis repente vectus fuisset, si forte lingula, quae mare versus a muris excurrit, occupata, fluminis ostio potiretur, quin etiam, cum eam simul a terra tentasset, utrinque est repulsus. verum ad res Amphipolitanas instruendas se contulit. Et ad eum defecit Myrcinus civitas Edonensis, Pittaco Edonorum rege a Goaxis liberis & Braure ipsius uxore caeso. nec multo post & Gapselus & Oesyme idem fecerunt: sunt au-

ὕστερον, καὶ Οἰσύμη. εἰσὶ δὲ αὗται Θασίων ἀποικίαι. παρὼν δὲ καὶ Περδίκκας εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν, ξυγκαθίστη ταῦτα.

ρη΄. Ἐχομένης δὲ τῆς Ἀμφιπόλεως, οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μέγα δέος κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ὅτι ἡ πόλις ἦν αὐτοῖς ὠφέλιμος, ξύλων τε ναυπηγησίμων πομπῇ, καὶ χρημάτων προσόδῳ· καὶ ὅτι μέχρι μὲν τοῦ Στρυμόνος ἦν πάροδος, Θεσσαλῶν διαγόντων ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν, τοῖς Λακεδαιμονίοις· τῆς δὲ γεφύρας μὴ κρατούντων, ἄνωθεν μὲν μεγάλης οὔσης ἐπὶ πολὺ λίμνης τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς Ἠϊόνα τριήρεσι τηρουμένων, οὐκ ἂν δύνασθαι προελθεῖν. τότε δὲ ῥᾳδία ἤδη ἐνομίζετο γεγενῆσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐφοβοῦντο μὴ ἀπο-

tem iſtae civitates Thaſiorum coloniae. Perdiccas autem, qui ſtatim poſt Amphipolin captam affuerat, Braſidam in his rebus conſtituendis adiuvabat.

CVIII. Amphipoli autem capta, Athenienſes vehementer trepidare coeperunt: praeſertim quod haec civitas ipſis eſſet perutilis, tum propter materiam ad naves aedificandas aptam, quae illinc mittebatur, tum propter pecuniarum proventum, & vectigalia, quae inde pendebantur; tum etiam, quod adverſus ipſorum ſocios ad Strymonem uſque, Theſſalis deducentibus, acceſſus Lacedaemoniis iam pateret. Nam niſi Lacedaemonii pontem in ſua poteſtate habuiſſent, quod a ſuperiore quidem pontis parte, quae loca mediterranea ſpectabat, ingens longeque patens fluminis palus eſſet, ab illa vero parte, quae Eïonem ſpectabat, Athenienſes cum ſua claſſe tranſitum ſervarent, illos haud quaquam ulterius progredi poſſe exiſtimabant. Tunc vero facilis acceſſus iam eſſe exiſtimabatur. Et ideo verebantur,

στῶσιν. ὁ γὰρ Βρασίδας ἔν τε τοῖς ἄλλοις μέτριον ἑαυτὸν παρεῖχε, καὶ ἐν τοῖς λόγοις πανταχοῦ ἐδήλου ὡς ἐλευθερώσων τὴν Ἑλλάδα ἐκπεμφθείη. καὶ αἱ πόλεις πυνθανόμεναι αἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι, τῆς τε Ἀμφιπόλεως τὴν ἅλωσιν, καὶ ἃ παρέχεται, τήν τε ἐκείνου πρᾳότητα, μάλιστα δὴ ἐπήρθησαν εἰς τὸ νεωτερίζειν. καὶ ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς αὐτὸν κρύφα, ἐπιπαριέναι τε κελεύοντες, καὶ βουλόμενοι αὐτοὶ ἕκαστοι πρῶτοι ἀποστῆναι. καὶ γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς, ἐψευσμένοις μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως ἐπὶ τοσοῦτον ὅση ὕστερον διεφάνη, τὸ δὲ πλέον βουλήσει κρίνοντες ἀσαφεῖ, ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ. εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι, οὗ μὲν ἐπιθυμοῦσιν, ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι· ὃ δὲ μὴ προσίενται, λογισμῷ αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι. ἅμα δὲ τῶν Ἀθη-

ne focii deficerent. Nam Brafidas cum in ceteris rebus fe moderatum praebebat, tum vero verbis ubique declarabat, fe ad Graeciam liberandam emiffum. Quare cum civitates, quae Athenienfium imperio parebant, audirent & Amphipolin captam, & quae vir ille praeftabat, illiufque manfuetudinem, tunc ad res novandas maxime erectae fuerunt. Et caduceatores ad eum clam mittebant, rogantes, ut ad fe accederet, & pro fe quique ad illum primi deficere cupientes. nam impunitas ipfis fore videbatur, partim quidem, quod falfo putaffent, Athenienfium potentiam non effe tantam, quantam poftea manifefte fuiffe conftitit: partim vero, quod incerta voluntate magis, quam certa providentia ita iudicarent. Homines enim id quidem, quod cupiunt, inconfideratae fpei permittere; quod vero non cupiunt, id rationis pertinacia reiicere confueverunt. Praeterea, tum quod Athenienfes cladem in Boeotia recens

ναίων ἐν τοῖς Βοιωτοῖς νεωστὶ πεπληγμένων, καὶ τοῦ Βρασίδου ἐφολκὰ καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος, ὡς αὐτῷ ἐπὶ Νίσαιαν τῇ ἑαυτοῦ μόνῃ στρατιᾷ οὐκ ἠθέλησαν οἱ Ἀθηναῖοι ξυμβαλεῖν, ἐθάῤῥουν, καὶ ἐπίστευον μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι. τὸ δὲ μέγιστον, διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον ἐν τῷ αὐτίκα, καὶ ὅτι τοπρῶτον Λακεδαιμονίων ὀργώντων ἔμελλον πειράσεσθαι, κινδυνεύειν παντὶ τρόπῳ ἕτοιμοι ἦσαν. ὧν αἰσθανόμενοι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι φυλακὰς, ὡς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι, διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις. ὁ δὲ, ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐφιέμενος, στρατιάν τε προσαποστέλλειν ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Στρυμόνι ναυπηγίαν τριήρων παρεσκευάζετο. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, τὰ μὲν καὶ φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν οὐχ ὑπηρέτησαν αὐτῷ,

accepiſſent, tum quod Braſidas verbis ad animos hominum alliciendos appoſitis uteretur, nec vera referret, dicens, Athenienſes non auſos eſſe confligere ſecum apud Niſaeam, ubi ſuum exercitum ſolum haberet, confidebant, nec quemquam contra ſe venturum credebant. Potiſſimum vero, propter rerum novarum ſtudium, quod in praeſentia voluptatem ipſis afferebat, ſimul quod tunc primum Lacedaemoniorum, qui belli gerendi cupiditate flagrabant, periculum eſſent facturi, ad quodvis diſcrimen adeundum erant parati. Quae cum Braſidas & Athenienſes intellexiſſent, Athenienſes quidem, ut in illis temporum anguſtiis, & hieme licebat, praeſidia in urbes dimiſerunt. Ille vero, cum nuntium Lacedaemonem miſiſſet, alias copias mitti iubebat, & ipſe ad Strymonem ad naves compingendas ſe accingebat. Lacedaemonii vero, partim quidem propter invidiam, qua civitatis principes eius gloriae invidebant, partim vero, quia ſuos cives in inſula Sphacteria captos

τὰ δὲ, καὶ βουλόμενοι μᾶλλον τούς τε ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι, καὶ τὸν πόλεμον καταλῦσαι.

Bell. Pelop. an. 8. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331. Ante Apr. 9.

ρθʹ. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, Μεγαρῆς τά τε μακρὰ τείχη, ἃ σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον, κατέσκαψαν ἑλόντες ἐς ἔδαφος· καὶ Βρασίδας μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἅλωσιν ἔχων τοὺς ξυμμάχους, στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως διορύγματος ἔσω προὔχουσα, καὶ ὁ Ἄθως αὐτῆς ὄρος ὑψηλὸν τελευτᾷ ἐς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. πόλεις δὲ ἔχει, Σάνην μὲν, Ἀνδρίων ἀποικίαν, παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς τὸ πρὸς Εὔβοιαν πέλαγος τετραμμένην· τὰς δὲ ἄλλας, Θύσσον, καὶ Κλεωνὰς, καὶ Ἀκροθώους, καὶ Ὀλόφυξον, καὶ Δῖον· αἳ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις ἔθνεσι βαρβάρων διγλώσσων. καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἔνι βραχὺ, τὸ δὲ πλεῖστον, Πελασγικὸν, τῶν καὶ Λῆμνόν ποτε καὶ Ἀθήνας Τυρ-

recuperare, bellumque finire malebant, copias, quas petebat, ipsi non suppeditarunt.

CIX. Eadem hieme Megarenses, cum longos muros, quos Athenienses ipsis ereptos tenebant, recuperassent, eos aequarunt solo. Brasidas vero post Amphipolin captam, cum sociorum exercitu, quem habebat, profectus est in regionem, quae Acte appellatur. Haec autem a fossa, quam rex Persarum fecerat, introrsus prominet, & Athos ipsius mons excelsus ad Aegaeum pelagus terminatur. Urbes vero continet, Sanen, Andriorum coloniam, ad ipsam fossam, mare versus, quod Euboeam spectat; & alias, Thyssum, & Cleonas, & Acrothoos, & Olophyxum, & Dion; quae a promiscuis barbarorum bilinguium gentibus habitantur. Quin etiam exigua quaedam gentis Chalcidicae pars illic inest: sed maxima pars est Pelasgica,

σηνῶν οἰκησάντων, καὶ Βισαλτικὸν, καὶ Κρηστωνικὸν, καὶ Ἠδῶνες. κατὰ δὲ μικρὰ πολίσματα οἰκοῦσι. καὶ οἱ μὲν πλείους προσεχώρησαν τῷ Βρασίδᾳ, Σάνη δὲ καὶ Δῖον ἀντέστη· καὶ αὐτῶν τὴν χώραν ἐμμείνας τῷ στρατῷ ἐδῄου.

ρι΄. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, εὐθὺς στρατεύει ἐπὶ Τορώνην τὴν Χαλκιδικὴν κατεχομένην ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ αὐτὸν ἄνδρες ὀλίγοι ἐπήγοντο, ἑτοιμοι ὄντες τὴν πόλιν παραδοῦναι· καὶ ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον, τῷ στρατῷ ἐκαθέζετο πρὸς τὸ Διοσκούρειον, ὃ ἀπέχει τῆς πόλεως τρεῖς μάλιστα σταδίους. τὴν μὲν οὖν ἄλλην πόλιν τῶν Τορωναίων, καὶ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐμφρουροῦντας ἔλαθεν· οἱ δὲ πράσσοντες αὐτῷ, εἰδότες ὅτι ἥξοι, [καὶ] προσελθόντες τινὲς αὐτῶν λάθρα ὀλίγοι, ἐτήρουν

ex illis Tyrrhenis, qui Lemnum & Athenas quondam incoluerunt, & Bisaltica, & Crestonica, & Edonica. Habitant autem in parvis oppidulis. Harum pleraeque ad Brasidam defecerunt: sed Sane, & Dion ipsi restitit. & ideo Brasidas illic habens stativa, regionem ipsarum vastabat.

CX. Sed cum imperata facere nollent, continuo castra movit adversus Toronam Chalcidicam, quam Athenienses tenebant. Ipsumque pauci quidam, qui urbem dedere parati erant, arcessierant. Et cum eo pervenisset, dum adhuc nox esset, iam circa primum diluculum, cum exercitu consedit ad Castoris & Pollucis templum, quod ab urbe tribus ferme stadiis distat. Atque ceteris quidem Toronaeis, qui in urbe erant, & Atheniensibus, qui ibi praesidio erant, eius adventus erat ignotus; sed qui cum eo de urbis proditione egerant, cum eum venturum scirent, & aliquot ex ipsis ad eum clam accessissent, ipsius adven-

τὴν πρόσοδον· καὶ ὡς ᾔσθοντο παρόντα, ἐσκομίζουσι παρ' αὐτοὺς ἐγχειρίδια ἔχοντας ἄνδρας ψιλοὺς ἑπτά. τοσοῦτοι γὰρ μόνον, ἀνδρῶν εἴκοσι τοπρῶτον ταχθέντων, οὐ κατέδεισαν ἐσελθεῖν· (ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύνθιος) οἳ διαδύντες διὰ τοῦ πρὸς τὸ πέλαγος τείχους, καὶ λαθόντες, τούς τε ἐπὶ τοῦ ἀνώτατα φυλακτηρίου φρουροὺς, οὔσης τῆς πόλεως πρὸς [τὸν] λόφον, ἀναβάντες διέφθειραν, καὶ τὴν κατὰ Καναστραῖον πυλίδα διῄρουν.

ρια'. Ὁ δὲ Βρασίδας τῷ μὲν ἄλλῳ στρατῷ ἡσύχαζεν, ὀλίγον προελθών· ἑκατὸν δὲ πελταστὰς προπέμπει, ὅπως ὁπότε πύλαι τινὲς ἀνοιχθεῖεν, καὶ τὸ σημεῖον ἀρθείη ὃ ξυνέκειτο, πρῶτοι ἐσδράμοιεν. καὶ οἱ μὲν, χρόνου ἐγγιγνομένου, καὶ θαυμάζοντες, κατὰ μικρὸν ἐτυχον

tum observabant. Cum autem eum iam adesse sensissent, ad se deduxerunt septem viros, qui nulla alia arma praeter pugiones habebant. Tot enim dumtaxat ex viginti viris, quibus primum negotium datum fuerat, ingredi non dubitarunt: (Lysistratus vero Olynthius ipsos ducebat) qui cum per murum ad mare vergentem furtim essent introgressi, & in summam arcem (urbs enim in colle sita erat) ascendissent, milites praesidiarios, qui in ea erant, interfecerunt; & portulam, quae Canastraeum versus erat, perfregerunt.

CXI. Brasidas vero cum ceteris quidem copiis aliquantulum progressus, quiescebat: sed centum peltatos praemisit, ut, simulac portae aliquae apertae fuissent, & signum, de quo inter eos convenerat, sublatum fuisset, primi irrumperent. Atque hi quidem, cum mora fieret, & mirarentur, paulatim ad urbem accedebant. Toronaei

ἐγγὺς τῆς πόλεως προσελθόντες. οἱ δὲ τῶν Τορωναίων ἔνδοθεν παρασκευάζοντες μετὰ τῶν ἐσεληλυθότων, ὡς αὐτοῖς ἥ τε πυλὶς διῄρητο, καὶ αἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν πύλαι, τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος, ἀνεῴγοντο, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλίδα τινὰς περιαγαγόντες ἐσεκομίσαντο, ὅπως κατὰ νώτου καὶ ἀμφοτέρωθεν τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐδὲν εἰδότας ἐξαπίνης φοβήσειαν· ἔπειτα τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρὸς, ὡς εἴρητο, ἀνέσχον, καὶ διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς ἤδη τῶν πελταστῶν ἐσεδέχοντο.

ριβ'. Καὶ ὁ Βρασίδας, ἰδὼν τὸ ξύνθημα, ἔθει δρόμῳ, ἀναστήσας τὸν στρατὸν, ἐμβοήσαντάς τε ἀθρόον, καὶ ἔκπληξιν πολλὴν τοῖς ἐν τῇ πόλει παρασχόντας. καὶ οἱ μὲν, κατὰ τὰς πύλας εὐθὺς ἐσέπιπτον· οἱ δὲ, κατὰ δοκοὺς τετραγώνους, αἳ ἔτυχον τῷ τείχει πεπτωκότι καὶ οἰκοδομουμένῳ, πρὸς λίθων ἀνολκὴν προσκείμεναι. Βρα-

vero, qui cum Brasidae militibus iam ingressis in urbe rem adornabant, cum portulam perfregissent, & portas, quae ad forum ducebant, diffracto vecte aperuissent, primum quidem quosdam per portulam circumductos introduxerunt, ut oppidanos, rerum, quae gerebantur, prorsus ignaros, & a tergo & ab utroque latere repente aggressi terrerent. Deinde vero ignis signum, quod condictum fuerat, sustulerunt; & per portas, quae ad forum ducebant, iam reliquos peltatos receperunt.

CXII. Brasidas autem signo, de quo inter ipsos convenerat, conspecto, cursu contendit, cum suis copiis excitatis, quae clamore simul sublato metum ingentem oppidanis incusserunt. Atque alii quidem protinus per portas irruperunt; alii vero per trabes quadrangulares, quae muro collapso, qui reficiebatur, ad saxa tollenda erant appo-

σίδας μὲν οὖν καὶ τὸ πλῆθος εὐθὺς ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο, βουλόμενος κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως ἑλεῖν αὐτήν. ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως ἐσκεδάννυντο.

ριγ'. Τῶν δὲ Τορωναίων, γιγνομένης τῆς ἁλώσεως, τὸ μὲν πολὺ οὐδὲν εἰδὸς ἐθορυβεῖτο, οἱ δὲ πράσσοντες, καὶ οἷς ταῦτα ἤρεσκε, μετὰ τῶν εἰσελθόντων εὐθὺς ἦσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὁπλῖται καθεύδοντες ὡς πεντήκοντα) ἐπειδὴ ᾔσθοντο, οἱ μέν τινες ὀλίγοι διαφθείρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν, τῶν δὲ λοιπῶν, οἱ μὲν, πεζῇ, οἱ δὲ, ἐς τὰς ναῦς αἳ ἐφρούρουν δύο καταφυγόντες, διασώζονται ἐς τὴν Λήκυθον τὸ φρούριον ὃ εἶχον αὐτοὶ, καταλαβόντες ἄκρον τῆς πόλεως ἐς τὴν θάλασσαν ἀπειλημμένον ἐν στενῷ ἰσθμῷ. κατέφυγον δὲ καὶ

sitae. Brasidas igitur, totaque multitudo confestim ad superiorem ac eminentiorem urbis partem se convertit, quod eam a summo & prorsus occupare vellet. Reliqua vero multitudo per omnes partes nullo discrimine discurrebat.

CXIII. At Toronaeorum, dum urbs caperetur, maior quidem pars rerum ignara tumultuabatur, & vehementer trepidabat. proditionis vero auctores, & quibus haec placebant, statim se coniunxerunt cum iis, qui ingressi erant. Athenienses vero (erant enim gravis armaturae milites ad quinquaginta, qui in foro dormiebant) cum hoc sensissent, aliquot quidem ipsorum, qui in eorum manus inciderant, caesi sunt, reliqui vero, partim itinere pedestri, partim ad duas naves, quae excubias agebant, fuga se recipientes, evaserunt in Lecythum, praesidium, quod ipsi tenebant, occupata arce, quae angusto isthmo ad mare inter-

τῶν Τορωναίων ἐς αὐτοὺς ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι.

ριδʹ. Γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη, καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης, ὁ Βρασίδας τοῖς μὲν μετὰ τῶν Ἀθηναίων Τορωναίοις καταπεφευγόσι κήρυγμα ἐποιήσατο, τὸν βουλόμενον, ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἐξελθόντα, ἀδεῶς πολιτεύειν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις κήρυκα προσπέμψας, ἐξιέναι ἐκέλευεν ἐκ τῆς Ληκύθου ὑποσπόνδους, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας, ὡς οὔσης Χαλκιδέων. οἱ δὲ, ἐκλείψειν μὲν οὐκ ἔφασαν, σπείσασθαι δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι. ὁ δὲ, ἐσπείσατο δύο. ἐν ταύταις δὲ αὐτός τε τὰς ἐγγὺς οἰκίας ἐκρατύνατο, καὶ Ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα. καὶ ξύλλογον τῶν Τορωναίων ποιήσας, ἔλεξε τοῖς ἐν τῇ Ἀκάνθῳ παραπλήσια· ὅτι οὐ δίκαιον εἴη οὔτε

cepta erat. Confugerunt autem ad eos & Toronaeorum, quotquot eorum erant studiosi.

CXIV. Cum autem dies iam illuxisset, & urbs constanter teneretur, Brasidas Toronaeis quidem, qui ad Athenienses confugerant, & cum ipsis erant, per caduceatorem edixit, ut quisquis vellet, ad sua egressus, sine metu in civitate ex patriis institutis viveret. Athenienses vero, caduceatore ad eos misso, accepta fide, & sua absportantes, Lecytho, quippe quod Chalcidensium esset, exire iussit. Illi vero, se quidem locum non deserturos, dixerunt: sed tamen postularunt, ut sibi per unius diei spatium ad suorum cadavera suscipienda fidem daret. Hic vero fide publica interposita duos dies ipsis concessit. His autem diebus & ipse vicina aedificia firmavit, & Athenienses sua. Et concilio Toronaeorum coacto, iisdem verbis apud ipsos, quibus & apud Acanthios, est usus: *Non esse aequum, eos, qui secum de urbe dedenda transegissent, exi-*

τοὺς πράξαντας πρὸς αὐτὸν τὴν λῆψιν τῆς πόλεως, χείρους, οὐδὲ προδότας ἡγεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ δουλείᾳ, οὐδὲ χρήμασι πεισθέντας δρᾶσαι τοῦτο, ἀλλ᾽ ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ τῆς πόλεως· οὔτε τοὺς μὴ μετασχόντας οἴεσθαι μὴ τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι. ἀφῖχθαι γὰρ οὐ διαφθερῶν οὔτε πόλιν, οὔτε ἰδιώτην οὐδένα. τὸ δὲ κήρυγμα ποιήσασθαι τούτου ἕνεκα τοῖς παρ᾽ Ἀθηναίους καταπεφευγόσιν, ὡς ἡγούμενος οὐδὲν χείρους τῇ ἐκείνων φιλίᾳ· οὐδ᾽ ἂν σφῶν πειρασαμένους αὐτοὺς, τῶν Λακεδαιμονίων δοκεῖν ἧσσον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, ὅσῳ δικαιότερα πράσσουσιν, εὔνους ἂν σφίσι γενέσθαι· ἀπειρίᾳ δὲ νῦν πεφοβῆσθαι. τούς τε πάντας παρασκευάζεσθαι ἐκέλευεν ὡς βεβαίους τε ἐσομένους ξυμμάχους, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε ἤδη ὅ, τι ἂν ἁμαρτάνωσιν, αἰτίαν

ſtimari aut ceteris deteriores, aut proditores eſſe. nec enim pecuniis inductos hoc feciſſe, ut civitatem in ſervitutem redigerent, ſed publici commodi cauſa, ut eam in libertatem vindicarent: nec aequum eſſe, eos, qui participes non exſtitiſſent, exiſtimare, ſe non iiſdem bonis fruituros, quibus illi, quorum opera urbs dedita fuiſſet. ſe enim eo veniſſe, dicebat, *non ad perdendam civitatem, aut aliquem privatum. Idcirco autem ſe edictum propoſuiſſe illis, qui ad Athenienſes confugerant, quod eos ceteris haud deteriores cenſeret, ob amicitiam, quae ipſis cum illis interceſſiſſet. neque ſe exiſtimare, ipſos, ubi periculum fecerint ipſorum Lacedaemoniorum, minus benevolos ipſis fore; ſed multo magis, quanto magis ſe viros aequos praeſtant. Iam vero illos propter imperitiam, quod Lacedaemoniorum, ipſorumque fidei nullum periculum adhuc feciſſent, territos fuiſſe,* dicebat. Omnes autem hortabatur, *ut animis ſe praepararent ad ſocietatem conſtanter tuendam, & ad omnium eorum, quae iam poſthac peccarent, cul-*

ἕξοντας. τὰ δὲ πρότερα οὐ σφεῖς ἀδικεῖσθαι, ἀλλ᾽ ἐκείνους μᾶλλον ὑπ᾽ ἄλλων κρεισσόνων· καὶ ξυγγνώμην εἶναι εἴτι ἠναντιοῦντο.

ριε΄. Καὶ ὁ μὲν, τοιαῦτα εἰπὼν, καὶ παραθαρσύνας, διελθουσῶν τῶν σπονδῶν τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο τῇ Ληκύθῳ· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἠμύνοντό τε ἐκ φαύλου τειχίσματος, καὶ ἀπ᾽ οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν. καὶ μίαν μὲν ἡμέραν ἀπεκρούσαντο. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ, μηχανῆς μελλούσης προσάξεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀφ᾽ ἧς πῦρ ἐνήσειν διενοοῦντο ἐς τὰ ξύλινα παραφράγματα, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος ᾗ ᾤοντο μάλιστα αὐτοὺς προσκομιεῖν τὴν μηχανὴν, καὶ ἦν ἐπιμαχώτατον, πύργον ξύλινον ἐπ᾽ οἴκημα ἀντέστησαν, καὶ ὕδατος ἀμφορέας πολλοὺς καὶ πίθους ἀνεφόρησαν, καὶ λίθους

pam sustinendam. nam quod ad res praeteritas attineret, nulla iniuria se affectos esse, sed illos potius ab aliis potentioribus; & si quid sibi fuissent adversati, veniam ipsis esse dandam.

CXV. Hic igitur, cum haec dixisset, eosque bono animo esse iussisset, ubi fidei datae tempus praeteriit, Lecythum oppugnare coepit. Athenienses vero e munitione parum firma, & ex aedificiis pinnas habentibus sese defendebant. Et unum quidem diem propulsarunt. Postridie vero, cum adversarii machinam ipsis essent admoturi, ex qua ignem in ligneas munitiones iniicere in animo habebant; cumque exercitus iam accessisset ad eam partem, ad quam potissimum Athenienses machinam ab ipsis admotum iri putabant, & qua munitio maxime expugnari poterat, ligneam turrim aedificio impositam ei opposuerunt, & multas aquae amphoras, & dolia, & ingentia saxa eo comportarunt. multique mortales illuc ascende-

μεγάλους· ἄνθρωποί τε πολλοὶ ἀνέβησαν. τὸ δὲ οἴκημα, λαβὸν μεῖζον ἄχθος, ἐξαπίνης κατεῤῥάγη· καὶ ψόφου πολλοῦ γενομένου, τοὺς μὲν ἐγγὺς καὶ ὁρῶντας τῶν Ἀθηναίων ἐλύπησε μᾶλλον ἢ ἐφόβησεν. οἱ δὲ ἄπωθεν, καὶ μάλιστα οἱ διὰ πλείστου, νομίσαντες ταύτῃ ἑαλωκέναι ἤδη τὸ χωρίον, φυγῇ ἐς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς ὥρμησαν.

ρισ'. Καὶ ὁ Βρασίδας ὡς ᾔσθετο αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς ἐπάλξεις, καὶ τὸ γιγνόμενον ὁρῶν, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ, εὐθὺς τὸ τείχισμα λαμβάνει· καὶ ὅσους ἐγκατέλαβε, διέφθειρε. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ, τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκλιπόντες τὸ χωρίον, ἐς Παλλήνην διεκομίσθησαν. ὁ δὲ Βρασίδας (ἔστι γὰρ ἐν τῇ Ληκύθῳ Ἀθηνᾶς ἱερὸν, καὶ ἔτυχε κηρύξας ὅτε ἔμελλε προσβάλλειν, τῷ ἐπιβάντι πρώτῳ

runt. Aedificium autem, quod onus suscepisset gravius, quam quod sustinere posset, repente disruptum est; editoque ingenti fragore, Athenienses quidem, qui prope erant, & rem cernebant, maiore dolore, quam metu affecit. Qui vero procul aberant, praecipue vero remotissimi quique, existimantes, munitionem ab illa parte iam esse captam, fuga ad mare & ad naves contenderunt.

CXVI. Brasidas vero, cum animadvertisset, ipsos propugnaculi pinnas deseruisse, & videret id, quod acciderat, cum suis copiis irruens, munitionem confestim capit; & quotquot in ea deprehendit, interfecit. Tunc Athenienses quidem, cum hoc modo locum illum deseruissent, navigiis navibusque Pallenen se receperunt. Brasidas vero (nam in Lecytho erat Palladis templum, &, cum eam esset oppugnaturus, per praeconis vocem edixerat, se triginta ar-

τοῦ τείχους, τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου δώσειν) νομίσας ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἢ ἀνθρωπείῳ τὴν ἅλωσιν γενέσθαι, τάς τε τριάκοντα μνᾶς τῇ θεῷ ἀπέδωκεν ἐς τὸ ἱερὸν, καὶ τὴν Λήκυθον καθελὼν, καὶ ἀνασκευάσας, τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν. καὶ ὁ μὲν τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος ἅ, τε εἶχε τῶν χωρίων καθίστατο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπεβούλευε. καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντος, ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ.

ριζʹ. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους, εὐθὺς ἐκεχειρίαν ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον, νομίσαντες, Ἀθηναῖοι μὲν, οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασίδαν σφῶν προσαποστῆσαι οὐδὲν, πρὶν παρασκευάσαιντο καθ' ἡσυχίαν, καὶ ἅμα εἰ καλῶς σφίσιν ἔχοι, καὶ ξυμβῆναι τὰ πλείω· Λακεδαιμόνιοι δὲ ταῦτα τοὺς Ἀθη- Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 1/2. U. C. Varr. 33. 1/2. Post Mart. 24. sub finem an. 8.

genti minas ei daturum, qui primus murum conscendisset) ratus illum locum aliqua alia quam humana ratione captum, cum illas triginta minas Deae ad templum aedificandum dedit, tum etiam eversa Lecytho, eaque refecta, totum eius solum illi dicavit. Atque hic quidem reliquum hiemis tempus consumsit tum in locis, quae tenebat, stabiliendis, tum in clandestinis consiliis ineundis, quibus alia in suam potestatem redigeret. Hac autem hieme exacta, octavus belli annus excessit.

CXVII. Ineunte autem sequentis aestatis vere, Lacedaemonii & Athenienses statim annuas inducias fecerunt: Athenienses quidem, quod existimarent, Brasidam nullam praeterea suorum sociorum civitatem ad defectionem faciendam amplius impulsurum, priusquam ad bellum se per otium comparassent; simul etiam, si res sibi feliciter succederet, se compositionem diuturniorem facturos: Lace-

ναίους ἡγούμενοι ἅπερ ἔδεισαν φοβεῖσθαι, καὶ γενομένης ἀνακωχῆς κακῶν καὶ ταλαιπωρίας, μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς πειρασαμένους, ξυναλλαγῆναί τε, καὶ τοὺς ἄνδρας σφίσιν ἀποδόντας, σπονδὰς ποιήσασθαι καὶ ἐς τὸν πλείω χρόνον. τοὺς γὰρ δὴ ἄνδρας περὶ πλείονος ἐποιοῦντο κομίσασθαι, ὡς ἔτι Βρασίδας εὐτύχει· καὶ ἔμελλον, ἐπὶ μεῖζον χωρήσαντος αὐτοῦ, καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος, τῶν μὲν στέρεσθαι, τοῖς δ' ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνόμενοι, κινδυνεύσειν καὶ κρατήσειν. γίγνεται οὖν ἐκεχειρία αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις, ἥδε.

ριη'. ΠΕΡΙ μὲν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ μαντείου τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου, δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλόμενον ἀδόλως καὶ ἀδεῶς κατὰ τοὺς πατρίους νόμους. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις ταῦτα δοκεῖ, καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς

daemonii vero, quod putarent, Athenienses ea metuere, quae reapse metuebant, datoque malorum ac miseriarum laxamento, ubi pacis periculum fecissent, maiore compositionis faciendae desiderio flagraturos, sibique restitutis viris, quos in insula Sphacteria ceperant, ad pacem vel diuturniorem faciendam promtiores futuros. Plurimi enim faciebant suos cives recuperare, dum Brasidas adhuc rem feliciter gereret. Nam si ipse maiores progressus fecisset, & res aequasset, futurum erat, ut his quidem suis civibus privarentur, cum illis vero Atheniensibus aequis viribus certantes, belli fortunam periclitarentur, illosque fortasse vincerent. Induciae igitur inter ipsos ipsorumque socios factae sunt, in haec verba.

CXVIII. *Quod ad templum atque oraculum Apollinis Pythii attinet, nobis placet, ut qui velit, sine fraude & sine metu ex patriis institutis eo utatur. Atque Lacedaemoniis quidem, eo-*

παροῦσι· Βοιωτοὺς δὲ καὶ Φωκέας πείσειν φασὶν ἐς δύναμιν προσκηρυκευόμενοι. περὶ δὲ τῶν χρημάτων τῶν τοῦ θεοῦ ἐπιμελεῖσθαι ὅπως τοὺς ἀδικοῦντας ἐξευρήσωμεν, ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς, καὶ τῶν ἄλλων οἱ βουλόμενοι, τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι πάντες. περὶ μὲν οὖν τούτων ἔδοξε Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις, ἐὰν σπονδὰς ποιῶνται οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῆς αὐτῶν μένειν ἑκατέρους, ἔχοντας ἅπερ νῦν ἔχομεν· τοὺς μὲν, ἐν τῷ Κορυφασίῳ, ἐντὸς τῆς Βουφράδος καὶ τοῦ Τομέως μένοντας· τοὺς δὲ, ἐν Κυθήροις, μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν ξυμμαχίαν, μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς, μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς· τοὺς δὲ ἐν Νισαίᾳ καὶ Μινώᾳ, μὴ ὑπερβαίνοντας τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῶν Πυλῶν τῶν παρὰ τοῦ Νίσου ἐπὶ τὸ Ποσειδώνιον, ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδωνίου, εὐθὺς ἐπὶ τὴν γέφυραν τὴν ἐς Μίνωαν. μηδὲ Μεγαρέας καὶ τοὺς ξυμ-

rumque sociis, qui adsunt, haec placent. Dixerunt autem, se Boeotis & Phocensibus hoc pro virili parte persuasuros, caduceatore ad ipsos misso. Quod vero attinet ad Dei pecuniam, operam dare placet, ut sontes comperiamus, patriis institutis utentes utrique, & nos & vos, & ex aliis, quicunque voluerint, omnes patriis institutis utentes. De his igitur placuit Lacedaemoniis, ceterisque eorum sociis, si Athenienses pacem faciant, ut utrique in suo maneant, retinentes ea, quae nunc habemus. hi quidem Lacedaemonii in Coryphasio inter Buphradem & Tomeum manentes: hi vero Athenienses in Cytheris, ita ut neutri cum alteris societate sese permisceant, neque nos cum ipsis, neque ipsi nobiscum commercium habeant. Qui vero sunt in Nisaea & Minoa, ne transeant viam, quae est a Pylis ad Nisi sacellum & ad Neptuni delubrum, & a Neptuni delubro ad pontem,

μάχους ὑπερβαίνειν τὴν ὁδὸν ταύτην, καὶ τὴν νῆσον ἥνπερ ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντας, μήτε ἐπιμισγομένους μηδετέρους μηδετέρωσε· καὶ τὰ ἐν Τροιζῆνι ὅσαπερ νῦν ἔχουσι, καὶ οἷα ξυνέθεντο πρὸς Ἀθηναίους· καὶ τῇ θαλάσσῃ χρωμένους, ὅσα ἂν κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν. Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους πλεῖν μὴ μακρᾷ νηΐ, ἄλλῳ δὲ κωπήρει πλοίῳ, ἐς πεντακόσια τάλαντα ἄγοντι μέτρα. κήρυκι δὲ, καὶ πρεσβείᾳ, καὶ ἀκολούθοις ὁπόσοις ἂν δοκῇ περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου, καὶ δικῶν, ἐς Πελοπόννησον καὶ Ἀθήναζε σπονδὰς εἶναι ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσι, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους μὴ δέχεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, μήτε ἐλεύθερον, μήτε δοῦλον, μήτε ὑμᾶς, μήτε ἡμᾶς. δίκας τε διδόναι ὑμᾶς τε ἡμῖν, καὶ ἡμᾶς ὑμῖν κατὰ τὰ πάτρια, τὰ ἀμφίλογα δίκῃ διαλύοντας ἄνευ πολέ-

qui Minoam ſpectat. Neque Megarenſes eorumque ſocii hanc viam tranſeant, & inſulam, quam Athenienſes ceperunt, neutrique cum alteris ultro citroque commercium habeant: eaque Megarenſes retineant, quaecunque in Troezene nunc habent, & de quibuſcunque inter ipſos & Athenienſes convenit. utque mari utantur cum per omnes agri ſui partes, tum per eas, quae ad ipſorum ſocios pertinent. Item ut Lacedaemonii eorumque ſocii navigent navi non longa: ſed alio navigio, quod remis agatur, & ad quingentorum talentorum pondus vehat. Item ut caduceatori, & legatis, eorumque comitibus, quotcunque ipſis placuerit belli finiendi & controverſiarum cauſa, in Peloponneſum aut Athenas euntibus ac redeuntibus, terra marique foedera ſint. Interea vero neutri transfugas, aut liberum, aut ſervum recipiant. Item ut & a vobis apud nos & a nobis apud vos cauſa dicatur ex patriis inſtitutis, ut controverſiae iure, ſine bello dirimantur. Atque La-

μου. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις ταῦτα δοκεῖ· εἰ δέ τι ὑμῖν εἴτε καλλιώτερον, εἴτε δικαιότερον τούτων δοκεῖ εἶναι, ἰόντες ἐς Λακεδαίμονα διδάσκετε. οὐδενὸς γὰρ ἀποστήσονται ὅσα ἂν δίκαια λέγητε, οὔτε οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὔτε οἱ ξύμμαχοι. οἱ δὲ ἰόντες, τέλος ἔχοντες ἰόντων, ἧπερ καὶ ὑμεῖς ἡμᾶς κελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται. ἔδοξε τῷ δήμῳ. Ἀκάμαντις ἐπρυτάνευε, Φαίνιππος ἐγραμμάτευε, Νικιάδης ἐπεστάτει. Λάχης εἶπε, τύχῃ ἀγαθῇ τῇ Ἀθηναίων, ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν, καθὰ ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν· καὶ ὡμολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ τὴν ἐκεχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν. ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν ἡμέραν, τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνός. ἐν τούτῳ Mart. 22.
τῷ χρόνῳ ἰόντας ὡς ἀλλήλους πρέσβεις καὶ κήρυκας, ποιεῖσθαι τοὺς λόγους καθότι ἔσται ἡ κατάλυσις τοῦ

cedaemoniis quidem eorumque sociis haec placent. Quod si quid aut honestius, aut iustius his esse vobis videtur, Lacedaemonem profecti docete. nihil enim eorum, quae iusta esse demonstraritis, aut Lacedaemonii, aut eorum socii recusabunt. Qui autem eo proficiscentur, proficiscantur cum absoluta rei arbitratu suo transigendae auctoritate, quemadmodum vos quoque nos facere iubetis. Haec autem foedera ad annum durabunt. ita placuit populo. Senatores Acamantidis tribus Prytanes erant, Phaenippus scriba erat, Niciades Epistates. Laches pronuntiavit, Quod felix faustumque sit Atheniensi populo, inducias fieri, prout Lacedaemonii, eorumque socii consentiunt. Et magistratus inducias annuas esse coram populo spoponderunt. Harum autem initium fieri ab hoc die, qui est decimus quartus mensis Elaphebolionis. Hoc interim tempore utrorumque legatos, atque caduceatores, invicem adeuntes, tractare, qua ratione bellum sedari possit. Concione au-

πολέμου. ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαντας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς πρυτάνεις, πρῶτον περὶ τῆς εἰρήνης βουλεύσασθαι Ἀθηναίους, καθότι ἂν εἰσίῃ ἡ πρεσβεία περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου. σπείσασθαι δὲ αὐτίκα μάλα τὰς πρεσβείας ἐν τῷ δήμῳ τὰς παρούσας, ἦ μὴν ἐμμενεῖν ἐν ταῖς σπονδαῖς τὸν ἐνιαυτόν.

ριθʹ. Ταῦτα ξυνέθεντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὡμολόγησαν καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις, μηνὸς ἐν Λακεδαίμονι Γεραστίου δωδεκάτῃ. ξυνετίθεντο δὲ καὶ ἐσπένδοντο Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε, Ταῦρος Ἐχετιμίδα, Ἀθήναιος Περικλείδα, Φιλοχαρίδας Ἐρυξιδαΐδα· Κορινθίων δὲ, Αἰνέας Ὠκύτου, Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου· Σικυωνίων δὲ, Δαμότιμος Ναυκράτους, Ὀνάσιμος Μεγακλέους· Μεγαρέων δὲ, Νίκασος Κεκάλου, Μενεκράτης Ἀμφιδώρου· Ἐπιδαυρίων δὲ, Ἀμ-

tem ab imperatoribus & praetoribus advocata, primum populum Athenienſem de pace conſultare, prout ad ipſum legatio de bello ſedando venerit. Et primo quoque tempore legatos, qui aderunt, factis induciis apud populum ſpondere, ſe annum integrum induciarum conventis ſtaturos.

CXIX. Atque haec ſunt pacta & conventa, quae inter Lacedaemonios & Athenienſes ac utrorumque ſocios facta, ac de communi utrorumque ſententia iurata fuerunt, Geraſtii apud Lacedaemonios menſis die duodecimo. Horum autem pactorum & conventorum auctores ac ſponſores exſtitérunt ex Lacedaemoniis iſti, Taurus Echetimidae, Athenaeus Pericleidae, Philocharidas Eryxidaïdae. Ex Corinthiis, Aeneas Ocytae, Euphamidas Ariſtonymi. Ex Sicyoniis, Damotimus Naucratis, Onaſimus Megaclis. Ex Megarenſibus, Nicaſus Cecali, Menecrates Amphidori. Ex

φίας Εὐπαΐδα· Ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοὶ, Νικόστρατος Διϊτρέφους, Νικίας Νικηράτου, Αὐτοκλῆς Τολμαίου. Ἡ μὲν δὴ ἐκεχειρία, αὕτη ἐγένετο, καὶ ξυνῇεσαν ἐν αὐτῇ περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν διὰ παντὸς ἐς λόγους.

ρκ΄. Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας αἷς ἐπήρχοντο, Σκιώνη ἐν τῇ Παλλήνῃ πόλις ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων πρὸς Βρασίδαν. Φασὶ δὲ οἱ Σκιωναῖοι, Πελληνῆς μὲν εἶναι ἐκ Πελοποννήσου, πλέοντας δ' ἀπὸ Τροίας σφῶν τοὺς πρώτους κατενεχθῆναι ἐς τὸ χωρίον τοῦτο, τῷ χειμῶνι ᾧ ἐχρήσαντο Ἀχαιοὶ, καὶ αὐτοῦ οἰκῆσαι. ἀποστᾶσι δ' αὐτοῖς ὁ Βρασίδας διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν Σκιώνην, τριήρει μὲν φιλίᾳ προπλεούσῃ, αὐτὸς δὲ ἐν κελητίῳ ἄπωθεν ἐφεπόμενος, ὅπως εἰ μέν τινι τοῦ κέλητος μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἡ τριήρης ἀμύνοι αὐτῷ·

Bell. Pelop. an. 8. exeunte. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 1/2. U. C. Varr. 33. 1/2.

Epidauriis, Amphias Eupaeidae. Ex Athenienſibus imperatores, Nicoſtratus Diotrephis, Nicias Nicerati, Autocles Tolmaei filius. Atque hae quidem induciae factae ſunt, & quamdiu durarunt, utrique in colloquium de rerum maiorum foederibus perpetuo venerunt.

CXX. Per hos autem dies, quibus alteri ad alteros adibant, Scione apud Pellenen civitas ab Athenienſibus ad Braſidam defecit. Scionaei autem ſe Pellenenſes quidem eſſe dicunt, ex Peloponneſo oriundos; ſed ſuos maiores, cum a Troia navigarent, tempeſtate, qua Achivi iactati fuerunt, in eum locum delatos fuiſſe, ibique ſedes poſuiſſe. Cum autem illi defeciſſent, Braſidas noctu Scionem traiecit, triremi quidem ſocia praeeunte, ipſe vero celoce vectus eminus eam ſequens, ut, ſi forte in aliquod navigium ſua celoce maius incideret, triremis opem ipſi fer-

ἀντιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομένης, οὐ πρὸς τὸ ἔλασσον νομίζων τρέψεσθαι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸν διασώσειν. περαιωθεὶς δὲ, καὶ ξύλλογον ποιήσας τῶν Σκιωναίων, ἔλεγεν ἅ, τε ἐν τῇ Ἀκάνθῳ καὶ Τορώνῃ· καὶ προσέτι φάσκων ἀξιωτάτους αὐτοὺς εἶναι ἐπαίνου, οἵτινες, τῆς Πελλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπειλημμένης ὑπὸ Ἀθηναίων Ποτίδαιαν ἐχόντων, καὶ ὄντες οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται, αὐτεπάγγελτοι ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ οὐκ ἀνέμειναν ἀτολμίᾳ ἀνάγκην σφίσι προσγενέσθαι περὶ τοῦ φανερῶς οἰκείου ἀγαθοῦ. σημεῖόν τ᾽ εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἂν αὐτοὺς τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομεῖναι, εἰ τεθήσεται κατὰ νοῦν τὰ πράγματα· πιστοτάτους τε τῇ ἀληθείᾳ ἡγήσεσθαι αὐτοὺς Λακεδαιμονίων φίλους, καὶ τἄλλα τιμήσειν.

ret: ſi vero alia pari magnitudine triremis adveniſſet, exiſtimabat illam non recta venturam contra minus navigium, ſed contra triremem, & ſe interea ſaluti ſuae conſulturum. Cum autem eo traieciſſet, & Scionaeorum concionem advocaſſet, eadem ibi dixit, quae & Acanthi, & Toronae. Addebat praeterea, ipſos maxima laude dignos eſſe, qui, cum Pellene in iſthmo ab Athenienſibus Potidaeam tenentibus ſit intercepta, cumque nihil aliud ſint, quam inſulani, tamen ſua ſponte ad libertatem tranſierint, neque per ignaviam exſpectarint, ut ſibi neceſſitas imponeretur, qua manifeſtum domeſticum bonum ſequi cogerentur. Hoc autem argumento eſſe, ipſos vel ad quodvis aliud ſummum diſcrimen fortiter ſubeundum paratos fore, ſi res ex animi ſententia conſtituantur: ac re vera ſe fideliſſimos Lacedaemoniorum amicos illos exiſtimaturum eſſe, & aliis honoribus affecturum.

ρκα'. Καὶ οἱ μὲν Σκιωναῖοι, ἐπήρθησάν τε τοῖς λόγοις, καὶ θαρσήσαντες πάντες ὁμοίως, καὶ οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα, τόν τε πόλεμον διενοοῦντο προθύμως οἴσειν, καὶ τὸν Βρασίδαν τά τ' ἄλλα καλῶς ἐδέξαντο, καὶ δημοσίᾳ μὲν, χρυσῷ στεφάνῳ ἀνέδησαν, ὡς ἐλευθεροῦντα τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ δὲ, ἐταινίουν τε, καὶ προσήρχοντο ὥσπερ ἀθλητῇ. ὁ δὲ, τό, τε παραυτίκα φυλακήν τινα αὐτοῖς ἐγκαταλιπὼν, διέβη πάλιν. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ στρατιὰν πλείω ἐπεραίωσε, βουλόμενος μετ' αὐτῶν τῆς τε Μένδης καὶ τῆς Ποτιδαίας ἀποπειράσαι· ἡγούμενος καὶ τοὺς Ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν ὡς ἐς νῆσον, καὶ βουλόμενος φθάσαι. καί τι καὶ αὐτῷ ἐπράσσετο ἐς τὰς πόλεις ταύτας προδοσίας πέρι. καὶ ὁ μὲν ἔμελλεν ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσι ταύταις.

CXXI. Scionaei autem huius verbis elati ſunt, omneſque pariter animis confirmati, vel illi, quibus ante res, quae gerebantur, minime placebant, &. bellum alacriter ferre conſtituerunt, & Braſidam cum aliis rebus honorifice acceperunt, tum etiam publice quidem aurea corona redimierunt, ut Graeciae liberatorem, privatim vero taeniis coronabant, & ad ipſum ut ad athletam victorem officii cauſa accedebant. Ille vero confeſtim, quodam non magno praeſidio apud ipſos relicto, retro abiit. Nec multo poſt exercitum maiorem eo traiecit, quod Menden & Potidaeam cum ipſis tentare vellet: exiſtimans, & Athenienſes ad opem ipſis ferendam venturos, quippe quod inſulam incolerent, eoſque antevertere cupiens. Quin etiam nonnullos in his civitatibus ad proditionem ſollicitabat. Atque ille quidem has civitates aggreſſurus erat.

ρκβ'. Ἐν τούτῳ δὲ, τριήρει οἱ τὴν ἐκεχειρίαν περιαγγέλλοντες ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν, Ἀθηναίων μὲν, Ἀριστώνυμος, Λακεδαιμονίων δὲ, Ἀθήναιος. καὶ ἡ μὲν στρατιὰ πάλιν διέβη ἐς Τορώνην· οἱ δὲ τῷ Βρασίδᾳ ἀνήγγελλον τὴν ξυνθήκην· καὶ ἐδέξαντο πάντες οἱ ἐπὶ Θράκης ξύμμαχοι Λακεδαιμονίων τὰ πεπραγμένα. Ἀριστώνυμος δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις κατῄνει, Σκιωναίους δὲ αἰσθόμενος ἐκ λογισμοῦ τῶν ἡμερῶν ὅτι ὕστερον ἀφεστήκοιεν, οὐκ ἔφη ἐνσπόνδους ἔσεσθαι. Βρασίδας δὲ ἀντέλεγε πολλὰ, ὡς πρότερον, καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν. ὡς δ' ἀπήγγελλεν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀριστώνυμος περὶ αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι εὐθὺς ἕτοιμοι ἦσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν Σκιώνην. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, πρέσβεις πέμψαντες, παραβήσεσθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς σπονδὰς, καὶ τῆς

CXXII. Sed interea ad eum veniunt cum triremi, qui inducias renuntiarent, ex Athenienſibus, Ariſtonymus, ex Lacedaemoniis, Athenaeus. Atque exercitus quidem Toronam reverſus eſt. Legati vero conventa Braſidae renuntiarunt. Univerſi autem Lacedaemoniorum ſocii, qui in Thracia erant, res geſtas comprobarunt. Ariſtonymus autem ceteris quidem aſſentiebatur; ſed Scionaeos, quos ex dierum ſupputatione poſt initas inducias defeciſſe animadvertebat, foederis participes fore negabat. Braſidas vero contra multis verbis affirmabat, Scionem prius defectionem feciſſe, nec urbem dimittere volebat. Cum autem Ariſtonymus haec de ipſis Scionaeis Athenas renuntiaſſet, Athenienſes ad bellum Scionae confeſtim inferendum animis erant parati. Lacedaemonii vero, legatis ad Athenienſes miſſis, dicebant ipſos foedera violaturos, ſi bellum Scionaeis inferrent, urbemque Scionam ſibi vindicabant,

πόλεως ἀντεποιοῦντο, Βρασίδᾳ πιστεύοντες. δίκῃ τε ἑτοῖμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. οἱ δὲ, δίκῃ μὲν οὐκ ἤθελον κινδυνεύειν, στρατεύειν δὲ ὡς τάχιστα· ὀργὴν ποιούμενοι εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξιοῦσι σφῶν ἀφίστασθαι, τῇ κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων ἰσχύϊ ἀνωφελεῖ πιστεύοντες. εἶχε δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς ἀποστάσεως μᾶλλον ἢ οἱ Ἀθηναῖοι ἐδικαίουν. δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον ἀπέστησαν οἱ Σκιωναῖοι. ψήφισμά τ' εὐθὺς ἐποιήσαντο, Κλέωνος γνώμῃ πεισθέντες, Σκιωναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι· καὶ τἆλλα ἡσυχάζοντες, ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο. Mart. 26. anni 8.

ρκγ'. Ἐν τούτῳ δὲ Μένδη ἀφίσταται αὐτῶν, πόλις ἐν τῇ Παλλήνῃ, Ἐρετριέων ἀποικία. καὶ αὐτοὺς ἐδέξατο Ante fin. anni 8.

fidem Brasidae habentes. Et parati erant ad iudicio de ipsa disceptandum. Illi vero iudicio quidem controversiam committere, & rem in discrimen adducere, ac periclitari nolebant, sed primo quoque tempore bellum Scionae inferre volebant: irati, quod iam vel insularum incolae a se defectionem sibi faciendam censerent, terrestri Lacedaemoniorum potentia nihil ipsis in rebus maritimis profutura freti. Et profecto quod de defectione dicebatur, magis verum erat, quam vel ipsi Athenienses censerent. Nam Scionaei duobus post factas inducias diebus defecerant. Confestim autem in Cleonis sententiam decretum fecerunt de expugnandis occidendisque Scionaeis; & a ceteris belli partibus abstinentes, ad hanc unam se converterunt, & ad hoc peragendum se praeparare coeperunt.

CXXIII. Interea vero Mende urbs, quae erat sita in Pallene, Eretriensium colonia, defecit. Brasidas autem ipsos Mendaeos in fidem suam recepit, non existimans, se in-

ὁ Βρασίδας, οὐ νομίζων ἀδικεῖν, ὅτι ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ φανερῶς προσεχώρησαν. ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει τοῖς Ἀθηναίοις παραβαίνειν τὰς σπονδάς. διὸ καὶ οἱ Μενδαῖοι μᾶλλον ἐτόλμησαν, τήν τε τοῦ Βρασίδου γνώμην ὁρῶντες ἑτοίμην, τεκμαιρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς Σκιώνης, ὅτι οὐ προὐδίδου· καὶ ἅμα τῶν πρασσόντων σφίσιν ὀλίγων τε ὄντων, καὶ ὡς τότε ἐμέλλησαν, οὐκέτι ἀνέντων, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβουμένων τὸ κατάδηλον, καὶ καταβιασαμένων παρὰ γνώμην τοὺς πολλούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, εὐθὺς πυθόμενοι, πολλῷ ἔτι μᾶλλον ὀργισθέντες, παρεσκευάζοντο ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς πόλεις. καὶ Βρασίδας, προσδεχόμενος τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, ὑπεκκομίζει ἐς Ὄλυνθον τὴν Χαλκιδικὴν παῖδας καὶ γυναῖκας τῶν Σκιωναίων καὶ Μενδαίων. καὶ τῶν Πελοποννη-

iuste facere, quia Mendaei induciarum factarum tempore aperte & sine proditione deditionem fecerant. Habebat enim & ipse, quod vicissim crimini daret Atheniensibus de foederibus violatis. Quamobrem etiam Mendaei hoc facere magis sunt ausi, tum quia propensum Brasidae animum videbant, & ex ipsa Scione coniecturam facientes, quia Brasidas eam non prodebat; tum etiam quia qui proditionem cum ipsis moliebantur, quamvis pauci essent, tamen (quia rem semel susceptam, quam tunc peracturi erant, amplius intermittere nolebant, sed sibi ipsis metuebant, ne patefierent) plebem praeter omnium opinionem superaverant. Athenienses autem, cum protinus haec accepissent, multo magis irritati, se adversus utramque civitatem instruebant. Brasidas vero, cum infestum ipsorum classis adventum exspectaret, Scionaeorum & Mendaeorum liberos & coniuges in Chalcidicam Olynthum subdu-

σίων αὐτοῖς πεντακοσίους ὁπλίτας διέπεμψε, καὶ πελταστὰς τριακοσίους Χαλκιδέων· ἄρχοντά τε τῶν ἁπάντων Πολυδαμίδαν. καὶ οἱ μὲν, τὰ περὶ σφᾶς αὐτοὺς, ὡς ἐν τάχει παρεσομένων τῶν Ἀθηναίων, κοινῇ εὐτρεπίζοντο.

ρκδ΄. Βρασίδας δὲ καὶ Περδίκκας ἐν τούτῳ στρατεύουσιν ἅμα ἐπὶ Ἀῤῥίβαιον τοδεύτερον ἐς Λύγκον. καὶ ἦγον, ὁ μὲν, ὧν ἐκράτει Μακεδόνων τὴν δύναμιν, καὶ τῶν ἐνοικούντων Ἑλλήνων ὁπλίτας· ὁ δὲ, πρὸς τοῖς αὐτοῦ περιλοίποις τῶν Πελοποννησίων, Χαλκιδέας, καὶ Ἀκανθίους, καὶ τῶν ἄλλων κατὰ δύναμιν ἑκάστων. ξύμπαν δὲ τὸ ὁπλιτικὸν τῶν Ἑλλήνων, τρισχίλιοι μάλιστα. ἱππῆς δ᾽ οἱ πάντες ἠκολούθουν Μακεδόνων ξὺν Χαλκιδεῦσιν ὀλίγῳ ἐς χιλίους, καὶ ἄλλος ὅμιλος τῶν βαρβάρων πολύς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν Ἀῤῥιβαίου, καὶ

An. 9. post Apr. 9.

xit. Et ad ipſos praeſidii cauſa miſit quingentos gravis armaturae milites Peloponneſios, & trecentos peltatos Chalcidenſes, cum Polydamida ipſorum univerſorum praefecto. Atque hi quidem, quod Athenienſes propediem adfuturos exſpectarent, res ſuas communiter adornabant.

CXXIV. Braſidas vero & Perdiccas interea copiis coniunctis bellum Arrhibaeo rurſus ad Lyncum intulerunt. Et duxerunt, hic quidem, copias Macedonum, quibus imperabat, & Graecorum in Macedonia habitantium milites. Ille vero, praeter Peloponneſiorum reliquias, quas illic habebat, Chalcidenſes, & Acanthios, & ex aliis populis, pro cuiuſque facultate ac potentia. Univerſarum autem Graecarum copiarum erant fere tria millia. Equites vero univerſi, qui ſequebantur, Macedonum cum Chalcidenſibus, erant paulo pauciores quam mille. Et barbarorum alia manus permulta. Cum autem in Arrhibaei regionem

εὑρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους αὐτοῖς τοὺς Λυγκηστὰς, ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ ἐχόντων τῶν μὲν πεζῶν λόφον ἑκατέρωθεν, πεδίου δέ του μέσου ὄντος, οἱ ἱππῆς ἐς αὐτὸ καταδραμόντες, ἱππομάχησαν πρῶτα ἀμφοτέρων. ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Βρασίδας καὶ ὁ Περδίκκας, προελθόντων προτέρων ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἱππέων τῶν Λυγκηστῶν ὁπλιτῶν, καὶ ἑτοίμων ὄντων μάχεσθαι, ἀντεπαγαγόντες καὶ αὐτοὶ ξυνέβαλον, καὶ ἔτρεψαν τοὺς Λυγκηστάς. καὶ πολλοὺς μὲν διέφθειραν, οἱ δὲ λοιποὶ διαφεύγοντες πρὸς τὰ μετέωρα, ἡσύχαζον. μετὰ δὲ τοῦτο, τροπαῖον στήσαντες, δύο μὲν ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον, τοὺς Ἰλλυριοὺς μένοντες, οἳ ἔτυχον τῷ Περδίκκᾳ μισθοῦ μέλλοντες ἥξειν· ἔπειτα ὁ Περδίκκας ἐβούλετο προϊέναι ἐπὶ τὰς τοῦ Ἀῤῥιβαίου κώμας, καὶ μὴ καθῆσθαι.

irrupiſſent, & Lynceſtas caſtra ſibi oppoſita habentes inveniſſent, ipſi quoque caſtra illis oppoſita fecerunt. Cum autem pedites quidem utrinque collem haberent, in quo conſederant, planities vero inter utraque caſtra interiaceret, equites in eam decurrentes, utrinque primum equeſtre proelium commiſerunt. Deinde vero Braſidas & Perdiccas, cum Lynceſtarum gravis armaturae milites cum equitibus ex ſuo colle priores proceſſiſſent, & ad proelium committendum eſſent parati, & ipſi viciſſim ſuas copias adverſus eos produxiſſent, conflixerunt, & Lynceſtas fugarunt. Et multos quidem interfecerunt: ceteri vero in editiora loca diffugientes, ibi quieſcebant, & ab armis abſtinebant. Poſtea vero, Braſidas & Perdiccas erecto tropaeo biduum triduumve ſubſtiterunt, opperientes Illyrios, qui, a Perdicca mercede conducti, venturi erant. Deinde Perdiccas quidem adverſus Arrhibaei pagos pro-

Βρασίδας δὲ τῆς τε Μένδης περιορώμενος, μὴ τῶν Ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων τὶ πάθῃ, καὶ ἅμα τῶν Ἰλλυριῶν οὐ παρόντων, οὐ πρόθυμος ἦν, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν μᾶλλον.

ρκέ. Καὶ ἐν τούτῳ διαφερομένων αὐτῶν ἠγγέλθη, ὅτι καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ μετ' Ἀῤῥιβαίου προδόντες Περδίκκαν γεγένηνται· ὥστε ἤδη ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν, διὰ τὸ δέος αὐτῶν, ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων· κυρωθὲν δὲ οὐδὲν, ἐκ τῆς διαφορᾶς, ὁπηνίκα χρὴ ὁρμᾶσθαι, νυκτός τε ἐπιγενομένης, οἱ μὲν Μακεδόνες, καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων εὐθὺς φοβηθέντες (ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα σαφῶς ἐκπλήγνυσθαι) καὶ νομίσαντες πολλαπλασίους μὲν ἢ ἦλθον ἐπιέναι, ὅσον δὲ οὐδέπω παρεῖ-

gredi, neque ſubſidere tempuſque terere volebat. Braſidas vero de Mende ſollicitus, tum ne, ſi prius, quam ipſe eo perveniſſet, Athenienſes infeſta claſſe illuc appuliſſent, aliquam cladem acciperet, tum etiam quod Illyrii non adeſſent, non ad progrediendum, ſed ad regrediendum potius erat animo paratus.

CXXV. Interea vero, dum ipſi inter ſe contenderent, nuntiatum eſt, Illyrios etiam prodito Perdicca cum Arrhibaeo ſe coniunxiſſe. Quare cum utrique propter ipſorum metum, quod eſſent homines bellicoſi, recedere iam placeret, ſed propter contentionem nihil certi conſtitutum eſſet, quando inde diſcedendum eſſet, cumque nox interveniſſet, Macedones quidem & barbarorum multitudo, ſubito timore perculſi, (id quod magnis exercitibus contingere conſuevit, qui incertis de cauſis ſaepe animis conſternantur) & exiſtimantes, longe plures hoſtes contra ſe venire, quam reapſe veniebant, ac iamiam affore, ſe in

ναι, καταστάντες ἐς αἰφνίδιον φυγὴν, ἐχώρουν ἐπ' οἴκου. καὶ τὸν Περδίκκαν τοπρῶτον οὐκ αἰσθανόμενον, ὡς ἔγνω, ἠνάγκασαν, πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν (ἄπωθεν γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύοντο) προαπελθεῖν. Βρασίδας δὲ ἅμα τῇ ἕῳ ὡς εἶδε τοὺς Μακεδόνας προκεχωρηκότας, τούς τε Ἰλλυριοὺς καὶ τὸν Ἀῤῥίβαιον μέλλοντας ἐπιέναι, ξυναγαγὼν καὶ αὐτὸς ἐς τετράγωνον τάξιν τοὺς ὁπλίτας, καὶ τὸν ψιλὸν ὅμιλον ἐς μέσον λαβὼν, διενοεῖτο ἀναχωρεῖν. ἐκδρόμους δὲ, εἴπῃ προσβάλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τοὺς νεωτάτους. καὶ αὐτὸς λογάδας ἔχων τριακοσίους, τελευταῖος γνώμην εἶχεν, ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκεισομένοις, ἀνθιστάμενος ἀμύνεσθαι. καὶ πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, ὡς διὰ ταχέων, παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις τοιάδε.

repentinam fugam coniicientes domum tendebant. Et Perdiccam, qui fugam ipſorum initio non ſenſerat, ubi reſcivit, antequam Braſidam videret, & rem cum ipſo communicaret, (alter enim ab altero caſtra valde procul habebat) illinc ocius abire coëgerunt. Braſidas vero ſimulac dies illuxit, cum animadvertiſſet, Macedones iam diſceſſiſſe, & Illyrios ac Arrhibaeum contra ſe venturos, ipſe quoque gravis armaturae militibus in agmen quadratum coactis, & levis armaturae militibus in medium agmen receptis, illinc recedere cogitabat. Iuniores autem diſpoſuit ad excurſiones faciendas, ſi qua hoſtes ipſos invaderent. Ipſe vero cum delecta trecentorum manu in animo habebat, poſtremus & in noviſſimo agmine ſubſiſtens, primis quibuſque adverſariorum impreſſionem in ſuos facturis reſiſtere, eoſque propulſando ſe ſubducere: & antequam hoſtes appropinquarent, pro facultate, quam ipſi temporis

ρκστ'. Ει μὲν μὴ ὑπώπτευον, ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ὑμᾶς τῷ τε μεμονῶσθαι, καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες, καὶ πολλοὶ, ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην. νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν. ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια, οὐ διὰ ξυμμάχων παρουσίαν ἑκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετήν· καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἑτέρων. οἵγε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἥκετε ἐν αἷς οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους· οὐκ ἄλλῳ τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν, ἢ τῷ μαχόμενοι κρατεῖν. βαρβάρους δὲ, οὓς νῦν ἀπειρίᾳ δέδιτε, μαθεῖν χρὴ ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν, καὶ ἀφ'

anguftiae dabant, fuos milites ad rem fortiter gerendam adhortatus eft, his verbis.

CXXVI. *Nisi ego fufpicarer, viri Peloponnefii, terrore vos effe perculfos, tum quod derelicti fimus, tum etiam quod barbari, iique magno numero contra nos veniant, non ita vos docerem pariter ac adhortarer. iam vero quod ad noftrorum defertionem & ad hoftium multitudinem attinet, vobis, quae maxima funt, brevi admonitione & adhortatione perfuadere conabor. Vos enim in rebus bellicis ftrenuos effe convenit, non femper propter fociorum praefentiam, fed propter virtutem vobis infitam; nec aliorum multitudinem extimefcere. quippe qui venitis ex eiufmodi rebufpublicis, in quibus non multi paucis, fed potius pauciores pluribus imperant; qui nulla alia ratione principatum funt adepti, quam quod hoftes proeliando fuperarint. Barbaros autem (quos propter imperitiam, quod eorum nullum periculum adhuc feceritis, nunc formidatis) cum ex iis, quae in Macedonum gratiam*

ὧν ἐγὼ εἰκάζω τε, καὶ ἄλλων ἀκοῇ ἐπίσταμαι, οὐ δεινοὺς ἐσομένους. καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, διδαχὴ ἀληθὴς προσγενομένη περὶ αὐτῶν, ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομένους. οἷς δὲ βεβαίως τὶ πρόσεστιν ἀγαθὸν, μὴ προειδώς τις ἂν αὐτοῖς τολμηρότερον προσφέροιτο. οὗτοι δὲ τὴν μέλλησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις φοβεράν. καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοὶ, καὶ βοῆς μεγέθει ἀφόρητοι. ἥ τε διακενῆς ἐπανάσεισις τῶν ὅπλων ἔχει τινὰ δήλωσιν ἀπειλῆς· προσμῖξαι δὲ τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὰ οὐχ ὅμοιοι. οὔτε γὰρ τάξιν ἔχοντες, αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινα χώραν βιαζόμενοι. ἥ τε φυγὴ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῶν, ἴσην ἔχουσα δόξαν τοῦ καλοῦ, ἀνεξέλεγκτον καὶ τὸ ἀνδρεῖον ἔχει.

in proelio ante cum ipsis commisso fecistis, tum ex iis, quae ego partim coniectura, partim fama intelligo, scire debetis non fore formidabiles, ac proinde nequaquam extimescendos. Quotquot enim hostes re vera sunt infirmi, & tamen roboris speciem habent, si vera de illis experientia accedat, & ipsorum infirmitas explorate, facto periculo, cognoscatur, adversarios magis confirmant. Quibus vero aliqua fortitudo constanter adest, si quis eam ante non noverit, in eos audacius feratur. Isti vero, antequam proelium ineant, illis sunt formidabiles, qui ipsos nondum sunt experti. Nam ipso multitudinis aspectu sunt terribiles, & vociferationis magnitudine sunt intolerabiles. Et inanis illa armorum concussio quandam minarum significationem habet. Sed huiusmodi homines in ipso conflictu adversus eos, qui res istas fortiter sustinent, haud tales se praestant, quales ante congressum esse videbantur. Cum enim nullum ordinem habeant, nullamque militarem disciplinam servent, haudquaquam eos pudebit locum deserere, si ab hostibus premantur. Et cum fuga aeque honesta & gloriosa ipsis videatur

αὐτοκράτωρ δὲ μάχη μάλιστ' ἂν καὶ πρόφασιν τοῦ σώζεσθαί τινι πρεπόντως πορίσειε. τοῦ τε εἰς χεῖρας ἐλθεῖν πιστότερον τὸ ἐκφοβήσειν ἡμᾶς ἀκινδύνως ἡγοῦνται. ἐκείνῳ γὰρ ἂν πρὸ τούτου ἐχρῶντο. σαφῶς τε πᾶν τὸ προϋπάρχον δεινὸν ἀπ' αὐτῶν, ὁρᾶτε ἔργῳ μὲν βραχὺ ὄν, ὄψει δὲ καὶ ἀκοῇ κατασπέρχον. ὃ ὑπομείναντες ἐπιφερόμενον, καὶ ὅταν καιρὸς ᾖ, κόσμῳ καὶ τάξει αὖθις ὑπαγαγόντες, ἔς τε τὸ ἀσφαλὲς θᾶσσον ἀφίξεσθε, καὶ γνώσεσθε τολοιπὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄχλοι τοῖς μὲν τὴν πρώτην ἔφοδον δεξαμένοις, ἄπωθεν ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον μελλήσει ἐπικομποῦσιν· οἱ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς κατὰ πόδας, τὸ εὔψυχον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὀξεῖς ἐνδείκνυνται.

atque hostium aggressio, nullum etiam fortitudinis examen apud ipsos habeatur. Pugna autem, in qua unusquisque rem arbitratu suo gerit, cuivis etiam salutis servato decoro quaerendae occasionem facillime praebeat. Tutius autem existimant, nos eminus & sine periculo terrefacere, quam nobiscum ad manus venire. Nam si manus nobiscum conserere tutius esse duxissent, quam eminus nos terrere, profecto iam illa potius, quam ista ratione usi essent. Denique quidquid terroris hactenus vobis ab ipsis incussum est, manifeste videtis re quidem ipsa leve esse; sed aspectu tantum & auditu terrorem vobis incutere. Quem inanem terrorem, ac impressionem ingruentem si sustinueritis, &, cum tempus fuerit, servata militari disciplina ordinibusque servatis, retro vos subduxeritis, & in loca tuta citius pervenietis, & cognoscetis in posterum, huiusmodi turbas illis quidem, qui primum ipsarum impetum sustinuerint, inani minarum strepitu fortitudinem ante conflictum eminus ostentare; illis vero, qui ipsis cesserint, animi strenuitatem extra periculum positas, praecipites demonstrare, cedentium tergis instantes, ipsorumque vestigia persequentes.

ρκζ'. Τοιαῦτα ὁ Βρασίδας παραινέσας, ὑπῆγε τὸ στράτευμα. οἱ δὲ Βάρβαροι ἰδόντες, πολλῇ βοῇ καὶ θορύβῳ προσέκειντο, νομίσαντες φεύγειν τε αὐτὸν, καὶ καταλαβόντες διαφθείρειν. καὶ ὡς αὐτοῖς αἵ τε ἐκδρομαὶ, ὅπη προσπίπτοιεν, ἀπήντων, καὶ αὐτὸς ἔχων τοὺς λογάδας ἐπικειμένους ὑφίστατο, τῇ τε πρώτῃ ὁρμῇ παρὰ γνώμην ἀντέστησαν, καὶ τολοιπὸν ἐπιφερομένους μὲν δεχόμενοι ἠμύνοντο, ἡσυχαζόντων δὲ αὐτοὶ ὑπεχώρουν, τότε δὴ τῶν μετὰ τοῦ Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο, μέρος δέ τι καταλιπόντες αὐτοῖς ἐπακολουθοῦν προσβάλλειν, οἱ λοιποὶ χωρήσαντες δρόμῳ, ἐπί τε τοὺς φεύγοντας τῶν Μακεδόνων, οἷς ἐντύχοιεν, ἔκτεινον, καὶ τὴν ἐσβολὴν, ἣ

CXXVII. Brasidas suos his verbis adhortatus, exercitum pedetentim reducebat. Barbari autem, hoc animadverso, magna vociferatione ac tumultu ingruebant, existimantes eum fugere, & a se, ubi ipsum assecuti fuissent, interfectum iri sperantes. Sed cum & excursores, quacunque barbari impressionem facerent, ipsis occurrerent, ac resisterent, & ipse cum delecta trecentorum manu ipsos invadentes sustineret, ac praeter ipsorum opinionem, adversus primum impetum restitissent, & cum deinceps ipsorum quidem irruentium impetum exceptum propulsarent, ipsis vero cessantibus, nec ullam impressionem facientibus, pedem referrent, tunc vero plerique barbarorum a Graecis, qui cum Brasida in locis patentibus erant, ulterius persequendis abstinuerunt: sed cum quandam suarum copiarum non magnam partem reliquissent, quae ipsos abeuntes insequeretur ac aggrederetur, ceteri cursu contenderunt in fugientes Macedones, quorum ut in quemque incidebant,

ἔστι μεταξὺ δυοῖν λόφοιν στενὴ, ἐς τὴν Ἀῤῥιβαίου φθάσαντες προκατέλαβον, εἰδότες οὐκ οὖσαν ἄλλην τῷ Βρασίδᾳ ἀναχώρησιν. καὶ προσιόντος αὐτοῦ, ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ ἄπορον τῆς ὁδοῦ κυκλοῦνται ὡς ἀποληψόμενοι.

ρκη΄. Ὁ δὲ, γνοὺς, προεῖπε τοῖς μεθ' αὐτοῦ τριακοσίοις, ὃν ᾤετο μᾶλλον ἂν ἑλεῖν τῶν λόφων, χωρήσαντας πρὸς αὐτὸν δρόμῳ, ὡς τάχιστα ἕκαστος δύναται ἄνευ τάξεως, πειρᾶσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐκκροῦσαι τοὺς ἤδη ἐπιόντας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν πλείονα κύκλωσιν σφῶν αὐτόσε προσμίξαι. καὶ οἱ μὲν, προσπεσόντες ἐκράτησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἡ πλείων ἤδη στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ῥᾷον πρὸς αὐτὸν ἐπορεύοντο. οἱ γὰρ βάρβαροι καὶ ἐφοβήθησαν, τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου. καὶ ἐς τὸ πλεῖον οὐκέτ'

eum trucidabant. Et angustas fauces inter duos colles sitas, qua patet aditus in Arrhibaei fines, ocius praeoccuparunt, quia sciebant, nullam aliam esse viam, qua Brasidas domum cum suis copiis se recipere posset. Ipsumque iam appropinquantem in ipsis transitus angustiis, ut intercepturi, circumsistunt.

CXXVIII. Ille vero, hac re cognita, trecentis illis, quos secum ducebat, praecepit, ut in eum collem, quem facilius a se captum iri putabat, cursu contendentes, quanta maxima quisque celeritate posset, nullo ordine servato, barbaros iam contra se venientes illinc deturbare conarentur, priusquam maior numerus barbarorum, qui suos circumvenire statuerant, eo conflueret. Atque illi quidem eos, qui in colle erant, impressione in eos facta superarunt, atque reliquus Graecorum exercitus in eum collem iam facilius ibat. Nam barbari territi sunt, suis illic in fu-

ἐπηκολούθουν, νομίζοντες καὶ ἐν μεθορίοις εἶναι αὐτοὺς ἤδη, καὶ διαπεφευγέναι. Βρασίδας δὲ, ὡς ἀντελάβετο τῶν μετεώρων, κατὰ ἀσφάλειαν μᾶλλον ἰὼν, αὐθημερὸν ἀφικνεῖται εἰς Ἄρνισσαν πρῶτον, τῆς Περδίκκου ἀρχῆς. καὶ αὐτοὶ ὀργιζόμενοι οἱ στρατιῶται τῇ προαναχωρήσει τῶν Μακεδόνων, ὅσοις ἐνέτυχον κατὰ τὴν ὁδὸν ζεύγεσιν αὐτῶν βοεικοῖς, ἢ εἴ τινι σκεύει ἐκπεπτωκότι, (οἷα ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει εἰκὸς ἦν ξυμβῆναι) τὰ μὲν ὑπολύοντες κατέκοπτον, τῶν δὲ οἰκείωσιν ἐποιοῦντο. ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περδίκκας Βρασίδαν τε πολέμιον ἐνόμισε, καὶ ἐς τὸ λοιπὸν, Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ δι' Ἀθηναίους οὐ ξύνηθες μῖσος εἶχε, τῶν δὲ ἀναγκαίων ξυμφόρων διαναστὰς, ἔπρασσεν ὅτῳ τρόπῳ τάχιστα τοῖς μὲν ξυμβήσεται, τῶν δὲ ἀπαλλάξεται.

gam verſis, & ex editiore loco pulſis. nec ulterius Graecos ſunt perſecuti, quod eos in agri amici confiniis iam eſſe, & evaſiſſe arbitrarentur. Braſidas autem, ubi loca ſuperiora nactus eſt, iter tutius faciens, eodem die primum pervenit Arniſſam, quae Perdiccae imperio paret. Ipſique milites irati, quod Macedones priores receſſiſſent, ut in quaeque incidebant inter eundum, vel plauſtra boum, quae ad ipſos pertinebant, vel ſarcinas, ſi quae deciderant, (ut in nocturno & pavoris pleno receptu contigiſſe credibile erat) illa quidem concidebant, ſolventes, illas vero ſibi vindicabant. Atque hinc primum Perdiccas Braſidam hoſtem iudicavit, & in poſterum animo concepit odium in Peloponneſios, non conſuetum illud quidem, propter Athenienſes, quos oderat: ſed propter ſua neceſſaria commoda ab ipſis alienatus, operam dabat, ut quoquo modo quamprimum cum illis quidem compoſitionem faceret, ab his vero diſſociaretur.

ρκθ'. Βρασίδας δὲ, ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας ἐς Τορώνην, καταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη ἔχοντας. καὶ αὐτοῦ ἡσυχάζων, ἐς μὲν τὴν Παλλήνην ἀδύνατος ἤδη ἐνόμιζεν εἶναι διαβὰς τιμωρεῖν, τὴν δὲ Τορώνην ἐν φυλακῇ εἶχεν. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς ἐν τῇ Λύγκῳ ἐξέπλευσαν ἐπί τε τὴν Μένδην καὶ τὴν Σκιώνην οἱ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ παρεσκευάζοντο, ναυσὶ μὲν πεντήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι, ὁπλίταις δὲ χιλίοις ἑαυτῶν, καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις, καὶ Θρᾳξὶ μισθωτοῖς χιλίοις, καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων πελτασταῖς. ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Νικόστρατος ὁ Διϊτρέφους. ἄραντες δὲ ἐκ Ποτιδαίας ταῖς ναυσὶ, καὶ σχόντες κατὰ τὸ Ποσειδώνιον, ἐχώρουν ἐς τοὺς Μενδαίους. οἱ δὲ αὐτοί τε, καὶ Σκιωναίων τριακόσιοι, βεβοηθηκότες,

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 1/2. U. C. Varr. 331. Post Apr. 9. ante fin. Aug. vel init. Sept.

CXXIX. Brasidas vero ex Macedonia Toronen reversus, offendit Menden ab Atheniensibus iam occupatam. Ibique subsidens, in Pallenen quidem propter virium imbecillitatem ad opem Mendae ferendam tunc se traiicere non posse ducebat: sed Toronen praesidio tuebatur. Nam sub idem tempus, quo res apud Lyncum gestae fuerunt, Athenienses navalem expeditionem adversus Menden & Scionen susceperunt, ad quam se prius accingebant, cum quinquaginta navibus, quarum decem erant Chiae, & cum mille gravis armaturae militibus de suis popularibus, & sexcentis sagittariis, & mille Thracibus mercede conductis, aliisque peltatis, quos illinc ex suis sociis collegerant. Illis autem praeerat Nicias Nicerati, & Nicostratus Diotrephis filius. Cum autem a Potidaea cum classe solvissent, & ad eam partem appulissent, ubi erat Neptuni templum, adversus Mendaeos contenderunt. Ipsi autem Mendaei, &

Πελοποννησίων τε οἱ ἐπίκουροι, ξύμπαντες δὲ, ἑπτακόσιοι ὁπλῖται, καὶ Πολυδαμίδας ὁ ἄρχων αὐτῶν, ἔτυχον ἐξεστρατοπεδευμένοι ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ λόφου καρτεροῦ. καὶ αὐτοῖς Νικίας μὲν, Μεθωναίους τε ἔχων εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ψιλοὺς, καὶ λογάδας τῶν Ἀθηναίων ὁπλιτῶν ἑξήκοντα, καὶ τοὺς τοξότας ἅπαντας, κατὰ ἀτραπόν τινα τοῦ λόφου πειρώμενος προσβῆναι, καὶ τραυματιζόμενος ὑπ' αὐτῶν, οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι. Νικόστρατος δὲ, ἄλλῃ ἐφόδῳ ἐκ πλείονος παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ ἐπιὼν τῷ λόφῳ ὄντι δυσπροσβάτῳ, καὶ πάνυ ἐθορυβήθη, καὶ ἐς ὀλίγον ἀφίκετο πᾶν τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ὡς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες ἐστρατοπεδεύσαντο. καὶ οἱ Μενδαῖοι νυκτὸς ἐπελθούσης ἐς τὴν πόλιν ἀπῆλθον.

Scionaeorum trecenti, qui Mendaeis opem tulerant, & Peloponnesiorum auxiliarii milites, qui universi erant septingenti gravis armaturae milites, & Polydamidas ipsorum dux, extra urbem in colle natura munito castra posuerant. Et Nicias quidem cum centum & viginti Methonaeis leviter armatis, & delectis sexaginta gravis armaturae militibus Atheniensibus, omnibusque sagittariis, quos secum ducebat, per quandam collis semitam ad ipsos accedere conatus, & ab ipsis vulneratus, deturbare non potuit. Nicostratus vero, cum alio itinere, quod longo distabat intervallo, cum omni reliquo exercitu collem accessu difficilem subiisset, vehementissime trepidavit; parumque abfuit, quin totus Atheniensium exercitus vinceretur. Atque eo quidem die, quod Mendaei eorumque socii loco non cessissent, Athenienses illinc digressi, castrametati sunt.

ρλ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι περιπλεύσαντες ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης, τό, τε προάστειον εἷλον, καὶ τὴν ἡμέραν ἅπασαν ἐδῄουν τὴν γῆν, οὐδενὸς ἐπεξιόντος. ἦν γάρ τι καὶ στασιασμοῦ ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ τριακόσιοι τῶν Σκιωναίων τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ Νικίας μὲν τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ προϊὼν ἅμα ἐς τὰ μεθόρια, τῶν Σκιωναίων τὴν γῆν ἐδῄου. Νικόστρατος δὲ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὰς ἄνω πύλας, ᾗ ἐπὶ Ποτιδαίας ἔρχονται, προσεκάθητο τῇ πόλει. ὁ δὲ Πολυδαμίδας (ἔτυχε γὰρ ταύτῃ τοῖς Μενδαίοις καὶ ἐπικούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὅπλα κείμενα) διατάσσει τε ὡς ἐς μάχην, καὶ παρῄνει τοῖς Μενδαίοις ἐπεξιέναι. καί τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἀντειπόντος κατὰ τὸ στασιωτικὸν, ὅτι οὐκ ἐπέξεισιν,

Mendaei vero, cum nox advenisset, in urbem abierunt.

CXXX. Postridie vero Athenienses quidem classe circumvecti ad eam partem, quae Scionen spectabat, & suburbana ceperunt, totumque diem illum in eius agro vastando consumserunt, nemine contra prodeunte. Erat enim & nonnihil seditionis intra urbem. Illi vero trecenti Scionaei proxima nocte domum abierunt. Postridie vero Nicias quidem uno eodemque tempore cum dimidio copiarum ad confinia progressus, Scionaeorum agrum vastavit. Nicostratus vero cum reliquis copiis, a superioribus portis, qua Potidaeam itur, urbem obsedit. Polydamidas vero (forte enim ad hanc urbis partem intra muros erat militum armatorum agmen) eos ut ad proelium instruebat, & Mendaeis suadebat, ut eruptionem facerent. Et cum quidam e populo seditiose ipsi contradixisset, nec eruptionem faciendam, nec proelio opus esse affirmans: cum-

οὐδὲ δέοιτο πολεμεῖν· καὶ ὡς ἀντεῖπεν, ἐπισπασθέντος τε τῇ χειρὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ, καὶ θορυβηθέντος, ὁ δῆμος εὐθὺς ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα, περὶ ὀργῆς ἐχώρει ἐπί τε Πελοποννησίους, καὶ τοὺς τὰ ἐναντία σφίσι μετ᾽ αὐτῶν πράξαντας. καὶ προσπεσόντες, τρέπουσιν ἅμα μὲν μάχῃ αἰφνιδίῳ, ἅμα δὲ τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πυλῶν ἀνοιγομένων φοβηθέντων. ᾠήθησαν γὰρ ἀπὸ προειρημένου τινὸς αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν, κατέφυγον, ἥνπερ καὶ τὸ πρότερον αὐτοὶ εἶχον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἤδη γὰρ καὶ ὁ Νικίας ἐπαναστρέψας πρὸς τῇ πόλει ἦν) ἐσπεσόντες ἐς τὴν Μένδην πόλιν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ἀνοιχθεῖσαν, ἁπάσῃ τῇ στρατιᾷ, ὡς κατὰ κράτος ἑλόντες διήρπασαν. καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον ὥστε μὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφθείρεσθαι. καὶ τοὺς μὲν

que, ſimulac ipſi contradixiſſet, ab ipſo manu pertractus ac perturbatus fuiſſet, populus ira protinus incenſus, ſumtis armis tendit cum in Peloponneſios, tum in eos, qui cum ipſis contra ſe egerant. Impetuque in eos facto, in fugam vertit, tum ob repentinum certamen, tum ob metum Athenienſium, quibus portae fuerant apertae. Exiſtimabant enim Peloponneſii, ex aliquo compacto hanc impreſſionem ab illis in ſe factam eſſe. Atque illi quidem, quotquot ſtatim caeſi non fuerunt, in arcem confugerunt, quam ipſi vel antea tenebant. Athenienſes vero (iam enim & Nicias reverſus ad urbem erat) cum omnibus copiis irruentes in urbem Menden, quippe quae non ex conventu aperta fuiſſet, eam ut expugnatam diripuerunt. Et duces vix cohibere potuerunt ſuos milites, quin homines etiam trucidarent. Poſtea iuſſerunt Mendaeos eodem rei-

Μενδαίους μετὰ ταῦτα πολιτεύειν ἐκέλευον ὥσπερ εἰώθεσαν, αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσιν αὐτοῖς εἴ τινας ἡγοῦνται αἰτίους εἶναι τῆς ἀποστάσεως. τοὺς δ' ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἀπετείχισαν ἑκατέρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν, καὶ φυλακὴν ἐπεκαθίσαντο. ἐπειδὰν δὲ τὰ περὶ τὴν Μένδην κατέσχον, ἐπὶ τὴν Σκιώνην ἐχώρουν.

ρλα'. Οἱ δὲ, ἀντεπεξελθόντες, αὐτοὶ καὶ Πελοποννήσιοι, ἱδρύθησαν ἐπὶ καρτεροῦ λόφου πρὸ τῆς πόλεως· ὃν εἰ μὴ ἕλοιεν οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις. προσβαλόντες δ' αὐτῷ κατὰ κράτος οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ μάχῃ ἐκκρούσαντες τοὺς ἐπιόντας ἐστρατοπεδεύσαντό τε, καὶ ἐς τὸν περιτειχισμὸν, τροπαῖον στήσαντες, παρεσκευάζοντο. καὶ αὐτῶν οὐ πολὺ ὕστερον ἤδη ἐν ἔργῳ ὄντων, οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἐν τῇ Μένδῃ πολιορκούμενοι ἐπίκουροι, βιασάμενοι παρὰ θάλασσαν τὴν φυλακὴν,

publicae ſtatu uti, quo conſueverant, ita tamen, ut ipſi inter ſe quaeſtionem haberent de illis, quos defectionis auctores fuiſſe cenſuiſſent. Illos vero, qui in arce erant, muro utrinque uſque ad mare ducto circumvallarunt, & praeſidium in eo impoſuerunt. Poſtquam autem Menden in ſuam poteſtatem redegerunt, adverſus Scionen iverunt.

CXXXI. Oppidani vero cum ipſi, tum Peloponneſii, obviam illis progreſſi, in colle natura munito, ante urbem ſito, conſederunt: quem niſi hoſtes occupaſſent, ipſos circumvallare non potuiſſent: ſed Athenienſes eum ſtrenue aggreſſi, proelioque reiectis iis, qui adverſus ipſos venerant, ibi caſtra poſuerunt, & erecto tropaeo, ſe ad urbem circumvallandam parabant. Nec multo poſt, cum in eo iam opere occuparentur auxiliarii, Peloponneſiorum milites, qui in arce obſidebantur, ſuperatis hoſtium

νυκτὸς ἀφικνοῦνται. καὶ διαφυγόντες οἱ πλεῖστοι τὸ ἐπὶ τῇ Σκιώνῃ στρατόπεδον, ἐσῆλθον ἐς αὐτήν.

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 331. Antè Oct. 3.

ρλβʹ. Περιτειχιζομένης δὲ τῆς Σκιώνης, Περδίκκας τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐπικηρυκευσάμενος, ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, διὰ τὴν τοῦ Βρασίδου ἔχθραν περὶ τῆς ἐκ τῆς Λύγκου ἀναχωρήσεως, εὐθὺς τότε ἀρξάμενος πράσσειν. καὶ ἐτύγχανε γὰρ τότε Ἰσχαγόρας ὁ Λακεδαιμόνιος στρατιὰν μέλλων πεζῇ πορεύσειν ὡς Βρασίδαν. ὁ δὲ Περδίκκας, ἅμα μὲν κελεύοντος τοῦ Νικίου, ἐπειδὰν ξυνεβεβήκει ἔνδηλόν τι ποιεῖν τοῖς Ἀθηναίοις βεβαιότητος πέρι, ἅμα δ' αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος Πελοποννησίους ἐς τὴν αὐτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευάσας τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ ξένους, χρώμενος ἀεὶ τοῖς πρώτοις, διεκώλυσε τὸ στράτευμα καὶ τὴν

Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 1. U. C. Varr. 331.

custodibus, qui ad mare erant, noctu Scionen pervenerunt. Et ipsorum plerique per media Atheniensium castra ad Scionen posita evadentes, in eam sunt ingressi.

CXXXII. Dum autem Scione circumvallaretur, Perdiccas per caduceatores, quos misit ad Atheniensium duces, compositionem cum Atheniensibus fecit, odio contra Brasidam concepto, propter discessum ex Lynco, quod iam tunc tentare coeperat. Tunc etiam Ischagoras Lacedaemonius exercitum ad Brasidam itinere pedestri deducturus erat. Perdiccas vero, partim quidem Nicia iubente, ut, quando compositionem fecerat, manifestam aliquam constantiae fideique suae significationem Atheniensibus daret, partim vero quod Peloponnesios in suum agrum amplius venire nollet, cum rem Thessalis hospitibus persuasisset, quod primorum hospitio semper uteretur, Peloponnesiorum copias, & bellicum apparatum impedivit, ita ut Thes-

παρασκευὴν, ὥστε μηδὲ πειρᾶσθαι Θεσσαλῶν. Ἰσχαγόρας μέντοι, καὶ Ἀμεινίας, καὶ Ἀριστεὺς, αὐτοί τε ὡς Βρασίδαν ἀφίκοντο, ἐπιδεῖν πεμψάντων Λακεδαιμονίων τὰ πράγματα, καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῶν παρανόμως ἄνδρας ἐξῆγον ἐκ Σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων ἄρχοντας καθιστάναι, καὶ μὴ τοῖς ἐντυχοῦσιν ἐπιτρέπειν. καὶ Κλεαρίδαν μὲν τὸν Κλεωνύμου καθίστησιν ἐν Ἀμφιπόλει, Ἐπιτελίδαν δὲ τὸν Ἡγησάνδρου, ἐν Τορώνῃ.

ρλγ΄. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει Θηβαῖοι Θεσπιέων τεῖχος περιεῖλον, ἐπικαλέσαντες Ἀττικισμὸν, βουλόμενοι μὲν καὶ ἀεὶ, παρεστηκὸς δὲ ῥᾷον, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ὅ, τι ἦν αὐτῶν ἄνθος ἀπολώλει. καὶ ὁ νεὼς τῆς Ἥρας τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐν Ἄργει κατεκαύθη, Χρυσίδος τῆς ἱερείας λύχνον τινὰ θείσης ἡμμένον πρὸς Septembri. Ante Oct. 3.

ſalos ne tentare quidem voluerint. Iſchagoras tamen, & Ameinias, & Ariſteus, cum ipſi ad Braſidam pervenerunt, a Lacedaemoniis ad res inſpiciendas miſſi, tum etiam adoleſcentes ex ipſis Lacedaemoniis contra leges Sparta ſecum eduxerunt, ut eos civitatibus praeficerent, neque illarum adminiſtrationem quibuslibet permitterent. Et Clearidam quidem Cleonymi filium Amphipoli praefecerunt, Epitelidam vero Hegeſandri filium Toronae.

CXXXIII. Eadem aeſtate Thebani muros Theſpienſium diruerunt, crimini dantes, quod cum Athenienſibus ſentirent. Id quod ſemper quidem facere voluerant: ſed tunc oblata occaſione facilius fecerunt, quod in pugna cum Athenienſibus commiſſa omnis ipſorum iuventutis flos periiſſet. Templum quoque Iunonis eadem aeſtate Argis crematum eſt, quod Chryſis ſacerdos lucernam quandam vittis admoviſſet, & interim ſomno correpta fuiſſet. Unde

τὰ στέμματα, καὶ ἐπικαταδαρθούσης. ὥστε ἔλαθεν ἁφθέντα πάντα, καὶ καταφλεχθέντα. καὶ ἡ Χρυσὶς μὲν εὐθὺς τῆς νυκτὸς, δείσασα τοὺς Ἀργείους, ἐς Φλιοῦντα φεύγει. οἱ δὲ, ἄλλην ἱέρειαν ἐκ τοῦ νόμου τοῦ προκειμένου κατεστήσαντο, Φαεινίδα ὄνομα. ἔτη δὲ Χρυσὶς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν ὀκτὼ, καὶ ἔνατον ἐκ μέσου, ὅτε ἐπεφεύγει. καὶ ἡ Σκιώνη τοῦ θέρους ἤδη τελευτῶντος περιετετείχιστό τε παντελῶς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπ' αὐτῇ φυλακὴν καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

Post Ol. 3. ρλδʹ. Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι τὰ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων ἡσύχαζε, διὰ τὴν ἐκεχειρίαν. Μαντινῆς δὲ, καὶ Τεγεᾶται, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέρων ξυνέβαλον ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Ὀρεστίδος, καὶ νίκη ἀμφιδήριτος ἐγένετο. κέρας γὰρ ἑκάτεροι τρέψαντες τὸ καθ' αὑτοὺς,

accidit, ut omnia per eius imprudentiam accensa conflagrarint. Chrysis vero, metuens Argivos, protinus noctu Phliuntem confugit. Illi vero aliam sacerdotem, nomine Phaeinidem, ex civitatis instituto constituerunt. Chrysis autem octavum huius belli annum, & noni sextum mensem attigerat, cum profugit. Et Scione aestate iam extrema penitus circumvallata fuit, & Athenienses praesidio illic adversus eam relicto, cum reliquis copiis domum abierunt.

CXXXIV. Insequenti hieme Athenienses quidem & Lacedaemonii quieverunt, ac ab armis abstinuerunt, propter inducias. Sed Mantinei, & Tegeatae, & utrorumque socii ad Laodiceam, quae est in Orestide, conflixerunt, & victoria anceps exstitit. Nam utrique, cum cornu sibi op-

τροπαῖά τε ἀμφότεροι ἔστησαν, καὶ σκῦλα ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν. διαφθαρέντων μέντοι πολλῶν ἑκατέροις, καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης γενομένης, καὶ ἀφελομένης νυκτὸς τὸ ἔργον, οἱ Τεγεᾶται μὲν ἐπηυλίσαντό τε, καὶ εὐθὺς ἔστησαν τροπαῖον· Μαντινῆς δὲ ἀπεχώρησάν τε ἐς Βουκολίωνα, καὶ ὕστερον ἀντέστησαν.

ρλέ. Ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρασίδας τελευτῶντος, καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη, Ποτιδαίας. προσελθὼν γὰρ νυκτὸς, καὶ κλίμακα προσθεὶς, μέχρι μὲν τούτου ἔλαθε. τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος, οὕτως ἐς τὸ διάκενον, πρὶν ἐπανελθεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτὸν, ἡ πρόσθεσις ἐγένετο. ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθομένων πρὶν προσβῆναι, ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατιὰν, Bell. Pelop. an. 9. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332. Ante Mart. 29.

positum in fugam vertissent, tropaeum erexerunt, & Delphos spolia miserunt. Cum tamen utrinque multi caesi fuissent, & aequo Marte pugnatum fuisset, noxque proelium diremisset: Tegeatae quidem in eo loco pernoctarunt, statimque tropaeum excitarunt; Mantinei vero ad Bucolionem discesserunt, & postea vicissim & ipsi tropaeum statuerunt.

CXXXV. Eadem hieme abeunte, & vere iam appropinquante, Brasidas Potidaeam tentavit. Cum enim noctu ad eam accessisset, & scalas muris admovisset, hactenus quidem custodes latuit. Nam cum tintinnabulum praeteriisset, ita demum ad inane murorum spatium, custodibus vacuum, antequam ille, qui ipsum tintinnabulum alteri traditurus erat, rediisset eo, unde digressus fuerat, scalae admotae fuerunt. Deinde tamen, cum custodes statim strepitum sensissent, priusquam ad murum accederet, exer-

καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα· καὶ ἔνατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

citum celeriter retro reduxit, nec exſpectavit donec dies illuceſceret. Atque haec hiems exivit: huiuſque belli, quod Thucydides conſcripſit, nonus annus exceſſit.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΟΛΟΡΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ

EPITOME LIBRI V.

Annuae inter Lacedaemonios Athenienſesque induciae finitae. Delios Athenienſes ex inſula sua eiecerunt. Cap. I. *Cleon Athenienſis dux Toronen Galepſumque capit: ad Amphipolin a Braſida proelio devincitur, in eo uterque dux cecidit.* VI. X. *Poſt haec feſſi utrinque cladibus Lacedaemonii & Athenienſes, pacem fecerunt.* XVIII. *quam cum ſociorum quidam approbare nollent: ſeorſum Lacedaemonii cum Athenienſibus ſocietatem pacti ſunt.* XXIII. *Contra Corinthii & Mantinei & Elei & Chalcidenſes, cum Argivis foedus ineunt.* XXXI. *Scionen Athenienſes capiunt.* XXXII. *Interim diſſenſione inter Lacedaemonios Athenienſesque renata, cum Lacedaemonii quaedam loca ex foedere non reſtituiſſent, Boeotos contra pacta in ſocietatem recepiſſent: irati ob id Athenienſes, cum Argivis & Mantineis Eleiſque foedus iungunt.* XLVII. *Hi ſocii Epidauriis bellum faciunt: Orchomenum capiunt: Tegeam oppugnant.* LXI. LXV. *Eo moti Lacedaemonii, exercitu educto, Argivos ſociosque ad Mantineam magna pugna devicerunt:* LXIX. *Argivos ad pacem ſocietatemque faciendam adegerunt:* LXXVII. *nec multo poſt deſtructa potentia populi optimatibus rempublicam ſubiecerunt:* LXXXI. *mox vi pulſis his, plebs ad Athenienſium ſocietatem revertit.* LXXXII. *Melum Athenienſes obſeſſam expugnarunt.* LXXXIV.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ
ΟΛΟΡΟΥ
ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟΝ.

THUCYDIDIS
OLORI FILII
HISTORIAE LIBER QUINTUS.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων· καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ, Ἀθηναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν ἐκ Δήλου, ἡγησάμενοι κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν οὐ καθαροὺς ὄντας ἱερῶσθαι· καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς καθάρσεως, ᾗ πρότερόν μοι δεδήλωται, ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων, ὀρθῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν Δήλιοι

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 2/3. U. C. Varr. 33. 2/3.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 2. U. C. Varr. 332. Inter Mart. 29. & Apr. 12.

SEQUENTI aestate, induciae, quae in spatium annuum ad Pythia usque, factae fuerant, solutae sunt. Ac per illud induciarum tempus, Athenienses e Delo Delios summoverunt, quod existimarent, ipsos, quamvis ob quoddam vetus piaculi crimen polluti essent, Deo tamen esse consecratos. Simul etiam sibi restare hanc partem expiationis, quae a me superius est declarata, qua sublatis defunctorum monumentis, se recte fecisse censuerunt. At-

Ἀτραμύττειον, Φαρνάκους δόντος αὐτοῖς, ἐν τῇ Ἀσίᾳ ᾤκησαν, οὕτως ὡς ἕκαστος ὥρμητο.

Post Apr. 12. β'. Κλέων δὲ Ἀθηναίους πείσας, ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὁπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους, καὶ ἱππέας τριακοσίους, τῶν δὲ ξυμμάχων, πλείους· ναῦς δὲ τριάκοντα. σχὼν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον, ἔτι πολιορκουμένην, καὶ προσλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τῶν φρουρῶν, κατέπλευσεν ἐς τὸν Κολοφωνίων λιμένα, τῶν Τορωναίων ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων ὅτι οὐδὲ Βρασίδας ἐν τῇ Τορώνῃ, οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα τὸν λιμένα περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προσπεριέ-

que Delii quidem Atramytteium in Asia situm, quod Pharnaces ipsis dedit, incoluerunt, prout unusquisque eo proficiscebatur.

II. Cleon vero post exactas inducias, cum rem Atheniensibus persuasisset, in Thraciam navigavit, secum ducens mille & ducentos gravis armaturae milites Athenienses, & trecentos equites, & ex sociis longe plures, & triginta naves. Cum autem primum ad Scionen appulisset, quae adhuc obsidebatur, & cum illinc gravis armaturae milites ex praesidiariis assumsisset, in Colophoniorum portum, a Toronaeorum urbe non multum distantem, navigavit. Cum autem illic intellexisset ex transfugis, neque Brasidam Toronae esse, neque eos, qui intus erant, ad resistendum pares esse, cum exercitu quidem ad urbem itinere pedestri contendit; decem vero naves circummisit, ut Torones portum circumveherentur. Ac primum qui-

βαλε τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι τὸ προάστειον· καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους, μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν.

γ΄. Βοηθήσαντες δὲ ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ, προσβαλόντων τῶν Ἀθηναίων, ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο, καὶ αἱ νῆες ἅμα περιέπλεον ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι, δείσας ὁ Πασιτελίδας μὴ αἵ τε νῆες φθάσωσι λαβοῦσαι ἔρημον τὴν πόλιν, καὶ τοῦ τειχίσματος ἁλισκομένου ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ, δρόμῳ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν Τορώνην, καὶ ὁ πεζὸς ἐπισπώμενος αὐτοβοεὶ, κατὰ τὸ διῃρημένον τοῦ παλαιοῦ τείχους ξυνεσπεσών. καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων. καὶ Τορωναίων εὐθὺς ἐν χερσί· τοὺς δὲ, ζῶντας ἔλαβον, καὶ Πα-

dem ivit ad munitionem, quam Brasidas urbi circumdederat, quod suburbana includere vellet. & diruta veteris muri parte, unam urbem effecit.

III. Cum autem Athenienses eam adorti fuissent, Pasitelidas Lacedaemonius dux, & praesidium, quod illic aderat, ei succurrens, hostibus resistebat. sed cum repelleretur, & simul naves, quae circummissae fuerant, in portum circumveherentur, Pasitelidas veritus, ne naves urbem desertam praeoccuparent, & munitione capta, ipse quoque in ea caperetur, ea relicta, cursu ad urbem contendit. Sed & Athenienses, qui navibus vehebantur, Toronem praeoccuparunt, & peditatus cum vociferatione e vestigio insecutus, & simul irrumpens per illam veteris muri partem, quae diruta fuerat. Et Peloponnesios quidem, ac Toronaeos, qui repugnabant, statim interfecerunt: alios

σιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. Βρασίδας δὲ ἐβοήθει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν ἑαλωκυῖαν, ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών. ὁ δὲ Κλέων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν, κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ, πρὸς τῷ τειχίσματι· καὶ τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδραπόδισαν, αὐτοὺς δὲ, καὶ Πελοποννησίους, καὶ εἴ τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμπαντας ἐς ἑπτακοσίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς. εἷλον δὲ καὶ Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τεῖχος Βοιωτοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν Κλέων,

vero vivos ceperunt, inter quos & Pasitelidam ducem. Brasidas vero profectus est quidem ad opem Toronae ferendam: sed cum in itinere eam ab hoste captam intellexisset, se illinc recepit, quod quadraginta circiter stadiis ab ea abesset, ita ut hostem praevenire non posset. At Cleon & Athenienses duo tropaea erexerunt, unum quidem, in portu, alterum vero, ad munitionem. & Toronaeorum quidem uxores & liberos in servitutem abstraxerunt; ipsos vero, & Peloponnesios, & si quis alius Chalcidensium illic aderat, cunctos ad septingentos numero, Athenas miserunt. Atque Peloponnesii quidem postea, cum foedus initum est, ab ipsis dimissi fuerunt. ceteri vero facta capitum permutatione, ut singula pro singulis darentur, ab Olynthiis redemti fuerunt. Sub idem tempus Boeoti Panactum Atheniensium castellum per proditionem ceperunt. Cleon autem, praesidio Toronae imposito, motis inde

φυλακὴν καταστησάμενος τῆς Τορώνης, ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθω, ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

δ'. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου, τρίτος αὐτὸς, Ἀθηναίων πεμπόντων, ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. Λεοντῖνοι γὰρ, ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλοὺς, καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι. οἱ δὲ δυνατοὶ, αἰσθόμενοι, Συρακουσίους τε ἐπάγονται, καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἳ μὲν, ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι· οἱ δὲ δυνατοὶ, ὁμολογήσαντες Συρακουσίοις, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες, καὶ ἐρημώσαντες Συρακούσας, ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν. καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινες, διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι, ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν, Φωκέας τε τῆς πόλεώς τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον κατα-

castris Atho classe circumvectus, adversus Amphipolin ivit.

IV. Phaeax vero Erasistrati filius cum duobus collegis, ab Atheniensibus missus, in Italiam atque Siciliam legatus sub idem tempus cum duabus navibus transmisit. Cum enim Athenienses post compositionem inter Siculos factam, ex Sicilia discessissent, Leontini multos ad civitatis ius undique adscitos admiserunt, & plebs agrum viritim dividere in animo habebat: sed potentes cum hoc sensissent, Syracusanos arcessunt, plebemque expellunt. Et illi quidem errantes, quo quemque sors tulit, se receperunt. At potentes, inito cum Syracusanis foedere, & urbe sua relicta & vastata, Syracusas migrarunt, quas civitate donati incoluerunt. Postea vero rursus ipsorum nonnulli, quod praesentem rerum statum non probarent, relictis Syracusis, locum quendam Leontinorum urbis, nomine Phoceas,

λαμβάνουσι, καὶ Βρικιννίας, ὂν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ. καὶ τῶν τοῦ δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς. καὶ καταστάντες, ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. ἃ πυνθανόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι, τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴπως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους, καὶ τοὺς ἄλλους, ἢν δύνωνται, Σικελιώτας κοινῇ, ὡς Συρακουσίων δύναμιν περιποιουμένων, ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων. ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος, τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους· ἐν δὲ Γέλᾳ ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος, οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς· ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην, καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ καὶ ἐς τὰς Βρικιννίας ἐλθὼν, καὶ παραθαῤῥύνας, ἀπέπλει.

έ. Ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν, καὶ

occuparunt, & Bricinnias, arcem in agro Leontino munitam. Et plebis tunc exſulantis permulti ad ipſos iverunt. Et cum in loca munita ſeſe recepiſſent, illinc bellum gerere coeperunt. Quibus auditis, Athenienſes Phaeacem miſerunt, ſi quo modo (adductis ſuis ſociis, qui illic erant, aliiſque Sicilienſibus, ſi poſſent, ad bellum communiter inferendum Syracuſanis, qui potentiam ſibi comparabant) populum Leontinum conſervarent. Phaeax autem, cum eo perveniſſet, Camarinaeis quidem & Acragantinis rem perſuaſit. Sed cum ad Gelam res ei non ſucceſſiſſet, ad ceteros nequaquam perrexit, quod intelligeret, ſe rem ipſis non perſuaſurum. Quare per Siculos Catanam reverſus, ſimul etiam obiter ad Bricinnias profectus, & adhortatus eos, ut bono eſſent animo, diſceſſit.

V. Dum autem in Siciliam perveheretur, & rurſus in-

πάλιν ἀναχωρήσει, καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις ἐκπεπτωκόσιν, οἳ μετὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν, στασιασάντων Μεσσηνίων, καὶ ἐπαγαγομένων τῶν ἑτέρων Λοκρούς, ἔποικοι ἐξεπέμφθησαν. καὶ ἐγένετο Μεσσήνη Λοκρῶν τινα χρόνον. τούτοις οὖν ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν τοῖς κομιζομένοις, οὐκ ἠδίκησεν. ἐγεγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. μόνοι γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιῶται ξυνηλλάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις· οὐδ' ἂν τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἰτωνέας καὶ Μελαίους πόλεμος, ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποίκους. καὶ ὁ μὲν Φαίαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ ὕστερον ἀφίκετο.

de reverteretur, egit etiam cum nonnullis Italiae civitatibus de amicitia cum Atheniensibus ineunda. Incidit etiam in Locros, qui Messana, quam incoluerant, expulsi fuerant, in illos nimirum, qui post compositionem inter Siculos factam, cum Messanenses seditione laborarent, & eorum altera factio Locros accivisset, eo profecti fuerant, & cum illic habitarent, expulsi tamen fuerant. Messana autem in Locrorum potestate aliquamdiu fuit. Cum igitur Phaeax in hos domum redeuntes incidisset, eos nulla iniuria affecit. Locri enim cum ipso egerant de compositione cum Atheniensibus facienda. Soli enim omnium sociorum, quo tempore Siculi gratiae reconciliationem inter se fecerunt, cum Atheniensibus foedus inire noluerunt. Immo vero ne tunc quidem, nisi bellum, quod cum Itonensibus & Melaeis, finitimis & colonis suis, gerebant, ipsos tenuisset occupatos. Et Phaeax quidem postea Athenas rediit.

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 332 exeunte.

ς'. Ὁ δὲ Κλέων, ὃς ἀπὸ τῆς Τορώνης τότε περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ τῆς Ἠϊόνος, Σταγείρῳ μὲν προσβάλλει, Ἀνδρίων ἀποικίᾳ, καὶ οὐχ εἷλε· Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὡς Περδίκκαν πρέσβεις ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν, καὶ ἐς τὴν Θρᾴκην ἄλλους παρὰ Πόλλην τῶν Ὀδομάντων βασιλέα, ἄξαντα μισθοῦ Θρᾷκας ὡσπλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε περιμένων ἐν τῇ Ἠϊόνι. Βρασίδας δὲ, πυνθανόμενος ταῦτα, ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ. ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων, ἐπὶ μετεώρου, πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς Ἀμφιπόλεως. καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν. ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν αὐτόθεν ὁρμώμενος ὁ Κλέων τῷ στρατῷ· ὅπερ προσεδέχετο ποιήσειν αὐτὸν, ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ πλή-

VI. Cleon vero, qui tunc a Torone ſolvens adverſus Amphipolin claſſe circumvectus fuerat, motis caſtris ab Eïone, quam belli ſedem delegerat, Stagirum Andriorum coloniam invaſit, nec cepit, ſed Galepſum Thaſiorum coloniam expugnavit. miſſiſque ad Perdiccam legatis, ut ex ſocietatis iure cum copiis ad ſe veniret, aliis etiam in Thraciam miſſis ad Pollen Odomantum regem, qui quamplurimos Thraces mercede conduxerat, ipſe ad Eïonem hos exſpectabat. Braſidas autem his auditis, ipſe quoque ad Cerdylium caſtra hoſtibus oppoſita fecit. Hic autem locus eſt Argiliorum trans flumen editus, ab Amphipoli non procul diſtans. unde omnia proſpici poterant. Quare Cleon cum ſuis copiis clam illinc diſcedere non potuiſſet adverſus Amphipolin: quod tamen Braſidas ipſum exſpectabat facturum, & contemta ſuorum paucitate, cum prae-

θος, τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα δὲ καὶ παρεσκευάζετο Θρᾷκάς τε μισθωτοὺς πεντακοσίους καὶ χιλίους, καὶ τοὺς Ἠδῶνας πάντας παρακαλῶν πελταστὰς καὶ ἱππέας· καὶ Μυρκινίων καὶ Χαλκιδέων χιλίους πελταστὰς εἶχε πρὸς τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δ' ὁπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροίσθη, δισχίλιοι μάλιστα, καὶ ἱππῆς Ἕλληνες τριακόσιοι. τούτων Βρασίδας μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους· οἱ δ' ἄλλοι ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἐτετάχατο.

ζ'. Ὁ δὲ Κλέων, τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδας προσεδέχετο. τῶν γὰρ στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἕδρᾳ, ἀναλογιζομένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν, πρὸς οἵαν ἐμπειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἵας ἀνεπιστημοσύνης καὶ μαλακίας γενήσοιτο,

sentibus copiis contra se ascensurum. Simul autem se ad rem gerendam apparabat, mille & quingentos Thraces mercede conductos, & Edones omnes, peltatos, ac equites evocans. Habebat praeterea Myrciniorum & Chalcidensium, praeter eos, qui apud Amphipolin erant, mille peltatos. Universorum autem militum graviter armatorum summa erat ad duo millia, & trecentos Graecorum equites. Brasidas igitur cum mille & quingentis ex horum numero ad Cerdylium castra posuit. Ceteri vero intra Amphipolin cum Clearida duce instructi fuerunt.

VII. Cleon vero primum quidem quievit, deinde vero coactus est facere, quod Brasidas exspectabat. Cum enim milites diuturnum illud otium moleste ferrent, & reputarent, quale futurum esset illius imperium, quanta cum imperitia & ignavia coniunctum, adversus tantam Brasidae peritiam & audaciam, praeterea se domo invitos discessis-

καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ ὥπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι φρονεῖν. ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμεινεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζηται, περισχήσων, ἀλλ᾽ ὡς, κύκλῳ περιστὰς, βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε καὶ καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατὸν, αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος, καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Θρᾴκην, ὡς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὁπόταν βούληται, ἀμαχεί· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὔτ᾽ ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς, οὔτε κατὰ πύλας

ſe, ut ipſum ſequerentur: Cleon, cum rumorem iſtum ſenſiſſet, ipſoſque, quod in eodem loco deſiderent, gravari nollet, motis caſtris copias Amphipolin verſus duxit. Et uſus eſt eadem ratione, qua & apud Pylum rem feliciter geſſerat, ita ut ſe aliquid ſapere putaret. Neminem enim contra ſe ad pugnam proditurum ſperabat, ſed potius ſe aſcendere dicebat, ut locum inſpiceret; & maiorem apparatum exſpectabat, non ut firmiſſimo copiarum praeſidio, ſi proelium committere cogeretur, hoſtem ſuperaret, ſed ut urbem maximis copiis undique circumdatam expugnaret. Profectus igitur, caſtriſque in colle natura munito, ante Amphipolin ſito, poſitis, ipſe contemplabatur Strymonis ſtagna, & qualis eſſet urbis ſitus Thraciam verſus. Exiſtimabat autem, ſe, quotieſcunque voluiſſet, ſine certamine illinc diſceſſurum: nullus enim vel ſupra muros conſpiciebatur, vel portis exibat; omneſque

ἐξῄει· κεκλεισμέναι τε ἦσαν πᾶσαι. ὥστε καὶ μηχανὰς ὅτι οὐ κατῆλθεν ἔχων, ἁμαρτάνειν ἐδόκει. ἑλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν, διὰ τὸ ἔρημον.

η'. Ὁ δὲ Βρασίδας εὐθὺς ὡς εἶδε κινουμένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου, εἰσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὐτοῦ παρασκευὴν, καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῷ πλήθει (ἀντίπαλα γάρ πως ἦν) ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι· (τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον) τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό, τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἄνευ

clauſae erant. Quamobrem etiam exiſtimabat ſe peccaſſe, quod ſine machinis eo veniſſet. Urbem enim, quod eſſet deſerta, a ſe captum iri credebat.

VIII. Braſidas vero, ſimulac Athenienſes caſtra moviſſe cognovit, & ipſe deſcendens e Cerdylio, Amphipolin intravit. Et nullam quidem eruptionem aperte fecit, neque copias palam inſtruxit, quas adverſus Athenienſes educeret, tum quod apparatui ſuo diffideret, tum etiam quod ſuos impares hoſti putaret, non numero, (nam propemodum pares erant) ſed dignitate: (nam in illa expeditione militabat Athenienſium flos, & Lemniorum ac Imbriorum robur) ſed ſe parabat ad eos dolo aggrediendos. Si enim ſuorum paucitatem, & vilem armaturam, quam ipſa neceſſitas miniſtrarat, hoſtibus oſtendiſſet, exiſtimabat, ſe non facilius victorem fore, quam ſi ab ipſis ante conflictum conſpectus non fuiſſet, neque propter id, quod erat,

προόψεώς τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁπλίτας, καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδᾳ προστάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς ἡ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε, καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιάδε.

θʹ. ΑΝΔΡΕΣ Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἵας χώρας ἥκομεν, ὅτι ἀεὶ διὰ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ὅτῳ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι, διδάξω· ἵνα μὴ τό, τε κατ᾽ ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν, ἐνδεὲς φαινό-

in ipſorum contemtionem veniſſet. Braſidas igitur, cum centum & quinquaginta gravis armaturae milites delegiſſet, & reliquos Clearidae ducendos commiſiſſet, repente Athenienſes, priuſquam abirent, adoriri conſtituit, quod exiſtimaret, illos non pariter, ſociorum auxiliis nudatos, a ſe iterum interceptum iri, ſi auxilia ad ipſos veniſſent. Convocatis autem omnibus militibus, quod ipſorum animos confirmare, ſuumque conſilium ipſis aperire vellet, haec verba fecit.

IX. *Viri Peloponneſii, quod ex eo agro profecti ſimus, qui propter animi generoſitatem perpetuo liber eſt; quod etiam vos Dorienſes cum Ionibus proelium commiſſuri ſitis, quibus ſuperiores eſſe conſueviſtis, paucis a me declaratum eſſe ſufficiat. Quonam autem modo hoſtes aggredi ſtatuerim, docebo: ne rei novitas, quod cum paucis, non autem cum omnibus, belli fortunam ſim periclitaturus, quod virium imbecillitatem videtur indicare,*

μενον, ἀτολμίαν παράσχῃ. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρονήσει τε ἡμῶν, καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τὶς αὐτοῖς ἐς μάχην, ἀναβῆναί τε πρὸς τὸ χωρίον, καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θέαν τετραμμένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας ἁμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιστα ἰδὼν, καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται, μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος, ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμφέροντος, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο. καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα κάλλιστην δόξαν ἔχει, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι, καὶ τοῦ ὑπαπιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ,

timorem vobis incutiat. Coniicio enim, hostes, tum contemtione nostri, tum etiam quod non speraverint quemquam ad proelium contra se proditurum, locum illum conscendisse, & nunc nullis ordinibus servatis ad locorum contemplationem se convertisse, & securos esse. Quisquis autem haec hostium peccata optime animadvertit, & simul pro viribus eos aggreditur, non magis aperte, & acie palam contra ipsos instructa, quam pro eo, quod praesens rerum status ac utilitas flagitat, is ut plurimum ex animi sententia rem gerat. Haec autem belli furta pulcherrimam gloriam habent, quibus quis hostem maxime fallens, amicis maxime prosit. Dum igitur adhuc imparati confidunt, & se subducere potius, (quantum ego coniicere possum ex iis, quae video) quam remanere cogitant, dum sunt remissis animis, & priusquam animos magis componant, ego quidem cum iis, quos mecum habeo, eorum discessum antevertens, si possim, in medium eorum agmen

προόψεώς τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁπλίτας, καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδᾳ προστάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς ἡ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε, καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιάδε·

θʹ. ἌΝΔΡΕΣ Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἵας χώρας ἥκομεν, ὅτι ἀεὶ διὰ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ὅτῳ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι, διδάξω· ἵνα μὴ τό, τ[ὸ] κατ᾽ ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν, ἐνδεὲς φαινό[μενον]

in ipsorum contemtionem venisset. Brasidas igitur, cu[m] centum & quinquaginta gravis armaturae milites delegi[s]set, & reliquos Clearidae ducendos commisisset, repen[te] Athenienses, priusquam abirent, adoriri constituit, qu[od] existimaret, illos non pariter, sociorum auxiliis nudato[s] a se iterum interceptum iri, si auxilia ad ipsos venisse[t]. Convocatis autem omnibus militibus, quod ipsorum a[ni]mos confirmare, suumque consilium ipsis aperire vell[et] haec verba fecit.

IX. *Viri Peloponnesii, quod ex eo agro profecti sim[us] qui propter animi generositatem perpetuo liber est; quod etiam [vos] Dorienses cum Ionibus proelium commissuri sitis, quibus supe[rio]res esse consuevistis, paucis a me declaratum esse sufficiat. Q[ua] nam autem modo hostes aggredi statuerim, docebo: ne rei n[ovi]tas, quod cum paucis, non autem cum omnibus, belli fortun[am] sim periclitaturus, quod virium imbecillitatem videtur indic[are]*

[illegible] ἀπολμίαν παράσχῃ. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω [illegible] τε ἡμῶν, καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν [illegible] τις αὐτοῖς ἐς μάχην, ἀναβῆναί τε πρὸς τὸ χω-[illegible] καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θέαν τετραμμένους ὀλιγω-[illegible] δὲ τὰς τοιαύτας ἁμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλ-[illegible], καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπι-[illegible] ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ [illegible] τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμφέρον-[illegible] καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλ-[illegible] πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπα-[illegible] μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι [illegible]

[illegible]

καὶ φθάσας, ἢν δύνωμαι, προσπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα. σὺ δὲ, Κλεαρίδα, ὕστερον, ὅταν ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προσκείμενον, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα αὐτοὺς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τούς τ' Ἀμφιπολίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἄγων, αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγεσθαι ὡστάχιστα ξυμμίξαι. (ἐλπὶς γὰρ μάλιστα αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι. τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον, δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου) καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, ὥσπερ σε εἰκὸς, ὄντα Σπαρτιάτην· καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ νομίσατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν, καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι, καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι· καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν, καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως

cursu citato irruam. Tu vero, Clearida, mox ubi me iam in eos impressionem fecisse conspexeris, atque, ut credibile est, eos terrentem, cum tuis, & Amphipolitanis, aliisque sociis, quos tecum duces, repente portis apertis eruptionem facias, operamque des, ut quam celerrime proelio intersis. (Spes enim est, ipsos sic maxime territum iri. Qui enim pugnae superveniunt, sunt hostibus formidabiliores, quam qui iam adsunt, & pugnant.) Et cum ipse te virum fortem praebeas, sicuti Spartanum decet; tum etiam vos, socii, ipsum fortiter sequamini, & existimetis boni militis esse, velle, & erubescere, & ducibus obtemperare: atque hodierno die fore, ut aut libertatem conservetis, si rem fortiter gesseritis, & socii Lacedaemoniorum appellemini, aut Atheniensium servi, & quamvis optima conditione vobiscum actum fuerit, ita ut in servitutem non abstrahamini, aut capitali supplicio afficiamini, ser-

πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε· τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι, κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν· ἐγώ τε δείξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέλας, ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν.

ι. Ὁ μὲν Βρασίδας, τοσαῦτα εἰπὼν, τήν τε ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς, καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρακίας καλουμένας τῶν πυλῶν, ὅπως ὥσπερ εἴρητο ἐπεξίοιεν. τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου καταβάντος, καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς θυομένου, καὶ ταῦτα πράσσοντος, ἀγγέλλεται (προὐκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν) ὅτι ἥ τε στρατιὰ ἅπασα φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ ὑπὸ

vitutem tamen longe duriorem experiamini, quam ante tuleritis, ceterisque Graecis impedimento sitis, quo minus in libertatem asserantur. Quamobrem & vos rem non ignaviter geratis, animadvertentes quantis de rebus certamen sit. Et ego ostendam, me eum esse, qui non magis alios officii sui moneam, quam ipse factis praestem eadem, ad quae verbis illos adhortor.

X. Brasidas autem, cum haec tantum dixisset, tum sese ad eruptionem cum suis faciendam paravit, tum etiam reliquos, qui cum Clearida erant, ad portas, quae Thraciae vocantur, collocavit, ut, quemadmodum constitutum fuerat, eruptionem & ipsi facerent. Verum cum ipse Brasidas conspectus fuisset, dum de Cerdylio descenderet, & victimas immolaret circa Palladis templum, quod erat in urbe, quae extrinsecus manifeste conspici poterat, & dum haec ageret, Cleoni nuntiatur, (tunc enim ad loci contemplationem processerat) & omnem hostium exercitum in urbe mani-

τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ, ἀκούσας ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι πρὶν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν, καὶ οἰόμενος ὀφθήσεσθαι, ἀπελθὼν σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν, καὶ παρήγγελλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥσπερ μόνον οἷόν τ' ἦν ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠόνος. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν, καὶ τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς, ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κἀν τούτῳ Βρασίδας, ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅτι οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι. δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν. οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς

feste perspici posse, & sub portis multa equorum hominumque tanquam exeuntium vestigia apparere. Ille vero, cum haec audisset, eo perrexit. atque ubi rem vidit, quia proelio decernere nolebat ante auxiliorum adventum, quamvis se abeuntem visum iri putaret, tamen uno eodemque tempore & signum receptui dari iussit, & abeuntibus praecepit, ut ita abirent, ut sinistrum cornu praeiret, qua sola ratione Eïonem versus ipsis sese subducere licebat. Sed cum hoc ipsi lentius fieri videretur, ipse dextro cornu converso, & nudato latere, tergoque hostibus dato, exercitum abducere coepit. Interea vero Brasidas, cum opportunitatem adesse, & Atheniensium castra moveri animadvertisset, militibus, quos secum ducebat, aliisque dixit, *Isti nos non exspectant. Hoc autem ex lancearum capitumque motu perspicue patet. Qui enim hoc faciunt, ii invadentes exspectare non consueverunt. Quare nunc aliquis mihi portas*

τε πύλας τὶς ἀνοιγέτω ἐμοὶ ἃς εἴρηται, καὶ ἐπεξίωμεν ὡστάχιστα θαρσοῦντες. καὶ ὁ μὲν, κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας, καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος ἐξελθὼν, ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖαν, ἧπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε· καὶ προσβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ, καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις, κατὰ μέσον τὸ στράτευμα, τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἴρητο, ἅμα κατὰ τὰς Θρᾳκίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκήτῳ καὶ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν τὸ πρὸς τὴν Ἠόνα, ὅπερ δὴ καὶ προκεχωρήκει, εὐθὺς ἀποῤῥαγὲν ἔφευγε. καὶ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ, ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ, τιτρώσκεται· καὶ πεσόντα

aperiat, quas dictum est, & quam celerrime eruptionem confidenter faciamus. Atque ipse quidem per illas portas, quae ad vallum ducebant, perque primas longi muri, qui tunc exstabat, egressus, cursu contendit recta per illam viam, ubi nunc per firmissimam illius loci munitionem iter facienti tropaeum erectum visitur. Athenienses autem simul & sua confusione territos, & ipsius audaciam extimescentes, per medium agmen aggressus, in fugam vertit. Et Clearidas, (ut constitutum fuerat) eodem tempore per Thracias portas eruptione facta, cum exercitu in hostem ferebatur. Accidit autem, ut hac inopinata & repentina eruptione Athenienses utrinque perturbati trepidarent. Ac sinistrum quidem ipsorum cornu, quod erat Eïonem versus, quod etiam iam processerat, statim divulsum fugere coepit. Brasidas vero, hoc iam fugiente, cum in dextrum impressionem fa-

αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον, ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἔμενέ τε μᾶλλον, καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τοπρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων, καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ, ἀποθνήσκει. οἱ δὲ αὐτοῦ συστραφέντες ὁπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον, τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο, καὶ δὶς ἢ τρὶς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν πρὶν ἥ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος, καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς, καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν, ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου, καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν ἐς τὴν Ἠόνα. οἱ δὲ, τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μά-

ceret, vulneratus eſt. Atque Athenienſes quidem ipſum cadentem non animadverterunt; ſed qui proximi ſtabant, ſublatum abſportarunt. At dextrum Athenienſium cornu magis manebat. Et Cleon quidem, ita ut principio non manere conſtituerat, ſtatim fugiens, & a Myrcinio peltato exceptus, ab eo interfectus eſt. Eius vero gravis armaturae milites, cum facto globo in colle ſubſtitiſſent, Clearidam bis terve irruentem propulſarunt, nec prius ceſſerunt, quam Myrciniorum & Chalcidenſium equitatus & peltati, circumſiſtentes atque iaculis petentes, in fugam ipſos verterunt. Cum autem ſic univerſus Athenienſium exercitus iam aegre diffugeret, & ipſorum multi per montes ad varias vias ſe convertiſſent, quotquot non perierunt aut ſtatim in ipſo congreſſu, aut a Chalcidenſium equitatu, ac peltatis, reliqui Eïonem ſe receperunt. Braſidae vero milites, cum Braſidam ex proelio exportaſſent, & ſervaſſent,

χης, καὶ διασώσαντες, ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν. καὶ ᾔσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μετ' αὐτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως, νεκρούς τε ἐσκύλευσε; καὶ τροπαῖον ἔστησε.

ια'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης. καὶ τολοιπὸν οἱ Ἀμφιπολῖται, περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνουσι, καὶ τιμὰς δεδώκασιν, ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας· καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προσέθεσαν, καταβαλόντες τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφανίσαντες εἴτι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι· νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι, καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λα-

adhuc ſpirantem in urbem importarunt. Et cognovit ille quidem, ſuos viciſſe: ſed non multo ſpatio interiecto animam efflavit. Reliquus autem exercitus, qui cum Clearida erat, cum a perſequendis hoſtibus rediiſſet, cadavera ſpoliavit, & tropaeum erexit.

XI. Poſtea vero univerſi ſocii Braſidam cum armis proſecuti, publice ſepelierunt in urbe, ante forum, quod nunc eſt. Deinde Amphipolitani, cum ipſius monumentum ſepto circumdediſſent, ut heroi parentarunt, & honores tribuerunt, certamina & ſacrificia anniverſaria: coloniam etiam ipſi, ut eius conditori, attribuerunt, deiectis Agnonis aedificiis, omnique monumento deleto, ſi quid forte ſupererat, quod coloniae ab eo deductae memoriam conſervare poſſet: exiſtimantes, Braſidam quidem ſuum ſervatorem exſtitiſſe, ſimul etiam in praeſentia, propter Athenienſium

καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυνῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν, καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ ὥσπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι φρονεῖν. ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμεινεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζηται, περισχήσων, ἀλλ' ὡς, κύκλῳ περιστὰς, βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε καὶ καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρατὸν, αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος, καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Θρᾴκην, ὡς ἔχοι. ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὁπόταν βούληται, ἀμαχεί· καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὔτ' ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδεὶς, οὔτε κατὰ πύλας

ſe, ut ipſum ſequerentur: Cleon, cum rumorem iſtum ſenſiſſet, ipſoſque, quod in eodem loco deſiderent, gravari nollet, motis caſtris copias Amphipolin verſus duxit. Et uſus eſt eadem ratione, qua & apud Pylum rem feliciter geſſerat, ita ut ſe aliquid ſapere putaret. Neminem enim contra ſe ad pugnam proditurum ſperabat, ſed potius ſe aſcendere dicebat, ut locum inſpiceret; & maiorem apparatum exſpectabat, non ut firmiſſimo copiarum praeſidio, ſi proelium committere cogeretur, hoſtem ſuperaret, ſed ut urbem maximis copiis undique circumdatam expugnaret. Profectus igitur, caſtriſque in colle natura munito, ante Amphipolin ſito, poſitis, ipſe contemplabatur Strymonis ſtagna, & qualis eſſet urbis ſitus Thraciam verſus. Exiſtimabat autem, ſe, quotieſcunque voluiſſet, ſine certamine illinc diſceſſurum: nullus enim vel ſupra muros conſpiciebatur, vel portis exibat; omneſque

ἐξῄει· κεκλεισμέναι τε ἦσαν πᾶσαι. ὥστε καὶ μηχανὰς ὅτι οὐ κατῆλθεν ἔχων, ἁμαρτάνειν ἐδόκει. ἑλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν, διὰ τὸ ἔρημον.

η'. Ὁ δὲ Βρασίδας εὐθὺς ὡς εἶδε κινουμένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου, εἰσέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὑτοῦ παρασκευὴν, καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι, οὐ τῷ πλήθει (ἀντίπαλα γάρ πως ἦν) ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι· (τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε, καθαρὸν ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον) τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό, τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλισιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἄνευ

clausae erant. Quamobrem etiam existimabat se peccasse, quod sine machinis eo venisset. Urbem enim, quod esset deserta, a se captum iri credebat.

VIII. Brasidas vero, simulac Athenienses castra movisse cognovit, & ipse descendens e Cerdylio, Amphipolin intravit. Et nullam quidem eruptionem aperte fecit, neque copias palam instruxit, quas adversus Athenienses educeret, tum quod apparatui suo diffideret, tum etiam quod suos impares hosti putaret, non numero, (nam propemodum pares erant) sed dignitate: (nam in illa expeditione militabat Atheniensium flos, & Lemniorum ac Imbriorum robur) sed se parabat ad eos dolo aggrediendos. Si enim suorum paucitatem, & vilem armaturam, quam ipsa necessitas ministrarat, hostibus ostendisset, existimabat, se non facilius victorem fore, quam si ab ipsis ante conflictum conspectus non fuisset, neque propter id, quod erat,

O 4

προόψεώς τε αὐτῶν, καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως. ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ὁπλίτας, καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδᾳ προστάξας, ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα αὐτοῖς ἡ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας στρατιώτας, καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε, καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι, ἔλεγε τοιάδε.

θ'. Ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἵας χώρας ἥκομεν, ὅτι αἰεὶ διὰ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ὅτῳ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι, διδάξω· ἵνα μὴ τό, τε κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν, ἐνδεὲς φαινό-

in ipsorum contemtionem venisset. Brasidas igitur, cum centum & quinquaginta gravis armaturae milites delegisset, & reliquos Clearidae ducendos commisisset, repente Athenienses, priusquam abirent, adoriri constituit, quod existimaret, illos non pariter, sociorum auxiliis nudatos, a se iterum interceptum iri, si auxilia ad ipsos venissent. Convocatis autem omnibus militibus, quod ipsorum animos confirmare, suumque consilium ipsis aperire vellet, haec verba fecit.

IX. *Viri Peloponnesii, quod ex eo agro profecti simus, qui propter animi generositatem perpetuo liber est; quod etiam vos Dorienses cum Ionibus proelium commissuri sitis, quibus superiores esse consuevistis, paucis a me declaratum esse sufficiat. Quonam autem modo hostes aggredi statuerim, docebo: ne rei novitas, quod cum paucis, non autem cum omnibus, belli fortunam sim periclitaturus, quod virium imbecillitatem videtur indicare,*

μενον, ἀτολμίαν παράσχῃ. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρονήσει τε ἡμῶν, καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τὶς αὐτοῖς ἐς μάχην, ἀναβῆναί τε πρὸς τὸ χωρίον, καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θέαν τετραμμένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας ἁμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιστα ἰδὼν, καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται, μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος, ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμφέροντος, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο. καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι, καὶ τοῦ ὑπαπιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ,

timorem vobis incutiat. Coniicio enim, hostes, tum contemtione nostri, tum etiam quod non speraverint quemquam ad proelium contra se proditurum, locum illum conscendisse, & nunc nullis ordinibus servatis ad locorum contemplationem se convertisse, & securos esse. Quisquis autem haec hostium peccata optime animadvertit, & simul pro viribus eos aggreditur, non magis aperte, & acie palam contra ipsos instructa, quam pro eo, quod praesens rerum status ac utilitas flagitat, is ut plurimum ex animi sententia rem gerat. Haec autem belli furta pulcherrimam gloriam habent, quibus quis hostem maxime fallens, amicis maxime prosit. Dum igitur adhuc imparati confidunt, & se subducere potius, (quantum ego coniicere possum ex iis, quae video) quam remanere cogitant, dum sunt remissis animis, & priusquam animos magis componant, ego quidem cum iis, quos mecum habeo, eorum discessum antevertens, si possim, in medium eorum agmen

καὶ φθάσας, ἢν δύνωμαι, προσπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ στράτευμα. σὺ δὲ, Κλεαρίδα, ὕστερον, ὅταν ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προσκείμενον, καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς φοβοῦντα αὐτοὺς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τούς τ' Ἀμφιπολίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους ἄγων, αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν, καὶ ἐπείγεσθαι ὡστάχιστα ξυμμίξαι. (ἐλπὶς γὰρ μάλιστα αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι. τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον, δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μαχομένου) καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, ὥσπερ σε εἰκὸς, ὄντα Σπαρτιάτην· καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως, καὶ νομίσατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν, τὸ ἐθέλειν, καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι, καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι· καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ, ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν, καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως

curſu citato irruam. Tu vero, Clearida, mox ubi me iam in eos impreſſionem feciſſe conſpexeris, atque, ut credibile eſt, eos terrentem, cum tuis, & Amphipolitanis, aliiſque ſociis, quos tecum duces, repente portis apertis eruptionem facias, operamque des, ut quam celerrime proelio interſis. (Spes enim eſt, ipſos ſic maxime territum iri. Qui enim pugnae ſuperveniunt, ſunt hoſtibus formidabiliores, quam qui iam adſunt, & pugnant.) Et cum ipſe te virum fortem praebeas, ſicuti Spartanum decet; tum etiam vos, ſocii, ipſum fortiter ſequamini, & exiſtimetis boni militis eſſe, velle, & erubeſcere, & ducibus obtemperare: atque hodierno die fore, ut aut libertatem conſervetis, ſi rem fortiter geſſeritis, & ſocii Lacedaemoniorum appellemini, aut Athenienſium ſervi, & quamvis optima conditione vobiſcum actum fuerit, ita ut in ſervitutem non abſtrahamini, aut capitali ſupplicio afficiamini, ſer-

πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε· τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι, κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευθερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε, ὁρῶντες περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν· ἐγώ τε δείξω οὐ παραινέσαι οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέλας, ἢ καὶ αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν.

ι΄. Ὁ μὲν Βρασίδας, τοσαῦτα εἰπὼν, τήν τε ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτὸς, καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρακίας καλουμένας τῶν πυλῶν, ὅπως ὥσπερ εἴρητο ἐπεξίοιεν. τῷ δὲ Κλέωνι, Φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Κερδυλίου καταβάντος, καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς θυομένου, καὶ ταῦτα πράσσοντος, ἀγγέλλεται (προὐκεχωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν) ὅτι ἥτε στρατιὰ ἅπασα Φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πόλει, καὶ ὑπὸ

vitutem tamen longe duriorem experiamini, quam ante tuleritis, ceterisque Graecis impedimento sitis, quo minus in libertatem asserantur. Quamobrem & vos rem non ignaviter geratis, animadvertentes quantis de rebus certamen sit. Et ego ostendam, me eum esse, qui non magis alios officii sui moneam, quam ipse factis praestem eadem, ad quae verbis illos adhortor.

X. Brasidas autem, cum haec tantum dixisset, tum sese ad eruptionem cum suis faciendam paravit, tum etiam reliquos, qui cum Clearida erant, ad portas, quae Thraciae vocantur, collocavit, ut, quemadmodum constitutum fuerat, eruptionem & ipsi facerent. Verum cum ipse Brasidas conspectus fuisset, dum de Cerdylio descenderet, & victimas immolaret circa Palladis templum, quod erat in urbe, quae extrinsecus manifeste conspici poterat, & dum haec ageret, Cleoni nuntiatur, (tunc enim ad loci contemplationem processerat) & omnem hostium exercitum in urbe mani-

τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ, ἀκούσας ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος μάχῃ διαγωνίσασθαι πρίν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς ἥκειν, καὶ οἰόμενος ὀφθήσεσθαι, ἀπελθὼν σημαίνειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν, καὶ παρήγγελλε τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥσπερ μόνον οἷόν τ' ἦν ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠόνος. ὡς δ' αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας τὸ δεξιὸν, καὶ τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς, ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κἀν τούτῳ Βρασίδας, ὡς ὁρᾷ τὸν καιρὸν, καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅτι οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι. δῆλοι δὲ τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν. οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς

feste perspici posse, & sub portis multa equorum hominumque tanquam exeuntium vestigia apparere. Ille vero, cum haec audisset, eo perrexit. atque ubi rem vidit, quia proelio decernere nolebat ante auxiliorum adventum, quamvis se abeuntem visum iri putaret, tamen uno eodemque tempore & signum receptui dari iussit, & abeuntibus praecepit, ut ita abirent, ut sinistrum cornu praeiret, qua sola ratione Eïonem versus ipsis sese subducere licebat. Sed cum hoc ipsi lentius fieri videretur, ipse dextro cornu converso, & nudato latere, tergoque hostibus dato, exercitum abducere coepit. Interea vero Brasidas, cum opportunitatem adesse, & Atheniensium castra moveri animadvertisset, militibus, quos secum ducebat, aliisque dixit, *Isti nos non exspectant. Hoc autem ex lancearum capitumque motu perspicue patet. Qui enim hoc faciunt, ii invadentes exspectare non consueverunt. Quare nunc aliquis mihi portas*

τε πύλας τὶς ἀνοιγέτω ἐμοὶ ἃς εἴρηται, καὶ ἐπεξίωμεν ὡστάχιστα θαρσοῦντες. καὶ ὁ μὲν, κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας, καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε ὄντος ἐξελθὼν, ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐθεῖαν, ᾗπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε· καὶ προσβαλὼν τοῖς Ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀταξίᾳ, καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις, κατὰ μέσον τὸ στράτευμα, τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας, ὥσπερ εἴρητο, ἅμα κατὰ τὰς Θρακίας πύλας ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκήτῳ καὶ ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας αὐτῶν τὸ πρὸς τὴν Ἠόνα, ὅπερ δὴ καὶ προκεχωρήκει, εὐθὺς ἀποῤῥαγὲν ἔφευγε. καὶ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ, ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ, τιτρώσκεται· καὶ πεσόντα

aperiat, quas dictum est, & quam celerrime eruptionem confidenter faciamus. Atque ipse quidem per illas portas, quae ad vallum ducebant, perque primas longi muri, qui tunc extabat, egressus, cursu contendit recta per illam viam, ubi nunc per firmissimam illius loci munitionem iter facienti tropaeum erectum visitur. Athenienses autem simul & sua confusione territos, & ipsius audaciam extimescentes, per medium agmen aggressus, in fugam vertit. Et Clearidas, (ut constitutum fuerat) eodem tempore per Thracias portas eruptione facta, cum exercitu in hostem ferebatur. Accidit autem, ut hac inopinata & repentina eruptione Athenienses utrinque perturbati trepidarent. Ac sinistrum quidem ipsorum cornu, quod erat Eïonem versus, quod etiam iam processerat, statim divulsum fugere coepit. Brasidas vero, hoc iam fugiente, cum in dextrum impressionem fa-

αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον, ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἔμενέ τε μᾶλλον, καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τοπρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων, καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ, ἀποθνήσκει. οἱ δὲ αὐτοῦ συστραφέντες ὁπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον, τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο, καὶ δὶς ἢ τρὶς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν πρὶν ἥ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος, καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς, καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν, ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου, καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν ἐς τὴν Ἠόνα. οἱ δὲ, τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μά-

ceret, vulneratus eſt. Atque Athenienſes quidem ipſum cadentem non animadverterunt; ſed qui proximi ſtabant, ſublatum abſportarunt. At dextrum Athenienſium cornu magis manebat. Et Cleon quidem, ita ut principio non manere conſtituerat, ſtatim fugiens, & a Myrcinio peltato exceptus, ab eo interfectus eſt. Eius vero gravis armaturae milites, cum facto globo in colle ſubſtitiſſent, Clearidam bis terve irruentem propulſarunt, nec prius ceſſerunt, quam Myrciniorum & Chalcidenſium equitatus & peltati, circumſiſtentes atque iaculis petentes, in fugam ipſos verterunt. Cum autem ſic univerſus Athenienſium exercitus iam aegre diffugeret, & ipſorum multi per montes ad varias vias ſe convertiſſent, quotquot non perierunt aut ſtatim in ipſo congreſſu, aut a Chalcidenſium equitatu, ac peltatis, reliqui Eïonem ſe receperunt. Braſidae vero milites, cum Braſidam ex proelio exportaſſent, & ſervaſſent,

χης, καὶ διασώσαντες, ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν. καὶ ᾔσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μετ' αὐτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως, νεκρούς τε ἐσκύλευσε, καὶ τροπαῖον ἔστησε.

ια'. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης. καὶ τολοιπὸν οἱ Ἀμφιπολῖται, περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνουσι, καὶ τιμὰς δεδώκασιν, ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας· καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προσέθεσαν, καταβαλόντες τὰ Ἀγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφανίσαντες εἴτι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι· νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι, καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λα-

adhuc ſpirantem in urbem importarunt. Et cognovit ille quidem, ſuos viciſſe: ſed non multo ſpatio interiecto animam efflavit. Reliquus autem exercitus, qui cum Clearida erat, cum a perſequendis hoſtibus rediiſſet, cadavera ſpoliavit, & tropaeum erexit.

XI. Poſtea vero univerſi ſocii Braſidam cum armis proſecuti, publice ſepelierunt in urbe, ante forum, quod nunc eſt. Deinde Amphipolitani, cum ipſius monumentum ſepto circumdediſſent, ut heroi parentarunt, & honores tribuerunt, certamina & ſacrificia anniverſaria: coloniam etiam ipſi, ut eius conditori, attribuerunt, deiectis Agnonis aedificiis, omnique monumento deleto, ſi quid forte ſupererat, quod coloniae ab eo deductae memoriam conſervare poſſet: exiſtimantes, Braſidam quidem ſuum ſervatorem exſtitiſſe, ſimul etiam in praeſentia, propter Athenienſium

κεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες· τὸν δὲ Ἅγνωνα, κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων, οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως οὐδ' ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων μὲν, περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ' ἐναντίων, ἑπτά· διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου, τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο.

Ante Sept. 21. ιβ'. Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος, Ῥαμφίας, καὶ Αὐτοχαρίδας, καὶ Ἐπικυδίδας, Λακεδαιμόνιοι, ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία βοήθειαν ἦγον ἐνακοσίων ὁπλιτῶν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι, καθίσταντο ὅ, τι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ κα-

metum, Lacedaemoniorum ſocietatem ambientes; Agnonem vero, propter Athenienſium hoſtium inimicitias, non aeque ex uſu ſuo his honoribus a ſe affectum iri, nec gratos fore. Mortuos tamen Athenienſibus reddiderunt. Obierunt autem, ex Athenienſibus quidem, ad ſexcentos, ex adverſariis vero, ſeptem: quia non acie inſtructa iuſtum proelium commiſſum fuerat, ſed potius eiuſmodi caſu, metuque prius incuſſo. Cum autem Athenienſes ſuorum cadavera ſuſtuliſſent, ipſi quidem domum claſſe vecti redierunt. At qui cum Clearida erant, res Amphipolitanas conſtituebant.

XII. Sub eadem aeſtatis extremae tempora, Rhamphias, & Autocharidas, & Epicydidas, Lacedaemonii, nongentorum gravis armaturae militum ſupplementum in Thraciam ducere coeperant. Et cum Heracleam, quae eſt in

λῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν, ἔτυχεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ιγ΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, εὐθὺς μέχρι μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν· κωλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν, καὶ ἅμα Βρασίδου τεθνεῶτος, ᾧπερ ἦγον τὴν στρατιὰν, ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου· νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι, τῶν τε Ἀθηναίων ἥσσῃ ἀπεληλυθότων, καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾶν τι ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐξῄεσαν, πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας. Post Sept. 21. mox.

ιδ΄. Ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην, καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας, ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μηδετέρους, πρὸς

agro Trachinio, perveniſſent, quidquid ipſis non recte ſe habere videbatur, conſtituerunt. Sed cum ibi morarentur, hoc proelium interea commiſſum eſt, & haec aeſtas exceſſit.

XIII. Inſecutae autem hiemis initio ſtatim, Rhamphias, & qui cum eo erant, ad Pierium uſque Theſſaliae montem progreſſi ſunt. ſed cum Theſſali eos tranſire prohiberent, ſimul etiam cum Braſidas obiiſſet, ad quem has copias ducebant, domum reverterunt, exiſtimantes haudquaquam amplius huius ſupplementi longius ducendi tempus opportunum eſſe, tum quod Athenienſes proelio victi diſceſſiſſent, tum quod ipſi idonei non eſſent ad peragendum aliquid eorum, quae Braſidas animo conceperat. Praecipue vero diſceſſerunt, quod ſcirent, cum domo exiſſent, Lacedaemonios ad pacem magis animos habuiſſe propenſos.

XIV. Accidit etiam, ut, ſtatim poſt proelium ad Amphipolin commiſſum & Rhamphiae ex Theſſalia reverſio-

δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, πληγέντες ἐπί τε τῷ Δηλίῳ, καὶ δι' ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι, ἧπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδεδίεσαν σφῶν, μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι, ἐπιπλέον ἀποστῶσι. μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν. οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι, παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ λῃστευομένης

nem, neutri ullam belli partem amplius attingerent; ſed animos ad pacem potius propenſos haberent. Athenienſes quidem, quod & apud Delium, & paulo poſt rurſus ad Amphipolin, cladem accepiſſent, nec certam virium ſpem amplius haberent, qua freti foedera prius admittere noluerant, exiſtimantes, ſe propter praeſentem felicitatem ſuperiores evaſuros. Praeterea ſuos ſocios reformidabant, ne, propter ſuas belli offenſiones elati, magis a ſe deficerent. Eoſque poenitebat, quod poſt res ad Pylum geſtas, idoneam occaſionem nacti, compoſitionem non feciſſent. Lacedaemonios vero viciſſim poenitebat, quod bellum ipſis praeter opinionem eveniret, in quo, intra paucos annos Athenienſium potentiam a ſe everſum iri putarant, ſi ipſorum agrum vaſtarent. Sed & eo magis, cum in illam calamitatem incidiſſent, quam in inſula Sphacteria acceperant, quae talis fuerat, qualis nunquam ante Spartae contigerat; cumque ager latrociniis infeſtaretur ab illis, qui

τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἱλώτων καὶ ἀεὶ προσδοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες, τοῖς ἔξω πίσυνοι, πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥσπερ καὶ πρότερον, νεωτερίσωσι. ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους αὐτοῖς τὰς τριακονταετεῖς σπονδὰς ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι· καὶ ἄλλας οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνουρίαν γῆν ἀποδώσει. ὥστ' ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

ιέ. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε, καὶ

e Pylo & Cytheris prodibant; & Helotes ad hostes transfugerent; & suspicio semper esset, ne & illi, qui domi remanebant, confisi iis, qui extra erant, pro praesenti rerum suarum statu, sicut & prius, aliquas res novas molirentur. Huc accedebat, quod tricennale foedus cum Argivis ictum iam exibat; nec aliud Argivi inire volebant, nisi quis agrum Cynurium ipsis restitueret. Itaque putabant, se non posse simul bellum cum Argivis & Atheniensibus gerere. Quin etiam nonnullas Peloponnesi civitates a se ad Argivos defectionem facturas suspicabantur: quod etiam accidit.

XV. Haec igitur utrisque reputantibus, compositio facienda videbatur: nec minus Lacedaemoniis, virorum, qui in insula capti fuerant, recipiendorum desiderio. Nonnulli enim ipsorum erant & Spartani, & viri primarii, & propter parem dignitatem cum ipsis primariis cognatione con-

δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, πληγέντες ἐπί τε τῷ Δηλίῳ, καὶ δι' ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι, ἧπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδεδίεσαν σφῶν, μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι, ἐπιπλέον ἀποστῶσι. μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν. οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι, παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ λῃστευομένης

nem, neutri ullam belli partem amplius attingerent; sed animos ad pacem potius propensos haberent. Athenienses quidem, quod & apud Delium, & paulo post rursus ad Amphipolin, cladem accepissent, nec certam virium spem amplius haberent, qua freti foedera prius admittere noluerant, existimantes, se propter praesentem felicitatem superiores evasuros. Praeterea suos socios reformidabant, ne, propter suas belli offensiones elati, magis a se deficerent. Eosque poenitebat, quod post res ad Pylum gestas, idoneam occasionem nacti, compositionem non fecissent. Lacedaemonios vero vicissim poenitebat, quod bellum ipsis praeter opinionem eveniret, in quo, intra paucos annos Atheniensium potentiam a se eversum iri putarant, si ipsorum agrum vastarent. Sed & eo magis, cum in illam calamitatem incidissent, quam in insula Sphacteria acceperant, quae talis fuerat, qualis nunquam ante Spartae contigerat; cumque ager latrociniis infestaretur ab illis, qui

τῆς χώρας ἔκ τῆς Πύλου καὶ Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἱλώτων καὶ ἀεὶ προσδοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες, τοῖς ἔξω πίσυνοι, πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥσπερ καὶ πρότερον, νεωτερίσωσι. ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους αὐτοῖς τὰς τριακονταετεῖς σπονδὰς ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι· καὶ ἄλλας οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνουρίαν γῆν ἀποδώσει. ὥστ' ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

ιε'. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε, καὶ

e Pylo & Cytheris prodibant; & Helotes ad hostes transfugerent; & suspicio semper esset, ne & illi, qui domi remanebant, confisi iis, qui extra erant, pro praesenti rerum suarum statu, sicut & prius, aliquas res novas molirentur. Huc accedebat, quod tricennale foedus cum Argivis ictum iam exibat; nec aliud Argivi inire volebant, nisi quis agrum Cynurium ipsis restitueret. Itaque putabant, se non posse simul bellum cum Argivis & Athenensibus gerere. Quin etiam nonnullas Peloponnesi civitates a se ad Argivos defectionem facturas suspicabantur: quod etiam accidit.

XV. Haec igitur utrisque reputantibus, compositio facienda videbatur: nec minus Lacedaemoniis, virorum, qui in insula capti fuerant, recipiendorum desiderio. Nonnulli enim ipsorum erant & Spartani, & viri primarii, & propter parem dignitatem cum ipsis primariis cognatione con-

αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον, ἄραντες ἀπήνεγκαν. τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἔμενέ τε μᾶλλον, καὶ ὁ μὲν Κλέων, ὡς τοπρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων, καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ, ἀποθνήσκει. οἱ δὲ αὐτοῦ συστραφέντες ὁπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον, τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο, καὶ δὶς ἢ τρὶς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν πρὶν ἥ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος, καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς, καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν, ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου, καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν ἐς τὴν Ἠόνα. οἱ δὲ, τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μά-

ceret, vulneratus eſt. Atque Athenienſes quidem ipſum cadentem non animadverterunt; ſed qui proximi ſtabant, ſublatum abſportarunt. At dextrum Athenienſium cornu magis manebat. Et Cleon quidem, ita ut principio non manere conſtituerat, ſtatim fugiens, & a Myrcinio peltato exceptus, ab eo interfectus eſt. Eius vero gravis armaturae milites, cum facto globo in colle ſubſtitiſſent, Clearidam bis terve irruentem propulſarunt, nec prius ceſſerunt, quam Myrciniorum & Chalcidenſium equitatus & peltati, circumſiſtentes atque iaculis petentes, in fugam ipſos verterunt. Cum autem ſic univerſus Athenienſium exercitus iam aegre diffugeret, & ipſorum multi per montes ad varias vias ſe convertiſſent, quotquot non perierunt aut ſtatim in ipſo congreſſu, aut a Chalcidenſium equitatu, ac peltatis, reliqui Eionem ſe receperunt. Braſidae vero milites, cum Braſidam ex proelio exportaſſent, & ſervaſſent,

χῆς, καὶ διασώσαντες, ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν. καὶ ᾔσθετο μὲν ὅτι νικῶσιν οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως, νεκρούς τε ἐσκύλευσε; καὶ τροπαῖον ἔστησε.

ια΄. Μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι, δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης. καὶ τολοιπὸν οἱ Ἀμφιπολῖται, περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνουσι, καὶ τιμὰς δεδώκασιν, ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας· καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προσέθεσαν, καταβαλόντες τὰ Ἀγνώνεια οἰκοδομήματα, καὶ ἀφανίσαντες εἴτι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι· νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆσθαι, καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λα-

adhuc ſpirantem in urbem importarunt. Et cognovit ille quidem, ſuos viciſſe: ſed non multo ſpatio interiecto animam efflavit. Reliquus autem exercitus, qui cum Clearida erat, cum a perſequendis hoſtibus rediiſſet, cadavera ſpoliavit, & tropaeum erexit.

XI. Poſtea vero univerſi ſocii Braſidam cum armis proſecuti, publice ſepelierunt in urbe, ante forum, quod nunc eſt. Deinde Amphipolitani, cum ipſius monumentum ſepto circumdediſſent, ut heroi parentarunt, & honores tribuerunt, certamina & ſacrificia anniverſaria: coloniam etiam ipſi, ut eius conditori, attribuerunt, deiectis Agnonis aedificiis, omnique monumento deleto, ſi quid forte ſupererat, quod coloniae ab eo deductae memoriam conſervare poſſet: exiſtimantes, Braſidam quidem ſuum ſervatorem exſtitiſſe, ſimul etiam in praeſentia, propter Athenienſium

κεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες· τὸν δὲ Ἅγνωνα, κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων, οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως οὐδ᾽ ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων μὲν, περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ᾽ ἐναντίων, ἑπτά· διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ᾽ οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου, τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο.

Ante Sept. 21. ιβ´. Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος, Ῥαμφίας, καὶ Αὐτοχαρίδας, καὶ Ἐπικυδίδας, Λακεδαιμόνιοι, ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία βοήθειαν ἦγον ἐνακοσίων ὁπλιτῶν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι, καθίσταντο ὅ, τι αὐτοῖς ἐδόκει μὴ κα-

metum, Lacedaemoniorum ſocietatem ambientes; Agnonem vero, propter Athenienſium hoſtium inimicitias, non aeque ex uſu ſuo his honoribus a ſe affectum iri, nec gratos fore. Mortuos tamen Athenienſibus reddiderunt. Obierunt autem, ex Athenienſibus quidem, ad ſexcentos, ex adverſariis vero, ſeptem: quia non acie inſtructa iuſtum proelium commiſſum fuerat, ſed potius eiuſmodi caſu, metuque prius incuſſo. Cum autem Athenienſes ſuorum cadavera ſuſtuliſſent, ipſi quidem domum claſſe vecti redierunt. At qui cum Clearida erant, res Amphipolitanas conſtituebant.

XII. Sub eadem aeſtatis extremae tempora, Rhamphias, & Autocharidas, & Epicydidas, Lacedaemonii, nongentorum gravis armaturae militum ſupplementum in Thraciam ducere coeperant. Et cum Heracleam, quae eſt in

λῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν, ἔτυχεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ιγ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, εὐθὺς μέχρι μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν Ῥαμφίαν· κωλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν, καὶ ἅμα Βρασίδου τεθνεῶτος, ᾧπερ ἦγον τὴν στρατιὰν, ἀπετράποντο ἐπ' οἴκου· νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι εἶναι, τῶν τε Ἀθηναίων ἥσσῃ ἀπεληλυθότων, καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾷν τι ὧν κἀκεῖνος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐξῄεσαν, πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας. Post Sept. 21. mox.

ιδ'. Ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει μάχην, καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσαλίας, ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μηδετέρους, πρὸς

agro Trachinio, perveniſſent, quidquid ipſis non recte ſe habere videbatur, conſtituerunt. Sed cum ibi morarentur, hoc proelium interea commiſſum eſt, & haec aeſtas exceſſit.

XIII. Inſecutae autem hiemis initio ſtatim, Rhamphias, & qui cum eo erant, ad Pierium uſque Theſſaliae montem progreſſi ſunt. ſed cum Theſſali eos tranſire prohiberent, ſimul etiam cum Braſidas obiiſſet, ad quem has copias ducebant, domum reverterunt, exiſtimantes haudquaquam amplius huius ſupplementi longius ducendi tempus opportunum eſſe, tum quod Athenienſes proelio victi diſceſſiſſent, tum quod ipſi idonei non eſſent ad peragendum aliquid eorum, quae Braſidas animo conceperat. Praecipue vero diſceſſerunt, quod ſcirent, cum domo exiſſent, Lacedaemonios ad pacem magis animos habuiſſe propenſos.

XIV. Accidit etiam, ut, ſtatim poſt proelium ad Amphipolin commiſſum & Rhamphiae ex Theſſalia reverſio-

δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, πληγέντες ἐπί τε τῷ Δηλίῳ, καὶ δι' ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι, ἧπερ οὐ προσεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδὰς, δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδεδίεσαν σφῶν, μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι, ἐπιπλέον ἀποστῶσι. μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν. οἱ δ' αὖ Λακεδαιμόνιοι, παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ λῃστευομένης

nem, neutri ullam belli partem amplius attingerent; ſed animos ad pacem potius propenſos haberent. Athenienſes quidem, quod & apud Delium, & paulo poſt rurſus ad Amphipolin, cladem accepiſſent, nec certam virium ſpem amplius haberent, qua freti foedera prius admittere noluerant, exiſtimantes, ſe propter praeſentem felicitatem ſuperiores evaſuros. Praeterea ſuos ſocios reformidabant, ne, propter ſuas belli offenſiones elati, magis a ſe deficerent. Eoſque poenitebat, quod poſt res ad Pylum geſtas, idoneam occaſionem nacti, compoſitionem non feciſſent. Lacedaemonios vero viciſſim poenitebat, quod bellum ipſis praeter opinionem eveniret, in quo, intra paucos annos Athenienſium potentiam a ſe everſum iri putarant, ſi ipſorum agrum vaſtarent. Sed & eo magis, cum in illam calamitatem incidiſſent, quam in inſula Sphacteria acceperant, quae talis fuerat, qualis nunquam ante Spartae contigerat; cumque ager latrociniis infeſtaretur ab illis, qui

τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ Κυθήρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἱλώτων καὶ ἀεὶ προσδοκίας οὔσης μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες, τοῖς ἔξω πίσυνοι, πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥσπερ καὶ πρότερον, νεωτερίσωσι. ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους αὐτοῖς τὰς τριακονταετεῖς σπονδὰς ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι· καὶ ἄλλας οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνουρίαν γῆν ἀποδώσει. ὥστ' ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους· ὅπερ καὶ ἐγένετο.

ιέ. Ταῦτ' οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι. ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε, καὶ

e Pylo & Cytheris prodibant; & Helotes ad hostes transfugerent; & suspicio semper esset, ne & illi, qui domi remanebant, confisi iis, qui extra erant, pro praesenti rerum suarum statu, sicut & prius, aliquas res novas molirentur. Huc accedebat, quod tricennale foedus cum Argivis ictum iam exibat; nec aliud Argivi inire volebant, nisi quis agrum Cynurium ipsis restitueret. Itaque putabant, se non posse simul bellum cum Argivis & Atheniensibus gerere. Quin etiam nonnullas Peloponnesi civitates a se ad Argivos defectionem facturas suspicabantur: quod etiam accidit.

XV. Haec igitur utrisque reputantibus, compositio facienda videbatur: nec minus Lacedaemoniis, virorum, qui in insula capti fuerant, recipiendorum desiderio. Nonnulli enim ipsorum erant & Spartani, & viri primarii, & propter parem dignitatem cum ipsis primariis cognatione con-

ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν αὐτῶν πράσσειν· ἀλλ᾽ οἱ Ἀθηναῖοι οὔπως ἤθελον, εὖ φερόμενοι, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι. σφαλέντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Δηλίῳ, παραχρῆμα οἱ Λακεδαιμόνιοι, γνόντες νῦν μᾶλλον ἂν ἐνδεξομένους, ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ᾗ ἔδει ξυνιόντας καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλεύεσθαι.

ιϛ΄. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἧσσα τοῖς Ἀθηναίοις ἐγεγένητο, καὶ ἐτεθνήκει Κλέων τε καὶ Βρασίδας, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλιστα ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ (ὁ μὲν, διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ, γενομένης ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν, καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων·) τότε δὲ ἑκατέρᾳ τῇ πόλει σπεύδοντες ταμάλιστα τὴν ἡγεμονίαν, Πλειστοάναξ τε ὁ Παυσανίου βασιλεὺς Λακεδαιμο-

iuncti. Quamobrem etiam ſtatim poſt ipſos captos agere coeperant: ſed Athenienſes, quod rem feliciter gererent, bellum aequis conditionibus nondum deponere volebant. Sed cum ipſi cladem ad Delium accepiſſent, confeſtim Lacedaemonii, quod ſcirent, tunc facilius admiſſuros, annuas inducias fecerunt, per quarum tempus oportebat colloquia habentes de longiore pacis tempore conſultare.

XVI. Poſtea vero quam & ad Amphipolin Athenienſes cladem acceperunt, & Cleon & Braſidas mortem oppetierunt, qui utrinque paci maxime adverſabantur, (hic quidem, quod rem in bello feliciter gereret, ac honores ideo conſequeretur: ille vero, quod rebus pacatis ſua flagitia manifeſtiora fore, ſuamque auctoritatem in obtrectando imminutum iri putaret) tunc vero in utraque civitate, duo, qui ad principatum maxime properabant, Pliſtoa-

νίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῷ δὴ μᾶλλον προεθυμοῦντο· Νικίας μὲν βουλόμενος, ἐν ᾧ ἀπαθὴς ἦν, καὶ ἠξιοῦτο διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔς τε τὸ αὐτίκα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ τοὺς πολίτας παῦσαι, καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα ὡς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο· νομίζων ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν, καὶ ὅστις ἐλάχιστα τύχῃ αὑτὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκίνδυνον, τὴν εἰρήνην παρέχειν· Πλειστοάναξ δὲ, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς καθόδου, καὶ ἐς ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀεὶ προβαλλόμενος ὑπ' αὐτῶν, ὁπότε τι πταίσειαν, ὡς διὰ τὴν ἐκείνου κάθοδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμβαίνει.

nax Pausaniae filius, Lacedaemoniorum rex, & Nicias Nicerati filius, qui eorum, qui tunc vivebant, in re militari longe felicissimus erat, multo magis animis erant propensis. Ac Nicias quidem, quod interea, dum nullam cladem accepisset, & auctoritatem obtineret, felicitatem conservare, & cum in praesentia tam se ipsum, quam cives laboribus liberare, tum etiam posteritati nomen relinquere vellet, quod rempublicam in nullum discrimen unquam adduxisset. existimabat autem, hoc ita demum contingere posse, si nullum periculum adiretur, & ei, qui se ipsum fortunae minime committeret: hanc vero periculorum vitationem a pace mortalibus praeberi putabat. Plistoanax vero, quod propter suum in patriam ab exsilio reditum, ab inimicis per obtrectationem accusaretur, & Lacedaemoniorum animis, quotiescunque cladem aliquam accepissent, ab illis quasi religio semper obiiceretur, quod propter ipsius reditum contra leges ipsi concessum haec ac-

τὴν γὰρ πρόμαντιν τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπῃτιῶντο αὐτὸν πεῖσαι μετ' Ἀριστοκλέους τοῦ ἀδελφοῦ, ὥστε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπιπολὺ τάδε θεωροῖς ἀφικνουμένοις, Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα ἐκ τῆς ἀλλοτρίας εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν· εἰ δὲ μὴ, ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν. χρόνῳ δὲ προτρέψαι τοὺς Λακεδαιμονίους φεύγοντα αὐτὸν ἐς Λύκαιον, διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ μετὰ δώρων δοκοῦσαν ἀναχώρησιν, καὶ ἥμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα, φόβῳ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔτι ἑνὸς δέοντι εἰκοστῷ, τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν, ὥσπερ ὅτε τοπρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες, τοὺς βασιλέας καθίσταντο.

ιζ'. Ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ, καὶ νομίζων, ἐν εἰρήνῃ μὲν οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου, καὶ ἅμα

ciderent. Criminabantur enim ipſum cum fratre Ariſtocle, vatem, quae Delphis erat, induxiſſe, ut Lacedaemoniis Theoris, qui ad oracula petenda eo proficiſcebantur, haec diu reſponderet, ut Iove ſati ſemidei prolem ex alieno ſolo in ſuum reducerent, alioqui argenteo vomere araturos. Tandem vero eandem vatem Lacedaemonios impuliſſe ad eum, qui in Lycaeum confugerat, propter ſuſpicionem munerum quondam ab hoſtibus acceptorum, ut ex Attica, ea non vaſtata, domum rediret, & qui dimidiatas aedes templi Iovis, Lacedaemoniorum metu, tunc incolebat, undeviceſimo poſt illud oraculum editum anno, eiuſmodi choris atque ſacrificiis in patriam reducendum, quibus, cum primum Lacedaemonem condiderunt, reges creatos proſequi inſtituerant.

XVII. Pliſtoanax igitur hanc inimicorum criminationem graviter ferens, & exiſtimans, in pace quidem, ſi nulla

τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομιζομένων, κἂν αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι· πολέμου δὲ καθεστῶτος, ἀεὶ ἀνάγκην εἶναι τοὺς προὔχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι, προὐθυμήθη τὴν ξύμβασιν, καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον ᾔεσαν ἐς λόγους, καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη παρασκευή τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὡς ἐπιτειχισμὸν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐσακούοιεν· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν συνόδων, ἅμα πολλὰς δικαιώσεις προενεγκόντων ἀλλήλοις, ξυνεχωρεῖτο, ὥστε ἃ ἑκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας, τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι, Νίσαιαν δ' ἔχειν Ἀθηναίους. ἀνταπαιτούντων γὰρ Πλάταιαν, οἱ Θηβαῖοι ἔφασαν, οὐ βίᾳ ἀλλ' ὁμολογίᾳ αὐτῶν προσχωρησάντων, καὶ οὐ προδόντων, ἔχειν τὸ χωρίον. καὶ οἱ

belli offensio contingeret, simul etiam si Lacedaemonii suos reciperent, se quoque inimicorum criminationibus minus obnoxium fore; sed belli tempore semper necesse esse, civitatis principes, propter calamitates, criminationibus obnoxios esse: idcirco ad compositionem animo erat propenso. Atque per illam hiemem in colloquium iverunt. Et vere iam instante, apparatus a Lacedaemoniis hosti palam intentatus fuit, & nuntiis per civitates circummissis significatus, ut ad munitiones in agro Attico exstruendas se praepararent, ut Athenienses dicto facilius audientes essent. Cum autem in conciliis, post multa postulata ultro citroque ab utrisque in medium prolata, conveniret, ut pax fieret ea conditione, ut utrique redderent ea, quae bello cepissent: sed Athenienses Nisaeam retinerent. (Nam cum Plataeam vicissim repeterent, Thebani responderunt, se hanc urbem tenere neque vi, neque proditione, sed de-

Bell. Pelop. an. 10. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 33. 2/3.

Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν Νίσαιαν. τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν ξυμμάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ψηφισαμένων, πλὴν Βοιωτῶν, καὶ Κορινθίων, καὶ Ἠλείων, καὶ Μεγαρέων, τῶν ἄλλων, ὥστε καταλύεσθαι (τούτοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα) ποιοῦνται τὴν ξύμβασιν, καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ὤμοσαν ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τάδε.

ιή. ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε, καὶ ὤμοσαν κατὰ πόλεις, Περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν, θύειν, καὶ ἰέναι, καὶ μαντεύεσθαι, καὶ θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ' ἱερὸν, καὶ τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ Δελφοὺς, αὐτονόμους εἶναι, καὶ αὐτοτελεῖς, καὶ

ditione ab ipsis facta. Quamobrem Athenienses quoque eodem modo Nisaeam a se teneri dixerunt.) Tunc igitur Lacedaemonii, cum suos socios advocassent, & ceteri omnes, praeter Boeotos, & Corinthios, & Eleos, & Megarenses (his enim quae fiebant haud placebant) decretum de bello finiendo fecissent, compositionem fecerunt, & foedus cum Atheniensibus percusserunt, & iureiurando confirmarunt, & vicissim illi apud Lacedaemonios haec, quae sequuntur, iureiurando confirmarunt.

XVIII. *Foedera fecerunt Athenienses, & Lacedaemonii, & utrorumque socii, istis conditionibus, & in singulis civitatibus haec iureiurando rata habuerunt. Quod attinet ad publica templa, licere cuilibet tuto terra marique eo proficisci, immolare, & oracula consulere, & sacrorum procuratores ad ea consulendum mittere, patrio instituto. Fanum vero templumque Apollinis, quod est Delphis, ipsosque Delphos liberos esse, ita ut*

αὐτοδίκους καὶ αὑτῶν, καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν, κατὰ τὰ πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Ἀθηναίων, καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Λακεδαιμονίων, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ, μήτε Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε τέχνῃ, μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ. ἢν δέ τι διάφορον ᾖ πρὸς ἀλλήλους, δικαίῳ χρήσθων, καὶ ὅρκοις, καθότι ἂν ξύνθωνται. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀμφίπολιν. ὅσας δὲ πόλεις παρέδοσαν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπιέναι ὅποι ἂν βούλωνται αὐτοὺς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις, φερούσας τὸν φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου, αὐτονόμους εἶναι. ὅπλα δὲ μὴ

utantur suis legibus, suis vectigalibus, suisque iudiciis in decidendis controversiis tum eorum, qui in urbe habitant, tum eorum, quos in sua ditione habent, idque patrio instituto. Esse porro foedera annos quinquaginta Atheniensibus ac Lacedaemoniis & utrorumque sociis sincera & innoxia terra marique. Item neque Lacedaemoniis, neque Atheniensibus, eorumve sociis, arma sibi invicem inferre damni dandi causa, ulla vel arte vel machinatione liceat. Si qua controversia inter eos oriatur, iure agant, & iureiurando, prout inter eos convenerit. Lacedaemonii vero, eorumque socii Amphipolin Atheniensibus reddant. Incolis vero civitatum, quoscunque Lacedaemonii Atheniensibus tradiderunt, cum suis facultatibus abire liceat, quocunque voluerint. Ipsae vero civitates liberae sint, ita tamen, ut pendant tributum, quod Aristidis tempore impositum pendebant. Quoniam autem foedera

ἐξέστω ἐπιφέρειν Ἀθηναίους, μηδὲ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ κακῷ, ἀποδιδόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. εἰσὶ δὲ, αἵδε, Ἄργιλος, Στάγειρος, Ἄκανθος, Σκῶλος, Ὄλυνθος, Σπάρτωλος. ξυμμάχους δ' εἶναι μηδετέρων, μήτε Λακεδαιμονίων, μήτε Ἀθηναίων. ἢν δὲ Ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις, βουλομένας ταύτας ἐξέστω ξυμμάχους ποιεῖσθαι αὐτοὺς Ἀθηναίοις. Μηκυβερναίους δὲ, καὶ Σαναίους, καὶ Σιγγαίους, οἰκεῖν τὰς πόλεις τὰς ἑαυτῶν, καθάπερ Ὀλύνθιοι, καὶ Ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Πάνακτον· ἀποδόντων δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον, καὶ Κύθηρα, καὶ Μεθώνην, καὶ Πτελεὸν, καὶ Ἀταλάντην, καὶ τοὺς ἄνδρας ὅσοι εἰσὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἄλλοθί που ὅσης Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ, καὶ τοὺς ἐν Σκιώνῃ πολιορκουμένους Πελοποννησίων ἀφεῖναι, καὶ

facta sunt, Athenienſibus, eorumque ſociis ius ne ſit, arma nocendi cauſa illis inferre, ſi tributum pendant. Illarum autem civitatum haec ſunt nomina, Argilus, Stagirus, Acanthus, Scolus, Olynthus, Spartolus. Neutrorum vero, aut Lacedaemoniorum, aut Athenienſium, ſociae ſint. Quod ſi Athenienſes his civitatibus perſuadere poſſint, ut ſocietatem ſecum inire velint, Athenienſibus ſocietatem cum ipſis volentibus facere liceat. Mecybernaei vero, & Sanaei, & Singaei, ſuas ipſorum urbes incolant, quemadmodum Olynthii, & Acanthii. Lacedaemonii vero, eorumque ſocii Panactum Athenienſibus reddant. Et viciſſim Athenienſes reddant Lacedaemoniis Coryphaſium, & Cythera, & Methonem, & Pteleum, & Atalantem, & quoſcunque Lacedaemoniorum captivos in carcere, vel Athenis, vel alibi intra ſuae ditionis fines habent. Item dimittant Peloponneſios, qui Scionae

τοὺς ἄλλους ὅσοι Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐν Σκιώνῃ εἰσὶ, καὶ ὅσους Βρασίδας ἐσέπεμψε· καὶ εἴτις τῶν ξυμμάχων τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Ἀθήναις ἐστὶν ἐν τῷ δημοσίῳ, ἢ ἄλλοθί που ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ. ἀποδόντων δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι οὕς τινας ἔχουσιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων, κατὰ ταυτά. Σκιωναίων δὲ, καὶ Τορωναίων, καὶ Σερμυλίων, καὶ εἴτινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν Ἀθηναῖοι, Ἀθηναίους βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅ, τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς. ὅρκους δὲ ποιήσασθαι Ἀθηναίους πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κατὰ πόλεις. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον ἐξ ἑκάστης πόλεως. ὁ δ' ὅρκος, ἔστω ὅδε, Ἐμμένω ταῖς ξυνθήκαις, καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖσδε, δικαίως καὶ ἀδόλως. ἔστω δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις κατὰ ταῦτα ὅρκος πρὸς Ἀθηναίους. τὸν δὲ ὅρκον ἀνανεοῦσθαι

obſidentur, ceteroſque Lacedaemoniorum ſocios, quotquot ſunt Scionae, & quotquot Braſidas eo miſit. ſi quis denique Lacedaemoniorum ſocius vel Athenis, vel alibi, intra fines imperii, quod Athenienſes habent, in carcere detinetur, eum miſſum faciant. Viciſſim etiam Lacedaemonii, eorumque ſocii Athenienſibus eodem modo reddant, quoſcunque Athenienſium ſociorumve penes ſe habent. De Scionaeis vero, & Toronaeis, & Sermyliis, & ſi quam aliam civitatem habent Athenienſes, Athenienſes de ipſis, & de aliis civitatibus, arbitratu ſuo ſtatuant. Iidem etiam apud Lacedaemonios, eorumque ſocios, in ſingulis civitatibus iusiurandum iurent. Utrique autem iusiurandum more patrio receptum, quod in utraque civitate maximum habetur, iurent. Iusiurandum autem in haec verba iuretur: Stabo his pactis, atque his foederibus, ſincere & ſine dolo. Lacedaemonii autem eorumque ſocii

κατ' ἐνιαυτὸν ἀμφοτέρους. στήλας δὲ στῆσαι Ὀλυμπιάσι, καὶ Πυθοῖ, καὶ Ἰσθμῷ, καὶ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει, καὶ ἐν Λακεδαίμονι ἐν Ἀμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀμνημονοῦσιν ὁποτεροιοῦν, καὶ εἴ του πέρι λόγοις δικαίοις χρωμένοις, εὔορκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταθεῖναι ὅπῃ ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις, Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις.

ιθ'. Ἄρχει δὲ τῶν σπονδῶν Ἔφορος Πλειστόλας, Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθίνοντος· ἐν δὲ Ἀθήναις, Ἄρχων Ἀλκαῖος, Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος. ὤμνυον δὲ οἵδε, καὶ ἐσπένδοντο, Λακεδαιμονίων μὲν, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἀνθίππος, Τέλλης, Ἀλκινίδας, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάμφιλος· Ἀθηναίων δὲ, οἵδε, Λάμπων, Ἰσθμιόνι-

iusiurandum eodem modo apud Athenienses iurent. Hoc autem utrique quotannis renovent, & cippos erigant Olympiae, Pythone, in Isthmo, & Athenis in arce, & Lacedaemone in Amyclaeo. Si quid autem alterutri per oblivionem praeterierint, & si quid rectis rationibus utrinque allatis discussum, mutandum utrisque visum fuerit, id in iis locis tabulisve mutare fas sit, eo modo, quo utrisque, Atheniensibus & Lacedaemoniis, visum fuerit.

XIX. Cum autem foedera percussa fuerunt, Plistolas Ephorus Spartae magistratum gerebat, Artemisii mensis quarto ante finem die; Athenis vero, Archon erat Alcaeus, Elaphebolionis mensis sexto ante finem die. Iurarunt autem, foedusque percusserunt, ex Lacedaemoniis quidem isti, Plistolas, Damagetus, Chionis, Metagenes, Acanthus, Daïthus, Ischagoras, Philocharidas, Zeuxidas, Anthippus, Telles, Alcinidas, Empedias, Menas, Lamphilus: ex Atheniensibus vero isti, Lampon, Isthmionicus,

χος, Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἄγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκοίτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης.

κ'. Αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν, αὐτοδεκαετῶν διελθόντων, καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν, ἢ ὡς τοπρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε ἐγένετο. σκοπείτω δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ ἢ ἀρχόντων, ἢ ἀπὸ τιμῆς τινος τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα σημαινόντων, πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ ἀκριβές ἐστιν, οἷς καὶ ἀρχομένοις, καὶ μεσοῦσι, καὶ ὅπως ἔτυχέ τῳ, ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρη

Bell. Pelop. an. II. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333. April. 10.

Nicias, Laches, Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myrtilus, Thrafycles, Theagenes, Ariftocoetes, Iolcius, Timocrates, Leon, Lamachus, Demofthenes.

XX. Haec foedera facta funt extrema iam hieme, fimul & fub veris initium, ftatim ab urbanis Dionyfiis, integro decennio exacto, & aliquot diebus elapfis, a prima irruptione in Atticam facta, & ab huius belli principio. Quilibet autem, qui hanc hiftoriam legit, bellum eiufque annos fpectet ex temporibus, non autem enumerationem nominum eorum, qui in fingulis civitatibus magiftratum gefferunt, aut nominum tempora fignificantium, propter aliquem honorem, quo quis alicubi praeditus fuerit; ut hoc modo plus fidei rebus ante geftis habeat. Illa enim ratio non eft certa, quibufnam vel ineuntibus vel gerentibus medium magiftratum, vel qualibet alia ratione, res quaeque gefta fit. Sed fi per aeftates & hiemes numeret,

δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν, ὥσπερ γέγραπται, εὑρήσει ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου, τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν ἔχοντος, δέκα μὲν θέρη, ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενημένους.

κα'. Λακεδαιμόνιοι δὲ (ἔλαχον γὰρ πρότεροι ἀποδιδόναι ἃ εἶχον) τούς τε ἄνδρας εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν, καὶ πέμψαντες ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης πρέσβεις, Ἰσχαγόραν, καὶ Μηνᾶν, καὶ Φιλοχαρίδαν, ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ τοὺς ἄλλους τὰς σπονδὰς ὡς εἴρητο ἑκάστοις δέχεσθαι. οἱ δ' οὐκ ἤθελον, νομίζοντες οὐκ ἐπιτηδείας εἶναι· οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν πόλιν, χαριζόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων ὡς οὐ δυνατὸς εἴη βίᾳ ἐκείνων παραδιδόναι. ἐλθὼν δὲ αὐτὸς κατὰ τάχος μετὰ πρέσβεων αὐτόθεν, ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν Λα-

(ut ſcriptum eſt) ex his ambabus dimidiatis anni partibus, quae annum conficiunt, hoc primum bellum decem aeſtates ac totidem hiemes habuiſſe comperiet.

XXI. Lacedaemonii vero (ipſis enim ſorte obtigit, ut priores rèdderent ea, quae haberent) confeſtim omnes captivos, quos penes ſe habebant, dimiſerunt; & legatis in Thraciam miſſis, Iſchagora, & Mena, & Philocharida, iuſſerunt Clearidam Amphipolin tradere Athenienſibus, & ceteros foedera, ut ex convento ſingulis conceſſum fuerat, admittere. Illi vero haec admittere noluerunt, quod nequaquam commoda eſſe ducerent. Et ne Clearidas quidem urbem illis tradidit, Chalcidenſibus gratificari volens, dicens, ſe non poſſe illis invitis tradere. Verum ipſe celeriter cum Chalcidenſium legatis illinc Lacedaemonem profectus, ut ſe purgaret, ſi ab Iſchagora eiuſque collegis

κεδαίμονα, ἣν κατηγορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἰσχαγόραν ὅτι οὐκ ἐπείθετο· καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι εἰ ἔτι μετακινητὴ εἴη ἡ ὁμολογία· ἐπειδὴ εὗρε κατειλημμένας, αὐτὸς μὲν, πάλιν πεμπόντων τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ κελευόντων μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παραδοῦναι, εἰ δὲ μὴ, ὁπόσοι Πελοποννησίων ἔνεισιν ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο.

κβʹ. Οἱ δὲ ξύμμαχοι, ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες, καὶ αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ, τῇ αὐτῇ προφάσει ᾗπερ καὶ τοπρῶτον ἀπεώσαντο, οὐκ ἔφασαν δέξασθαι, ἢν μή τινας δικαιοτέρας τούτων ποιῶνται. ὡς δ' αὐτῶν οὐκ ἐσήκουον, ἐκείνους μὲν ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο, νομίζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι τούς τε Ἀργείους, ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον, Ἀμπελίδου καὶ Λίχου ἐλθόντων, ἐπισπένδε-

accuſaretur, quod non paruiſſet; ſimul etiam eo conſilio, ut tentaret, ſi forte pacis conditiones adhuc immutari poſſent: cum eas confirmatas comperiſſet, ipſe quidem eo celeriter rediit, a Lacedaemoniis remiſſus, qui iubebant ipſum, praecipue quidem urbem tradere, ſin minus, omnes Peloponneſios, quotquot illic eſſent, educere.

XXII. Socii vero forte erant Lacedaemone, & Lacedaemonii eos, qui foedera non admiſerunt, ea facere iuſſerunt: illi vero eadem de cauſa, qua prius, ea reiecerunt, & reſponderunt, ſe non admiſſuros, niſi aliqua his aequiora facerent. Sed Lacedaemonii, cum ipſos audire nollent, ipſos quidem remiſerunt, ipſi vero ſocietatem cum Athenienſibus fecerunt, quod exiſtimarent, Argivos, quando per Ampelidam & Licham, qui Lacedaemonem ab ipſis

σθαι, νομίσαντες αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μάλιστ᾽ ἂν ἡσυχάζειν. πρὸς γὰρ ἂν τοὺς Ἀθηναίους, εἰ ἐξῆν, χωρεῖν. παρόντων οὖν πρέσβεων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ γενομένων λόγων, ξυνέβησαν· καὶ ἐγένοντο ὅρκοι, καὶ ξυμμαχία ἥδε, κατὰ τάδε.

κγ΄. ΞΥΜΜΑΧΟΙ ἔσονται Λακεδαιμόνιοι πεντήκοντα ἔτη. ἢν δέ τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέμιοι τὴν Λακεδαιμονίων, καὶ κακῶς ποιῶσι Λακεδαιμονίους, ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἀμφοτέρων, καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ᾽ εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως, καὶ ἀδόλως. καὶ ἤν τινες ἐς τὴν τῶν Ἀθη-

miſſi venerant, foedus renovare noluerant, quod, inquam, ipſos ſine Athenienſibus non formidabiles ſibi fore, ceteramque Peloponneſum maxime quieturam, exiſtimarent. Nam Argivos ad Athenienſes acceſſuros, ſi licuiſſet. Praeſentibus igitur Athenienſium legatis, habitiſque colloquiis, compoſitionem fecerunt, & adhibito iureiurando ſocietatem iſtam his conditionibus inierunt.

XXIII. *Socii erunt Lacedaemonii & Athenienſes annos quinquaginta. Quod ſi qui hoſtes in Lacedaemoniorum agrum invaſerint, & Lacedaemonios maleficiis afficiant, Athenienſes ratione quam poterunt acerrima Lacedaemoniis opem pro virili parte ferant. Quod ſi agro vaſtato diſceſſerint, haec civitas a Lacedaemoniis & Athenienſibus pro hoſte habeatur, & ab utriſque bello petatur, & ambae civitates bellum hoſtibus illatum, de communi ſententia, ſimul deponant. Haec autem iuſte, & alacriter,*

ναίων γῆν ἴωσι πολέμιοι, καὶ κακῶς ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφελεῖν Λακεδαιμονίους τρόπῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπ᾽ ἀμφοτέρων· καταλύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ᾽ εἶναι δικαίως, καὶ προθύμως, καὶ ἀδόλως. ἢν δὲ ἡ δουλεία ἐπανίστηται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις παντὶ σθένει, κατὰ τὸ δυνατόν. Ὀμοῦνται δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνυον ἑκατέρων. ἀνανεοῦσθαι δὲ ταῦτα κατ᾽ ἐνιαυτὸν, Λακεδαιμονίους μὲν, ἰόντας ἐς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διονύσια· Ἀθηναίους δὲ, ἰόντας ἐς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ Ὑακίνθια. στήλην δὲ ἑκατέρους στῆσαι, τὴν μὲν, ἐν Λακεδαίμονι, παρ᾽ Ἀπόλλωνι ἐν Ἀμυκλαίῳ· τὴν δὲ, ἐν Ἀθήναις, ἐν πόλει, παρ᾽ Ἀθηνᾷ. ἢν δέ τι δοκῇ Λακε-

& sine dolo fiant. Et vicissim si qui hostes in Atheniensium agrum invaserint, & Athenienses maleficio afficiant, Lacedaemonii ratione quam poterunt acerrima Atheniensibus opem pro virili parte ferant. Quod si hostes agro vastato discesserint, haec illorum civitas a Lacedaemoniis & Atheniensibus pro hoste habeatur, & ab utrisque bello petatur, & ambae civitates bellum simul deponant. Haec autem iuste, & alacriter, & sine dolo fiant. Quod si servitia insurgant, Athenienses Lacedaemoniis opem totis viribus, pro virili parte ferant. Haec autem foedera iurabunt iidem, qui & superiora utrinque iurarunt. Et utrique quotannis haec renovabunt, Lacedaemonii quidem, Athenas ad Dionysia proficiscentes; Athenienses vero, Lacedaemonem ad Hyacinthia proficiscentes. Cippos autem utrique statuent, unum quidem, Lacedaemone, iuxta Apollinem in Amyclaeo; alterum vero, Athenis, in arce, iuxta Minervam. Quod autem attinet ad hanc so-

δαιμονίοις· καὶ Ἀθηναίοις προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὅ, τι ἂν δοκῇ, εὔορκον ἀμφοτέροις εἶναι.

κδ'. Τὸν δὲ ὅρκον ὤμνυον Λακεδαιμονίων μὲν, οἵδε, Πλειστοάναξ, Ἆγις, Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἀνθίππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάφιλος· Ἀθηναίων δὲ, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης. αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον. καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀπέδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις. καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους. ταῦτα δὲ

cietatem, si quid visum fuerit Lacedaemoniis ac Atheniensibus, vel huic addendum, vel hinc demendum, quidquid visum fuerit, utrisque liceat.

XXIV. Hoc autem iusiurandum iurarunt, ex Lacedaemoniis quidem, isti, Plistoanax, Agis, Plistolas, Damagetus, Chionis, Metagenes, Acanthus, Daïthus, Ischagoras, Philocharidas, Zeuxidas, Anthippus, Alcinadas, Tellis, Empedias, Menas, Laphilus. Ex Atheniensibus vero, isti, Lampon, Isthmionicus, Laches, Nicias, Euthydemus, Procles, Pythodorus, Agnon, Myrtilus, Thrasycles, Theagenes, Aristocrates, Iolcius, Timocrates, Leon, Lamachus, Demosthenes. Haec societas inita fuit non multo post foedera. Athenienses autem Lacedaemoniis reddiderunt captivos, quos in insula Sphacteria ceperant. Aestasque undecimi anni coepit. Quae igitur primo bello per

τὰ δέκα ἔτη ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενόμενος γέγραπται.

κέ. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὸν δεκαετῆ πόλεμον, ἐπὶ Πλειστόλα μὲν ἐν Λακεδαίμονι Ἐφόρου, Ἀλκαίου δ' Ἄρχοντος Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς εἰρήνη ἦν· οἱ δὲ Κορίνθιοι, καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων τινὲς διεκίνουν τὰ πεπραγμένα. καὶ εὐθὺς ἄλλη ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λακεδαίμονα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακεδαιμόνιοι, προϊόντος τοῦ χρόνου, ὕποπτοι ἐγένοντο, ἔστιν ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἃ εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι, ἔξωθεν δὲ μετ' ἀνακωχῆς

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3/4. U. C. Varr. 33. 3/4. A Mart. 18.

decem annos continenter gesta fuerunt, hactenus a me conscripta sunt.

XXV. Post foedera autem, & societatem, quae post decenne bellum inter Lacedaemonios & Athenienses inita fuit, cum Plistolas Lacedaemone Ephorus esset, & Alcaeus Athenis Archon, apud illos quidem, qui haec foedera admiserant, pax erat. Corinthii vero, & quaedam Peloponnesi civitates, quae acta fuerant, concutiebant, & confestim alius sociorum motus adversus Lacedaemonios exstitit. Quin etiam praeterea Lacedaemonii, progressu temporis, Atheniensibus in suspicionem venerunt, quod quaedam non praestarent ex conventis, quae in foederum conditionibus continebantur. Et ad sex quidem annos, decemque menses utrique sibi temperarunt, ne alteri in alterorum agrum cum exercitu infesto proficiscerentur: sed extra utriusque agri fines propter inducias minime firmas, se

οὐ βεβαίου ἔβλαπτον ἀλλήλους ταμάλιστα. ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκασθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς, αὖθις ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.

κϛ'. Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας· μέχρις οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴτις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διῄρηται ἀθρείτω, καὶ εὑρήσει οὐκ εἰκὸς ὂν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ᾗ οὔτε ἀπέδοσαν πάντα, οὔτ' ἀπεδέξαντο ἃ ξυνέθεντο. ἔξω τε τούτων, πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον, καὶ ἐς ἄλλα, ἀμφοτέροις ἁμαρτήματα ἐγένε-

mutuo maximis detrimentis afficiebant. Deinde vero etiam illa post decem annos foedera rumpere coacti, rursus ad apertum bellum venerunt.

XXVI. Atque haec quoque idem Thucydides Atheniensis, prout singula quaeque gesta sunt, per aestates ac hiemes, ordine conscripsit: eo usque, donec Lacedaemonii, eorumque socii Atheniensibus imperium eripuerunt, & longos muros & Piraeum ceperunt. Anni autem istius belli huc usque fuerunt in summa septem & viginti. Quod si quis compositionem, quae intercessit, belli spatio non adscribendam putarit, is haud recte iudicaverit. Hoc enim ex rebus gestis, ut distincte a nobis est declaratum, spectet, & comperiet, non esse consentaneum eam iudicari pacem, in qua utrique neque reddiderunt, neque receperunt omnia, de quibus convenerat. Et praeter haec, utri-

το. καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης ξύμμαχοι, οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν. Βοιωτοί τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. ὥστε ξὺν τῷ πρώτῳ πολέμῳ τῷ δεκαετεῖ, καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπόπτῳ ἀνακωχῇ, καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ, εὑρήσει τις τοσαῦτα ἔτη, λογιζόμενος κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας, καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον δὴ τοῦτο ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνημαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου, καὶ μέχρις οὗ ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν ὅτι τρὶς ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ παντὸς αὐτοῦ, αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ, καὶ προσέχων τὴν γνώμην ὅπως ἀκριβές τι εἴσομαι. καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν· καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίων,

que peccarunt in Mantinensi & Epidaurio bello, & in aliis. Et socii, qui erant in Thracia, nihilominus hostes erant. Et Boeoti decemdiales inducias agebant. Itaque si quis & ex primo decenni bello, & ex suspectis post illud induciis, & ex insecuto has posteriore bello temporum ineat rationem, tot annos, quot dixi, & paucos praeterea dies elapsos, & ex iis, qui aliquid ab oraculis reportatum affirmarunt, hoc solum constanter evenisse comperiet. Etenim ego memini, vel ab ipso huius belli initio usque ad eius finem, vulgo praedicari solitum, hoc bellum ter novenos annos gestum iri. Quamdiu autem hoc duravit, ego sensibus integris perpetuo vixi, animumque diligenter adverti, ut aliquid certi cognoscerem. Accidit autem mihi, ut post praeturam ad Amphipolin gestam, patria annos viginti exsularim: & quod apud utrosque fuerim, nec mi-

διὰ τὴν φυγὴν, καθ' ἡσυχίαν τὶ αὐτῶν μᾶλλον αἰσθέσθαι. τὴν οὖν μετὰ τὰ δέκα ἔτη διαφοράν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν, καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη, ἐξηγήσομαι.

κζ΄. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο, καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν ἐς αὐτὰ, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον. Κορίνθιοι δὲ ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον, λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων, ὡς χρὴ, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ, ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται, ὁρᾷν τοὺς Ἀργείους ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι, τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλ-

nus apud Peloponnesios, propter exsilium, per otium, aliquid ipsarum rerum facilius cognoverim. Ergo controversias, quae post decennale bellum exstiterunt, & foederum perturbationem, & res deinceps in bello gestas, prout gestae fuerunt, enarrabo.

XXVII. Postquam enim quinquaginta annorum foedera percussa fuerunt, & mox societates & legationes, quae ex Peloponneso ad haec accitae fuerant, Lacedaemone discesserunt, & alii domum abierunt, Corinthii primum Argos profecti, cum quibusdam Argivorum principibus egerunt, ac dixerunt: quandoquidem Lacedaemonii, non propter utilitatem Peloponnesi, sed ut eam in servitutem redigerent, foedera societatemque fecerant cum Atheniensibus, qui prius ipsis erant inimicissimi, Argivis provide operam esse dandam, ut Peloponnesi respublica servare-

λήνων, ἥτις αὐτόνομός τέ ἐστι, καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, ὥστε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν. ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτοκράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον λόγους εἶναι· τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πείσαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχωρήσεσθαι, μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν Κορίνθιοι, διδάξαντες ταῦτα, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

κη'. Οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ἀκούσαντες, ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι, καὶ ἄνδρας εἵλοντο δώδεκα, πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, πλὴν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. τούτων δὲ μηδετέ-

tur, & decretum faciendum, ut quaecunque Graeca civitas vellet, quae ſuis legibus viveret, & pari iure frueretur, ei ſocietatem cum Argivis facere liceret, ita ut alteri alteris auxilium mutuo ferrent, ſi quis eos infeſtaret. Paucos autem viros cum ſumma poteſtate deligendos, quorum arbitrio res tota permitteretur, neque verba hac de re apud populum facienda; ne ii, qui multitudinem in ſuam ſententiam pertrahere non potuiſſent, detegerentur. Multos autem odio Lacedaemoniorum ad Argivos acceſſuros dixerunt. Atque Corinthii quidem, cum haec demonſtraſſent, domum redierunt.

XXVIII. Illi autem Argivorum viri, cum haec audiſſent, & Corinthiorum verba ad magiſtratum populumque retuliſſent, Argivi decretum fecerunt, & duodecim viros delegerunt, cum quibus ſocietatem facere liceret ei de Graecis, quiſquis vellet, praeter Athenienſes & Lacedaemonios. Nam decreverunt, ut cum horum neutris iniuſſu po-

ροις ἐξεῖναι ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον, ὁρῶντες τόν τε τῶν Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον (ἐπ᾽ ἐξόδῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν) καὶ ἅμα ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον ἥ τε Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε, καὶ ὑπερώφθη, διὰ τὰς ξυμφοράς, οἵ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν, οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου, ἀμφοτέροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὄντες, ἐκκαρπωσάμενοι. οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων.

κθ᾽. Μαντινῆς δ᾽ αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν πρῶτοι προσεχώρησαν, δεδιότες τοὺς Λακεδαιμονίους. τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τι τῆς Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκοον, ἔτι τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου ὄντος,

puli Argivi foedus facere liceret. Argivi autem haec eo facilius admiſerunt, tum quod ſibi Lacedaemoniorum bellum impendere viderent, (nam foedera cum illis inita iam exibant) tum etiam quod ſe Peloponneſi principatum adepturos ſperarent. Nam tunc temporis Lacedaemonii peſſime audiebant, & propter acceptas clades contemnebantur: at Argivi omnibus in rebus optime ſe habebant, quod cum ceteris bellum Atticum non ſuſcepiſſent, ſed potius, quod foedere cum utriſque coniuncti, ſua vectigalia percepiſſent. Sic igitur Argivi Graecos, quicunque volebant, in ſocietatem recipiebant.

XXIX. Mantinei vero, eorumque ſocii, quia Lacedaemonios metuebant, primi ſe ipſis adiunxerunt. Mantinei enim, dum bellum a Lacedaemoniis cum Athenienſibus adhuc gereretur, quandam Arcadiae partem ſubegerant, &

καὶ ἐνόμιζον οὐ περιόψεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπειδὴ καὶ σχολὴν ἦγον. ὥστε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζοντες, καὶ Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, δημοκρατουμένην τε ὥσπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν Μαντινέων, καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος ἐς θροῦν καθίστατο ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο· νομίσαντες πλέον τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτοὺς, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντες, ἐν ἄλλοις τε, καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς ἐγέγραπτο, εὔορκον εἶναι, προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν ὅ, τι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πόλεοιν δοκῇ, Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει, καὶ ἐς ὑποψίαν καθίστη μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βούλωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσα-

in ſuam ditionem redegerant; & exiſtimabant, Lacedaemonios, praeſertim otioſos, ſibi non permiſſuros, ut rerum ſubactarum imperio potirentur. Libenter igitur ad Argivos ſe converterunt, quod illorum civitatem potentem eſſe ducerent, & Lacedaemoniis ſemper inimicam, & popularis ſtatus adminiſtratione uti, quemadmodum & ipſi. Cum autem Mantinei defeciſſent, ceteri etiam Peloponneſii muſſare coeperunt, idem ſibi quoque faciendum eſſe: quippe quod exiſtimarent, ipſos Mantineos aliquid acrius animadvertiſſe, quo impulſi ad Argivos conceſſiſſent; ſimul etiam quod Lacedaemoniis eſſent infenſi, cum aliis de cauſis, tum etiam quod in foederibus Atticis ſcriptum eſſet, fas eſſe addere & demere quidquid utrique civitati viſum eſſet, Lacedaemoniis videlicet & Athenienſibus. Haec enim conditio adſcripta Peloponneſios maxime perturbabat, & in ſuſpicionem adducebat, Lacedaemonios cum

σθαι. δίκαιον γὰρ εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετάθεσιν. ὥστε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὥρμηντο πρὸς τοὺς Ἀργείους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.

λʹ. Λακεδαιμόνιοι δὲ, αἰσθόμενοι τὸν θροῦν τὸν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθεστῶτα, καὶ τοὺς Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους, καὶ αὐτοὺς μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον, βουλόμενοι προκαταλαβεῖν τὸ μέλλον. καὶ ᾐτιῶντο τήν τε ἐσήγησιν τοῦ παντὸς, καὶ εἰ Ἀργείοις, σφῶν ἀποστάντες, ξύμμαχοι ἔσονται. παραβήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς τοὺς ὅρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν ὅτι οὐ δέχονται τὰς Ἀθηναίων σπονδάς· εἰρημένον, κύριον εἶναι ὅ, τι ἂν

Athenienſibus ſe in ſervitutem redigere velle. Aequum enim fuiſſe, ut haec immutandarum conditionum facultas omnibus ſociis adſcriberetur. Quamobrem multi Peloponneſi populi metuentes, animum ad Argivos appulerunt, ut & ipſi ſinguli ſocietatem cum illis facerent.

XXX. Lacedaemonii vero, cum hunc rumorem, qui per Peloponneſum diſſipatus erat, ſenſiſſent, & Corinthios auctores fuiſſe, ipſoſque cum Argivis foedus facere ſtatuiſſe, cognoviſſent, legatos Corinthum miſerunt, quod illorum foedus ac motum futurum antevertere vellent. Et expoſtulabant cum de eo, quod totius huius motus auctores fuiſſent, tum de eo, quod a ſe deficere, & cum Argivis ſocietatem facere ſtatuiſſent. Eos iusiurandum violaturos dicebant, atque iam iniuſte facere, quod foedera cum Athenienſibus percuſſa non admitterent: cum in ipſis illa conditio diſertiſſimis verbis contineatur, id ratum eſſe oportere, quod maior ſociorum pars decreverit; niſi vel Deo-

τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται, ἢν μή τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. Κορίνθιοι δὲ, παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ' αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδὰς (παρεκάλεσαν δὲ αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον) ἀντέλεγον τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο, οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς, ὅτι οὔτε Σόλειον σφίσιν ἀπέλαβον παρ' Ἀθηναίων, οὔτε Ἀνακτόριον, εἴτέ τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασσοῦσθαι· πρόσχημα δὲ ποιούμενοι, τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης μὴ προδώσειν. ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ Ποτιδαιατῶν τοπρῶτον ἀφίσταντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὔκουν παραβαίνειν τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν, οὐκ εἰσιόντες ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς. θεῶν γὰρ πίστεις ὀμόσαντες, ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδιδόντες αὐ-

rum, vel heroum aliquod impedimentum intercesserit. Corinthii vero, praesentibus sociis, quos in consilium sibi adhibuerant, quotquot & ipsi foedera non admiserant, (ipsos enim ipsi prius advocaverant) Lacedaemoniis contradicebant, iniurias quidem, quibus affecti fuerant, palam non declarantes, quod videlicet neque suum Solium neque Anactorium ab Atheniensibus recepissent, neque si qua alia re se fraudari putabant: sed speciosam causam praetendentes, dicebant, se non prodituros eos, qui erant in Thracia. se enim & privatim iureiurando interposito suam fidem ipsis dedisse, quo tempore primum una cum Potidaeatis ab Atheniensibus defecerunt, & iterum postea. Negabant igitur, se societatis initae iusiurandum violaturos, quod foedera cum Atheniensibus inire nollent. Cum enim iureiurando interposito, cuius Dii testes fuissent, illis, qui erant in Thracia, fidem dedissent, dicebant, se Deorum numina suo periurio laesuros, si ipsos proderent. Nam in foederum

τούς. εἰρῆσθαι δ' ὅτι ἦν μὴ θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ· φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων τοσαῦτα εἶπον. περὶ δὲ τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας, μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι, ποιήσειν ὅ, τι ἂν δίκαιον ᾖ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν, καὶ μὴ μέλλειν. οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν.

λα'. Ἦλθε δὲ καὶ Ἠλείων πρεσβεία εὐθὺς, καὶ ἐποιήσαντο πρὸς Κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον. ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς Ἄργος ἐλθόντες, καθάπερ προείρητο, Ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου. πολέμου γὰρ γενομένου

conditionibus dictum esse, nisi vel Deorum, vel heroum impedimentum intercederet. Hoc autem sibi divinum impedimentum videri. Atque de veteri quidem iureiurando haec tantum responderunt. Quod autem ad societatem cum Argivis ineundam attineret, se cum amicis deliberaturos, & quidquid aequum esset, facturos. Et Lacedaemoniorum quidem legati domum redierunt. Corinthi vero praesentes erant & Argivorum legati, qui Corinthios ad societatem secum ineundam, & ad omnem cunctationem abiiciendam adhortabantur. Illi vero ipsis edixerunt, ut ad proximum concilium, apud se Corinthi habendum, venirent.

XXXI. Confestim autem & Eleorum legatio venit, ac primum cum Corinthiis societatem fecit. Deinde illinc Argos profecti, quemadmodum edictum fuerat, societatem cum Argivis inierunt. Forte enim Elei cum Lacedaemoniis de Lepreo contendebant. Nam cum Lepreatae bellum quon-

ποτὲ πρὸς Ἀρκάδων τινὰς Λεπρεάταις, καὶ Ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς, καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον, Ἠλεῖοι τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν Διῒ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου ἀπέφερον· ἔπειτα παυσαμένων διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου, οἱ Ἠλεῖοι ἐπηνάγκαζον· οἱ δ' ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπήσαντες οἱ Ἠλεῖοι μὴ ἴσον ἕξειν, ἀνέντες τὴν ἐπιτροπὴν, Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι Λεπρεάτας, καὶ ἀδικεῖν Ἠλείους· καὶ, ὡς οὐκ ἐμμεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ, φρουρὰν ὁπλιτῶν ἐσέπεμψαν ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ἠλεῖοι, νομίζοντες πόλιν σφῶν ἀφεστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν

dam cum quibusdam Arcadibus gessissent, & Elei ad illius belli societatem a Lepreatis acciti fuissent, ea conditione, ut dimidiam partem agri obtinerent, finito bello, Elei ipsis Lepreatis totum agrum colentibus talentum imposuerunt, quod Olympio Iovi quotannis penderent. Et ad bellum usque Atticum persolverunt. Deinde cum hoc persolvere desiissent, causati bellum, Elei illos urgebant. Illi vero ad Lacedaemonios se converterunt. Cum autem huius controversiae cognitio Lacedaemoniis commissa fuisset, Elei suspicati, se suum ius non obtenturos, omisso arbitrio, Lepreatarum agrum vastarunt. Lacedaemonii vero multo magis Lepreatas liberos esse, & Eleos iniuste facere pronuntiarunt. Et quod Elei arbitrio stare noluissent, praesidium gravis armaturae militum Lepreum miserunt. Elei vero existimantes, urbem, quae a se defecis-

ξυνθήκην προφέροντες, ἐν ᾗ εἴρητο, ἃ ἔχοντες ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες, ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελθεῖν· ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες ἀφίστανται πρὸς τοὺς Ἀργείους. καὶ τὴν ξυμμαχίαν, ὥσπερ προείρητο, [καὶ] οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγένοντο δὲ [καὶ] οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς μετ' ἐκείνους, καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδεῖς, Ἀργείων ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὸ αὐτὸ λέγοντες, ἡσύχαζον, περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ νομίζοντες σφίσι τὴν Ἀργείων δημοκρατίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις ἧσσον ξύμφορον εἶναι τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας.

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 3. U. C. Varr. 333. Post April. 16.

λβ'. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου, Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες, ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδι-

ſet, Lacedaemonios recepiſſe, & pacis conditionem profe-rentes, in qua diſertis verbis erat, ut ſinguli ſociorum, quae belli Attici initio poſſidebant, haec retinerent, & ab illo bello diſcederent; ut iniquo arbitrio damnati, quod ſuum ius non obtinuiſſent, ad Argivos defecerunt, ſocietatemque cum illis, ſicut praedictum fuerat, hi quoque fecerunt. ſtatim autem poſt illos & Corinthii, & Chalcidenſes, qui ſunt in Thracia, ſocietatem cum Argivis inierunt. Boeoti vero, & Megarenſes, quamvis idem ſe facturos dicerent, quod a Lacedaemoniis contemnerentur, tamen quieſcebant, quod popularem Argivorum ſtatum ſibi, qui paucorum dominatu regerentur, minus, quam Lacedaemoniorum rempublicam putarent profuturum.

XXXII. Per eadem huius aeſtatis tempora Athenienſes, cum Scionaeos expugnaſſent, puberes interfecerunt, & pueros ac mulieres in ſervitutem redegerunt, agrumque

σαν· καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδοσαν νέμεσθαι. Δηλίους δὲ κατήγαγον πάλιν ἐς Δῆλον, ἐνθυμούμενοι τάς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς, καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος. καὶ Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν. καὶ Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι, ἤδη ξύμμαχοι ὄντες, ἔρχονται ἐς Τέγεαν, ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὂν, καὶ εἰ σφίσι προσγένοιτο, νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεᾶται Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι μέχρι τούτου προθύμως πράσσοντες, ἀνεῖσαν τῆς φιλονεικίας, καὶ ὠῤῥώδησαν μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων προσχωρῇ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς Βοιωτοὺς, ἐδέοντο σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους, καὶ τἄλλα κοινῇ πράσσειν· τάς τε δεχημέρους ἐπισπονδὰς,

Plataeensibus colendum dederunt. Delios etiam rursus in Delum reduxerunt, reputantes & clades in proeliis post eos pulsos acceptas, & Dei, qui Delphis colebatur, oraculum, quo iubebantur. Et Phocenses & Locri bellum gerere coeperunt. Corinthii vero & Argivi, cum iam essent socii, Tegeam iverunt, ut eam a Lacedaemoniorum societate averterent, quod eam magnam Peloponnesi portionem esse cernerent, ac, si ea sibi accessisset, se totam Peloponnesum habituros sperarent. Sed cum Tegeatae respondissent, se Lacedaemoniis non adversaturos, Corinthii, qui hactenus in eam rem acerrime incubuerant, de contentione remiserunt, & veriti sunt, ne nullus ex aliis ad se posthac accederet. Verumtamen ad Boeotos profecti, eos orarunt, ut secum & cum Argivis societatem inirent, ceteraque communiter administrarent. Ad haec, illas decem dierum inducias, quae non multo post ista quinqua-

αἳ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους οὐ πολλῷ ὕστερον γενόμεναι τούτων τῶν πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντας Ἀθήναζε, καὶ σφίσι ποιῆσαι ὥσπερ Βοιωτοὶ εἶχον. μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν, καὶ τολοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ, δεομένων τῶν Κορινθίων, περὶ μὲν τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον· ἐλθόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων, οὐχ εὕροντο τὰς δεχημέρους σπονδάς· ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ Ἀθηναῖοι, Κορινθίοις εἶναι σπονδὰς, εἴπερ Λακεδαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν μᾶλλον ἀπεῖπον τὰς δεχημέρους, ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων ξυνθέσθαι σφίσι. Κορινθίοις δὲ ἀνακωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

ginta annorum foedera inter Athenienses & Boeotos mutuo factae fuerant, Corinthii suadebant Boeotis, ut se Athenas secuti, sibi quoque impetrarent eodem modo factas, quo Boeoti eas habebant. Quod si Athenienses has sibi quoque concedere recusarent, inducias ipsis renuntiarent, & in posterum cum ipsis absque se nullum foedus facerent. Boeoti vero, rogantibus Corinthiis, quod ad societatem quidem Argivorum attineret, eos supersedere iusserunt. Athenas vero cum Corinthiis profecti, decem dierum inducias ab Atheniensibus non impetrarunt. Sed Athenienses responderunt, Corinthiis esse foedera, si modo Lacedaemoniorum erant socii. Boeoti vero non magis propterea decem dierum induciis renuntiare voluerunt, quamvis Corinthii hoc flagitarent, & cum expostulatione dicerent, ita inter se convenisse. Corinthiis autem induciae sine foedere cum Atheniensibus exstiterunt,

λγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους πανδημεὶ ἐστράτευσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου Λακεδαιμονίων βασιλέως ἡγουμένου τῆς Ἀρκαδίας ἐς Παῤῥασίους, Μαντινέων ὑπηκόους ὄντας, κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος ἀναιρήσοντες, ἢν δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν Μαντινῆς, καὶ αὐτοὶ ἐφρούρουν ἐν τῇ Παῤῥασικῇ κείμενον, ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν τῶν Παῤῥασίων ἐδῄουν· οἱ δὲ Μαντινῆς, τὴν πόλιν Ἀργείοις φύλαξι παραδόντες, αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίαν ἐφρούρουν. ἀδύνατοι δ' ὄντες διασῶσαι τό, τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος καὶ τὰς ἐν Παῤῥασίοις πόλεις, ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τούς τε Παῤῥασίους αὐτονόμους ποιήσαντες, καὶ τὸ τεῖχος καθελόντες, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Maio exeunte.

XXXIII. Eadem aestate Lacedaemonii cum frequentibus copiis, quas ex omni totius populi ordine collegerant, duce Plistoanacte Pausaniae filio, Lacedaemoniorum rege, expeditionem susceperunt adversus Parrhasios, qui sunt in Arcadia, & qui Mantineorum imperio parent, ab ipsis seditione laborantibus acciti, simul etiam eversuri, si possent, munitionem, quam Mantinei in Cypselis exstruxerant, & in agro Parrhasio sitam ipsi suo praesidio tenebant, prope Sciritidem, quae est agri Laconici. Et Lacedaemonii quidem agrum Parrhasium vastabant: Mantinei vero, urbis custodia Argivis tradita, ipsi socios suo praesidio tutabantur. Cum autem & munitionem in Cypselis exstructam, & urbes in agro Parrhasio sitas conservare non possent, abierunt. Lacedaemonii vero, cum Parrhasios in libertatem asseruissent, & munitionem illam evertissent, domum redierunt.

λδ'. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους ἤδη ἡκόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ Θρᾴκης μετὰ Βρασίδου ἐξελθόντων στρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο, τοὺς μὲν μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους εἶναι, καὶ οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλωνται. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ αὐτοὺς μετὰ τῶν Νεοδαμώδων ἐς Λέπρεον κατέστησαν, κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς Ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἠλείοις. τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν, καὶ τὰ ὅπλα παραδόντας, δείσαντες μή τι διὰ τὴν ξυμφορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι, καὶ ὄντες ἐπίτιμοι, νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας, ἀτίμους ἐποίησαν· ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ὥστε μήτε ἄρχειν, μήτε πριαμένους

XXXIV. Eadem aeſtate Lacedaemonii, cum ad ipſos iam ex Thracia rediiſſent milites, qui cum Braſida illuc profecti fuerant, quos poſt inita foedera Clearidas reduxerat, decreverunt, ſervos quidem, qui cum Braſida proelio interfuerant, liberos eſſe, & habitare ubicunque vellent. Nec multo poſt ipſos cum iis, quos recenter in civium ius aſciverant, in Lepreo collocarunt, quod in Laconico ac Eleo agro, in ipſis utriuſque confiniis ſitum erat, cum iam Eleorum hoſtes eſſent. Suos vero cives, qui in inſula Sphacteria capti fuerant, & qui arma hoſti tradiderant, veriti, ne aliquid rerum novarum molirentur, exiſtimantes, ſe propter cladem acceptam deteriore conditione futuros, quamvis integra fama & exiſtimatione forent, quamvis etiam nonnulli magiſtratus iam gererent, ignominia notarunt. Hac autem ignominia notarunt, ut nullum magiſtratum gererent, utque nullam haberent po-

τὶ, ἢ πωλοῦντας, κυρίους εἶναι. ὕστερον δὲ αὖθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

λε΄. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ Θύσσον τὴν ἐν τῇ Ἄθῳ Δικτιδιῆς εἷλον, Ἀθηναίων οὖσαν ξύμμαχον. καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις· ὑπώπτευον δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδὰς οἵ τε Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν, πρότεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι, καὶ τὰ ἄλλα, οὐκ ἀποδεδώκεσαν· οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θράκης παρεῖχον ξυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους, οὐδὲ Βοιωτοὺς, οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες ἀεὶ ὡς μετ' Ἀθηναίων τούτους, ἢν μὴ θέλωσι, κοινῇ ἀναγκάσωσι. χρόνους τε προὔθεντο ἄνευ ξυγγραφῆς, ἐν οἷς χρῆν τοὺς μὴ ἐσιόντας, ἀμφοτέροις πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν

Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 333.

testatem earum rerum, quas aut emissent, aut vendidissent. Postea tamen in integrum restituti fuerunt.

XXXV. Eadem aestate Dictidienses Thysson in monte Atho sitam, Atheniensium sociam, ceperunt. Atque hac tota aestate inter Athenienses & Peloponnesios commercium fuit. Sed statim post inita foedera Athenienses & Lacedaemonii inter se suspecti esse coeperunt, quod neutri loca alteris restituissent. Nam Lacedaemonii, quibus sortito obtigerat, ut priores redderent, nec Amphipolin, nec cetera reddiderant; nec socios, qui erant in Thracia, ad foedera recipienda adegerant, ac ne Boeotos quidem, neque Corinthios, quamvis perpetuo dicerent, se, nisi foedera recipere vellent, una cum Atheniensibus eos coacturos: tempusque sine syngrapha praestituerant, intra quod, qui foedera secum non iniissent, utrisque hostes esse pro-

ὁρῶντες οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον, ὑπώπτευον τοὺς Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι. ὥστε οὔτε Πύλον ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο ἀποδεδωκότες· τά τε ἄλλα χωρία εἶχον, μένοντες ἕως σφίσι κἀκεῖνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακεδαιμόνιοι δὲ, τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποιηκέναι. τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθηναίων ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν, καὶ εἴτου ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν· Ἀμφιπόλεως δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν, ὥστε παραδοῦναι. Βοιωτοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς σπονδὰς ἐσαγαγεῖν, καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν, καὶ Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι, κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἠξίουν σφίσιν ἀποδοῦναι. εἰ δὲ μὴ, Μεσ-

nuntiarant. Cum igitur Athenienses nihil horum ab illis re ipsa praestari viderent, Lacedaemonios nihil aequi animo agitare suspicabantur. Quamobrem ipsis Pylum repetentibus reddere noluerunt, quin etiam eos poenitebat, quod captivos ex insula reddidissent. Ceteraque Lacedaemoniorum loca retinebant, exspectantes, donec & illi praestarent, quae promiserant. Lacedaemonii vero dicebant, se praestitisse, quae poterant. Se enim Atheniensibus reddidisse omnes, quos ex ipsis apud se in vinculis habebant, & milites, qui erant in Thracia, abduxisse, & si quid aliud in sua potestate habebant. Sed Amphipolin in sua potestate non esse dicebant, ita ut traderent. Operam vero daturos, ut & Boeotos & Corinthios in foedera adducerent, utque Panactum reciperent, & ut Athenienses, quotquot apud Boeotos erant captivi, recuperarent. Postulabant autem, ut Pylum sibi restituerent: sin minus, Messenios & servi-

σηνίους τε καὶ τοὺς Εἵλωτας ἐξαγαγεῖν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θρᾴκης· Ἀθηναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτοὺς, εἰ βούλονται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων ἐν τῷ θέρει τούτῳ, ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους ὥστε ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους, καὶ τοὺς ἄλλους Εἵλωτάς τε, καὶ ὅσοι ηὐτομολήκεσαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς· καὶ κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίοις τῆς Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο ἡσυχία ἦν, καὶ ἔφοδοι παρ' ἀλλήλους.

λϛ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος (ἔτυχον γὰρ Ἔφοροι ἕτεροι, καὶ οὐκ ἐφ' ὧν αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο, ἄρχοντες ἤδη, καί τινες αὐτῶν καὶ ἐναντίοι σπονδαῖς) ἐλθουσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμμαχίδος, καὶ παρόντων Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων, καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων, καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπῄεσαν Post Oct. 12.

tia educerent, quemadmodum & ipsi ex Thracia suos abduxerant: utque locum illum Athenienses ipsi, si vellent, custodirent. Saepe autem multisque sermonibus per hanc aestatem habitis, tandem Atheniensibus persuaserunt, ut e Pylo educerent Messenios, ceterosque servos, & quotquot ex agro Laconico ad ipsos transfugerant. Ipsosque in Craniis Cephalleniae insulae urbe collocarunt. Hac igitur aestate a bello cessatum est, & ultro citroque ad utrosque commeatum.

XXXVI. Insequenti hieme, (iam enim alii Ephori magistratum gerebant; nec erant ii, quibus magistratum gerentibus foedera percussa fuerant; quin etiam horum nonnulli foederibus erant adversarii) cum legati ex sociorum agro Lacedaemonem venissent, & Athenienses & Boeoti & Corinthii praesentes adessent, & ultro citroque multa

ἐπ᾽ οἴκου, τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης, οὗτοι οἵπερ τῶν Ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα διαλῦσαι τὰς σπονδὰς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους, παραινοῦντες ὅτι μάλιστα ταὐτά τε γιγνώσκειν, καὶ πειρᾶσθαι Βοιωτοὺς, Ἀργείων γενομένους πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὖθις μετὰ Βοιωτῶν, Ἀργείους Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους. οὕτω γὰρ ἥκιστα ἀναγκασθῆναι Βοιωτοὺς ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν. ἑλέσθαι γὰρ Λακεδαιμονίους, πρὸ τῆς Ἀθηναίων ἔχθρας, καὶ διαλύσεως τῶν σπονδῶν, Ἀργείους σφίσι φίλους καὶ ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ Ἄργος ἀεὶ ἠπίσταντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι, ἡγούμενοι τὸν ἔξω Πελοποννήσου πόλεμον ῥᾷω ἂν εἶναι. τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς

verba facta fuissent, nec quidquam inter eos conveniret, postquam Athenienses domum redierunt, Cleobulus & Xenares (illi, qui ex Ephoris foedera frangere potissimum volebant) cum Boeotis & Corinthiis privatim sermones habuerunt, admonentes, ut harum rerum statum accuratissime cognitum perpenderent, operamque darent, ut Boeoti, ubi prius ipsi societatem cum Argivis iniissent, postea cum Boeotis Argivos Lacedaemoniis socios adiungerent. Sic enim Boeotos foedus cum Atheniensibus inire minime coactum iri putabant. Lacedaemonios enim Atheniensium inimicitiis ac foederum cum ipsis initorum violationi, amicitiam & societatem Argivorum antepositituros. Habebant enim exploratum, Lacedaemonios perpetuo cupere, civitatem Argivorum opportune sibi amicam esse, quod bellum extra Peloponnesum levius sibi fore ducerent, si Argivos constantes amicos haberent. Boeotos vero ro-

ὅπως παραδῶσουσι Λακεδαιμονίοις· ἵνα ἀντ' αὐτοῦ Πύλον, ἣν δύνωνται, ἀπολαβόντες, ῥᾷον καθιστῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον.

λζ'. Καὶ οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ οἱ Κορίνθιοι ταῦτα ἐπεσταλμένοι ἀπό τε τοῦ Ξενάρους καὶ Κλεοβούλου, καὶ ὅσοι φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων, ὥστε ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινὰ, ἑκάτεροι ἀνεχώρουν. Ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης, ἐπετήρουν ἀπιόντας αὐτοὺς καθ' ὁδόν· καὶ ξυγγενόμενοι ἐς λόγους ἦλθον, εἴπως οἱ Βοιωτοὶ σφίσι ξύμμαχοι γένοιντο, ὥσπερ Κορίνθιοι καὶ Ἠλεῖοι καὶ Μαντινῆς. νομίζειν γὰρ ἂν, τούτου προχωρήσαντος, ῥᾳδίως ἤδη καὶ πολεμεῖν καὶ σπένδεσθαι, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰ βούλοιντο, κοινῷ λόγῳ χρωμένους, καὶ εἴ τινα πρὸς ἄλλον δέοι. τοῖς δὲ τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσιν ἀκούουσιν ἤρεσκε. κατὰ τύχην

gabant, ut Panactum Lacedaemoniis traderent, ut pro hoc recepta, si possent, Pylo, ad bellum adversus Athenienses commodius descenderent.

XXXVII. Atque Boeoti & Corinthii cum his mandatis, quae acceperant a Xenare & Cleobulo, & ab aliis, quotquot ex Lacedaemoniis erant ipsis amici, ut ad suas respublicas referrent, utrique abierunt. Quos abeuntes duo e summo Argivorum magistratu viri in ipso itinere observaverunt: congressique cum eis in colloquium venerunt, si quo pacto Boeoti societatem secum inire possent, quemadmodum Corinthii & Elei & Mantinei. Se enim existimare dicebant, si res ista sibi feliciter successisset, facile iam sibi fore & bellum gerere, & pacem facere & cum Lacedaemoniis, si vellent, & cum quibuscunque aliis opus esset, palam & publice hac de re agentibus. Haec Boeo-

γὰρ ἐδέοντο τούτων ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος αὐτοῖς φίλοι ἐπεστάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἄνδρες, ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες ὅτι πρέσβεις πέμψουσιν ἐς Βοιωτοὺς, ἀπῆλθον. ἀφικόμενοι δὲ οἱ Βοιωτοὶ ἀπήγγειλαν τοῖς Βοιωτάρχαις τά τε ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ξυγγενομένων Ἀργείων. καὶ οἱ Βοιωτάρχαι ἠρέσκοντό τε, καὶ πολλῷ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι ἀμφοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς τούς τε φίλους τῶν Λακεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι, καὶ τοὺς Ἀργείους ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον πρέσβεις παρῆσαν Ἀργείων, τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι. καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαινέσαντες τοὺς λόγους οἱ Βοιωτάρχαι, καὶ πρέσβεις ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς Ἄργος.

torum legatis audita placuerunt. Nam forte accidit, ut ea peterent, quae vel ipsi amici, qui Lacedaemone erant, ipsis mandarant. Cum autem illi duo Argivi suum sermonem ab ipsis admissum animadvertissent, & dixissent, se legatos in Boeotiam missuros, abierunt. Boeoti vero domum reversi, ad Boeotarchas detulerunt cum ea, quae Lacedaemone, tum ea, quae ex Argivis in congressu audissent. Boeotarchae vero id acceptum habuerunt, & multo promtiores fuerunt, quod ipsis utrinque contigisset, ut & illi ex Lacedaemoniis, quos sibi amicos habebant, eadem peterent, & Argivi ad eadem properarent. Nec multo post Argivorum legati venerunt, ut eos sollicitarent ad transigenda ea, quae promiserant. Boeotarchae vero, probatis ipsorum postulatis, ipsos remiserunt, polliciti, se legationem Argos de societate missuros.

λη΄. Ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς Βοιωτάρχαις, καὶ Κορινθίοις, καὶ Μεγαρεῦσι, καὶ τοῖς ἀπὸ Θράκης πρέσβεσιν, ὀμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις, ἦ μὴν ἔν τε τῷ παρατυχόντι ἀμύνειν τῷ δεομένῳ, καὶ μὴ πολεμήσειν τῳ μηδὲ ξυμβήσεσθαι ἄνευ κοινῆς γνώμης· καὶ οὕτως ἤδη τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Μεγαρέας (τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν) πρὸς τοὺς Ἀργείους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὅρκους γενέσθαι, οἱ Βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχουσι, καὶ παρῄνουν γενέσθαι ὅρκους ταῖς πόλεσιν ὅσαι βούλονται ἐπ' ὠφελείᾳ σφίσι ξυνομνύναι. οἱ δ' ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ὄντες οὐ προσδέχονται τὸν λόγον, δεδιότες μὴ ἐναντία Λακεδαιμονίοις ποιήσωσι, τοῖς ἐκείνων

XXXVIII. Interea vero Boeotarchis, & Corinthiis, & Megarensibus, & legatis ex Thracia missis primum placuit, ut iureiurando interposito fidem sibi mutuo darent, ea conditione, ut, quotiescunque res hoc flagitaret, opem ei ferrent, qui ope indigeret, & cum nullo bellum gererent, aut compositionem facerent, nisi de communi sententia. Et ita Boeotos & Megarenses (idem enim faciebant) cum Argivis iam foedus facere dicebant. Verum antequam iusiurandum iuraretur, Boeotarchae rem communicarunt cum quatuor Boeotorum conciliis, quae summam rerum Boeotiarum potestatem habent: & suadebant, ut, iureiurando interposito, foedus auxilii mutui gratia cum illis civitatibus iniretur, quaecunque secum foedus adhibito iureiurando facere vellent. At Boeoti, qui in illis consiliis erant, eorum consilium non probarunt, veriti, ne Lacedaemoniis adversarentur, si cum Corinthiis, qui ab illis defecerant, interposito iureiurando, foedus face-

ἀφεστῶσι Κορινθίοις ξυνομνύντες. οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ Βοιωτάρχαι τὰ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, ὅτι τῶν τε Ἐφόρων Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης καὶ οἱ φίλοι παραινοῦσιν, Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων γενομένους ξυμμάχους, ὕστερον μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεσθαι· οἰόμενοι τὴν βουλὴν, κἂν μὴ εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ ἃ σφίσι προδιαγνόντες παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα, οἱ μὲν Κορίνθιοι καὶ οἱ ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεις ἄπρακτοι ἀπῆλθον· οἱ δὲ Βοιωτάρχαι, μέλλοντες πρότερον, εἰ ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν πειράσεσθαι πρὸς Ἀργείους ποιεῖν, οὐκέτι ἐσήνεγκαν περὶ Ἀργείων ἐς τὰς βουλὰς, οὐδὲ ἐς τὸ Ἄργος τοὺς πρέσβεις οὓς ὑπέσχοντο ἔπεμπον, ἀμέλεια δέ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων.

rent. Neque enim Boeotarchae ipſis declaraverant ea, quae Lacedaemone Cleobulus & Xenares Ephori, & alii amici ſuaſerant, ut prius cum Argivis & Corinthiis ſocietatem inirent, deinde cum Lacedaemoniis eandem facerent. Nam Boeotarchae exiſtimabant, illos, qui erant in conſilio, quamvis haec ipſis non dixiſſent, tamen nihil aliud decreturos, quam quod ipſi a ſe prius deliberatum ipſis ſuaſiſſent. ſed cum res ipſis non ſucceſſiſſet, Corinthii quidem, & legati ex Thracia miſſi infecto negotio abierunt. Boeotarchae vero, qui, ſi perſuadere potuiſſent, operam dare ſtatuerant, ut etiam cum Argivis ſocietatem inirent, nec de Argivis quidquam amplius ad illa conſilia retulerunt, nec legatos, quos ſe miſſuros promiſerant, Argos miſerunt: ſed incuria quaedam, & rerum omnium procraſtinatio erat.

λθ΄. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ Μηκύβερναν Ὀλύνθιοι, Ἀθηναίων φρουρούντων, ἐπιδραμόντες εἷλον. μετὰ δὲ ταῦτα (ἐγίγνοντο γὰρ ἀεὶ λόγοι τοῖς τε Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων) ἐλπίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰ Πάνακτον Ἀθηναῖοι παρὰ Βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, κομίσασθαι ἂν αὐτοὶ Πύλον, ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς πρεσβευόμενοι, καὶ ἐδέοντο σφίσι Πάνακτόν τε καὶ τοὺς Ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι, ἵνα ἀντ' αὐτῶν Πύλον κομίσωνται. οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἢν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιήσωνται, ὥσπερ Ἀθηναίοις. Λακεδαιμόνιοι δὲ, εἰδότες μὲν ὅτι ἀδικήσουσιν Ἀθηναίους, εἰρημένον, ἄνευ ἀλλήλων μήτε σπένδεσθαί τῳ, μήτε πολεμεῖν, βουλόμενοι δὲ τὸ Πάνακτον παραλαβεῖν, ὡς τὴν Πύλον ἀντ' αὐτοῦ κομιούμενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι σπευδόντων τὰς σπον- Bell. Pelop. an. 11. Olymp. 89. 4. U. C. Varr. 334.

XXXIX. Hac eadem hieme Mecybernam, ubi erat Atheniensium praesidium, Olynthii subito adorti ceperunt. Post haec Lacedaemonii, (nam inter ipsos & Athenienses assidua colloquia fiebant de locis, quae invicem tenebant) existimantes, si Athenienses Panactum a Boeotis recepissent, fore, ut ipsi Pylum reciperent, Boeotos per legationem adierunt, & orarunt, ut Panactum, & quotquot ex Atheniensibus in vinculis haberent, sibi traderent, ut pro his ipsi Pylum reciperent. Boeoti vero negarunt, se haec redditurôs, nisi secum, quemadmodum cum Atheniensibus, societatem privatim coirent. Lacedaemonii vero, quamvis scirent, se Atheniensibus iniuriam facturos, quod cautum esset, ne sine communi consensu vel foedus cum quoquam fieret vel bellum gereretur, quia tamen Panactum recipere cupiebant, ut Pylum pro ipso recuperarent,

δας, προθυμουμένων τὰς ἐς Βοιωτοὺς, ἐποιήσαντο τὴν ξυμμαχίαν, τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη, καὶ πρὸς ἔαρ· καὶ τὸ Πάνακτον εὐθὺς καθῃρεῖτο. καὶ ἑνδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 89/90. 4/1. U. C. Varr. 33. 4/5. Ab Apr. 5.

μ΄. Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Ἀργεῖοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν, οὓς ἔφασαν πέμψειν, οὐχ ἧκοντο, τό, τε Πάνακτον ᾔσθοντο καθαιρούμενον, καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς Βοιωτοῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἔδεισαν μὴ μονωθῶσι, καὶ ἐς Λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ. τοὺς γὰρ Βοιωτοὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τό, τε Πάνακτον καθελεῖν, καὶ ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς ἐσιέναι, τούς τε Ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα· ὥστε οὐδὲ πρὸς Ἀθηναίους ἔτι σφίσιν εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσασθαι,

ſimul etiam quod illi, qui foedera confundere properabant, ad foedus cum Boeotis ineundum propenſiores erant, ſocietatem cum ipſis fecerunt, hieme iam extrema, & ſub vere: ſtatimque Panactum everſum eſt. Et undecimus huius belli annus exiit.

XL. Ineunte autem vere inſequentis aeſtatis, Argivi ſtatim, cum Boeotorum legati, quos Boeoti ſe miſſuros dixerant, non veniſſent, & Panactum ab illis everſum intellexiſſent, & ſocietatem inter Boeotos & Lacedaemonios privatim factam, extimuerunt, ne ſoli relinquerentur, omneſque ſocii ſe Lacedaemoniis adiungerent. Exiſtimabant enim, Boeotos a Lacedaemoniis inductos fuiſſe & ad Panactum evertendum, & ad ineundam cum Athenienſibus ſocietatem, & Athenienſes harum rerum conſcios eſſe credebant. Itaque ne cum Athenienſibus quidem ſocietatem facere ſibi amplius integrum eſſe ducebant, cum

πρότερον ἐλπίζοντες, ἐκ τῶν διαφόρων, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαὶ, ταῖς γοῦν Ἀθηναίοις ξύμμαχοι ἔσεσθαι. ἀποροῦντες οὖν ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι, καὶ φοβούμενοι μὴ Λακεδαιμονίοις καὶ Τεγεάταις, Βοιωτοῖς καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι, πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς, ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύναντο τάχιστα ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις, Εὔστροφον καὶ Αἴσωνα, οἳ ἐδόκουν προσφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι· ἡγούμενοι, ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιησάμενοι, ὅπη ἂν ξυγχωρῇ, ἡσυχίαν ἔχειν.

μα'. Καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν, λόγους ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ ἂν σφίσιν αἱ σπονδαὶ γίγνοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι ἠξίουν

antea ſperaſſent, ſi propter controverſias, ea foedera, quae cum Lacedaemoniis inierant, frangerentur, futurum ſalvum, ut cum Athenienſibus ſocietatem inirent. Argivi igitur, cum his difficultatibus premerentur, & vererentur, ne ſimul cum Lacedaemoniis, & Tegeatis, & Boeotis, & Athenienſibus bellum ſibi gerendum eſſet, quod Lacedaemoniorum foedera prius non accepiſſent, ſed animis elati Peloponneſi principatum ſe adepturos ſperaſſent, quamprimum potuerunt, legatos Lacedaemonem miſerunt, Euſtrophum & Aeſonem, qui ipſis cariſſimi eſſe videbantur; exiſtimantes, ubi quam commodiſſima foedera pro praeſenti rerum ſtatu cum Lacedaemoniis feciſſent, quomodocunque res caderet, ſe quietos futuros.

XLI. Ipſorum autem legati profecti, ſermonem habuerunt cum Lacedaemoniis, quibus conditionibus foedera fa-

δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι, ἢ ἐς πόλιν τινὰ, ἢ ἐς ἰδιώτην, περὶ τῆς Κυνουρίας γῆς, ἧς ἀεὶ πέρι διαφέρονται, μεθορίας οὔσης· (ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ Θυρέαν, καὶ Ἀνθήνην πόλιν· νέμονται δ' αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι) ἔπειτα δ' οὐκ ἐώντων Λακεδαιμονίων μεμνῆσθαι περὶ αὐτῆς, ἀλλ' εἰ βούλονται σπένδεσθαι ὥσπερ πρότερον, ἑτοῖμοι εἶναι· οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις τάδε ὅμως ἐπηγάγοντο τοὺς Λακεδαιμονίους ξυγχωρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι ἔτη πεντήκοντα, ἐξεῖναι δ' ὁποτεροισοῦν προσκαλεσαμένοις, μήτε νόσου οὔσης, μήτε πολέμου, Λακεδαίμονι καὶ Ἄργει διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς ταύτης, ὥσπερ καὶ πρότερόν ποτε, ὅτε αὐτοὶ ἑκάτεροι ἠξίωσαν νικᾶν· διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι περαιτέρω τῶν πρὸς Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα ὅρων. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις

cienda essent. Ac primum quidem Argivi postulabant, ut vel civitatis vel privati alicuius arbitrio permitteretur controversia de agro Cynurio, de quo in confiniis posito semper contendebant. (hic autem ager continet Thyream, & Anthenam urbem, eumque Lacedaemonii possident.) Deinde vero, quamvis Lacedaemonii nullam de eo mentionem fieri sinerent, at se, si vellent illi foedus ex pristina formula facere, ad hoc paratos esse dicerent: Lacedaemonios tamen Argivi legati ad haec sibi concedenda induxerunt, ut in praesentia quidem foedus annorum quinquaginta facerent, quotiescunque vero utrilibet alteros ad proelium provocassent, dummodo neque morbo, neque bello, vel Lacedaemoniorum vel Argivorum civitas implicita esset, de hoc agro armis decernere liceret, quemadmodum & ante quondam factum esset, cum utrique se victores discessisse iudicarunt. Sed persequi non liceret ulterius,

τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει μωρία εἶναι ταῦτα, ἔπειτα (ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος πάντως φίλον ἔχειν) ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς ἠξίουν, καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν τέλος τὶ αὐτῶν ἔχειν, ἐς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς, δεῖξαι τῷ πλήθει, καὶ ἢν ἀρέσκοντα ᾖ, ἥκειν ἐς τὰ Ὑακίνθια, τοὺς ὅρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν.

μβ'. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ ᾧ οἱ Ἀργεῖοι ταῦτα ἔπρασσον, οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων, Ἀνδρομένης καὶ Φαίδιμος καὶ Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πάνακτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πάνακτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθῃρημένον εὗρον, ἐπὶ προφάσει ὡς ἦσάν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὅρκοι

quam vel ad Argorum vel ad Lacedaemonis terminos. Lacedaemoniis vero primum quidem haec ſtultitiae plena eſſe videbantur: deinde (Argos enim quavis ratione amicum habere cupiebant) aſſenſi ſunt iis conditionibus, quibus foedus fieri poſtulabant; & ſyngrapham fecerunt. Lacedaemonii autem legatos Argivorum hortati ſunt, ut, priuſquam quidquam eorum conficeretur, Argos reverſi, populo oſtenderent: quas ſi probaſſet, tunc vero ad Hyacinthia redirent, ut iusiurandum praeſtarent. Et illi quidem abierunt.

XLII. Interea vero dum Argivi haec tractarent, Lacedaemoniorum legati, Andromenes, Phaedimus, & Antimenidas, quibus mandatum fuerat, ut Panactum, & captivos, a Boeotis receptos, Athenienſibus redderent, Panactum quidem ab ipſis Boeotis everſum offenderunt, eo praetextu, quod olim inter Boeotos & Athenienſes, orta

παλαιοὶ, μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν, τοὺς δ' ἄνδρας οὓς εἶχον αἰχμαλώτους οἱ Βοιωτοὶ Ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν Ἀνδρομένην ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀπέδοσαν· τοῦ τε Πανάκτου τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι. πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκήσειν οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων, οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν, νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων, τοῦ τε Πανάκτου τῇ καθαιρέσει, ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυνθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποίηνται, φάσκοντες πρότερον κοινῇ τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσαναγκάσειν. τά τε ἄλλα ἐσκόπουν ὅσα ἐξελελοίπεσαν τῆς ξυνθήκης, καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι. ὥστε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι ἀπέπεμψαν.

de illo castello controversia, iureiurando interposito convenisset, ut neutri soli id incolerent: sed Atheniensium viros, quos Boeoti captivos habebant, Andromenes eiusque collegae receptos ad Athenienses deduxerunt, ac reddiderunt, & Panacti eversionem ipsis significarunt, existimantes, se hoc etiam ipsis redditurος, nullum enim Atheniensium hostem in eo amplius habitaturum. Cum autem haec dicerentur, Athenienses graviter indignabantur, quod a Lacedaemoniis iniuriam sibi fieri putarent, cum ob eversionem Panacti, quod stans traditum oportuerat, tum quod audirent, eos cum Boeotis quoque societatem privatim fecisse, cum tamen antea dicerent, se communiter adacturos eos, qui foedus recipere noluissent. Haec igitur, & alia considerabant, quaecunque Lacedaemonii ex pacto non servaverant, & se fraude circumventos existimabant. Quare legatos cum asperiore responso dimiserunt.

μγ'. Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς Ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς, εὐθὺς ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε, καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ἀνὴρ ἡλικίᾳ μὲν ἔτι τότε ὢν νέος, ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος· ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς Ἀργείους μᾶλλον χωρεῖν, οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ φρονήματι φιλονεικῶν ἠναντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι διὰ Νικίου καὶ Λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδὰς, αὐτὸν κατά τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες, καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὖσαν οὐ τιμήσαντες· ἣν τοῦ πάππου ἀπειπόντος, αὐτὸς τοὺς ἐκ τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων, διενοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων ἐλασσοῦσθαι, τότε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα Ἀργείους σφί-

XLIII. Cum igitur inter Lacedaemonios & Athenienſes huiuſmodi diſſidium eſſet, ſtatim & illi, qui Athenis foedera ſolvere cupiebant, in hanc rem incumbere coeperant. Erant autem cum alii, tum etiam Alcibiades Cliniae filius, qui quamvis aetate tunc eſſet adhuc iuvenis, tamen propter maiorum dignitatem honorabatur, ut nullus alius in alia civitate: cui vel ſatius eſſe videbatur ad Argivos potius accedere, quin etiam contentionis ſtudio, quod elato eſſet animo, foederibus adverſabatur, quod Lacedaemonii per Niciam & Lachetem foedera feciſſent, ipſo propter adoleſcentiam contemto, nec habito ei honore ex vetuſti hoſpitii iure: quod, cum ipſius avus Lacedaemoniis renuntiaſſet, ipſe illorum captivos ex inſula officiis proſequens, renovare cogitabat. undique igitur ſibi de ſuo iure detrahi putans, & initio Lacedaemoniis interceſſit, affir-

σι σπεισάμενοι ἐξέλωσι, καὶ αὖθις ἐπ' Ἀθηναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι αὐτούς. καὶ τότε ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο, πέμπει εὐθὺς ἐς Ἄργος ἰδίᾳ, κελεύων ὡστάχιστα ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους ἥκειν μετὰ Μαντινέων καὶ Ἠλείων, ὡς καιροῦ ὄντος, καὶ αὐτὸς ξυμπράξων τὰ μάλιστα.

μδ'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας, καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν οὐ μετ' Ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ' ἐς διαφορὰν μεγάλην καθεστῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβεων, οἵ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἠμέλουν, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον· νομίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ, καὶ δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοί,

mans, illos non esse constantes; sed, ut, inito cum Argivis foedere, eos sibi eximant, & postea Athenienses solos adoriantur, hac de causa foedus cum ipsis facere velle. Et tunc, cum hoc dissidium exortum est, confestim Argos privatim misit, hortans Argivos, quam celerrime cum Mantineis & Eleis Athenas venirent, eos ad societatem provocantes, quod tempus esset opportunum; seque studiosissime ipsis affuturum pollicebatur.

XLIV. Argivi autem, cum hunc nuntium audissent, simul etiam cum cognovissent, societatem a Boeotis cum Atheniensibus non esse factam, sed magnam dissensionem inter ipsos Athenienses & Lacedaemonios esse natam, suos quidem legatos, qui tunc aberant, quos de foederibus acturos Lacedaemonem miserant, non curabant; sed ad Athenienses potius animum advertebant: existimantes, civitatem, cum qua sibi vetus amicitia intercederet, & quae

καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχουσαν τὴν κατὰ θάλασσαν, ξυμπολεμήσειν σφίσιν, ἢν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμπον οὖν εὐθὺς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ Ἠλεῖοι, καὶ Μαντινῆς. ἀφίκοντο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ τάχος, δοκοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, Φιλοχαρίδας, καὶ Λέων, καὶ Ἔνδιος· δείσαντες μὴ τήν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους ποιήσωνται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν Ἀθηναίων ἐποιήσαντο.

με΄. Καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περί τε τούτων, καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἥκουσι περὶ πάντων ξυμβῆναι τῶν διαφόρων, τὸν Ἀλκιβιάδην ἐφόβουν, μὴ καί, ἢν ἐς τὸν δῆ-

populari statu, quemadmodum & sua civitas, regeretur, & quae magnam in mari potentiam haberet, sibi, si bellum suscìperent, in hoc auxilium esse laturam. Confestim igitur legatos de societate acturos ad Athenienses miserunt. Illos autem Eleorum & Mantineorum legati comitabantur. Confestim etiam & Lacedaemoniorum legati, Philocharidas, Leon, & Endius, qui apud Athenienses gratiosi esse videbantur, eo profecti sunt; veriti, ne Athenienses Lacedaemoniis irati societatem cum Argivis facerent, simul etiam Pylum pro Panacto repetituri, & de societate cum Boeotis inita Lacedaemonios purgaturi, & demonstraturi, illos hanc societatem non fecisse, ut Atheniensibus malum darent.

XLV. Cum autem hisce de rebus in senatu verba facerent, & se cum summa potestate de componendis omnibus controversiis eo venisse dicerent, Alcibiadi metum in-

μον ταῦτα λέγωσιν, ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος, καὶ ἀπωσθῇ ἡ Ἀργείων ξυμμαχία· μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι ὁ Ἀλκιβιάδης· τοὺς Λακεδαιμονίους πείθει, πίστιν αὐτοῖς δοὺς, ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ αὐτοκράτορες ἥκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν. πείσειν γὰρ αὐτὸς Ἀθηναίους ὥσπερ καὶ νῦν ἀντιλέγειν, καὶ τἆλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποστῆσαι, ταῦτα ἔπραττε, καὶ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτοὺς ὡς οὐδὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχουσιν, οὐδὲ λέγουσιν οὐδέποτε ταὐτὰ, τοὺς Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας ξυμμάχους ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως. ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες, καὶ ἐπερωτώμενοι οὐκ ἔφασαν (ὥσπερ ἐν τῇ βουλῇ) αὐτοκράτορες ἥκειν, οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο· ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου

cutiebant, ne, si ad populum haec ipsa retulissent, plebem allicerent, & Argivorum societas respueretur. Sed Alcibiades huiusmodi fraudem adversus ipsos machinatur. Lacedaemoniis, fide ipsis data, persuadet, ne coram populo fateantur, se cum summa potestate venisse: quod si fecerint, se Pylum ipsis redditurum, (se enim hoc Atheniensibus persuasurum, quemadmodum & tunc se Lacedaemoniis adversari dicebat) & ceteras controversias compositurum. Haec autem eo consilio agebat, ut Lacedaemonios a Nicia alienaret, utque apud populum ipsos criminatus, quod nihil sinceri in animo haberent, nec eadem unquam dicerent, Argivorum & Eleorum & Mantineorum societatem conciliaret. Et ita evenit. Nam cum legati ad populum processissent, & interrogati non dixissent, (ut in senatu) se cum summa potestate venisse, tunc vero Athenienses haud amplius illorum inconstantiam tulerunt: sed Alcibia-

πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμονίων, ἐσήκουόν τε καὶ ἕτοιμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀργείους, καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ξυμμάχους ποιεῖσθαι. σεισμοῦ δὲ γενομένου πρίν τι ἐπικυρωθῆναι, ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη.

μστ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων αὐτῶν ἠπατημένων, καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος περὶ τοῦ μὴ αὐτοκράτορας ὁμολογῆσαι ἥκειν, ὅμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφη χρῆναι φίλους μᾶλλον γίγνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργείους, πέμψαι ἔτι ὡς αὐτοὺς, καὶ εἰδέναι ὅ, τι διανοοῦνται· λέγων, ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῷ, ἐν δὲ τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ, τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι. σφίσι μὲν γὰρ εὖ ἑστώτων τῶν πραγμάτων, ὡς ἐπιπλεῖστον ἄριστον εἶναι διασώσα-

dem multo vehementioribus, quam ante, clamoribus Lacedaemonios insectantem audiebant, animisque propensis erant, Argivis illorumque comitibus in concionem introductis, ad societatem cum ipsis statim ineundam. Sed facto terrae motu, priusquam quidquam constitueretur haec concio dilata est.

XLVI. In concione vero, quae postridie convocata fuit, Nicias, quamvis ipsi Lacedaemonii ab Alcibiade decepti fuissent, quamvis etiam ipse quoque deceptus fuisset, quod negassent, se cum summa potestate venisse, tamen dixit, oportere Athenienses cum Lacedaemoniis potius, quam cum Argivis, societatem inire, & dilato Argivorum negotio, legatos ad ipsos Lacedaemonios iterum mittere, & explorare, quidnam in animo haberent. Hanc enim belli dilationem sibi quidem honestam, illis vero turpem fore dicebat. Nam sibi quidem maxime expedire, florente iam

σθαι τὴν εὐπραγίαν· ἐκείνοις δὲ δυστυχοῦσιν, ὅτι τάχιστα εὕρημα εἶναι διακινδυνεῦσαι. ἔπεισέ τε πέμψαι πρέσβεις, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, κελεύσοντας Λακεδαιμονίους, εἴτι δίκαιον διανοοῦνται, Πάνακτόν τε ὀρθὸν ἀποδιδόναι, καὶ Ἀμφίπολιν· καὶ τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἢν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐσίωσι, καθάπερ εἴρητο, ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν. εἰπεῖν τε ἐκέλευον, ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλοντο ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀργείους ξυμμάχους πεποιῆσθαι· ὡς παρεῖναί γ' αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. εἴτέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες, ἀπέπεμψαν τοὺς περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις. καὶ ἀφικομένων αὐτῶν, καὶ ἀπαγγειλάντων τά τε ἄλλα, καὶ τέλος εἰπόντων, ὅτι εἰ μὴ τὴν ξυμμαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ ἐσιοῦ-

republica, fortunam hanc florentem quam diutissime conservare. Illis vero in afflicta fortuna versantibus, loco lucri fore, primo quoque tempore belli fortunam periclitari. Persuasit autem Atheniensibus, ut legatos Lacedaemonem mitterent, (in quorum numero & ipse erat) qui iuberent Lacedaemonios, si quid sinceri in animo haberent, Panactum erectum ac integrum, & Amphipolin restituere; & Boeotorum societatem missam facere, nisi foedera secum inire vellent, quemadmodum cautum fuerat, ut neutri sine mutuo consensu cum ullo paciscerentur. Imperarunt etiam, ut dicerent, se quoque, si iniuriam facere voluissent, societatem cum Argivis iam facturos fuisse: quod ipsi Argivi hac ipsa de causa adessent. Et si quid aliud crimini dabant, Niciam eiusque collegas cum mandatis de omnibus miserunt. Cum autem legati pervenissent, & cum alia denuntiassent, tum etiam ad extremum dixissent, nisi Lacedaemonii societatem cum Boeotis initam dirimerent,

σιν ἐς τὰς σπονδὰς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργείους, καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτῶν, ξυμμάχους· τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπικρατούντων τῶν περὶ τὸν Ξενάρη τὸν Ἔφορον ταῦτα γίγνεσθαι, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν. τοὺς δὲ ὅρκους, δεομένου Νικίου, ἀνενεώσαντο. ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων ἀπέλθῃ, καὶ διαβληθῇ (ὅπερ καὶ ἐγένετο) αἴτιος δοκῶν εἶναι τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν. ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ, ὡς ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πεπραγμένον, εὐθὺς δι᾽ ὀργῆς εἶχον· καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι, ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, παραγαγόντος Ἀλκιβιάδου, ἐποιήσαντο σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τήνδε.

μζ΄. ΣΠΟΝΔΑΣ ἐποιήσαντο ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Μαντινῆς, καὶ Ἠλεῖοι, ὑπὲρ σφῶν

qui foedus secum inire noluerant, se quoque cum Argivis eorumque sociis societatem facturos: Lacedaemonii responderunt, se societatem cum Boeotis initam non diremturos, (nam Xenares Ephorus & alii, quotquot eiusdem factionis erant, evicerant, ut haec fierent) foederis tamen iusiurandum Nicia rogante renovarunt. Verebatur enim, ne rebus omnibus prorsus infectis abiret, ac male audiret, (quod etiam accidit) quod foederum cum Lacedaemoniis faciendorum auctor esse videretur. Cum autem ipse rediisset, & Athenienses audissent, nihil a Lacedaemoniis impetratum fuisse, confestim indignari coeperunt, & iniuriam sibi fieri putantes, cum Argivis eorumque sociis (aderant enim illi, ab Alcibiade introducti) foedera ac societatem fecerunt, his verbis.

XLVII. *FOEDERA fecerunt Athenienses, & Argivi, &*

αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἄρχουσιν ἑκάτεροι, ἀδόλους, καὶ ἀβλαβεῖς, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Ἀργείους, καὶ Ἠλείους, καὶ Μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι· μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὶ Ἀργείους, καὶ Ἠλείους, καὶ Μαντινέας, καὶ τοὺς ξυμμάχους, τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ. κατὰ τάδε ξυμμάχους εἶναι Ἀθηναίους, καὶ Ἀργείους, καὶ Ἠλείους, καὶ Μαντινέας, ἑκατὸν ἔτη. καὶ ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐς τὴν γῆν τῶν Ἀθηναίων, βοηθεῖν Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας Ἀθήναζε, καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν Ἀθηναῖοι, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀργείοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ Ἠλείοις, καὶ Ἀθηναίοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τῶν

Mantinëi, & Elei, in annos centum, pro se ipsis, & pro sociis, quibus utrique praesunt, sincera & commoda, tam terra, quam mari. Nefas autem sit, Argivos, & Eleos, & Mantineos, eorumque socios, Atheniensibus, ac sociis, quibus Athenienses imperant, arma detrimenti causa inferre. Et vicissim nefas sit, Athenienses, eorumque socios, Argivis, & Eleis, & Mantineis, eorumque sociis ulla vel fraude, vel machinatione. His conditionibus Athenienses, & Argivi, & Elei, & Mantinei sint socii centum annos. Et si hostes in Atheniensium agrum invaserint, Argivi, & Elei, & Mantinei Athenas ad opem ferendam veniant, prout Athenienses ipsis denuntiaverint, ratione quam acerrima poterunt, pro viribus. Quod si agro vastato discesserint, haec civitas ab Argivis, & Mantineis, & Eleis, & Atheniensibus pro hoste habeatur, & a cunctis his civitatibus

πόλεων τούτων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Ἀθηναίους ἐς Ἄργος, καὶ Μαντίνειαν, καὶ Ἦλιν, ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν Ἠλείων, ἢ τὴν Μαντινέων, ἢ τὴν Ἀργείων, καθότι ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις αὗται, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ, κατὰ τὸ δυνατόν. ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθηναίοις, καὶ Ἀργείοις, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ Ἠλείοις, καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τούτων τῶν πόλεων. καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ ταῖς πόλεσιν. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διϊέναι ἐπὶ πολέμῳ διὰ τῆς γῆς τῆς σφετέρας αὐτῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ὧν ἂν ἄρχωσιν ἕκαστοι, μηδὲ κατὰ θάλασσαν, ἢν μὴ ψηφισαμένων τῶν πό-

bello petatur ac vexetur. Nulli vero harum civitatum bellum communiter susceptum adversus istam hostium civitatem deponere liceat, nisi cunctis idem videatur. Vicissim autem Athenienses quoque Argos, Mantineam, & Elin ad opem ferendam proficiscantur, si hostes invaserint in agrum Eleorum, aut Mantineorum, aut Argivorum, prout hae civitates ipsis significaverint, ratione quam acerrima poterunt, pro viribus. Quod si agro vastato discesserint, haec civitas ab Atheniensibus, & Argivis, & Mantineis, & Eleis pro hoste habeatur, & a cunctis his civitatibus vexetur. Bellum autem adversus hanc civitatem susceptum deponere nefas sit, nisi cunctis civitatibus idem videatur. Praeterea nulla harum civitatum foederatarum per agrum suum, aut sociorum, quibus singulae civitates imperant, aut per mare, homines armatos, inferendi belli gratia, transire sinat, nisi universae civitates, Atheniensis, Argiva, Mantinea, & Elea, de

λεων ἁπασῶν, τὴν δίοδον εἶναι Ἀθηναίων, καὶ Ἀργείων, καὶ Μαντινέων, καὶ Ἠλείων. τοῖς δὲ βοηθοῦσιν ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω μέχρι μὲν τριάκοντα ἡμερῶν, σῖτον, ἐπὴν ἔλθῃ ἐς τὴν πόλιν τὴν ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ ἀπιοῦσι, κατὰ ταυτά. ἢν δὲ πλέονα βούλωνται χρόνον τῇ στρατιᾷ χρῆσθαι, ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη διδότω σῖτον, τῷ μὲν ὁπλίτῃ, καὶ ψιλῷ καὶ τοξότῃ, τρεῖς ὀβολοὺς Αἰγιναίους τῆς ἡμέρας ἑκάστης· τῷ δ' ἱππεῖ, δραχμὴν Αἰγιναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη, τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ ὁ πόλεμος ᾖ· ἢν δέ ποι δόξῃ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρατεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι ἁπάσαις ταῖς πόλεσιν. ὀμόσαι δὲ τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους μὲν, ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων· Ἀργείοι δὲ, καὶ Μαντινεῖς, καὶ Ἠλεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι τούτων, κατὰ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἕκαστοι τὸν μέγι-

communi ſententia tranſitum eſſe decreverint. Illis autem, qui opem ferent, civitas, quae illos mittet, commeatum praebeat ad dies triginta, ab eo die, quo auxilia in eam civitatem ingreſſa fuerint, quae opem ſibi ferendam ſignificaverit, & abeuntibus eodem modo. Quod ſi copiis accitis diutius uti velint, illa civitas, quae copias acciverit, ſtipendium det, ſingulis quidem gravis ac levis armaturae militibus, atque ſagittariis, quotidie ternos obolos Aeginaeos: equiti vero, ſingulas drachmas Aeginaeas. Eadem civitas, quae copias acciverit, imperii ſummam obtineat, ſi bellum in eius finibus geratur: at ſi quo univerſis civitatibus coniunctis copiis proficiſci viſum fuerit, omnes civitates in hac expeditione par imperium participent. Haec autem foedera, Athenienſes quidem pro ſe ipſis, & pro ſociis, iurent. Argivi vero, & Mantinei, & Elei, eorumque ſocii in ſuis quique civitatibus

στον κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὅρκος, ἔστω ὅδε, Ἐμμένω τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα, δικαίως καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως· καὶ οὐ παραβήσομαι τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ὀμνύντων δὲ Ἀθήνῃσι μὲν ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί· ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις. ἐν Ἄργει δὲ, ἡ βουλὴ, καὶ οἱ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀρτῦναι· ἐξορκούντων δὲ, οἱ ὀγδοήκοντα. ἐν δὲ Μαντινείᾳ, οἱ δημιουργοὶ, καὶ ἡ βουλὴ, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί· ἐξορκούντων δὲ οἱ θεωροὶ, καὶ οἱ πολέμαρχοι. ἐν δὲ Ἤλιδι, οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες, καὶ οἱ ἑξακόσιοι· ἐξορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ, καὶ οἱ θεσμοφύλακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὅρκους, Ἀθηναίους μὲν, ἰόντας ἐς Ἦλιν, καὶ ἐς Μαντίνειαν, καὶ ἐς Ἄργος, τριάκοντα ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπίων· Ἀργείους δὲ καὶ Ἠλείους, καὶ Μαντινέας ἰόντας Ἀθήναζε, δέκα ἡμέραις πρὸ Παναθη-

iurent. Singulae autem civitates supra lectas hostias iusiurandum, quod moribus patriis est receptum, & quod religiosissimum apud singulas habetur, iurent. Iusiurandum autem in haec verba iuretur: Perstabo in societate ex pactis & conventis, iuste & innocue & sincere; nec eam ulla vel fallacia vel machinatione violabo. Iurent autem Athenis quidem, Senatus & Polemarchi: Prytanes autem ad iusiurandum alios adigant. Argis vero, Senatus, & Octoginta viri, & Artynae: & Octoginta viri alios ad iusiurandum adigant. Mantineae vero, Demiourgi, & Senatus, & ceteri Magistratus: Theori vero & Polemarchi alios ad iusiurandum adigant. Elide vero Demiourgi, & Quaestores aerarii, & Sexcenti viri: Demiourgi vero & Thesmophylaces ad iusiurandum alios adigant. Hoc autem iusiurandum renovent, Athenienses quidem, euntes Elin, & Mantineam, & Argos, triginta diebus ante Olympia. Argivi vero, & Elei, &

ναίων τῶν μεγάλων. τὰς δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ· Ἀθηναίους μὲν, ἐν πόλει· Ἀργείους δὲ, ἐν ἀγορᾷ, ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ· Μαντινέας δὲ, ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ ἀγορᾷ. καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπιᾶσι στήλην χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις, προσθεῖναι πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις. ὅ, τι δ᾽ ἂν δόξῃ ταῖς πόλεσιν ἁπάσαις κοινῇ βουλευσαμέναις, τοῦτο κύριον εἶναι.

μη΄. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχίαι οὕτως ἐγένοντο· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων οὐκ ἀπείρηντο τούτου ἕνεκα οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑτέρων. Κορίνθιοι δὲ, Ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι, οὐκ ἐσῆλθον ἐς αὐτὰς, ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τούτου Ἠλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι ξυμμαχίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰ-

Mantinei, euntes Athenas, decem diebus ante magna Panathenaea. Haec autem foederum & iurisiurandi & societatis pacta in lapideo cippo inscribant, Athenienses quidem, in arce: Argivi vero, in foro, in Apollinis templo: Mantinei vero, in Iovis templo in foro. Cippum etiam aeneum communi sumtu factum statuant Olympiae, in ludis Olympiacis, qui nunc fiunt. Quod si quid his civitatibus videatur melius esse, hoc addant pactis & conventis. Quidquid autem his universis civitatibus consilio una communicato visum fuerit, id ratum sit.

XLVIII. Haec igitur foedera, & societates hunc in modum initae sunt: illa tamen, quae inter Lacedaemonios & Athenienses inita fuerant, neutri propterea alteris renuntiarunt. Corinthii vero, quamvis essent Argivorum socii, haec tamen inire noluerunt: quin etiam cum paulo ante societas inter Eleos, Argivos, & Mantineos inita fuisset,

ρήνην ἄγειν, οὐ ξυνώμοσαν· ἀρκεῖν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυνεπιστρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων, καὶ πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην εἶχον.

μθ'. Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου, οἷς Ἀνδροσθένης Ἀρκὰς παγκράτιον τοπρῶτον ἐνίκα· καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἠλείων εἴρχθησαν, ὥστε μὴ θύειν, μηδ' ἀγωνίζεσθαι, οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐτοῖς ἣν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν, φάσκοντες σφᾶς ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ὅπλα ἐπενεγκεῖν, καὶ εἰς Λέπρεον αὐτῶν ὁπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπιακαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη, δισχίλιαι μναῖ ἦσαν, κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον δύο

Bell. Pelop. an. 12. Olymp. 90. 1. U. C. Varr. 334. Post Iul. 3.

ea conditione, ut cum iisdem bellum gererent, & pacem facerent, huius societatis participes esse noluerunt. Dixerunt enim, sufficere sibi superiorem illam subsidiariam societatem, quam inter se inierant, ut alteri alteris mutuam opem ferrent, at nulli bellum communiter inferrent. Atque ita Corinthii ab illorum societate recesserunt, & animum ad Lacedaemonios iterum converterunt.

XLIX. Hac autem aestate Olympia exstiterunt, in quibus Androsthenes Arcas tunc primum in Pancratii certamine victor fuit: & Lacedaemonii aditu ad templum ab Eleis prohibiti fuerunt, ne sacrificium facerent, neve certarent, quod ipsis non persolverent multam, quam Elei ipsis ex lege Olympiaca damnatis irrogaverant. dicebant enim, illos in munitionem Phyrcum arma intulisse, & milites ex suis armatos in Lepreum immisisse, Olympiaci foederis tempore. Multa autem erant duo millia minarum,

μναῖ, ὥσπερ ὁ νόμος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ, πρέσβεις πέμψαντες, ἀντέλεγον μὴ δικαίως σφῶν καταδεδικάσθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδὰς, ὅτ' ἐσέπεμψαν τοὺς ὁπλίτας. Ἠλεῖοι δὲ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη ἔφασαν εἶναι. πρώτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλουσι, καὶ ἡσυχαζόντων σφῶν, καὶ οὐ προσδεχομένων, ὡς ἐν σπονδαῖς, αὐτοὺς λαθεῖν ἀδικήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον, οὐ χρεὼν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαίμονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς, ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, καὶ ὅπλα οὐδαμόσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. Ἠλεῖοι δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου εἴχοντο, ὡς μὲν οὐκ ἀδικοῦσι, μὴ ἂν πεισθῆναι· εἰ δὲ βούλονται σφίσι

in ſingulos milites armatos binae minae, quemadmodum lege continetur. Lacedaemonii vero, miſſis legatis, contradicebant, negantes, ſe iuſte condemnatos, quippe quod foedus Lacedaemoniis nondum denuntiatum fuiſſet, cum ſuos milites armatos illuc immiſerunt. Elei vero dicebant, inducias apud ſe iam fuiſſe. Sibi enim ipſis primis has inducias indixerant, & ſe quieſcentibus, neque tale quid exſpectantibus, utpote foederis tempore, ipſos Lacedaemonios clam iniuriam ſibi feciſſe dicebant. Lacedaemonii vero excipiebant, atque illis reſpondebant, non ſolis agri Elei incolis has inducias indicendas fuiſſe: ſed oportuiſſe etiam ipſos Eleos Lacedaemoniis denuntiare, ſi tunc iniuriam ſibi ab ipſis Lacedaemoniis fieri putabant, non autem, quod arbitrarentur, hoc facere, & promittebant, ſe nulla arma in poſterum ipſis illaturos. Elei vero in eadem ſententia perſtabant, dicentes, ſe nunquam adductum iri, ut ſibi nullam iniuriam a Lacedaemoniis factam eſſe cre-

Λέπρεον ἀποδοῦναι, τό, τε αὐτῶν μέρος ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου, καὶ ὃ τῷ Θεῷ γίγνεται, αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτίσειν.

ν΄. Ὡς δ' οὐκ ἐσήκουον, αὖθις τάδε ἠξίουν, Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται· ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ, ἀπομόσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἦ μὴν ἀποδώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἴργοντο τοῦ ἱεροῦ, θυσίας, καὶ ἀγώνων, καὶ οἴκοι ἔθυον· οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες ἐθεώρουν, πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ Ἠλεῖοι, δεδιότες μὴ βίᾳ θύσωσι, ξὺν ὅπλοις τῶν νεωτέρων φυλακὴν εἶχον. ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Ἀθηναίων ἱππῆς, οἳ ἐν Ἄργει ὑπέ-

derent. Sed si Lepreum sibi restituere vellent, suam multae partem remissuros, & partem, quae Deo deberetur, se pro ipsis persoluturos.

L. Sed cum Lacedaemonii audire nollent, Elei rursus haec postularunt, ut Lepreum quidem, si nollent, non restituerent, verum ascenderent ad Iovis Olympii aram, quandoquidem templo uti exoptarent, ut coram Graecis iurarent, se multam in posterum persoluturos. Sed cum ne ista quidem facere vellent, Lacedaemonii quidem a templo, sacrificiis, & certaminibus prohibiti fuerunt, domique sacrificium fecerunt: ceteri vero Graeci, praeter Lepreatas, certamina spectaverunt. Elei tamen veriti, ne Lacedaemonii per vim sacrificium facerent, cum iuventute armata excubias egerunt. Ad ipsos autem venerunt & Argivi & Mantinei, ex utrisque mille, & Atheniensium equites, qui dierum festorum celebrationem Argis praestolaban-

μενον τὴν ἑορτήν. δέος δ' ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα μὴ ξὺν ὅπλοις ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ Λείχας ὁ Ἀρκεσιλάου Λακεδαιμόνιος ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους, καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν δημοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα, ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον, βουλόμενος δηλῶσαι ὅτι ἑαυτοῦ ἦν τὸ ἅρμα. ὥστε πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες, καὶ ἐδόκει τὶ νέον ἔσεσθαι. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι ἡσύχασάν τε, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διῆλθεν. ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο, δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἐλθεῖν. καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρόντες· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, τέλος οὐδὲν ἐπρά-

Exeunte Iulio.

tur. Nam omnem illius coetus frequentiam ingens timor invaserat, ne Lacedaemonii armati eo venirent; praesertim postea quam Lichas Arcesilai filius Lacedaemonius virgis a lictoribus in stadio caesus fuerat, quod cum ipsius bigae vicissent, & per praeconis vocem pronuntiatum fuisset, publicas Boeotorum bigas vicisse, quod Lacedaemoniis interdictum fuisset certaminibus, ipse in stadium progressus, aurigam coronasset, cupiens indicare, currum illum suum fuisse. Quamobrem multo magis omnes tunc timuerunt, & aliquid novi fore videbatur. Lacedaemonii tamen quieverunt, atque illa dierum festorum celebratio sic ipsis praeteriit. Post Olympia autem Argivi eorumque socii Corinthum iverunt, Corinthios oraturi, ut ad se transirent. Aderant autem & Lacedaemoniorum legati. & quamvis multi sermones habiti fuissent, ad extremum tamen nihil peractum est: sed facto terrae motu in suam

χθῇ, ἀλλὰ σεισμοῦ γενομένου, διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ᾽ οἴκου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

να΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχῖνι μάχη ἐγένετο πρὸς Αἰνιᾶνας, καὶ Δόλοπας, καὶ Μηλιέας, καὶ Θεσσαλῶν τινας. προσοικοῦντα γὰρ τὰ ἔθνη ταύτῃ τῇ πόλει πολέμια ἦν. οὐ γὰρ ἐπ᾽ ἄλλῃ τινὶ γῇ ἢ τῇ τούτων τὸ χωρίον ἐτειχίσθη· καὶ εὐθύς τε καθισταμένῃ τῇ πόλει ἠναντιοῦντο, ἐς ὅσον ἐδύναντο φθείροντες, καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρακλεώτας, καὶ Ξενάρης ὁ Κνίδιος Λακεδαιμόνιος ἄρχων αὐτῶν ἀπέθανε· διεφθάρησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. Post Sept. 30.

νβ΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἀρχομένου, τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐφθείρετο, Bell. Pelop. an. 13. Olymp. 90. 1/2. U. C. Varr. 33. 5/6. A Mart. 26.

quique urbem discesserunt. Atque haec aestas excessit.

LI. Ineunte autem hieme, Heracleotae, qui sunt in agro Trachinio, cum Aenianibus, & Dolopibus, & Meliensibus, & nonnullis Thessalis proelium commiserunt. Nam hae gentes, quae huic Heracleotarum urbi finitimae erant, ei hostes erant. Haec enim urbs non adversus ullum alium, quam istarum gentium agrum condita fuerat, ut ipsae credebant. Et simul atque condi coepta est, statim ei adversari coeperunt, eam pro viribus atterentes, & tunc Heracleotas proelio superarunt, & Xenares Lacedaemonius ipsorum dux in eo cecidit, & multi alii Heracleotae perierunt. atque illa hiems exiit, & duodecimus huius belli annus excessit.

LII. Insequentis autem aestatis initio statim, Heracleam, quod post proelium graviter infestaretur, Boeoti

Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ Ἡγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον, ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα, ἐξέπεμψαν. δείσαντες δὲ, παρέλαβον τὸ χωρίον, μὴ Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων, Ἀθηναῖοι λάβωσι. Λακεδαιμόνιοι μέντοι ὠργίζοντο αὐτοῖς. καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων ξυμπρασσόντων, ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων ὁπλιτῶν, καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων, καὶ παραλαβὼν, τά τε ἄλλα ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν, διαπορευόμενος Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ, καὶ Πατρέας τε τείχη καθεῖναι ἔπεισεν ἐς θάλασσαν, καὶ αὐτὸς ἕτερον διενοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ. Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι, καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθὲν, βοηθήσαντες διεκώλυσαν.

Aprili.

in fidem ſuam receperunt, & Hegeſippidam Lacedaemonium, ut perperam res illas adminiſtrantem, expulerunt. Hanc autem urbem receperunt, veriti, ne, Lacedaemoniis Peloponneſi tumultu turbatis, Athenienſes eam occuparent. Lacedaemonii tamen ipſis erant irati. Eadem aeſtate Alcibiades Cliniae filius, Athenienſium dux, Argivis ac ſociis eum adiuvantibus, in Peloponneſum profectus, cum paucis gravis armaturae militibus Athenienſibus, & ſagittariis, & ſociis, quos illinc aſſumſerat, tum alia, quae ad ſocietatem pertinebant, conſtituit, per mediam Peloponneſum cum copiis iter faciens, tum etiam Patrenſibus perſuaſit, ut muros ad mare uſque perducerent, & ipſe alteros Rhium Achaicum verſus exſtruere in animo habebat. Sed Corinthii, & Sicyonii, & alii, quibus hi muri exſtructi damnum daturi erant, illuc accurrentes impediverunt.

νγ΄. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν, περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθέως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν, οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ βοταμίων Ἐπιδαύριοι. κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀργεῖοι. ἐδόκει δὲ, καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας, τὴν Ἐπίδαυρον τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς Ἀργείοις προσλαβεῖν, ἢν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας, καὶ ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν, ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. παρεσκευάζοντο οὖν οἱ Ἀργεῖοι, ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔσπραξιν ἐσβαλοῦντες. Bell. Pelop. an. 13. Olymp. 90. 2. U. C. Varr. 335. Iulio.

νδ΄. Ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς Λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν μεθορίας, πρὸς τὸ Λύκαιον, Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου

LIII. Eadem aeſtate bellum inter Epidaurios & Argivos geſtum eſt, praetextu quidem hoſtiae, quam ad Apollinem Pythium Epidaurii paſcuorum nomine adducere debuerant, nec tamen miſerant. Ipſum autem templum erat potiſſimum in Argivorum poteſtate. Sed vel ſine iſta ſpecioſa cauſa Alcibiades & Argivi Epidaurum, ſi poſſent, occupare ſtatuerant, tum ut Corinthus eſſet pacata, tum etiam quod Athenienſes auxilium ex Aegina Argivis itinere compendioſiore latum iri putarent, quam ſi Scyllaeum circumvecti ſuppetias illis ferrent. Argivi igitur ſe praeparabant ad irruptionem in Epidaurum faciendam, ut ipſimet hoſtiam exigerent.

LIV. Per eadem autem tempora Lacedaemonii quoque cum frequentibus copiis, quas ex omnibus populis collegerant, ad Leuctra in agri ſui confiniis ſita, adverſus Lycaeum, duce Agide Archidami filio, rege ſuo, profecti

βασιλέως ἡγουμένου. ᾔδει δὲ οὐδεὶς ὅποι στρατεύουσιν, οὐδὲ αἱ πόλεις ἐξ ὧν ἐπέμφθησαν. ὡς δ᾽ αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλθον ἐπ᾽ οἴκου, καὶ τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλ-
Aug. 14. λοντα (Καρνεῖος δ᾽ ἦν μὴν) ἱερομήνια Δωριεῦσι παρασκευάζεσθαι, ὡς στρατευσομένους. Ἀργεῖοι δ᾽ ἀναχωρησάντων αὐτῶν, τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος, καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην, πάντα τὸν χρόνον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν, καὶ ἐδῄουν. Ἐπιδαύριοι δὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο· ὧν τινες, οἱ μὲν, τὸν μῆνα προὐφασίσαντο, οἱ δὲ, καὶ ἐς μεθορίαν τῆς Ἐπιδαυρίας ἐλθόντες, ἡσύχαζον.

νε΄. Καὶ καθ᾽ ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ Ἀργεῖοι ἦσαν, ἐς Μαντίνειαν πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνῆλ-

ſunt. Nullus autem ſciebat, quonam illi proficiſcerentur: immo ne ipſae quidem civitates, unde milites emiſſi fuerant. Sed cum pro tranſitu ſacrificia facientes, litare non potuiſſent, cum ipſi domum redierunt, tum etiam per nuntios circummiſſos ſociis edixerunt, ut poſt inſequentem menſem (Carneus vero menſis erat, in quo ſtata ſacra apud Dorienſes celebrantur) ſe praepararent, ut ad militiam profecturi. Illis autem domum reverſis, Argivi, quarto die a fine menſis exeuntis ante menſem Carneum, ex ſuis finibus egreſſi, quamvis illos dies feſtos agerent, tamen per totum illud tempus in agrum Epidaurium irruperunt, eumque vaſtarunt. Epidaurii vero ſociorum auxilium implorabant. Horum vero nonnulli quidem hunc menſem cauſabantur: nonnulli vero, vel ad ipſa agri Epidaurii confinia profecti, quieverunt.

LV. Dum autem Argivi in agro Epidaurio eſſent, lega-

θον, Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λόγων, Ἐφαμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν. σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι, τοὺς δ' Ἐπιδαυρίους, καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ τοὺς Ἀργείους μεθ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι. διαλῦσαι οὖν πρῶτον χρῆναι ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ οὕτω πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες ᾤχοντο, καὶ τοὺς Ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες, οὐδ' ὡς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι, ἀλλ' οἱ Ἀργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἐσέβαλον, καὶ ἐδῄουν. ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Καρύας· καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Ἀργεῖοι δὲ, τε- Aug. fin. vel initio Septembris.

tiones ex sociis civitatibus ab Atheniensibus excitae Mantineam venerunt. Et cum in colloquium ventum esset, Ephamidas Corinthius verba cum factis congruere negavit. Nam ipsos quidem de pace acturos, Mantineam convenisse, & ibi consedisse: Epidaurios vero, eorumque socios, & Argivos armatos castra opposita habere. Primum igitur exercitus, qui ab utrisque missi fuerant, dimittendos, atque ita demum de pace verba rursus facienda censebat. His autem verbis adducti Atheniensium legati, abierunt, & Argivos ex agro Epidaurio abduxerunt. Postea vero, cum in eundem locum rursus convenissent, ne sic quidem quidquam communiter transigere potuerunt: sed Argivi rursus in agrum Epidaurium irruperunt, eumque vastarunt. Lacedaemonii quoque cum suis copiis adversus Caryas profecti sunt. Sed cum ne hic quidem sacrificia pro transitu facientes litare potuissent, domum redierunt. Argivi vero, tertia fere agri Epidaurii parte vastata, do-

μόντες τῆς Ἐπιδαυρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος, ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου, καὶ Ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὁπλῖται,
Paulo ante Oct. 17. καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός. πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρος οὕτω διῆλθε.

Post Oct. 18. νϛ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Λακεδαιμόνιοι λαθόντες Ἀθηναίους, φρουρούς τε τριακοσίους, καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν ἐς Ἐπίδαυρον ἐσέπεμψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' Ἀθηναίους, ἐπεκάλουν ὅτι γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς, διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾷν πολεμίους διϊέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἵλωτας, ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δὲ, Ἀλκιβιάδου πείσαντος, τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν ὅτι οὐκ

mum reverterunt. Ipsis autem mille gravis armaturae milites Athenienses duce Alcibiade auxilium tulerant, cum Lacedaemonios cum copiis ex suis finibus egressos audissent: sed cum ipsorum opera non amplius opus esset, abierunt. Atque haec aestas ita exacta est.

LVI. Sequentis hiemis initio Lacedaemonii clam Atheniensibus praesidium trecentorum militum, & Agesippidam ipsorum ducem, mari Epidaurum immiserunt. Argivi vero ad Athenienses profecti, cum ipsis expostularunt, quod, cum in foederibus scriptum esset, ut nulli de sociis hostes per agrum suum transire sinerent, ipsi tamen Lacedaemonios per suum mare transire permisissent. Et nisi ipsi quoque Messenios & servitia adversus Lacedaemonios Pylum reduxissent, se ab ipsis iniuria affectum iri dicebant. Athenienses vero, auctore Alcibiade, cippo quidem Laconico

ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας λῄζεσθαι· τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον, πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων, μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαὶ, ἐν αἷς ὡς τύχοιεν ἑκατέρων τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἔαρ ἤδη, κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν πόλεμον, βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

νζ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος Λακεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἵ τε Ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν, καὶ τἄλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, τὰ μὲν Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 2/3. U. C Varr. 33. 6/7. Intra Iun. 12. & Iul. 11.

ſubſcripſerunt, Lacedaemonios in foederis conditionibus non perſtitiſſe; Pylum vero e Craniis ſervitia Lacedaemoniorum reduxerunt, ut latrocinarentur. ceteris vero in rebus quieverunt, & ab armis abſtinuerunt. Per hanc autem hiemem, quamvis Argivi & Epidaurii bellum inter ſe gererent, tamen nullum quidem proelium acie palam inſtructa commiſſum eſt; ſed inſidiae & incurſiones tantum factae ſunt, in quibus, prout caſus tulit, ex utriſque nonnulli ceciderunt. atque extrema hieme, & ad ver iam accedente, Argivi cum ſcalis, quas ſumſerunt, adverſus Epidaurum iverunt, ut propter bellum defenſoribus denudatam expugnaturi. Sed infecto negotio diſceſſerunt. Et hiems illa exiit, & decimus tertius huius belli annus exceſſit.

LVII. Inſequente aeſtate iam media Lacedaemonii, cum Epidaurii ipſorum ſocii graviter vexarentur, & aliae Peloponneſi civitates, partim quidem ab ipſis iam defeciſ-

ἀφειστήκει, τὰ δ᾽ οὐ καλῶς εἶχε· νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτὰ, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ᾽ Ἄργος. ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστράτευον δ᾽ αὐτοῖς Τεγεάται τε καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ᾽ ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι, καὶ οἱ ἔξωθεν, ἐς Φλιοῦντα ξυνελέγοντο· Βοιωτοὶ μὲν, πεντακισχίλιοι ὁπλῖται, καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ, καὶ ἱππῆς πεντακόσιοι, καὶ ἅμιπποι ἴσοι· Κορίνθιοι δὲ, δισχίλιοι ὁπλῖται· οἱ δ᾽ ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι. Φλιάσιοι δὲ, πανστρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα.

ſent, partim vero laborarent, exiſtimantes, niſi celeriter ipſas praeoccuparent, ipſas ulterius progreſſuras eſſe, & plures praeterea defectionem facturas, cum ipſi, tum ipſorum ſervitia cum maximis copiis ex omni ſuae ditionis populo collectis adverſus Argos iverunt. Illis autem praeerat Agis Archidami filius, Lacedaemoniorum rex. Cum ipſis autem ad hanc militiam profecti ſunt Tegeatae, & alii Arcades, quotquot erant Lacedaemoniorum ſocii. Nam ceteri ſocii, qui in Peloponneſo, & extra Peloponneſum erant, ad Phliuntem cogebantur: Boeotorum quidem, quinque millia gravis armaturae militum, & totidem levis armaturae, & quingenti equites, & totidem alii, quorum tanta erat exercitatione celeritas, ut iubis equorum ſublevati, curſum illorum adaequarent: Corinthiorum vero, duo gravis armaturae millia: ceterorum vero, pro cuiuſque copia viribuſque numerus erat. Sed Phliaſii cum omnibus ſuis copiis ad hanc expeditionem iverunt, quod ſociorum exercitus in ipſorum agro eſſet.

νη'. Ἀργεῖοι δὲ, προαισθόμενοι τότε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλιοῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προσμίξαι ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ Μαντινῆς, ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους, καὶ Ἠλείων τρισχίλιοι ὁπλῖται. καὶ προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἑκάτεροι λόφον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὡς μεμονωμένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι, ὁ δὲ Ἄγις, τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν, καὶ λαθὼν, ἐπορεύετο ἐς Φλιοῦντα παρὰ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ Ἀργεῖοι αἰσθόμενοι, ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν, ἐς Ἄργος, ἔπειτα δὲ, ᾗ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβήσεσθαι, τὴν κατὰ Νεμέαν ὁδόν. Ἄγις δὲ ταύτην μὲν ἣν

LVIII. Argivi autem, cum tunc primum Lacedaemoniorum apparatum praesensissent, & postea quam Lacedaemonii Phliuntem iverunt, ut cum aliis se coniungerent, tunc demum & ipsi cum exercitu prodierunt. Ipsis autem auxilium tulerunt & Mantinei cum suis sociis, & Eleorum tria gravis armaturae millia. Et progressi Lacedaemoniis ad Methydrium Arcadiae oppidum occurrunt. Et utrique collem occupant. Et Argivi quidem ad proelium cum Lacedaemoniis, ut sociorum auxilio nudatis, committendum sese praeparabant. Sed Agis castris noctu motis, idque clam Argivis, Phliuntem ad alios socios contendit. Quod cum Argivi cognovissent, primo diluculo statim abierunt, primum quidem Argos, deinde vero ad illam viam, quae ad Nemeam ducit, qua Lacedaemonios cum sociis descensuros exspectabant. Sed Agis non convertit se ad illud iter,

προσεδέχοντο οὐκ ἐτράπετο, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ Ἐπιδαυρίοις, ἄλλην ἐχώρησε χαλεπὴν, καὶ κατέβη ἐς τὸ Ἀργείων πεδίον· καὶ Κορίνθιοι καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι ὄρθιον ἑτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἴρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας ὁδὸν καταβαίνειν, ᾗ οἱ Ἀργεῖοι ἐκάθηντο, ὅπως εἰ οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντες εἰς τὸ πεδίον βοηθοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῶντο. καὶ ὁ μὲν, οὕτω διατάξας, καὶ ἐσβαλὼν ἐς τὸ πεδίον, ἐδῄου Σάμινθόν τε καὶ ἄλλα.

νθʹ. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, γνόντες, ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη ἐκ τῆς Νεμέας· καὶ περιτυχόντες τῷ Φλιασίων καὶ Κορινθίων στρατοπέδῳ, τῶν μὲν Φλιασίων ὀλίγους ἀπέκτειναν, ὑπὸ δὲ τῶν Κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείους διεφθάρησαν. καὶ οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ Μεγαρῆς καὶ οἱ Σι-

qua exſpectabant: at, re Lacedaemoniis & Arcadibus & Epidauriis denuntiata, aliud aſperum inivit, & in Argivorum planitiem deſcendit. Et Corinthii & Pellenenſes & Phliaſii alia ardua via iter fecerunt. Boeotis vero & Megarenſibus & Sicyoniis praeceptum fuerat, ut via, quae ducit ad Nemeam, deſcenderent, ubi conſederant Argivi; ut, ſi Argivi contra ipſos in planitiem ad vim arcendam venirent, ipſi equis uterentur, eos a tergo inſequentes. Atque Agis quidem, acie ſic inſtructa, & irruptione in planitiem facta, Saminthum & alia vaſtabat.

LIX. Argivi vero, hac re cognita, cum dies iam illuxiſſet, ex Nemea ad opem agro ſuo ferendam venerunt, & cum in Phliaſiorum & Corinthiorum exercitum incidiſſent, paucos quidem ex Phliaſiis interfecerunt; ipſi vero non multo plures ex ſuis a Corinthiis caeſos amiſerunt.

κυώνιοι ἐχώρουν, ὥσπερ εἴρητο αὐτοῖς, ἐπὶ τῆς Νεμέας, καὶ τοὺς Ἀργείους οὐκέτι κατέλαβον. ἀλλὰ καταβάντες, ὡς ἑώρων τὰ ἑαυτῶν δῃούμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο. ἀντιπαρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐν μέσῳ δὲ ἀπειλημμένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖοι. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πεδίου, οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶργον ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ οἱ μετ' αὐτῶν· καθύπερθε δὲ, Κορίνθιοι καὶ Φλιάσιοι καὶ Πελληνῆς· τὸ δὲ πρὸς Νεμέας, Βοιωτοὶ καὶ Σικυώνιοι καὶ Μεγαρῆς. ἵπποι δὲ αὐτοῖς οὐ παρῆσαν. οὐ γάρ πω οἱ Ἀθηναῖοι μόνοι τῶν ξυμμάχων ἧκον. τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμιζον, ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ αὐτῶν τε καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν δὲ Ἀργείων δύο ἄνδρες, Θρά-

Et Boeoti & Megarenſes & Sicyonii, ut praeceptum fuerat, ad Nemeam perrexerunt, nec Argivos amplius illic invenerunt: ſed Argivi, cum in planitiem deſcendiſſent, & res ſuas vaſtari animadvertiſſent, ad pugnam ſe praeparabant. Viciſſim vero & Lacedaemonii aciem adverſus illos inſtruebant. Ceterum Argivi undique circumventi erant. nam a planitiei quidem parte, Lacedaemonii eorumque ſocii ipſos ab urbe prohibebant: ex locis vero ſuperioribus, Corinthii & Phliaſii & Pellenenſes: ab illa vero parte, quae Nemeam ſpectabat, Boeoti & Sicyonii & Megarenſes. Ipſis vero Argivis nulli equites praeſto erant: ſoli namque ex ſociis Athenienſes nondum advenerant. Argivorum autem & ſociorum reliquus exercitus praeſentem rerum ſtatum non adeo periculoſum, ut reapſe erat, eſſe ducebat, ſed in loco opportuno proelium commiſſum iri videbatur, & Lacedaemonios in ſuo agro & prope

συλλός τε, τῶν πέντε στρατηγῶν εἷς ὤν, καὶ Ἀλκίφρων, πρόξενος Λακεδαιμονίων, ἤδη τῶν στρατοπέδων ὅσονοὺ ξυνιόντων, προσελθόντε Ἄγιδι, διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην. ἑτοίμους γὰρ εἶναι Ἀργείους δίκας δοῦναι καὶ δέξασθαι ἴσας καὶ ὁμοίας, εἴτι ἐπικαλοῦσιν Ἀργείοις Λακεδαιμόνιοι, καὶ τολοιπὸν εἰρήνην ἄγειν, σπονδὰς ποιησαμένους.

ξ΄. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες τῶν Ἀργείων, ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύσαντος, εἶπον. καὶ ὁ Ἄγις, δεξάμενος τοὺς λόγους, αὐτὸς, καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων, οὐδὲ αὐτὸς βουλευσάμενος, ἀλλ' ἢ ἑνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας μῆνας, ἐν οἷς ἔδει ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ῥηθέντα. καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθὺς, οὐδενὶ φράσας τῶν ἀλ-

ſuam urbem a ſe putabant circumventos. At cum exercitus iamiam eſſent concurſuri, duo ex Argivis, Thraſyllus e quinque ducibus unus, & Alciphron Lacedaemoniorum hoſpes, ad Agidem acceſſerunt, & cum eo ſermonem habuerunt, ne proelium faceret. Argivos enim, ſi quid Argivis Lacedaemonii crimini darent, aequo ſtare iudicio, pacemque, foederibus ictis, in poſterum colere paratos eſſe dixerunt.

LX. Atque hi quidem Argivi ſua ſponte, non autem populi iuſſu, haec dixerunt. Cum autem Agis ipſe ſolus has conditiones accepiſſet, & ne ipſe quidem cum pluribus de his conſultaſſet, ſed cum uno tantum, qui inter illius militiae ſocios praeturam gerebat, has communicaſſet, quatuor menſium foedus cum ipſis fecit, intra quos oportebat ipſos ea conficere, quae dixerant: exercitumque confeſtim abduxit, nulli ceterorum ſociorum re de-

λων ξυμμάχων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι εἵποντο μὲν ὡς ἡγεῖτο, διὰ τὸν νόμον, ἐν αἰτίᾳ δ' εἶχον κατ' ἀλλήλους πολλῇ τὸν Ἆγιν, νομίζοντες, ἐν καλῷ παρατυχὸν σφίσι ξυμβαλεῖν, καὶ πανταχόθεν αὐτῶν ἀποκεκλεισμένων καὶ ὑπὸ ἱππέων καὶ πεζῶν, οὐδὲν δράσαντες ἄξιον τῆς παρασκευῆς ἀπιέναι. στρατόπεδον γὰρ δὴ τοῦτο κάλλιστον Ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τοῦδε ξυνῆλθεν. ὤφθη δὲ μάλιστα ἕως ἔτι ἦν ἀθρόον ἐν Νεμέᾳ, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοί τε πανστρατιᾷ ἦσαν, καὶ Ἀρκάδες, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυώνιοι, καὶ Πελληνῆς, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Μεγαρῆς· καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ' ἑκάστων, ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι προσγενομένῃ. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες τὸν Ἆγιν,

clarata. Lacedaemonii vero, sociique quidem propter legem sequebantur, prout ducebat: sed tamen inter se graviter eum incusabant, quod, cum ipsis opportune cecidisset, ut possent confligere, qui undique & ab equitatu & peditatu circumventi essent, nulla re gesta tanto apparatu digna, se discedere putarent. Hic enim Graecorum exercitus omnium, qui ad eam usque diem exstitissent, pulcherrimus convenerat. maxime autem spectatus fuit, dum adhuc totus in Nemea esset, quo tempore & Lacedaemonii cum copiis ex omni suae ditionis populo coactis aderant, & Arcades, & Boeoti, & Corinthii, & Sicyonii, & Pellenenses, & Phliasii, & Megarenses: atque hi omnes ex singulis delecti, qui non solum Argivis, eorumque sociis, sed & aliis praeterea copiis, quae se ipsis adiunxissent, virtute pares esse videbantur. Hic igitur exercitus sic Agidi succensens abiit, & singuli domum redierunt, &

ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἴκου ἕκαστοι. Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῷ πλείονι αἰτίᾳ εἶχον τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους, νομίζοντες κἀκεῖνοι μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον παρασχὸν Λακεδαιμονίους διαπεφευγέναι. πρός τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίγνεσθαι. τόν τε Θράσυλλον, ἀναχωρήσαντες, ἐν τῷ Χαράδρῳ (οὗπερ τὰς ἀπὸ στρατιᾶς δίκας πρὶν ἐσιέναι κρίνουσιν) ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ, καταφυγὼν ἐπὶ τὸν βωμὸν, περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἐδήμευσαν αὐτοῦ.

Bell. Pelop. an. 14. Olymp. 90. 3. U. C. Varr. 336. Post Iul. 11.

ξα'. Μετὰ δὲ τοῦτο, Ἀθηναίων βοηθησάντων χιλίων ὁπλιτῶν, καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος, οἱ Ἀργεῖοι (ὅμως γὰρ τὰς σπονδὰς ὤκνουν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους) ἀπιέναι

in suam quique patriam se receperunt. Argivi vero & ipsi multo magis succensebant illis, qui populi iniussu foedus fecerant, existimantes illi quoque, Lacedaemonios evasisse, ea occasione sibi oblata, qua nullam aliam commodiorem sibi unquam oblatum iri putabant. Nam & prope suam urbem, & cum multis, iisque fortibus sociis, adversus illos sibi certamen fore credebant. Itaque domum reversi, Thrasyllum apud Charadrum (quo in loco, antequam e militia reversi urbem ingrediantur, de causis militaribus iudicant) lapidare coeperunt. Ille vero ad aram confugiens evasit. Eius tamen bona publicaverunt.

LXI. Postea vero cum Athenienses auxilium ipsis tulissent, adductis mille gravis armaturae militibus, & trecentis equitibus, quibus Laches & Nicostratus praeerat, Argivi (nam quamvis improbarent ea, tamen foedera cum Lacedaemoniis inita rumpere non audebant) ipsos abire

ἐκέλευον αὐτοὺς, καὶ πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον, βουλομένους χρηματίσαι, πρὶν ἢ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι (ἔτι γὰρ παρῆσαν) κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι, Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος ἔν τε τοῖς Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις, ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιντο, καὶ νῦν (ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς) ἅπτεσθαι χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους, εὐθὺς ἐχώρουν ἐπὶ Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες, πλὴν Ἀργείων. οὗτοι δὲ, ὅμως καὶ πεισθέντες, ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ προσκαθεζόμενοι τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν· καὶ προσβολὰς ἐποιοῦντο, βουλόμενοι ἄλλως τε προσγενέσθαι σφίσι, καὶ ὅμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομένιοι, δείσαν-

iusserunt; nec ipsos cum populo agere volentes produxerunt, priusquam Mantinei & Elei (adhuc enim illic aderant) precibus extorserunt. Athenienses autem apud Argivos, eorumque socios, coram Alcibiade legato, haec dixerunt, non recte foedera sine ceteris sociis facta fuisse, & nunc (se enim opportune adesse) bellum suscipiendum esse. Cum autem hac oratione rem sociis persuasissent, confestim omnes, praeter Argivos, adversus Orchomenum Arcadicum contenderunt. Isti enim, quamvis Atheniensium verbis ad foedus frangendum adducti fuissent, tamen primum quidem remanserunt, deinde vero mox & ipsi illuc iverunt. Castrisque ad Orchomenum positis, universi obsidebant: & oppugnabant, in suam potestatem redigere cupientes, cum aliis de causis, tum vero quod Arcadum obsides illic essent a Lacedaemoniis depositi. Orchome-

τες τήν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν, καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος, καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὥστε ξύμμαχοί τε εἶναι, καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι, παραδοῦναι.

ξβ'. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν, ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ' ὅ, τι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ Ἠλεῖοι μὲν, ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ, ἐπὶ Τέγεαν. καὶ προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἠλεῖοι, ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινείᾳ, ὡς ἐπὶ Τέγεαν ἰόντες. καὶ τινὲς αὐτοῖς καὶ αὐτῶν τῶν Τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

nii vero, quod & murorum infirmitatem & hostilis exercitus multitudinem metuerent, simul etiam cùm nullus opem ipsis ferret, veriti, ne prius perirent, quam sibi subveniretur, deditionem ea conditione fecerunt, ut in societatem reciperentur, & obsides ex suorum numero ipsis darent, & Mantineis illos etiam traderent, quos Lacedaemonii deposuissent.

LXII. Postea vero, cum Orchomenum iam tenerent, socii consultare coeperunt, adversus quamnam ex reliquis primum ire oporteret. Et Elei quidem suadebant, ut iretur adversus Lepreum: Mantinei vero, adversus Tegeam: Argivi & Athenienses in Mantineorum sententiam iverunt. Elei vero indignati, quod decretum non fuisset, ut iretur adversus Lepreum, domum redierunt. Ceteri vero socii se Mantineae praeparabant ad Tegeam armis infestis petendam. Quin etiam nonnulli ex ipsis Tegeatis, qui in urbe erant, res ipsis dedere statuerant.

ξγʹ. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἄργους, τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἆγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον, οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς, ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον· ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο, ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον· καὶ ἐβούλευον εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς, παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν, ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι, καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾷν. ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος· ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ, τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον· νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς.

LXIII. Lacedaemonii vero, posteaquam ex agro Argivo redierunt, initis in quatuor menses foederibus, Agin vehementer incusabant, quod Argos in suam potestatem non r gisset, cum occasio tam idonea sese ipsis obtulisset, quantam nunquam ante sibi oblatam putarent. Tot enim talesque socios, unum in locum congregatos, reperire non facile esse. Cum autem nuntius de Orchomeno capto allatus fuisset, tunc vero multo vehementius indignari coeperunt. Et prae ira protinus, praeter suum morem, & de ipsius domo diruenda, & de ipso centum millibus drachmarum multando deliberabant. Ille vero deprecabatur, ne quid horum facerent. se enim, expeditione suscepta, forti aliquo facinore crimina sibi obiecta diluturum; aut, nisi praestitisset, tunc ipsos, quidquid vellent, facturos. Illi vero a multa quidem irroganda, & ab aedibus diruendis abstinuerunt; legem vero tunc, quae nun-

δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως.

ξδ'. Ἐν τούτῳ δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας, ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν Τέγεα πρὸς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ὅσονοὐκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα, καὶ ὡς οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς Ὀρέστειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τέγεαν· αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ Ὀρεστείου πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ' οἴκου, (ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ τὸ νεώτερον ἦν) ὥστε τὰ οἴκοι φρου-

quam ante apud ipſos fuerat, tulerunt. Decem enim viros Spartanos praeterea elegerunt, quos ipſi conſiliarios dederunt, ſine quibus ipſi exercitum ex urbe educere non liceret.

LXIV. Interea vero nuntius ab amicis Tegeatis ad ipſos allatus eſt, niſi celeriter adeſſent, Tegeam ab ipſis ad Argivos, eorumque ſocios defecturam, & propemodum iam defeciſſe. Tunc vero Lacedaemonii, tam ipſi, quam Helotes, cum frequentiſſimis copiis ex omni ſuae ditionis populo congregatis, citiſſime, ſi unquam ante, opem Tegeatis tulerunt. Iverunt autem ad Oreſtium Maenaliae. Et Arcadibus quidem ſuis ſociis praeceperunt, ut congregati ſe Tegeam ſubſequerentur. Ipſi vero, cum univerſi ad Oreſtium uſque profecti fuiſſent, & illinc ſextam ſuarum copiarum partem domum remiſiſſent, (in qua parte ſeniores

ῥεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀφικνοῦνται ἐς Τέγεαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' Ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Κόρινθον, καὶ Βοιωτοὺς, καὶ Φωκέας, καὶ Λοκροὺς, βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς Μαντίνειαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο, καὶ οὐ ῥᾴδιον ἦν μὴ ἀθρόοις, καὶ ἀλλήλους περιμείνασι, διελθεῖν τὴν πολεμίαν· (ξυνέκλειε γὰρ διὰ μέσου) ὅμως δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους, ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικήν. καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ, ἐδῄουν τὴν γῆν.

ξε'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς εἶδον αὐτοὺς, καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον, παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς

ac iuniores erant) ut res domesticas tuerentur, cum reliquis copiis Tegeam pervenerunt. nec multo post socii ab Arcadibus missi affuerunt. Miserunt etiam & Corinthum, & ad Boeotos, & Phocenses, & Locros, imperantes, ut celeriter ad Mantineam, ad opem ferendam venirent. Sed his quidem ob nimias temporis angustias proficisci non dabatur, nec facile erat, nisi frequentibus copiis, & se invicem praestolantibus, agrum hostilem transire: (nam in medio situs, transitum illis praecludebat) nihilo tamen minus ire properabant. Lacedaemonii vero cum Arcadibus sociis, qui aderant, & quos secum assumserant, irruptionem in agrum Mantinicum fecerunt. castrisque ad Herculis templum positis, agrum vastabant.

LXV. Argivi vero & socii, qui locum natura munitum & accessu difficilem occuparant, cum ipsos vidissent, ad pugnam sese instruxerunt. Lacedaemonii vero confe-

αὐτοῖς ἐπῄεσαν, καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν, ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τὶς Ἄγιδι ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι· δηλῶν, τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ, εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ, δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος, πρὶν ξυμμίξαι, ἀπῆγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεάτιν, τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπε πρὸς τὴν Μαντινικὴν, περὶ οὗπερ, ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὁποτέρωσε ἂν ἐσπίπτῃ, Μαντινῆς καὶ Τεγεᾶται πολεμοῦσιν. ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ

ſtim obviam illis iverunt, & uſque ad lapidis iaculive iactum proceſſerunt: tunc vero quidam ex ſenioribus ad Agidem exclamavit, cum ſuos ad locum natura munitum tendere videret, Agis malum malo ſanare cogitat; innuens ex agro Argivo receptum, qui ipſi dabatur crimini, cui tunc mederi volebat hoc intempeſtivo ſtudio. Ille vero ſive propter illam inclamationem, ſive etiam quod repente ſententiam mutaſſet, copias celeriter, antequam manus conſererent, abduxit. Et cum in agrum Tegeaticum perveniſſet, aquam in agrum Mantinicum a Tegeatico avertere coepit; cuius cauſa, quod magna damna daret, utram in partem curſu deferretur, Mantinei & Tegeatae bellum inter ſe gerebant. Argivos enim, eorumque ſocios, ubi rem intellexiſſent, de colle, in quo conſederant, deducere, accurrentes ad prohibendum curſum aquae, quae aver-

ὁ μὲν, τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ, ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ αὐτῶν ἀναχωρήσει, οὐκ εἶχον ὅ, τι εἰκάσωσιν· εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες, ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἡσύχαζον, καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον, τό, τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι, καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν οἱ μὲν σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐθορυβήθησαν μὲν τοπαραυτίκα, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὁμαλὸν, ἐστρατοπεδεύσαντο, ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

ξστ΄. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι, ἢν περιτύχω-

tebatur, & proelium in planitie facere volebat. Atque ille quidem, cum diem illum illic ad aquam mansisset, eam avertit. Argivi vero eorumque socii, primum quidem obstupefacti repentino illorum receptu e propinquo loco, non habebant, quid coniectarent. Deinde vero cum & illi sese recepissent ac abdidissent; ipsi vero quiescerent, nec illos insequerentur: tunc vero suos duces rursus incusare coeperunt, quod & prius Lacedaemonii, qui prope Argos opportune erant intercepti, dimissi fuissent; & nunc aufugientes nullus insequeretur, sed per otium illi quidem incolumes evaderent, ipsi vero proderentur. Duces vero primum quidem turbati sunt, deinde vero ipsos a colle abduxerunt, & in planitiem progressi, castra illic posuerunt, ut in hostem ituri.

LXVI. Postridie autem Argivi, eorumque socii aciem

σιν· οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ Λακεδαιμόνιοι, ἐς ὃ ἐμέμνηντο, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο, καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος, ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον· οἱ δὲ, τοῖς λοχαγοῖς· ἐκεῖνοι δὲ, τοῖς πεντηκοντατῆρσιν· αὖθις δ' οὗτοι, τοῖς ἐνωμοτάρχαις· καὶ οὗτοι, τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι, καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται.

instruxerunt, ut cum hoste pugnaturi, si in hostem incidissent. Lacedaemonii vero, dum ab aqua rursus ad Herculis templum in eadem castra reverterentur, adversarios brevi intervallo a se distantes, omnesque iam in acie stantes, & ex colle progressos conspiciunt. Tunc igitur Lacedaemonii tanto timore perculsi fuerunt, quanto nunquam ante, quod ipsi meminissent. nam perexiguum temporis spatium ipsis ad aciem instruendam dabatur, & prae festinatione in suum quisque ordinem confestim se receperunt, Agide omnia imperatoris munia obeunte, ut lex iubet. Cum enim rex exercitum ducit, omnia ab illo reguntur; & ipse quidem Polemarchis indicat ea, quae sunt facienda. Illi vero, Lochagis. At Lochagi Pentecontateribus. Rursus isti, Enomotarchis. Enomotarchae vero, suae Enomotiae. Et imperia, si quid reges fieri velint, eodem ordine progrediuntur, citoque per exercitum permeant. Nam

σχεδὸν γάρτοι πᾶν, πλὴν ὀλίγου, τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου, πολλοῖς προσήκει.

ξζ'. Τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιρῖται αὐτοῖς καθίσταντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται, καὶ Νεοδαμώδεις μετ' αὐτῶν. ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους, καὶ παρ' αὐτοὺς, Ἀρκάδων Ἡραιῆς. μετὰ δὲ τούτους, Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, Τεγεᾶται, καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι, τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο. οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνε-

propemodum totus Lacedaemoniorum exercitus, exceptis paucis, ſunt duces ducum, & rerum gerendarum cura ad multos pertinet.

LXVII. Tunc autem in ſiniſtro quidem ipſorum cornu collocati erant Sciritae, qui ſoli ex Lacedaemoniis hunc ordinem per ſe, non permixti aliis, ſemper obtinent. Iuxta hos, Braſidiani milites ex Thracia reverſi, & cum illis Neodamodes. Deinde iam ipſi Lacedaemonii deinceps Lochos conſtituebant, & iuxta ipſos, ex Arcadibus ii, qui vocantur Heraeenſes. Poſt hos, Maenalii. Sed in dextro cornu Tegeatae, & pauci Lacedaemoniorum, qui extremam eius partem tenebant, & ipſorum equitatus in utroque cornu collocatus erat. Atque Lacedaemonii quidem ſic erant inſtructi. Hoſtium vero ipſis oppoſitorum dextrum quidem cornu Mantinei tenebant, quod in ipſorum agro res gereretur. Iuxta ipſos erant ſocii ex Arcadia pro-

σιν· οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ Λακεδαιμόνιοι, ἐς ὃ ἐμέμνηντο, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο, καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος, ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον· οἱ δὲ, τοῖς λοχαγοῖς· ἐκεῖνοι δὲ, τοῖς πεντηκοντατῆρσιν· αὖθις δ' οὗτοι, τοῖς ἐνωμοτάρχαις· καὶ οὗτοι, τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι, καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται.

instruxerunt, ut cum hoste pugnaturi, si in hostem incidissent. Lacedaemonii vero, dum ab aqua rursus ad Herculis templum in eadem castra reverterentur, adversarios brevi intervallo a se distantes, omnesque iam in acie stantes, & ex colle progressos conspiciunt. Tunc igitur Lacedaemonii tanto timore perculsi fuerunt, quanto nunquam ante, quod ipsi meminissent. nam perexiguum temporis spatium ipsis ad aciem instruendam dabatur, & prae festinatione in suum quisque ordinem confestim se receperunt, Agide omnia imperatoris munia obeunte, ut lex iubet. Cum enim rex exercitum ducit, omnia ab illo reguntur; & ipse quidem Polemarchis indicat ea, quae sunt facienda. Illi vero, Lochagis. At Lochagi Pentecontateribus. Rursus isti, Enomotarchis. Enomotarchae vero, suae Enomotiae. Et imperia, si quid reges fieri velint, eodem ordine progrediuntur, citoque per exercitum permeant. Nam

σχεδὸν γάρτοι πᾶν, πλὴν ὀλίγου, τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου, πολλοῖς προσήκει.

ξζ. Τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιρῖται αὐτοῖς καθίσταντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται, καὶ Νεοδαμώδεις μετ' αὐτῶν. ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους, καὶ παρ' αὐτοὺς, Ἀρκάδων Ἡραιῆς. μετὰ δὲ τούτους, Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, Τεγεᾶται, καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι, τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο. οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνε-

propemodum totus Lacedaemoniorum exercitus, exceptis paucis, ſunt duces ducum, & rerum gerendarum cura ad multos pertinet.

LXVII. Tunc autem in ſiniſtro quidem ipſorum cornu collocati erant Sciritae, qui ſoli ex Lacedaemoniis hunc ordinem per ſe, non permixti aliis, ſemper obtinent. Iuxta hos, Braſidiani milites ex Thracia reverſi, & cum illis Neodamodes. Deinde iam ipſi Lacedaemonii deinceps Lochos conſtituebant, & iuxta ipſos, ex Arcadibus ii, qui vocantur Heraeenſes. Poſt hos, Maenalii. Sed in dextro cornu Tegeatae, & pauci Lacedaemoniorum, qui extremam eius partem tenebant, & ipſorum equitatus in utroque cornu collocatus erat. Atque Lacedaemonii quidem ſic erant inſtructi. Hoſtium vero ipſis oppoſitorum dextrum quidem cornu Mantinei tenebant, quod in ipſorum agro res gereretur. Iuxta ipſos erant ſocii ex Arcadia pro-

τες τήν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν, καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ πλῆθος, καὶ ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοήθει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν ὥστε ξύμμαχοί τε εἶναι, καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι, καὶ Μαντινεῦσι, καὶ οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι, παραδοῦναι.

ξβ΄. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἔχοντες ἤδη τὸν Ὀρχομενὸν, ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι ἐφ᾽ ὅ, τι χρὴ πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ Ἠλεῖοι μὲν, ἐπὶ Λέπρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ, ἐπὶ Τέγεαν. καὶ προσέθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ οἱ μὲν Ἠλεῖοι, ὀργισθέντες ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψηφίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινείᾳ, ὡς ἐπὶ Τέγεαν ἰόντες. καὶ τινὲς αὐτοῖς καὶ αὐτῶν τῶν Τεγεατῶν ἐν τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

nii vero, quod & murorum infirmitatem & hoſtilis exercitus multitudinem metuerent, ſimul etiam cùm nullus opem ipſis ferret, veriti, ne prius perirent, quam ſibi ſubveniretur, deditionem ea conditione fecerunt, ut in ſocietatem reciperentur, & obſides ex ſuorum numero ipſis darent, & Mantineis illos etiam traderent, quos Lacedaemonii depoſuiſſent.

LXII. Poſtea vero, cum Orchomenum iam tenerent, ſocii conſultare coeperunt, adverſus quamnam ex reliquis primum ire oporteret. Et Elei quidem ſuadebant, ut iretur adverſus Lepreum: Mantinei vero, adverſus Tegeam: Argivi & Athenienſes in Mantineorum ſententiam iverunt. Elei vero indignati, quod decretum non fuiſſet, ut iretur adverſus Lepreum, domum redierunt. Ceteri vero ſocii ſe Mantineae praeparabant ad Tegeam armis infeſtis petendam. Quin etiam nonnulli ex ipſis Tegeatis, qui in urbe erant, res ipſis dedere ſtatuerant.

ξγ'. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἄργους, τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι, Ἆγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον, οὐ χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς, ὡς οὔπω πρότερον αὐτοὶ ἐνόμιζον· ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμμάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο, ἑαλωκέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον· καὶ ἐβούλευον εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς, παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν, ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι, καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ παρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾷν. ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος· ἢ τότε ποιεῖν αὐτοὺς ὅ, τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον· νόμον δὲ ἔθεντο ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς.

LXIII. Lacedaemonii vero, postea quam ex agro Argivo redierunt, initis in quatuor menses foederibus, Agin vehementer incusabant, quod Argos in suam potestatem non r giſſet, cum occasio tam idonea sese ipsis obtulisset, quantam nunquam ante sibi oblatam putarent. Tot enim talesque socios, unum in locum congregatos, reperire non facile esse. Cum autem nuntius de Orchomeno capto allatus fuisset, tunc vero multo vehementius indignari coeperunt. Et prae ira protinus, praeter suum morem, & de ipsius domo diruenda, & de ipso centum millibus drachmarum multando deliberabant. Ille vero deprecabatur, ne quid horum facerent. se enim, expeditione suscepta, forti aliquo facinore crimina sibi obiecta diluturum; aut, nisi praestitisset, tunc ipsos, quidquid vellent, facturos. Illi vero a multa quidem irroganda, & ab aedibus diruendis abstinuerunt; legem vero tunc, quae nun-

δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προσείλοντο αὐτῷ ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως.

ξδ΄. Ἐν τούτῳ δ᾽ ἀφικνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ Τεγέας, ὅτι εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστήσεται αὐτῶν Τέγεα πρὸς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ὅσονοὺκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοήθεια τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ τῶν Εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα, καὶ ὡς οὔπω πρότερον. ἐχώρουν δὲ ἐς Ὀρέστειον τῆς Μαιναλίας· καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν ἐς Τέγεαν· αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ Ὀρεστείου πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ᾽ οἴκου, (ἐν ᾧ τὸ πρεσβύτερόν τε καὶ τὸ νεώτερον ἦν) ὥστε τὰ οἴκοι φρου-

quam ante apud ipſos fuerat, tulerunt. Decem enim viros Spartanos praeterea elegerunt, quos ipſi conſiliarios dederunt, ſine quibus ipſi exercitum ex urbe educere non liceret.

LXIV. Interea vero nuntius ab amicis Tegeatis ad ipſos allatus eſt, niſi celeriter adeſſent, Tegeam ab ipſis ad Argivos, eorumque ſocios defecturam, & propemodum iam defeciſſe. Tunc vero Lacedaemonii, tam ipſi, quam Helotes, cum frequentiſſimis copiis ex omni ſuae ditionis populo congregatis, citiſſime, ſi unquam ante, opem Tegeatis tulerunt. Iverunt autem ad Oreſtium Maenaliae. Et Arcadibus quidem ſuis ſociis praeceperunt, ut congregati ſe Tegeam ſubſequerentur. Ipſi vero, cum univerſi ad Oreſtium uſque profecti fuiſſent, & illinc ſextam ſuarum copiarum partem domum remiſiſſent, (in qua parte ſeniores

ρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀφικνοῦνται ἐς Τέγεαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ' Ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Κόρινθον, καὶ Βοιωτοὺς, καὶ Φωκέας, καὶ Λοκροὺς, βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς Μαντίνειαν. ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο, καὶ οὐ ῥάδιον ἦν μὴ ἀθρόοις, καὶ ἀλλήλους περιμείνασι, διελθεῖν τὴν πολεμίαν· (ξυνέκλειε γὰρ διὰ μέσου) ὅμως δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ, ἀναλαβόντες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους, ἐσέβαλον ἐς τὴν Μαντινικήν. καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ, ἐδῄουν τὴν γῆν.

ξε'. Οἱ δὲ Ἀργεῖοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὡς εἶδον αὐτοὺς, καταλαβόντες χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυσπρόσοδον, παρετάξαντο ὡς ἐς μάχην. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς

ac iuniores erant) ut res domeſticas tuerentur, cum reliquis copiis Tegeam pervenerunt. nec multo poſt ſocii ab Arcadibus miſſi affuerunt. Miſerunt etiam & Corinthum, & ad Boeotos, & Phocenſes, & Locros, imperantes, ut celeriter ad Mantineam, ad opem ferendam venirent. Sed his quidem ob nimias temporis anguſtias proficiſci non dabatur, nec facile erat, niſi frequentibus copiis, & ſe invicem praeſtolantibus, agrum hoſtilem tranſire: (nam in medio ſitus, tranſitum illis praecludebat) nihilo tamen minus ire properabant. Lacedaemonii vero cum Arcadibus ſociis, qui aderant, & quos ſecum aſſumſerant, irruptionem in agrum Mantinicum fecerunt. caſtriſque ad Herculis templum poſitis, agrum vaſtabant.

LXV. Argivi vero & ſocii, qui locum natura munitum & acceſſu difficilem occuparant, cum ipſos vidiſſent, ad pugnam ſeſe inſtruxerunt. Lacedaemonii vero confe-

αὐτοῖς ἐπῄεσαν, καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βολῆς ἐχώρησαν, ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τὶς Ἄγιδι ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι· δηλῶν, τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ, εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ, δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος, πρὶν ξυμμίξαι, ἀπῆγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεάτιν, τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπε πρὸς τὴν Μαντινικὴν, περὶ οὗπερ, ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος ὁποτέρωσε ἂν ἐσπίπτῃ, Μαντινῆς καὶ Τεγεάται πολεμοῦσιν. ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ

ſtim obviam illis iverunt, & uſque ad lapidis iaculive iactum proceſſerunt: tunc vero quidam ex ſenioribus ad Agidem exclamavit, cum ſuos ad locum natura munitum tendere videret, Agis malum malo ſanare cogitat; innuens ex agro Argivo receptum, qui ipſi dabatur crimini, cui tunc mederi volebat hoc intempeſtivo ſtudio. Ille vero ſive propter illam inclamationem, ſive etiam quod repente ſententiam mutaſſet, copias celeriter, antequam manus conſeterent, abduxit. Et cum in agrum Tegeaticum perveniſſet, aquam in agrum Mantinicum a Tegeatico avertere coepit; cuius cauſa, quod magna damna daret, utram in partem curſu deferretur, Mantinei & Tegeatae bellum inter ſe gerebant. Argivos enim, eorumque ſocios, ubi rem intellexiſſent, de colle, in quo conſederant, deducere, accurrentes ad prohibendum curſum aquae, quae aver-

ὃ μὲν, τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ, ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ αὐτῶν ἀναχωρήσει, οὐκ εἶχον ὅ, τι εἰκάσωσιν· εἶτα ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες, ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἡσύχαζον, καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον, τό, τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι, καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν οἱ μὲν σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐθορυβήθησαν μὲν τοπαραυτίκα, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ προελθόντες ἐς τὰ ὁμαλὸν, ἐστρατοπεδεύσαντο, ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

ξστ΄. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ξυνετάξαντο ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι, ἢν περιτύχω-

tebatur, & proelium in planitie facere volebat. Atque ille quidem, cum diem illum illic ad aquam mansisset, eam avertit. Argivi vero eorumque socii, primum quidem obstupefacti repentino illorum receptu e propinquo loco, non habebant, quid coniectarent. Deinde vero cum & illi sese recepissent ac abdidissent; ipsi vero quiescerent, nec illos insequerentur: tunc vero suos duces rursus incusare coeperunt, quod & prius Lacedaemonii, qui prope Argos opportune erant intercepti, dimissi fuissent; & nunc aufugientes nullus insequeretur, sed per otium illi quidem incolumes evaderent, ipsi vero proderentur. Duces vero primum quidem turbati sunt, deinde vero ipsos a colle abduxerunt, & in planitiem progressi, castra illic posuerunt, ut in hostem ituri.

LXVI. Postridie autem Argivi, eorumque socii aciem

σιν· οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες, ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας, καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ Λακεδαιμόνιοι, ἐς ὃ ἐμέμνηντο, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγίγνετο, καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος, ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον· οἱ δὲ, τοῖς λοχαγοῖς· ἐκεῖνοι δὲ, τοῖς πεντηκοντατῆρσιν· αὖθις δ' οὗτοι, τοῖς ἐνωμοτάρχαις· καὶ οὗτοι, τῇ ἐνωμοτίᾳ. καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ αὐτὰ χωροῦσι, καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται.

instruxerunt, ut cum hoste pugnaturi, si in hostem incidissent. Lacedaemonii vero, dum ab aqua rursus ad Herculis templum in eadem castra reverterentur, adversarios brevi intervallo a se distantes, omnesque iam in acie stantes, & ex colle progressos conspiciunt. Tunc igitur Lacedaemonii tanto timore perculsi fuerunt, quanto nunquam ante, quod ipsi meminissent. nam perexiguum temporis spatium ipsis ad aciem instruendam dabatur, & prae festinatione in suum quisque ordinem confestim se receperunt, Agide omnia imperatoris munia obeunte, ut lex iubet. Cum enim rex exercitum ducit, omnia ab illo reguntur; & ipse quidem Polemarchis indicat ea, quae sunt facienda. Illi vero, Lochagis. At Lochagi Pentecontateribus. Rursus isti, Enomotarchis. Enomotarchae vero, suae Enomotiae. Et imperia, si quid reges fieri velint, eodem ordine progrediuntur, citoque per exercitum permeant. Nam

σχεδὸν γάρτοι πᾶν, πλὴν ὀλίγου, τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ, καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δρωμένου, πολλοῖς προσήκει.

ξζʹ. Τότε δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιρῖται αὐτοῖς καθίσταντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται, καὶ Νεοδαμώδεις μετ' αὐτῶν. ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους, καὶ παρ' αὐτοὺς, Ἀρκάδων Ἡραιῆς. μετὰ δὲ τούτους, Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, Τεγεάται, καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι, τὸ ἔσχατον ἔχοντες, καὶ οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο. οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς, δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον ἐγίγνε-

propemodum totus Lacedaemoniorum exercitus, exceptis paucis, ſunt duces ducum, & rerum gerendarum cura ad multos pertinet.

LXVII. Tunc autem in ſiniſtro quidem ipſorum cornu collocati erant Sciritae, qui ſoli ex Lacedaemoniis hunc ordinem per ſe, non permixti aliis, ſemper obtinent. Iuxta hos, Braſidiani milites ex Thracia reverſi, & cum illis Neodamodes. Deinde iam ipſi Lacedaemonii deinceps Lochos conſtituebant, & iuxta ipſos, ex Arcadibus ii, qui vocantur Heraeenſes. Poſt hos, Maenalii. Sed in dextro cornu Tegeatae, & pauci Lacedaemoniorum, qui extremam eius partem tenebant, & ipſorum equitatus in utroque cornu collocatus erat. Atque Lacedaemonii quidem ſic erant inſtructi. Hoſtium vero ipſis oppoſitorum dextrum quidem cornu Mantinei tenebant, quod in ipſorum agro res gereretur. Iuxta ipſos erant ſocii ex Arcadia pro-

το. παρὰ δ' αὐτοῖς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν· ἔπειτα Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσίᾳ παρεῖχε. καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεάται. ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχατοι, τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες, καὶ ἱππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι.

ξη'. Τάξις μὲν ἥδε καὶ παρασκευὴ ἀμφοτέρων ἦν· τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων, μεῖζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι, ἢ καθ' ἑκάστους ἑκατέρων, ἢ ξύμπαντας, οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς. τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτὸν ἠγνοεῖτο, τῶν δ' αὖ, διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη, ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἔξεστί τῳ σκοπεῖν

fecti: deinde mille ex Argivis delecti, quibus iampridem civitas in rebus bellicis sese exercendi facultatem praebebat. Prope ipsos erant ceteri Argivi: post eos, ipsorum socii, Cleonaei, & Orneatae. Postea Athenienses postremi, sinistrum cornu tenebant, & domesticus ipsorum equitatus cum ipsis erat.

LXVIII. Atque hic quidem ordo, & hic apparatus utrorumque erat. Sed Lacedaemoniorum exercitus altero maior esse visus est. Quantus autem utrorumque, vel singulorum populorum, vel universorum numerus exstiterit, accurate scribere non potui. Nam Lacedaemoniorum quidem numerus ignorabatur propter institutum illius civitatis, quae res suas occultat: horum vero propter iactationem, qua homines in efferenda suorum multitudine uti consueverunt, credibilis non erat. Ex ista tamen ratiocinatione cuilibet licet inire numerum Lacedaemoniorum, qui

τὸ Λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον πλῆθος. λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ, ἄνευ Σκιριτῶν, ὄντων ἑξακοσίων. ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες, καὶ ἐν τῇ πεντηκοστύϊ, ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ, τέσσαρες. ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβούλετο· ἐπίπαν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ ἅπαν, πλὴν Σκιριτῶν, τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες, ἡ πρώτη τάξις ἦν.

ξθ'. Ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη, ἐνταῦθα καὶ παραινέσεις καθ' ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιαίδε ἐγίγνοντο· Μαντινεῦσι μὲν, ὅτι ὑπέρ τε πατρίδος ἡ μάχη ἔσται, καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας, τὴν μὲν, μὴ πειρασαμένοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ, μὴ αὖ-

tunc illic affuerunt. Nam Lochi septem pugnabant, praeter Sciritas, qui erant sexcenti. In singulis autem Lochis erant quatuor Pentecostues, & in unaquaque Pentecostue erant quatuor Enomotiae. In uno autem cuiusque Enomotiae primo iugo, quaterni milites pugnabant. Neque vero omnium in acie collocatorum ubique aequalis erat densitas; sed pro arbitrio cuiusque Lochagi. In universum autem acies octonis militibus in altitudinem erat densata. In latitudinem vero, prima acies & totius exercitus frons porrecta quadringentos & duodequinquaginta milites, praeter Sciritas, continebat.

LXIX. Cum autem acies iamiam essent concursurae, tunc vero singulorum populorum duces his verbis suos sunt cohortati. Et Mantinei quidem docentes, proelium commissum iri & pro patria, simul & pro principatu & pro servitute: ut illo quidem, cuius periculum ante fecis-

θις πειρᾶσθαι· Ἀργείοις δὲ, ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας, καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας, μὴ διὰ παντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀστυγείτονας ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι, μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους, μηδενὸς λείπεσθαι. καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικήσαντες, τήν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω ἕξουσι, καὶ οὐ μή ποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα παρῃνέθη. Λακεδαιμόνιοι δὲ, καθ' ἑκάστους τε, καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων, ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπίσταντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο· εἰδότες ἔργων

ſent, & cuius commoda iam guſtaſſent, minime ſpoliarentur; hanc vero ne rurſus experirentur. Argivi vero, & pro priſtino principatu, & pro pari dignitate, quam in Peloponneſo quondam obtinuiſſent, ne ſe perpetuo his privari paterentur, ſimul etiam ut hoſtes, eoſque finitimos, pro multis iniuriis ulciſcerentur. Athenienſes vero, pulchrum eſſe, cum multis ac fortibus ſociis certamen ſubeuntes, in proelio nullis virtute cedere. Illud etiam addebant, ſi Lacedaemonios in Peloponneſo viciſſent, ſe ſuum imperium & magis ſtabilituros & amplificaturos, nec ullum alium poſthac in ſuum agrum venturum. Atque Argivis quidem, eorumque ſociis tales cohortationes propoſitae fuerunt. Lacedaemonii vero, partim per ſe ipſos, partim ob militarem diſciplinam, ſe mutuo hortabantur, ut memores eſſent virtutum, quas in ſe viris fortibus eſſe noverant: perſuaſum habentes, diuturnum rerum bellica-

ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σώζουσαν, ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν.

ό. Καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν· Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι, ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ, βραδέως, καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκαθεστώτων· οὐ τοῦ θείου χάριν, ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες, προέλθοιεν, καὶ μὴ διασπασθείη αὐτοῖς ἡ τάξις· ὅπερ φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς προσόδοις ποιεῖν.

οα'. Ξυνιόντων δ' ἔτι, Ἄγις ὁ βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο δρᾶσαι. τὰ στρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο, ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν, ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται, καὶ περιΐσχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφότεροι τῷ δεξιῷ· διὰ τὸ φοβουμένους προ-

rum ſtudium ad ſalutem parandam plus valere, quam brevem verborum praeclare factorum cohortationem.

LXX. Atque poſt haec concurſus factus eſt. Et Argivi quidem, eorumque ſocii magno impetu, iraque concitati ferebantur: Lacedaemonii vero lente & ad cantum multorum tibicinum, qui ex lege inter ipſos erant interpoſiti; non rei divinae gratia, ſed ut ad numerum aequabili gradu incedentes progrederentur, & ne acies diſtraheretur: quod magni exercitus in ipſo concurſu facere ſolent.

LXXI. Interea vero dum acies adhuc concurrerent, rex Agis huiuſmodi ſtrategemate uti conſtituerat, quo omnes exercitus uti conſueverunt. nam in ipſo conflictu acies utrorumque in ſuum dextrum cornu latius exporriguntur, & utrique ſuo dextro cornu ſiniſtrum hoſtium ſibi oppoſitum circumveniunt: quia ſinguli milites ſibi metuentes, ſui corporis partes armis nudatas, clypeo illius, qui ad

στέλλειν τὰ γυμνὰ ἕκαστον ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι, καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλείσεως εὐσκεπαστότατον εἶναι. καὶ ἡγεῖται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάττειν ἀεὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν, ἕπονται δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ Μαντινῆς τῷ κέρα πολὺ τῶν Σκιριτῶν, ἔτι δὲ πλέον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τεγεᾶται τῶν Ἀθηναίων, ὅσῳ μεῖζον τὸ στράτευμα εἶχον. δείσας δὲ Ἆγις μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον, καὶ νομίσας ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαντινέας, τοῖς μὲν Σκιρίταις καὶ Βρασιδείοις ἐσήμηνεν, ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν, ἐξισῶσαι τοῖς Μαντινεῦσιν· εἰς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους

dextram suam in acie collocatus est, protegere maxime ſtudent, & exiſtimant iſtam coniunctionis & aciei confertae denſitatem adverſus hoſtium irruptionem eſſe tutiſſimam. Atque huius rei caput eſt is, qui primus ſtat in dextro cornu, aſſidue ſtudens, nudam ſui corporis partem ab hoſtibus ſubducere, & propter eundem metum ceteri quoque eum ſequuntur. Tunc autem Mantinei quidem ſuo dextro cornu, ſiniſtrum Sciritarum multum circumvenerunt: Lacedaemonii vero & Tegeatae multo magis ſiniſtrum Athenienſium cornu circumvenerunt, quo maiorem exercitum habebant. Agis igitur, veritus, ne ſiniſtrum ſuorum cornu ab hoſte circumdaretur, & exiſtimans, Mantineos aciem valde exporrectam habere ad ſuos circumveniendum, Sciritis & Braſidianis imperavit, ut aliqua ſuorum manu ſubducta ſuum cornu Mantineis exaequarent. Hipponoïdae vero & Ariſtocli Polemarchis prae-

τῶν πολεμάρχων Ἱππονοΐδᾳ καὶ Ἀριστοκλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν, καὶ ἐσβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἑαυτῶν δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσεσθαι, καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας, βεβαιότερον τετάξεσθαι.

οβ'. Ξυνέβη οὖν αὐτῷ, ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι, τόν τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν Ἱππονοΐδαν μὴ θελῆσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον φεύγειν ἐκ Σπάρτης, δόξαντας μαλακισθῆναι· καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει· καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας, ὡς οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προσμίξαι μὴ δυνηθῆναι ἔτι, μηδὲ τούτους ξυγκλεῖσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε, τῇ ἀνδρείᾳ ἔδειξαν οὐχ ἧσσον περιγενόμενοι. ἐπειδὴ

cepit, ut duas cohortes ex dextro cornu detraheren , & cum his in illud vacuum ſpatium tranſirent, & ingreſſi locum explerent; exiſtimans, & dextrum ſuorum cornu vel ſic ſatis magnam militum copiam habiturum, & ſiniſtrum, quod Mantineis erat oppoſitum, hoc ſubſidio confirmatum, in acie conſtantius perſtiturum.

LXXII. Contigit autem ipſi, (quippe quod in ipſo concurſu ac repente haec illis imperaſſet) ut Ariſtocles & Hipponoïdes eo tranſire nollent: quin etiam hac ipſa de cauſa poſtea Sparta eiecti fuerint, quia per ignaviam hoc admiſiſſe videbantur. Et contigit, ut hoſtes cum Lacedaemoniis manus ocius conſererent: & cum ipſius regis iuſſu cohortes ad Sciritas non acceſſiſſent, nec cum ipſis ſe rurſus coniungere, nec hoſtium agmen claudere amplius poſſet. Sed Lacedaemonii, quamvis omnibus in rebus tunc peritia longe inferiores fuiſſent, nihilominus virtute ſua

γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν τῶν Μαντινέων δεξιὸν τρέπει αὐτῶν τοὺς Σκιρίτας καὶ τοὺς Βρασιδείους· καὶ ἐσπεσόντες οἱ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, καὶ τῶν Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ ξυγκλεισθὲν, τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειρον. καὶ κυκλωσάμενοι ἔτρεψαν, καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἁμάξας, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων ἀπέκτεινάν τινας. καὶ ταύτῃ μὲν ἡσσῶντο οἱ Λακεδαιμόνιοι· τῷ δ' ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα τῷ μέσῳ, ᾗπερ ὁ βασιλεὺς Ἆγις ἦν, καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι, προσπεσόντες τῶν τε Ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ πέντε λόχοις ὠνομασμένοις, καὶ Κλεωναίοις, καὶ Ὀρνεάταις, καὶ Ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν, οὐδὲ εἰς χεῖρας τοὺς πολλοὺς

se illis superiores fuisse demonstrarunt. Nam ubi ad manus venerunt, dextrum quidem Mantineorum cornu in fugam vertit ipsorum Sciritas ac Brasidianos. Et Mantinei, ipsorumque socii, & illi mille Argivorum delecti Lacedaemonios, impressione per vacuum ac apertum latus in eos facta, caedebant. Eosque circumdatos in fugam verterunt, & ad plaustra repulerunt; & aliquot de senioribus, qui impedimentis praesidio relicti fuerant, interfecerunt. Atque hac quidem in parte Lacedaemonii superati fuerunt. At cum reliquo exercitu, & praecipue medio, ubi rex Agis erat, & circa eum illi trecenti equites, qui sic vocantur, impetu facto in Argivorum seniores, & illos, qui quinque cohortes appellantur, & in Cleonaeos, & Orneatas, & Athenienses, qui iuxta illos in acie collocati erant, in fugam verterunt, ita ut eorum plerique ne ad manus quidem venire ausi fuerint, sed, simul atque La-

ὑπομείναντας, ἀλλ' ὡς ἐπῄεσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ἐνδόντας, καὶ ἔστιν οὓς καὶ καταπατηθέντας, τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν.

ογ'. Ὡς δὲ ταύτῃ ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων καὶ ξυμμάχων στράτευμα, παρεῤῥήγνυντο ἤδη ἅμα καὶ ἐφ' ἑκάτερα, καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν ἐκυκλοῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθηναίους. καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιειστήκει, τῇ μὲν, κυκλουμένους, τῇ δὲ, ἤδη ἡσσημένους. καὶ μάλιστ' ἂν τοῦ στρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ ἱππῆς παρόντες αὐτοῖς ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν Ἆγιν, ὡς ᾔσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίους, παραγγεῖλαι παντὶ τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον. καὶ γενομένου τούτου, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι [ἐν τού-

cedaemonii in eos invaſerunt, ſtatim ceſſerint; quin etiam nonnulli conculcati fuerint, metuentes, ne prius intercíperentur, quam elaberentur.

LXXIII. Cum autem hac in parte Argivorum & ſociorum copiae ceſſiſſent, tunc vero ſimul & ab utraque extrema parte diſtractae ſunt, ſimul etiam Lacedaemoniorum ac Tegeatarum dextrum cornu ſuperante ſuorum copia Athenienſes circumdabat. Et periculum ipſos utrinque circumſtetit, quod hinc quidem ab hoſte circumvenirentur, illinc vero iam eſſent victi. Et praeter ceteros omnes, qui erant in exercitu, maximam cladem accepiſſent, niſi equites, qui aderant, ipſis auxilio fuiſſent. Accidit etiam, ut Agis, cum ſiniſtrum ſuorum Mantineis & Argivorum mille delectis oppoſitum laborare cognoviſſet, univerſo exercitui praeciperet, ut tenderet ad cornu, quod vince-

τῳ] ὡς παρῆλθε, καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στράτευμα, καθ' ἡσυχίαν ἐσώθησαν, καὶ τῶν Ἀργείων μετ' αὐτῶν τὸ ἡσσηθέν. οἱ δὲ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῶν Ἀργείων αἱ λογάδες οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον, ἀλλ' ὁρῶντες τούς τε σφετέρους νενικημένους, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους, ἐς φυγὴν ἐτράποντο. καὶ τῶν μὲν Μαντινέων καὶ πλείους διεφθάρησαν, τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων τὸ πολὺ ἐσώθη. ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀποχώρησις, οὐ βίαιος οὐδὲ μακρὰ ἦν. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, μέχρι μὲν τοῦ τρέψαι, χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ, βραχείας καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις.

οδ'. Καὶ ἡ μὲν μάχη, τοιαύτη καὶ ὅτιεγγύτατα

batur. Hoc autem facto, Athenienses quidem interea, cum Lacedaemoniorum exercitus praeteriisset, ac ab ipsis declinasset, per otium evaserunt, & una cum ipsis Argivi, qui victi fuerant. Mantineis vero, eorumque sociis, & mille Argivorum delectis non amplius ad instandum hostibus animus erat: sed, cum & suos iam profligatos, & Lacedaemonios contra se tendentes animadverterent, in fugam se coniecerunt. Et Mantineorum quidem plerique caesi fuerunt: Argivorum vero delectorum magna pars evasit. Haec tamen Argivorum fuga, & Atheniensium receptus, nec praeceps, nec in longum spatium fuit. Nam Lacedaemonii diu quidem, & acriter, in acie perstantes pugnant, donec hostem in fugam verterint: ubi vero eum in fugam verterunt, eum neque diu, neque procul persequuntur.

LXXIV. Ac proelium quidem istud huiusmodi fuit, &

τούτων ἐγένετο, πλείστου δὲ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν Ἑλληνικῶν, καὶ ὑπὸ ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προθέμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ ὅπλα, τροπαῖον εὐθὺς ἵστασαν, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον, καὶ τοὺς αὑτῶν ἀνείλοντο, καὶ ἀπήγαγον ἐς Τέγεαν, οὗπερ ἐτάφησαν· καὶ τοὺς τῶν πολεμίων ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀργείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν καὶ Κλεωναίων, ἑπτακόσιοι· Μαντινέων δὲ, διακόσιοι· καὶ Ἀθηναίων ξὺν Αἰγινήταις, διακόσιοι, καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι. Λακεδαιμονίων δὲ οἱ μὲν ξύμμαχοι οὐκ ἐταλαιπώρησαν, ὥστε καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι· αὐτῶν δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο δὲ περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν.

οε΄. Τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσεσθαι, καὶ Πλει-

quam proxime ad haec, quae a me commemorata sunt, accedens, & maximum omnium, quae inter Graecos iam a longissimo tempore gesta fuerant, & in quo maximi nominis civitates inter se concurrerunt. Lacedaemonii vero, caesorum hostium armis, in patente conspicuoque loco positis, tropaeum statim erexerunt, ipsaque cadavera spoliarunt, suorumque sustulerunt, & ad Tegeam absportarunt, ubi sepulta fuerunt: hostiumque cadavera fide publica interposita reddiderunt. Occubuerunt autem ex Argivis quidem, & Orneatis, & Cleonaeis, septingenti. Ex Mantineis vero, ducenti, totidem etiam ex Atheniensibus cum Aeginetis, & ipsorum Atheniensium uterque dux. Lacedaemoniorum vero socii ab hoste non adeo pressi fuerunt, ut eorum numerus aliquis memoratu dignus desideratus fuerit. Ex ipsis vero Lacedaemoniis verum dicere difficile est: ad trecentos tamen obiisse dicebant,

στοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς, ἔχων τούς τε πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους, ἐβοήθησε. καὶ μέχρι μὲν Τεγέας ἀφίκετο, πυθόμενος δὲ τὴν νίκην, ἀπεχώρησε. καὶ τοὺς ἀπὸ Κορίνθου καὶ ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους ἀπέτρεψαν πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι. καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες, καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀφέντες (Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα) τὴν ἑορτὴν ἦγον. καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τότε ἐπιφερομένην αἰτίαν ἔς τε μαλακίαν, διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν, καὶ ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῆτα, ἑνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο· τύχῃ μὲν, ὡς ἐδόκουν, κακιζόμενοι, γνώμῃ δὲ, οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες. τῇ δὲ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ συνέβη τῆς μάχης ταύτης καὶ τοὺς Ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργείαν,

A die Aug. 7.

LXXV. Ceterum cum proelium iam esset committendum, Plistoanax etiam regum alter, cum senioribus ac iunioribus, subsidio suis ivit. Et ad Tegeam usque profectus est: sed cum victoriam audisset, rediit. Iidem Lacedaemonii auxilia & e Corintho, & ab sociis, qui extra Isthmum erant, venientia per nuntios remiserunt. Cum autem ipsi sociis dimissis reversi fuissent, Carneorum (nam eorum celebrandorum tempus apud ipsos tunc erat) dies festos agere coeperunt. Atque hoc uno proelio deleverunt infamiae notam, sibi ab universa Graecia tunc inustam, cum ignaviae nomine, propter cladem in insula Sphacteria acceptam, tum etiam propter consilii inopiam, & tarditatem aliis in rebus demonstratam: cum tamen fortunae quidem iniquitate ignavi haberentur, animo vero iidem adhuc essent. Pridie autem, quam hoc proelium committeretur, accidit, ut & Epidaurii cum omnibus suorum copiis in agrum Argivum, quasi praesidio nudatum, irru-

ὡς ἔρημον οὖσαν, καὶ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας, τῶν Ἀργείων ἐξελθόντων, διαφθεῖραι πολλούς. καὶ Ἠλείων τρισχιλίων ὁπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης, καὶ Ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς ἐπὶ Ἐπίδαυρον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἦγον· καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο, Ἀθηναῖοι δὲ, ὥσπερ προσετάχθησαν, τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον εὐθὺς ἐξειργάσαντο. καὶ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν, ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

οστ΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀρχομένου, εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τέγεαν, λόγους πρού- Post Sept. 5.

ptionem facerent; & illorum, qui ad agri custodiam relicti fuerant, ceteris Argivis ad bellum profectis, multos occiderent. Cum autem Eleorum armatorum tria millia, & Atheniensium mille, praeter priores, post proelium commissum, Mantineis subsidio venissent, hi socii universi confestim adversus Epidaurum contenderunt, dum Lacedaemonii Carnea celebrarent. Et urbem circumvallare coeperunt, opus inter se partiti. Et ceteri quidem opus facere cessarunt, Athenienses vero, ut ipsis ea pars operis attributa fuerat, arcem, in qua Iunonis templum erat, absolverunt: atque in hac arce praesidio, quod ex omnium copiis collectum fuerat, relicto, in suam quique urbem abierunt. Atque haec aestas excessit.

LXXVI. Hiemis autem insequentis initio, statim Lacedaemonii, posteaquam Carnea celebrarunt, in expeditionem exierunt. Cum autem Tegeam pervenissent, Argos

πέμπον ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι, καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλῦσαι. καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. ἐβούλοντο δὲ, πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμαχίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγω φέρων ἐς τὸ Ἄργος· τὸν μὲν, καθότι εἰ βούλονται πολεμεῖν· τὸν δ᾽, ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας, (ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρὼν) οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους, προσδέξασθαι τὸν συμβατήριον λόγον. ἔστι δὲ ὅδε.

praemiserunt pacis conditiones. Erant enim vel iampridem Argis nonnulli Lacedaemoniorum ſtudioſi, qui popularem Argivorum dominatum abolere cupiebant. Hoc autem proelio commiſſo, multo facilius populum ad compoſitionem faciendam inducere poterant: ſed volebant primum quidem foedera, deinde vero & ſocietatem cum Lacedaemoniis inire, atque ita demum populum aggredi. Lichas autem Arceſilai filius, quod Argivorum hoſpes eſſet, a Lacedaemoniis miſſus, Argos ivit, duas conditiones ferens, unam quidem, de bello, ſi bellum gerere vellent; alteram vero, de pace, ſi pacem colere mallent. Cum autem Argis magna exſtitiſſet altercatio, (nam & Alcibiades aderat) illi, qui Lacedaemoniorum partibus favebant, iam vel palam audentes, Argivis perſuaſerunt, ut compoſitionis formulam admitterent, cuius haec ſunt verba.

οζ'. ΚΑΤΤΑΔΕ δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττὼς Ἀργείως· ἀποδιδόντας τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαντινείᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ ἐξ Ἐπιδαύρω ἐκβῶντας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναιροῦντας. αἰ δέ κα μὴ εἴκωντι τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπιδαύρω, πολεμίους ἦμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ ἄν τινα τοὶ Λακεδαιμόνιοι παῖδα ἔχωντι, ἀποδόμεν ταῖς πολίεσι πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ, συμβατόσαιμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, δῶμεν δὲ αὐτοὺς ὀμόσαι. τὰς δὲ πόλιας τὰς ἐν Πελοποννάσῳ, καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτονόμους ἦμεν πάσας καττὰ πάτρια. αἰ δέ κα τῶν ἐκ-

LXXVII. *PLACET concilio Lacedaemoniorum, his conditionibus compositionem facere cum Argivis, ut Argivi liberos Orchomeniis reddant, & viros Maenaliis, & illos, qui sunt Mantineae, Lacedaemoniis, utque ex agro Epidaurio excedant, & munitionem, quam exstruxerunt, evertant. Et, nisi Athenienses ex agro Epidaurio excesserint, pro hostibus habeantur ab Argivis, & Lacedaemoniis, & ab utrorumque sociis. Et si quem puerum Lacedaemonii penes se habent, eum suae civitati restituant. Quod autem attinet ad Deum, quem Epidaurii debitis victimis fraudant, Lacedaemonii dicunt, se velle, ipsos Argivos compositionem facere cum Epidauriis de controversia, quam hoc nomine cum illis habent, ipsosque Argivos iurisiurandi formulam Epidauriis offerre, ex qua iurent, se posthac officium facturos, debitasque Deo victimas missuros. Item ut tam parvae, quam magnae civitates, quae sunt in Peloponneso, omnes liberae sint, patriis institutis utentes. Si quis vero illorum, qui sunt*

τος Πελοποννάσου τις ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι ἁμόθι βουλευσαμένους ὅπα καὶ δικαιότατα δοκῇ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐντὶ, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ. αἰ δέ τι καὶ ἄλλο δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ' ἀπιάλλειν.

οη'. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥστε τὴν Μαντινέων καὶ Ἠ-

extra Peloponnesum, in agrum Peloponnesiacum maleficii causa veniat, Argivi cum Lacedaemoniis ad arcendam vim hostilem accurrant, initis una consiliis, ea ratione, quae Peloponnesiis rectissima videbitur. Quotquot autem extra Peloponnesum sunt socii Lacedaemoniorum, eadem conditione erunt, qua sunt & Lacedaemoniorum & Argivorum socii, suum agrum obtinentes. Ubi vero Argivi & Lacedaemonii pacis conditiones sociis ostenderint, si assentiantur, ita demum compositionem faciant. Quod si quid aliud praeterea visum fuerit, hoc etiam sociis domum mittant.

LXXVIII. Hanc igitur conditionem Argivi primum admiserunt, & Lacedaemoniorum exercitus a Tegea domum revertit. Postea vero, cum mutuum commercium inter illos iam esset, non multo post iidem viri, qui Lacedaemoniorum partibus favebant, rursus effecerunt, ut Argivi, relicta Mantineorum & Eleorum & Atheniensium so-

λείων καὶ τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργείους, σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αἵδε.

οθʹ. ΚΑΤΤΑΔΕ ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἦμεν πεντηκονταετῆ ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας διδόντας κάττὰ πάτρια· ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες ταὶ ἐν Πελοποννάσῳ, κοινᾶν ἐόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμμαχιᾶν, αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλιες, τὰν αὐτῶν ἔχοντες, κάττὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἴσας καὶ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννάσου Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐσοῦνται τοῖσπερ καὶ τοὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται τῷπερ καὶ τοὶ Ἀργεῖοι, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. αἱ δέ ποι στρατιᾶς δέῃ κοινᾶς, βουλεύεσθαι Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργείως, ὅπα κα δικαιότατα κρίναντας τοῖς ξυμμάχοις. αἱ δέ τινι τᾶν πολίων ἢ

cietate, foedera societatemque cum Lacedaemoniis inirent in haec verba.

LXXIX. *LACEDAEMONIIS & Argivis placuit, foedera & societatem inter se esse in annos quinquaginta, his conditionibus: Ut aequo & pari iure iudicium patriis moribus subeant. Ceterae vero civitates, quae sunt in Peloponneso, quia haec foedera, atque hae societates ipsis omnibus sunt communes, liberae suique iuris sint, suum agrum obtinentes, & patriis institutis iudicium aequo parique iure subeuntes. Quotquot vero extra Peloponnesum socii sunt Lacedaemoniorum, iisdem erunt conditionibus, quibus & Lacedaemonii. Et Argivorum socii eodem iure erunt, quo & Argivi, suum agrum obtinentes. Si quo autem communis expeditio sit facienda, Lacedaemonii & Argivi consultent, de sociorum causa, quam aequissime fieri poterit, iudi-*

X 4

ἀμφίλογα, ἢ τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννάσου, αἴτε περὶ ὅρων, αἴτε περὶ ἄλλου τινὸς, διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμάχων πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, ἄν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι δοκοίη. τοῖς δὲ ἔταις καττὰ πάτρια δικάζεσθαι.

π'. Αἱ μὲν σπονδαὶ, καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγένητο, καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴτι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρ' Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι, τὰ τείχη ἐκλιπόντες· καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῳ, μηδὲ πολεμεῖν, ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον, καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφό-

cantes. Si quae vero controversiae ortae fuerint inter aliquas socias civitates, vel earum, quae sunt intra Peloponnesum, vel earum, quae sunt extra, aut de agri finibus, aut aliqua alia de re, disceptetur, & istae controversiae iudicio dirimantur. si qua autem socialis civitas cum alia contendat, ei liceat ad civitatem aliquam ire, eiusque arbitrio suam controversiam permittere, quamcunque utrisque civitatibus aequam esse iudicaverit. Civibus autem ius patrio ritu dicatur.

LXXX. Haec igitur foedera, atque haec societas inita fuit, & quaecunque alteri alterorum bello occupaverant, alteri alteris restituerunt, aut si quid aliud habebant, diluerunt. Iamque communiter res administrantes, decreverunt caduceatorem & legationem ab Atheniensibus non recipiendam, nisi ex Peloponneso excederent, relictis munitionibus, quas in agro Epidaurio fecerant: neque cum ullo compositionem faciendam, aut bellum gerendum, nisi communiter. Et cum alia impetu quodam animi admini-

τεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τοἀρχαῖον ἐξ Ἄργους· καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο, καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην, τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ, ἀφικόμενος, καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρούριον, ἀπέκλεισε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα.

ſtrabant, tum etiam utrique legatos in Thraciam, & ad Perdiccam miſerunt, eique perſuaſerunt, ut ſocietatem iureiurando interpoſito ſecum iniret. Non tamen ſtatim ab Athenienſibus defecit: ſed in animo habebat, quod & Argivos iam defeciſſe videret. Erat autem & ipſe antiquitus ex Argivorum urbe profectus. Praeterea vetuſtum iusiurandum cum Chalcidenſibus renovarunt, & aliud iurarunt. Argivi etiam legatos ad Athenienſes miſerunt, imperantes, ut munitionem in agro Epidaurio factam relinquerent. Illi vero, cum animadverterent, ſuos milites paucos eſſe, prae ceteris praeſidiariis militibus, qui in eodem loco erant, quorum numerus maior erat, Demoſthenem eo miſerunt, ut ſuos illinc educeret. Ille vero, cum illuc perveniſſet, & quoddam gymnicum certamen extra munitionem illam ſe editurum ſimulaſſet, ſimulac alterum praeſidium egreſſum eſt, portas clauſit. Poſtea vero Athenien-

πα'. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας, καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότερα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν· καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος· καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 3/4. U. C. Varr. 33. 7/8. Post April. 2.

πβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Δικτιδιῆς τε οἱ

ses ipsi, foedere cum Argivis renovato, munitionem illam Epidauriis restituerunt.

LXXXI. Post Argivorum defectionem ab Atheniensium societate factam, Mantinei quoque, quamvis primo quidem paci restitissent, deinde tamen, quod Lacedaemoniis sine Argivis resistere non possent, & ipsi compositionem cum Lacedaemoniis fecerunt; & civitatum, quas in sua potestate habebant, imperium dimiserunt. Lacedaemonii autem & Argivi cum mille de suis utrique communem expeditionem susceperunt, & Sicyone statum popularem ipsi Lacedaemonii eo profecti in paucorum dominatum magna ex parte converterunt; & post haec utrique, popularem dominatum, qui Argis erat, sustulerunt; & paucorum dominatus Lacedaemoniorum reipublicae congruens ibi constitutus fuit. Atque haec sub extremam hiemem, vere iam appropinquante, gesta sunt; & decimus quartus huius belli annus excessit.

ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ, οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα, καθίσταντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενός τε, καὶ ἀναθαρσήσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος· ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγότων· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου, τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβεων

LXXXII. Insequenti vere, Dictidienses, qui in Atho habitant, ab Atheniensibus ad Chalcidenses desciverunt; & Lacedaemonii in Achaia res, quae prius ipsis amicae non erant, constituerunt. Et Argiva plebs concilia paulatim habens, & animis resumtis, paucos, qui res administrabant, aggressa est, observato illo ipso tempore, quo Lacedaemonii gymnicos puerorum ludos faciebant. proelioque intra urbem commisso, plebs vicit: & alios quidem interfecit, alios vero expulit. Lacedaemonii vero, cum multo ante, quam proelium committeretur, amici, qui Argis erant, ipsos arcessivissent, ad eos tamen tunc non iverunt: sed postea dilato certamine puerorum, quos nudos exercebant, in viam se dederunt, ut opem ipsis ferrent. At cum Tegeae audissent, paucorum statum superatum, ulterius progredi noluerunt, quamvis illi, qui effugerant, ipsos orarent: sed domum reversi, gymnicum puerorum certamen peregerunt. Postea vero, cum legati

πα'. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας, καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότερα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν· καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος· καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 3/4. U. C. Varr. 33. 7/8. Post April. 2.

πβ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Δικτιδιῆς τε οἱ

ses ipsi, foedere cum Argivis renovato, munitionem illam Epidauriis restituerunt.

LXXXI. Post Argivorum defectionem ab Atheniensium societate factam, Mantinei quoque, quamvis primo quidem paci restitissent, deinde tamen, quod Lacedaemoniis sine Argivis resistere non possent, & ipsi compositionem cum Lacedaemoniis fecerunt; & civitatum, quas in sua potestate habebant, imperium dimiserunt. Lacedaemonii autem & Argivi cum mille de suis utrique communem expeditionem susceperunt, & Sicyone statum popularem ipsi Lacedaemonii eo profecti in paucorum dominatum magna ex parte converterunt; & post haec utrique, popularem dominatum, qui Argis erat, sustulerunt; & paucorum dominatus Lacedaemoniorum reipublicae congruens ibi constitutus fuit. Atque haec sub extremam hiemem, vere iam appropinquante, gesta sunt; & decimus [illegible] huius belli annus excessit.

ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας. καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ, οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα, καθίσταντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενός τε, καὶ ἀναθαρσήσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος· ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγότων· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου, τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβεων

LXXXII. Insequenti vere, Dictidienses, qui in Atho habitant, ab Atheniensibus ad Chalcidenses defecerunt: & Lacedaemonii in Achaia res, quae prius ipsis amicae non erant, constituerunt. Et Argiva plebs concilia paulatim habens, & animis resumtis, paucos, qui res administrabant, aggressa est, observato illo ipso tempore, quo Lacedaemonii gymnicos puerorum ludos faciebant. proelioque intra urbem commisso, plebs vicit: & alios quidem interfecit, alios vero expulit. Lacedaemonii vero, cum multo ante, quam proelium committeretur, amici, qui Argis erant, ipsos arcessivissent, ad eos tamen tunc non iverunt: sed postea dilato certamine puerorum, quos nudos exercebant, in viam se dederunt, ut opem ipsis ferrent. At cum Tegeae audissent, paucorum statum superatum, ulterius progredi noluerunt, quamvis illi, qui effugerant, ip[illegible]: sed domum reversi, gymnicum puerorum [illegible] egerunt. Postea vero, cum legati

τὸς Πελοποννάσου τὶς ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι ἀμόθι βουλευσαμένους ὅπα καὶ δικαιότατα δοκῇ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐντὶ, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ. αἰ δέ τι καὶ ἄλλο δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ' ἀπιάλλειν.

οη'. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥστε τὴν Μαντινέων καὶ Ἡ-

extra Peloponnesum, in agrum Peloponnesiacum maleficii causa veniat, Argivi cum Lacedaemoniis ad arcendam vim hostilem accurrant, initis una consiliis, ea ratione, quae Peloponnesiis rectissima videbitur. Quotquot autem extra Peloponnesum sunt socii Lacedaemoniorum, eadem conditione erunt, qua sunt & Lacedaemoniorum & Argivorum socii, suum agrum obtinentes. Ubi vero Argivi & Lacedaemonii pacis conditiones sociis ostenderint, si assentiantur, ita demum compositionem faciant. Quod si quid aliud praeterea visum fuerit, hoc etiam sociis domum mittant.

LXXVIII. Hanc igitur conditionem Argivi primum admiserunt, & Lacedaemoniorum exercitus a Tegea domum revertit. Postea vero, cum mutuum commercium inter illos iam esset, non multo post iidem viri, qui Lacedaemoniorum partibus favebant, rursus effecerunt, ut Argivi, relicta Mantineorum & Eleorum & Atheniensium so-

λείων καὶ τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργείους, σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αἵδε.

οθ'. ΚΑΤΤΑΔΕ ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἦμεν πεντηκονταετῆ ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας διδόντας καττὰ πάτρια· ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες ταὶ ἐν Πελοποννάσῳ, κοινᾶν ἐόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμμαχιᾶν, αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλιες, ταν αὐτῶν ἔχοντες, καττὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἴσας καὶ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννάσου Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν ταῖς αὐτοῖς ἐσοῦνται τοῖσπερ καὶ τοὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται τῷπερ καὶ τοὶ Ἀργεῖοι, ταν αὐτῶν ἔχοντες. αἰ δέ ποι στρατιᾶς δέῃ κοινᾶς, βουλεύεσθαι Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργείως, ὅπα κα δικαιότατα κρίναντας τοῖς ξυμμάχοις. αἰ δέ τινι τᾶν πολίων ἦ

cietate, foedera societatemque cum Lacedaemoniis inirent. in haec verba.

LXXIX. *LACEDAEMONIIS & Argivis placuit, foedera & societatem inter se esse in annos quinquaginta, his conditionibus: Ut aequo & pari iure iudicium patriis moribus subeant. Ceterae vero civitates, quae sunt in Peloponneso, quia haec foedera, atque hae societates ipsis omnibus sunt communes, liberae suique iuris sint, suum agrum obtinentes, & patriis institutis iudicium aequo parique iure subeuntes. Quotquot vero extra Peloponnesum socii sunt Lacedaemoniorum, iisdem erunt conditionibus, quibus & Lacedaemonii. Et Argivorum socii eodem iure erunt, quo & Argivi, suum agrum obtinentes. Si quo autem communis expeditio sit facienda, Lacedaemonii & Argivi consultent, de sociorum causa, quam aequissime fieri poterit, iudi-*

τὸς Πελοποννάσου τὶς ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι ἀμόθι βουλευσαμένους ὅπα καὶ δικαιότατα δοκῆ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐντὶ, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῆ. αἰ δέ τι καὶ ἄλλο δοκῆ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ' ἀπιάλλειν.

οη'. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥστε τὴν Μαντινέων καὶ Ἠ-

extra Peloponnesum, in agrum Peloponnesiacum maleficii caus veniat, Argivi cum Lacedaemoniis ad arcendam vim hostilem ac currant, initis una consiliis, ea ratione, quae Peloponnesiis re ctissima videbitur. Quotquot autem extra Peloponnesum sunt soc Lacedaemoniorum, eadem conditione erunt, qua sunt & Lacedaemoniorum & Argivorum socii, suum agrum obtinentes. Ubi ve Argivi & Lacedaemonii pacis conditiones sociis ostenderint, assentiantur, ita demum compositionem faciant. Quod si qu aliud praeterea visum fuerit, hoc etiam sociis domum mittant

LXXVIII. Hanc igitur conditionem Argivi primum a miserunt, & Lacedaemoniorum exercitus a Tegea domu revertit. Postea vero, cum mutuum commercium inter los iam esset, non multo post iidem viri, qui Lacedamoniorum partibus favebant, rursus effecerunt, ut Ar vi, relicta Mantineorum & Eleorum & Atheniensium :

[illegible]

ἀμφίλογα, ἢ τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννάσου, αἴτε περὶ ὅρων, αἴτε περὶ ἄλλου τινὸς, διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμάχων πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, ἅν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι δοκοίη. τοῖς δὲ ἔταις καττὰ πάτρια δικάζεσθαι.

π'. Αἱ μὲν σπονδαὶ, καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγένητο, καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴτι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρ' Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι, τὰ τείχη ἐκλιπόντες· καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῳ, μηδὲ πολεμεῖν, ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον, καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφό-

cantes. Si quae vero controverſiae ortae fuerint inter aliquas ſocias civitates, vel earum, quae ſunt intra Peloponneſum, vel earum, quae ſunt extra, aut de agri finibus, aut aliqua alia de re, diſceptetur, & iſtae controverſiae iudicio dirimantur. ſi qua autem ſocialis civitas cum alia contendat, ei liceat ad civitatem aliquam ire, eiuſque arbitrio ſuam controverſiam permittere, quamcunque utriſque civitatibus aequam eſſe iudicaverit. Civibus autem ius patrio ritu dicatur.

LXXX. Haec igitur foedera, atque haec ſocietas inita fuit, & quaecunque alteri alterorum bello occupaverant, alteri alteris reſtituerunt, aut ſi quid aliud habebant, diluerunt. Iamque communiter res adminiſtrantes, decreverunt caduceatorem & legationem ab Athenienſibus non recipiendam, niſi ex Peloponneſo excederent, relictis munitionibus, quas in agro Epidaurio fecerant: neque cum ullo compoſitionem faciendam, aut bellum gerendum, niſi communiter. Et cum alia impetu quodam animi admini-

τεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τοαρχαῖον ἐξ Ἄργους· καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο, καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ᾽ ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην, τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ, ἀφικόμενος, καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρούριον, ἀπέκλεισε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα.

ſtrabant, tum etiam utrique legatos in Thraciam, & ad Perdiccam miſerunt, eique perſuaſerunt, ut ſocietatem iureiurando interpoſito ſecum iniret. Non tamen ſtatim ab Athenienſibus defecit: ſed in animo habebat, quod & Argivos iam defeciſſe videret. Erat autem & ipſe antiquitus ex Argivorum urbe profectus. Praeterea vetuſtum iusiurandum cum Chalcidenſibus renovarunt, & aliud iurarunt. Argivi etiam legatos ad Athenienſes miſerunt, imperantes, ut munitionem in agro Epidaurio factam relinquerent. Illi vero, cum animadverterent, ſuos milites paucos eſſe, prae ceteris praeſidiariis militibus, qui in eodem loco erant, quorum numerus maior erat, Demoſthenem eo miſerunt, ut ſuos illinc educeret. Ille vero, cum illuc perveniſſet, & quoddam gymnicum certamen extra munitionem illam ſe editurum ſimulaſſet, ſimulac alterum praeſidium egreſſum eſt, portas clauſit. Poſtea vero Athenien-

πα΄. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας, καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότερα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν· καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος· καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 3/4. U. C. Varr. 33. 7/8. Post April. 2.

πβ΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Δικτιδιῆς τε οἱ

ses ipsi, foedere cum Argivis renovato, munitionem illam Epidauriis restituerunt.

LXXXI. Post Argivorum defectionem ab Atheniensium societate factam, Mantinei quoque, quamvis primo quidem paci restitissent, deinde tamen, quod Lacedaemoniis sine Argivis resistere non possent, & ipsi compositionem cum Lacedaemoniis fecerunt; & civitatum, quas in sua potestate habebant, imperium dimiserunt. Lacedaemonii autem & Argivi cum mille de suis utrique communem expeditionem susceperunt, & Sicyone statum popularem ipsi Lacedaemonii eo profecti in paucorum dominatum magna ex parte converterunt; & post haec utrique, popularem dominatum, qui Argis erat, sustulerunt; & paucorum dominatus Lacedaemoniorum reipublicae congruens ibi constitutus fuit. Atque haec sub extremam hiemem, vere iam appropinquante, gesta sunt; & decimus quartus huius belli annus excessit.

ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ, οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα, καθίσταντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενός τε, καὶ ἀναθαρσήσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος· ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγότων· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ' οἴκου, τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβεων

LXXXII. Insequenti vere, Dictidienses, qui in Atho habitant, ab Atheniensibus ad Chalcidenses desciverunt; & Lacedaemonii in Achaia res, quae prius ipsis amicae non erant, constituerunt. Et Argiva plebs concilia paulatim habens, & animis resumtis, paucos, qui res administrabant, aggressa est, observato illo ipso tempore, quo Lacedaemonii gymnicos puerorum ludos faciebant. proelioque intra urbem commisso, plebs vicit: & alios quidem interfecit, alios vero expulit. Lacedaemonii vero, cum multo ante, quam proelium committeretur, amici, qui Argis erant, ipsos arcessivissent, ad eos tamen tunc non iverunt: sed postea dilato certamine puerorum, quos nudos exercebant, in viam se dederunt, ut opem ipsis ferrent. At cum Tegeae audissent, paucorum statum superatum, ulterius progredi noluerunt, quamvis illi, qui effugerant, ipsos orarent: sed domum reversi, gymnicum puerorum certamen peregerunt. Postea vero, cum legati

πα΄. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας, καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ᾽ οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τά τ᾽ ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες καὶ μετ᾽ ἐκεῖνα ξυναμφότερα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν· καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος· καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 3/4. U. C. Varr. 33. 7/8. Post April. 2.

πβ΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους, Δικτιδιῆς τε

ses ipsi, foedere cum Argivis renovato, munitionem lam Epidauriis restituerunt.

LXXXI. Post Argivorum defectionem ab Atheniensi societate factam, Mantinei quoque, quamvis primo i dem paci restitissent, deinde tamen, quod Lacedaem sine Argivis resistere non possent, & ipsi compositio cum Lacedaemoniis fecerunt; & civitatum, quas in potestate habebant, imperium dimiserunt. Lacedaem autem & Argivi cum mille de suis utrique communem peditionem susceperunt, & Sicyone statum popularem Lacedaemonii eo profecti in paucorum dominatum m ex parte converterunt; & post haec utrique, popul dominatum, qui Argis erat, sustulerunt; & paucorum minatus Lacedaemoniorum reipublicae congruens ibi stitutus fuit. Atque haec sub extremam hiemem, ver appropinquante, gesta sunt; & decimus quartus belli annus excessit.

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] verum. [illegible]
[illegible] non
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

πέμπον ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους. ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι, καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλῦσαι. καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. ἐβούλοντο δὲ, πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμαχίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ ἀφικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγω φέρων ἐς τὸ Ἄργος· τὸν μὲν, καθότι εἰ βούλονται πολεμεῖν· τὸν δ', ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας, (ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρὼν) οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους, προσδέξασθαι τὸν συμβατήριον λόγον. ἔστι δὲ ὅδε.

praemiserunt pacis conditiones. Erant enim vel iampridem Argis nonnulli Lacedaemoniorum studiosi, qui popularem Argivorum dominatum abolere cupiebant. Hoc autem proelio commisso, multo facilius populum ad compositionem faciendam inducere poterant: sed volebant primum quidem foedera, deinde vero & societatem cum Lacedaemoniis inire, atque ita demum populum aggredi. Lichas autem Arcesilai filius, quod Argivorum hospes esset, a Lacedaemoniis missus, Argos ivit, duas conditiones ferens, unam quidem, de bello, si bellum gerere vellent; alteram vero, de pace, si pacem colere mallent. Cum autem Argis magna exstitisset altercatio, (nam & Alcibiades aderat) illi, qui Lacedaemoniorum partibus favebant, iam vel palam audentes, Argivis persuaserunt, ut compositionis formulam admitterent, cuius haec sunt verba.

οζ'. ΚΑΤΤΑΔΕ δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττὼς Ἀργείως· ἀποδιδόντας τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαντινείᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ ἐξ Ἐπιδαύρω ἐκβῶντας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναιροῦντας. αἰ δέ κα μὴ εἴκωντι τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπιδαύρω, πολεμίους ἦμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ ἄν τινα τοὶ Λακεδαιμόνιοι παῖδα ἔχωντι, ἀποδόμεν ταῖς πολίεσι πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ, συμβατόσαιμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, δῶμεν δὲ αὐτοὺς ὀμόσαι. τὰς δὲ πόλιας τὰς ἐν Πελοποννάσῳ, καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτονόμους ἦμεν πάσας καττὰ πάτρια. αἰ δέ κα τῶν ἐκ-

LXXVII. *Placet concilio Lacedaemoniorum, his conditionibus compositionem facere cum Argivis, ut Argivi liberos Orchomeniis reddant, & viros Maenaliis, & illos, qui sunt Mantineae, Lacedaemoniis, utque ex agro Epidaurio excedant, & munitionem, quam exstruxerunt, evertant. Et, nisi Athenienses ex agro Epidaurio excesserint, pro hostibus habeantur ab Argivis, & Lacedaemoniis, & ab utrorumque sociis. Et si quem puerum Lacedaemonii penes se habent, eum suae civitati restituant. Quod autem attinet ad Deum, quem Epidaurii debitis victimis fraudant, Lacedaemonii dicunt, se velle, ipsos Argivos compositionem facere cum Epidauriis de controversia, quam hoc nomine cum illis habent, ipsosque Argivos iurisiurandi formulam Epidauriis offerre, ex qua iurent, se posthac officium facturos, debitasque Deo victimas missuros. Item ut tam parvae, quam magnae civitates, quae sunt in Peloponneso, omnes liberae sint, patriis institutis utentes. Si quis vero illorum, qui sunt*

τος Πελοποννάσου τις ἐπὶ ταν Πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ, ἀλεξέμεναι ἁμόθι βουλευσαμένους ὅπα καὶ δικαιότατα δοκῇ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐντὶ, ταν αὐτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμμάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ. αἰ δέ τι καὶ ἄλλο δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ' ἀπιάλλειν.

οη'. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προσεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες ὥστε τὴν Μαντινέων καὶ Ἠ-

extra Peloponnesum, in agrum Peloponnesiacum maleficii causa veniat, Argivi cum Lacedaemoniis ad arcendam vim hostilem accurrant, initis una consiliis, ea ratione, quae Peloponnesiis rectissima videbitur. Quotquot autem extra Peloponnesum sunt socii Lacedaemoniorum, eadem conditione erunt, qua sunt & Lacedaemoniorum & Argivorum socii, suum agrum obtinentes. Ubi vero Argivi & Lacedaemonii pacis conditiones sociis ostenderint, si assentiantur, ita demum compositionem faciant. Quod si quid aliud praeterea visum fuerit, hoc etiam sociis domum mittant.

LXXVIII. Hanc igitur conditionem Argivi primum admiserunt, & Lacedaemoniorum exercitus a Tegea domum revertit. Postea vero, cum mutuum commercium inter illos iam esset, non multo post iidem viri, qui Lacedaemoniorum partibus favebant, rursus effecerunt, ut Argivi, relicta Mantineorum & Eleorum & Atheniensium so-

λείων καὶ τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργείους, σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αἵδε.

οθ'. ΚΑΤΤΑΔΕ ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἦμεν πεντηκονταετῆ· ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας διδόντας καττὰ πάτρια. ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες ταὶ ἐν Πελοποννάσῳ, κοινᾶν ἐόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμμαχιᾶν, αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλιες, τὰν αὐτῶν ἔχοντες, καττὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς ἴσας καὶ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννάσου Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἐντὶ, ἐν ταῖς αὐτοῖς ἐσοῦνται τοῖσπερ καὶ τοὶ Λακεδαιμόνιοι. καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσοῦνται τῷπερ καὶ τοὶ Ἀργεῖοι, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. αἰ δέ ποι στρατιᾶς δέῃ κοινᾶς, βουλεύεσθαι Λακεδαιμονίως καὶ Ἀργείως, ὅπα κα δικαιότατα κρίναντας τοῖς ξυμμάχοις. αἰ δέ τινι τᾶν πολίων ἦ

cietate, foedera societatemque cum Lacedaemoniis inirent. in haec verba.

LXXIX. *LACEDAEMONIIS & Argivis placuit, foedera & societatem inter se esse in annos quinquaginta, his conditionibus: Ut aequo & pari iure iudicium patriis moribus subeant. Ceterae vero civitates, quae sunt in Peloponneso, quia haec foedera, atque hae societates ipsis omnibus sunt communes, liberae suique iuris sint, suum agrum obtinentes, & patriis institutis iudicium aequo parique iure subeuntes. Quotquot vero extra Peloponnesum socii sunt Lacedaemoniorum, iisdem erunt conditionibus, quibus & Lacedaemonii. Et Argivorum socii eodem iure erunt, quo & Argivi, suum agrum obtinentes. Si quo autem communis expeditio sit facienda, Lacedaemonii & Argivi consultent, de sociorum causa, quam aequissime fieri poterit, iudi-*

ἀμφίλογα, ἢ τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννάσου, αἴτε περὶ ὅρων, αἴτε περὶ ἄλλου τινὸς, διακριθῆμεν. αἰ δέ τις τῶν ξυμμάχων πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, ἅν τινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι δοκοίη. τοῖς δὲ ἔταις καττὰ πάτρια δικάζεσθαι.

π'. Αἱ μὲν σπονδαὶ, καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη ἐγεγένητο, καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴτι ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πράγματα τιθέμενοι, ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν παρ' Ἀθηναίων μὴ προσδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πελοποννήσου ἐξίωσι, τὰ τείχη ἐκλιπόντες· καὶ μὴ ξυμβαίνειν τῳ, μηδὲ πολεμεῖν, ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον, καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφό-

cantes. Si quae vero controversiae ortae fuerint inter aliquas socias civitates, vel earum, quae sunt intra Peloponnesum, vel earum, quae sunt extra, aut de agri finibus, aut aliqua alia de re, disceptetur, & istae controversiae iudicio dirimantur. si qua autem socialis civitas cum alia contendat, ei liceat ad civitatem aliquam ire, eiusque arbitrio suam controversiam permittere, quamcunque utrisque civitatibus aequam esse iudicaverit. Civibus autem ius patrio ritu dicatur.

LXXX. Haec igitur foedera, atque haec societas inita fuit, & quaecunque alteri alterorum bello occupaverant, alteri alteris restituerunt, aut si quid aliud habebant, diluerunt. Iamque communiter res administrantes, decreverunt caduceatorem & legationem ab Atheniensibus non recipiendam, nisi ex Peloponneso excederent, relictis munitionibus, quas in agro Epidaurio fecerant: neque cum ullo compositionem faciendam, aut bellum gerendum, nisi communiter. Et cum alia impetu quodam animi admini-

τεροι πρέσβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν. οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· ἦν δὲ καὶ αὐτὸς τὠρχαῖον ἐξ Ἄργους· καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο, καὶ ἄλλους ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις, τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κελεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντας τοὺς ξυμφύλακας, ἔπεμψαν Δημοσθένην, τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ, ἀφικόμενος, καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρούριον, ἀπέκλεισε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα.

ſtrabant, tum etiam utrique legatos in Thraciam, & ad Perdiccam miſerunt, eique perſuaſerunt, ut ſocietatem iureiurando interpoſito ſecum iniret. Non tamen ſtatim ab Athenienſibus defecit: ſed in animo habebat, quod & Argivos iam defeciſſe videret. Erat autem & ipſe antiquitus ex Argivorum urbe profectus. Praeterea vetuſtum iusiurandum cum Chalcidenſibus renovarunt, & aliud iurarunt. Argivi etiam legatos ad Athenienſes miſerunt, imperantes, ut munitionem in agro Epidaurio factam relinquerent. Illi vero, cum animadverterent, ſuos milites paucos eſſe, prae ceteris praeſidiariis militibus, qui in eodem loco erant, quorum numerus maior erat, Demoſthenem eo miſerunt, ut ſuos illinc educeret. Ille vero, cum illuc perveniſſet, & quoddam gymnicum certamen extra munitionem illam ſe editurum ſimulaſſet, ſimulac alterum praeſidium egreſſum eſt, portas clauſit. Poſtea vero Athenien-

πα΄. Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν ἐκ τῆς ξυμμαχίας, καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχοντες, ἔπειτ᾽ οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι χίλιοι ἑκάτεροι ξυστρατεύσαντες, τά τ᾽ ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες, καὶ μετ᾽ ἐκεῖνα ξυναμφότερα, ἤδη καὶ τὸν ἐν Ἄργει δῆμον κατέλυσαν· καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη ταῦτα ἦν, τοῦ χειμῶνος λήγοντος· καὶ τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 3/4. U. C. Varr. 33. 7/8. Post April. 2.

πβ΄. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους, Δικτιδιῆς τε οἱ

ses ipsi, foedere cum Argivis renovato, munitionem illam Epidauriis restituerunt.

LXXXI. Post Argivorum defectionem ab Atheniensium societate factam, Mantinei quoque, quamvis primo quidem paci restitissent, deinde tamen, quod Lacedaemoniis sine Argivis resistere non possent, & ipsi compositionem cum Lacedaemoniis fecerunt; & civitatum, quas in sua potestate habebant, imperium dimiserunt. Lacedaemonii autem & Argivi cum mille de suis utrique communem expeditionem susceperunt, & Sicyone statum popularem ipsi Lacedaemonii eo profecti in paucorum dominatum magna ex parte converterunt; & post haec utrique, popularem dominatum, qui Argis erat, sustulerunt; & paucorum dominatus Lacedaemoniorum reipublicae congruens ibi constitutus fuit. Atque haec sub extremam hiemem, vere iam appropinquante, gesta sunt; & decimus quartus huius belli annus excessit.

ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ, οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα, καθίσταντο. καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ᾽ ὀλίγον ξυνιστάμενός τε, καὶ ἀναθαρσήσας, ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις, τηρήσαντες αὐτὰς τὰς γυμνοπαιδίας τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει, ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος· καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ πλείονος· ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς γυμνοπαιδίας, ἐβοήθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι ὅτι νενίκηνται οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν, δεομένων τῶν διαπεφευγότων· ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ᾽ οἴκου, τὰς γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλθόντων πρέσβεων

LXXXII. Insequenti vere, Dictidienses, qui in Atho habitant, ab Atheniensibus ad Chalcidenses desciverunt; & Lacedaemonii in Achaia res, quae prius ipsis amicae non erant, constituerunt. Et Argiva plebs concilia paulatim habens, & animis resumtis, paucos, qui res administrabant, aggressa est, observato illo ipso tempore, quo Lacedaemonii gymnicos puerorum ludos faciebant. proelioque intra urbem commisso, plebs vicit: & alios quidem interfecit, alios vero expulit. Lacedaemonii vero, cum multo ante, quam proelium committeretur, amici, qui Argis erant, ipsos arcessivissent, ad eos tamen tunc non iverunt: sed postea dilato certamine puerorum, quos nudos exercebant, in viam se dederunt, ut opem ipsis ferrent. At cum Tegeae audissent, paucorum statum superatum, ulterius progredi noluerunt, quamvis illi, qui effugerant, ipsos orarent: sed domum reversi, gymnicum puerorum certamen peregerunt. Postea vero, cum legati

ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει ἀγγέλων, καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων, παρόντων τε τῶν ξυμμάχων, καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ᾽ ἑκατέρων, ἔγνωσαν μὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς στρατεύειν ἐς Ἄργος· διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις ἐγίγνοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων ἐν τούτῳ φοβούμενος τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προσαγόμενός τε, καὶ νομίζων μέγιστον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν· τειχίζει μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν, ὅπως, ἢν τῆς γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ. ξυνῄδεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τινὲς πόλεων. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι πανδημεὶ, καὶ αὐτοὶ, καὶ γυναῖκες, καὶ οἰκέται ἐτείχιζον· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες, καὶ λιθουργοί. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

tam ab Argivis, qui in urbe erant, quam ab illis, qui exſulabant, miſſi veniſſent, cumque praeſentibus ſociis multa ab utriſque dicta fuiſſent, Lacedaemonii pronuntiarunt quidem, illos, qui in urbe erant, iniuſte feciſſe, & cum exercitu Argos ſibi petendum cenſuerunt: ſed morae & cunctationes interpoſitae fuerunt. Interea vero populus Argivus Lacedaemonios metuens, & Athenienſium ſocietatem rurſus ſibi concilians, & exiſtimans, ſe maximam utilitatem ex ea percepturum, longos ad mare uſque muros duxit, ut, ſi terra prohiberentur, Athenienſium auxiliis adiuvarentur ad commeatus in urbem mari invehendos. Horum autem murorum ab Argivis exſtructorum nonnullae etiam Peloponneſi civitates conſciae fuerunt. Quidquid autem hominum Argis erat, viri, mulieres, & ſervi, in his exſtruendis occupatum fuit. Et fabri, & lapi-

πγ΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, Λακεδαιμόνιοι ὡς ᾔσθοντο τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος, αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, πλὴν Κορινθίων. ὑπῆρχε δέ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατιὰν Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ τὰ μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν, οὐ προὐχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομούμενα τείχη ἑλόντες καὶ καταβαλόντες, καὶ Ὑσιὰς χωρίον τῆς Ἀργείας λαβόντες, καὶ τοὺς ἐλευθέρους ἅπαντας οὓς ἔλαβον ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν, καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ Ἀργεῖοι ἐς τὴν Φλιασίαν· καὶ δῃώσαντες ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς φυγάδας ἀπεδέχοντο. οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐνταῦθα κατῴκηντο. κατέκλεισαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Μακεδονίας Ἀθηναῖοι Περδίκκαν, ἐπικαλοῦντες τήν τε

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 4. U. C. Varr. 337. Post Sept. 26.

Novembr.

Bell. Pelop. an. 15. Olymp. 90. 4. U. C. Varr. 338. Inter Ian. & Mart. 22.

cidae Athenis ad ipsos venerunt. Et haec aestas excessit.

LXXXIII. Insequenti hieme Lacedaemonii, cum muros ab Argivis exstrui intellexissent, expeditionem adversus Argivos susceperunt, cum ipsi, tum socii, praeter Corinthios. Nam nescio quid ipsis iampridem Argis in ipsa urbe struebatur. Agis vero Archidami filius, Lacedaemoniorum rex, exercitum ducebat. Verum illae quidem res, quae in urbe iam praeparatae esse videbantur, nequaquam ipsis successerunt: sed muros, qui adhuc aedificabantur, ceperunt & diruerunt. Item Hysias agri Argivi oppidum ceperunt; ac ingenuis omnibus, quos ceperunt, interfectis abierunt, & in suam quisque civitatem se receperunt. Post haec & Argivi copias in agrum Phliasium duxerunt, eoque vastato abierunt, quia suos exsules receperant. Illic enim eorum plerique domicilium habebant. Eadem hieme

πρὸς Ἀργείους καὶ Λακεδαιμονίους γενομένην ξυνωμοσίαν, καὶ ὅτι παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἄγειν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, καὶ Ἀμφίπολιν, Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος, ἔψευστο τὴν ξυμμαχίαν, καὶ ἡ στρατιὰ μάλιστα διελύθη ἐκείνου ἀπάραντος. πολέμιος οὖν ἦν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὕτω· καὶ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 90/91. 4/1. U. C. Varr. 339. 8/9. A Mart. 22.

πδ΄. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους, Ἀλκιβιάδης τε πλεύσας ἐς Ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν, Ἀργείων τοὺς δοκοῦντας ἔτι ὑπόπτους εἶναι, καὶ τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν, ἔλαβε τριακοσίους ἄνδρας· καὶ κατέθεντο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους, ὧν ἦρχον. καὶ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν ναυσὶν, ἑαυτῶν μὲν, τριάκοντα, Χίαις δὲ, ἓξ, Λεσβίαιν δὲ, δυοῖν· καὶ ὁπλίταις

Athenienses Perdiccam usu maris in Macedonia intercluserunt, crimini dantes, tum quod cum Argivis atque Lacedaemoniis societatem iureiurando interposito fecisset, tum quod exercitu ab ipsis praeparato, quem ducerent adversus Chalcidenses, qui sunt in Thracia, & Amphipolin, Nicia Nicerati filio duce, societatem fefellisset, tum etiam quod exercitus ille potissimum propter ipsum, qui discessisset, dissipatus fuisset. His igitur de causis erat hostis. Atque haec hiems sic exiit: & quintusdecimus huius belli annus excessit.

LXXXIV. Insequentis aestatis initio Alcibiades cum viginti navibus Argos traiiciens, trecentos Argivos, qui suspecti erant, & cum Lacedaemoniis sentire videbantur, comprehendit. Athenienses autem ipsos deposuerunt in proximis insulis, quibus imperabant. Iidem adversus Melum insulam navigaverunt cum triginta suis navibus, &

ἑαυτῶν μὲν, διακοσίοις καὶ χιλίοις, καὶ τοξόταις τριακοσίοις, καὶ ἱπποτοξόταις εἴκοσι· τῶν δὲ ξυμμάχων καὶ νησιωτῶν, ὁπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις καὶ χιλίοις. οἱ δὲ Μήλιοι, Λακεδαιμονίων μὲν εἰσὶν ἄποικοι, τῶν δ' Ἀθηναίων οὐκ ἤθελον ὑπακούειν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι νησιῶται. ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον οὐδετέρων ὄντες, ἡσύχαζον, ἔπειτα, ὡς αὐτοὺς ἠνάγκαζον οἱ Ἀθηναῖοι δῃοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους καὶ Τισίας ὁ Τισιμάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον ποιησομένους ἔπεμψαν πρέσβεις. οὓς οἱ Μήλιοι πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον, ἐν δὲ ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις

ſex Chiis, & duabus Lesbiis; & cum mille & ducentis gravis armaturae militibus, & trecentis ſagittariis, & viginti hippotoxotis, qui omnes erant nominis Attici; & cum ſociorum, ac illorum, qui inſulas incolebant, ferme mille & quingentorum armatorum manu. Melii autem ſunt illi quidem Lacedaemoniorum coloni: ſed Athenienſibus parere nolebant, ut ceteri inſularum incolae. Verum initio quidem, quod in partibus non eſſent, quieſcebant: poſtea vero, cum Athenienſes ipſos coëgiſſent, quod agrum ipſorum vaſtarent, bellum aperte gerere coeperunt. Cum igitur Athenienſium duces, Cleomedes Lycomedis & Tiſias Tiſimachi filius, cum hoc apparatu caſtra in ipſorum agro poſuiſſent, antequam ullo maleficio agrum afficerent, legatos ad colloquia cum Meliis habenda miſerunt. Quos Melii ad populum quidem non produxerunt: ſed apud magiſtratus, & apud paucos ea dicere iuſſerunt, quorum cau-

λέγειν ἐκέλευον περὶ ὧν ἥκουσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιάδε.

πέ. ΑΘ. Ἐπειδη οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίγνονται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐσάπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν, ἀπατηθῶσι (γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι τοῦτο φρονεῖ ὑμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγὴ) ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε. καθ' ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ' ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνοντες, κρίνετε. καὶ πρῶτον εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν, εἴπατε. οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξύνεδροι ἀπεκρίναντο.

πστ'. ΜΗΛ. Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν ἀλλήλους, οὐ ψέγεται· τὰ δὲ τοῦ πολέμου, παρόντα ἤδη, καὶ οὐ μέλλοντα, διαφέροντα αὐτοῦ φαίνεται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἥκοντας ὑμᾶς τῶν

ſa veniſſent. Athenienſium vero legati haec verba fecerunt.

LXXXV. Ath. *Quoniam non apud populum verba a nobis fiunt, ne multitudo, ſi nos perpetua oratione utamur, & verba ad animos alliciendos apta, & quae a nemine refelli queant, faciamus, nobis ſemel auditis decipiatur, (intelligimus enim, nos ad paucos eo conſilio nunc a vobis adductos fuiſſe) vos igitur, qui eſtis in iſto conſeſſu, hoc veſtrum conſilium tutius reddite, magiſque conſtabilite: & ne vos quidem perpetua oratione utamini; ſed ad ſingula, quae non opportune a nobis dici videbuntur, continuo iudicantes reſpondete. ac primum quidem declarate, an vobis placeat facere, ut dicimus.* Meliorum vero conſeſſus reſpondit.

LXXXVI. Mel. *Aequitas quidem, qua homines ſe mutuo verbis pacificis docent, non vituperatur: ſed bellum, quod iam praeſens eſt, non autem futurum, ab hac re videtur differre. Vi-*

λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευτὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰκὸς, περιγιγνομένοις μὲν τῷ δικαίῳ, καὶ δι' αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι, πόλεμον ἡμῖν Φέρουσαν, πεισθεῖσι δὲ, δουλείαν.

πζʹ. ΑΘ. Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι, ἢ ἄλλο τι, ξυνήκετε, ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧν ὁρᾶτε, περὶ σωτηρίας βουλεύσοντες τῇ πόλει, παυοίμεθ' ἄν· εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἄν.

πηʹ. ΜΗΛ. Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη, ἐν τῷ τοιῷδε καθεστῶτας, ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρέπεσθαι· ἡ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι, καὶ ὁ λόγος, ᾧ προκαλεῖσθε τρόπῳ, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω.

πθʹ. ΑΘ. Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἀρχο-

demus enim, vos eorum, quae dicentur, iudices venisse, & (ut verisimile est) huius colloquii exitum, si iure quidem vobis superiores fuerimus, & propterea vobis non cesserimus, bellum nobis allaturum: si vero verbis vestris adducti fuerimus, servitutem.

LXXXVII. Ath. *Si igitur rerum futurarum suspiciones, aut aliquid aliud enumeraturi convenistis potius, quam propter ea, quae sunt praesentia, & quae cernitis, de vestrae civitatis salute consultaturi, finem dicendi faciemus: sin ad hoc venistis, loquemur.*

LXXXVIII. Mel. *Rationi quidem consentaneum, veniaque dignum est, homines, qui in huiusmodi rerum statu sunt constituti, in varias partes se vertere, & multa dicere, atque suspicari. Hic tamen conventus institutus est de salute nostrae civitatis. Quare colloquium eo modo, quo nos ipsi provocastis, si placet, fiat.*

LXXXIX. Ath. *Neque igitur nos ipsi speciosis nominibus utentes longam ac incredibilem orationem afferemus, ut probemus,*

μεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν· οὔθ᾽ ὑμᾶς ἀξιοῦμεν, ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε, λέγοντας, οἴεσθαι πείσειν· τὰ δυνατὰ δ᾽ ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς Φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας, ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προὔχοντες πράσσουσι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσι.

στ΄. ΜΗΛ. Ἧ μὲν δὴ νομίζομέν γε χρήσιμον (ἀνάγκη γὰρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον, τὸ ξυμΦέρον λέγειν ὑπέθεσθε) μὴ καταλύειν ἡμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα καὶ δίκαια, καί τι καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀκριβοῦς

vel imperium iure partum a nobis obtineri, quod Medum debellarimus, vel nos a vobis iniuste lacessitos nostras iniurias nunc persequi. Neque censemus vobis existimandum, fore, ut dicendo nobis persuadeatis, vel vos nobiscum non militasse, quod essetis Lacedaemoniorum coloni, vel vos nullam iniuriam nobis fecisse. Sed potius petimus a vobis, ut ex ea opinione, quam utrinque animo vere concepimus, inter nos ea transigantur, quae fieri possunt: quia & vos, & nos aeque scimus, de iure quidem inter homines oratione tunc disceptari, cum par est necessitas; illos vero, qui sunt potentiores, per vim facere, quidquid possunt, & infirmiores concedere.

XC. Mel. *Atqui utile censemus, (necesse enim est, nos quoque utilitatis mentionem facere, quandoquidem vos ita praeterita aequitate, sermonem de utilitate instituistis) bonum, quod omnibus est commune, a nobis non everti: sed oportet ei, qui semper in periculo versatur, res rationi consentaneas & aequas esse, quin etiam oportet quemlibet, si quid alteri persuaserit, omisso*

πείσοντά τινα ὠφεληθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσσον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ σφαλέντες ἄν, τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε.

ϛα'. ΑΘ. Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἢν καὶ παυσθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν. οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων, ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν. ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ὁ ἀγών, ἀλλ' ἢν οἱ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρατήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι. ὡς δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν· βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρξαι, χρησίμως δ' ὑμᾶς ἀμφοτέροις σωθῆναι.

summo iure, ex hac ratione, quam secutus, cum altero ex aequo & bono egerit, fructum aliquem percipere. Hoc autem eo magis e re vestra futurum est, quo etiam maior graviorque poena vos manet, si offenderitis, qua ceteris mortalibus exemplo eritis.

XCI. Ath. *Nos vero nostri imperii, etiamsi deletum fuerit, finem non extimescimus. Neque enim, qui aliis imperant, ut Lacedaemonii, ii sunt formidabiles victis. sed in praesentia cum Lacedaemoniis nullum nobis est certamen. at nunc illud scire volumus, an illi, qui aliquo in loco aliorum imperio ante paruerint, cum ipsi eos postea aggressi fuerint, victoriam ab iis sint reportaturi, ac imperium in eos habituri. Sed hac quidem de re periclitari nobis permittatur. Illud vero declarabimus, nos iam hic adesse tum propagandi nostri imperii gratia, tum ut de vestrae civitatis salute verba faciamus. Nam vobis quidem sine molestia vestra imperare volumus; sed tamen vos e vestra nostraque re salvos esse cupimus.*

στβ'. ΜΗΛ. Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίη ἡμῖν δουλεῦσαι, ὥσπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι;

στγ'. ΑΘ. Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα παθεῖν, ὑπακοῦσαι ἂν γένοιτο· ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς, κερδαίνοιμεν ἄν.

στδ'. ΜΗΛ. Ὥστε δὲ ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς, φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ μηδετέρων, οὐκ ἂν δέξοισθε;

στε'. ΑΘ. Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία μὲν, ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος, δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον.

στστ'. ΜΗΛ. Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἰκὸς, ὥστε τούς τε μὴ προσήκοντας, καὶ ὅσοι ἄποικοι ὄντες οἱ πολλοὶ, καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχείρωνται, ἐς τὸ αὐτὸ τιθέασι;

XCII. MEL. *Sed qui fieri poteſt, ut ita nobis ex uſu ſit; ſervire, ut vobis, imperare?*

XCIII. ATH. *Quia vobis quidem continget, ut, antequam mala extrema patiamini, imperata faciatis; nos vero, vobis non interfectis, quaeſtum faciemus.*

XCIV. MEL. *Verum nonne nos ea conditione recipietis, ut ab armis abſtineamus, & pro hoſtibus amici utriſque ſimus; neutris vero ſocii?*

XCV. ATH. *Minime. Neque enim veſtra inimicitia tantum detrimentum nobis affert, quantum amicitia. Nam amicitia quidem veſtra imbecillitatis noſtrae, odium vero veſtrum potentiae noſtrae manifeſtum argumentum erit illis, qui noſtro imperio parent.*

XCVI. MEL. *Itane vero, qui veſtro imperio ſunt ſubiecti, perpendunt aequitatem, ut eodem loco habeant eos, qui nihil ad vos attinent, quo eos, qui, cum magna ex parte veſtri coloni*

στζ΄. ΑΘ. Δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται, κατὰ δύναμιν δὲ, τοὺς μὲν, περιγίγνεσθαι, ἡμᾶς δὲ, φόβῳ οὐκ ἐπιέναι. ὥστε, ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυτοκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες, εἰ μὴ περιγένοισθε.

στη΄. ΜΗΛ. Ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν; δεῖ γὰρ αὖ καὶ ἐνταῦθα, ὥσπερ ὑμεῖς, τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιβάσαντες, τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντας, εἰ τυγχάνοι καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον, πειρᾶσθαι πείθειν. ὅσοι γὰρ νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ

essent, & eorum nonnulli a vobis defecissent, subacti fuerunt?

XCVII. Ath. *Quidni? Neutris enim deesse putant rationes, quibus suam causam tueantur: sed illos quidem, propter potentiam, quam habent, superstites esse; nos vero, prae metu illos non aggredi. Quare praeterquam quod imperium in plures obtinebimus, incolumitatem etiam maiorem nobis praebebitis, si subacti fueritis, praesertim cum sitis insulani, & aliis, qui classe pollent, infirmiores, nisi servitutis iugum, quod vobis imponere statuerunt, a vestris cervicibus repellatis, atque superiores evadatis.*

XCVIII. Mel. *In illa vero ratione, qua vobis suademus, ut ab illis subigendis abstineatis, in quos nullum ius habetis, nihil praesidii vobis ad res vestras firmius tutandas esse putatis? Oportet enim vicissim hic etiam, quemadmodum vos, qui ex iuris disceptatione nos extrusistis, suadetis, ut vestrae utilitati morem geramus, sic nos quoque, docendo vos id, quod nobis est utile, si vobis etiam idem utile esse contingat, operam dare, ut vobis persuadeamus, quod nobis utile commodumque iudicamus. Quomodo enim hostes vobis non reddetis illos, quotquot in hoc*

πολεμώσεσθε αὐτοὺς, ὅταν ἐς τάδε βλέψαντες, ἡγήσωνταί ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἥξειν; κἀν τούτῳ, τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι, ἄκοντας ἐπάγεσθε;

ϛϞθʹ. ΑΘ. Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινοτέρους ὅσοι ἠπειρῶταί που ὄντες, τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιήσωνται, ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους, ὥσπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. οὗτοι γὰρ πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐς προὖπτον κίνδυνον καταστήσειαν.

ρʹ. ΜΗΛ. Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε, μὴ παυσθῆναι ἀρχῆς, καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη, ἀπαλλαγῆ-

bello neutras partes sequuntur, cum haec, quae per vim contra nos facitis, intuentes atque considerantes, vos contra se quoque aliquando venturos existimabunt? Hac vero ratione, quid aliud facitis, quam pristinos quidem hostes augetis, illos vero, qui ne unquam quidem vobis hostes esse statuerant, invitos ad inimicitias suscipiendas impellitis?

XCIX. Ath. *Hoc non timemus. Neque enim magis pertimescendos nobis existimamus illos, quicunque usquam continentem incolentes, propter libertatem, qua fruuntur, a nobis accurate sibi cavebunt, nulloque bello a nobis lacessiti, libertatis studio, pacis commodis indulgebunt: sed cum insularum incolas, qui usquam sunt, & qui nullius imperio parent, quemadmodum vos, qui insulam incolitis, & nullius imperio paretis, tum etiam illos, qui iam irritantur propter imperii necessitatem. Isti enim, inconsultis affectibus plurimum indulgentes, & se ipsos & nos in apertum periculum adducunt.*

C. Mel. *Si igitur & vos, ne imperio spoliemini, & illi,*

ναι, τὴν παρακινδύνευσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε τοῖς ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότης καὶ δειλία, μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπεξελθεῖν.

ρα'. ΑΘ. Οὐκ, ἤν γε σωφρόνως βουλεύησθε. οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν, μὴ αἰσχύνην ὄφλειν, περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἡ βουλὴ, πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῷ μὴ ἀνθίστασθαι.

ρβ'. ΜΗΛ. Ἀλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολεμίων ἔστιν ὅτε κοινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος. καὶ ἡμῖν τὸ μὲν εἶξαι εὐθὺς, ἀνέλπιστον· μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς.

ργ'. ΑΘ. Ἐλπὶς δὲ κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα, τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ, οὐ καθεῖλε· τοῖς δ' ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναῤῥιπτοῦσι (δα-

qui vestro imperio serviunt, ut liberentur, tantum discrimen adeunt: profecto nobis, qui adhuc liberi sumus, magno vitio & ignaviae detur, nisi prius omnia experiamur, quam serviamus.

CI. Ath. *Nequaquam haec facietis, si recte consultaritis. Neque enim vobis ex aequo nobiscum est de strenuitate certamen, ne in dedecus incurratis, si nobis cesseritis: sed potius de salute consultatio, ne multo potentioribus resistatis.*

CII. Mel. *Sed probe scimus, res bellicas interdum exitus habere magis communes, quam pro diversa utrorumque multitudine. Et nobis, si statim quidem vobis cedamus, nullam salutis spem superesse; sed si rem strenue geramus, spes est, fore, ut adhuc recte stemus.*

CIII. Ath. *Spes vero, quae periculi est solatium, illos quidem, qui in magna opum abundantia, ipsa utuntur ac nituntur, quamvis damno afficiat, non tamen funditus evertit. Ab il-*

πανος γὰρ φύσει) ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάξεταί τις αὐτὴν γνωρισθεῖσαν, οὐκ ἐλλείπει. ὃ ὑμεῖς ἀσθενεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλησθε παθεῖν· μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σώζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλείπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικήν τε καὶ χρησμοὺς, καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ᾽ ἐλπίδων λυμαίνεται.

ρδ'. ΜΗΛ. Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς (εὖ ἴστε) νομίζομεν πρὸς δύναμίν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ἀγωνίζεσθαι· ὅμως δὲ πιστεύομεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τοῦ θείου μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσιοι πρὸς οὐ δικαίους ἱστάμεθα· τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι, τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προσ-

iis vero, qui de summa suarum fortunarum aleam iaciunt, (nam spes natura est detrimentosa) simulac illi lapsi sunt, cognoscitur, qualis sit, & quam detrimentosa, nec illum locum amplius relinquit, in quo quis sese continens ab ipsa cognita sibi caveat. Quare vos, qui infirmi estis, & in unico rerum momento positi, hoc ne vobis accidat, diligenter cavete. Neque plerisque similes esse velitis, qui, cum humanis subsidiis conservandae salutis facultas adhuc ipsis detur, postquam certa spes ipsos ab hoste pressos destituit, ad incertam confugiunt, ad divinationem videlicet, ac oracula, & huiusmodi, quae spe perdunt.

CIV. MEL. *Nos etiam (hoc probe sciatis) arduum quidem esse ducimus, & cum vestra potentia & cum fortuna certare, si non ex aequo est futurum. Verumtamen, quod ad fortunam quidem attinet, nos non inferiores futuros, Deo favente, confidimus: quia insontes vobis haud iuste nos invadentibus obsistimus. Quod vero attinet ad nostrae potentiae tenuitatem, confidimus,*

ἔσεσθαι, ἀνάγκην ἔχουσαν καὶ εἰ μή του ἄλλου, τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν οὕτως ἀλόγως θρασυνόμεθα.

ρέ. ΑΘ. Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν, ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, τῶν δ' ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγούμεθα γάρ τό, τε θεῖον δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διαπαντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας οὗ ἂν κρατῇ ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον, οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες, καὶ ἐσόμενον ἐς ἀεὶ καταλείψοντες, χρώμεθα αὐτῷ· εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν, καὶ ἄλλους ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, δρῶντας ἂν αὐτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ θεῖον, οὕτως ἐκ τοῦ εἰκό-

Lacedaemoniorum ſocietatem nobis affuturam: quae ſi nulla alia re, ſaltem cognatione & pudore adducta, nobis opem ferre cogetur. Quare non penitus temere ſic audaces ſumus.

CV. ATH. *Ne nos quidem benevolentiam Deorum nobis defuturam arbitramur. Nihil enim facimus praeter ritus, quibus homines in cultu Deorum uti ſolent, aut quidquam a vobis poſtulamus praeter ipſorum hominum voluntatem erga ſe ipſos: ſed a vobis petimus, quod quilibet alii homines potentiores ab infirmioribus petere, ſibique praeſtari volunt. Nam opinione iam recepta exiſtimamus, & Deos, & homines naturae neceſſitate haud dubie ſemper illi imperare, quem in ſua poteſtate tenent. Hanc autem legem nos neque tulimus, neque ea lata primi uſi ſumus: ſed iam receptam, a maioribus accepimus ac uſurpamus, perpetuam futuram poſteris relicturi. Nam perſuaſum habemus, vos quoque, ceteroſque, ſi eadem, qua nos, potentia praediti eſſetis, idem eſſe facturos. Quod igitur ad Deos quidem attinet, ſic, ut eſt veriſi-*

τος οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι. τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτοὺς, μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον, οὐ ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα, πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἄν τις ἔχων εἰπεῖν ὡς προσφέρονται, ξυνελὼν μάλιστ᾽ ἂν δηλώσειεν ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν, τὰ μὲν ἡδέα, καλὰ νομίζουσι, τὰ δὲ ξυμφέροντα, δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἡ τοιαύτη διάνοια.

ρϛ΄. ΜΗΛ. Ἡμεῖς δὲ κατ᾽ αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ μάλιστα πιστεύομεν τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν, Μηλίους ἀποίκους ὄντας, μὴ βούλεσθαι προδόντας, τοῖς μὲν εὔνοις τῶν Ἑλλήνων ἀπίστους καταστῆναι, τοῖς δὲ πολεμίοις ὠφελίμους.

mile, non extimescimus, ne vobis inferiores futuri simus. Quod vero pertinet ad opinionem, quam de Lacedaemoniis habetis, qua freti confiditis, eos pudore adductos opem vobis laturos, vestram quidem simplicitatem laudamus, sed vestram stultitiam non probamus. Lacedaemonii enim erga se quidem ipsos, & in domesticis institutis, virtute plurimum utuntur. erga alios vero quales se praestent, quamvis multa quis commemorare possit: illud tamen in summa paucis declarare poterit, eos omnium, quos noverimus, res quidem iucundas pro honestis, res vero utiles pro iustis habere. Quamobrem huiusmodi mens & consilium pro vestra inconsulta salute non facit.

CVI. MEL. *Nos vero ob hoc ipsum iam vel maxime ipsos propter suam utilitatem confidimus nolle proditis Meliis, qui sunt ipsorum coloni, a Graecis quidem amicis infidos haberi, hostibus vero utiles esse.*

ρζ'. ΑΘ. Οὐκοῦν οἴεσθε τὸ ξυμφέρον μὲν, μετὰ ἀσφαλείας εἶναι, τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλὸν, μετὰ κινδύνου δρᾶσθαι· ὃ Λακεδαιμόνιοι ἥκιστα ὡς ἐπιτοπολὺ τολμῶσιν.

ρη'. ΜΗΛ. Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἡγούμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτοὺς, καὶ βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν, ὅσῳ πρὸς μὲν τὰ ἔργα, τῆς Πελοποννήσου ἐγγὺς κείμεθα, τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ πιστότεροι ἑτέρων ἐσμέν.

ρθ'. ΑΘ. Τὸ δ' ἐχυρόν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις οὐ τὸ εὔνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ' ἢν τῶν ἔργων τὶς δυνάμει πολὺ προύχῃ, ὃ Λακεδαιμόνιοι καὶ πλεῖόν τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι. τῆς γοῦν οἰκείας παρασκευῆς ἀπιστίᾳ, καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέ-

CVII. Ath. *Ergo utilitatem quidem a periculo abesse, aequitatem vero & honestatem, si ei opera detur, cum periculo coniunctam esse putatis. Quod periculum Lacedaemonii omnium minime pro aliis adire plerumque audent.*

CVIII. Mel. *Immo vero existimamus, ipsos nostri causa eo facilius pericula suscepturos, & existimaturos, nos esse amicos erga se constantiores, quam erga alios, quo ad bella quidem gerenda, Peloponneso propinquiores sumus, ob animorum vero coniunctionem a nostra cognatione manantem, fideliores, quam alii, erga ipsos sumus.*

CIX. Ath. *At illi, qui suppetias laturi sunt, non in benevolentia eorum, a quibus evocati fuerint, sed in ea potentia, qua quis ad res gerendas ceteris est instructior, suae salutis praesidium collocant. Quod Lacedaemonii vel multo magis, quam ceteri, spectare solent. Nam propter apparatus domestici diffidentiam, vel finitimos cum magnis sociorum copiis invadunt. Qua-*

λας ἐπέρχονται. ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε αὐτοὺς ἡμῶν ναυτοκρατόρων ὄντων περαιωθῆναι.

ρι΄. ΜΗΛ. Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πέμψαι· πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, δι' οὗ τῶν κρατούντων ἀπορώτερος ἡ λῆψις, ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων, ἡ σωτηρία. καὶ εἰ τοῦδε σφάλλοιντο, τράποιντ' ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασίδας ἐπῆλθε. καὶ οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης μᾶλλον ἢ τῆς οἰκειοτέρας ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται.

ρια΄. ΑΘ. Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἄν τι γένοιτο καὶ ὑμῖν καὶ οὐκ ἀνεπιστήμοσιν, ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς πώποτε πολιορκίας Ἀθηναῖοι δι' ἄλλων φόβον ἀπεχώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι φήσαντες περὶ σωτηρίας βουλεύσειν, οὐδὲν ἐν τοσούτῳ λόγῳ εἰρήκατε ᾧ ἄνθρωποι ἂν

re non est verisimile, ipsos in insulam saltem, nobis maris imperium obtinentibus, traiecturos.

CX. Mel. *Atqui Lacedaemonii vel alios mittere poterunt. Latum autem est Creticum pelagus, in quo illi, qui maris imperium tenent, difficilius intercipere, quam illi, qui clam ad opem nobis ferendam venire voluerint, saluti suae consulere poterunt. Et, si hoc assequi nequeant, arma convertent in vestrum agrum, & in reliquos vestros socios, quos Brasidas non invasit. Itaque non pro alieno potius, quam pro vestro ipsorum ac sociorum agro, labor vobis erit subeundus.*

CXI. Ath. *Ubi vero aliquid horum, quae urbibus expugnatis accidere solent, vobis quoque contigerit, tunc vestro malo docti cognoscetis, Athenienses propter aliorum metum a nulla obsidione unquam recessisse. Animadvertimus autem, vos, quamvis de salute vestra vos consultaturos dixeritis, nullam tamen in*

πιστεύσαντες νομίσαιεν σωθήσεσθαι· ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα, ἐλπιζόμενα μέλλεται· τὰ δ' ὑπάρχοντα, βραχέα πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι. πολλήν τε ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ μεταστησάμενοι ἔτι ἡμᾶς, ἄλλο τι τῶνδε σωφρονέστερον γνώσεσθε. οὐ γὰρ δὴ ἐπί γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινδύνοις πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψεσθε. πολλοῖς γὰρ προορωμένοις ἔτι ἐς οἷα φέρονται, τὸ αἰσχρὸν καλούμενον, ὀνόματος ἐπαγωγοῦ δυνάμει, ἐπεσπάσατο ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος, ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας περιπεσεῖν, καὶ αἰσχύνην αἰσχίω μετὰ ἀνοίας ἢ τύχης προσλαβεῖν. ὃ ὑμεῖς, ἢν εὖ βουλεύησθε, φυλάξεσθε· καὶ οὐκ ἀπρεπὲς νομιεῖτε πόλεώς τε τῆς μεγίστης ἡσσᾶσθαι, μέτρια προκαλου-

tanto sermone mentionem ullius rei fecisse, qua homines freti se servatum iri arbitrentur. Sed ea quidem, in quibus firmissimum vestrae salutis praesidium collocatis, sperantur fore, & incerta spe nituntur: opes vero praesentes, quas habetis, sunt parvae ad vos tutandos adversus opes iam vobis oppositas. Quapropter magnam declaratis amentiam, nisi, nobis semotis, aliquid aliud his prudentius adhuc decernatis. Nam ad verecundiam, quae in foedis ac apertis periculis homines plerumque perdit, nequaquam iam vos convertetis. Multos enim, quamvis adhuc manifeste cernerent mala, in quae ferebantur, tamen ea, quae turpitudo vocatur, vi nominis animos allicientis, verbo superatos, & speciosis nominum lenociniis captos, ad se sic attraxit, ut re ipsa illi sua sponte in gravissimas calamitates inciderint, & dedecus turpius propter suam stultitiam potius, quam propter fortunam, acceperint. Quod vos, si recte consultaveritis, cavebitis. Nec indecorum censebitis potentissimae civitati cedere, quae commodis

μένης, ξυμμάχους γενέσθαι, ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελῆ· καὶ δοθείσης αἱρέσεως πολέμου πέρι, καὶ ἀσφαλείας, μὴ τὰ χείρω φιλονεικῆσαι. ὡς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις μὴ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρονται, πρὸς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοί εἰσι, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ μεταστάντων ἡμῶν, καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις ὅτι περὶ πατρίδος βουλεύεσθε, ἣν μιᾶς πέρι, καὶ ἐς μίαν βουλὴν, τυχοῦσάν τε καὶ μὴ κατορθώσασαν, ἔσται.

ριβ'. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ τῶν λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γενόμενοι, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε· Οὔτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν ἢ ἅπερ καὶ τοπρῶτον, ὦ Ἀθηναῖοι· οὔτ' ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πόλεως, ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης, τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι τοῦδε σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐ-

conditionibus provocat, ut socii sitis, & vestrum agrum retinentes, tributum pendatis; neve, belli & incolumitatis optione vobis data, contentionis studio deteriora sequamini. Nam qui paribus quidem non cedunt, erga superiores vero recte se gerunt, & inferioribus se moderatos praebent, ii diutissime stare possunt. Considerate igitur, nobis etiam semotis, & saepius vobiscum cogitate, vos de patria consultare, quae in hac una, & ex hac una consultatione vel felix vel infelix est futura.

CXII. Post haec Athenienses quidem ex colloquio discesserunt. Melii vero, cum in curia soli remansissent, postquam ipsis eadem, quae ante dixerant, visa sunt, haec ipsa responderunt: *Nobis vero, Athenienses, neque aliud, quam paulo ante, videtur: neque brevi temporis spatio urbi, quae iam per septingentos annos habitatur, libertatem eripiemus; sed tum*

τὴν, καὶ τῇ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ πιστεύοντες, πειρασόμεθα σώζεσθαι. προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς, φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις, καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι, σπονδὰς ποιησαμένους αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμφοτέροις.

ριγ΄. Οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τοσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων, ἔφασαν· Ἀλλ' οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων, ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὁρωμένων σαφέστερα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ, τῷ βούλεσθαι, ὡς γιγνόμενα ἤδη θεᾶσθε· καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ τύχῃ καὶ ἐλπίσι πλεῖστον δὴ παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες, πλεῖστον καὶ σφαλήσεσθε.

ριδ΄. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναίων πρέσβεις ἀνεχώρησαν ἐς τὸ στράτευμα. οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς οὐδὲν ὑπή-

fortuna, quae divinitus eam huc usque conservavit, tum humanis auxiliis & Lacedaemoniorum ope freti; nostram salutem tueri conabimur. Vos tamen provocamus, ut amici quidem utrisque simus, hostes vero neutris; utque foederibus initis, quae utrisque commoda videbuntur, ex agro nostro discedatis.

CXIII. Melii igitur haec responsa dederunt. Athenienses vero, cum e colloquio iam digrederentur, dixerunt: *Enimvero vos soli omnium, ut nobis videmini, his vestris consiliis, res quidem futuras, quarum exitus est incertus, certiores esse iudicatis, quam quae cernuntur; res vero occultas, quod eas cupiatis, ut praesentes iam spectatis. Et quia Lacedaemoniis, & fortunae, & spei iam plurimum vos ipsos permisistis, & his nimium confiditis; plurimum etiam labemini.*

CXIV. Atque Atheniensium quidem legati ad castra redierunt. Ipsorum vero duces, cum Melii nullo modo mo-

κουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς ἐτράποντο, καὶ διελόμενοι κατὰ πόλεις περιετείχισαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους. καὶ ὕστερον φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων καταλιπόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἀνεχώρησαν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λειπόμενοι, παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον.

ριε΄. Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν, καὶ λοχισθέντες ὑπό τε τῶν Φλιασίων καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων, διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον. καὶ Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ, τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὡς ἀφέντες, ἐπολέμουν αὐτοῖς· ἐκήρυξαν δὲ, εἴτις βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίους λῄζεσθαι. καὶ Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννή-

rem ipsis gerere vellent, ad bellum continuo se converterunt; & opus inter civitates partiti, Melios vallo circumdederunt. Post haec Athenienses, praesidio cum ex suis, tum ex sociorum copiis, & a mari & a terra illic relicto, cum maiore copiarum parte domum redierunt. Reliqui in obsidione urbis manserunt.

CXV. Sub idem tempus Argivi, irruptione in agrum Phliasium facta, & a Phliasiis & a suis exsulibus per insidias excepti, circiter octoginta perierunt. Et Athenienses, qui Pyli erant, magnam Lacedaemoniorum praedam ceperunt. Lacedaemonii vero, ne sic quidem propterea solutis foederibus, bellum ipsis fecerunt. Edicto autem permiserunt cuilibet de suis, ut praedam ex Atheniensium finibus ageret. Et Corinthii quidem privatarum quarundam controversiarum causa bellum Atheniensibus intulerunt.

σιοι ἡσύχαζον. εἷλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν, προσβαλόντες νυκτὸς, καὶ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν, καὶ ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήμασιν, ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἄμεινον τὴν φυλακὴν τοέπειτα παρεσκευάζοντο. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ριϛ'. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι, μελλήσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις οὐκ ἐγίγνετο, ἀνεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν, τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπήσαντες, τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ' αὐτοὺς καὶ διέφυγον. καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὖθις καθ' ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἷλον

Bell. Pelop. an. 16. Olymp. 91. 1. U. C. Varr. 338. Post Oct. 15.

Ceteri vero Peloponnesii quiescebant. Melii quoque munitionis ab Atheniensibus exstructae partem, quae forum spectabat, ceperunt, eam aggressi noctu, & nonnullos viros interfecerunt, & frumentum aliumque commeatum pecunia comparatum, quam plurimum potuerunt, in urbem importarunt, & cum in eam se recepissent, quiescebant. Et Athenienses postea diligentius excubias agebant. Et haec aestas excessit.

CXVI. Insequentis hiemis initio, Lacedaemonii copias in agrum Argivum educere statuerant: sed cum in ipsis finibus sacrificium pro transitu fecissent, nec litare potuissent, domum reverterunt. Argivi vero, quod illi in suum agrum invadere statuissent, nonnullos, qui in urbe erant, suspectos habuerunt: & eorum alios quidem comprehenderunt, alii vero ex ipsorum manibus elapsi profugerunt. Sub idem quoque tempus Melii rursus Atheniensium munitionem ab alia parte aggressi, ubi non multi custodes

τῶν Ἀθηναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων. καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄλλης, ὡς ταῦτα ἐγίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ Δημέου, καὶ κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης καὶ προδοσίας τινὸς, ἀφ᾽ ἑαυτῶν ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ὥστ᾽ ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλεῦσαι. οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσους ἡβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν· τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκησαν, ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες.

aderant, eam partem ceperunt. Cum autem mox, post has res gestas, alius exercitus Athenis venisset, cui praeerat Philocrates Demeae filius, cumque Melii gravi obsidione iam premerentur, quadam etiam proditione a quibusdam ipsorum civibus facta, Atheniensibus sese dediderunt, ea conditione, ut ipsi Athenienses de se arbitratu suo statuerent. Illi vero, Meliorum quoscunque puberes ceperunt, omnes interfecerunt, pueros & feminas in servitutem abstraxerunt, & urbem ipsi incoluerunt, postea quingentis colonis eo missis.

VARIAE LECTIONES

ET

ANNOTATIONES

IN LIB. IV ET V.

VARIAE LECTIONES

IN LIBRUM IV.

Pag. 3. *l.* 1. Θουκυδίδου ξυγγραφῶν τετάρτη Ar. Titulo caret Codex alter. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ τέταρτον Cl. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τετάρτης Ald. Baſ. Θουκυδίδου ξυγγραφὴ τετάρτη Flor. Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου ξυγγραφῆς τὸ τέταρτον editi reliqui. Vide Annott. HUDS. Θουκυδίδου συγγραφῆς τέταρτον Reg. Θουκυδίδου συγγραφῆς Δ' Caſſ. In Mſ. Baſ. nihil eſt. Liber Quartus Gr. E Dan. nihil annotatum erat. *l.* 7. θέρους pro ἦρος accipi debere, ſequentia docent. Ae. Port. HUDS. *l.* 8. πλεύσασαι) ἐπιπλεύσασαι Marg. IDEM. *l.* 9. Μεσσήνην) Μεσήνην Ar. C. ut & paulo infra. IDEM. Sic quoque Gr. *l.* 10. ἐπαγαγομένων) ἐπαγομένων Marg. HUDS.

Pag. 4. *l.* 2. τὸ Ῥηγίνων) τῶν Ῥηγίνων Gr. HUDS. *l.* 7. ἀδύνατα) ἀδύνατον Reg. *ead.* τοὺς deeſt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 8. ἢ μᾶλλον) ἢ καὶ μᾶλλον Ar. C. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 9. τῷ πεζῷ) τῷ τε πεζῷ Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. *l.* 10. καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι) καὶ αἱ ἄλλαι πλ. Gr. IDEM. *ead.* αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι &c.) Id eſt: ἐκεῖσε κατενεχθεῖσαι, καὶ ἐκεῖ ἐγκαθορμισθεῖσαι τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι ἔμελλον. Ae. Port. HUDS. Ἐνκαθορμισάμεναι Gr.

Pag. 5. *l.* 1. ἐγκαθεζόμενοι) ἐγκαθορμιζόμενοι Marg. HUDS. *l.* 2. τε deeſt Ar. Cl. IDEM. Et hoc, & τὰς abeſt a Dan. *l.* 3. ὥσπερ παρεσκευάζοντο) Id eſt: οὕτω παρεσκευασμένας, vel ὥσπερ παρεσκευάσαντο. Aut potius dicendum ὥσπερ pro ἅσπερ accipi, vel ἅσπερ pro ὥσπερ ſcribi debere. Principio enim libri primi phraſis huic ſimilis occurrit: τὸν πόλεμον ὡς ἐπολέμησαν, ſcilicet ὥσπερ, vel ὃν ἐπολέμησαν. Ae. Port. HUDS. Ἅσπερ legendum putat Stephanus. *l.* 5. γὰρ) δὲ Ar. HUDS. *ead.* προαφῖκτο) προσαφῖκτο Gr. προαφίκετο Cl. HUDS. *l.* 9. παρεπεπλεύκεσαν) παραπεπλεύκεσαν Reg. Παρεπλεύκεσαν Gr. *l.* 10.

λιμοῦ) λοιμοῦ Reg. *l.* 12. αὐτῷ δεηθέντι, εἶπον) αὐτῷ δηθέν τι εἶπον Gr. HUDS. *l.* 13. ταῖς ναυσὶ desunt in Caff. *ead.* ἢν βούληται) εἰ βούλοιτο Marg. HUDS.

Pag. 6. *l.* 2. καὶ ὁ Σοφοκλῆς) καὶ Σοφοκλῆς Ar. Cl. HUDS. Mſ. Baſ. Caff. Dan. Gr. *ead.* ἠπείγοντο) ὑπήγοντο Cl. HUDS. Reg. *l.* 3. ἐς τὴν Π.) ἐπὶ τὴν Π. Dan. *l.* 6. ἐς τὴν) ἐπὶ τὴν Ar. C. HUDS. Εἰς τὴν Caff. *l.* 8. ξυνεκπλεῦσαι) ξυνέπλευσε Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Caff. Dan. Sed Reg. συνέπλευσε. Paulo ante ἐπὶ τοῦτο Gr. *l.* 9. καρτερὸν) καρτερικὸν Ar. HUDS. *l.* 10. αὐτό τε καὶ) αὐτὸ τότε καὶ Ar. Αὐτῷ τό τε καὶ Cl. HUDS. Αὐτὸ τότε καὶ Caff. Αὐτό τε, & ſuper τε rec. manu adſcripto το Reg. *ead.* ἐπιπολὺ) ἐπὶ πολὺ Caff. Gr. *ead.* ἀπέχει γὰρ σταδίους &c.) ἀπέχει δὲ ἡ Πύλος σταδίους τῆς Σπάρτης μάλιστα τετρακοσίους Ar. C. HUDS. Eodem ordine Dan. Sed retinet γὰρ, & omittit ἡ. *l.* 12. Μεσσηνίᾳ) Μεσηνίᾳ Ar. C. HUDS. Gr. hic & fere ubique.

Pag. 7. *l.* 1. τῷ δὲ) Scilicet Δημοσθένει. HUDS. *ead.* διάφορόν τι) Id eſt: πολὺ ἐπιτηδειότερον πρὸς τὸ τοὺς πολεμίους βλάψαι. Ae. Port. HUDS. *l.* 3. καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους &c.) Hoc eſt: καὶ τῶν Μεσσηνίων οἰκείων ὄντων αὐτῷ (ſcil. τῷ χωρίῳ, τῇ Πύλῳ καὶ τοῖς Πυλίοις) τοαρχαῖον, καὶ ὁμοφώνων τοῖς Λακεδαιμονίοις. ἐνόμιζε γὰρ ὁ Δημοσθένης πλεῖστ' ἂν βλάψειν τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους &c. Vel, καὶ ὅτι Δημοσθένης ἐνόμιζε τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους &c. Ae. Port. HUDS. *l.* 4. τοαρχαῖον) τὸ ἀρχαῖον Ald. Baſ. IDEM. Caff. Dan. Gr. *l.* 7. Ὡς δὲ οὐκ) ὡς δ' οὐκ Gr. *l.* 8. ταξιάρχοις) ταξιάρχαις Dan. *l.* 9. μέχρις) μέχρι Caff. Gr. *l.* 10. ἐπέπεσε) ἐσέπεσε Cam. Cl. HUDS. Reg. Caff. Ἐσέπεσεν Gr. Mox περιστᾶσιν Caff. & Steph. 2. *l.* 11. ἐγχειρήσαντες) ἐγχειρίσαντες Cl. Gr. HUDS. *l.* 13. τι) τε Dan. Τι ξυμβαίνειν Reg.

Pag. 8. *l.* 1. μέλλοι) μέλλει Dan. *l.* 2. ἀποπίπτοι) ὑποπίπτῃ Ar. C. HUDS. *l.* 4. ἐξεργασάμενοι) ἐξειργασμένοι Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 6. οὐδὲν) οὐδὲ Reg. *l.* 9. καί τι) καίτοι Ar. Καί τι καὶ αὐτοὺς Cl. HUDS. Καί τοι αὐτοὺς Mſ. Baſ. Καί τι ὁ στρατὸς αὐτοὺς Gr. *l.* 10. ἐν ταῖς Ἀθήναις) Id eſt: ἐν τῇ Ἀττικῇ, ut manifeſtum ex ſequentibus, οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι. Ae. Port. HUDS.

Pag. 9. *l.* 3. Οἱ δ' ἐν τῇ) οἱ δὲ ἐν τῇ Gr. *l.* 4. κατὰ τάχος) κατατάχος Ar. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. & mox infra. HUDS. *l.* 9. παρὰ) περὶ Marg. IDEM. Schol. *l.* 10.

θᾶσσον αὐτοὺς) θᾶσσον αὐτοῖς Mſ. Baſ. *l.* 12. πεντεκαίδεκα) πέντε καὶ δέκα Ar. C. itemque paulo infra. Huds. *l.* 14. Ἠϊόνα) Ἠόνα Caſſ.

Pag. 10. *l.* 2. προδιδομένην κατέλαβε) κατέλαβε προδιδομένην Reg. *l.* 3. Χαλκιδέων) Χαλκιδαίων Reg. *l.* 8. ἢ om. ed. Baſ. At Mſ. Baſ. vulgatum ſervat. *l.* 9. στρατιᾶς) στρατείας ſcribendum cenſet Ae. Port. Huds. *ead.* κατὰ τὴν) καὶ κατὰ τὴν Cl. Huds. Caſſ. *l.* 10. ὁτιτάχιστα) ὅτι τάχιστα C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 11. τῇ omittunt Ar. C. Huds.

Pag. 11. *l.* 5. ἔπλεον) ἐπέπλεον Cl. Huds. *l.* 8. καὶ κατὰ θάλασσαν) καὶ θάλασσαν Gr. Huds. *l.* 9. διὰ ταχέων) διαταχέων Reg. Caſſ. Gr. *l.* 14. τόν τε λιμένα παρατείνουσα) Id eſt: παρὰ τὸν λιμένα τείνουσα ἑαυτήν. Ae. Port. Huds.

Pag. 12. *l.* 1. νεοῖν) νεῶν Ar. C. Δυοῖν νεοῖν Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 2. καὶ τὴν) κατὰ τὴν Gr. *l.* 6. ἀντιπρώρους) ἀντιπρώροις Ar. C. Huds. Caſſ. Dan. & σβύζην Dan. *ead.* κλήσειν) κλείσειν Mſ. Baſ. Reg. & inter verſus Gr. *l.* 8. εἰς αὐτὴν) ἐς αὐτὴν Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. Dan. *ead.* περὶ) παρὰ Ar. C. Cl. Gr. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. ſed in Reg. recens manus περὶ ſuper παρὰ ſcripſerat. *l.* 9. ἤπειρον &c.) ἤπειρον ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν, omiſſis intermediis Dan. *ead.* τήν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι) τήν τε νῆσον ταύτην φοβούμενοι πολεμίαν ἔσεσθαι Gr. Huds. *l.* 12. οὐχ. ἕξειν) οὐκ ἐξῆν Ald. Flor. Baſ. Idem. *l.* 13. αὐτῶν) αὑτῶν Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Gr.

Pag. 13. *l.* 1. κατὰ τὸ εἰκὸς) ὡς τὸ εἰκὸς Ar. C. Huds. Dan. *l.* 2. δι' ὀλίγης παρασκευῆς) Hoc eſt: δι' ὀλίγων ἀνθρώπων: ſupra enim dicitur: ἐλπίζοντες ῥαδίως αἱρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. Ae. Port. Huds. Ἐνόντος δι' ὀλίγης Dan. *l.* 5. καὶ ante ἄλλοι deeſt Dan. Mox ἐγκαταληφθέντες Caſſ. *l.* 7. ἦρχε δ' αὐτῶν) ἦρχε δὲ αὐτῶν Ar. C. Ald. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 8. Μολόβρου) Μολοβροῦ Ar. C. Huds. Caſſ. Dan.

Pag. 14. *l.* 2. λῃστρικῆς) λῃστρικῶν Ar. Huds. Dan. *l.* 4. Μεσσηνίων) Μεσηνίων Ar. C. ut & ſupra. Huds. Gr. Mox ὡς ante τεσσαρακ. om. Mſ. Baſ. *l.* 6. καὶ ὡπλισμένων) καὶ τῶν ὁπλ. Gr. Huds. Mſ. Baſ. *l.* 7. ἐχυρὰ) ὀχυρὰ Reg. *ead.* ἔταξε) ἔταξεν Gr. *l.* 8. προσβάλῃ) προσ-

βάλλη Caſſ. *l.* 14. προθυμήσεσθαι) προθυμήσασθαι Mſ. Baſ.

Pag. 15. *l.* 1. κρατήσεσθαι) κρατηθήσεσθαι Reg. Caſſ. *l.* 4. τὴν deeſt C. Huds. Θάλατταν Gr. *ead.* χωρίσας) χωρήσας malit Fr. Port. quoniam ſupra dixerit, ἐχώρει ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Χωρήσας Cl. Huds. Caſſ. & ſupra manu recentiore χωρίσας. *l.* 8. ἅπαν τὸ περιεστὼς) ἅπαντα περ. Dan. Περιεστὸς Gr. *l.* 9. μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως) μᾶλλον δ' ἀπερισκέπτως Ar. C. μᾶλλον ἀπερισκέπτως Cl. Gr. Huds. & Caſſ. a prima manu; deinde corrector ἢ adſcripſit. Μᾶλλον δὲ ἀπερ. Reg. Cum Ar. & C. conſentit Dan. *ead.* χωρῆσαι) χωρήσας Marg. Ar. C. Cl. Huds. Dan. *l.* 10. ἐς ἀνάγκην) ἐπ' ἀνάγκην Ar. Huds. *l.* 11. ὥσπερ τάδε) ἅσπερ τοιάδε Gr. Τόδε Stobaeus, & λογισμῶν. Idem. *l.* 13. πρὸς ἡμῶν) πρὸς ἡμᾶς Gr. Idem.

Pag. 16. *l.* 2. ὁ deeſt Ar. C. Cl. Gr. Bar. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Dan. In Caſſ. manu recenti adſcriptum erat. *l.* 3. γίγνεται) γίγνεσθαι Gr. γίγνεται in marg. Huds. In Gr. eſt γίγνεσθαι cum τ ſuper α. *l.* 4. εὔπορον &c.) εὔπορον ἅτε μηδ. Cl. in marg. Huds. *l.* 5. ῥᾳδίας) ῥᾳδίως Gr. Cl. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Ῥᾳδίας Cl. in marg. Idem. Ῥᾳδίως quoque Caſſ. ſed deinde ῥᾳδίας factum erat. *l.* 7. ἀποβάντες δὲ, ἐν τῷ &c.) ἀποβάντες δ' ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη. τό, τε πλῆθος &c. C. atque hoc modo locum, ab interpunctione laborantem, reſtituendum eſſe monuerunt Steph. & Fr. Port. Huds. Sic etiam Reg. & in Caſſ. poſt ἤδη diſtinctionem poſuerat corrector; ſed in eo erat δὲ ἐν, non δ' ἐν, ut in C. & Reg. *l.* 11. ἀλλ' ἀπὸ) ἀλλὰ ἀπὸ Gr. *l.* 13. ὑμᾶς) ἡμᾶς Gr.

Pag. 17. *l.* 3. νῦν om. Mſ. Baſ. *l.* 4. παρ' αὐτὴν) παρὰ αὐτὴν Gr. *ead.* σώζειν) καὶ σώζειν Ar. C. Huds. Dan. *l.* 9. προσέβαλλον) προσέβαλον, & paulo infra προσέβαλε Ar. C. Huds. Προσέβαλον hic quoque Reg. Dan. Gr. infra προσέβαλε tantum Gr. *l.* 11. Θρασυμηλίδας) Θαρσυμηλίδας ed. Baſ. Θρασυμ. Mſ. Baſ. *l.* 14. ἔκ τε γῆς) ἔκ τε τῆς γῆς Gr. Huds. Ἐκ τῆς γῆς Dan.

Pag. 18. *l.* 1. προσχεῖν) προσσχεῖν hic & alibi ſcribendum eſſe cenſet Ae. Port. ut diſtinguatur a προσχεῖν effundere. Huds. *l.* 3. τε) δὲ Gr. *ead.* παρακελευσμῷ) παρασκευασμῷ Dan. *l.* 4. ὠσάμενοι) παρωσάμενοι Ar. C. Huds. Dan. *l.* 5. ὁ deeſt Ar. C. Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. Mox τριηραρχῶν δὲ, & cum ſuperſcripta rec. manus emendatione γὰρ Reg. *l.* 7. εἴπου) εἴπη Cl. Huds. Εἴπη

Caſſ. *ead.* δυνατὸν) χαλεπὸν Reg. *l.* 8. ξυντρίψωσιν) συντρίψωσιν Reg. *l.* 9. ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη) ὡς οὐκ εἴη εἰκὸς Gr. *l.* 10. πεποιημένους) ποιουμένους C. HUDS. *l.* 11. καταγνύναι) καταγνῶναι Reg. Dan. Gr. & ἐκέλευεν Gr. *l.* 14. ἐπιδοῦναι) ἀποδοῦναι Dan.

Pag. 19. *l.* 4. ἀποβάθραν) ἀποβάθρα eſt pons, quo navis conſcenditur, & ex ea in terram deſcenditur. HUDS. *l.* 6. ἐλειποψύχησέ τε) ἐλειποθύμησέ τε Ar. Ἐλυποθύμησε C. IDEM. Ἐλειποθύμησε Dan. Ἐλιποψύχησε Gr. *ead.* καὶ πεσόντος αὐτοῦ) Vide Demetrium Phalereum περὶ Ἑρμηνείας p. 47 ed. Oxon. & Dionyſ. Halicarn. περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων p. 134 ed. Francof. HUDS. *l.* 7. περιεῤῥύη) περιεῤῥύει Ar. Ἀπεῤῥύη C. IDEM. *ead.* εἰς τὴν θάλασσαν) ἐς τὴν θαλ. Reg. Caſſ. *l.* 10. οἱ δ' ἄλλοι) οἱ δὲ ἄλλοι Gr. *l.* 12. ἐς τοῦτό τε) ἐς τοῦτο τότε Reg. *l.* 13. μὲν omittit Gr. HUDS.

Pag. 20. *l.* 2. ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει) ἐπιπολὺ γὰρ ἐπήει Marg. Ar. Sed hic verborum ſenſus: ἐν τῷ τότε χρόνῳ μεγίστη τῆς δόξης ἐπίδοσις ἀμφοτέροις ἐπήει, τοῖς μὲν Ἀθηναίοις, ὅτι ἠπειρῶται, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι γενέσθαι ἐδόκουν ἐν τῇ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων μάχῃ· τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅτι θαλάσσιοι, καὶ ταῖς ναυσὶν πλεῖστα προέχειν ἐν τῇ κατὰ τῶν Ἀθηναίων μάχῃ ἐδόκουν. Vel ſic: ἐν τῷ τότε χρόνῳ μεγίστην ἀμφότεροι τῆς δόξης ἐπίδοσιν ἐποιήσαντο. καὶ γὰρ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν τῇ τότε μάχῃ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων συναφθείσῃ, ὄντες θαλάσσιοι, καὶ τὰ ναυτικὰ κράτιστοι, ὅμως ἠπειρῶται μάλιστα, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι γενέσθαι ἐφάνησαν. πάλιν δὲ, οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἵπερ ἠπειρῶται μάλιστα, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι ἐνομίζοντο, θαλάσσιοι, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν ἐφάνησαν. Ae. Port. Vide etiam Annott. HUDS. Ἐπιπολὺ etiam Caſſ. Gr. *l.* 10. ἔχειν) ἔχον legiſſe videtur Valla. HUDS. *l.* 12. τεσσαράκοντα) πεντήκοντα Cl. IDEM. Παραγίνονται τεσσ. Reg.

Pag. 21. *l.* 2. τῷ deeſt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 3. ὅπη) ὅπῃ Caſſ. *l.* 4. Πρώτην) Πρωτὴ, ὀξυτόνως, νῆσος &c. Stephan. περὶ πόλεων. Vide Annott. Πρῶτην Cl. in margine. HUDS. *l.* 5. τῇ δ' ὑστεραίᾳ) τῇ δὲ ὑστ. Gr. *l.* 6. ἦν) εἰ Gr. *l.* 8. ἐπεσπλευσούμεναι) ἐσπλευσούμενοι Mſ. Baſ. *l.* 10. δ' ἐν) δὲ ἐν Reg. Gr. Et mox οἱ δὲ Ἀθην. γυ. Gr. *ead.* τάς τε ναῦς) τὰς ναῦς Cl. HUDS. *l.* 12. σμικρῷ) μικρῷ Cl. Gr. HUDS. *l.* 13. καθ' ἑκάτερον) καθεκάτερον Reg.

Pag. 22. *l.* 2. διὰ βραχέος) διαβραχέος Ald. Flor. Baſ.

Stephan. 1. & plerumque διατάχους. HUDS. Διαβραχέος Caff. *l.* 3. πέντε δ' ἔλαβον) πέντε δὲ ἔλαβον Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. *l.* 4. ἀνδράσι) ἀνδράσιν Gr. *l.* 5. καὶ deest Reg. *l.* 8. περ αὐτῶν) παρ' αὐτῶν Dan. *l.* 11. ἀντιλαμβανόμενοι) ἐπιλαμβανόμενοι Ar. C. Cam. Cl. Gr. Flor. HUDS. Caff. Reg. Dan. In Caff. super ἐπι rec. manus scripserat ἀντι. *l.* 14. ἑκατέρων) ἑκατέρου Reg. Gr.

Pag. 23. *l.* 3. ὡς ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον C. HUDS. Ὡς ἐπὶ πλεῖστον Caff. Gr. Ὡσεπιπλεῖστον Reg. *l.* 6. τῶν τοπρῶτον) τῶν πρώτων Ar. C. HUDS. Τῶν τὸ πρῶτον Caff. *l.* 8. τροπαῖόν τε ἔστησαν) τροπαῖον ἔστησαν Ar. C. HUDS. *l.* 11. οἱ δ' ἐν) οἱ δὲ ἐν Gr.

Pag. 24. *l.* 1. περὶ Πύλον) περὶ τὴν Πύλον Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 2. ἐς) ἐπὶ Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* πρὸς τὸ χρῆμα) παραχρῆμα Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caff. Dan. In margine manu recenti γρ. πρὸς τὸ χρῆμα Caff. *l.* 4. ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ) ἐβούλοντο, ἢ ὑπὸ λιμοῦ &c. Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. Dan. & hic λοιμοῦ. *l.* 5. βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας) βιασθέντας κρατηθῆναι Ar. C. Cam. Gr. Βιασθέντας ἢ κρατηθῆναι Cl. HUDS. Sic quoque Caff. & in marg. recenti manu γρ. κρατηθέντας. Reg. & Dan. βιασθέντας κρατηθῆναι. *l.* 6. αὐτοῖς) αὐτοὺς Reg. *l.* 7. ἐθέλωσι) θέλωσι Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* τὰ περὶ Πύλον) Pro κατὰ τὰ περὶ Πύλον. F. Portus. HUDS. *l.* 9. ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα duabus vocibus Codd. Mſſ. IDEM. *l.* 11. στρατηγῶν) στρατιωτῶν Ar. C. HUDS. Reg. Gr. Dan. Mſ. Baſ. *ead.* ἐγίγνοντο) ἐγίγνοντο Ar. C. HUDS. Puto voluiſſe ſcribere ἐγίνοντο, ut in Reg. Caff. Dan. Gr. *l.* 13. τῇ omittit Cl. HUDS. *l.* 14. ὅσαι) ἐπόσαι Marg. IDEM.

Pag. 25. *l.* 2. θάλασσαν) θάλατταν Gr. *l.* 5. κοτύλας) κοτίλας Reg. *l.* 7. πλοῖον) πλεῖον Gr. *l.* 10. Πελοποννησίων) Πελοποννησίῳ Caff. *l.* 11. ὅ, τι) ὅτε Ar. C. ὅτι Ald. Flor. Baſ. HUDS. Ὅτε Dan. *l.* 13. μέχρις) μέχρι Caff. Gr. *ead.* οἱ deest Reg. *l.* 14. Λακεδαιμονίων) Λακεδαιμόνιοι Mſ. Baſ.

Pag. 26. *l.* 6. Λακεδαιμόνιοι) οἱ Λακεδ. Cl. HUDS. *l.* 8. πείθωμεν) Id eſt: πράξοντας, καὶ πείσοντας ὑμᾶς ὅ, τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τύχῃ, καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἡμῖν &c. Ae. Port. HUDS. *l.* 9. κόσμον deeſt Mſ. Baſ. *l.* 10. τοὺς δὲ λόγους) Vide Meurſii Miſcell. Lacon. l. 3, c. 3, p. 207. IDEM. *l.* 11. ἐν deeſt Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 14. μηδ' ὡς

ἀξύνετοι) Consecutio postulabat, μηδὲ θρασέως, καὶ ἀξυνέτως. Ae. Port. HUDS.

Pag. 27. *l.* 1. ὑμῖν) ἡμῖν Flor. Steph. 1. HUDS. *l.* 5. πλέονος) πλείονος Ar. C. IDEM. Reg. *l.* 7. Particulam καὶ abundare existimat Scholiastes, quod mihi non videtur. Steph. in Append. ad Script. al. de Dial. pag. 33. HUDS. *l.* 9. εἰκότος) εἰκότως Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. HUDS. *ead.* προσεῖν) προσήει Gr. a correctore. fuerat primum προσεῖν. *l.* 10. τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς) Id est: τὰς ξυμφορὰς ἡμῶν, οἵτινες &c. Vel, τὰς ἡ. ν. ξ. ἀπ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀξίωμα &c. Ae. Port. Ἡμετέρας non agnoscunt Ar. C. Νῦν omittit Cl. HUDS. Ἡμετέρας abest etiam a Dan. νῦν a Cass. *l.* 12. κυριώτεροι) κυριώτερον Reg. *l.* 13. δοῦναι omittit Gr. HUDS. Ms. Bas.

Pag. 28. *l.* 2. ὑμᾶς deest Reg. *l.* 3. προσγεγενημένων) προσγεγενημένης Ar. Προγεγενημένων C. HUDS. *l.* 5. ἐς ἀμφίβολον) ἐπ' ἀμφίβ. Gr. *l.* 6. ἂν προσφέροιντο) αὖ προσφέροιντο Ms. Bas. *l.* 7. αὐτοῦ μέρος) Scilicet, τοῦ πολέμου. Sic & infra, ἐν τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ. ἐν τοῖς κατορθώμασιν αὐτοῦ τοῦ πολέμου. Ae. Port. HUDS. *ead.* βούληται) βούλεται Cass. *l.* 8. ὡς ἂν ἡγῶσιν Ald. Flor. Bas. HUDS. *l.* 9. αὐτῶν) Id est: αὐτῶν τῶν μερῶν τοῦ πολέμου. Ae. Portus. HUDS. *ead.* πταίοντες &c.) πταίοντες ἐπαίρεσθαι, omissis intermediis, quae deinde in marg. scripta sunt, Cass. *l.* 10. τῷ om. Ms. Bas. *l.* 11. ἂν μάλιστα) μάλιστα ἂν Reg. *ead.* καταλύοιντο) διαλύοιντο Ms. Bas. ex emendat. *l.* 12. ὑμῖν) ἡμῖν Dan. *ead.* ὦ ante Ἀθηναῖοι deest Reg.

Pag. 29. *l.* 5. πολλὴν non agnoscunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 7. διακινδυνεύεσθαι) κινδυνεύεσθαι Gr. HUDS. *l.* 14. ἦν παρὸν τὸ αὐτὸ) ἦν παρὰ τὸ αὐτὸ Gr. IDEM. In Gr. est ἦν, non ἥν. *l.* 15. αὐτὸς) αὐτὸν Gr. αὐτὸ Cl. HUDS. Αὐτὰ Reg. Cass. Dan. Sed in Cass. ν recentiore manu adscriptum erat. *ead.* παρὰ) περὶ Bar. HUDS.

Pag. 30. *l.* 2. ἀλλ' ἀνταποδοῦναι) ἀλλὰ ἀνταποδ. Gr. *l.* 4. μειζόνως pro μείζους. HUDS. *ead.* τοὺς deest Dan. Mox τὰ non habent Ms. Bas. Reg. & Gr. *l.* 6. μεθ' ἡδονῆς) μετὰ ἡδ. & in marg. μεθ' ἡδ. Gr. *l.* 7. παρὰ γνώμην) παραγνώμην Reg. *l.* 9. διὰ μέσου) Id est: ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ. HUDS. *l.* 10. καταλαβεῖν) καταλαμβάνειν Cl. in marg. IDEM. *ead.* ὑμῖν) ἡμῖν legendum censet Fr. Port. & mox ὑμᾶς. IDEM. *l.* 11. ἡμᾶς) ὑμᾶς Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. atque ita legisse videtur Valla, &

Stephan. 1. & plerumque διατάχους. HUDS. Διαβραχέο Caff. *l.* 3. πέντε δ' ἔλαβον) πέντε δὲ ἔλαβον Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. *l.* 4. ἀνδράσι) ἀνδράσιν Gr. *l.* 5. καὶ deest Reg. *l.* 8. περ αὐτῶν) παρ' ἀυτῶν Dan. *l.* 11. ἀντιλαμβανόμενοι) ἐπιλαμβανόμενοι Ar. C. Cam. Cl. Gr. Flo HUDS. Caff. Reg. Dan. In Caff. super ἐπι rec. manus sc pserat ἀντι. *l.* 14. ἑκατέρων) ἑκατέρου Reg. Gr.

Pag. 23. *l.* 3. ὡς ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον C. HUDS. Ὡς ἐπὶ πλεῖστον Caff. Gr. Ὡσεπιπλεῖστον Reg. *l.* 6. τὸ τοπρῶτον) τῶν πρώτων Ar. C. HUDS. Τῶν τὸ πρῶτον C *l.* 8. τροπαιόν τε ἔστησαν) τροπαῖον ἔστησαν Ar. C. HUDS. *l.* 11. οἱ δ' ἐν) οἱ δὲ ἐν Gr.

Pag. 24. *l.* 1. περὶ Πύλον) περὶ τὴν Πύλον Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 2. ἐς) ἐπὶ Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* πρὸς τὸ χρῆμα) παραχρῆμα Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mſ. B Reg. Caff. Dan. In margine manu recenti γρ. πρὸς χρῆμα Caff. *l.* 4. ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ) ἐβούλοντο, ἢ λιμοῦ &c. Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. Dan. & hic λιμοῦ. *l.* 5. βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας) βιασθέντας κρατηθῆναι Ar. C. Cam. Gr. Βιασθέντας ἢ κρατηθῆναι Cl. HUDS. Sic quoque Caff. & in marg. recenti manu γρ. κρατηθέντας. Reg. & Dan. βιασθέντας κρατηθῆναι. *l.* 6. αὐτοὶ αὐτοὺς Reg. *l.* 7. ἐθέλωσι) θέλωσι Ar. C. HUDS. D *ead.* τὰ περὶ Πύλον) Pro κατὰ τὰ περὶ Πύλον. F. Port HUDS. *l.* 9. ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα duabus voci Codd. Mſſ. IDEM. *l.* 11. στρατηγῶν) στρατιωτῶν Ar. HUDS. Reg. Gr. Dan. Mſ. Baſ. *ead.* ἐγίγνοντο) ἐγίγνο Ar. C. HUDS. Puto voluiſſe ſcribere ἐγίνοντο, ut in R Caff. Dan. Gr. *l.* 13. τῇ omittit Cl. HUDS. *l.* 14. ἐπόσαι Marg. IDEM.

Pag. 25. *l.* 2. θάλασσαν) θάλατταν Gr. *l.* 5. κοτύλας κοτίλας Reg. *l.* 7. πλοῖον) πλεῖον Gr. *l.* 10. Πελοποννησίων) Πελοποννησίῳ Caff. *l.* 11. ὅ, τι) ὅτε Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Ὅτε Dan. *l.* 13. μέχρις) μέχρι Caff. Gr. *ead.* οἱ deest Reg. *l.* 14. Λακεδαιμονίων) Λακεδαιμόνιοι Mſ. Baſ.

Pag. 26. *l.* 6. Λακεδαιμόνιοι) οἱ Λακεδ. Cl. HUDS. πείθωμεν) Id eſt: πράξοντας, καὶ πείσοντας ὑμᾶς ὅ, τι ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τύχῃ, καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἡμῖν &c. Port. HUDS. *l.* 9. κόσμον deeſt Mſ. Baſ. *l.* 10. τοὺς λόγους) Vide Meurſii Miſcell. Lacon. l. 3, c. 3, p. 2 IDEM. *l.* 11. ἐν deeſt Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 14. μηδ'

...νετοι) Consecutio postulabat, μηδὲ θρασέως, καὶ ἐχ... ...ως. Ae. Port. Huds.

Pag. 27. l. 1. ὑμῖν) ἡμῖν Flor. Steph. 1. Huds. l. 2. ...έονος) πλείονος Ar. C. Idem. Reg. l. 7. Particulam ... abundare existimat Scholiastes, quod mihi non videtur. Steph. in Append. ad Script. al. de Dial. pag. ... Huds. l. 9. εἰκότος) εἰκότως Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Huds. ead. προσεῖν) προσῆει Gr. a correctore. fuerat primum ... l. 10. τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς) Id est: ... ἡμῶν, οἵτινες &c. Vel, τὰς ἡ. ν. ξ. ... Ae. Port. Ἡμετέρας non agnoscunt Ar. C. ... ...ωμα &c. Ae. Port. Ἡμετέρας abest etiam a Dan. ... ...ittit Cl. Huds. Ἡμετέρας ... l. 13. ... 12. κυριώτεροι) κυριώτερον Reg. ... ...ds. Mſ. Baſ.

Pag. 28. l. 2. ὑμᾶς deest Reg. l. 3. ... προγεγενημένης Ar. Προγεγενημένον C. Huds. ... ...βολον) ἐπ' ἀμφιβ. Gr. l. 6. ἂν ... ...ιντο Mſ. Baſ. l. 7. αὐτοῦ μέρος) Scilicet, ... & infra, ἐν τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ. ... τοῦ πολέμου. Ae. Port. Huds. ... Caſſ. l. 8. ὡς ἂν ... Ald. Flor. Baſ. ... ...ῶν) Id est: αὐτῶν τῶν μερῶν τοῦ ... ...ds. ead. πταίοντες &c.) πταίοντες ... intermediis, quae deinde in marg. ... 10. τῷ om. Mſ. Baſ. l. 11. ἂν μάλιστα) ... ead. καταλύοιντο) διαλύοιντο Mſ. Baſ. ... ead. ὦ ante ... 12. ὑμῖν) ἡμῖν Dan. ...

Pag. 29. l. 5. πολλὴν non agnoscunt Ar. C. Huds. ... 7. διακινδυνεύεσθαι) κινδυνεύεσθαι Gr. Idem. ... ...ρὸν τὸ αὐτὸ) ἣν παρὰ τὸ αὐτὸ Gr. αὐτὸ C. ... ἦν. l. 15. αὐτὸς) αὐτὸν Gr. ν recentiore manu adscriptum ... Reg. Caſſ. Dan. Sed in Caſſ. ... ead. παρὰ) περὶ Bar. Huds. ...

Pag. 30. l. 2. ἀλλ' ἀνταπαιδεύονται) ... l. 4. μειζόνως pro μείζους. Huds. ... Mox τὰ non habent Mſ. Baſ. Reg. & Gr. ... ...ῆς) μετὰ ἡδ. & in marg. ... l. 9. ... παραγνώμην) παραγνώμην Reg. l. 10. ... μεταξὺ χρόνῳ. Huds. ead. ὑμῖν) ἡμῖν ... in marg. Idem. l. 11. ... Port. & mox ὑμᾶς. Idem. ... Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. atque ita ...

VARIAE LECTIONES

IN LIBRUM IV.

Pag. 3. *l.* 1. Θουκυδίδου ξυγγραφῶν τετάρτη Ar. Titulo caret Codex alter. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ τέταρτον Cl. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τετάρτης Ald. Bas. Θουκυδίδου ξυγγραφὴ τετάρτη Flor. Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου ξυγγραφῆς τὸ τέταρτον editi reliqui. Vide Annott. HUDS. Θουκυδίδου συγγραφῆς τέταρτον Reg. Θουκυδίδου συγγραφῆς Δ Cass. In Ms. Bas. nihil est. Liber Quartus Gr. E Dan. nihil annotatum erat. *l.* 7. θέρους pro ἦρος accipi debere, sequentia docent. Ae. Port. HUDS. *l.* 8. πλεύσασαι) ἐπιπλεύσασαι Marg. IDEM. *l.* 9. Μεσσήνην) Μεσήνην Ar. C, ut & paulo infra. IDEM. Sic quoque Gr. *l.* 10. ἐπαγαγομένων) ἐπαγομένων Marg. HUDS.

Pag. 4. *l.* 2. τὸ Ῥηγίνων) τῶν Ῥηγίνων Gr. HUDS. *l.* 7. ἀδύνατα) ἀδύνατον Reg. *ead.* τοὺς deest Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 8. ἢ μᾶλλον) ἢ καὶ μᾶλλον Ar. C. HUDS. Ms. Bas. Reg. Cass. Dan. Gr. *l.* 9. τῷ πεζῷ) τῷ τε πεζῷ Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. *l.* 10. καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι) καὶ αἱ ἄλλαι πλ. Gr. IDEM. *ead.* αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι &c.) Id est: ἐκεῖσε κατενεχθεῖσαι, καὶ ἐκεῖ ἐγκαθορμισθεῖσαι τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι ἔμελλον. Ae. Port. HUDS. Ἐνκαθορμισάμεναι Gr.

Pag. 5. *l.* 1. ἐγκαθεζόμενοι) ἐγκαθορμιζόμενοι Marg. HUDS. *l.* 2. τε deest Ar. Cl. IDEM. Et hoc, & τὰς abest a Dan. *l.* 3. ὥσπερ παρεσκευάζοντο) Id est: οὕτω παρεσκευασμένας, vel ὥσπερ παρεσκευάσαντο. Aut potius dicendum ὥσπερ pro ἅσπερ accipi, vel ἅσπερ pro ὥσπερ scribi debere. Principio enim libri primi phrasis huic similis occurrit: τὸν πόλεμον ὡς ἐπολέμησαν, scilicet ὥσπερ, vel ὃν ἐπολέμησαν. Ae. Port. HUDS. Ἅσπερ legendum putat Stephanus. *l.* 5. γὰρ) δὲ Ar. HUDS. *ead.* προαφῖκτο) προσαφῖκτο Gr. προαφίκετο Cl. HUDS. *l.* 9. παρεπεπλεύκεσαν) παραπεπλεύκεσαν Reg. Παρεπλεύκεσαν Gr. *l.* 10.

λιμοῦ) λοιμοῦ Reg. *l.* 12. αὐτῷ δεηθέντι, εἶπον) αὐτῷ δηθέν τι εἶπον Gr. HUDS. *l.* 13. ταῖς ναυσὶ desunt in Caff. *ead.* ἢν βούληται) εἰ βούλοιτο Marg. HUDS.

Pag. 6. *l.* 2. καὶ ὁ Σοφοκλῆς) καὶ Σοφοκλῆς Ar. Cl. HUDS. Mf. Baf. Caff. Dan. Gr. *ead.* ἠπείγοντο) ὑπήγοντο Cl. HUDS. Reg. *l.* 3. ἐς τὴν Π.) ἐπὶ τὴν Π. Dan. *l.* 6. ἐς τὴν) ἐπὶ τὴν Ar. C. HUDS. Εἰς τὴν Caff. *l.* 8. ξυνεκπλεῦσαι) ξυνέπλευσε Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Caff. Dan. Sed Reg. συνέπλευσε. Paulo ante ἐπὶ τοῦτο Gr. *l.* 9. καρτερὸν) καρτερικὸν Ar. HUDS. *l.* 10. αὐτό τε καὶ) αὐτὸ τότε καὶ Ar. Αὐτῷ τό τε καὶ Cl. HUDS. Αὐτὸ τότε καὶ Caff. Αὐτό τε, & fuper τε rec. manu adfcripto το Reg. *ead.* ἐπιπολὺ) ἐπὶ πολὺ Caff. Gr. *ead.* ἀπέχει γὰρ σταδίους &c.) ἀπέχει δὲ ἡ Πύλος σταδίους τῆς Σπάρτης μάλιστα τετρακοσίους Ar. C. HUDS. Eodem ordine Dan. Sed retinet γὰρ, & omittit ἡ. *l.* 12. Μεσσηνίᾳ) Μεσσνίᾳ Ar. C. HUDS. Gr. hic & fere ubique.

Pag. 7. *l.* 1. τῷ δὲ) Scilicet Δημοσθένει. HUDS. *ead.* διάφορόν τι) Id eft: πολὺ ἐπιτηδειότερον πρὸς τὸ τοὺς πολεμίους βλάψαι. Ae. Port. HUDS. *l.* 3. καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους &c.) Hoc eft: καὶ τῶν Μεσσηνίων οἰκείων ὄντων αὐτῷ (fcil. τῷ χωρίῳ, τῇ Πύλῳ καὶ τοῖς Πυλίοις) τοαρχαῖον, καὶ ὁμοφώνων τοῖς Λακεδαιμονίοις. ἐνόμιζε γὰρ ὁ Δημοσθένης πλεῖστ' ἂν βλάψειν τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους &c. Vel, καὶ ὅτι Δημοσθένης ἐνόμιζε τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους &c. Ae. Port. HUDS. *l.* 4. τοαρχαῖον) τὸ ἀρχαῖον Ald. Baf. IDEM. Caff. Dan. Gr. *l.* 7. Ὡς δὲ οὐκ) ὡς δ' οὐκ Gr. *l.* 8. ταξιάρχοις) ταξιάρχαις Dan. *l.* 9. μέχρις) μέχρι Caff. Gr. *l.* 10. ἐπέπεσε) ἐσέπεσε Cam. Cl. HUDS. Reg. Caff. Ἐσέπεσεν Gr. Mox περιστᾶσιν Caff. & Steph. 2. *l.* 11. ἐγχειρήσαντες) ἐγχειρίσαντες Cl. Gr. HUDS. *l.* 13. τι) τε Dan. Τι ξυμβαίνειν Reg.

Pag. 8. *l.* 1. μέλλοι) μέλλει Dan. *l.* 2. ἀποπίπτοι) ὑποπίπτῃ Ar. C. HUDS. *l.* 4. ἐξεργασάμενοι) ἐξειργασμένοι Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 6. οὐδὲν) οὐδὲ Reg. *l.* 9. καί τι) καίτοι Ar. Καί τι καὶ αὐτοὺς Cl. HUDS. Καί τοι αὐτοὺς Mf. Baf. Καί τι ὁ στρατὸς αὐτοὺς Gr. *l.* 10. ἐν ταῖς Ἀθήναις) Id eft: ἐν τῇ Ἀττικῇ, ut manifeftum ex fequentibus, οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι. Ae. Port. HUDS.

Pag. 9. *l.* 3. Οἱ δ' ἐν τῇ) οἱ δὲ ἐν τῇ Gr. *l.* 4. κατὰ τάχος) κατατάχος Ar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. & mox infra. HUDS. *l.* 9. παρὰ) περὶ Marg. IDEM. Schol. *l.* 10.

θᾶσσον αὐτοὺς) θᾶσσον αὐτοῖς Mſ. Baſ. *l.* 12. πεντεκαίδεκα) πέντε καὶ δέκα Ar. C. itemque paulo infra. HUDS. *l.* 14. Ἠϊόνα) Ἠόνα Caſſ.

Pag. 10. *l.* 2. προδιδομένην κατέλαβε) κατέλαβε προδιδομένην Reg. *l.* 3. Χαλκιδέων) Χαλκιδαίων Reg. *l.* 8. ἢ om. ed. Baſ. At Mſ. Baſ. vulgatum ſervat. *l.* 9. στρατιᾶς) στρατείας ſcribendum cenſet Ae. Port. HUDS. *ead.* κατὰ τὴν) καὶ κατὰ τὴν Cl. HUDS. Caſſ. *l.* 10. ὀτιτάχιστα) ὅτι τάχιστα C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 11. τῇ omittunt Ar. C. HUDS.

Pag. 11. *l.* 5. ἔπλεον) ἐπέπλεον Cl. HUDS. *l.* 8. καὶ κατὰ θάλασσαν) καὶ θάλασσαν Gr. HUDS. *l.* 9. διὰ ταχέων) διαταχέων Reg. Caſſ. Gr. *l.* 14. τόν τε λιμένα παρατείνουσα) Id eſt: παρὰ τὸν λιμένα τείνουσα ἑαυτήν. Ae. Port. HUDS.

Pag. 12. *l.* 1. νεοῖν) νεῶν Ar. C. Δυοῖν νεοῖν Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 2. καὶ τὴν) κατὰ τὴν Gr. *l.* 6. ἀντιπρώρους) ἀντιπρώροις Ar. C. HUDS. Caſſ. Dan. & σβύζην Dan. *ead.* κλήσειν) κλείσειν Mſ. Baſ. Reg. & inter verſus Gr. *l.* 8. εἰς αὐτὴν) ἐς αὐτὴν Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. *ead.* περὶ) παρὰ Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. ſed in Reg. recens manus περὶ ſuper παρὰ ſcripſerat. *l.* 9. ἤπειρον &c.) ἤπειρον ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν, omiſſis intermediis Dan. *ead.* τήν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι) τήν τε νῆσον ταύτην φοβούμενοι πολεμίαν ἔσεσθαι Gr. HUDS. *l.* 12. οὐχ ἕξειν) οὐκ ἐξῆν Ald. Flor. Baſ. IDEM. *l.* 13. αὐτῶν) αὑτῶν Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Gr.

Pag. 13. *l.* 1. κατὰ τὸ εἰκὸς) ὡς τὸ εἰκὸς Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 2. δι' ὀλίγης παρασκευῆς) Hoc eſt: δι' ὀλίγων ἀνθρώπων: ſupra enim dicitur: ἐλπίζοντες ῥαδίως αἱρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. Ae. Port. HUDS. Ἐνόντος δι' ὀλίγης Dan. *l.* 5. καὶ ante ἄλλοι deeſt Dan. Mox ἐγκαταληφθέντες Caſſ. *l.* 7. ἦρχε δ' αὐτῶν) ἦρχε δὲ αὐτῶν Ar. C. Ald. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 8. Μολόβρου) Μολοβροῦ Ar. C. HUDS. Caſſ. Dan.

Pag. 14. *l.* 2. λῃστρικῆς) λῃστρικῶν Ar. HUDS. Dan. *l.* 4. Μεσσηνίων) Μεσηνίων Ar. C. ut & ſupra. HUDS. Gr. Mox ὡς ante τεσσαρακ. om. Mſ. Baſ. *l.* 6. καὶ ὡπλισμένων) καὶ τῶν ὡπλ. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. *l.* 7. ἐχυρὰ) ὀχυρὰ Reg. *ead.* ἔταξε) ἔταξεν Gr. *l.* 8. προσβάλῃ) προσ-

βάλλῃ Caſſ. *l.* 14. προθυμήσεσθαι) προθυμήσασθαι Mſ. Baſ.

Pag. 15. *l.* 1. κρατήσεσθαι) κρατηθήσεσθαι Reg. Caſſ. *l.* 4. τὴν deeſt C. HUDS. Θάλατταν Gr. *ead.* χωρίσας) χωρήσας malit Fr. Port. quoniam ſupra dixerit, ἐχώρει ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Χωρύσας Cl. HUDS. Caſſ. & ſupra manu recentiore χωρίσας. *l.* 8. ἅπαν τὸ περιεστὼς) ἅπαντα περ. Dan. Περιεστὸς Gr. *l.* 9. μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως) μᾶλλον δ' ἀπερισκέπτως Ar. C. μᾶλλον ἀπερισκέπτως Cl. Gr. HUDS. & Caſſ. a prima manu; deinde corrector ἢ adſcripſit. Μᾶλλον δὲ ἀπερ. Reg. Cum Ar. & C. conſentit Dan. *ead.* χωρῆσαι) χωρήσας Marg. Ar. C. Cl. HUDS. Dan. *l.* 10. ἐς ἀνάγκην) ἐπ' ἀνάγκην Ar. HUDS. *l.* 11. ὥσπερ τάδε) ὥσπερ τοιάδε Gr. Τόδε Stobaeus, & λογισμῶν. IDEM. *l.* 13. πρὸς ἡμῶν) πρὸς ἡμᾶς Gr. IDEM.

Pag. 16. *l.* 2. ὁ deeſt Ar. C. Cl. Gr. Bar. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. In Caſſ. manu recenti adſcriptum erat. *l.* 3. γίγνεται) γίγνεσθαι Gr. γίγνεται in marg. HUDS. In Gr. eſt γίγνεσθαι cum τ ſuper α. *l.* 4. εὔπορον &c.) εὔπορον ἅτε μηδ. Cl. in marg. HUDS. *l.* 5. ῥαδίας) ῥαδίως Gr. Cl. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Ῥαδίας Cl. in marg. IDEM. Ῥαδίως quoque Caſſ. ſed deinde ῥαδίας factum erat. *l.* 7. ἀποβάντες δὲ, ἐν τῷ &c.) ἀποβάντες δ' ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη. τό τε πλῆθος &c. C. atque hoc modo locum, ab interpunctione laborantem, reſtituendum eſſe monuerunt Steph. & Fr. Port. HUDS. Sic etiam Reg. & in Caſſ. poſt ἤδη diſtinctionem poſuerat corrector; ſed in eo erat δὲ ἐν, non δ' ἐν, ut in C. & Reg. *l.* 11. ἀλλ' ἀπὸ) ἀλλὰ ἀπὸ Gr. *l.* 13. ὑμᾶς) ἡμᾶς Gr.

Pag. 17. *l.* 3. νῦν om. Mſ. Baſ. *l.* 4. παρ' αὐτὴν) παρὰ αὐτὴν Gr. *ead.* σώζειν) καὶ σώζειν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. προσέβαλλον) προσέβαλον, & paulo infra προσέβαλε Ar. C. HUDS. Προσέβαλον hic quoque Reg. Dan. Gr. infra προσέβαλε tantum Gr. *l.* 11. Θρασυμηλίδας) Θαρσυμηλίδας ed. Baſ. Θρασυμ. Mſ. Baſ. *l.* 14. ἔκ τε γῆς) ἔκ τε τῆς γῆς Gr. HUDS. Ἐκ τῆς γῆς Dan.

Pag. 18. *l.* 1. προσχεῖν) προσσχεῖν hic & alibi ſcribendum eſſe cenſet Ae. Port. ut diſtinguatur a προσχεῖν effundere. HUDS. *l.* 3. τε) δὲ Gr. *ead.* παρακελευσμῷ) παρασκευασμῷ Dan. *l.* 4. ὠσάμενοι) παρωσάμενοι Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 5. ὁ deeſt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. Mox τριηραρχῶν δὲ, & cum ſuperſcripta rec. manus emendatione γὰρ Reg. *l.* 7. εἴπου) εἴπη Cl. HUDS. Εἴπῃ

Caſſ. *ead.* δυνατὸν) χαλεπὸν Reg. *l.* 8. ξυντρίψωσιν) συντρίψωσιν Reg. *l.* 9. ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη) ὡς οὐκ εἴη εἰκὸς Gr. *l.* 10. πεποιημένους) ποιουμένους C. HUDS. *l.* 11. καταγνύναι) καταγνῶναι Reg. Dan. Gr. & ἐκέλευεν Gr. *l.* 14. ἐπιδοῦναι) ἀποδοῦναι Dan.

Pag. 19. *l.* 4. ἀποβάθραν) ἀποβάθρα eſt pons, quo navis conſcenditur, & ex ea in terram deſcenditur. HUDS. *l.* 6. ἐλειποψύχησέ τε) ἐλειποθύμησέ τε Ar. Ἐλυποθύμησε C. IDEM. Ἐλειποθύμησε Dan. Ἐλιποψύχησε Gr. *ead.* καὶ πεσόντος αὐτοῦ) Vide Demetrium Phalereum περὶ Ἑρμηνείας p. 47 ed. Oxon. & Dionyſ. Halicarn. περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων p. 134 ed. Francof. HUDS. *l.* 7. περιερρύη) περιερρύει Ar. Ἀπερρύη C. IDEM. *ead.* εἰς τὴν θάλασσαν) ἐς τὴν θαλ. Reg. Caſſ. *l.* 10. οἱ δ' ἄλλοι) οἱ δὲ ἄλλοι Gr. *l.* 12. ἐς τοῦτό τε) ἐς τοῦτο τότε Reg. *l.* 13. μὲν omittit Gr. HUDS.

Pag. 20. *l.* 2. ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει) ἐπιπολὺ γὰρ ἐπήει Marg. Ar. Sed hic verborum ſenſus: ἐν τῷ τότε χρόνῳ μεγίστη τῆς δόξης ἐπίδοσις ἀμφοτέροις ἐπήει, τοῖς μὲν Ἀθηναίοις, ὅτι ἠπειρῶται, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι γενέσθαι ἐδόκουν ἐν τῇ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων μάχῃ· τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις, ὅτι θαλάσσιοι, καὶ ταῖς ναυσὶν πλεῖστα προέχειν ἐν τῇ κατὰ τῶν Ἀθηναίων μάχῃ ἐδόκουν. Vel ſic: ἐν τῷ τότε χρόνῳ μεγίστην ἀμφότεροι τῆς δόξης ἐπίδοσιν ἐποιήσαντο. καὶ γὰρ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν τῇ τότε μάχῃ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων συναφθείσῃ, ὄντες θαλάσσιοι, καὶ τὰ ναυτικὰ κράτιστοι, ὅμως ἠπειρῶται μάλιστα, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι γενέσθαι ἐφάνησαν. πάλιν δὲ, οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἵπερ ἠπειρῶται μάλιστα, καὶ τὰ πεζὰ κράτιστοι ἐνομίζοντο, θαλάσσιοι, καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν ἐφάνησαν. Ae. Port. Vide etiam Annott. HUDS. Ἐπιπολὺ etiam Caſſ. Gr. *l.* 10. ἔχειν) ἔχον legiſſe videtur Valla. HUDS. *l.* 12. τεσσαράκοντα) πεντήκοντα Cl. IDEM. Παραγίνονται τεσσ. Reg.

Pag. 21. *l.* 2. τῷ deeſt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 3. ὅπη) ὅπῃ Caſſ. *l.* 4. Πρώτην) Πρωτὴ, ὀξυτόνως, νῆσος &c. Stephan. περὶ πόλεων. Vide Annott. Πρῶτην Cl. in margine. HUDS. *l.* 5. τῇ δ' ὑστεραίᾳ) τῇ δὲ ὑστ. Gr. *l.* 6. ἦν) εἰ Gr. *l.* 8. ἐπεσπλευσούμεναι) ἐσπλευσούμενοι Mſ. Baſ. *l.* 10. δ' ἐν) δὲ ἐν Reg. Gr. Et mox οἱ δὲ Ἀθην. γν. Gr. *ead.* τάς τε ναῦς) τὰς ναῦς Cl. HUDS. *l.* 12. σμικρῷ) μικρῷ Cl. Gr. HUDS. *l.* 13. καθ' ἑκάτερον) καθεκάτερον Reg.

Pag. 22. *l.* 2. διὰ βραχέος) διαβραχέος Ald. Flor. Baſ.

Stephan. 1. & plerumque διατάχους. HUDS. Διαβραχέος Caff. *l.* 3. πέντε δ' ἔλαβον) πέντε δὲ ἔλαβον Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. *l.* 4. ἀνδράσι) ἀνδράσιν Gr. *l.* 5. καὶ deeft Reg. *l.* 8. περ αὐτῶν) παρ' αὐτῶν Dan. *l.* 11. ἀντιλαμβανόμενοι) ἐπιλαμβανόμενοι Ar. C. Cam. Cl. Gr. Flor. HUDS. Caff. Reg. Dan. In Caff. fuper ἐπι rec. manus fcripferat ἀντι. *l.* 14. ἑκατέρων) ἑκατέρου Reg. Gr.

Pag. 23. *l.* 3. ὡς ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον C. HUDS. Ὡς ἐπὶ πλεῖστον Caff. Gr. Ὡσεπιπλεῖστον Reg. *l.* 6. τῶν τοπρῶτον) τῶν πρώτων Ar. C. HUDS. Τῶν τὸ πρῶτον Caff. *l.* 8. τροπαῖόν τε ἔστησαν) τροπαῖον ἔστησαν Ar. C. HUDS. *l.* 11. οἱ δ' ἐν) οἱ δὲ ἐν Gr.

Pag. 24. *l.* 1. περὶ Πύλον) περὶ τὴν Πύλον Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 2. ἐς) ἐπὶ Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* πρὸς τὸ χρῆμα) παραχρῆμα Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. Dan. In margine manu recenti γρ. πρὸς τὸ χρῆμα Caff. *l.* 4. ἐβούλοντο, ὑπὸ λιμοῦ) ἐβούλοντο, ἢ ὑπὸ λιμοῦ &c. Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. Dan. & hic λειμοῦ. *l.* 5. βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας) βιασθέντας κρατηθῆναι Ar. C. Cam. Gr. Βιασθέντας ἢ κρατηθῆναι Cl. HUDS. Sic quoque Caff. & in marg. recenti manu γρ. κρατηθέντας. Reg. & Dan. βιασθέντας κρατηθῆναι. *l.* 6. αὐτοῖς) αὐτοὺς Reg. *l.* 7. ἐθέλωσι) θέλωσι Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* τὰ περὶ Πύλον) Pro κατὰ τὰ περὶ Πύλον. F. Portus. HUDS. *l.* 9. ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα duabus vocibus Codd. Mff. IDEM. *l.* 11. στρατηγῶν) στρατιωτῶν Ar. C. HUDS. Reg. Gr. Dan. Mf. Baf. *ead.* ἐγίγνοντο) ἐγίγνοντο Ar. C. HUDS. Puto voluiffe fcribere ἐγίνοντο, ut in Reg. Caff. Dan. Gr. *l.* 13. τῇ omittit Cl. HUDS. *l.* 14. ὅσαι) ἐπόσαι Marg. IDEM.

Pag. 25. *l.* 2. θάλασσαν) θάλατταν Gr. *l.* 5. κοτύλας) κοτίλας Reg. *l.* 7. πλοῖον) πλεῖον Gr. *l.* 10. Πελοποννησίων) Πελοποννησίῳ Caff. *l.* 11. ὅ, τι) ὅτε Ar. C. ὅτι Ald. Flor. Baf. HUDS. Ὅτε Dan. *l.* 13. μέχρις) μέχρι Caff. Gr. *ead.* οἱ deeft Reg. *l.* 14. Λακεδαιμονίων) Λακεδαιμόνιοι Mf. Baf.

Pag. 26. *l.* 6. Λακεδαιμόνιοι) οἱ Λακεδ. Cl. HUDS. *l.* 8. πείθωμεν) Id eft: πράξοντας, καὶ πείσοντας ὑμᾶς ὅ, τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τύχῃ, καὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἡμῖν &c. Ae. Port. HUDS. *l.* 9. κόσμον deeft Mf. Baf. *l.* 10. τοὺς δὲ λόγους) Vide Meurfii Mifcell. Lacon. l. 3, c. 3, p. 207. IDEM. *l.* 11. ἂν deeft Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 14. μηδ' ὡς

ἀξύνετοι) Consecutio postulabat, μηδὲ θρασέως, καὶ ἀξυνέτως. Ae. Port. Huds.

Pag. 27. *l.* 1. ὑμῖν) ἡμῖν Flor. Steph. 1. Huds. *l.* 5. πλέονος) πλείονος Ar. C. Idem. Reg. *l.* 7. Particulam καὶ abundare existimat Scholiastes, quod mihi non videtur. Steph. in Append. ad Script. al. de Dial. pag. 33. Huds. *l.* 9. εἰκότος) εἰκότως Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Huds. *ead.* προσεῖν) προσήει Gr. a correctore. fuerat primum προσεῖν. *l.* 10. τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς) Id est: τὰς ξυμφορὰς ἡμῶν, οἵτινες &c. Vel, τὰς ἡ. ν. ξ. ἀπ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀξίωμα &c. Ae. Port. Ἡμετέρας non agnoscunt Ar. C. Νῦν omittit Cl. Huds. Ἡμετέρας abest etiam a Dan. νῦν a Cass. *l.* 12. κυριώτεροι) κυριώτερον Reg. *l.* 13. δοῦναι omittit Gr. Huds. Mf. Bas.

Pag. 28. *l.* 2. ὑμᾶς deest Reg. *l.* 3. προσγεγενημένων) προσγεγενημένης Ar. Προγεγενημένων C. Huds. *l.* 5. ἐς ἀμφίβολον) ἐπ' ἀμφίβ. Gr. *l.* 6. ἂν προσφέροιντο) αὖ προσφέροιντο Mf. Bas. *l.* 7. αὐτοῦ μέρος) Scilicet, τοῦ πολέμου. Sic & infra, ἐν τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ. ἐν τοῖς κατορθώμασιν αὐτοῦ τοῦ πολέμου. Ae. Port. Huds. *ead.* βούληται) βούλεται Cass. *l.* 8. ὡς ἂν) ὡσὰν Ald. Flor. Bas. Huds. *l.* 9. αὐτῶν) Id est: αὐτῶν τῶν μερῶν τοῦ πολέμου. Ae. Portus. Huds. *ead.* πταίοντες &c.) πταίοντες ἐπαίρεσθαι, omissis intermediis, quae deinde in marg. scripta sunt, Cass. *l.* 10. τῷ om. Mf. Bas. *l.* 11. ἂν μάλιστα) μάλιστα ἂν Reg. *ead.* καταλύοιντο) διαλύοιντο Mf. Bas. ex emendat. *l.* 12. ὑμῖν) ἡμῖν Dan. *ead.* ὦ ante Ἀθηναῖοι deest Reg.

Pag. 29. *l.* 5. πολλὴν non agnoscunt Ar. C. Huds. Dan. *l.* 7. διακινδυνεύεσθαι) κινδυνεύεσθαι Gr. Huds. *l.* 14. ἢν παρὸν τὸ αὐτὸ) ἢν παρὰ τὸ αὐτὸ Gr. Idem. In Gr. est ἢν, non ἣν. *l.* 15. αὐτὸς) αὐτὸν Gr. αὐτὸ Cl. Huds. Αὐτὸ Reg. Cass. Dan. Sed in Cass. ν recentiore manu adscriptum erat. *ead.* παρὰ) περὶ Bar. Huds.

Pag. 30. *l.* 2. ἀλλ' ἀνταποδοῦναι) ἀλλὰ ἀνταποδ. Gr. *l.* 4. μειζόνως pro μείζους. Huds. *ead.* τοὺς deest Dan. Mox τὰ non habent Mf. Bas. Reg. & Gr. *l.* 6. μεθ' ἡδονῆς) μετὰ ἡδ. & in marg. μεθ' ἡδ. Gr. *l.* 7. παρὰ γνώμην) παραγνώμην Reg. *l.* 9. διὰ μέσου) Id est: ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ. Huds. *l.* 10. καταλαβεῖν) καταλαμβάνειν Cl. in marg. Idem. *ead.* ὑμῖν) ἡμῖν legendum censet Fr. Port. & mox ὑμᾶς. Idem. *l.* 11. ἡμᾶς) ὑμᾶς Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. atque ita legisse videtur Valla, &

ſupra ἡμῖν. HUDS. Ὑμᾶς hic etiam Reg. & a prima manu Caſſ. e quo recens corrector fecerat ἡμᾶς. *l.* 13. προσγιγνομένης) προσγεγενημένης Ar. HUDS. Προσγινομένης Reg.

Pag. 31. *l.* 2. ποιήσωμεν) ποιήσομεν Caſſ. *l.* 3. πολεμοῦνται γὰρ) πολεμοῦνται μὲν γὰρ Marg. Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 4. ἀσαφῶς) σαφῶς Dan. Mox γινομένης Caſſ. *l.* 5. ὑμεῖς) Sic Cl. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *ead.* τοπλέον) τὸ πλέον Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 6. ἤν τε γνῶτε &c.) Hoc eſt: ἤν τε καλῶς τὸ πρᾶγμα ἐξετάσητε, καὶ γνῶτε (i. e. ἢν σωφρονῆτε) ἔξεστιν ὑμῖν τοὺς Λακεδαιμονίους φίλους ἔχειν βεβαίους, ὅτι αὐτοὶ μὲν ὑμᾶς πρὸς τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν, καὶ διαλλαγὴν προκαλοῦνται, ὑμεῖς δὲ αὐτοῖς χαρίσεσθε μᾶλλον ἢ αὐτοὺς βιάσεσθε. Vel ſic: ἐὰν ὑφ' ἡμῶν πεισθῆτε, ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίους τοῖς Λακεδαιμονίοις ὑμᾶς ἐπὶ ταῦτα προκαλεσαμένοις, καὶ χαρισαμένοις (i. e. ὑμῖν χάριν δοῦσι) μᾶλλον ἢ βιασαμένοις. Ae. Port. HUDS. *l.* 7. βεβαίως) βεβαίους, & cum emendatione ſuperſcripta βεβαίως Gr. *ead.* προκαλεσαμένων) προσκαλεσαμένων Mſ. Baſ. *l.* 9. σκοπεῖτε) προσκοπεῖτε Marg. Flor. HUDS. *l.* 10. τόγε) τό, τε Ar. C. IDEM. Reg. τότε Dan. *l.* 12. οὖν deeſt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 13. ἐν τῷ πρὶν &c.) τῶν ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ σπονδῶν legebat, ut videtur, Valla. HUDS. *l.* 15. δέξεσθαί τε ἀσμένως) ἀσμένως δέξεσθαί τε Ar. C. Ald. Flor. Baſ. (ſed haec δέξασθαι) Steph. 1. IDEM. Reg. Caſſ. Dan. Gr. Praeterea ἀσμένους Gr. & δέξασθαι Caſſ. utrumque vero Mſ. Baſ.

Pag. 32. *l.* 2. ὁπόταν) ὁπότ' ἂν Ald. Baſ. Flor. HUDS. Caſſ. Gr. & βούλονται Caſſ. *l.* 4. μάλιστα) μᾶλλον Ar. HUDS. Paulo poſt Κλεαινέτα Dan. *ead.* ἐνῆγε deeſt Mſ. Baſ. *l.* 7. μὲν deeſt Flor. HUDS. *l.* 9. Τροιζῆνα) Τροίζηνα Cl. Gr. Ald. Baſ. Flor. HUDS. Reg. Caſſ. Νίκαιαν pro Νισαιαν Dan. *l.* 10. ἀλλ' ἀπὸ τῆς) ἀλλὰ ἀπὸ τῆς Reg. Caſſ. Gr. *l.* 12. κατὰ ξυμφορὰς) κατὰ τὰς ξυμφορὰς Ar. HUDS.

Pag. 33. *l.* 4. πείθωσιν) πείσθωσιν Mſ. Baſ. *l.* 5. γιγνώσκειν) γινώσκειν Ar. C. HUDS. Gr. Dan. & hic μὲν πρότερον, omiſſo τῷ καὶ. *l.* 6. δ' εἶναι) δὲ εἶναι Ar. C. HUDS. *l.* 7. ἐθέλουσιν ex emendatione, pro ἐθέλωσιν, quod eſt in textu, Gr. *l.* 10. οἷόν τε ὂν) οἷόν τ' ὂν Caſſ. Σφίσιν οὐδὲν ἐν πλήθει Mſ. Baſ. *l.* 11. ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς) ὑπὸ τὰς ξυμφορὰς Dan. *l.* 12. διαβληθῶσιν, εἰπόντες, καὶ οὐ τυχόντες) εἰπόντας καὶ οὐ τυχόντες διαβληθῶσιν Reg. *l.* 13.

τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας) τοῖς Ἀθηναίοις &c. Mſ. Baſ. Ποιήσαντας Dan. Baſ.

Pag. 34. *l.* 2. περὶ Πύλον) περὶ τὴν Πύλον Cl. HUDS. Περὶ τὸν Πύλον & paulo ante εὐθέως pro εὐθὺς Gr. *l.* 4. καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα) καὶ ἄλλα ἀξιόλογα legiſſe videtur Valla. HUDS. Καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα Reg. *l.* 10. ἀμφοτέρων) ἀμφοτέροις Reg. *ead.* κατὰ κράτος) κατακράτος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Deeſt Reg. *ead.* δυοῖν) δυεῖν C. HUDS. Νεοῖν abeſt a Caſſ. *l.* 11. ἐναντίαιν) Scilicet ἀλλήλαιν. Vel τοῖς πολεμίοις Ae. Port. HUDS. *ead.* ἀεὶ) αἰεὶ Ald. Flor. Baſ. IDEM. Ἀεὶ Mſ. Baſ. *l.* 12. πρὸς) περὶ Ar. C. IDEM. Dan.

Pag. 35. *l.* 1. ἑβδομήκοντα) Vide Annott. ad pag. 20. HUDS. *ead.* ἐν τῇ ἠπείρῳ) ἔν τε τῇ ἠπείρῳ Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 6. Μεσσήνη) Μεσήνη Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS. Etiam hic & infra pleriſque locis Gr. *l.* 9. ἐνῆγον) Sic Mſ. Baſ. ἀνῆγον ed. Baſ. *l.* 10. ἐσβεβλήκεσαν) ἐσεβεβλήκεσαν Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Caſſ. Dan. *ead.* καὶ ναυμαχίας &c.) Hoc ad Syracuſanos eſt referendum, ut patet ex ſequentibus: ἐν τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακούσιοι, καὶ οἱ ξύμμαχοι &c. HUDS. *l.* 13. τὴν νῆσον) Scilicet, τὴν Σφακτηρίαν, non (ut vult Scholiaſtes) τὴν Σικελίαν. Ae. Port. HUDS.

Pag. 36. *l.* 1. ναυσὶν) ναυσὶ Gr. *ead.* χειρώσεσθαι) χειρώσασθαι Caſſ. *l.* 2. σφῶν) σφῶιν Reg. *l.* 3. τε deeſt Ar. HUDS. *l.* 5. τε abeſt Ar. C. IDEM. Dan. *ead.* ἀνεῖναι) ἂν εἶναι Reg. Caſſ. Gr. *l.* 6. ἐστι) ἐστιν Caſſ. *l.* 8. ἡ Χάρυβδις) Thucydidem non unum certum locum, ſed totum fretum *Charybdin* appellare, exiſtimat Cluverius Sicil. Antiq. p. 70. HUDS. *l.* 9. καὶ non agnoſcunt Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Immo Baſ. habet καὶ, ſed abeſt ab ea mox ſequens ἐκ. *l.* 11. ἐς αὐτὸ) Scilicet, ἐς αὐτὸν τὸν πορθμόν. HUDS. *l.* 15. περὶ) παρὰ &c. Marg. Περὶ πλοίου δὲ διαπλέοντος Ar. C. IDEM. Dan.

Pag. 37. *l.* 1. ἀντεπαναγόμενοι) ἀντεπαγόμενοι Ar. Cl. HUDS. Caſſ. *ead.* ἑκκαίδεκα) ὀκτωκαίδεκα legebat Valla. HUDS. *l.* 2. Ῥηγίνας) Ῥηγίας Gr. *ead.* τῶν omittit Cl. HUDS. *l.* 3. διὰ τάχους) διατάχους Ald. Flor. Baſ. Stephan. 1. HUDS. Caſſ. *l.* 4. εἰς) ἐς Ar. HUDS. *ead.* Μεσσήνη) Μεσήνη C. ut & paulo infra. IDEM. *l.* 5. Ῥηγίῳ) Ῥηγίνῳ Reg. *ead.* μίαν ναῦν ἀπολέσαντες) Scilicet, οἱ Συρακούσιοι. Ae. Portus. HUDS. *ead.* ἐπεγένετο) ἐγένετο C.

Huds. Dan. *l.* 6. δὲ deest C. Huds. *l.* 7. τῶν abest Ar. C. Cl. Gr. Ald. Bas. Idem. Cass. Dan. Ἐκ τῶν Ῥηγίνων Reg. & sic ed. Bas. non ut Hudson. *l.* καὶ om. Ms. Bas. *l.* 11. αὐτοῖς) Pro αὐτῶν. Vide Steph: ii Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 129, 173. Αὐτοὶ Cl. Gr. Αὐτοῖς Cl. in marg. Huds. Αὐτοὶ Ms. Bas. Reg. *l.* 12. μετὰ τοῦτο) μετατοῦτο Ar. Huds. *l.* 13. ἐμβάντων) ἐσβάντων Marg. C. Cl. Gr. Idem. Ms. Bas. Cass. Dan. ἐσβάντων τὰς ναῦς Gr. *l.* 14. κάλω) κάλως Dan. *l.* 15. οἱ deest Reg. *ead.* ἀποσιμωσάντων) ἀπισημειωσάντων legisse, aut legendum putavisse videtur Valla. Huds. Ἀποσημωσάντων Ms. Bas. ex emendat.

Pag. 38. *l.* 1. ἑτέραν ναῦν ἀπολλύουσι) Hoc ad Athenienses referendum, qui quasi rependerent navim pro navi: itaque sequitur, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες. Ae. Portus. Huds. *l.* 2. τοιουτοτρόπῳ) τοιούτῳ τρόπῳ Ar. Idem. Καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ absunt a Dan. & Cass. in cuius margine deinde alius ea scripserat. *l.* 6. Μεσσήνιοι) Μεσήνιοι C. itidemque paulo infra. Huds. *l.* 10. ναυσὶ) ναυσὶν Gr. *l.* 12. ἐσέβαλον) ἐσέβαλλον Cass. Gr. *l.* 14. θαρσήσαντες, καὶ) θαρσοῦντές τε καὶ Ms. Bas. *l.* 15. ἑαυτοῖς) αὐτοῖς Dan.

Pag. 39. *l.* 1. ἐς τιμωρίαν) πρὸς τιμωρίαν Ms. Bas. *l.* 7. ἕκασται) ἕκαστοι Ms. Bas. *l.* 8. δὲ εὐθὺς) εὐθὺς Ar. Huds. *ead.* Μεσσήνην) Μεσήνην C. & mox infra. Huds. *l.* 9. ἐστράτευον) ἐστράτευσαν Marg. C. Idem. Dan. *ead.* προσβάλλοντες) προσβαλόντες Ar. C. Cl. Huds. Sic quoque fuerat in Gr. deinde emendatum erat προσβάλλοντες. *l.* 10. ἐπειρῶντο) ἐπείρων Marg. Ar. C. Cl. Gr. Huds. Ms. Bas. Reg. Cass. Dan. Varietatem scripturae etiam Scholiastes annotat.

Pag. 40. *l.* 2. καὶ κατεδίωξαν &c.) Id est: καὶ καταδιώξαντες κατέκλεισαν. Huds. *l.* 4. ἀνεχώρησαν) ἀνεχώρουν Ms. Bas.

Pag. 41. *l.* 3. πλείστην ὁ χρόνος) πλείστην καὶ ὁ χρόνος Ar. C. Huds. *l.* 5. ἐρήμη) ἐρήμῳ Ar. C. Idem. *l.* 6. οἱ deest Gr. & paulo post τε post σῖτον. *l.* 7. ἀληλεσμένον) ἀληλεμένον Gr. Ms. Bas. *l.* 9. ξυμφέροι) ξυμφέρῃ Cass. *l.* 10. ἐσαγαγόντι) εἰσαγαγόντι Gr. *l.* 11. Εἵλωτες) Εἵλωτες & paulo ante εἱλώτων Cass. Mox τῆς ante Πελοπον. om. Ms. Bas. *l.* 12. ὁπόθεν) ὅθεν C. Huds. Dan.

Pag. 42. *l.* 1. τριήρων) τριηρῶν Cass. Gr. *l.* 2. ἐγίγνετο) ἐγίνετο Gr. *l.* 3. καθεστήκει) καθειστήκει Reg. *l.* 5.

ὅσοι) ὅση, & deinde ab emendatore inter versus ὅσοι Reg. *l.* 6. ἐσένεεν δὲ καὶ &c.) ἐσένεον δὲ κολυμβηταὶ ὕφυδροι, καλώδια ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες μήκωνα &c. Suidas locum citans in voce ὕφυδρος. Ἐπένεον Cl. in marg. HUDS. Δὲ abest a Caff. postea a correctore adscriptum. Κολυμβητοὶ Mf. Baf. Reg. Caff. Gr. *l.* 9. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. Baf. HUDS. Reg. Caff. Gr. *l.* 10. παντί τε τρόπῳ) παντί τε τῷ τρόπῳ Marg. HUDS. Gr. Baf. παντί τε τρόπω Mf. Baf. *ead.* ἐτεχνῶντο) ἐχρῶντο Gr. & in marg. Cl. HUDS. Ἐχρῶντο in textu cum superscripta emendatione recentis manus ἐτεχνῶντο Reg. *l.* 12. δὲ abest a Dan.

Pag. 43. *l.* 1. ἐσπλεῖ) εἰσπλεῖ Reg. *l.* 2. ἐπιλάβοι) ἐπιλάβη Reg. Schol. *l.* 3. τὴν deest Dan. *ead.* ἀδύνατον ἐσομένην) Pro οὐ δυνήσεσθαι κομίζειν. Ae. Port. HUDS. *l.* 6. ἀνέντων) ἀφέντων Gr. ἀνέντων in marg. IDEM. *l.* 8. χειμῶνα) τὸν χειμῶνα Ar. IDEM. Τηρήσαντες & ab emendatore inter versus τας Reg. *ead.* τε) δὲ Ar. C. Cl. HUDS. Caff. *l.* 13. τῆς deest Ald. Flor. Baf. HUDS.

Pag. 44. *l.* 3. Θεογένους) Θεαγένους Marg. Ar. C. HUDS. Reg. *l.* 4. διέβαλλεν) διέβαλεν Ar. HUDS. *l.* 6. ὡρμημένους τὶ τοπλέον &c.) ὡρμημένους τοπλέον τὶ τῇ γνώμῃ Marg. Ὡρμημένους τὶ τὸ πλέον &c. C. Baf. Ὡρμ. τὶ τὸ πλέον τῆς γνώμης Ar. Cl. Τὶ redundare existimat Stephan. Vide Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 81. HUDS. Τὸ πλέον Caff. Gr. *l.* 8. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. HUDS. Reg. Caff. *ead.* διαμέλλειν) διαμέλειν Ar. Μέλλειν Marg. HUDS. Mox καιρὸν παρέντας Mf. Baf. *ead.* δοκεῖ) δοκῇ Gr. *l.* 10. Νικίαν τὸν Νικηράτου) τὸν Νικίαν Νικηρ. Gr. *ead.* στρατηγὸν ὄντα, ἀπεσήμαινεν) ἀπεσήμαινε, στρατηγὸν ὄντα C. HUDS. Dan. Sed ἀποσήμαινε. *l.* 12. εἰ ἄνδρες) εἰ οἱ ἄνδρες Gr. *ead.* πλεύσαντας) πλεύσαντες C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. & supra ας eadem manu.

Pag. 45. *l.* 2. πλέει) πλεῖ C. HUDS. Dan. & paulo ante εἰς τὸν Κλ. *ead.* ῥᾴδιόν γε αὐτῷ) ῥᾴδιον αὐτῷ C. HUDS. Dan. *l.* 4. ἥν τινα) ἥν τινα Caff. Gr. *l.* 7. ἀλλ') ἀλλὰ Gr. *l.* 9. ἐκέλευε) ἐκέλευεν Caff. *l.* 12. ὑπέφευγε) ἐξέφευγε Dan. *l.* 13. τόσῳ) τόσον Marg. C. HUDS. Dan.

Pag. 46. *l.* 1. ἔτι deest Reg. *l.* 4. Ἰμβρίους) Ἐμβρίους Dan. *l.* 5. ἔκ τε Αἴνου) ἐκ τῆς Αἴνου C. Aut abundat τε, aut addendum καὶ ante τοξότας. Ae. Port. HUDS. Ἐκ τῆς Αἴνου etiam Dan. *l.* 6. ταῦτα δὲ ἔχων &c.) Id est: ταύτην δὲ τὴν δύναμιν ἔχων, ἔφη αὐτὸς πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ

στρατιώτας ἐκπλεύσας, ἐντὸς &c. Vel, ταύτην δὲ τ. δ. ἔ. ἔφη πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις. Sic enim Ar. C. Flor. atque ita legisse videtur Valla. HUDS. Τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις etiam Reg. Caff. Dan. Gr. *l.* 8. ζῶντας deest Ar. HUDS. *ead.* αὐτοῦ) Scilicet, ἐν τῇ νήσῳ τῇ Σφακτηρίᾳ. Ae. Port. HUDS. *ead.* ἀποκτενεῖν) ἀποθανεῖν Valla. IDEM. *l.* 9. μὲν omittit Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. *l.* 10. ἐγίγνετο) ἐγένετο C. HUDS. *l.* 11. δυοῖν) δυεῖν C. IDEM. *l.* 13. χειρώσεσθαι) χειρώσασθαι & cum ſuperſcripta emendatione rec. manus σεσθαι Caſſ.

Pag. 47. *l.* 1. τε deeſt C. HUDS. Dan. *l.* 2. ἀναγωγὴν) ἀγωγὴν Caſſ. *l.* 3. διὰ τάχους) διατάχους Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Διὰ τάχος Dan. *l.* 5. τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ) Supra enim dixit: ἐπίπονος δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἡ φυλακή, σίτου τε ἀπορίᾳ καὶ ὕδατος &c. HUDS. *l.* 8. παρεῖχε) παρέσχε Marg. Ar. Cl. Gr. IDEM. Reg. Caſſ. *l.* 9. ἐπιτοπολὺ) ἐπὶ τὸ πολὺ Ar. Ἐπὶ πολὺ C. HUDS. Ἐπὶ τὸ πολὺ Caſſ. Ἐπὶ τοπολὺ Gr. *l.* 10. ἀεὶ) αἰεὶ Ald. Flor. HUDS. *l.* 11. μᾶλλον εἶναι) εἶναι μᾶλλον C. IDEM. Ἐνόμιζε μᾶλλον τοῦτο εἶναι Reg. *l.* 12. προσβάλλοντας) προσβαλόντας Ar. C. HUDS. *l.* 13. βλάπτειν) βάλλειν Marg. IDEM. *l.* 14. ὑπὸ) ἀπὸ Ar. HUDS. *ead.* δῆλα εἶναι) εἶναι δῆλα C. IDEM. Dan. Mox τοῦ δὲ αὐτοῦ στρ. Mſ. Baſ. τοῦ δ' αὐτῶν στρ. Gr.

Pag. 48. *l.* 2. ἂν deeſt Gr. *l.* 3. ἂν omittunt Cl. Gr. HUDS. Non omittit hic Gr. Γὰρ ἂν εἶναι Caſſ. *l.* 4. εἰ δ' αὖ ἐς) εἰ δ' οὖν ἐς Gr. HUDS. *l.* 6. πλεόνων) πλειόνων Ar. HUDS. *ead.* ἑαυτῶν) ἑαυτοῦ C. IDEM. *l.* 8. χρῆν) ἐχρῆν C. HUDS. *l.* 10. οὐχ ἥκιστα) οὐχήκιστα Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. *l.* 12. προσίσχοντας) προΐσχοντες Cl. Προσχόντες in marg. HUDS. Προΐσχοντας, & manu rec. inter verſus προσι Caſſ. *l.* 13. κατὰ μικρὸν) καταμικρὸν Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. κατὰ σμικρὸν Mſ. Baſ.

Pag. 49. *l.* 1. ἔλαθε) ἔλαθεν Caſſ. *l.* 4. ἐπ' ἀξιόχρεων) Supple δύναμιν. HUDS. *l.* 6. μεταπέμπων) Pro μεταπεμπόμενος. Ae. Port. HUDS. *l.* 10. ἐς τὸ deſunt Gr. *l.* 11. προκαλούμενοι) προκαλούμενον Reg. *l.* 13. ἐφ' ᾧ) ἐφῷ Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. & τηρήσωνται.

Pag. 50. *l.* 1. δὲ αὐτῶν, μίαν) δὲ αὖ μίαν Marg. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. *l.* 2. τῇ δ' ὑστεραίᾳ) τῇ δὲ ὑστ. Gr. *ead.* ἀνήγαγον) ἀνηγάγοντο Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. Mſ. Baſ. & ed. Baſ. Steph. 2. *l.* 4. τῆς νήσου) τὴν

νῆσον C. HUDS. *l.* 5. πρὸ τοῦ λιμένος) πρὸς τοῦ λιμ. Cl. Gr. Πρὸ τοῦ λ. Cl. in marg. HUDS. Πρὸς τοῦ λ. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 10. εἶχε) ἦρχε Dan. *l.* 11. ἔσχατον) τὸ ἔσχατον Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. *ead.* τὸ deeſt Gr. *l.* 13. ἔρυμα) Sic ex emend. pro ἔρημα Caſſ.

Pag. 51. *l.* 1. λίθων) λίθῳ Gr. HUDS. *ead.* ὃ deeſt C. HUDS. Dan. *l.* 2. καταλαμβάνοι) καταλαμβάνει Reg. Gr. ſed in hoc emendatum erat καταλαμβάνοι. *ead.* βεβαιοτέρα) βιαιοτέρα Ar. C. Cl. HUDS. Caſſ. In Reg. ita rec. manu inter verſus erat. *l.* 7. εἰς deeſt Dan. & mox ὁ ante ἄλλος. *l.* 9. ἀπέβαινον) ἐπέβαινον Ar. C. Ald. Baſ. Stephan. 1. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *ead.* ἑβδομήκοντα) ὀγδοήκοντα C. HUDS. Dan. *l.* 12. ἐλάσσους) ἐλάττους C. HUDS. *ead.* τούτων deeſt Ar. HUDS. *ead.* Μεσσηνίων) Μεσηνίων C. HUDS. *l.* 13. οἱ deeſt Caſſ. *l.* 14. δὲ) τε Ar. HUDS. *l.* 15. τε abeſt C. IDEM. Dan.

Pag. 52. *l.* 1. ἔστι) ἔστιν Caſſ. *ead.* μετεωρότατα) μετεωρότερα Dan. *l.* 2. ὀτιπλειστη) ὅτι πλείστη Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. Gr. Ἔτι & cum ſuperſcripta emendatione recentis manus ὅτι πλείστη Reg. *ead.* πολεμίοις) ἐναντίοις Dan. *l.* 3. κεκυκλωμένοις) κεκωλυμένοις Marg. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Κυκλουμένοις C. HUDS. Dan. Κεκωλυμένοις Reg. Caſſ. *ead.* ἔχωσι) Sic quoque Caſſ. Corrector recens ſuper ω ſcripſerat ου. Et in Gr. in textu ex ἔχωσι factum erat ἔχουσι. Ἔχουσι etiam Mſ. Baſ. *l.* 4. γίγνωνται) γίνονται Ar. HUDS. Γίνοιντο Reg. *l.* 7. κατὰ νώτου τε ἀεὶ) κατὰ νώτου τε καὶ ἀεὶ Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. *ead.* οἷόν τε ἦν) οἷόν τ' ἦν Gr. *l.* 11. ἐκράτουν) ἐκρότουν in textu & marg. Gr. & mox ἀναχωροῦσι. *l.* 12. τοιαύτη μὲν γνώμη) τοιαύτην μὲν γνώμην Ar. HUDS. *ead.* τότε πρῶτον) τό, τε πρῶτον malit Ae. Port. Τότε πρώτην Ar. IDEM.

Pag. 53. *l.* 5. ἐς) εἰς Caſſ. Dan. *l.* 6. νώτου) νωτον Gr. ſine accentu. *l.* 9. οὐκ ἀντεπήεσαν) οὐ κατεπήεσαν Gr. *l.* 10. ᾗ μάλιστα) οἱ μάλιστα Mſ. Baſ. *l.* 11. προσθέοντες) ἐπιθέοντες Marg. Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* οἱ deeſt Gr. HUDS. *l.* 12. τε deeſt C. IDEM. *l.* 13. προλαμβάνοντες) προσλαμβάνοντες Dan.

Pag. 54. *l.* 2. ἐδύναντο) ἠδύναντο Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Gr. *l.* 5. γνόντες αὐτοὺς) γνόντες δὲ αὐτοὺς Caſſ. *l.* 6. τῶ) In Caſſ. recens manus ἐν poſuerat ſuper τῷ,

Pag. 63. *l.* 2. μέχρις οὗ τὶ ξυμβῶσιν) μέχρι οὗτοι. ξυμβῶσιν Caſſ. Gr. *l.* 3. δ' οἱ) δὲ οἱ & pag. 65 lin. 8 δὲ ἄλλοι Gr. *l.* 4. ἐσβάλωσιν) ἐμβάλωσιν Ar. HUDS. Mſ. Baſ. Ἐσβάλλωσιν Caſſ. *l.* 6. Μεσσήνιοι) Μεσήνιοι Ar. C. & paulo infra Μεσηνίδος. HUDS. *ead.* ἐς non agnoſcunt Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 8. ἐλπίζόν τε) ἐλπίζον τότε Ar. C. HUDS. Ἐλπίζοντό τε Mſ. Baſ. Dan. *l.* 9. ὁμόφωνοι ὄντες deſunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. ἀμαθεῖς) ἀπαθεῖς Marg. HUDS. *ead.* τοῦ deeſt Caſſ. deinde inter verſus ſcriptum. *l.* 11. Εἱλώτων) Εἰλώτων Caſſ. & ſic plerumque.

Pag. 64. *l.* 1. ἔνδηλοι) ἔνδηλον legiſſe videtur Valla. HUDS. *l.* 5. περὶ Πύλον) περὶ τὴν Πύλον Reg. *l.* 7. Κορινθίαν) Κόρινθον Marg. Ar. C. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Dan. Κορινθίαν Mſ. Baſ. *l.* 9. ναυσὶ, διακοσίοις ἱππεῦσιν) ναυσὶν, ἱππεῦσι διακοσίοις Reg. *ead.* δὲ) δὴ Gr. *l.* 12. Χερσονήσου) Χεῤῥονήσου Ar. C. ita & paulo infra in libris excuſis. HUDS. Cap. ſeq. ubi Caſſ. Χερονήσου. Et ſic paſſim. *ead.* Ῥείτου) Ῥήτου Gr. *l.* 13. Σολύγιος λόφος) Σολύγειος λόφος Stephano Byzant. Σολύγης λόφος Polyaeno. HUDS. *l.* 14. ἐφ' ὃν) ἐφ' οὗ Caſſ. Ἐφ' ὧν Gr. *ead.* Δωριῆς) Δωριεῖς Ar. C. HUDS. Reg. Dan. *ead.* τοπάλαι) τὸ πάλαι Ar. C. HUDS. Caſſ. Gr. *l.* 15. Αἰολεῦσι) Αἰολεῦσιν Caſſ. & paulo poſt εἴκοσιν.

Pag. 65. *l.* 1. ἐστὶν deeſt Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον, ἡ μὲν κώμη. Totum hoc omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 4. προπυθόμενοι δὲ Κορίνθιοι) Κορίνθιοι δὲ πυθόμενοι C. Κορίνθιοι δὲ προπυθόμενοι Ar. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 5. ἐκ πλείονος poteſt etiam ad praecedens participium προπυθόμενοι referri. Steph. HUDS. *l.* 7. ἐν ante Ἀμπρακ. deeſt Dan. *l.* 11. αὐτῶν) αὑτῶν Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. *ead.* Κεγχρειᾷ) Κεγχρέαι Ptolemaeo & Stephano. Κεγχρεαὶ Straboni & Pauſaniae. HUDS. *l.* 12. Κρομμύωνα) Hic vicus a Strabone Κρομυὼν appellatur, a Plutarcho Κρομμυὼν, a Pauſania Κρωμυὼν, a Stephano Κρεμμύων. Vide Meurſii Theſeum p. 17, (cap. 6.) & Sylburgii notas in Pauſaniam p. 390. IDEM. Κρομμυῶνα Reg. & infra cap. 44. ubi etiam ita Gr. add. cap. 45. *ead.* κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS.

Pag. 66. *l.* 2. ξυνέβαλε) ξυνέβαλλεν Caſſ. *ead.* πρῶτα) πρῶτον Reg. Caſſ. *l.* 3. τῶν Ἀθηναίων εὐθὺς) τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων εὐθὺς Cl. HUDS. *ead.* πρὸ) πρὸς Ar. C.

Huds. *l.* 7. παρατεταγμένοι) παρατεταμένοι Ar. C. Idem. *l.* 8. ἐώσαντο) ἐσώσαντο Cl. Idem. *l.* 9. ὑπερχωρήσαντες) ὑποχωρήσαντες Gl. Gr. Idem. Reg. Caff. Steph. 2. *l.* 11. παιωνίσαντες) παιανίσαντες Ar. C. Huds. Mf. Baf. *ead.* ἐπήεσαν) ἐπέβησαν Marg. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. Idem. *l.* 12. πάλιν ἦν) ἦν πάλιν Ar. C. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. Idem. Caff. Gr. Dan. Πάλιν οὖν Reg. *l.* 13. ἐπιβοηθήσας) ἐπιβοήσας Caff. & mox εἰς τὴν θάλασσαν.

Pag. 67. *l.* 4. κέρας deest Ar. C. Huds. Dan. *l.* 6. Σολύγειαν) Σολύγειον Mf. Baf. *l.* 8. αἱ omittunt Ar. C. Idem. Dan. *l.* 9. ὠφέλιμοι) ὠφελόμενοι Reg. *ead.* ξυμμαχόμενοι) συμμαχόμενοι Gr. *l.* 11. οὐκέτι) οὐκ ἔτι C. itidemque paulo infra. Huds. *l.* 13. ἀπέθανον αὐτῶν) αὐτῶν ἀπέθανον Reg. Caff. Dan. Gr. Mf. Baf. *l.* 14. τούτῳ τῷ τρόπῳ) Haec non legiffe videtur Valla. Huds. *l.* 15. οὐδὲ) οὐ δὲ Ar. C. Ald. Flor. Baf. Idem.

Pag. 68. *l.* 1. πρὸς) ἐς Reg. *l.* 2. ὡς deest C. Huds. Gr. *ead.* ἐς) εἰς Caff. *l.* 3. ἀλλοτρίους omittunt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. Huds. Reg. Caff. Dan. *ead.* ἐσκύλευον) ἐσκύλευσαν Ar. Huds. *l.* 4. τροπαῖόν τε εὐθέως) τρόπαιόν τε εὐθὺς Gr. *ead.* δ' ἡμίσεσι) δὲ ἡμίσεσι Gr. *l.* 7. τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνείου) Numero multitudinis Straboni τὰ Ὄνεια ὄρη. Huds. *l.* 8. ὡς deest Ar. C. Idem. Dan. *l.* 10. αὐτοὺς omittit Gr. Huds. *l.* 12. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baf. Steph. 1. Idem. *l.* 14. δυεῖν Ar. C. Idem. *ead.* μὴ δυνάμενοι) οὐ δυνάμενοι Ar. C. Cl. Gr. Idem. Reg. Caff. Dan.

Pag. 69. *l.* 6. ἐς) ἐπὶ Ar. C. Huds. Dan. *ead.* Κρομμύωνα) Κρομμυῶνα Cl. Gr. paffim. Huds. Reg. vid. ad p. 65. *l.* 7. εἴκοσι) εἴκοσιν Caff. Sic mox Μεθώνη ἐστὶν Caff. Gr. & pag. 71 lin. 4 ἀποκτείνωσιν iidem. & contra pag. 70 lin. 5 ναυσὶ Gr. *l.* 8. τῇ δ' ὑστεραίᾳ) τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Ar. C. Huds. Gr. *l.* 10. Μεθώνην) De hac teftatur Strabo lib. 1, pag. 8. quod in quibufdam Thucydidis codicibus appellatur Μεθώνη, in aliis Μέθανα. Huds. *l.* 11. Τροιζῆνος) Τροίζηνος Ar. C. Ald. Flor. Baf. Huds. Reg. Dan. Gr. & a prima manu Caff. deinde emendatum Τροιζῆνος. *l.* 12. Χεῤῥονήσου) Χερονήσου Caff.

Pag. 70. *l.* 3. καθ' ὃν omittit Cl. Huds. & Caff. fed recens manus in marg. fcripferat. *l.* 7. Κερκυραίων) Κερκυρέων Gr. ut & paulo poft. *l.* 11. ξυνέβησαν) συνέβησαν Gr. *l.* 13. τὸν Ἀθηναίων) τῶν Ἀθηναίων Ar. Huds.

Pag. 81. *l.* 1. ταχέος) ταχέως Marg. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Gr. ſed adſcripta etiam altera lectione. *l.* 2. τετρακοσίους κατεστήσαντο) τριακοσίους κατέστησαν Ar. C. HUDS. Dan. & εἴς τε τά. *l.* 5. σφῶν) σφῶιν Reg. *l.* 6. τούτῳ) τοῦτο Reg. *l.* 7. αἰεὶ) ἀεὶ Ar. C. HUDS. Gr. *ead.* πράξειν) πρᾶξαι & deinde inter verſus πράξειν Reg. *l.* 8. τὰ deeſt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. παρὰ λόγον) παράλογον Cl. Gr. HUDS. Παραλόγον Gr. *ead.* παρεῖχε) παρεῖχεν Caſſ. *l.* 11. οἷα) οἷα Reg. *l.* 12. ὅ, τι) ὅτι Ar. C. HUDS. Gr. *l.* 13. τὸ deeſt Gr.

Pag. 82. *l.* 1. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις) τοῖς δὲ Ἀθην. Reg. Caſſ. Gr. *ead.* παραθαλάσσιον) παραθαλασσίαν Ar. C. HUDS. *l.* 5. Κορτύταν) Κοτύρταν Cl. Gr. IDEM. Reg. Caſſ. *ead.* Ἀφροδισίαν) Ἀφροδιτία apud Steph. περὶ πόλεων Thucydidem citantem. Vide Berkelii notas. HUDS. *l.* 6. ψιλῶν) δαψιλῶν Dan. *l.* 7. τε omitt. Cl. Gr. HUDS. Non omittit Gr. *l.* 8. τροπαῖόν τε) τρόπαιόν τε Gr. *l.* 10. τὴν Λιμηρὰν) Videſis Stephanum in voce Ἐπίδαυρος. HUDS. *l.* 11. Θυρέαν) Θυραίαν Cl. ut & alibi. IDEM. Reg. Caſſ. Mſ. Baſ. Ἐς Θύρεαν Dan. ſed alibi Θυρέαν. Cap. ſeq. Θύραιαν Caſſ. *l.* 12. Κυνουρίας) Κυνουργίας Ar. C. Flor. In Aldina Stephani editione Καιναργίας. Vide Berkelii notas ad vocem Θυρέα. Κυνοσουρίας in marg. Cl. HUDS. & Mſ. Baſ. in marg. Κυνουργίας Dan.

Pag. 83. *l.* 2. τὸν σεισμὸν) τῶν σεισμῶν Reg. Mſ. Baſ. *l.* 3. Εἰλώτων) Εἰλώτων Caſſ. & ſaepe alibi. *l.* 4. αἰεὶ ἕστασαν) ἑστᾶσιν αἰεὶ Marg. Ἀεὶ ἕστασι Ar. C. Ἑστᾶσι Cl. & Gr. in marg. HUDS. Ἀεὶ ἑστῶσι in textu Gr. Ἀεὶ etiam Dan. Αἰεὶ ἑστᾶσι, & in marg. manu vet. γρ. ἕστασαν Caſſ. Ἑστᾶσιν αἰεὶ Reg. *l.* 10. αὐτοῖς) τῆς Dan. *l.* 11. ξυνετείχιζε) ξυνετείχιζεν Gr. *ead.* ξυνεσελθεῖν) ξυνελθεῖν Ar. C. Flor. HUDS. Dan. & εἰς τό. *l.* 12. ἠθέλησεν) ἠθέλησαν Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 13. αὐτοὺς) αὐτὸς Marg. Αὐτοῖς Ar. C. atque ita ſcribendum eſſe coniiciebat Ae. Port. HUDS. Αὐτοῖς Reg. Caſſ. Gr. Paulo ante δεομένων δὲ τῶν Gr.

Pag. 84. *l.* 1. ἀξιόμαχοι) Ita recens emendatum in Reg. pro ἀξιόμαχον. *l.* 3. τε abeſt Dan. *l.* 7. Πατροκλέους) Παγτοκλέους Ar. C. Cl. HUDS. Dan. Πατοκλέους Reg. Gr. *l.* 9. καὶ τούτους μὲν οἱ) καὶ τούτους. Καὶ τούτους μὲν οἱ Dan. *l.* 12. Αἰγινήτας δὲ) Αἰγινήτας τε C. HUDS.

Pag. 85. *l.* 1. παρὰ τοὺς ἄλλους) Sic Mſ. Baſ. περὶ τοὺς

ἄλλους ed. Baſ. *l.* 3. Καμαριναίοις) καὶ Καμαριναίοις Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 4. Γελώοις) Ἀχελώοις Mſ. Baſ. *ead.* γίγνεται) γίνεται Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 5. Σικελιῶται) Hoc diſcrimen fecere Graeci inter ſe & indigenas gentes Siculos Sicanoſque & reliquos: hos ΣΙΚΕΛΟΥΣ, id eſt, ut Romani formarunt, SICULOS; ſe vero ipſos ΣΙΚΕΛΙΩΤΑΣ, id eſt, Romano ore, SICILIENSES vocantes. Hic vero Σικελιῶται promiſcue appellantur tam indigenae, quam advenae. Vide Cluverii Sicil. Ant. pag. 39. HUDS. *l.* 8. ἐπ' ἀμφότερα) ὑπ' ἀμφ. & mox ἕκαστοι ἐλασσοῦσθαι Reg. *l.* 10. Συρακούσιος) Συρακούσσιος Caſſ. & ſic fere ubique. *l.* 11. αὐτοὺς ἐς τὸ κοινὸν, τοιούτους) αὐτοὺς, ἐς τὸ κοινὸν τοιούτους &c. F. Port. Nam ἐς τὸ κοινὸν vel ad ſequentia poteſt referri, ita ut ſenſus ſit, πρὸς ἅπαντας τοὺς πρέσβεις ἀπὸ πασῶν τῶν τῆς Σικελίας πόλεων κοινῇ ἐκεῖσε πεμφθέντας &c. vel ad praecedentia, quaſi dictum eſſet, ἐς τὸ κοινὸν ἁπάντων τῶν Σικελῶν καὶ Σικελιωτῶν ἀγαθόν. HUDS. *ead.* δὴ) δὲ Gr.

Pag. 86. *l.* 1. καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν) καὶ περὶ τοῦ μὲν πολεμεῖν Ar. HUDS. *l.* 8. ἐν καιρῷ) Praepoſitionem omittunt Ar. C. IDEM. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 11. πρῶτον) πρότερον Ar. C. In margine πρῶτον habet C. HUDS. Πρότερον Dan. *l.* 12. δι' ἀντιλογιῶν) δι' ἀντιλογίαν Gr. HUDS. Mox idem διαλλαγῆναι, & in marg. καταλλαγῆναι.

Pag. 87. *l.* 1. περὶ τῶν ἰδίων) περὶ τὴν τῶν ἰδίων Gr. *l.* 9. αἰρομένων) αἰρουμένων legiſſe videtur Valla. HUDS. Αἰρομένων Reg. Gr. *l.* 10. αὖ τοὺς) αὐτοὺς Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Et ſic fuerat in Caſſ. ſed recens corrector fecerat αὖ τούς. *l.* 11. τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις) τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους Caſſ. In Gr. eraſa vetere ſcriptura factum erat ἐπικαλουμένοις. *l.* 12. ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι τοῖς) ἡμᾶς αὐτοὺς τελοῦσι τοῖς Dan. *l.* 13. προκοπτόντων ἐκείνοις, εἰκὸς, ὅταν) προσκοπτόντων, ἐκεῖνοι εἰκὸς ὅταν &c. Ar. C. HUDS. Ἐκεῖνοι etiam Dan.

Pag. 88. *l.* 1. πειράσεσθαι) πειράσασθαι, & inter verſus recenti manu πειράσεσθαι Caſſ. *l.* 2. τῇ ἑαυτῶν) Scilicet ἀρχῇ. HUDS. *l.* 5. προσλαμβάνειν) προλαμβάνειν Ar. C. IDEM. *l.* 11. Δωριεῖς) Δωριῆς Reg. Caſſ. *l.* 12. Ἰάδι) ἰδίᾳ C. HUDS. Mſ. Baſ. Gr. & hic in marg. Ἰάδι. *ead.* τοῖς deeſt Reg. *l.* 13. Diſtinctionem poſt ἑτέρου tollendam eſſe, cenſet F. Portus. Eam vero poſt πέφυκε reponendam ſuadet Ae. Port. atque ita in Cod. Bar. HUDS.

In Caff. & Gr. neque poft ἑτέρου, neque poft πέφυκε diftinctio eft. *ead.* ἐπίασιν) ἀπίασιν Dan.

Pag. 89. *l.* 2. οὐδέποτε σφίσι) οὐδεπώποτε σφίσι Ar. C. Cam. Gr. Cl. HUDS. Caff. *l.* 3. μᾶλλον cum προθύμως iungendum, ut fit μᾶλλον προθύμως, pro προθυμότερον. HUDS. *l.* 5. ξυγγνώμη) συγγνώμη, & cap. feq. συνδιασῶσαι Gr. *l.* 7. οὖσι) οὖσιν Gr. *ead.* διὰ παντὸς) διαπαντὸς Ar. Bar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Reg. Caff. *l.* 8. εἴκοντος) εἰκότος Dan. Gr. fed in hoc emendatum erat εἴκοντος. *l.* 9. γιγνώσκοντες) γινώσκοντες Reg. Caff. *l.* 10. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. Μήδε Bar. HUDS. Μήτε Gr. *ead.* πρεσβύτατον) πρεσβύτερον & fupra recenti manu πρεσβύτατον Reg. *l.* 11. ἅπαντας) ἅπαντα Marg. HUDS. *l.* 12. ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ) αὐτοῦ ἀπαλλαγὴ Reg. *l.* 13. αὐτῶν) αὑτῶν Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. *ead.* Ἀθηναῖοι) οἱ Ἀθηναῖοι Reg. *l.* 14. οὕτως οὐ πόλεμος) οὕτως ὁ πόλεμος C. Οὕτως οὐχ ὁ πόλεμος Ar. HUDS. Οὕτως ὁ πόλεμος Dan. Οὕτω οὐ πόλ. Gr.

Pag. 90. *l.* 1. διαφορὰ) διαφοραὶ Ar. C. HUDS. Διαφορᾷ Reg. *ead.* παύονται) παύσονται legiffe videtur Valla. HUDS. *l.* 7. ἢ δοκεῖτε &c.) Hic verborum fenfus: ἢ νομίζετε, εἴτῳ τὶ ἐστὶν ἀγαθὸν, ἢ εἴτῳ τὰ ἐναντία, οὐκ εἰρήνην μᾶλλον ἢ πόλεμον δύνασθαι ἑκάτερον ἀπαλλάττειν τῶν ἐναντίων (κακῶν) καὶ ἑκατέρῳ τὸ ἀγαθὸν ξυνδιασῶσαι. Ae. Port. HUDS. *l.* 8. ἢ εἴτῳ τὰ ἐναντία) ἢ τῷ τὰ ἐν. Gr. *l.* 10. καὶ λαμπρότητας) καὶ τὰς λαμπρότητας Cl. HUDS. Gr. *ead.* ἀκινδυνωτέρας) ἀκινδυνοτέρας Reg. Mf. Baf. *l.* 13. αὐτοῦ) αὑτοῦ Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. *l.* 14. καὶ εἴτις βεβαίως τὶ) καὶ εἴτι βεβαίως τὶς Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 91. *l.* 5. τοῖς) τοὺς Ar. C. HUDS. Τοῖς δὲ ἀντὶ Gr. *ead.* προσκαταλιπεῖν) προκαταλιπεῖν Gr. HUDS. *l.* 6. αὐτῶν) αὑτῶν Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. *l.* 7. διότι καὶ) ὅτι καὶ Reg. Διότι καὶ εὔελπις Caff. *l.* 8. ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον C. HUDS. Caff. Gr. Ὡσεπιπλεῖστον Reg. *l.* 9. τε) δὲ C. HUDS. *ead.* ὅμως καὶ) καὶ ὅμως καὶ Gr. *l.* 10. ἐξ ἴσου) ἐξίσου Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. & mox infra. HUDS. & utroque loco Reg. *ead.* προμηθείᾳ) προμηθίᾳ Caff. & ex emendatione, pro προμηθείᾳ, Gr. *l.* 14. κατ' ἀμφότερα) κατὰ ἀμφότερα Ar. C. HUDS. Reg. Dan. *ead.* τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώμης) Pro ἡμᾶς τοὺς ἐλλιπεῖς τῆς γνώμης. F. & Ae. Port. HUDS.

Pag. 92. *l.* 1. τις) τι Marg. C. Bar. Ald. Flor. Baf. HUDS. Ἑκαστ τι φῆθη μὲν Caff. *ead.* πράξειν) πρᾶξαι Dan. Mox ταῖς om. Mf. Baf. *l.* 2. εἰρχθῆναι) εἰρχθῆναι Reg. Gr. *l.* 3. ἀποπέμπωμεν) ἀποπέμπομεν Caff. *l.* 4. ἐς) εἰς Reg. Caff. Gr. *l.* 8. τὸν εὖ καὶ κακῶς) τὸν εὖ ἢ κακῶς Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. ἢν δὲ ἀπιστήσαντες, ἄλλοις) ἢν δ' ἀποστάντες ἀλλήλων, ἄλλους C. Ἢν δ' ἀποστήσαντες, ἀλλήλοις Ar. in margine, ἢν δ' ἀποστάντες ἀλλήλων, ἄλλοις. HUDS. Ἢν δὲ ἀπιστήσαντες ἀλλήλοις, ἄλλους Reg. Ἢν δ' ἀποστάντες ἀλλήλων ὕπακ. Dan. *l.* 11. διάφοροι) καὶ διαφοροὶ Ar. C. HUDS. Καὶ διάφοροι Dan. *l.* 12. γιγνώμεθα) γιγνόμεθα Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baf. IDEM. Reg. Caff. Gr.

Pag. 93. *l.* 1. ἀμυνόμενας) ἀμυνούμενος Bar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Caff. Gr. *ead.* αὐτῶν) αὑτῶν Reg. *l.* 3. μηδὲ) μὴ δὲ Reg. *ead.* φιλονεικῶν) φιλονεικιῶν legebat Valla HUDS. *l.* 5. ἡσσᾶσθαι) ἡττᾶσθαι Ar. C. Cam. Cl. Gr. IDEM. Reg. Caff. Dan. *l.* 6. ταυτό μοι) ταῦτά μοι Reg. *ead.* αὐτῶν deest Caff. *l.* 7. οὐδὲν) οὐδὲ Reg. *l.* 8. ἡσσᾶσθαι) ἡττᾶσθαι Ar. C. Cam. HUDS. Ἡσσᾶσθαι Mf. Baf. non ut Cam. Οἰκείων οἰκείους ἡττᾶσθαι, & mox συγγενῶν Gr. *ead.* τινὰ) τινὸς Cl. HUDS. *l.* 12. πάλιν) μᾶλλον Ar. in margine πάλιν. IDEM. *l.* 14. ἀθρόοι, ἢν σωφρονῶμεν) ἀθρόαι ἀεὶ, ἢν σωφρονῶμεν Ar. C. Cl. Ἀθρόοι αἰεὶ ἢν σωφρονῶμεν Ald. Flor. Baf. Ἀθρόοι ἀεὶ εἰ σωφρονοῦμεν Gr. HUDS. Cum Ar. C. Cl. consentit Dan. cum editis Reg. Αἰεὶ habet Gr. non ἀεί. Ἀθρόοι ἀεὶ ἢν σωφρονοῦμεν Caff.

Pag. 94. *l.* 1. καθ' ἑκάστους) καθεκάστους Reg. *ead.* κινδυνεύομεν) κινδυνεύσομεν C. HUDS. *l.* 2. οὐδέποτε) οὐδέπω τε Caff. *ead.* τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν C. HUDS. Caff. *l.* 3. ποιοῦντες) ποθοῦντες Dan. *l.* 4. δυοῖν) δυεῖν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 5. ἐς τὸ ἔπειτα) ἐς τοέπειτα Ald. Flor. Baf. HUDS. Gr. ἐστοέπειτα Reg.

Pag. 95. *l.* 2. μετὰ ταῦτα) μεταταῦτα Ar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Μεταταῦτα ἀπῆλθον ἐκ Σικ. Cl. IDEM. Μεταταῦτα Reg. Caff. *l.* 5. ἐν Σικελίᾳ) ἐν τῇ Σικελίᾳ Ar. HUDS. Dan. *l.* 7. τῇ παρούσῃ) τῇ τε παρούσῃ Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Caff. Dan. *l.* 9. ἀπορώτερα) ἀπορώτατα Marg. Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. παρὰ λόγον) παραλόγως Ar. C. HUDS. Dan. Παραλόγον Caff. Gr. *l.* 14. πιεζόμενοι ὑπό τε Ἀθ. &c.) ὑπό τε Ἀθ. τῷ πολέμῳ ἀεὶ πιεζόμενοι, κατὰ &c. Cl. HUDS. *l.* 15. ἐσ-

βαλλόντων) ἐσβαλόντων Marg. Cam. Ἐσβαλλόντων Cl. Gr. Ἐσβαλλόντων malit Ae. Port. Ἐμβαλλόντων Ar. Ἐμβάντων C. HUDS. Ἐσβαλλόντων Reg. Caff. ἐμβαλόντων Baf.

Pag. 96. *l.* 1. φυγάδων τῶν) Scilicet ὁρμωμένων. *l.* 3. λόγους) λόγῳ Reg. *l.* 7. δήμου) Μήδου Reg. *l.* 14. ἦν δὲ σταδίων &c.) Id eſt: τὰ δὲ μακρὰ τείχη ἦν σταδίων μ. ὁ. ά. τ. π. ἐ. τ. N. τ. λ. αὐτῶν. Vel, ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτὼ διάστημα ἀπὸ τῆς. &c. Ae. Port. HUDS.

Pag. 97. *l.* 2. αὐτοὶ μόνοι) μόνοι αὐτοὶ Reg. *l.* 4. προσχωρήσειν) παραχωρήσειν Reg. *l.* 6. καὶ τῶν λόγων abſunt a Dan. *l.* 8. Μινώαν) Μινῴαν Ald. Flor. HUDS. Μίνωαν Reg. Caff. Gr. *ead.* Μεγαρέων) Μεγάρων, & cum emendatione ſuperſcripta Μεγαρέων Gr. *l.* 10. ἐπλίνθευον) ἐπλινθεύοντο Ar. C. HUDS. Caff. Dan. *l.* 11. τοῦ ante Δημοσθ. omittit Gr. HUDS. *ead.* Πλαταιῆς) Πλαταιεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. IDEM. Gr. Dan. *l.* 12. ἕτεροι περίπολοι) ἕτεροι πολλοὶ Gr. HUDS. *l.* 13. Ἐνυάλιον) Ἐνάλιον Dan.

Pag. 98. *l.* 2. ἀκάτιον ἀμφηρικὸν) Vide Bayſium de re navali p. 91 ed. Frob. an. 1541. HUDS. *l.* 4. εἰώθεσαν) ἐνέθεσαν Ar. C. Ald. Flor. Baf. IDEM. Ἀνέθησαν Dan. Ἀνέθεσαν Baf. non ἐνεθ. *l.* 5. τὴν deeſt Reg. *l.* 7. τὰς omittit Gr. HUDS. & Mſ. Baf. *l.* 8. Μινώας) Μινῴας Ald. Flor. Baf. IDEM. *ead.* ἀφανὴς) ἀφανεῖς Caff. *l.* 9. εἴη ἡ φυλακὴ) ἤδη φυλακὴ Gr. *l.* 10. ἦν ἤδη) ἤδη ἦν Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. Dan. Ἤδη om. Mſ. Baf. *l.* 11. ὡς redundare exiſtimat Ae. Port. HUDS. *l.* 13. ξυγκλεισθῆναι) ξυγκληθῆναι Caff.

Pag. 99. *l.* 1. προσθεῖναι) Sic apud Herodotum προσθεῖναι τὰς θύρας, ſcilicet ἀποκλείειν. HUDS. *ead.* αὐτοὶ) αὐτοῖς Marg. Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. IDEM. Reg. Caff. Dan. *l.* 2. Μεγαρεῖς) Μεγαρῆς Reg. *ead.* κατὰ πύλας) κατὰ τὰς πύλας Ar. C. Cl. HUDS. Caff. Dan. *l.* 3. κτείνουσι) ἀποκτείνουσι C. HUDS. *l.* 4. Πλαταιῆς) Πλαταιεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. itidemque paulo infra. IDEM. Dan. Gr. *ead.* τροπαῖόν ἐστι) τρόπαιόν ἐστι Gr. Τροπαῖον ἔστιν Caff. *l.* 8. ὁπλίταις deeſt Reg. *ead.* βεβαίους) βεβαίως Reg. *l.* 9. αἰεὶ) ἀεὶ Ar. C. HUDS. Caff. Gr. Dan. a quo etiam abeſt articulus ὁ. *l.* 10. χωρεῖ) ἐχώρει Marg. Ar. C. Cl. HUDS. Dan. *l.* 12. ἐς) εἰς. Dan.

Pag. 100. *l.* 5. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. *l.* 9. ἔφασαν) ἔφθασαν Dan. *l.* 13. ἀλείψεσθαι) ἀλείψασθαι Dan.

Pag. 101. *l.* 2. ἱππεῖς) ἱππῆς Reg. *ead.* οἱ omittunt Ar.

C. Cl. Huds. Dan. *l.* 3. ἀληλιμμένων) ἀληλιμένων Gr. *ead.* καὶ ὄντων ἤδη περὶ τὰς πύλας) καὶ ἤδη ὄντων ἐπὶ τὰς πύλας C. Huds. Ἤδη ὄντων etiam Reg. *l.* 6. οὔτε ἐπεξιέναι) οὐκ ἔτι ἐπεξ. Gr. *l.* 8. φανερὸν) φανερὰν Ar. C. Huds. *l.* 9. οὐδὲν ὅτι) οὐδὲ ὅτι Gr. Idem. Mſ. Baſ. Reg. Etiam εἴσασι Gr. *l.* 10. ἀλλ' ὡς) ἀλλὰ ὡς Ar. C. Huds. Caſſ. Dan. *l.* 11. περὶ) παρὰ, & ex emendatione recentis manus περὶ Reg.

Pag. 102. *l.* 1. τὴν πόλιν βίᾳ οὐχ οἷοί τε ἔσονται λαβεῖν) τὴν πόλιν οὐχ οἷοί τε ἔσονται βίᾳ λαβεῖν Reg. *l.* 3. καὶ τὰ Μέγαρα) καὶ κατὰ Μέγαρα C. Huds. Dan. *l.* 5. λιθουργοὶ) πλινθουργοὶ legiſſe videtur Valla. Huds. Sic Marg. *ead.* τἆλλα) τὰ ἄλλα Ar. Huds. *l.* 6. δ' ἀπὸ τοῦ) δὲ ἀπὸ τοῦ Reg. *ead.* καὶ διοικοδομήσαντες) καὶ οἰκοδομήσαντες Gr. Huds. *l.* 9. τε deeſt Ar. Idem. Dan. *l.* 11. εἴπη) εἴποι Reg. εἰ πη Caſſ. *ead.* προαστείου) προαστίου Caſſ. & paulo ante. *l.* 12. αὗται) αὐταὶ Cl. Ar. C. Huds. Caſſ. *l.* 13. τῇ δ' ὑστεραίᾳ) τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Reg. Caſſ. Gr. *l.* 14. περὶ δείλην &c.) περὶ δείλην τὸ τεῖχος, ὅσον οὐκ ἀποτ. Ar. Παρὰ δείλην τὸ τεῖχος, ὅσον οὐκ ἀποτ. C. Περὶ δείλην τοῦ τείχους τοσοῦτον, ὅσον οὐκ ἀποτ. Ald. Baſ. Παρὰ δείλην τοῦ τείχους τοσοῦτον, ὅσον οὐκ &c. Flor. Huds. Παρὰ δείλην etiam Dan. Ὅσον οὐκ Caſſ. Ὅσον οὐκ Reg. Ὅσόν οὐκ Gr. Cetera ut in textu.

Pag. 103. *l.* 1. ἐφ' ἡμέραν) ἐφημέραν Ar. Ald. Flor. Baſ. Huds. *l.* 3. ἐπιβοηθήσειν) ἐπιβοηθεῖν Gr. Idem. *l.* 5. ἀργυρίῳ) ἀργύριον Dan. *ead.* παραδόντας) παραδόντες Reg. Gr. ſed in hoc emendatum erat. *l.* 7. βούλωνται) Sic Mſ. Baſ. βούλονται ed. Baſ. *l.* 9. τῶν omittit Cl. Huds. *l.* 13. ἐπὶ Θρᾴκης) καὶ ἐπὶ Θρᾴκης Ar. C. Idem. *ead.* στρατιὰν παρασκευαζόμενος) στρατείαν παρασκευαζομένους malit Ae. Port. ut infra cap. 74. Idem.

Pag. 104. *l.* 2. Πελοποννησίοις) Πελλοποννησίοις Gr. *l.* 3. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. *ead.* στρατιᾷ) Forſan πανστρατιᾷ, ut infra. Ae. Portus. Idem. *l.* 4. Τριποδίσκου) Τριποδίσκον Marg. Cl. Gr. Idem. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Τὸ Τριποδίσκον Gr. *l.* 5. Γερανείᾳ) Γερανίᾳ Caſſ. *l.* 7. Σικυωνίων δὲ &c.) καὶ Σικιωνίων ἑξακοσίους τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ Ar. Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους omittit C. & καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ legit. Μεθ' ἑαυτοῦ Cl. Huds. Reg. & Caſſ. Cum Cod. C. conſentit Dan. *l.* 10. ἔτυχε) ἐτύγχανε Cl. Huds. *l.* 11. ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ

στρατοῦ absunt a Reg. *l.* 12. Μεγαρέων) Μεγάρων Gr.

Pag. 105. *l.* 5. ἐσαγαγὼν) εἰσαγαγὼν Ar. HUDS. *l.* 6. ἐπίθηταί) ἐπιθῆται & paulo post ἀπολεῖται Caff. *l.* 7. καθ' αὐτὴν) καθ' ἑαυτὴν Cl. HUDS. *l.* 9. ἀμφοτέροις) Id est: ἀμφοτέρᾳ τῇ τῶν Μεγαρέων στάσει. Sic & supra articulus diversi generis iungitur cum στάσει, Atticorum more. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dialect. Att. p. 131: IDEM. *l.* 11. οὔτω) οὕτως Caff. *l.* 12. προσχωρῆσαι) προχωρῆσαι Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 106. *l.* 2. πέμψαι) Scilicet ἄγγελον. Infra enim dicitur, ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν ὁ ἄγγελος. Ae. Port. HUDS. *ead.* Μέγαρα) Μεγάρεα Dan. *l.* 4. Πλαταιᾶσιν) Πλατιεῦσιν Ar. Deest C. HUDS. & Dan. *l.* 6. διακοσίους καὶ) διακοσίους δὲ καὶ Gr. *l.* 8. ἔλασσον) Ita C. HUDS. *l.* 11. ἱππεῖς) ἱππῆς Reg. Caff. *l.* 13. οὐδεμία) μηδεμία Cl. HUDS. Gr. & πρὸ τοῦ. *ead.* πω omittunt Ar. C. HUDS.

Pag. 107. *l.* 2. ἐπιπολὺ) Scilicet, διάστημα χρόνου. Ἐπὶ πολὺ Marg. C. HUDS. *l.* 4. προσελάσαντες οἱ Ἀθηναῖοι &c.) προσελάσαντας, οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποκτείναντες, ἐσκύλευσαν legendum censet Ae. Port. IDEM. *l.* 11. Μετὰ δὲ τοῦτο) μετὰ τοῦτο δὲ Gr. *l.* 14. ἡσύχαζον om. Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 108. *l.* 1. καλῶς δὲ) καὶ ὡς δὲ Dan. *l.* 3. μηδὲ) μὴ δὲ Ar. C. HUDS. Reg. *ead.* ἐπειδή γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν, totum hoc omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 5. δικαίως ἂν τὴν νίκην τίθεσθαι) τὴν νίκην δικαίως ἂν τίθεσθαι Ar. C. Τίθεσθαι pro προστίθεσθαι. HUDS. Sic quoque Mſ. Baſ. Reg. Caff. Dan. Gr. & hic ἀκονιτί. *l.* 7. οὐκ ἂν desunt C. HUDS. Dan. *l.* 10. ἀμαχητὶ) ἀμαχεὶ Cl. HUDS. Caff. *l.* 12. Μεγαρῆς) Μεγαρεῖς Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS. ubi ita etiam Dan. Mox οἱ ante Ἀθ. om. Mſ. Baſ. *ead.* παρὰ) περὶ Ar. C. HUDS. Mſ. Baſ. Dan. *l.* 13. μακρὰ) μικρὰ Reg.

Pag. 109. *l.* 3. προεκεχωρήκει) προκεχωρήκει Dan. *ead.* αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. *l.* 4. βελτίστῳ) πλείστῳ Reg. *l.* 10. περ ὡρμήθησαν) περιορμήθησαν Dan. *l.* 13. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Ar. C. HUDS.

Pag. 110. *l.* 2. τοὺς deest Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. *l.* 3. ξυμμάχων) συμμάχων Reg. sic cap. 67, τῶν ἄλλων συμμάχων Reg. cap. 75, συναγείραντες; cap. 77, στρατὸν συλλέξας, & τὴν Ἀθηναίων συμμαχίαν; cap. 81, τῶν ταύτῃ συμμάχων Gr. & cap. 86, οὐχ ἵνα συμμάχους ὑμᾶς Caff. *l.* 5. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. HUDS. Caff. *l.* 9.

ὑπεξῆλθον) ἐξῆλθον Cl. HUDS. *l.* 10. κατάγουσι) κατάγουσιν Caff. *l.* 11. ὁρκώσαντες) ὁρκίσαντες Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 15. τοὺς deest Reg.

Pag. 111. *l.* 3. ἔκτειναν) ἔκτεινον Mſ. Baſ. *ead.* ταμάλιστα) τὰ μάλιστα Ar. C. ita edidit Ae. Portus. HUDS. *l.* 4. ὑπ' ἐλαχίστων νεμομένη) ὑπ' ἐλαχίστων γενομένων Marg. Ὑπ' ἐλαχίστων γενομένη Cl. Gr. IDEM. Sic quoque Mſ. Baſ. Reg. & Caff. νεμομένη recenti manu inter verſus ſcriptum habet Reg. *l.* 5. ξυνέμεινε) συνέμεινεν Caff. Gr. *l.* 7. κατασκευάζεσθαι) παρασκευάζεσθαι C. HUDS. *l.* 9. Δημόδοκος) Δημόδοτος Marg. Δημόδηκος Ar. IDEM. *l.* 10. δέκα ναυσὶν) Pro ξὺν δέκα ναυσὶν &c. ut infra πορευόμενος ἑπτακοσίοις &c. pro ξὺν ἑπτακοσίοις. & ſaepe ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ pro ξὺν στρατῷ. Vide Stephani Append. ad Script. al. de Dial. Att. p. 96. IDEM. *l.* 11. ἐσεπεπλεύκει) ἐπεπλεύκει Mſ. Baſ. *l.* 12. τὰ Ἄναια) Ἀναία in ſingulari apud Steph. περὶ πόλεων. ubi obſervat Berkelius, verba haec ita conſtituenda eſſe, ut ex iis ſenſum elicias: μὴ ὥσπερ τὰ ἐν Ἀναίᾳ ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται. Vallamque haec ita tranſtuliſſe, quaſi Ἀναία in Samo eſſet ſita, cum debuiſſet vertere *apud* vel *iuxta Samum.* Vide Berkelium ad Steph. in voce Ἀναία.

Pag. 112. *l.* 7. ὁρμίσας) ὁρμήσας Cl. HUDS. Caff. Gr. *l.* 8. Κάλληκα) Κάλυκα Ar. C. Vide Annott. IDEM. *l.* 9. καὶ omittunt Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 13. Δημοσθένης Ἀθηναίων) Δημοσθένης ὁ τῶν Ἀθηναίων Marg. Cam. HUDS.

Pag. 113. *l.* 2. πόλεσιν) πόλεσι Gr. Mox ἐπράττετο Mſ. Baſ. *l.* 3. μεταστῆσαι τὸν κόσμον) μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν Gr. HUDS. *l.* 4. Πτοιοδώρου) Ποιοδώρου Gr. Πτιοδώρου Dan. *l.* 5. φυγάδος ἐκ Θηβῶν) φυγάδος καὶ ἐκ Θ. Mſ. Baſ. *ead.* ἐσηγουμενοῦ) εἰσηγουμένου Reg. *l.* 6. παρεσκευάσθη· Σίφας) παρεσκευάσθη τι. Σίφας Dan. *ead.* παραδώσειν) προδώσειν Cl. HUDS. Caff. *l.* 7. αἱ δὲ Σίφαι) Σίφαι, ἐπίνειον της Θεσπιακῆς. Steph. Byzant. HUDS. *l.* 9. Μινύειον) Μινύιον Caff. *ead.* Βοιώτειον) Βοιώτιον Caff. Gr. *l.* 11. ταμάλιστα) τὰ μάλιστα Ar. C. ita edidit Ae. Port. HUDS. *l.* 13. Φανότιδι) Ita libri ad unum omnes: alias ſuſpicarer eſſe legendum Φαινοτεῖ. Infra enim haec urbs Φαινοτεὺς dicitur: quod & teſtatur Stephanus περὶ πόλεων, auctorem hunc noſtrum citans. IDEM. Φανώτιδι Caff. Reg. *l.* 14. καὶ Φωκέων) Supple αὐτῆς τῆς Χαιρωνείας, ita ut ſen-

ſus ſit, καὶ Φωκέων τινὲς ἐν αὐτῇ μετὰ τῶν Βοιωτίων οἰκητόρων ᾤκουν. Ae. Port. HUDS.

Pag. 114. *l.* 4. ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα &c.) Id eſt: ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἴοιεν (βοηθοῖεν) ἕκαστοι, ταύτῃ τῇ ἀνελπίστῳ τῶν πολεμίων πείρᾳ κινηθέντες καὶ ἐκπλαγέντες. HUDS. 'Αλλὰ ἐπὶ Gr. *ead.* ἕκαστοι) ἕκαστος Gr. HUDS. *l.* 5. κινούμενοι) κινούμενα Caſſ. *l.* 7. τὶ om. Mſ. Baſ. *l.* 9. διὰ βραχέος) διαβραχέως Ar. Ald. Flor. Baſ. Stephan. 1. HUDS. *ead.* μενεῖν) μένειν Reg. Dan. Gr. *l.* 11. τοῖς δὲ) τῆς δὲ Dan. *l.* 13. ἐπιβουλὴ) ἐπιβολὴ & ſupra rec. manu ἐπιβουλὴ Caſſ.

Pag. 115. *l* 1. στρατεύειν) στρατεύσειν Mſ. Baſ. *l.* 5. Σίφας) Σέφας & mox ἔδει ταῦτα ἅμα Reg. *l.* 7. δὲ) δὴ Marg. HUDS. *l.* 10. ἐκείνῃ) ἐκείνου Ar. 'Εκείνων C. IDEM. 'Εκείνου Dan. *ead.* Σαλύνθιον) Σαλύνθειον Reg. *l.* 11. 'Αγραίους) 'Αγραοὺς Gr. HUDS. Reg. *l.* 12. ὡς deeſt Reg.

Pag. 116. *l.* 1. ἐν Τραχῖνι) ἐν Τραχινίαις III, 92. Utroque in loco ἐν Τραχινίᾳ reponendum cenſet Ae. Portus. HUDS. *l.* 3. ἀξιοῦντος) καὶ ἀξιοῦντος Ar. C. IDEM. Dan. Mox ἑαυτόν τε καὶ Mſ. Baſ. *l.* 4. Μελιτίαν) Lege Μελίταιαν ex aliorum auctorum conſenſu. Palmerius. Verum Polybio, Diodoro & Dicaearcho Μελίτια dicitur: atque etiam Μελίτεια ſcribi, clare indicat Stephanus περὶ πόλεων, quem vide pag. 548 ed. Berkel. HUDS. *ead.* Πάναιρος) Πάραιρος Reg. *l.* 6. δὴ omitt. Mſ. Baſ. *l.* 7. Λαρίσσης) Λαρίσης Caſſ. *ead.* Νικονίδας) Λικονίδας Gr. *l.* 11. καθεστήκει) καθειστήκει Reg. *l.* 13. εὔνουν) In edit. Hudſon. male εὐνοῦν.

Pag. 117. *l.* 1. προῆλθεν) προῆλθον Stephan. 1. HUDS. *ead.* ἀπαντήσαντες deeſt Reg. *l.* 4. πορευόμενον) Pro πορευομένου poſitum cenſet Ae. Port. HUDS. *l.* 9. ἀλλήλων γῇ μὴ χρῆσθαι) ἀλλήλων γνώμῃ χρῆσθαι. Gr. IDEM. *l.* 13. πρίν τι) πλήν τι Dan. Gr. Mſ. Baſ. *ead.* ξυστῆναι) ξυνστῆναι Caſſ.

Pag. 118. *l.* 1. ἀφώρμησεν) ἀφώρμηκεν Marg. Camer. HUDS. *l.* 3. Φάκιον) Φάσκιον Marg. Ar. C. Φάκιον legebat Stephanus περὶ πόλεων. IDEM. *ead.* Περαιβίαν) Παρεβίαν Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 4. ἤδη μὲν τῶν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ) ἤδη οἱ μὲν Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 5. Περαιβοὶ) Παῤῥαιβοὶ Straboni & Stephano. Περαιβοὶ Homero Il. β, verſ. 749. HUDS. Παρεβοὶ Dan. *l.* 6. αὐτὸν omittunt Ar. C. Cl. Gr.

Ald. Flor. Baf. Huds. Reg. Caff. Dan. Paulo ante αὐτὸν ὑπήκοοι Caff. *ead.* Δῖον) Δίον Gr. *l.* 10. διέδραμε) διέδραμεν Caff. Gr. *l.* 11. ἐς deeft Ar. Ald. Baf. Huds. At legitur in Mf. Baf. *l.* 12. εὐτύχει) ηὐτύχει Reg. *l.* 13. Ἀθηναίων deeft Mf. Baf.

Pag. 119. *l.* 5. Ἀρῥιβαῖον) Ἀρῥίβαιον Ar. C. infra tamen Ἀρῥιβαῖον. Huds. Sic & Caff. *ead.* τὸν) τῶν C. Huds. *ead.* Λυγκηστῶν) Λυγκιστῶν Caff. *l.* 7. ἢ τῶν) καὶ τῶν Ar. Huds. *ead.* ἐν τῷ παρόντι omittit Gr. Idem. *l.* 10. οὐχ ἥκιστα) οὐχήκιστα Ar. C. Ald. Flor. Baf. Idem. *ead.* ἀποστρέψαι) ἀποτρέψαι Ald. Flor. Baf. Ἀποτρέψειν Ar. C. Idem. Dan. Ἀποτρέψαι Caff. ἀποστρέψαι Mf. Baf. *l.* 11. εἰ ἀντιπαραλυποῖεν) εἰ ἄν τι παραλυποῖεν Ar. C. Huds. Gr. *l.* 13. τῇ omittunt Ar. C. Cl. Gr. Huds. Mf. Baf. Reg. Caff. Dan.

Pag. 120. *l.* 2. πρὸς τὰ παρόντα) Id eft: διὰ τὰ παρόντα, διὰ τὴν ἐν τῷ παρόντι κακοπραγίαν. Ae. Port. Huds. *l.* 3. καὶ τόδε ἔπραξαν) καὶ τάδε ἔπρ. Cl. Idem. Reg. *l.* 4. πλῆθος) Magnam fervorum multitudinem apud Lacedaemonios exftitiffe, vel hinc conftat, quod Plutarchus fcribit, Aetolos Laconicam incurfantes, quinquaginta millia Helotarum abduxiffe. Eofque etiam infidiari nunquam deftitiffe, praecipue in cafibus adverfis, auctor Ariftoteles Politic. l. 2. Huds. *ead.* αἰεὶ γὰρ &c.) Hoc eft: αἰεὶ γὰρ οἱ Λακεδ. τὰ πολλὰ καθεστήκεισαν περὶ τῆς φυλακῆς μάλιστα τῶν Εἱλώτων. Ae. Port. Ἀεὶ Ar. C. Idem. Caff. Dan. *l.* 5. τὰ πολλὰ) ταπολλὰ Ald. Flor. Baf. Τὰ omittunt Ar. C. Huds. *l.* 6. καθεστήκει) καθειστήκει Reg. *ead.* προεῖπον, αὐτῶν ὅσοι) προεῖπον αὐτοῖς ὅσοι Marg. Cam. Huds. *l.* 11. ἐς δισχιλίους) ἐς χιλίους C. Idem. *l.* 12. ἐστεφανώσαντο) Vix aliud quidquam occurrit de forma manumittendi apud Lacedaemonios: utpote quae non videtur in exquifitis aliquibus folemnibus fita fuiffe, in illa fori fimplicitate, quae apud eos obtinuit. Idem.

Pag. 121. *l.* 2. αὐτῶν) ἐξ αὐτῶν Marg. Cam. Huds. αὐτῶν, ἐξέπεμψαν Mf. Baf. non ut Camer. & Hudf. *ead.* ἑπτακοσίους) De numero a Thucydide diffentit Diodorus l. 12. mille enim eos fuiffe fcribit, & arceffitos a Brafida ex Thracia. Idem. *l.* 4. ἐξήγαγεν) ἐξήγαγε Reg. *ead.* Βρασίδαν) τὸν Βρασίδαν Cl. Huds. *l.* 6. Προυθυμήθησαν) Προυθύμησαν Ar. C. Ald. Flor. Baf. Huds. Caff. Dan. *ead.* Χαλκιδῆς) Χαλκιδεῖς Ar. C. Huds. Caff. Gr. Dan. Mox

τε abest a Baf. *l.* 9. τό, τε) τότε Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. & Gr. fere ubique. *l.* 10. τὰ πολλὰ) ταπολλὰ Ald. Flor. Baf. HUDS. *l.* 14. χρόνον) χρόνῳ Reg. Caff. Gr.

Pag. 122. *l.* 1. τὰ) τὸν Marg. Cl. Flor. Baf. HUDS. Caff. Τὰ, non τὸν, habet Mf. & ed. Baf. *l.* 10. ξυμμάχων φυλακὴν) ξυμμάχων καὶ φυλακὴν Mf. Baf. *l.* 12. Ἀῤῥιβαῖον) Ἀῤῥίβαιον Gr. fic paulo poft, ut & Ἀῤῥίβαιος. *l.* 13. Μακεδόνων βασιλέα) βασιλέα Μακεδόνων Mf. Baf. ex emend.

Pag. 123. *l.* 2. τῆς) τοῦ Marg. Ar. C. HUDS. Mf. Baf. Reg. Gr. Dan. *ead.* λόγοις ἔφη) ἔφη λόγοις Reg. *l.* 4. καὶ γάρ τι) καὶ γάρ τοι Reg. *l.* 5. καὶ redundare videtur, ut mox ante εἰρήκεσαν. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. pag. 34. HUDS. *l.* 7. ὑπεξελθεῖν) ὑπεξελεῖν Cl. Gr. Ar. C. Ὑπεξελθεῖν Cl. in Marg. IDEM. Ὑπεξελεῖν etiam Mf. Baf. Reg. & Caff. fed hic uterque inter verfus manu rec. adfcriptum habet ὑπεξελθεῖν. *l.* 8. ἐς) εἰς Reg. *l.* 11. ποιήσοι) ποιῆσαι Dan. *l.* 14. διαφορῶν omittunt Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 124. *l.* 1. ἂν omitt. Mf. Baf. *l.* 3. ξυγγίγνεται) συγγίνεται Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. Sed ξυγγίνεται Mf. & ed. Baf. non συγγίν. ut Hudfon. *l.* 5. μετὰ τοῦτο) μετατοῦτο Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Paulo ante Περδίκκα δὲ Mf. Baf. *l.* 7. δὲ deeft Ar. C. HUDS. *l.* 8. τὴν Ἀνδρίων) τῶν Ἀνδρίων Gr. IDEM. τὴν ἀνδρῶν Mf. Baf. *l.* 9. ὀλίγον) ὀλίγῳ Cl. HUDS. *l.* 10. κατ' ἀλλήλους) κατ' ἀλλήλων Ar. C. IDEM. *l.* 12. ἔτι ἔξω ὄντος) ἔξω ὄντος ἔτι C. IDEM. Dan. *l.* 14. ἐπὶ) ἐς Reg.

Pag. 125. *l.* 1. ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος) Haec verba ancipitis funt & ambigui fenfus: quae ita explicat Aelianus lib. 12, c. 50 Variae Hift. quafi dicere voluerit Thucydides, dicendi imperitos fuiffe Spartanos, ac Brafidam fuiffe ut inter Spartanos facundum. Vide Valefii Notas in Excerpta Polybii p. 18, Kuhnii Notas in Aelianum pag. 623, & Cragium de Repub. Laced. p. 167. HUDS. *l.* 8. διὰ τάχους) διατάχους Ald. Flor. Baf. Steph. 1. IDEM. Reg. Caff. *l.* 12. ἀποκλείσει) ἀποκλήσει Gr. HUDS. Reg. Caff. *l.* 13. γὰρ omittunt Ar. C. HUDS.

Pag. 126. *l.* 1. ἀνεῤῥίψαμεν) ἀπεῤῥίψαμεν Marg. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. Ἀνεῤῥίψαμεν Cl. in marg. HUDS. Ἀπεῤῥίψαμεν Reg. *l.* 3. εἰ deeft Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* τε non agnofcit C. IDEM. *l.* 6. ἐπίω) Videtur Valla ἐθίζω

legisse, pro ἐπίω. HUDS. Est ex annotatione H. Stephani. *ead.* καὶ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Dan. *l.* 9. ἐδέξασθε) δέξεσθε Reg. Gr. Mss. Bas. *ead.* οὐχ ἕξω) οὐκ ἔχω Cass. *l.* 12. ἀφῖχθαι) ἀφῖγμαι Dan. *ead.* τῇδ' ἣν νῦν ἐγὼ ἔχω) τῇδ' ἣν ἔχω C. Τῇδ' ἣν ἐγὼ ἔχω Gr. HUDS. *l.* 13. Ἀθηναῖοι) οἱ Ἀθηναῖοι Gr. IDEM.

Pag. 127. *l.* 1. ὑμᾶς) ἡμᾶς Cass. *l.* 8. ὑπὸ Ἀθηναίων) ὑπ' Ἀθηναίων Gr. *l.* 9. τε deest Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 13. ἀσαφῆ) ἀσφαλῆ Marg. Bar. Ald. Flor. Bas. Cl. in margine. HUDS. Etiam Cass. in marg. Ἀσαφῆ Mss. Bas. *l.* 14. εἰ τὸ πάτριον) εἰς τὸ πατρ. Mss. Bas.

Pag. 128. *l.* 2. χαλεπωτέρα) χαλεπώτερα Reg. *l.* 4. καθίσταιτο) καθίστατο Mss. Bas. *l.* 5. αὐτοὶ ἂν &c.) Hic verborum sensus: καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἂν φανοίμεθα κατακτώμενοι (i. e. ἔχοντες ἐγκλήματα) ἐχθίονα ἐκείνων τῶν ἐγκλημάτων, οἷς ἐγκλήμασι (i. e. δι' ἃ, vel ἀνθ' ὧν) τοὺς Ἀθηναίους καταπολεμοῦμεν, οἳ τοιαύτην ἀρετὴν οὐκ ἀπέδειξαν. Vel sic, ἡμεῖς γὰρ αὐτοὶ φανοίμεθα ἂν ἀρχὴν ἐχθίονα κατακτώμενοι, ἢ οἱ Ἀθηναῖοι οἱ μὴ ἀποδείξαντες ἀρετὴν, δι' ἃ ἐγκλήματα αὐτοὺς καταπολεμοῦμεν. Ae. Portus. HUDS. *l.* 6. φαινοίμεθα) φαινώμεθα Ar. C. Cl. Φαινόμεθα Gr. IDEM. Φαινώμεθα Cass. *ead.* ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας) ἢ οἱ μὴ ὑποδείξαντες, & in marg. ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας Cl. HUDS. *ead.* ἀρετὴν) ἀρχὴν Bar. Ald. Flor. Bas. IDEM. Cass. in marg. γρ. ἀρχήν. Vulgatum tenet Mss. Bas. *l.* 7. αἴσχιον) αἴσχιόν τι Stobaeus. HUDS. *ead.* τοῖς γε ἐν ἀξιώματι) τοῖς τε ἐν ἀξ. Bar. Ald. Flor. Bas. Τοῖς ἐν ἀξ. Ar. C. IDEM. Τοῖς τε ἐν ἀξ. Reg. Cass. Gr. Dan. Ἀξιώμασι etiam Reg. *l.* 10. περιωπὴν) περιοπὴν Gr. *l.* 11. διαφορῶν) Forsan διαφόρων legendum. Ae. Port. HUDS. Ita Reg. *l.* 12. πρὸς deest Reg. manus recens adscripsit. *l.* 13. ἢ οἷς τὰ ἔργα &c.) Id est: ἢ αὐτὰ τὰ ἔργα, ἃ ἐκ τῶν λόγων ἄν. Vel, ἢ οἷς τὰ ἔργα, pro ἢ ἐκείνην, ἣ Ae. Port. HUDS. *ead.* ἀναθρούμενα, δόκησιν) ἀφομοιούμενα δόκησιν Gr. IDEM. In Gr. est ἀφομιούμενα.

Pag. 129. *l.* 2. ὑμῖν) ἡμῖν Cass. *l.* 4. καὶ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 8. τι deest Gr. *ead.* κατὰ δύο) κατὰ τὰς δύο Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. ἀπὸ ὑμῶν) ὑπὸ ὑμῶν Cl. HUDS. *l.* 15. αἰτίᾳ) αἰτίαν Mss. Bas.

Pag. 130. *l.* 3. περιίδοιμεν) ὑπερίδοιμεν Ar. HUDS. Omnia inter αὐτονομίαν & τοῖς τε Ἕλλησιν absunt a Dan. *ead.* πρὸς ταῦτα) Id est: διὰ ταῦτα, διὸ, διὰ τὰ ὑπ' ἐμοῦ

λεχθέντα Ae. Port. HUDS. *l.* 5. πρῶτοι) πρῶτον & inter versus a recenti correctore πρῶτοι Reg. *l.* 8. Ὁ μὲν Βρασίδας) ὁ μὲν οὖν Βρασίδας Ar. HUDS. Dan. *l.* 10. ψηφισάμενοι) διαψηφισάμενοι Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan.

Pag. 131. *l.* 2. προσαγάγηται) προσάγηται Dan. *ead.* καὶ abeſt a Caſſ. ſed deinde adſcriptum. *ead.* πολλῷ) πολὺ Marg. Ar. C. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Dan. *l.* 3. καὶ deeſt C. Cl. HUDS. *l.* 5. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου) τοῦ δὲ ἐπιγ. Gr. *l.* 7. τοῖς abeſt C. HUDS. *l.* 8. Δημοσθένην) Δημοσθένη Dan. Mox ταῖς omitt. Mſ. Baſ. *l.* 9. τὸ non agnoſcunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 11. πρὸς τὰς Σίφας) ἐς τὰς Σίφας Cam. HUDS. *l.* 13. ἐπιβουλεύματος) βουλεύματος Gr. IDEM. *l.* 14. Φανοτέως) Supra Φανότιδα legimus. Vide Stephanum περὶ πόλεων. IDEM.

Pag. 132. *l.* 3. Χαιρώνεια) Χερώνεια Ar. HUDS. *l.* 4. οὐδὲν ἐκίνησαν) οὐδὲ ἐκινήθησαν Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 9. ἐτείχιζε) ἐτείχιζεν Caſſ. *l.* 11. ἀντὶ τείχους) ἀντὶ τοῦ τείχους Reg. *l.* 12. παρακαταπηγνύντες) καταπηγνύντες Cl. παρακαταπηγνύντες in marg. HUDS. Καταπηγνύντες Caſſ. *l.* 14. πλίνθον) πλίνθους C. HUDS.

Pag. 133. *l.* 2. ἧπερ) εἴπερ Gr. *l.* 5. μέχρις ἀρίστου. ἔπ. &c.) μέχρις ὡς τὰ πλεῖστα ἀρίστου ἔπειτα ἀπετετέλεστο Ar. C. HUDS. Dan. Μέχρι ἀρίστου Reg. Caſſ. Gr. *l.* 6. τὸ μὲν deſunt Dan. *l.* 8. οἱ δ' ὁπλῖται) οἱ δὲ ὁπλ. Gr. *l.* 10. προτείχισμα) τείχισμα Reg. *l.* 11. ἐπιτελέσαι) ὑποτελέσαι Ar. C. HUDS. Dan. Ἀποτελέσαι Reg. *l.* 14. προσχωροῦντας) προχωροῦντας Ar. C. Cam. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. Dan.

Pag. 134. *l.* 3. γὰρ) δὲ C. HUDS. *l.* 5. Αἰολάδου) Αἰλάδου Dan. *ead.* μετ' Ἀριανθίδου) μετὰ Ῥιαντίδου Gr. *l.* 8. ἑκάστους κατὰ λόχους) ἑκάστους κατὰ τάχος Gr. HUDS. cum emendatione inter verſus ſcripta τάχους. *l.* 10. τοιάδε) τάδε Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 11. ΧΡΗΝ) χρὴ Ar. Ἐχρῆν Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Χρὴ Dan. *ead.* μὲν, ὦ) μὲν οὖν, ὦ Dan. *ead.* μηδ') μὴ δ' Reg. *ead.* εἰς ἐπίνοιάν τινα) εἰς ἔννοιάν τινα Marg. Cam. Τινα pro τινός. HUDS. In Dan. deſiderantur omnia inter ἐπίνοιαν & ἔτι καταλάβωμεν. *l.* 13. τῇ om. Ar. C. HUDS. *l.* 15. φθείρειν) διαφθείρειν Reg.

Pag. 135. *l.* 1. καὶ εἰσὶ δήπου) καὶ εἰσί που Mſ. Baſ. *ead.* καταληφθῶσι) καταληφθῶσιν Caſſ. *l.* 4. τὸ προμηθὲς pro ἡ προμήθεια. res pro perſonis. Ae. Port. HUDS. *ead.* ἀλ-

λος) ἄλλως inter versus rec. manu Cass. *l.* 5. μὲν deest Gr. *ead.* τοῦ δὲ πλείονος) τοῦ πλείονος δὲ Reg. Cass. Gr. Mſ. Baſ. *l.* 7. ὑμῖν) ἡμῖν Reg. *ead.* ἀλλόφυλον) ἀλλότριον Reg. *ead.* οἰκείᾳ) οἰκίᾳ Reg. Dan. Gr. *l.* 9. μάλιστα) μᾶλλον C. HUDS. *ead.* πρός τε γὰρ &c.) Hic verborum ordo: τὸ ἀντίπαλον γὰρ πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας καθίσταται καὶ ἐλεύθερον πᾶσι. Ae. Port. IDEM. *l.* 14. δὲ abest a Cass. *ead.* ἔχομεν τούς τε ἀντιπέρας) τούς τε ἔχομεν ἀντιπ. Gr. *ead.* Εὐβοέας) Εὐβοίας Ar. C. Bar. HUDS.

Pag. 136. *l.* 1. ὡς αὐτοῖς διάκειται) Id est: πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους ὡς κακῶς διάκειται. Vel, πῶς ὑπ' αὐτῶν διάκειται, scil. ὡς αὐτοὶ τούτῳ τῷ τῆς Ἑλλάδος πολλῷ μέρει χρῶνται. Ae. Port. HUDS. *l.* 2. τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι) Pro οἱ πλησιόχωροι τῶν ἄλλων. Consecutio postulat, ut sit, τοῖς μὲν ἄλλοις γίνονται αἱ μάχαι πρὸς τοὺς πλησιοχώρους περὶ γῆς ὅρων, ἡμῖν δὲ &c. F. Port. IDEM. *l.* 5. ἕξουσι) ἕξουσιν Cass. *l.* 6. οἳ) οἱ Reg. Gr. *l.* 8. ἀμυνόμενον) ἀμυνούμενον Ar. C. HUDS. *l.* 9. τὸν δὲ ἔξω) τὸν δὲ καὶ ἔξω Stobaeus. IDEM. *ead.* προαπαντῶντα) προαπαντῶντα Gr. *l.* 11. ἡμεῖς αὐτοῦ) αὐτοῦ ἡμεῖς Reg. *l.* 13. ἐν deest Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Cass. Dan. Schol.

Pag. 137. *l.* 2. τότε) πώποτε Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* γενομένων) γενομένου Cl. Gr. ex emendatione. IDEM. Γενομένους Mſ. Baſ. Reg. & sic in Gr. emendatum est pro γενομένων. *l.* 3. πιστεύσαντας) πιστεύσαντες Bar. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Cass. Schol. *l.* 7. ὅτι deest Ar. IDEM. *l.* 8. ἐπιόντες) Sic Cass. & supra manu rec. τας. Contra in textu ἐπιόντας, & cum superscripta emendatione ἐπιόντες Gr. *ead.* κτάσθωσαν) Id est, κτᾶσθαι δυνήσονται. F. Portus. HUDS. *ead.* αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. IDEM. *ead.* αἰεὶ) ἀεὶ Ar. C. IDEM. Cass. Dan. *l.* 9. ἄλλων) ἄλλην Ar. C. HUDS. *l.* 10. ἀναγώνιστοι) ἀνανταγώνιστοι Cl. IDEM. Cass. *l.* 12. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baſ. Stephan. 1. HUDS. *l.* 14. καὶ ἐπειδὴ προσέμιξεν) καὶ ἐπειδὴ δὲ πρ. Marg. Ἐπεὶ δὲ πρ. Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. IDEM. Καὶ ἐπεὶ δὲ πρ. Cass. καὶ ἐπεὶ δὴ πρ. Mſ. Baſ.

Pag. 138. *l.* 2. ὡς ante ἐς deest Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 4. κελεύων abest Ar. IDEM. *l.* 5. ἐπῆλθε) ἀπῆλθε Marg. Cam. IDEM. Mſ. Baſ. ex emendat. *l.* 6. εἴτι) εἴτις Marg. Ar. C. Gr. Flor. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Dan. *l.* 8. ἀντικατέ-

στησαν &c.) ἀντικαθέστησαν τὰ ὅπλα, τεταγμένοι ὥσπερ ἔμελλον, ὁπλῖται ἑπτακισχίλιοι καὶ πελτασταὶ &c. Ar. reliqua non agnoſcens. HUDS. *l.* 11. ἑπτακισχίλιοι &c.) ἑπτακισχίλιοι καὶ πελτασταὶ cetera deſunt Caſſ. *l.* 12. ἱππῆς) ἱππεῖς C. HUDS. Gr. Dan. *l.* 14. καὶ οἱ ξύμμοροι) καὶ οἱ ξύμ. Gr. HUDS. Eſt in Gr. καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτοῖς.

Pag. 139. *l.* 1. Κωπαιῆς) Κωπαιεῖς Ar. C. & infra Θεσπιεῖς. Κωπεεῖς Cl. HUDS. Κωπαιεῖς & Θεσπιεῖς etiam Dan. Θεσπιῆς a prima manu Caſſ. corrector deinde fecerat Θεσπιεῖς. Θεσπιεῖς in textu, Θεσπιῆς in Marg. Gr. Κωπταεῖς Mſ. Baſ. & paulo poſt Θεσπιεῖς, & ἱππεῖς. *l.* 3. καὶ Ὀρχομένιοι) καὶ οἱ Ὀρχομ. Gr. HUDS. *ead.* κέρα ἑκατέρῳ) κέρα ἑκάστῳ Gr. IDEM. *ead.* ἱππῆς.) ἱππεῖς Ar. C. IDEM. Caſſ. Dan. *l.* 4. δὲ non eſt in Dan. *ead.* εἴκοσιν οἱ Θηβαῖοι) εἴκοσι Θηβαῖοι Cl. Gr. HUDS. Dan. *l.* 6. καὶ om. Mſ. Baſ. *l.* 7. Ἀθηναῖοι δὲ, οἱ μὲν ὁπλῖται) Ἀθηναῖοι μὲν οἵδε ὁπλῖται Marg. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Mſ. Baſ. vulgatum ſervat. *ead.* ὀκτὼ deeſt Reg. *l.* 9. ἱππῆς) ἱππεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 11. ἐγένοντο ἐν τῇ πόλει) ἐγένοντο τῇ πόλει Ar. C. Cam. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. *ead.* ξυνεσέβαλον) συνεσέβαλον Caſſ. Gr. Συνεισέβαλον Reg. Ξυνέβαλον Mſ. Baſ. *l.* 14. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Caſſ. Gr. Dan.

Pag. 140. *l.* 1. ἐς τὴν τάξιν ἤδη, καὶ μελλόντων) ἐς τὴν τάξιν, καὶ ἤδη μελλ. ξ. Ar. C. Ἐς τάξιν καὶ ἤδη μελλ. Cl. Gr. HUDS. Ἐς τὴν τάξιν καὶ ἤδη μ. Reg. Caſſ. Mſ. Baſ. Τὴν non abeſt a Gr. qui & συνιέναι habet. *l.* 3. παρεκελεύετό τε) παρεκέλευέ τε Gr. Τε deeſt C. HUDS. Emendatum eſt in Gr. adſcripta ſyllaba το. *l.* 9. ἐν γὰρ τῇ τούτων) ἐν τῇ γὰρ τούτων Gr. *l.* 10. ὑμετέρας) ἡμετέρας Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 12. ἐσβάλωσιν) ἐσβάλλωσιν Ar. C. HUDS. Ἐσβαίωσιν, & in margine rec. manu βάλουσι Reg. *ead.* τε deeſt Ar. HUDS.

Pag. 141. *l.* 5. οὐκ ἔτι) οὐκέτι Reg. *l.* 6. σφίσιν) σφίσι Gr. *ead.* διὰ ταχέων) διαταχέων Ar. Steph. 1. HUDS. Caſſ. *l.* 7. παιωνίσαντος) παιανίσαντες Ar. C. Παιωνίσαντες Cam. Διαταχέων καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου παιωνίσαντας ἐπήεσαν. HUDS. Omiſit Hudſonus notam libri, ſed videtur eſſe Cl. Παιωνίσαντες Reg. Caſſ. Gr. Dan. Παιωνίσαντος Mſ. Baſ. a prima manu, παιανίσαντος ex emendat. In Caſſ. recens manus ſuper ε poſuit ο. *l.* 8. οἱ omittit Gr. *l.* 9. ἦλθεν) ἦλθον Ar. C. HUDS. Gr. Mſ. Baſ. *l.* 10. ἔπαθε)

ἔπαθεν Caff. *ead.* ἐκώλυσαν) ἐκώλυον, & ſupra ον σαν Gr. *ead.* τὸ δὲ ἄλλο) τῷ δὲ ἄλλῳ Gr. *l.* 12. τοῦ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. Dan. Mf. Baf. *l.* 13. ἐπήεσαν) ἐπίεσαν Ar. C. Cl. HUDS. Dan. In Caff. η ex alia litera factum erat. *l.* 14. οὐχ ἥκιστα) οὐχήκιστα Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS.

Pag. 142. *l.* 1. καὶ deeſt Dan. *l.* 2. ἀμυνόμενοι) ἀμυνούμενοι Dan. *l.* 6. Θηβαῖοι) Ἀθηναῖοι, ſed emendatum in margine Gr. *l.* 7. κατὰ βραχὺ) καταβραχὺ Ar. C. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Reg. Caff. Gr. *l.* 8. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. HUDS. Caff. Dan. *ead.* περιπέμψαντος δύο τέλη &c.) δύο τέλη περιπέμψαντος αὐτοῦ ἀφανοῦς Reg. περιτρέψαντος δύο τέλη Mf. Baf. *l.* 12. καταστῆναι) Ita emendatum erat in Gr. e κατεστᾶναι.

Pag. 143. *l.* 2. καθεστήκει) καθειστήκει Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Gr. *l.* 6. καὶ μάλιστα &c.) καὶ μάλιστα οἱ ἱππεῖς, οἵτε αὐτῶν &c. Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Dan. Gr. οἱ ἱππῆς οἵ τε αὐτῶν Mf. Baf. *l.* 9. οἵ τε ἐκ τοῦ) οἵ τ' ἐκ τοῦ Caff. *l.* 11. εἶχον γὰρ αὐτὸ ὅμως ἔτι) Id eſt: καίπερ νικηθέντες, ὅμως ἔτι κατεῖχον αὐτὸ τὸ Δήλιον. Ae. Portus. HUDS.

Pag. 144. *l.* 1. τῷ deeſt Reg. *l.* 3. Βοιωτῷ) Βοιωτῶν Mf. Baf. Dan. *l.* 4. ἀναχωρήσῃ) ἀναχωρήσει Gr. *l.* 5. τοὺς deeſt Caff. *l.* 6. παρὰ non habet Reg. *l.* 13. τοῦ omittit Cl. HUDS. *l.* 14. ὁμωχέτας) Ex Heſychio ὁμοχέτας legendum, ex Suida ὁμοχαίτας. HUDS.

Pag. 145. *l.* 1. ἐκ τοῦ ἱεροῦ) αὐτοῦ ἱεροῦ C. HUDS. *l.* 3. οἱ omittunt Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 5. οὔτε τοῦ λοιποῦ) οὔτε ἐκ τοῦ λοιποῦ Cam. IDEM. *l.* 6. ἐσελθεῖν) ἐπελθεῖν Gr. *l.* 7. ἀλλ' ἵνα) ἀλλ' ἢ ἵνα Cam. HUDS. *l.* 8. ὧν ἂν ᾖ) ᾧ ἂν ᾖ Mf. Baf. *l.* 10. αἰεὶ) ἀεὶ Ar. C. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. Gr. Dan. *l.* 13. τοπρῶτον) τοπρότερον Cam. Τὸ πρῶτον C. HUDS. Sic etiam Caff. & Gr.

Pag. 146. *l.* 1. ἐπιπλέον) ἐπὶ πλέον Gr. *ead.* ξυνηθεῖεν) ξυνηθῆναι Cl. Gr. HUDS. Mf. Baf. Reg. Caff. *l.* 2. νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει &c.) Hic verborum ordo: νῦν δὲ ἔφασαν οὐκ ἀπιέναι ἑκόντες εἶναι, ὡς ἐκ σφετέρου μέρους, ἐν ᾧ μέρει εἰσίν. Id eſt: ἔφασαν αὐτοὺς οὐχ ἑκόντας ἀπελεύσεσθαι ἂν ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, ὡς σφετέρου ὄντος, ἐν ᾧ μέρει νῦν εἰσι. quaſi εἶναι Attice redundaret. Vel: ἔλεγον ἑαυτοὺς οὐκ ἀπελεύσεσθαι ἂν ἑκόντας ἐξ ἐκείνου τοῦ μέρους, ἐν ᾧ μέρει τότε ἦσαν, ὡς ἐκ σφετέρου χωρίου. Ae. Port. HUUS. Δ' ἐν

ᾧ Caff. *ead.* εἰσὶν) εἰσὶ Gr. *l.* 6. κατειργόμενον) Vel pro κατειργομένῳ, vel ἀνακόλουθον. F. Port. Poteſt etiam κατειργόμενον ad ipſam rem, non ad perſonam referri, ſed durius. Steph. HUDS. *l.* 7. τι) τινα Marg. Cam. IDEM. τι non τινα Mſ. Baſ. *l.* 10. οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν) μὴ ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν. Reg. deinde ἐπὶ τοῖς inter verſus ſcripta ſunt manu rec. *ead.* τολμήσασι) τολμῶσι Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 12. ἀσεβεῖν) εὐσεβεῖν Ar. C. IDEM. Dan. *ead.* μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς) μὴ ἐθέλοντας ὥσπερ τιμήματι ἱεροῖς Reg. Mox τὰ μὴ πρέποντα Caff.

Pag. 147. *l.* 1. ἀπιοῦσιν) Per enallagen pro ἀπιέναι, quod pro ἀπελεύσεσθαι. Secutus eſt caſum τοῦ σφίσιν & τοῦ σπένδουσιν, quod eſt in ſequenti clauſula. Ae. Portus. HUDS. *l.* 5. τῆς ἑαυτῶν) τῆς αὐτῶν Cl. IDEM. *l.* 6. αὐτοὺς &c.) αὐτοὺς γενομένης κεῖσθαι Dan. cetera deſunt. *ead.* γιγνώσκειν) γινώσκειν Ar. C. HUDS. *l.* 8. ξυνέβη) συνέβη Reg. *l.* 9. κατὰ τὸ ὑπήκοον) Id eſt: διὰ τὸ ὑπήκοον, ὅτι τοῖς Ἀθηναίοις ὑπήκοος ἦν. Ae. Port. HUDS. *ead.* αὐτοὺς) αὐτὸς Dan. *l.* 10. οὐδ᾽ αὖ ἐσπένδοντο) Mutata figura, pro ὑπὲρ τῆς ἐκείνων οὐ σπείσεσθαι, vel οὐκ εἶναι σπειστέον. Ae. Port. HUDS. *l.* 11. ἑαυτῶν) αὐτῶν Cl. IDEM. *l.* 12. ἀπιόντας) ἅπαντας Dan. *ead.* καὶ ἀπολαβεῖν ἃ ἀπαιτοῦσιν) καὶ ἀπολαβεῖν ἀπαιτοῦσιν Ald. Baſ. HUDS. Vulg. tenet Mſ. Baſ.

Pag. 148. *l.* 1. Μηλιέως) Μηλίως Dan. *l.* 7. ἥπερ εἷλεν αὐτὸ) ἥπερ εἷλον αὐτὸ Gr. *l.* 8. ἐκοίλαναν ἅπασαν) ἐκοίλαναν ἀνὰ πᾶσαν Mſ. Baſ. *ead.* πάλιν deeſt Reg. *l.* 9. λέβητά τε ἤρτησαν) λέβητα ἤρτησαν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 10. ἀκροφύσιον) ἀκροφύγιον C. Ἀκροφύσια, inquit Heſychius, τὰ ἄκρα τῶν ἀσκῶν, οἷς οἱ χαλκεῖς τὸ πῦρ ἐκφυσῶσιν. ex quo conſtare videtur, extremam ſolum follium partem ἀκροφύσιον vocari; ſcilicet, ipſam ferream fiſtulam, quae in fornacis os immittitur, ad ignem flatu excitandum. HUDS. *l.* 11. ἐς αὐτὸν) ὡς αὐτὸν Cl. IDEM. *l.* 12. ξύλου) ξύλου τεπλέον Ar. IDEM. *ead.* ἁμάξαις) ἁμάξας Reg.

Pag. 149. *l.* 1. ἐσθέντες) θέντες Gr. ἐνθέντες Mſ. Baſ. *l.* 3. ἔχοντα ἄνθρακάς τε) ἔχοντά τε ἄνθρακας Reg. ἄνθρακας πυρὸς ἐνημμένους Mſ. Baſ. *l.* 5. ἐπ᾽ αὐτοῦ ἔτι μεῖναι) ἔτι ἐπ᾽ αὐτοῦ μεῖναι Ar. C. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caff. Dan. *l.* 6. καταστῆναι) καταστῆσαι, & cum emendatione superſcripta καταστῆναι Gr. *l.* 7. τῷ abeſt a Caff. *l.* 9. ἐμβὰν) ἐσβὰν Ar. C. Cam. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caff. Dan. *ead.* ἀπεκομίσθησαν) ἀπεκομίσθη Ar. C. Cl.

Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 14. ταυτὰ) ταῦτα Caſſ. Gr.

Pag. 150. *l.* 3. καὶ om. Mſ. Baſ. *l.* 6. προὐχώρησαν) προὐχώρησεν Ar. C. Ald. Baſ. HUDS. Gr. Προὐχώρησε Reg. Προχώρησεν Caſſ. *l.* 8. ἐποιήσατο) ἐποιήσαντο Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* ἐς τὴν Σικυωνίαν) ἐπὶ τὴν Σικ. Gr. HUDS.

Pag. 151. *l.* 1. Τριβαλλοὺς) Τριβαλοὺς Ar. C. HUDS. Reg. *l.* 2. ἀδελφιδοῦς) ἀδελφιδοὺς Reg. *l.* 5. τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ξυμμάχους) τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης συμμάχους ὥσπερ καὶ ἐκεῖνος ξυμμάχους Gr. *l.* 10. ὑπὸ) ἀπὸ Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* Ἠδώνων) Ἡδώνων Caſſ. Gr. Dan. *l.* 12. αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 13. Δραβήσκῳ) Δραβησκῷ Marg. Ar. C. Ald. Baſ. HUDS. Caſſ. Gr. Θεαβησκῷ Reg. Ἐνδραβησκῶν Dan. *l.* 14. ἑνὸς δέοντος) ἑνὸς δέοντι Cl. HUDS. Caſſ. *l.* 15. Ἄγνωνος) Ἀπίωνος ἡγουμένου Diod. Sic. l. 12, pag. 321 ed. Rhod. quem videſis de toto hoc loco. HUDS.

Pag. 152. *l.* 1. Ἤδωνας) Ita edd. omnes. Ἠδῶνας Ar. C. atque ita omnium librorum conſenſu II, 99. HUDS. Ἤδωνας Gr. Ἠδῶνας Reg. *l.* 2. ὅπερ πρότερον) ὁ πρότερον Ar. C. HUDS. Ὁ προτ. Dan. *ead.* ἐκαλεῖτο) ἐκαλοῦντο Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 3. ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ) τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷ στόματι Reg. *l.* 6. ἐπ' ἀμφότερα) ἐπαμφότερα Caſſ. *ead.* Στρυμόνος) Στρυμμόνος Ar. HUDS. *l.* 7. ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν) Id eſt: ἐξ ἑτέρου τοῦ ποταμοῦ μέρους ἐς ἕτερον. Ae. Port. IDEM. *l.* 10. Ἀρνῶν) Numero ſingulari effertur l. 1, c. 12. ſic & apud Steph. Byzant. IDEM. *l.* 12. ἐπὶ) περὶ Reg. *ead.* Βόλβη) Inter Arethuſam & Apolloniam ponitur a Scylace. HUDS. *l.* 13. δειπνοποιησάμενος) δεῖπνον ποιησάμενος Reg. *l.* 14. ὑπένιφεν) ὑπένειφεν Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. Dan.

Pag. 153. *l.* 2. ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων &c.) ἦσαν γὰρ Ἀργίλιοι Ἀνδρίων ἄποικοι, καὶ ἄλλοι &c. Ar. C. Καὶ ἄλλοι legendum coniiciebat F. Port. Sic Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 8. καὶ Βρασίδας) καὶ ὁ Βρασίδας Cl. HUDS. *ead.* ἔπραξέν τε) ἔπραξάν τε Ar. C. Ald. Flor. Baſ. atque ita legiſſe videtur Valla. IDEM. Ἔπραξαν etiam Reg. & Dan. *l.* 9. ἐμπολιτεύοντας) Id eſt: διάγοντας καὶ οἰκήτορας ὄντας. Ae. Port. HUDS. *l.* 10. ἐνδοθήσεται) Pro προδοθήσεται, honeſtiori vocabulo rem turpem velans. F. Port. IDEM. *l.* 11. ἐν deeſt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor.

Baſ. Steph. 1. Huds. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 12. πρόσω) Γρ. καὶ, πρὸ ἔω Caſſ. in marg. manu recenti.

Pag. 154. *l.* 1. καθειστήκει) καθεστήκει Reg. *l.* 4. τὰ deeſt C. Huds. *l.* 6. τοῖς) τῆς Mſ. Baſ. *l.* 8. καὶ om. Ar. C. Idem. Dan. *l.* 10. τὸν abeſt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. Caſſ. Dan. *l.* 11. τραπέσθαι) τρέπεσθαι Ar. C. Huds. Dan. *l.* 12. ἂν ἑλεῖν) ἀνελεῖν Gr. *l.* 13. ὡς deeſt Mſ. Baſ. Caſſ. Gr. In Caſſ. deinde adſcripſit corrector.

Pag. 155. *l.* 1. οἱ δ' ἐναντίοι) οἱ δὲ ἐναντίοι Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 7. ἡμίσεος) ἡμίσεως Flor. Baſ. Huds. *l.* 8. σφίσι) σφίσιν Gr. *l.* 9. κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. *l.* 11. οὖν redundat. Ae. Port. Idem. *l.* 12. προκαταλαβεῖν) προκαταλαβὼν Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Stephan. 1. Idem. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 14. Θάσου) θαλάσσης Ar. C. Huds. Dan. *l.* 15. χρυσείων) χρυσίων Caſſ.

Pag. 156. *l.* 1. ἀπ' αὐτοῦ) πρὸς τὸ σημαινόμενον refertur. Fr. Port. Huds. *l.* 3. ἀφικνουμένου) ἀφικομένου Ar. C. Huds. *l.* 4. ξυμμαχικὸν) συμμαχικὸν Reg. *l.* 5. ἀγείραντα) ἐγείραντα Gr. *l.* 6. οὐκέτι) οὐκ ἔτι C. Huds. Gr. *ead.* προσχωροῖ) προσχωρεῖ & cum ſuperſcripta emendat. rec. προσχωροῖ Reg. Προχωρεῖ cum σ rec. manu ſuper ο poſito Caſſ. Mox μετρίαν deeſt Mſ. Baſ. *l.* 8. τοῖς) τῆς C. & Cl. in marg. Huds.

Pag. 157. *l.* 1. ἐλάμβανον) ὑπελάμβανον Ar. C. Cl. & hic ἐλάμβανον in marg. Huds. Ὑπελάμβανον Caſſ. Dan. *l.* 2. σφίσιν εἶναι τὰ δεινὰ) σφίσι τὰ δεινὰ εἶναι Ar. C. Huds. Dan. *l.* 7. τετραμμένον) τεταραγμένον Ar. C. Huds. Dan. *l.* 8. οὐκέτι) οὐκ ἔτι C. Huds. Gr. *l.* 12. Ἠιόνα) Ἰόνα Caſſ. *l.* 13. ὁ omittunt Ar. C. Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. Dan. Mſ. Baſ. *ead.* ἄρτι εἶχε) ἀρτ' εἶχε Gr.

Pag. 158. *l.* 1. διὰ τάχους) διατάχους Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 3. δὲ abeſt Gr. *l.* 4. τοαυτίκα) τὸ αὐτίκα Ar. C. & mox τὸ ἔπειτα. Huds. Reg. Caſſ. Gr. utrumque. Dan. tantum prius, & ἀπίῃ. *l.* 5. ἀποχωρῆσαι) ἐπιχωρῆσαι Marg. C. Cl. Gr. Ald. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 6. κατὰ omittunt Ar. C. Huds. Dan. *l.* 11. Μύρκινός τε) Μυρκῖνός τε Ar. C. Gr. Huds. Dan. Μύρκιννος Mſ. Baſ. Reg. *l.* 12. τοῦ) τῶν Ar. C. Huds. *l.* 14. Γάψηλος) Ita libri tam ſcripti quam vulgati. Procul dubio tamen Γαληψὸς legendum, auctorum

omnium consensu: quod etsi certum est, praesertim ex Stephano περὶ πόλεων, tamen ipsius Thucydidis auctoritate l. 5 confirmari potest. HUDS. Γαψηλὸς Reg.

Pag. 159. *l.* 1. καὶ Οἰσύμη) καὶ ἡ Σύμη Gr. HUDS. Reg. *l.* 2. ξυγκαθίστη) ξυνκαθίστη Gr. *l.* 5. δέος) δέους & eadem manu inter versus γρ. δέος Reg. *ead.* ἦν αὐτοῖς ὠφέλιμος,) ἦν ἐν τοῖς ὠφελίμοις Ms. Bas. *l.* 7. Στρυμόνος) Στρυμμόνος Ar. C. Στρυμόνος ποταμοῦ Cl. HUDS. *l.* 10. ἄνωθεν μὲν μεγάλης) ἄνωθεν καὶ μεγ. Gr. *ead.* ἐπὶ πολὺ) ἐπιπολὺ Ar. Ald. Bas. Stephan. 1. HUDS. Reg. Cass. Gr. *l.* 12. προελθεῖν &c.) προσελθεῖν· τότε δὲ ῥᾴδια ἤδη ἐνόμιζε γεγενῆσθαι Marg. Ald. Flor. Bas. Τότε ῥᾳδία ἤδη ἐνόμιζε γεγενῆσθαι Ar. C. Ῥᾳδία, scilicet πάροδος. Προσελθεῖν Gr. Ἐνόμιζε Cl. Gr. HUDS. Προσελθεῖν & ἐνόμιζε etiam Reg. Προσελθεῖν & ἐνόμιζον Cass. Sed ἐνόμιζον a recenti emendatione, quod a prima manu fuerat ἐνόμιζεν. Ἐνόμιζε Dan.

Pag. 160. *l.* 1. ἑαυτὸν) αὐτὸν Ar. C. Gr. HUDS. Αὑτὸν Reg. *l.* 2. παρεῖχε) παρεῖχεν Cass. *l.* 4. αἱ deest Dan. *l.* 5. παρέχεται) παρέρχεται Dan. *l.* 6. εἰς) ἐς Cass. *l.* 9. ἐψευσμένοις) ἐψευσμένης Reg. *l.* 10. τῆς) τῶν Dan. *ead.* ἐπὶ deest Reg. Ἐπιτοσοῦτον Cass. *l.* 12. εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι) Attice pro εἰωθότων τῶν ἀνθρώπων. Ae. Port. HUDS.

Pag. 161. *l.* 5. διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον) Id est: διὰ τὸν νεωτερισμόν. propter rerum novationem, quae placet. Fr. Port. HUDS. *ead.* τῷ αὐτίκα) τῳαυτίκα Ald. Flor. Bas. IDEM. *l.* 6. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον C. IDEM. Cass. *ead.* ὀργώντων) ὀργόντων Reg. *l.* 8. αἰσθανόμενοι) αἰσθόμενοι Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* ὡς deest Reg. *l.* 10. ἐς τὴν Λ. ἐφιέμενος &c.) Id est: ἄγγελον εἰς τ. Λ. πέμψας, καὶ ἐφιέμενος ἐκέλευε τοὺς Λακεδαιμονίους ἑτέραν στρατιὰν αὐτῷ ἀποστέλλειν πρὸς ἐκείνῃ, ἣν ἤδη μεθ' ἑαυτοῦ εἶχεν. Ae. Port. Ἀφιέμενος Ar. Flor. HUDS. *ead.* τε deest C. IDEM. Dan. *l.* 11. ἐκέλευε) ἐκέλευεν Gr. *ead.* Στρυμόνι) Στρυμμόνι Ar. C. HUDS.

Pag. 162. *l.* 3. Μεγαρῆς) Μεγαρεῖς Ar. C. HUDS. Cass. Dan. *l.* 6. ξυμμάχους) συμμάχους Gr. *ead.* τὴν Ἀκτὴν) Sic apud Diodor. Sic. pag. 349, οἱ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην οἰκοῦντες. totus enim ille litoris tractus Orientalis Ἀκτὴ dicebatur, ut Scymnus Chius versu 522. HUDS. Αὐτὴν Gr. deinde inductum, & in marg. ἀκτὴ scriptum erat. *l.* 7. βασιλέως) Is Xerxes fuit. Vide Herodotum l. 7, c. 21, 122, & Vossii Observationes ad Melam pag. 138. HUDS. *l.* 9. Σάνην) Σάμην Cl. in marg. IDEM. *l.* 10. παρ' αὐ-

τὴν) παρὰ αὐτὴν Gr. *l.* 11. Θύσσον) Θύσος dicitur Herodoto. Θυσσα in Strabonis excerptis. *Thyssus* Plinio. HUDS. *l.* 12. Ἀκροθώους) Ἀκροθόους C. sic & Herodoto. Ἀκροαθώους malit Salmasius. Ἀκραθώους ab ἄκρα & Ἄθως scribendum censet Palmerius. IDEM. *l.* 13. ἔθνεσι) ἔθνεσιν Gr. *l.* 14. καί τι καὶ Χαλκιδικὸν &c.) De hoc loco consule Dionys. Halicarn. l. 1 Antiq. p. 20, 21, 22 &c. HUDS. Dionys. p. 20: Ἔνι δέ τι καὶ Χαλκιδικὸν, τὸ δὲ πλ. & mox, οἰκησάντων Τυῤῥηνῶν.

Pag. 163. *l.* 2. Ἤδωνες) Ἠδῶνες Ar. C. HUDS. Ἤδωνες Cass. Gr. Ἠδῶνες Reg. *l.* 3. Σάνη) Σάμη Gr. Ald. Flor. Bas. Procul dubio Σάνη scribendum. Inde lectionis diversitas, quod in antiquis Codicibus β. μ. ν. eodem modo pinguntur. HUDS. Σάμη Reg. Dan. *l.* 6. Ὡς δ' οὐκ) ὡς δὲ οὐκ Ar. C. HUDS. *ead.* Τορώνην) Τιθώνην Gr. IDEM. *l.* 10. Διοσκούρειον) Διοσκούριον Ar. C. IDEM. Reg. Gr. *l.* 11. τὴν μὲν οὖν ἄλλην) καὶ τὴν μὲν ἄλλην Marg. HUDS. *l.* 13. ἥξοι) ἥξει Reg. Dan. Sed hic cum altera lectione inter versus scripta. *l.* 14. καὶ deest Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* τινὲς omittit Gr. HUDS.

Pag. 164. *l.* 3. μόνον) μόνοι Ar. C. Cl. Gr. Μόνοι forsan redundat. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 105. HUDS. Μόνοι Reg. Cass. *ead.* εἴκοσι) εἴκοσιν Cass. *ead.* τοπρῶτον) τὸ πρῶτον C. HUDS. Cass. *l.* 4. ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύνθιος desunt Cass. manus recens in marg. scripsit, ubi est δ' αὐτῶν. *l.* 6. ἀνώτατα) ἀνωτάτω Marg. Ἀνωτάτου Ar. C. HUDS. Ms. Bas. Dan. *l.* 7. τὸν omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Dan. Ms. Bas. *l.* 8. κατὰ deest Ar. HUDS. *ead.* Καναστραῖον) Καναστραιον Ar. C. Κάναστρον Stephano. Κάναστρα & Καναστραίη ἄκρη aliis. Putat tamen Berkelius primitivum esse Κάναστρον, & ἀκρωτήριον vel simile quid cum Καναστραῖον subintelligi oportere. HUDS. Καναστραιον Cass. Dan. *l.* 14. κατὰ μικρὸν) καταμικρὸν Ald. Flor. Steph. I. HUDS. Reg.

Pag. 165. *l.* 3. αὐτοῖς) Scilicet, ὑπ' αὐτῶν διήρητο Ae. Port. HUDS. *ead.* πυλὶς) πόλις Ms. Bas. Gr. *l.* 5. ἐσεκομίσαντο) ἐξεκόμισαν Ar. C. Gr. Ἐσεκόμισαν Cl. HUDS. Ἐξεκόμισαν Reg. Cass. Dan. *l.* 8. εἴρητο) εἴρηται Flor. Bas. HUDS. *l.* 11. ἐμβοήσαντας) ἐμβοήσαντα, & paulo post παρασχόντα Reg. Cass. Gr. Παρασχόντα & Ms. Bas. *l.* 13. δοκοὺς) δολοὺς Reg. In summo margine Cod. Cass.

scriptum erat, γρ. ἀναβολήν; sed non apparebat, quo pertineret. fortassis ad sequentem vocem ἀνολκήν.

Pag. 166. *l.* 2. κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως) κατάκρας βεβαίως Ar. C. HUDS. Κατ' ἄκρας βεβαίως Dan. Κατάκρας καὶ βεβαίως Reg. Gr. Κατ' ἄκρας κ. β. & in marg. σημειῶσαι κατάκρας Caff. *l.* 4. ἐσκεδάννυντο) ἐσκεδάννυτο Ar. C. *l.* 12. Λήκυθον) Λήκυνθον Caff.

Pag. 167. *l.* 2. καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης) καὶ τῆς πόλεως βεβαίως ἐχομένης Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 3. μὲν om. Mſ. Baſ. & mox habet πεφευγόσι. *l.* 5. ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ) Sic Mſ. Baſ. at in ed. Baſ. ἐπὶ deeſt. *l.* 6. κήρυκα προσπέμψας) κήρυγμα προπέμψας Ar. Κήρυγμα προσπ. C. HUDS. Κήρυγμα προπέμψας Dan. Προπέμψας Reg. & cum ſuperſcripta emendatione προσπ. Caſſ. *l.* 7. ἐκέλευεν) ἐκέλευσεν Caſſ. *ead.* ὑποσπόνδους) ὑποσπόνδως Reg. *l.* 11. τὰς ἐγγὺς οἰκίας) τὰς ἐν τῇ γῇ οἰκίας Reg. *ead.* ἐκρατύνατο) ἐκρατύνετο Dan. *ead.* τὰ σφέτερα) Id eſt, οἰκήματα. Καὶ Ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα omittit Gr. HUDS.

Pag. 168. *l.* 1. πράξαντας) Inter πρᾶξιν & προδοσίαν ita diſtinguunt nonnulli, ut προδόται ſint dicendi, ac prodidiſſe patriam illi cenſendi, qui, pecunia accepta, eam hoſti tradiderunt, aut ille, qui iugo ſervitutis ſit ſubiecturus: ſin autem aliquis, quo patriam oppreſſam dominatione iniuſta liberet, occulta conſilia ineat, ut auctor libertatis intromittatur, hunc non προδοῦναι, ſed πρᾶξαι τὴν λῆψιν debere dici. Vide Caſauboni Comment. in Polyb. p. 185, 186. HUDS. *l.* 2. οὐδὲ γὰρ) οὐ γὰρ Ar. C. IDEM. Mſ. Baſ. Reg. Gr. Dan. *ead.* ἐπὶ δουλείᾳ) ἐπὶ δουλείαν Reg. *l.* 3. χρήμασι) χρήματι Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* ἀλλ' ἐπὶ) ἀλλὰ ἐπὶ Caſſ. Gr. *l.* 7. παρ' Ἀθηναίους) παρὰ Ἀθηναίους Reg. παρ' Ἀθηναίοις Mſ. Baſ. *l.* 9. οὐδ' ἂν σφῶν πειρασαμένους &c.) Id eſt: οὐδ' ἔφη αὐτὸν δοκεῖν καὶ νομίζειν αὐτοὺς τοὺς Τορωναίους ἧσσον ἂν γενέσθαι εὔνους σφίσιν αὐτοῖς τοῖς Λακεδαιμονίοις, πειρασομένους καὶ πεῖραν λαβόντας σφῶν τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον αὐτοὺς αὐτοῖς εὔνους ἔσεσθαι, ὅσῳ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι δικαιότερα τῶν Ἀθηναίων πράσσουσιν. Ae. Port. HUDS. *l.* 11. δικαιότερα) δικαιότερον Reg. *ead.* γενέσθαι &c.) γενέσθαι τούς τε πάντας Gr. cetera deſunt. HUDS. *l.* 13. ἐκέλευεν) ἐκέλευσεν Caſſ. *l.* 14. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε) καὶ τοαπὸτοῦδε Ald. Flor. Stephan. 1. Καὶ ἀπὸ τοῦδε Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 169. *l.* 1. πρότερα) πρότερον Cl. HUDS. *l.* 2. ἄλλων) ἄκρων & supra recenti manu ἄλλων, & mox συγγνώμην Caſſ. *l.* 4. τοιαῦτα) ταῦτα Ar. ex alicuius tamen emendatione τοιαῦτα reponitur. HUDS. *ead.* παραθαρσύνας) παραθρασύνας Dan. *l.* 5. προσβολὰς) προβολὰς Dan. *l.* 6. ἠμύνοντο) ἠμύναντο Caſſ. *l.* 8. τῇ δ' ὑστεραίᾳ) τῇ ὑστεραίᾳ Ar. C. HUDS. Dan. Τὴν ὑστεραίαν Reg. *l.* 9. προσάξεσθαι) Ita emendatum erat in textu Caſſ. pro προσάξασθαι.

Pag. 170. *l.* 2. λαβὸν) λαβὼν Caſſ. *l.* 5. διὰ πλείστου) διαπλείστου Ald. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 9. ἐπάλξεις) ἐπάλξεις οἱ προμαχῶνες τῶν τειχῶν Heſych. HUDS. *l.* 10. τὸ omittunt Cl. Gr. IDEM. *l.* 12. πλοίοις) πλοῖον etſi aliquando navem qualemcunque notet, ſaepe tamen, immo uſitatius certum aliquod & ſingulare genus ſignificat. Πλοῖα διαφέρει νηῶν, ὡς οἱ παλαιοὶ παρασημειοῦνται. Suidas. Διαφέρουσιν αἱ νῆες πλοίων, τὰ μὲν γὰρ στρογγύλα, αἱ δὲ κωπήρεις καὶ στρατιώτιδες. Didymus citatus ab Ammonio. Idem hic loci clare indicat Thucydides. Vide Schefferum de Militia navali p. 25 & 66. HUDS. *l.* 13. Παλλήνην) Παλήνην Gr. paſſim. IDEM. *l.* 15. προσβάλλειν) βάλλειν Caſſ.

Pag. 171. *l.* 3. ἐς) εἰς Reg. *l.* 5. τὸ λοιπὸν) τολοιπὸν Ald. Flor. Baſ. HUDS. Gr. *l.* 6. ἐπεβούλευε) ἐπεβούλευεν Caſſ. *l.* 12. προσαποστῆσαι) προαποστῆναι Ar. C. Προσαποστῆναι Cl. HUDS. Sic & Gr. Προαποστῆναι Dan. *ead.* παρασκευάσαιντο) παρεσκευάσαντο Dan. *l.* 13. εἰ καλῶς σφίσιν ἔχοι) οἱ κ. σ. ἔχειν Reg. Εἰ κ. σ. ἔχει Dan. *l.* 14. ξυμβῆναι) ξυμβῇ Caſſ. *ead.* τὰ πλείω) Vel ad ἔτη, vel ad πράγματα referri poteſt. HUDS. *ead.* Λακεδαιμόνιοι δὲ) Λακεδαιμόνιοί τε Caſſ. Gr.

Pag. 172. *l.* 1. ἔδεισαν) ἐδεδίεσαν Caſſ. *l.* 5. τὸν πλείω χρόνον) τὸν πλεῖστον χρ. Mſ. Baſ. *ead.* πλείονος) πλείστου Cam. Ae. Port. HUDS. *l.* 6. εὐτύχει) εὐτυχεῖ Gr. *l.* 7. ἐπὶ μεῖζον) ἐπὶ πλεῖστον C. HUDS. *l.* 8. τοῖς δ' ἐκ) τοῖς δὲ ἐκ Gr. *l.* 9. κινδυνεύσειν) κινδυνεύειν Caſſ. *l.* 13. καὶ ἀδεῶς omittit Gr. HUDS. Reg.

Pag. 173. *l.* 1. φασὶν) σφᾶς C. HUDS. Dan. Schol. *l.* 2. προσκηρυκευόμεναι) προκηρυκευόμενοι Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* τῶν poſt χρημάτων deeſt Caſſ. *l.* 3. ἐξευρήσωμεν) ἐξευρήσομεν Marg. Ar. C. HUDS. Schol. *l.* 4. ὀρθῶς καὶ δικαίως &c.) ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρῴοις νόμοις χρώμενοι πάντες Ar. C. HUDS. Dan. In Gr. quoque deſiderabantur in-

termedia, sed adscripta erant in marg. ubi & καὶ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς. & sic etiam Reg. Insuper νόμοις πατρίοις Gr. νόμοις χρῆσθαι Ms. Bas. ex emendat. *l.* 7. ἄλλοις omittit Gr. HUDS. Ms. Bas. *l.* 8. τῆς) τοῖς Cass. Ms. Bas. *ead.* αὑτῶν) αὐτῶν Ar. C. Cl. HUDS. Cass. Dan. Ms. Bas. Ἑαυτῶν Reg. *l.* 10. Βουφράδος) Βουβράδος Ms. Bas. *ead.* Τομέως) Τομέρος Ar. Forsan pro Τομάρου. Nam hic mons Τόμαρος & Τμάρος dicitur Straboni. Τομαιὸν vero Stephano. HUDS. *l.* 11. ἐν Κυθήροις) ἐν τοῖς Κυθήροις C. IDEM. *ead.* μὴ deest Dan. *l.* 13. τοὺς δὲ ἐν) τοὺς δ' ἐν Reg. *l.* 14. παρὰ τοῦ Νίσου) ἀπὸ τοῦ Νισαίου Cass. παρὰ τοῦ Νίσου Gr. cetera deleta erant. *l.* 16. Μίνωαν) Μίνῳαν Bar. Ald. Flor. Bas. & supra Μινῴᾳ. HUDS. Μίνωα hic Reg.

Pag. 174. *l.* 2. μηδετέρους) μὴδ' ἑτέρους Cass. abest a Gr. *l.* 3. μηδετέρωσε) μὴδ' ἑτέρωσε Bar. Ald. Flor. Bas. HUDS. Μὴδ' ἑτέρωσε Cass. *ead.* καὶ τὰ ἐν Τροιζῆνι) καὶ τὰ ἐν τῇ Τροίζηνι Gr. καὶ τὰ ἐν Τροίζηνι ἔχοντας, ὥσπερ malit Fr. Port. existimans, ἔχοντας ab hoc versu in superiorem transpositum fuisse. Τὰ ἐν Τροιζῆνι ad sequens particip. χρωμένους refert Valla. HUDS. Τροίζηνι Reg. *l.* 5. ἂν deest Gr. *l.* 6. μὴ omittit Gr. HUDS. Πλεῖν μικρᾷ νηὶ habent Gr. & Dan. *l.* 7. κωπήρει πλοίῳ) Vide Baysium de re navali p. 88. HUDS. *ead.* ἐς πεντακόσια τάλαντα) Aliter legisse videtur Valla. Nam reddit *duûm millium talentorum.* IDEM. *l.* 8. καὶ πρεσβείᾳ) καὶ πρεσβείαν Ms. Bas. *l.* 9. ἂν δοκῇ) ἐὰν δοκῇ Cl. Gr. HUDS. Gr. ex emendatione. ante ἂν aliud scriptum fuerat. Ἐὰν Reg. Cass. *l.* 10. Πελοπόννησον) Πελοπόννησσον Gr. *l.* 11. καὶ ἀπιοῦσι desunt C. HUDS. Dan. *ead.* θάλασσαν) θάλατταν Ar. HUDS. Dan. *l.* 13. μήτε ὑμᾶς, μήτε ἡμᾶς) μήτε ἡμᾶς, μήτε ὑμᾶς Reg. μήτε ἡμᾶς non sunt in Dan. *l.* 14. κατὰ τὰ πάτρια) κατὰ πάτρια Gr. *l.* 15. τὰ ἀμφίλογα) καὶ τὰ &c. Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 175. *l.* 2. καλλιώτερον) κάλλιον Marg. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Cass. Dan. Ms. Bas. *l.* 3. διδάσκετε. οὐδενὸς γὰρ) διδάσκεσθε. καὶ οὐδ' ἑνὸς γὰρ Cass. *l.* 4. λέγητε) ἄγητε & eadem manu inter versus λέγητε Reg. *l.* 6. ἰόντων) Attice pro ἰέτωσαν. HUDS. *l.* 7. Ἀκάμαντις) Ἀκαμάντις Reg. Ἀκαμαντὶς Gr. *l.* 8. Φαίνιππος ἐγραμμάτευε desunt Gr. *ead.* ἐπεστάτει) Id est: erat Ἐπιστάτης. Ii, qui Decuriam constituebant, per illam hebdomadem, qua imperabant, Πρόεδροι dicebantur: qui ex iis per

unum diem ceteris praeerat, Ἐπιστάτης vocabatur. Vide Notas ad Marmor. Arundell. pag. 106, 107, 108. Huds. *l.* 9. τύχῃ ἀγαθῇ) Haec verba apud Graecos in omnibus fere statuarum basibus & cippis in alicuius viri bene meriti honorem, aut foederis promulgandi gratia erectis, bene ominandi causa praefigebantur. De iis plura vide in notis ad Marmor Arund. primum, & etiam in Seldeni libro de Diis Syris, Syntagm. 1, cap. 1. Huds. *ead.* τῇ Ἀθηναίων) τῶν Ἀθηναίων Gr. Idem. *l.* 10. ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι) ξυγχωροῦσιν οἱ Λακεδ. Ar. C. Idem. Dan. *l.* 12. ἄρχειν) ἀρχὴν Bar. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. Ἄρχει Ar. Huds. Ἀρχὴν Gr. *l.* 13. τετράδα ἐπὶ δέκα) δωδεκάτην malit cl. Dodwellus, & mox τετράδι ἐπὶ δέκα pro δωδεκάτῃ. Huds. Τετράδα ἐπὶ δεκάτ Ἐλ. Cass.

Pag. 176. *l.* 1. ἐκκλησίαν δὲ ποιήσαντας &c.) Pro ἐκκλησίαν δὲ ποιησάντων, καὶ συναγαγόντων τῶν στρατηγῶν, καὶ τῶν πρυτανέων. Ae. Port. Huds. *l.* 2. πρῶτον περὶ) πρῶτον μὲν περὶ Reg. *l.* 3. εἰσίῃ) ἐσίῃ Cass. *l.* 4. σπείσασθαι) πείσασθαι Cass. Mox μάλα non agnoscit Ms. Bas. *l.* 7. καὶ ὡμολόγησαν καὶ οἱ ξύμμαχοι) καὶ ὤμοσαν Λακεδ. καὶ οἱ ξύμμ. Marg. Ar. C. καὶ ὤμοσαν καὶ οἱ ξύμμ. Gr. Καὶ ὡμολόγησαν omittit Cl. Huds. Prima lectio est in Cass. & Dan. secunda in Ms. Bas. & Reg. *l.* 9. ξυνετίθεντο) ξυνέθεντο C. Cl. Huds. *l.* 11. Ἐχετιμίδα) Ἐχεμενίδα C. Idem. *ead.* Ἀθήναιος) Ἀθηναῖος Gr. *l.* 12. Αἰνέας) Ἐνέας Reg. Cass. Gr. *ead.* Ὠκύτου) Ὠκύhου Gr. *ead.* Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου omittunt Ar. C. Σισυφαμίδας Schol. Aristoph. quem vide in Equit. Huds. Absunt etiam a Dan. *l.* 13. Δαμότιμος) Δειμότιμος Reg.

Pag. 177. *l.* 1. Ἀθηναίων) Ἀθηναῖοι Ar. C. Huds. *l.* 4 περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν) Id est: περὶ σπονδῶν τῶν μειζόνων πραγμάτων, vel περὶ σπονδῶν τῶν ἐς τὸν πλείω χρόνον ἐσομένων. Ae. Port. Idem. *ead.* διὰ παντὸς) διαπαντὸς Ald. Flor. Bas. Steph. 1. Idem. Reg. Cass. *l.* 6. ἐν τῇ Πελλήνῃ) Forsan παρὰ τῇ Πελλήνῃ, vel ἐκ τῆς Πελλήνης τοὐρχαῖον οὖσα πόλις, vel ἥπερ ἦν Θρᾴκης πόλις. aut, quod verisimilius, scribendum ἐν τῇ Παλλήνῃ, scil. ἐν τῇ τῆς Παλλήνης Χεῤῥονήσῳ, vel ἐν τῷ τῆς Παλλήνης ἰσθμῷ. Ae. Port. Vide Excerpta ex fine lib. 7 Strabonis. Huds. *l.* 7. Πελληνῆς) Πελληνεῖς Ar. C. Polyaenus de Strategem. l. 7, c. 47: Παλληνεῖς ἀναπλέοντες ἐκ Τροίας κατέσχον εἰς τὴν Φλέγραν. Ex quo loco coniecit Casaubonus, Παλλη-

νῆς pro Πελληνῆς, & Παλλήνην pro Πελλήνην apud Thucydidem reponi debere. HUDS. Πελληνεῖς Reg. Dan. Πελληνῆς Gr. *l.* 8. πλέοντας δ' ἀπὸ) πλέοντας δὲ ἀπὸ Gr. *l.* 9. τῷ χειμῶνι ᾧ) τῷ χειμῶνι τούτῳ ᾧ Gr. *l.* 10. ἀποστᾶσι δ' αὐτοῖς) ἀποστᾶσι δὲ αὐτοῖς Gr. *l.* 12. προπλεούσῃ) προσπλεούσῃ Ar. C. Cam. Ald. Flor. HUDS. Reg. Dan. Προπλεούσῃ Mſ. Baſ. non προσπλ. ut Cam. προσπλεούσῃ ed. Baſ. *l.* 13. κέλητος) *Celoces* dicebantur, (per translationem a celote equo, cui vir unus inſidet) in quibus ſinguli ſingulos tantum tractant remos. Quod & tum fiebat, cum unus navigaret, ut in *celotio*, tum etiam cum pluribus impellebatur navigium. Vide Schefferum de Militia navali l. 2, c. 2, p. 68. HUDS. *l.* 14. αὐτῷ) αὐτῇ Cl. Gr. IDEM. Mſ. Baſ. Reg. Ἀμύνῃ αὐτῇ Caſſ.

Pag. 178. *l.* 2. τρέψεσθαι) τρέψασθαι Cl. Gr. HUDS. Reg. *l.* 3. αὐτὸν) αὐτὸν C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 4. τῇ deeſt C. HUDS. *l.* 6. οἵτινες) εἴτινες C. IDEM. Dan. *l.* 7. ὑπὸ Ἀθηναίων) ὑπὸ τῶν Ἀθ. Cl. HUDS. *ead.* οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται) οὐδὲν ἄλλω νησιῶται Caſſ. *l.* 9. ἀνάγκην) ἀνάγκη Caſſ. manus recens ν ſuper η ſcripſerat. *l.* 10. προσγενέσθαι) προγενέσθαι Ar. C. HUDS. *ead.* σημεῖόν τ' εἶναι) σημεῖόν τε εἶναι Gr. *l.* 14. τἄλλα) τὰ ἄλλα Ar. C. & mox τά τε ἄλλα. HUDS. Sic & utroque loco Dan.

Pag. 179. *l.* 4. προθύμως) ταχέως Reg. *ead.* καλῶς) κακῶς Dan. *l.* 7. τό, τε) τότε Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. Gr. *ead.* παραυτίκα) παρ' αὐτίκα Gr. *l.* 10. μετ' αὐτῶν) μετ' αὐτοῦ C. HUDS. Dan. *l.* 12. ὡς omittit C. Eo reſpexiſſe putat Scholiaſt. quod Athenienſes rei navalis periti & illi dediti eſſent, tanquam maius defendendae inſulae ſtudium illis haec res excitaret. Steph. HUDS. Ὡς etiam abeſt a Dan. *ead.* καί τι καὶ αὐτῷ) καί τι αὐτῷ Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Dan. In Gr. Reg. & Caſſ. eſt καί τι αὐτῷ καὶ ἐπράσσετο.

Pag. 180. *l.* 1. τριήρει) τριήρεις Reg. Τριήρης a prima manu Gr. deinde correctum erat τριήρεις. *l.* 2. ἀφικνοῦνται) ἀφικνοῦντο Marg. HUDS. Schol. *l.* 3. Ἀθήναιος) Ἀθηναῖος Dan. *ead.* καὶ ἡ μὲν στρατιὰ πάλιν) καὶ ἡ στρατιὰ μὲν πάλιν Gr. *l.* 4. ἐς) εἰς Dan. *l.* 9. ἀντέλεγε) ἀντέλεγεν Gr. *l.* 11. ἀπήγγελλεν) ἀπήγγειλεν Caſſ.

Pag. 181. *l.* 3. ὡς τάχιστα) Ita Ar. C. Flor. Baſ. HUDS. *l.* 5. ἰσχύϊ deeſt Reg. *l.* 6. ἢ omittit Cl. HUDS. Gr.

l. 7. ἢ) ἦ Reg. ἢ οἱ Ἀθηναίων Gr. *ead.* ἡμέραις) ἡμέρας Cl. HUDS. *l.* 12. ἐν τούτῳ δὲ Μένδη &c.) ἐν τούτῳ μὲν δὴ ἀφίσταται αὐτῶν πόλις &c. C. IDEM. *l.* 13. Ἐρετριέων) Ἐρετρίων Gr.

Pag. 182. *l.* 2. ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς) ἔστι γὰρ καὶ ἃ καὶ αὐτὸς Caff. *l.* 3. διὸ) δι' ὃ Gr. *l.* 4. τοῦ deest Dan. *l.* 7. Verbum ἐμέλλησαν de cunctatione intelligit Valla. Sed videtur & in altera sua significatione posse accipi: ut dicatur subaudiendum cum eo esse infinitivum πράσσειν, aut quid simile, sicut alibi. Steph. HUDS. *ead.* οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. *l.* 8. τὸ κατάδηλον) Id est: μὴ κατάδηλοι γένωνται. HUDS. *l.* 13. Χαλκιδικὴν) Καλχιδικὴν Gr. *l.* 14. Σκιωναίων) Σκιωνέων Reg.

Pag. 183. *l.* 2. τῶν ἁπάντων Πολυδαμίδαν) τῶν ἀπ' αὐτῶν Πολυδαμίδαν Marg. Ald. Baf. HUDS. Reg. Gr. *l.* 6. Ἀῤῥίβαιον) Ἀῤῥιβαῖον Caff. *ead.* τοδεύτερον) τὸ δεύτερον Ar. C. HUDS. Caff. Reg. *l.* 9. καὶ Ἀκανθίους desunt Reg. *l.* 11. ξύμπαν) σύμπαν & mox σὺν Χαλκιδ. Reg. Caff. Gr. *l.* 12. ἱππῆς) ἱππεῖς Ar. C. ut & paulo infra. HUDS. Caff. Dan. & ἱππεῖς δὲ οἱ Gr.

Pag. 184. *l.* 1. αὐτοῖς) Id est: τοῖς περὶ τὸν Περδίκκαν καὶ Βρασίδαν. adeo ut Scholion, quod affigitur verbis τοὺς Λυγκηστὰς, ad αὐτοῖς referri debeat. Ae. Port. HUDS. *l.* 3. πεδίου δέ του) πεδίου δὲ τοῦ Ar. C. Ald. Flor. Baf. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 184. IDEM. Δὲ τοῦ Gr. *l.* 5. προελθόντων) προσελθόντων C. HUDS. *l.* 6. προτέρων) πρότερον Cl. IDEM. Sic etiam Caff. a prima manu. deinde emendatum erat. *l.* 7. Λυγκηστῶν) Λυγκισταὶ gentile Straboni usitatum. HUDS. *l.* 9. οἱ δὲ λοιποὶ) οἱ δὲ πολλοὶ Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 12. μισθοῦ) μισθοῦσθαι Gr. HUDS.

Pag. 185. *l.* 7. ἤδη omittunt Ar. C. HUDS. *ead.* ἀμφοτέροις) Scil. τῷ Βρασίδᾳ καὶ τῷ Περδίκκᾳ. IDEM. *l.* 10. τε deest Reg. *l.* 12. σαφῶς) ἀσαφῶς Marg. HUDS. Caff. Schol. *ead.* ἐκπλήγνυσθαι) ἐκπλήττεσθαι Ar. C. ἐμπήγνυσθαι Cl. in margine. HUDS. Ἐκπληγνῦσθαι Caff. Ἐκπλήττεσθαι Dan. *l.* 13. οὐδέπω) οὔπω Cam. Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. Dan.

Pag. 186. *l.* 2. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον C. HUDS. Caff. *ead.* αἰσθανόμενον) αἰσθόμενον Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 5. προκεχωρηκότας) προσκεχωρηκότας Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 8. λαβὼν) βαλὼν C. ex alicuius tamen emendatione λα-

βάν. HUDS. *l.* 9. εἴπη) εἴπῃ Caſſ. εἴ ποι προσβάλοιεν Reg. *l.* 10. νεωτάτους) νεωτέρους C. HUDS. *l.* 12. προσκεισομένοις) προκεισομένοις Mſ. Baſ. *l.* 13. διὰ ταχέων) διαταχέων Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 14. τοιάδε) τάδε Gr. Λέξας τοιάδε Cl. HUDS.

Pag. 187. *l.* 3. ὁμοίως) ὁμοίαν Ar. ὁμοίων C. IDEM. *l.* 6. τὰ μέγιστα) ταμέγιστα Bar. Ald. Flor. IDEM. *l.* 8. ξυμμάχων) συμμάχων Gr. *l.* 10. Videtur in contextu Graeco legi οὐ pro οἱ. Steph. HUDS. *l.* 11. ἄρχουσιν) ἔχουσιν Reg. *l.* 14. ἐξ ὧν τε &c.) Id eſt: ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγώνων, οὓς πρότερον κατ' αὐτῶν τῶν Βαρβάρων ἠγώνισθε πρὸ τῶν Μακεδόνων. Vel, ἐξ ἐκείνων τῶν πραγμάτων, ἅπερ τῶν Μακεδόνων χάριν ἐν τῷ μετ' αὐτοὺς ἀγῶνι πρότερον ἐποιήσασθε. Ae. Port. HUDS.

Pag. 188. *l.* 1. εἰκάζω) εἰκάζων Marg. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 3. διδαχὴ ἀληθὴς) Pro διδαχῆς ἀληθοῦς. Ae. Port. HUDS. *l.* 5. πρόσεστιν) πρόσεστι Gr. *ead.* προειδὼς) προϊδὼν Gr. HUDS. *l.* 6. τολμηρότερον) βεβαιότερον Mſ. Baſ. *l.* 8. ἥ τε διακενῆς ἐπανάσεισις) διὰ κενῆς ἐπανάστασις Gr. HUDS. *l.* 10. αὐτὰ) Scilicet, τὴν δεινὴν τοῦ πλήθους ὄψιν, τὴν ἀφόρητον τοῖς ἀπείροις βοὴν, καὶ τὴν ἐπανάσεισιν τῶν ὅπλων. Ae. Port. IDEM. *l.* 12. καὶ ἡ ἔφοδος) καὶ ἔφοδος Gr. IDEM.

Pag. 189. *l.* 2. τοῦ τε) τοῦτο Dan. *ead.* εἰς) ἐς Ar. C. HUDS. Dan. Gr. *l.* 3. ἡμᾶς) ὑμᾶς Ar. C. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *ead.* ἐκείνῳ) ἐκεῖνο Caſſ. *l.* 5. ὁρᾶτε) ὁρᾶται Marg. HUDS. Scholiaſt. *l.* 8. θᾶσσον) θᾶττον Reg. θᾶσον Caſſ. *l.* 9. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Bar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. *l.* 11. μελλήσει) Scilicet, τοῦ προσφέρεσθαι. i. e. πρὸ τῆς μάχης, ὅτε μάχην συνάψειν μέλλουσιν. Sic & ſupra accipiendum μέλλησις. Ae. Port. HUDS. Μελλήσειν Mſ. Baſ. *ead.* εἴξωσιν) εἰξωσι Gr. *ead.* κατὰ πόδας) καταπόδας Reg.

Pag. 190. *l.* 3. καὶ καταλαβόντες) καὶ λαβόντες Ar. HUDS. *l.* 5. ὅπη) ὅπῃ Caſſ. *l.* 7. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. *l.* 9. μετὰ τοῦ) μετ' αὐτοῦ Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* Βρασίδου) Βρασίδα Reg.

Pag. 191. *l.* 3. τὸ ἄπορον) Scil. τὴν ἐσβολὴν τὴν στενήν. HUDS. *l.* 5. μεθ' αὐτοῦ) μεθ' ἑαυτοῦ Ar. C. IDEM. Dan. Μετ' ἑαυτοῦ Gr. Μετ' αὐτοῦ Caſſ. *l.* 6. τῶν λόφων) τὸν λόφον Ar. C. HUDS. *l.* 7. ὡς τάχιστα ἕκαστος) ὡς τάχιστα ὡς ἕκαστοι Ar. C. Flor. Gr. IDEM. Mſ. Baſ. Reg.

l. 12. γὰρ) δὲ Ar. Huds. *l.* 14. οὐκέτ') οὐκέτι Reg. οὐκ ἔτι Gr.

Pag. 192. *l.* 4. πρῶτον τῆς Περδίκκου) πρώτην τῆς Περδίκκου &c. legit Valesius. Vide etiam Palmerii Graec. ant. p. 128. Huds. *l.* 7. ἤ εἴ τινι σκεύει) ἤ τινι σκ. Cl. Βοεικοῖς εἴ τινι σκ. Gr. Idem. *l.* 9. ὑπολύοντες) ἀπολύοντες Ar. C. Idem. Dan. *l.* 10. τε post Βρασ. deest Reg. *l.* 11. τὸ λοιπὸν) τολοιπὸν Ald. Flor. Huds. Ἐστολοιπὸν Reg. Gr. *ead.* Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ &c.) εἶχε μῖσος τῶν Πελοποννησίων τῇ γνώμῃ, καὶ οὐ ξύνηθες διὰ τοὺς Ἀθηναίους. Scil. ob insitum in Athenienses odium, Peloponnesiis (quibus favere consuevit) animo nequaquam laeto se adversarium gerebat. Huds. *l.* 13. τρόπῳ τάχιστα) τρόπῳ μάλιστα Cl. τάχιστα in margine. Idem. *l.* 14. τοῖς μὲν ξυμβ. &c.) τοῖς μὲν, τοῖς Ἀθηναίοις. τῶν δὲ, τῶν Πελοποννησίων. Huds.

Pag. 193. *l.* 3. Παλλήνην) Παλήνην Gr. *l.* 4. δὲ deest Gr. *l.* 11. Νικόστρατος) ὁ Νικόστρατος Gr. Huds. *l.* 13. Ποσειδώνιον) Ποσειδώνειον C. Idem. *ead.* οἱ δὲ αὐτοί τε) οἱ δ' αὐτοί τε Ald. Flor. Baf. Steph. 1. Idem. Caff. *l.* 14. τριακόσιοι) τριακοσίοις Dan.

Pag. 194. *l.* 3. καρτεροῦ) κρατεροῦ Gr. *l.* 4. αὐτοῖς) αὐτὸς Reg. *ead.* Νικίας) ὁ Νικίας Gr. Huds. *ead.* εἴκοσι) εἴκοσιν Caff. *l.* 6. τοὺς deest Reg. *l.* 9. τῷ abest Ar. C. Huds. Dan. *l.* 10. ἐπιὼν) προσιὼν Marg. Huds. Neque in Steph. 2. neque in Porti editionis margine est. *ead.* δυσπροσβάτῳ) Sic Marg. Ar. C. Cl. Huds. Dan. Schol. Δυσπροβάτῳ Caff. *l.* 11. ἐς ὀλίγον ἀφίκετο) Pro ὀλίγου ἐδέησεν Fr. Port. Ὀλίγα Cl. Huds. Ὀλίγῳ Caff.

Pag. 195. *l.* 2. πρὸς Σκιώνης) πρὸ Σκιώνης Caff. Gr. *l.* 7. ἅμα ἐς τὰ μεθόρια &c.) Id est: ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὁ μὲν ἑτέρωθεν τὴν γῆν ἐδῄου, ὁ δὲ ἑτέρωθεν τῇ πόλει προσεκάθητο. Ae. Port. Huds. *l.* 14. ἀντειπόντος) ἀπειπόντος Mf. Baf. *ead.* στασιωτικὸν) στασιαστικὸν Ar. C. Huds. Dan.

Pag. 196. *l.* 2. τε deest Caff. *l.* 3. περὶ ὀργῆς) περιοργῆς Marg. Cam. Ὑπὸ ὀργῆς Gr. Huds. Περιοργῆς Caff. Ὑπ' ὀργῆς Reg. Περὶ ὀργῆς Mf. Baf. a prima manu, non περιοργῆς, ὑπὸ ὀργῆς ex emendat. *l.* 7. φοβηθέντων) φοβηθέντας Marg. Huds. Mf. Baf. ex emendat. *l.* 8. αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν) αὐτοῖς τοῦ λοιποῦ τὴν ἐπιχ. Gr. Huds. *l.* 11. ἐπαναστρέψας) Scil. ἐκ τῆς πολιορκίας τῆς Σκιώνης. Idem. *ead.* πόλει) Id est, Μένδῃ. Idem. *l.* 12. ἅτε) οὔτε Dan.

l. 13. κατὰ κράτος) κατακράτος Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg.

Pag. 197. *l.* 1. μετὰ ταῦτα) μεταταῦτα Ar. HUDS. *l.* 5. ἐπεκαθίσαντο) ἐπεκαθίσταντο Ar. C. IDEM. *ead.* τὰ περὶ) τὸ περὶ Mſ. Baf. *l.* 8. ἐπὶ καρτεροῦ λόφου) καρτεροῦ omittit Gr. ἐπὶ λόφου καρτεροῦ Ar. C. HUDS. Mſ. Baf. Reg. Caff. Dan. *l.* 9. οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις) Id eſt: οὐκ ἐδύναντο περιτειχίζειν σφᾶς, vel περιτειχισθῆναι οὐκ ἐδύναντο. Ae. Port. HUDS. *l.* 10. δ' αὐτῷ) δὲ αὐτῷ Gr. *ead.* κατὰ κράτος) κατακράτος Ar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. ut & paulo ſupra. HUDS. Κατὰ τάχος & cum emendatione ſuperſcripta κράτος Gr. *l.* 11. μάχῃ) μάχης Ar. HUDS.

Pag. 198. *l.* 1. διαφυγόντες) διαφεύγοντες Caff. *l.* 7. καὶ ἐτύγχανε γὰρ) Pro καὶ γὰρ ἐτύγχανε. Sic γὰρ traiici videmus ab Ariſtophane tum alibi, tum in iſto Pacis loco, ἀλλὰ ποῖ γὰρ οἴχεται; pro ἀλλὰ γὰρ ποῖ οἴχεται; Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 186. HUDS. *l.* 9. πορεύσειν) πορεύειν C. IDEM. *l.* 11. δ' αὐτὸς οὐκέτι) δὲ αὐτὸς οὐκ ἔτι Gr. *l.* 12. αὐτοῦ) αὐτοῦ Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. Gr.

Pag. 199. *l.* 1. μηδὲ) μὴ δὲ Reg. *l.* 4. καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῶν) καὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἡβώντων αὐτῶν π. Ar. Καὶ τῶν Σπαρτιατῶν αὐτῶν C. HUDS. Dan. καὶ τῶν ἡκόντων αὐτῶν Mſ. Baf. *l.* 6. ἐντυχοῦσιν) εὐτυχοῦσι Marg. HUDS. Schol. *l.* 7. καθίστησιν) Scil. Iſchagoras. Vel καθίστασαν legendum. Ae. Port. HUDS. *l.* 8. Ἐπιτελίδαν) Ἐπιτελλίδαν Reg. *l.* 9. τεῖχος) τὸ τεῖχος Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 12. ἀπολώλει) διεφθάρη Marg. HUDS. Schol. *l.* 13. Accipe τὸ ἐν Ἄργει non de urbe, quae Ἄργος dicebatur, ſed de regione circa urbem: non enim erat in ipſa urbe id templum. Nam & Ἄργος tota Peloponneſus dicebatur, ut cuivis notum eſt. Palmerius in Exercitat. p. 52. HUDS.

Pag. 200. *l.* 2. Χρυσὶς &c.) Pauſanias in Corinthiacis dicit, illam ſupplicem confugiſſe Tegaeam. At Clemens in Protreptico tradit, eam una cum templo combuſtam fuiſſe. HUDS. *l.* 3. Φλιοῦντα) Φιλιοῦντα Caff. *l.* 6. ἔνατον) ἔνατον Caff. *l.* 8. τε omittit Gr. HUDS. Non omittit. *l.* 9. ἐπ' αὐτῇ φυλακὴν καταλιπόντες) ἐπ' αὐτὴν καταλιπόντες Gr. *l.* 11. τὰ μὲν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων) τὰ μὲν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 12. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS. Utroque loco etiam Reg. & Caff. hic tantum Dan. *l.* 14.

Λαοδικείᾳ) Λαοδικίᾳ Ar. Forſan & haec urbs eſt, quam Pauſanias ἐν τοῖς Ἀρκαδικοῖς vocat Λαδογκέα, aut, ut legit Amaſaeus, Λαοδοκέα. Λαοδικίῳ Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. Λαοδικείῳ Baſ. e Mſ. Baſ. nihil annotatum erat. vid. Annott. *ead.* Ὀρεστίδος) Ὀρεσθίδος Ar. Ald. Flor. Baſ. Huds. *l.* 15. ἐγένετο) ἐγεγόνει Reg. *ead.* γὰρ) δὲ Ar. C. Huds. *ead.* αὐτοὺς) αὑτοὺς Caſſ. Gr.

Pag. 201. *l.* 4. Τεγεᾶται) Τεγεασταὶ Gr. *l.* 6. Βουκολίωνα) Βουκολιῶνα Caſſ. *l.* 10. τοῦ γὰρ κώδωνος) Excubiarum praefecti tintinnabula ſecum ferebant ad explorandos vigiles, ut, iis auditis, reſponderent. Vide Suidam in v. κωδωνοφορῶν. Huds. *l.* 12. πρόσθεσις) πρόθεσις Reg. Caſſ. Dan. *l.* 13. κατὰ τάχες) καταταάχος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. Dan.

Pag. 202. *l.* 2. ἔνατον) ἕνατον Caſſ. *l.* 3. ξυνέγραψε) ξυνέγραψεν Reg. Caſſ. Gr.

ANNOTATIONES

IN LIBRUM IV.

Pag. 3. *l.* 7. Ἐκβολὴν) Eustath. p. 1405: ὅ ἐστιν, ἡ πρώτη ἐκ τῆς κάλυκος τῶν ἀσταχύων ἔκφυσις. WASS. Add. Suidam in σίτου, & Polluc. I, 61.

Pag. 4. *l.* 2. Τὸ Ῥηγίνων) Gr. τῶν Ῥηγίνων. Sed recepta lectio venustior. WASS.

Pag. 5. *l.* 6. Παραπλέοντας) Pro παραπλέουσι, ait Scholiastes. Eandem mutationem casus participii observat II, 11, in his: Πᾶσι γὰρ, ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ὁρᾷν πάσχοντάς τι ἀηθὲς, ὀργὴ προσπίπτει. Nec infrequens est apud alios. Aristophan. Equitib. 1391: Νῦν οὖν ἐγώ σοι παραδίδωμι εἰς τοὺς ἀγροὺς Αὐτὰς ἰέναι λαβόντα. Lucian. de Electr. p. 370: Οἷς ἐξῆν πλουτεῖν ἀναλέγοντας τῶν αἰγείρων τὰ δάκρυα. Ex illis, εἶπον δὲ — ἐπιμεληθῆναι, usum verbi εἰπεῖν cum infinitivo ostendit Thomas Mag. in βούλομαι.

ead. l. 13. Ταῖς ναυσὶ ταύταις) Cum illis, puto, quae Acarnanibus adversus Ambraciotas auxilio venerant, quas, victis Ambraciotis, Demosthenes Athenas reduxerat. Lib. III, c. 107 & 114. De Demosthene non recte Scholiasta Aristoph. Equit. 55, ἀποσταλεὶς εἰς Σικελίαν, διὰ τὸν αὐτόθι πόλεμον. Sunt & alii ibi illius errores, veluti, quod Pylum confundit cum Πύλαις, ubi Leonidas cecidit, quo nomine etiam eum notat Holsten. ad Steph. Πύλαι, v. & quod Leonidam Macedonum & Lacedaemoniorum regem vocat.

Pag. 6. *l.* 2. Ἠπείγοντο) Cl. ὑπήγοντο. corrupte. WASS.

ead. l. 12. Καλοῦσι δὲ αὐτὴν) Non Pylum, sed illam partem agri Messeniaci, in quo Pylus sita est. Ita Holstenius ad Steph. v. Πύλος. Etiam Pausanias Messen. XXXVI promontorium vocat Coryphasium, & in eo Pylum sitam

esse dicit. Et Ptolemaeus, pag. 89, Pylum a promontorio Coryphasio distinguit. Item Strabo VIII, 348. Et Stephanus in Κορυφάσιον. Idem tamen v. Πύλος: Πύλος πόλις ἐν Μεσσήνῃ. Ἐκαλεῖτο δὲ Κορυφάσιον. Et Scholiastes Thucyd. ad V, 18, Coryphasium exponit Pylum. Non necessaria quidem videri possit illa interpretatio. Nam ibi nomine Coryphasii, quod restitui Lacedaemoniis inter eos & Athenienses convenerat, contineri potest Pylus, quae erat in promontorio Coryphasio. Sed confirmat quodammodo Scholiastae interpretationem ipse Thucydides, qui deinde cap. 35 scribit, Athenienses Lacedaemoniis ex legibus pacis non voluisse reddere Pylum. Casaubonus quoque ad Strabon. VIII, 359, verba haec Thucydidis καλοῦσι δὲ αὐτὴν, non ad proxime praecedentia ἐν τῇ Μεσσηνίων γῇ, sed ad ipsam Pylum refert; quam quia Strabo sub Coryphasio fuisse dicit, ideo ipsam etiam Coryphasium dictam putat.

Pag. 7. *l.* 1. Δαπανᾷν) Hoc est, inquit Suidas, nostrum laudans, h. v. εἰς ἀναλώματα μεγάλα ἐμβάλλειν. infra μέχρι lego contra Codices, quomodo & Herodotus. vid. Eustath. & T. Magist. Wass. Thomas scribit, Thucydidem semper dicere μέχρι, etiam sequente vocali, ceteros tantum sequente consonante. Phrynichus ubique μέχρι & ἄχρι dici iubet, ac μέχρις & ἄχρις ἀδόκιμα pronuntiat. Vid. ibi Nunnes. Liber Cass. quamplurimis locis habet μέχρι sequente vocali.

ead. l. 3. Τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας) Non liquet, Demosthenem secum adduxisse Messenios a Naupacto, quod hic dicit Scholiastes. Eos postea demum ad illum venisse, intelligitur e cap. 9 & 32. Messenios autem, qui Naupactum tenebant, cur οἰκείους Πύλῳ & Lacedaemoniis ὁμοφώνους esse dicat Thucydides, cognosci potest e Pausan. Messen. XXIV & XXVII. Pro βλάπτειν Portus videtur maluisse βλάψειν, ut conveniat cum τῷ ἔσεσθαι.

ead. l. 4. Τοαρχαῖον) Τὸ ἀρχαῖον bene Cass. Dan. Gr. & II, 99 Cass. &c. VI, 2 Reg. Cass. Gr. Ar. Cl. VI, 5. Reg. Cass. Gr. Ar. C. Ita & Xenophon Hist. Gr. V, 550, 553 & 243. τὸ ἀρχαῖον pro sorte Isocrates 540. LXX εἰς τὸ ἀρχαῖον Isai. XXIII, 17, sine V. L. & Aquila Exod. XIV, 27. Aristoteles Polit. I, p. 3 bis. Coniunctim Herodotus VII, 154, IX, 44. Plato ed. Francof. 368. Wass.

ead. l. 8. Τοῖς ταξιάρχοις) Ordinum praefectos Taxiarchos appellabant Athenienses: qui deni ex singulis tribu-

bus legi solebant. Horum munus erat ordines militares instruere &c. Vide Sigonium de Rep. Athen. l. 4. Huds.

ead. l. 10. Περὶ στάσιν) Περιστᾶσιν Caff. Steph. 2. Recte. Infra c. 12 περιέστη ἡ τύχη. vid. Heilm.

ead. l. 11. Λιθουργὰ) Sic Mss. & Schol. Suidas λιθουργικὰ, corrupte. Pollux etiam VII, 125. hinc emendandus ex C. A. Λιθουργικὴ est ars ipsa. vid. Diodor. 317 c. Wass. Locus Suidae est v. λογάδην, ubi & male ξυμβαίνει habet.

Pag. 8. *l.* 7. Οἱ δὲ ἑορτήν τ. ἑ. ἄ. κ. ἄ. π. ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο) Forsan hostes non contemnebant, sed ideo in proelium non exibant, quod diem festum agebant. nam diebus festis, uti Carneo mense toto, quia ille festis plenus, a militia abstinebant Lacedaemonii. Huds.

ead. l. 9. Ὑπομενοῦντας) Pro ὑπομενούντων, dicit Scholiastes. H. Stephanus Animadv. in Lib. de Dialect. p. 22, hunc usum accusativi pro genitivo absoluto non nisi in accusativis participiorum locum habere putat.

ibid. Καί τι αὐτοὺς) Cl. καί τι καὶ αὐτούς. recte. Wass.

Pag. 9. *l.* 3. Ὡς ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης) Sic κλύειν & ἀκούειν cum genitivo dicitur: in quibus περὶ supplet Stephanus Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 93.

ead. l. 7. Πρωῒ — πολλοῖς) Thomas Magister. Wass.

ead. l. 14. Μενδαίων) Hunc locum citat Harpocration h. v. Vid. Schol. Lycophr. p. 50, & Stephanum, Plin. Lib. VI, cap. 6, Xenoph. 442 a. Pausan. 614, Plutarch. Cimone 483. Wass. Vid. ad lib. I, cap. 98.

Pag. 10. *l.* 11. Ἑξήκοντα) Diodor. ut videtur, τεσσαράκοντα πέντε, p. 317 c. De Zacyntho v. Livium XXVI, 24. olim *Hyrie*, hodie *Zante*. Wheeler. Itinerar. pag. 39. Schol. Theocriti δ', 33. Wass.

ead. l. 12. Αἱ ὑπερενεχθεῖσαι &c.) Quod hic Thucydides vocat ὑπερενεχθῆναι, Strabo (l. 8.) vocat ὑπερνεολκεῖν. naves enim non remigio, sed machinis hunc Isthmum superabant, qui quidem pluries mutavit faciem, modo rescissus & apertus, ut compendium fieret circuitionis totius Leucadiorum peninsulae, ut a Cypselo Corinthio; postea vero per alluviones redditus pristinae formae. vide Plinium l. 4, c. 1. Palmerius Exercit. p. 50. Huds. Thucydides eodem, quo hic, verbo, & de eadem re etiam supra utitur III, 15: Καὶ ὁλκοὺς παρεσκεύαζον τῶν νεῶν ἐν τῷ ἰσθμῷ, ὡς ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς Κορίνθου ἐς τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν. Et III, 81: Καὶ ὑπερενεγκόντες τὸν Λευκα-

διων ἰσθμὸν τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται.

Pag. 11. *l.* 6. Κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους) Ammonius ἐπιστεῖλαι coarctat ad literas. Ἐπιστεῖλαι μὲν, inquit, διὰ γραμμάτων. Ἐπισκῆψαι δὲ διὰ λόγων. Sed Thomas Magist. in Ἐπεστειλάμην: Ἐπιστεῖλαι οὐ μόνον τὸ διὰ γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτοπροσώπως κελεῦσαι. καὶ ἐπιστολὴ ὡσαύτως. Et hunc usum τοῦ ἐπιστεῖλαι recte ex hoc & alio loco Thucydidis ostendit. Sic Aristoph. Nubib. 608: Ἡ Σελήνη συντυχοῦσ' ἡμῖν ἐπέστειλε φράσαι Πρῶτα μὲν χαίρειν Ἀθηναίοις. Aeschyl. Sept. adv. Theb. 1020: Οὕτω μὲν ἀμφὶ τοῦδ' ἐπέσταλται λέγειν. Plura de hoc, & de ἐπιστολὴ Stanlei. ad Aesch. Prometh. v. 3.

ead. l. 11. Νεῶν βοήθειαν) Hoc loco mirum est βοήθειαν poni pro ἔφοδον. nam βοήθεια est amicorum auxilium, & fortasse non invenitur alibi ea vox in hoc significatu, nisi apud Diodorum Sic. l. 14, p. 422 ed. Steph. Palmerius in Exercitation. pag. 50. Huds. Addit Palmerius verba Diodori de Carthaginiensibus, qui Motyen habitabant, imminente iis cum magnis copiis Dionysio tyranno: Προσδεχόμενοι τὴν ἐκ Καρχηδονίων δύναμιν οὐ κατεπλήττοντο τὴν Διονυσίου βοήθειαν, ac dicit, ibi βοήθειαν non aliter posse accipi, quam pro *aggressione*. Vel argutatur, vel non intelligo illius sententiam: nam non videre possum, βοήθειαν hic aliter usurpari, quam alibi apud Thucydidem & alios. Sententia huius loci est, Peloponnesios exspectasse & praevidisse, Atticam classem, utpote amicam, auxilio venturam Atheniensibus, qui Pyli erant. Et ita recte interpres. Nec opus est aliud acumen hic quaeri. In Diodori l. d. βοήθεια non male vertitur *exercitus*. Nam sic quoque dicuntur copiae, quae mittuntur, quae conveniunt & concurrunt ad auxilium ferendum, & auxilia multorum coniuncta. Thucydid. III, 4: Ἔπρασσον, ὅπως τις βοήθεια ἥξει. Ibid. 113: Καὶ ἔγνω, ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διέφθαρται. Et in eo, quod etiam Lexica habent e Platonis Epist. VII: Ὥστε αὐτῷ τε οἰκείας, καὶ ἀλλήλαις εἶναι (τὰς τῆς Σικελίας πόλεις) πρὸς τὰς τῶν βαρβάρων βοηθείας, adversus vim, opes, copias barbarorum.

Pag. 12. *l.* 1. Δυεῖν νεοῖν) Quidam Mss. δυοῖν. De his varie tradit Eustathius. Nam in Iliad. κ', p. 802, e Lexico rhetorico scribit, Atticos δυοῖν in genitivo & dativo dicere: δυεῖν rarum esse apud veteres, sed tamen eo uti Thu-

cydidem; recentiores autem δυεῖν scribere contra analogiam: nam nullum dualem in ειν exire. At in Odyss. φ', p. 1907, ex Heraclide, veterem linguam Atticam diphthongum οι in ει mutare, ut δυεῖν pro δυοῖν, οἴκει pro οἴκοι, & πεῖος pro ποῖος. Haec ille. Δυεῖν est apud Aeschyl. Prom. 777: Δυεῖν λόγοιν θατέρῳ. Sed Aristoph. Equ. 318: Μεῖζον ἦν δυοῖν δοχμαῖν; & Menander apud Suidam in ἄβρα: Μήτηρ ταῖν ἀδελφαῖν ταῖν δυοῖν.

ead. l. 6. Ἀντιπρώρους) Non aspernandum videtur ἀντιπρώροις, quod nonnulli Codd. habent. Nam ἀντίπρωρος epitheton extra metaphoram ubique navibus apponitur. Thucydid. II, 91: Καὶ ἴσχουσαι ἀντίπρωροι. III, 13: Τὰς μὲν πλείους καὶ μετεώρους ἤδη καὶ ἀντιπρώρους τῶν νεῶν. Arrianus, a Suida in βύζην laudatus, I de Exped. Alex. 20: Καὶ κατὰ τὸ στόμα τοῦ λιμένος, ἧπερ τὸ στενότατον ἦν, ἀντιπρώρους βύζην τὰς τριήρεις ὁρμίζοντες, ἀποκέκλεισαν, τῷ μὲν Περσικῷ ναυτικῷ τὸν λιμένα, τοῖς Μιλησίοις δὲ τὴν ἐκ τῶν Περσῶν ὠφέλειαν. Et II, 20: Καὶ ἅμα ἀντιπρώροις τριήρεσι πολλαῖς ὁρῶν πεφραγμένον τὸν ἔσπλουν. Quae Thucydideis his simillima sunt. Certe multo facilius intelligitur, quid sint naves ἀντίπρωροι, quam ἔσπλοι ἀντίπρωροι. Ἀντιπρώροις etiam probavit interpres. Quid sit βύζην, exponunt Suidas & Hesychius.

ead. l. 10. Νῆσον) Νῆσον ταύτην φοβούμενοι πολεμίαν ἔσεσθαι Gr. ex interprete quodam. WASS. Etiam suspicari quis possit, a scriba esse, eumque, cum hic posuisset νῆσον, deinde oculos coniecisse in eandem vocem, quae est in tertio ante hunc versu, & cum coepisset scribere, quae ibi leguntur, ταύτην φοβούμενοι, mox animadverso errore ea non voluisse delere.

Pag. 13. *l.* 6. Καὶ ἐγκαταλειφθέντες) Adversus Scholiasten, καὶ hic vacare scribentem, disputat Stephanus Animadvers. in Lib. de Dial. pag. 33, & particulam hanc potius paulo superius ante διεβίβαζον abundare putat.

ead. l. 12. Ἀναστάσας) Vid. Suidam in ἀναστᾷ. WASS.

ead. l. 13. Προσεσταύρωσε) Mihi verior videtur interpretatio secunda apud Scholiasten, ξύλοις ὀρθοῖς προσωχύρωσεν αὐτάς. Nam & VII, 25 dicit, Syracusanos vallos, σταυροὺς, in mari defixisse, ut intra illos naves suae stationem haberent, eamque munitionem σταύρωσιν vocat. Et ibid. cap. 38, Niciam ante naves suas σταύρωμα in mari defixum habuisse, quod iis pro portu clauso esset. Add.

ad II, 75. Distinctionem quoque non post ἀναστάσας, sed post τείχισμα, ponendam puto cum Valla.

ead. l. 14. Οἰσυΐναις) Locum citat Pollux X, 176. Vid. & Suidam in οἰσυΐναις. WASS. Γέῤῥα οἰσύϊνα Lucian. Dial. mort. pag. 293. Adi Lipſ. III de Milit. Rom. 2, & Cerd. ad Virgil. VII Aeneid. 632. Suidas, omisso αὐτῶν, habet ἐξώπλισεν.

Pag. 14. *l.* 2. Λῃστρικῆς) Noster fere semper alias λῃστικῆς. WASS. Vid. ad I, 4 & 13. De τριακοντόροις Salmaſ. Observat. ad Ius Attic. & Rom. p. 705 & seqq. De κέλησι idem ibid. p. 698, & Scheffer. II de Milit. Nav. 2.

ead. l. 7. Ἀμύνασθαι) Vid. Suidam & Hesych. WASS.

Pag. 15. *l.* 2. Ἐκείνοις τε) Τε pro οὔτε. HEILM.

ead. l. 6. Τοῦδε τοῦ κινδύνου) Enallagen casus hic statuit Scholiastes, ellipsin τοῦ μέρος Stephanus Animadv. ad Script. de Dial. p. 45.

ead. l. 10. Ὅσα — προσδεῖται) Stobaeus pag. 360, qui τάδε. Graev. τοιάδε. WASS.

Pag. 16. *l.* 1. Τοῦ τε γὰρ — ἔσται). Dionyſ. Halic. II, 135. qui etiam legit, ὅ, μενόντων μὲν ἡμῶν. WASS. Duo hic notat Dionysius, tanquam a communi usu sermonis recedentia: primum, quod tempora verborum γίγνεται & ἔσται non conveniunt; secundum, quod, cum posuisset genitivos μενόντων ἡμῶν, deinde in tertio casu dicit ὑποχωρήσασι. Nam convenientius fuisse, hoc quoque eodem casu efferri.

ead. l. 4. Εὔπορον) Cl. in marg. εὔπορον ἅτε μηδενός. minus sincere. WASS.

ibid. Καὶ τὸν πολέμιον — ἀναχωρήσεως) Dionyſ. Halic. l. d. p. 134. ubi inter ea, quae Thucydidi peculiaria sunt, hoc quoque recenset, quod singularibus pro pluralibus utitur, ut ὁ πολέμιος pro οἱ πολέμιοι, ὁ Συρακούσιος, ὁ Ἀθηναῖος, pro οἱ Συρακούσιοι, οἱ Ἀθηναῖοι. Sed H. Stephanus in Animadv. ad Lib. de Dialect. pag. 46, & Append. ad al. Script. de Dial. p. 130, hoc Thucydidi peculiare esse negat, & alios quoque scriptores Graecos, eorumque imitatione Latinos, ita loqui, ostendit.

ead. l. 13. Πλήθει) Ἐπ' ὀλίγων Suidas h. v. Euripides πλῆθος ὀλίγον. Hesych. τῷ πλήθει ἡνιόχων, δίδυμοι γὰρ ἦσαν οἱ ἡνιοχοῦντες. Vox est relativa, ut bene ad Aphor. II, 17 observat Galenus: πλῆθος τὸ κατὰ τὸ ἔγχυμα, aut πρὸς ἀγγεῖα. WASS.

Pag. 17. *l.* 2. Ῥοθίου) Harpocrat. παρὰ τὸν ἐκ τῶν κωπῶν ἀκουόμενον ῥόθον, ὅταν σφοδρῶς ἐλαύνωσιν. usi Hyperides, Aristophanes, Arrianus VI. ῥοθίῃ νηὶ navi irruenti Anthol. apud Homerum fere ἐπιθετικῶς. Confer Suidam. Audi Apollonium:

— — — — — πέπληγον ἐρετμοῖς
Πόντου λάβρον ὕδωρ. ἐπὶ δὲ ῥόθια κλύζοντο.
Ἀφρῷ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα κελαινὴ κήκιεν ἅλμη,
Δεινὸν μορμύρουσα ἐρισθενέων μένει ἀνδρῶν.
— — μακραὶ δ' αἰὲν ἐλευκαίνοντο κέλευθοι,
Ἀτραπὸς ὡς χλοεροῖο διειδομένη πεδίοιο.

vid. II, 1111, & I, 370, & Schol. Aeschyli ed. Steph. pag. 87. WASS. Scholiastae Aeschyli ad hoc in Prometh. v. 1047, Κῦμα δὲ πόντου τραχεῖ ῥοθίῳ συγχώσειε, exponunt ἐν τραχεῖ, & ἐν σφοδρῷ ῥεύματι. Eustath. in Homer. Odyss. ε', p. 1540, Οἱ μεθ' Ὅμηρον τὸ ῥεῦμα οὕτω καλοῦσι. Scholiast. Apollon. II, 1111, Ῥόθιον, τὸ κῦμα. Hesychius: Ῥόθιον, ῥεῦμα, κῦμα, τὸ μετὰ ψόφου γινόμενον. Schol. Arati Phaenom. p. 53 ed. Oxon. Ῥόθια, τὰ ῥεύματα. κυρίως δὲ αἱ τοῦ κλύδωνος ὁρμαί. Et ita hic accipiunt interpretes. Locus Apollonii in nota cl. Wasse est I, 540.

ead. l. 4. Ῥαχίαν) Ita MSS. & Suidas. Herodotus τὴν πλημμύραν pag. 319 ῥηχίην vocat. vid. Galenum in Lex. & Foesium. de terra utitur D. Halicarn. WASS. Cap. 9 haec dixerat χωρία χαλεπὰ, καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα. Schol. Aeschyli Prometh. v. 712, ῥαχίαις, θαλασσίαις πέτραις. Scholiastes Morelli in Dion. Chrysostomi Orat. VII: Ῥαχία, ὁ τραχὺς καὶ λιθώδης αἰγιαλός· καὶ ἴσως ἀπὸ τοῦ ἐκεῖσε τὸ προσκλύζον κῦμα οἱονεὶ ῥήγνυσθαι. Add. Eustath. ad Homer. Odyss. ε, pag. 1540. Respicit huc Plutarch. de Glor. Atheniens. p. 618: Ὁ παρὰ τὴν ῥαχίαν αὐτῆς τῆς Πύλου παρατάττων τοὺς Ἀθηναίους Δημοσθένης.

ead. l. 8. Παρ' αὐτὴν) Thomas Mag. in παρὰ e memoria, vel vitio scribarum, ἐτάξαντο παρὰ τὴν θάλασσαν.

ead. l. 14. Ἔκ τε γῆς) Ἔκ τε τῆς γῆς recte Gr. articulum infra p. 19 l. 13 negligit Thucydides. WASS.

Pag. 18. *l.* 3. Προθυμίᾳ — παρακελευσμῷ) Thomas Magist. in παρακέλευσις.

ead. l. 5. Ὁ Βρασίδας) Plerique MSS. omittunt articulum ὁ; nec adhibet Diodorus pag. 318. Confer Plutarchum de Gloria Atheniensium pag. 347, ubi in versu Homeri ex

Ald. & Baſ. pro λέγειν ſcribendum eſt λέγων, & Tzetzem Chil. XII, 389. Wass.

ead. l. 8. Λέγων) Alia dixiſſe narrat Diodor. 318 b. & ἐπιβάθραν maluit. Wass.

Pag. 19. *l.* 4. Ἀποβάθραν) Vid. Poll. I, 93, & ibi interpretes. Ἀποβάθραν dicit Lucian. Dial. mort. pag. 278, & ἀναβάθραν ibid. pag. 281. Ἐπιβάθραν Diodorus Sicul. cum in hac hiſtoria, tum alibi. Βάθραν Plutarch. l. d. Vid. Leopard. XIV Emendat. 10.

ead. l. 6. Ἐλειποψύχησε) Confer Schol. Ariſtophan. in Equit. 55. Locum ſic adducit Demetrius § 55: Καὶ πρῶτος ἀναβαίνων ἐπὶ τὴν ἀποβάθραν, ἐλειποψ. Sed aliter Mſſ. recte. Dion. Halicarn. II, 134, εἰς τὴν παρεξ. Herodotus VII, 229, Ἀριστόδημον λειποψυχέοντα λειφθῆναι. ubi pro μέγιστον vel invito Mediceo legendum ὀφθαλμιῶντες ἐς τὸ ἔσχατον. Wass. Vulgatam lectionem ἐλειποψύχησε confirmant Pollux III, 106, Demetrius Phaler. Plutarchus & Diodorus. De παρεξειρεσίᾳ rurſus Scholiaſtes ad VII, 34. quo reſpexit Pollux I, 124, Suidas & Heſychius, apud quem eſt παρεξειρέσιον.

ead. l. 10. Οἱ δ' ἄλλοι προύθυμ.) Locum hunc reſpicit Plutarchus in libello de Gloria Athen. ubi Thucydidem illuſtri cohoneſtavit elogio. Huds.

ead. l. 13. Περιέστη) Huc ſpectat Diodorus XII, pag. 318: Θαυμάσαι δ' ἄν τις τῆς τύχης τὸ παράδοξον, καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς περὶ τὴν Πύλον διαθέσεως. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ ἐκ τῆς Λακωνικῆς ἀμυνόμενοι τοὺς Σπαρτιάτας, ἐκράτουν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν ἰδίαν χώραν ἔχοντες, ἐκ τῆς θαλάττης προσέβαλον τοῖς πολεμίοις· καὶ τοῖς μὲν πεζῇ κρατοῦσι θαλαττοκρατεῖν συνέβαινε, τοῖς δὲ κατὰ θάλατταν πρωτεύουσι, τῆς γῆς ἀπείργειν τοὺς πολεμίους. Wass.

Pag. 20. *l.* 1. Ἐκ νεῶν) Haec leviter inflectit Diodorus p. 318. Mox ἐπήει opinor ſcribendum, ut alias. Wass.

ead. l. 2. Ἐπὶ πολὺ γὰρ &c.) Lacedaemonii ante pugnam Leuctricam ſe nunquam pedeſtri proelio victos gloriabantur: & quae Athenienſes Demoſthene duce ad Sphacteriam inſulam geſſiſſent, belli potius furtum quoddam, quam victoriam fuiſſe. Pauſan. in Atticorum primo, p. 12. Huds. Valla vertit: *Nam fere eo tempore de utriſque talis opinio erat, ut hi mediterranei pedeſtribus copiis longe praeſtantiſſimi eſſent, illi inter maritimos plurimum re navali praecellerent.* Stephanus ibi ad verba τοῖς μὲν haec annotat: De Lacedaemoniis in-

telligendum existimatur, quod priore loco dicit; de Atheniensibus, quod posteriore. Sed Scholiastes Gr. quamvis & ipse de hoc assentiatur, aliam expositionem affert, istam videlicet: *Lacedaemonios pedestri pugna semper antea fortissimos, tunc in navali fortissime rem gerere: & Athenienses, quorum magna in navali praestantia esse soleret, tunc in pedestri praestantissimos esse.* Sed, nisi aliter scriptum locum istum habuit, ita potuisse exponere non videtur. Haec Stephanus. Mihi locus, etiam retenta recepta lectione, hanc paraphrasin Scholiastae recipere videtur. Certe Diodorus illum eadem sententia παραφράζει; quamquam paulo insolentius pro eo, quod apud Scholiasten est νῦν εἰς τὴν ναυμαχίαν κρατίστοις εἶναι, dicit θαλαττοκρατεῖν.

ead. l. 9. Ἀσίνην) Falso insulam vocat Loydius. Lucanus VIII, 195: *Quas* Asiae *cautes, & quas Chios asperat undas.* Ubi reponendum *Asine* ex 2 Mss. Mela: In *Asinaeo* flumen Pamissum. In Cyparissio, Alpheus. Nomen dedere *urbes* in litore sitae. neque aliter Plin. Emendationem egregie firmat auctor Itinerar. Anon. *Hinc* Asines *scopulos cauti, Acritaeque minacis Linquimus.* Strabonis Ep. Τῇ Μεθώνῃ συνεχής ἐστιν ὁ Ἀκρίτας ἄκρα, οὖσα ἀρχὴ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου. καλεῖται δ' Ἀσίναιος, ἀπὸ Ἀσίνης πόλεως. Aliud etiam agit Berkelius ad Stephanum. Solus, inquit, Scylax Laconicam agnoscit. Idem enim diserte tradit Xenophon Hist. Gr. VII, p. 618; ne Thucyd. Scholiasten & alios memorem. vid. Polybium pag. 511, Herodot. VIII, 73. Pausaniae tempore prorsus interciderat. Wass. De loco Lucani lege, quae ibi nuper scripsit doctissimus Oudendorpius.

ead. l. 12. Παραγίγν. τεσσαράκοντα) Πεντήκοντα reponendum esse, existimat Ae. Port. nam ex pag. 35 liquet, navium numerum (postquam advenerint naves viginti Athenis missae) fuisse 70. ideoque nisi pro μ' scribamus ν', ratio numeri istius & summa ista non constaret. Huds.

Pag. 21. *l.* 4. Πρώτην τὴν ν.) Πρώτην cum maiuscula reposui, cum antea πρώτην legeretur. quod leve mendum (ut ait Palmerius Exercitation. p. 51.) induxit Vallam, ut verteret *in primam insulam.* Πρώτην autem esse proprium insulae nomen, patet ex articulo τὴν, aliter dixisset Thucydides ἐς πρώτην νῆσον. Nam licet forte ea insula id nomen habuerit ex situs ordine, quando non habuit aliud proprium nomen, non ex significatu Latine debet dici *prima*, sed, ut sonat Graece, *Prote.* manet etiam hodie

eius nominis vestigium, vocatur enim *Prodene*. HUDSON.

ead. l. 6. Ἢν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσιν) H. Stephanus in Animadverf. ad Lib. de Dial. pag. 23, Scholiasten sequens, hoc quoque inter ἀνανταπόδοτα refert. Sed evidentior est haec figura in plerisque aliis, quae ibi collegit, quam in his verbis Thucydidis. Plura exempla suppeditabunt Budaeus ad l. 2 D. de Orig. Iur. p. 76 edit. Vascof. & Vossius Institution. Orator. IV, 1, 12.

ead. l. 12. Σμικρῷ) Gr. Cl. malo exemplo μικρῷ. Olim ζμικρὸς inquit Eustath. Attici ζ in σ mutarunt. Apud Herodotum pro σμάραγδον minus recte μάραγδον ex Mediceo reponit Gronovius: Menandrum ita usum esse scio. In hac voce utriusque auctores linguae servant ζ vel σ. Immo Homerum ζμερδνὸς, ζβεννυμενάων, ζμῶδιξ & ζβέσαι reliquisse, admodum probabile est. vid. Aelium Dionysium apud Eustath. & nostrum etiam ζμικρός. vid. Etymologum. WASS.

Pag. 22. *l.* 11. Ἐν τούτῳ κεκωλύσθαι ἐδόκει ἕκαστος) Vide ad II, 9.

Pag. 24. *l.* 2. Πρὸς τὸ χρῆμα) Valla legit παραχρῆμα: nam vertit, *quamprimum*. Et sic plerique MSS. Πρὸς τὸ χρῆμα Portus vertit *ex tempore*, clar. Wass. *pro tempore*: quod III, 29, est βουλεύεσθαι ἐκ τῶν παρόντων. Βουλεύειν πρός τι etiam est *deliberare* & *statuere de re aliqua*, etsi hoc frequentius dicitur περί τινος βουλεύειν. Thucydid. I, 81, & IV, 87, Πρὸς τάδε βουλεύεσθε εὖ. Aeschyl. Prometh. 1029, Πρὸς ταῦτα βούλευε.

ead. l. 5. Βιασθέντας, ἢ κρατηθέντας) Recte, opinor, Codd. qui habent βιασθέντας κρατηθῆναι. WASS. Pro hac scriptura est numerus MSS. In vulgata ἀπὸ κοινοῦ repetendum est τὶ παθεῖν.

Pag. 25. *l.* 4. Μεμαγμένον) Descripsit hunc locum Th. Magister in μάττω. Quod Thucydides dicit δύο χοίνικας ἀλφίτων, id sine dubio de binis in diem accipiendum est. Hoc Portus Lacedaemonios de industria pactos putat, ut, si inter ipsos & Athenienses non conveniret, suis in insula aliquantum commeatus superesset. Nam vulgo una χοῖνιξ in diurnum alimentum hominis sufficere credebatur. Vid. Perizon. ad Aelian. I, V. H. 26. De voce κοτύλη vid. ad VII, 87.

ead. l. 13. Μέχρις οὗ) An μέχρι, ut cap. 4. Nostri nihil movent. WASS. Vid. Var. Lect. hic, & supra.

Pag. 26. *l.* 4. Καὶ οἱ πρέσβεις) Nomina legatorum non exprimuntur a Thucydide: ex Ariſtophane tamen in Equitibus expiſcatus ſum praecipui & Coryphaei legatorum nomen. Is fuit Archeptolemus, quem Cleon ferentem pacis conditiones aequas infecto negotio dimiſit, & eo nomine ab Ariſtophane exagitatur. Palmerius. HUDS. Vide Palmer. Exercit. pag. 51 & 727, ad Scholiaſt. Ariſtophan. Equit. v. 791.

Pag. 27. *l.* 12. Αὐτοὶ — δοῦναι) Thomas Magiſt. in βούλομαι. WASS.

Pag. 28. *l.* 4. Σωφρόνων — προσφέροιντο) Stobaeus pag. 74. WASS. Portus aeſtuat in ſtructura orationis. Nam dicit, σωφρόνων ἀνδρῶν eſſe antiptoſin, pro σώφρονες ἄνδρες: vel ellipſin eſſe, quae ita expleri poſſit, ἐκεῖνοι δέ εἰσιν ἀνδρῶν σωφρόνων, οἵτινες. Hoc praefero. Sed etiam nominativi οἱ αὐτοὶ videntur revocari poſſe ad principium huius periodi, hoc modo: οἱ αὐτοὶ δὲ σωφρόνων ἀνδρῶν, οἵτινες.

ead. l. 8. Μεταχειρίζειν) Pro μεταχειρίζεσθαι, Suidas. μεταχειρίζομαι, non μεταχειρίζω, Thom. Magiſt. WASS.

ead. l. 12. Καὶ μήποτε ὕστερον — νομισθῆναι) Stephanus vertit, *& non committetis, ut — exiſtimemini.* Portus, *& cavebitis, ne exiſtimemini.* Putarunt, quantum ex hoc ſupplemento intelligi poteſt, ante μήποτε deeſſe ὁρᾶτε, σκοπεῖτε, aut aliud huiuſmodi, quae ellipſis frequens eſt ante ὅπως. Eam etiam in his verbis M. Antonini IV, 34, τῶν εἰς ἑαυτὸν μήποτε ἄμεινον τ' ἀναγκαῖα πράσσειν, ſtatuit Gatakerus, ut & in Actor. Apoſt. V, 39, & alibi in libris ſacris; in qua ſententia etiam H. Stephanus in Diſſert. de ſtilo Novi Teſtam. Beza, Grotius, & alii docti interpretes ad d. l. Actor. ſunt. Et haec quoque admitti poteſt in pleriſque aliis locis, ubi μήποτε eſt *neſcio an*, vel *fortaſſis*, quorum multa Budaeus habet in Commentar. Ling. Gr. p. 909, 910. Nam in his recte ſuppletur σκεπτέον, vel ſimile quid. Sed in hoc loco Thucydidis infinitivus νομισθῆναι fortaſſis reſpuit hoc ſupplementum; & pendet a praecedentibus καλῶς ἔχει, ut haec coniungantur, καλῶς ἔχει ὑμῖν πρᾶξαι, καὶ μήποτε νομισθῆναι.

Pag. 29. *l.* 3. Προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς) Hoc Ariſtophanes Equit. 791 de eadem re agens ſine praepoſitione dicit: Ἀρχεπτολέμου δὲ φέροντος Τὴν εἰρήνην ἐξεσκέδασας, τὰς πρεσβείας τ' ἀπελαύνεις Ἐκ τῆς πόλεως, ῥαθαπυγίζων, αἳ τὰς

σπονδὰς προκαλοῦνται. Thucyd. infr. cap. 21: Οὔτε Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἃ προὐκαλοῦντο.

ead. l. 14. Παρὸν) Gr. παρὰ, male. WASS.

Pag. 30. *l.* 2. Βιασθεὶς) Vid. Suidam in ἐβιάζοντο. ἐβιάζοντο alibi ἐπὶ τῶν πασχόντων. Homerus: Αἴας δ' οὐκέτ' ἔμιμνε, ΒΙΑΖΕΤΟ γὰρ βέλεεσσι. D. Halic. βεβιασμένα σχήματα; interpres, *per vim figuras*. immo, *figuras coactas*. Ὀφείλων — ἀρετὴν Thom. Mag. in βούλομαι, qui ἀνταμύνασθαι habet. WASS.

Pag. 31. *l.* 2. Οἳ καὶ ἐν τούτῳ) Stephanus Animadv. in Lib. de Dialect. pag. 34 scribit, se assentiri Scholiastae in eo, quod putat, particulam καὶ hic minime supervacaneam esse; sed de usu, quem illi tribuit, plane ab eo dissentire. Hoc eo pertinere puto, quod Scholiastes non recte verba ἐν τούτῳ de pace interpretatur, quae de bello accipienda esse, ostendunt sequentia. Itaque Valla non male: *quorum culpam potius in vos illi refundent.*

Pag. 32. *l.* 9. Πηγὰς) Ita fere I, 103. Coniungit Andocides p. 266, & Aristides I, 274, II, 247. alibi Πηγὰς Νίσαν, ubi Νίσαιαν legendum. vid. Thucyd. I, 103. Pegas & Pagas pro varia apud Graecos dialecto scribunt Latini. WASS.

ibid. Τροιζῆνα) Sic cum edd. Isocrates, Suidas, alii. Ἐν Τροιζηνίᾳ Theophrastus Histor. Plant. IX, 20. WASS.

Pag. 33. *l.* 1. Οἱ δὲ πρὸς &c.) Diodorus Sic. l. 12 scribit, legatos Laced. se totidem Athenienses captivos pro suis reddituros promisisse. quod negantibus iis legatos libere dixisse, quod pluris Lacedaemonios, quam se ipsos facerent Athenienses, qui permutare captivos nollent. HUDS.

Pag. 34. *l.* 10. Δυοῖν) C. solus δυεῖν, recte, ut noster alibi, μὴ μιᾷ ψήφῳ — ἀλλὰ δυεῖν. & I, 33. Aristoteles Rhetor. p. 27, δυοῖν ἀρχαῖν. sed ibi ex Camot. reponendum δυεῖν. Masc. apud Euripidem Hel. 652. Neut. Iob. XIII, 20. Fem. ter Antiq. D. Halicarn. VI, 1, 26, VII, 3. Iosephus Hudson. 1029, δυοῖν θάτερον. At Busbequii Codex (licet dissimulaverat editor) δυεῖν. & pag. 1031, πρὸ δυεῖν ἡμερῶν Busbeq. Rhed. recte. & pag. 1056 Ms. Bigot. δυεῖν ἕνεκα. Polybius VI, 558, δυεῖν δὲ στρατοπέδων ὄντων. & sic p. 664, δυεῖν ὄντων. Idem, notante Suida, δυεῖν ἡμερῶν, & δυεῖν θάτερον. Aretaeus 57, 25, τοῖν δυοῖν· sed rectius G. δυεῖν. WASS.

ead. l. 12. Περιώρμουν) Περιορμεῖν est, ut ait Pollux I, 122, τὸ ἐν κύκλῳ περιπλεῖν νῆσον, καὶ προσκαθῆσθαι πο-

λιορκητικῶς νήσῳ ἀπὸ νεῶν. Sic infr. cap. 26, III, 6, dicit περιορμίζεσθαι: καὶ περιορμισάμενοι τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως.

Pag. 36. *l.* 2. Σφῶν) Unus Reg. hic, & IV, 55, σφῶιν. In oratione soluta haud ita scriptum memini, sed contracte semper, & passim alibi σφῶν. Praeterea σφῶιν de duobus, non, ut hoc loco, de pluribus. WASS.

Pag. 37. *l.* 11. Χειρὶ σιδηρᾷ) Manus ferrea erat, non qua hostes perimebant, verum navim navi ita alligabant, ut cominus congredi, &, si occasio ferret, in alterius navim transmeare possent. Vide Schefferi Milit. Naval. l. 2, c. 7. HUDS. De dativo αὐτοῖς vid. ad III, 98: Μέχρι μὲν οὖν οἱ τοξόται εἶχόν τε τὰ βέλη αὐτοῖς.

ead. l. 13. Ἐμβάντων) Mss. varie ἐμβάντων & ἐσβάντων. Sic III, 80, ἐμβῆναι & ἐσβῆναι. & ibid. cap. 89, ἐσβαλοῦντες & ἐμβαλοῦντες. WASS.

ead. l. 14. Ἀπὸ κάλω) Pollux I, 113: Ἐπλέομεν ἀπὸ κάλων. &, ἐν χρῷ τῆς γῆς παραπλέοντες, ἐκ κάλων ἕλκοντες τὴν ναῦν. Polybius, Strabo, & Diodorus Sicul. dicunt ῥυμουλκεῖν, & ῥυμουλκεῖσθαι; Latini *remulco trahere*, & *trahi*. Vide Suidam in ῥυμουλκῶ, Sigon. ad Liv. XXV, 30, & Scheffer. II de Milit. Nav. 5. Genitivus κάλως, quemadmodum est in Cod. Dan. fortassis nusquam alibi invenitur. Κάλω, & κάλωος dixerunt Attici, teste Eustathio in Homer. Iliad. χ', pag. 1271. Unde nominativus κάλωες apud Apollon. Rhod. II Argonaut. 727. Stephan. Append. ad Script. al. de Dialect. pag. 149.

ead. l. 15. Ἀποσιμωσάντων) Pausanias in Lexico apud Eustath. ad Homer. Iliad. ξ, p. 965, ἀπεσίμωσε exponit ὕψωσε, καὶ πρὸς τὸ λαμπρότατον ἤγαγε: quomodo & ex illo Hesychius: ἀπεσίμωσεν, ὕψωσεν, πρὸς μετέωρον ἀνήγαγεν. Vid. Suidam in ἀποσιμῶσαι. Apud Herodotum, sed alio sensu, passim. WASS. Addit Eustathius, ἀποσιμοῦσθαι etiam esse ἀπὸ σιμοῦ καὶ κοίλου τόπου ἀνήχθαι ὕψου, & apud Thucydidem ἀποσιμῶσαι, μετεωρίσαι τὰς ναῦς. Et hoc secutus est in versione Portus. Auctor Etymolog. M. inter alias significationes τοῦ ἀποσιμοῦν etiam hanc affert: λέγεται καὶ ἐπὶ νεῶν τὸ ἐκ διαστήματος ἐμβάλλειν. Verba Hesychii in ἀπεσίμωσεν, σίμαι γὰρ αἱ μετέωροι πρὸς ἀναβάσεις, Heinsius cap. 15 Lection. Theocrit. ita laudat: σιμαὶ γὰρ αἱ μετέωροι ἀναβάσεις. bene σιμαί; sed melius Salmasius προσαναβάσεις. Rursum in Hesychio v. ἀποσιμοῦν perperam editur ἀποστρέφειν, πρὸς τὸν σιμὸν φέρειν,

quod recte in Thes. Stephani est πρὸς τὸ σιμὸν φ. Et Etymol. M. ἀποσιμοῦν, ἀποτρέχειν πρὸς τὸ σιμόν. σιμὰ δὲ ἐκάλουν τὰ προσάντη χωρία: ubi pro ἀποτρέχειν, fortassis ex Hesychio reponendum est ἀποστρέφειν. Nam & sic in postrema significatione huius vocabuli idem Etymol. καὶ ἐπὶ σιδήρου, τὸ ἀποστρέφειν τὴν ἀκήν.

Pag. 38. *l.* 11. Ἀκεσίνην) Vereor, inquit Cluverius, ne in Thucydidis exemplaribus corrupta sit illa vox additione syllabae κε. Vide Cluverii Siciliam pag. 92. HUDS. Sunt & eiusdem nominis fluvii in Taurica & India. Naxos postea *Tauromenium.* vid. Theophrast. IV, 5, & XII, pag. 93. WASS.

Pag. 39. *l.* 10. Ἐπειρῶντο) Omnes MSS. ἐπείρων, qua forma etiam VII, 12: Διανοοῦνται τῷ τε πεζῷ ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν.

Pag. 40. *l.* 12. Διαμώμενοι) Laudat Suidas v. διαμώμενος. Etymol. in κόχλος, κάχλακας. cum nostro Iosephus. WASS. Hesychius, διαμώμενοι, διϊστάντες. Ab ἄμη cum Scholiaste derivat Etymol. M. qui dicit ἄμην esse γεωργικὸν ἐργαλεῖον, τὴν λεγομένην δρεπάνην. Suidas τεκτονικὸν ἐργαλεῖον. de quo vide, quem ibi laudat Kusterus, Salmasium ad Trebell. Poll. Claud. c. 14.

Pag. 41. *l.* 1. Καὶ τῶν — ὥρμουν) Suidas in σῖτος, qui omittit κατὰ μέρος. WASS.

ead. l. 5. Ἐν νήσῳ τε ἐρήμῃ) Thomas Mag. ἔρημος χώρα dicit esse Atticum, ἐρήμη χώρα poëticum. Sed Eustathius in Odyss. γ', pag. 1467, Τὸ δὲ ἐρήμη οὐ μόνον ποιητικόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἄλλως Ἀττικόν. ὡς δηλοῖ καὶ ὁ γράψας τὸ, ἐρήμην αὐτὴν ἄνεμοι καταπνέουσιν. Et in Odyss. μ', p. 1725, Τὸ ἐρήμη σύνηθες τοῖς ῥήτορσιν· οἱ οὐ μόνον ἔρημον, ἀλλὰ καὶ ἐρήμην φασίν. Henr. Stephanus quoque Xenophontem & Lucianum ἐρήμη χώρα dicere ostendit.

ead. l. 6. Αἴτιον δὲ ἦν οἱ Λακεδ.) Cass. & Gr. post ἦν distinctionem habent. recte. Sic III, 93, Αἴτιον δὲ ἦν· οἵ τε Θέσσαλοι.

ead. l. 7. Ἀληλεσμένον) Suidas h. v. immutato verborum ordine citat. WASS. Habet etiam ἀργυρίου πολλοῦ ὠνήσασθαι, & alia omittit. Vid. Kuster.

Pag. 42. *l.* 3. Ἐπώκελλον — χρημάτων) Suidas τετιμημένα legit. Hesychius τετιμημένοι, τετιμωρημένοι. τίω vix alibi hoc significatu: MSS. etiam constanter τετιμημένα. illud etiam poëtarum tantum esse affirmat Eustathius. WASS.

ead. l. 6. Ἐσένεον — κεκομμένον) Suidas in ὕφυδρος. ἐσένεον agnoſcunt Mſſ. Schol. & Suidas: at marg. Clar. ἐπένεον: Wass.

ead. l. 8. Μήκωνα μεμελιτ.) Laudat Euſtathius ad Homer. Odyſſ. ά, pag. 1390. Mox Gr. & marg. Cl. perperam ἐχρῶντο, pro ἐτεχνῶντο. Wass.

Pag. 43. *l.* 5. Ἔφορμον) Thom. Mag. h. v. e memoria, ut videtur: τόν τε ἔφορμον οὐκ εἶχον, χωρίων ἀλιμένων ὄντων.

ead. l. 6. Ἀνέντων) Gr. mendoſe ἀφέντων, in marg. ἀνέντων. ita noſter alibi. v. Indicem. ἀνιέντα Heſychius interpretatur ἐνδόντα. Wass.

ead. l. 8. Χειμῶνα τηρήσαντας) Valla, *obſervata tempeſtate.* Non recte omiſſa ſunt in verſione Porti.

ead. l. 13. Κωλύμης) Hoc inter poëtica apud Thucydidem recenſet Dion. Halic. Epiſt. 2 ad Ammaeum, p. 133.

Pag. 44. *l.* 3. Θεογένους) Quidam libri Θεαγένους. Ita ſaepius hoc nomen ſcribi invenias, quam Θεογένης. Θεαγένης tyrannus Megarenſium, ſocer Cylonis, Thucyd. I, 126, & Pauſan. Attic. XXXVIII. Alius Θεαγένης Athenienſis apud Thucyd. V, 24, qui tamen ibid. c. 19 Θεογένης. Θεαγένης athleta apud Pauſan. VI, 6, 11 & 15. Plutarch. πολιτικοῖς παραγγέλμ. Lucian. de Conſcrib. Hiſtor. pag. 626, & Deor. concil. p. 714. Et plures alii apud Xenophontem VII Ἀναβάσ. p. 410, Lucian. Catapl. p. 427, Suidam, Voſſium de Hiſtor. Graec. Lib. III, & Ionſium I, 3 de Scriptor. Hiſtor. Philoſ. Nec dubito, quin vir doctiſſ. Thomas Gale in Inſcriptione c. 6 Eroticorum Parthenii pro Διογένης e Stephano in Παλλήνη recte reponat Θεαγένης. In Xenoph. I Hiſtor. Graec. p. 438, & II, 461, eſt Θεογένης. Et in Sueton. Aug. 94 Theogenes mathematicus.

ead. l. 8. Μηδὲ) Reſcribo μὴ δὲ cum Ar. C. Reg. Caſſ. & IV, 61 Ar. C. VII, 77 Reg. Caſſ. V, 38 Caſſ. & V, 47 & 98 Caſſ. ob emphaſin recte. Confer II, 65, V, 28. Hyperides 88. Demoſthenes Amator. 158. Aeſchines in Timarch. 173. Herodotus I, 152, coniunctim, ſed exemplarium vitio. In libris emendatiſſimis haud raro μὴ δέ. Wass.

Pag. 45. *l.* 4. Τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι) Laboraſſe in hoc loco interpretes, ex eorum verſionibus intelligi poteſt. Portus ſecutus eſt Antyllum, qui, ut Scholiaſtes ſignificare videtur, legebat ἐπὶ σφίσιν. Nam Attici dicunt τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἶναι, *quod ad me attinet*, non, τὸ ἐπ' ἐμὲ εἶναι. Thucydid. VIII, 48, τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι. Xenophon III Hiſtor.

Graec. c. 5, § 8 ed. Oxon. ὥστε, τὸ μὲν ἐπ' ἐκείνοις εἶναι, ἀπολώλατε. Sed omnes libri hic habent scripturam vulgatam, quae, si recta est, vix aliam interpretationem recipit, quam eam, quae a Scholiaste primo loco ponitur. Nec tamen eam magnopere probo; quod non facile ostendi posse credo, Graecos τὸ ἐπί τινα εἶναι dicere, pro *adversus aliquem*. Plane particulae τὸ & εἶναι favent sententiae Antylli. De pleonasmo τοῦ εἶναι, quem hic, & ad VIII, 48 annotat Scholiastes, vid. Stephan. ad Corinth. artic. 29, & Append. ad Script. de Dialect. pag. 170.

ead. l. 12. Ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα) Thomas Mag. ἐξανεχώρει exponit παρέβαινε. Melius Scholiastes, cuius interpretationem sententia huius loci postulat. Τὰ εἰρημένα sunt illa, de quibus est in fine cap. praecedentis.

Pag. 46. *l.* 5. Αἴνου) Aenos urbs, alio nomine Ἄψυνθος, ad Hebri ostia sita est. Provinciae Rhodopae circa A. Chr. 367, Ammiano teste, deputabatur. vid. Aristot. Pol. p. 154, Schol. Nicandri 44 a. Athenaeum 419, Aelian. de Animal. V, 6. L. Chalcondylas IX, 257, Αἶνον πόλιν memorat, καὶ πρόσοδον ἀπὸ της αὐτοῦ ταύτη ἁλικῆς. In Annal. Turcicis Ygnos & Meri Azam vocatur. v. Cantacuzenum p. 581, 821, & Annam Comnenam p. 450. ibique pro ἄλλα rescribe ἀλλ' ἄττα ex Ms. Coisliniano. WASS.

ead. l. 6. Ἦρι) Confer Scholiast. Aristoph. in Equit. v. 55. WASS.

ibid. Πρὸς τοὺς ἐν Πύλῳ στρατιώτας) Valla vertit, *super eos, qui ad Pylum essent*: unde eum videri legisse πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ στρατιώταις, annotat Stephanus. Hanc lectionem confirmat auctoritas plerorûmque Mstorum, & probat etiam Aemil. Portus, in postrema parte annotationis ad hunc locum, quam omisit Hudsonus. Supplementum illud interpretis, *se iturum*, valde friget, nec puto exemplum huiusmodi ellipseos e Thucydide proferri posse. In Cod. Cass. recens corrector supra articulum τοῖς scripserat vulgatam lectionem τούς. Ἀποθανεῖν, quod paulo post videtur legisse Valla pro ἀποκτενεῖν, nullus liber habet. Retinet etiam receptam scripturam Thom. Magister in βούλομαι, & firmat Plutarchus in Nicia pag. 964, qui κατακτενεῖν dicit. In verbis Schol. Aristoph. ad Equit. v. 55, ἐπηγγείλατο ἡμερῶν ἀριθμὸν, puto addendum κ', notam numeri, & legendum ἡμερῶν κ' ἀριθμὸν, ut in fine illius Scholii, & ad v. 1051.

ead. l. 9. 'Ενέπεσε) Huc etiam spectat Schol. Aristoph. ad Equit. v. 1051. WASS.

ibid. Κουφολογίᾳ) Plutarchus in libello de Herodoti malignitate Thucydidem laudat, quod hoc Cleonis vitium κουφολογίαν maluit appellare, quam θρασύτητα aut μανίαν. Acacius. HUDS.

ead. l. 11. Δυεῖν) Antea δυοῖν. WASS. Praeter unum librum in ceteris omnibus tam scriptis, quam editis, est δυοῖν. quod & alibi habet Thucydides; etsi scriptura plerumque variat.

Pag. 48. *l.* 4. 'Αμαρτήματα) Vocantur ἁμαρτήματα, id est, errores, vel peccata, quae temeritate aut alia nostra culpa accidunt infortunia; vel, quae inconsulte suscepta non succedunt. Sunt qui interpretentur *offensiones*. STEPH.

ead. l. 12. Προσίσχοντας) Cl. προΐσχοντες, in marg. vero προσχόντες. vid. Indicem. WASS. Non est mutandus casus participii in nominativum. Vid. ad c. 4 huius libri.

Pag. 50. *l.* 2. 'Ανήγαγον) Sic & Lib. III, cap. 15, accipiunt ἀναγαγόντες. Hic cum optimi MSS. habeant ἀνηγάγοντο, eoque & Thucydides, & alii omnes frequentius utantur, nulla causa est, cur id praeferri non debeat. Pollux, Suidas, & Hesychius non habent ἀνάγειν hac significatione. Paulo post etiam probanda videtur eorundem Codd. scriptura πρὸς τοῦ λιμένος. III, 21, πρός τε Πλαταιῶν. IV, 130, περιπλεύσαντες ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης.

ead. l. 11. Έσχατον) Τὸ ἔσχατον plerique, & Lucianus Herc. Hippocrates Aphor. p. 341, ἐς τὸ ἔσχατον ἀγοῦσαι (κενώσιες.) LXX, ἐς τὰ ἔσχατα. WASS.

ead. l. 13. 'Επίμαχον) Vid. Thom. Magist. h. v. Sic mox c. 35, & supra c. 4.

Pag. 51. *l.* 2. Βεβαιοτέρα) Valla & Portus secuti sunt alteram lectionem βιαιοτέρα, quorum sententiae accedo. Nam καταλαμβάνειν fere dicitur de malis & calamitatibus. II, 18, ὁπότε πόλεμος καταλάβοι. Ibid. 54, ἤν δέ γε ποτὲ ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ. IV, 20, πρίν τι ἀνήκεστον διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν.

ead. l. 10. Πλὴν Θαλαμίων) Thalamii infimus remigum ordo, medius Zygitae, superior vero Thranitae. Vide Palmerium in Gr. Auct. pag. 176, & Schefferum de Militia Navali Lib. II, cap. 2. HUDS. Item Meibomium in libello de Fabrica Triremium, &, qui eum confutavit, Oppelium, id est, Schefferum. Quod in Suida v. θαλαμακεῖς

legitur, ἡ δὲ ἄνω θρανῖται. ἡ θρανίτης ὁ πρὸς τῇ πρώρᾳ, vel corruptum, vel negligenter e Scholiaste Aristophanis ad Ran. v. 1106 descriptum est: nam hic ita scribit, ἡ δὲ ἄνω θρανῖται. θρανίτης οὖν, ὁ πρὸς τὴν πρύμναν· ζυγίτης, ὁ μέσος· θαλαμίτης, ὁ πρὸς πρώραν. Et sic ipse Suidas deinde in θρανίτης.

ead. l. 12. Ἐλάσσους) Cod. C. ἐλάττους, perperam. Noster semper cum σσ. Sophocles Elect. 1004 ἔλαττον, sed raro. Aeschylus opinor nunquam: semel Agam. 1240 εὖ πράττειν. Alexis bis terque. WASS.

Pag. 52. *l.* 2. Ὀτιπλείστη) Ὅτι πλείστη Cass. divisim. & VI, 64 C. Reg. Cass. Graev. edd. & VIII, 17, II, 85 Cass. Graev. & Isocrates Orat. ad Philipp. 155. Xenophon 299. Bis tamen 243, 613, coniunctim. ea exemplarium inconstantia. Idem etiam 122, Ὀτιβελτίστους. p. 190; ὀτιελαχίστων, ὀτιήκιστα, ὀτιήδιστα minus sincere. WASS.

ead. l. 4. Ἀμφίβολοι) Ita cap. 36. Schol. βαλλόμενοι, Hesychii exemplaria παραβαλλόμενοι. Paulo ante Gr. Cl. cum Marg. & aliis κεκωλυμένοις, non improbanda lectione. v. Indicem. WASS. Suidas quoque ἀμφίβολοι exponit πανταχόθεν βαλλόμενοι. Et Eustath. in Odyss. α, p. 1406, ἀμφιβάλλειν δὲ, καὶ τὸ ἑκατέρωθεν βάλλειν. ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἀμφίβολος, ὃς παρά τε Ἀῤῥιανῷ (respicit ad locum Arriani apud Suidam) καὶ ἑτέροις τὸν ἀμφοτέρωθεν βαλλόμενον σημαίνει. Et ita hic accipiendum esse, ex sequentibus liquet. In Hesychio περιβαλλόμενοι legit Guyetus; quae significatio itidem huic voci convenire potest. Nam & ἀμφιβαλεῖν est περιλαβεῖν, περικλεῖσαι, περισχεῖν, ut Eustathius in Od. ρ', pag. 1823, & Od. ψ', 1944.

ead. l. 8. Οἱ ἀπορώτατοι) Non assequor, quae hic sententia sit huius vocis. E Scholiastae geminis interpretationibus neutram probare possum. DUKER. Erant, opinor, Thalamii ἄποροι ὅπλων σκεπαστηρίων, de quibus supra. diversi ab illis ψιλοί. WASS. Vid. Heilm.

Pag. 53. *l.* 11. Προσθέοντος) Quidam Mss. emendatius ἐπιθέοντες. Mox articulus οἱ ante ὑποστρέφοντες male abest a Gr. WASS.

Pag. 54. *l.* 10. Πρῶτον) Cod. Ar. τὸ πρῶτον. cum contextu Dion. Halic. WASS.

ead. l. 11. Τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι) Observat Kuhnius ad Aelian. II V. H. 14, imitari hoc Arrianum II de Ex-

ped. Alex. 10: Καὶ ταύτῃ εὐθὺς δῆλος ἐγένετο (Darius) τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος.

ead. l. 12. Καταφρονήσαντες — αὐτοὺς) Dionyſ. Halic. Tom. II, pag. 148, καταφρονήσαντες οὖν αὐτῶν, καὶ ἐμβοήσαντες legit, non male; ſed ob ſequens αὐτοὺς additamento minus neceſſario. WASS. Dicit ibi Dionyſius, collocationem membrorum huius periodi contortam facere orationem, & oſtendit, quo ordine ex ſententia ſua collocari debuiſſent, ut clarior & ſuavior fieret oratio. Sed in iis, quae ibi leguntur, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ἀπελθεῖν ἢ προσπίπτειν δυναμένων, mihi ſuſpectum eſt ἀπελθεῖν, quod huius loci ſententiae non convenit. Fortaſſis Dionyſius, pro ἐπεκθεῖν, quod Thucydides dicit, ſcripſerit ἐπελθεῖν: nam & hoc eſt *invadere*, *incurrere*. Thucyd. I, 2, ἄδηλον ὂν ὁπότε τὶς ἐπελθὼν — ἄλλος ἀφαιρήσεται. Sic paulo ante cap. 32, οἷς μηδὲ ἐπελθεῖν οἷόν τε ἦν. Et infra cap. 92, ὅστις — ἑκὼν τινι ἐπέρχεται. Vid. Budaeum Commentar. p. 100, & Polluc. I, 172.

Pag. 55. *l.* 8. Εἶχόν τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρήσασθαι) Stephanus recte, *incerti erant*, *quid agerent*, vel, *quo ſe verterent*: quod non debuerat incruſtare Portus. Nec ſatis cauſae eſt, cur paulo ante πίλους maluerit reddere *armaturam*; ſecutus priorem interpretationem Scholiaſtae, quam *pileos* cum Valla. Vide Meurſium in Var. Lect. Hudſoni, & Voſſ. ad Catull. pag. 91. Dubito etiam, an illa, δοράτιά τε ἐναποκέκλαστο βαλλομένων, potius de haſtis Lacedaemoniorum coniectu lapidum levis armaturae fractis accipienda ſint.

ead. l. 9. Ἀποκεκλῃμένοι) Ἀποκεκλεισμένοι etiam ſupra Cl. Apud Herodotum ἀποκεκληϊσμένος. WASS.

Pag. 57. *l.* 3. Ἐς) Pro ἐς Cod. C. ὡς, ut ſupra, & Thucydides alibi: ſaepius ὡς ἐς. WASS.

ead. l. 5. Ἄλλως) Hoc pro ματαίως poni, ex Ariſtophane, Euripide, & Homero oſtendit auctor Etymologici M. Addit, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντὶ τοῦ μάτην ἐχρῶντο οἱ Ἀττικοὶ τῷ ἄλλως. καὶ γὰρ παρὰ Θουκυδίδῃ συνεχῶς ἔστιν αὐτὸ εὑρεῖν κείμενον. Sed non tam frequenter τῷ ἄλλως hac ſignificatione utitur Thucydides; ac multo crebrius & prope συνεχῶς apud eum legas ἄλλως τε καὶ, pro *cum praeſertim*, vel *praeterea*.

ead. l. 10. Κατὰ τὸ ἀεὶ παρῆκον τοῦ κρημνώδους) Stephanus, cuius verſionem adoptavit Portus, in interpretandis

his verbis secutus est Scholiasten, quem legisse παρεῖκον, ex eo intelligitur, quod id exponit ἐνδιδοῦν: nam παρείκειν est ἐνδοῦναι. Ego & παρῆκον, & Vallae interpretationem, *assidue secundum praerupta insulae pergens*, praefero. Τὸ ἀεὶ παρῆκον τοῦ κρημνώδους sunt *continentes rupes*, *continens tractus praeruptarum rupium*. Graeci regiones, montes, & alia dicunt ἀνήκειν, διήκειν, καθήκειν, & παρήκειν, quod Latini *porrigi*, *pertinere*, *pertingere*. Scylax pag. 25 ed. Oxon. Ἡ δὲ Θετταλία παρήκει ἐν μεσογείᾳ ὑπὲρ Ἀνιάνων — μέχρι Τεμπῶν. Marcianus Heracl. Peripl. pag. 30, Παρήκει δὲ οὗτος (Sinarum sinus) μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ἀγνώστου γῆς. Strabo IV, pag. 209, Τὸ δὲ μῆκος (Alpium) ἐστὶ δισχιλίων καὶ διακοσίων σταδίων τὸ παρῆκον παρὰ τὰ πεδία. Pollux IX, 18, Καὶ ἡ μὲν ἐν μέσῳ τῆς θαλάττης ἑκατέρωθεν παρήκουσα γῆ. Et sic quamplurimis locis apud omnes. Παρεῖκον videtur quidem defendi auctoritate Polybii III, 37, Καλεῖται δὲ τὸ μὲν (τῆς Εὐρώπης μέρος) κατὰ τὴν καθ' ἡμᾶς (θάλασσαν) παρεῖκον ἕως Ἡρακλείων στηλῶν, Ἰβηρία. Sed ibi quoque παρῆκον legendum existimo. Τὸ ἀεὶ παρῆκον autem dicit, ut cap. 29, τὴν ἀεὶ ἐρημίαν, & cap. 47, τὴν ἀεί ποτε ἔχθραν. Nec displicet προβαίνων, quod est in Reg.

Pag. 58. *l.* 4. Ὡς μικρὸν) Herodotus II, 10: ὥς εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλέειν. ubi pro καλεύμενον Ms. Bodl. καλεόμενον: aliter Med. sed male. vid. I, 6, 164, II, 14. WASS.

ead. l. 10. Ὅτι — διαφθαρησομένους αὐτοὺς) Henr. Stephanus in Append. ad Script. de Dialect. p. 77 putat, hic vacare ὅτι ante participium, cum alioqui dicendum fuisset, ὅτι διαφθαρήσονται αὐτοί: neque tamen Thucydidi peculiarem esse hunc usum particulae ὅτι, nam eam apud alios quoque abundare sequente infinitivo. Posterioris generis pleonasmi multa exempla congesserunt viri doctissimi, Gronovius ad Arrian. II de Exped. Alex. 16, & Raphelius ad Acta Apostol. XXVII, 10. in quibus omnibus ὅτι post se habet infinitivum expressum, vel tacitum cum accusativo. His plane similis foret haec forma loquendi, γνοὺς ὅτι διαφθαρήσεσθαι αὐτούς. Sed cum Thucydides pro infinitivo maluerit uti participio, quaerendum est, an alii quoque ita loquantur.

Pag. 59. *l.* 8. Καὶ ἐκείνων) Non indiget locus emendatione Stephani καὶ μετ' ἐκείνων. Vide Perizon. ad Aelian.

I, 32, 6, & ad Sanct. Minerv. IV, 3, 9. Notum est hoc Iulii Caesaris apud Suetonium Caesar. LXXXII, Καὶ σὺ ἐκείνων; Thucydides V, 19, Ὤμνυον δὲ οἵδε, καὶ ἐσπένδετο, Λακεδαιμονίων μὲν, Πλειστόλας — Ἀθηναίων δὲ οἵδε, Λάμπων. —

ead. l. 10. Ἱππαγρέτου) De Hippagretis apud Lacedaemonios agit etiam Cragius II de Republ. Lacedaemonior. 14. Videtur ergo Thucydides secundum hunc ducem non proprio, ut alios, sed muneris nomine appellare. Paulo post coniungo ἐφηρημένος κατὰ νόμον. Nam indicat Thucydides, quod etiam illa, εἴτι ἐκεῖνοι πάσχοιεν, ostendunt, horum ducum alios aliis non suffragiis militum, qui in praesidio erant, sed antequam hi in insulam traiicerentur, publice ex lege subrogatos fuisse, ut in locum priorum, si quid his accidisset, succederent: quemadmodum in militia navali navarcho legatus addi solebat, quem ἐπιστολέα vocat Xenophon II Hist. Graec. in princ. IV, p. 536, & alibi. de quo Iungermann. ad Polluc. I, 96, & Schefferus de Milit. Nav. IV, 5. Stephanus coniungit ἄρχειν κατὰ νόμον, ac vertit, *qui legitimum imperium obtineret.* Nec tamen negat, κατὰ νόμον etiam ad ἐφηρημένος referri posse. Hoc melius est. Nam hic solo verbo ἄρχειν satis significatur legitimum imperium, & supervacuum est ei addi κατὰ νόμον. Sic paulo ante, τῶν μὲν πρότερον ἀρχόντων, & supra cap. 9, ἦρχε δ' αὐτῶν Ἐπιτάδας. ubi nemo desiderat illa κατὰ νόμον.

ead. l. 11. Αὐτὸς τρίτος) Ita noster II, 13, IV, 2, 75, V, 4. Wass.

Pag. 60. *l.* 3. Γενομένης ἐπερωτήσεως) Alii γενομένων ἐπερωτήσεων. Recte. Portus. Wass.

ead. l. 9. Καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα) Desunt Gr. & abesse possunt. Wass.

ead. l. 14. Ἀπέθανον — διεφθάρησαν) Omittit περὶ non bene D. Halic. II, 142. qui sese dederunt Spartani 120, sociorum 180, iuxta Diodorum p. 318 d. Wass.

Pag. 61. *l.* 12. Ἐγκατελείφθη) Quidam libri ἐγκατελήφθη. Wass. Haec saepe permutantur. sed ἐγκατελήφθη hic non deterius est vulgato. Et sic Scholiastes quoque videtur legisse: nam paulo post interpretatur τὰ εὑρεθέντα σιτία.

ead. l. 14. Ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ) Ellipseos praepositionis σὺν, quam hic annotat Scholiastes, multa exempla collegit Stephanus in Append. ad Script. de Dialect. p. 96.

Pag. 62. *l.* 1. Καίπερ — ἀπέβη) Th. Magister in μαίνομαι. WASS.

ead. l. 2. Ἦγαγε τοὺς ἄνδρας, ὥσπερ ὑπέστη) Thomas Magister scribit, poëtas ὑφίσταμαι dicere, pro ὑπισχνοῦμαι; sed tamen etiam Thucydidem eo semel sic uti hoc loco. Articulus ille apud Thomam satis perturbatus est. Praescribit ei ὑφίσταμαι, & mox subiicit duo Luciani loca, & tertium hunc Thucydidis, in quibus est forma activa ὑφίστημι. Deinde confuse quaedam de ὑφίστημι & ὑφίσταμαι proponit. Verum non solus Thucydides, quod Thomas videtur velle, sed etiam Plato ὑφίστημι pro ὑπισχνοῦμαι dixit. Locum indicavit Budaeus Comment. Ling. Gr. pag. 494 ex Alcib. II non longe a principio: Εἰ δέ σε ὁρῴη ἔτι ἔλαττον δοκοῦντα ἔχειν, εἰ μὴ καὶ πάσης Εὐρώπης ὑποσταίη σοι, scil. τύραννον γενέσθαι.

ead. l. 7. Μὴ εἶναι) De pleonasmo τοῦ μὴ, de quo hic monet Scholiastes, vid. ad II, 101.

ead. l. 9. Δι' ἀχθηδόνα) Ἀχθηδὼν vox apud Thucydidem poëtica, ut dicit Dionysius Halicarnasseus tom. 2, p. 133. Utitur tamen ea ipse Dionysius in Antiq. Rom. pag. 572. HUDS. Etiam alios prosae scriptores hoc vocabulo usos, ostendit clar. Wasse in Indice. Add. Lucian. Toxar. pag. 37, μὴ πρὸς ἀχθηδόνα μου ἀκούσῃς.

ead. l. 12. Ἄτρακτον) Ita Mss. non ἄδρακτον. Hesych. Ἄτρακτος βέλος μεταφορικῶς. Sic opinor distinguendum; supra enim dixerat ἄδρακτον ἴδιον. Paulo distinctius Galenus τὸ ξύλον τοῦ βέλους. usi Sophocles, Euripides, Menander. Contemtim protulit Laco, ut alter eiusdem gentis, Οὐ μέλει μοι τοῦτο ὅτι ἀποθανοῦμαι, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ ΓΥΝΙΔΟΣ τοξότου. Simile quid in pugna Leuctrica quidam narrante Plutarcho p. 231: Λεγόντων τινῶν δείξειν τὴν ἡμέραν ταύτην τὸν ἀγαθὸν, πολλοῦ, inquit, τὴν ἡμέραν ἀξίαν εἶναι δυναμένην τὸν ἀγαθὸν δεῖξαι σῶον. WASS. Annotat e Thucydide hanc vocem Pollux I, 137. Add. Etymolog. M. & Suidam h. v. ibique Kusterum. Locus Euripidis est in Rheso v. 312. Usus est etiam Conon Narrat. III apud Photium in Bibl. Galenus in Glossis Hippocrat. Ἄτρακτον, οὐ μόνον τὸν εἰς τὸ ἱερουργὸν χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ τὸ ξύλον τοῦ βέλους. Annotat ibi Stephanus variam lectionem, τὸν εἰς τὴν ἱερουργίαν χρήσιμον. leg. τὴν ἐριουργίαν, vel, τὸ ἐριουργεῖν.

Pag. 63. *l.* 2. Μέχρις) Vid. ad c. 4. Mss. non variant. WASS. Sed vid. Var. Lect.

ead. l. 8. Ἐλπίζον) Vid. ad III, 85, ubi itidem quidam Mſſ. ἐλπίζοντο. Mox ὁμόφωνοι ὄντες, quae a quibuſdam Codd. abſunt, poſſint videri a ſtudioſo quodam adſcripta e cap. 3 huius libri. Sed non eſt recedendum a ſcriptura meliorum Mſſ. conſenſu confirmata. Nam ipſe Thucydides verba illa hic ob eandem cauſam repetere potuit, ob quam ea ſupra addiderat.

Pag. 64. *l.* 3. Καὶ πολλάκις φοιτώντων) Huc reſpicit Ariſtoph. Pace v. 636, 637. Add. ibi Scholiaſt.

ead. l. 7. Ὀγδοήκοντα) Diodori exemplaria ἑξήκοντα, ὁπλίτας τρισχιλίους p. 19 c. ξ'. pro π' lapſu haud ita facili, ſed ex ſeqq. patet ἑξήκοντα a Diodori manu eſſe. Noſtri nihil mutant. Wass.

ead. l. 12. Ῥείτου) Alveos quoſdam aquarum in Attica Ῥείτους dictos memorat Thucydid. II, 19, & Pauſan. Attic. c. 38, & Corinth. 24. Hic quoque fortaſſis eiuſmodi alveus deſignatur. Sed nihil de hoc Ῥείτῳ apud alios invenio. Fr. Portus in Commentar. ſcribit, eſſe oppidum, ſed ſine teſtimonio ſcriptorum veterum. Locus Polyaeni, quem in Var. Lect. laudat Hudſonus, eſt I, 39, 1. Pinedo ad Stephanum putat, hic legendum Σολύγειος, ut in Stephano.

Pag. 65. 1. Ἀπὸ δὲ — κατέσχον) Thom. Magiſter in προσέσχον. ubi excidit ἔνθα.

ead. l. 5. Ἐκ πλείονος) Quae hic in Var. Lect. leguntur, deſcripta ſunt e marg. ed. 2 Stephani, qui ea ad verſionem Vallae, *diu ante ſuccurrerant*, annotaverat, Stephanum ſequitur Aem. Portus: ſed Fr. Portus in Appendic. Commentar. coniungenda dicit ἐκ πλείονος ἐβοήθησαν, non προπυθόμενοι ἐκ πλείονος. Ἐκ πλείονος uſitatum eſt Thucydidi VIII, 88: εἰδὼς, ὡς εἰκὸς, ἐκ πλείονος τὴν Τισσαφέρνου γνώμην. Et cum ſupplemento χρόνου, ibid. 91: Ταῦτ' οὖν ἐκ πλείονος χρόνου ὁ Θηραμένης διεθρόει.

ead. l. 9. Οἱ κατασχήσουσιν) Thomas Magiſter l. d. ῥ κατασχ. Haec etiam alibi permutantur. Vid. ad I, 136.

Pag. 66. *l.* 9. Ὑπερχωρήσαντες) Ὑποχωρήσαντες Cl. & Gr. ὑπερχωρεῖν vix alibi invenitur. Wass. Ὑποχωρήσαντες, quod habent quatuor melioris notae Codices, confirmatur e cap. ſeq. Καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον.

ead. l. 11. Παιωνίσαντες) Quidam libri παιανίσαντες. Vid. ad I, 50.

Pag. 67. *l.* 6. Πειράσειν) Περάσειν (a περαιννω) coniiciebat Heilm.

ead. l. 11. Καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα) Varias significationes huius phraseos e Vigerio exponit Hudsonus supra ad II, 2. Muretus ad haec Xenophontis VII Cyrip. p. 107 ed. Steph. p. 180 ed. Leuncl. ὡς εἶδε — τὰ δὲ τῶν Χαλδαίων ὅπλα ἔρημα, scribit, hoc perperam verti *arma sola*, pro *tentoria deserta*. Nam ὅπλα etiam esse locum, in quo milites tendunt, in quo consistunt interquiescendi causa, & ὅπλα θέσθαι dici, cum locum sibi sumunt milites, ubi consistant. Eius rei ignoratione autem prope innumerabiles locos apud Xenophontem & Thucydidem pessime acceptos esse ab interpretibus: quorum nonnullos e Xenophonte apponit.

Pag. 68. *l.* 3. Ἀλλοτρίους) Omittunt libri. haud vere. Wass.

ead. l. 7. Τοῦ Ὀνείου) Polybius quoque II, 52, τὰ Ὄνεια ὄρη. Plutarch. Cleom. Ὠνία, sed Ms. A. τὰ Ὤνεια. Vide Wheleri Itinerar. pag. 437. Wass. Add. Xylandr. ad Plutarch. l. d.

ead. l. 14. Δυεῖν) Sic reposui pro δυοῖν. Wass. Vide ad cap. 47.

ibid. Μὴ δυνάμενοι) Mss. οὐ δυνάμενοι. An οὐ μὴ δυνάμενοι? Wass.

Pag. 69. *l.* 6. Κρομμύωνα) Gr. passim Κρομμυῶνα, quomodo Strabo IX, pag. 390. Wass.

ead. l. 10. Μεθώνην) Dubito an hic in annotatione Hudsoni, quae in Var. Lect. est, error sit. Nam haec leguntur in Strab. VIII, 374; ubi locum Μέθανα vocat, sed in nonnullis codicibus Thucydidis Μεθώνη scribi dicit. Et sic ipse Strabo eam vocat I, p. 59. At Pausan. II, 34, Μέθανα. Scylaci quoque pag. 37, 38, ed. Gron. duae urbes sunt Μεθώνη & Μέθανα. Aberrat ille quidem in situ, ut ibi observat Palmerius, sed tamen, quae Thucydidi Μεθώνη, illi Μέθανα est. Add. Casaubon. ad Strabon. ll. dd.

Pag. 70. *l.* 14. Τὴν Πτυχίαν) Hinc colligitur, inquit Palmer. in Graec. Antiq. p. 362, eam insulam fuisse Corcyraeorum civitati vicinam: nec alia, ut puto, potest esse, quam ea, quae ad os portus Corfu civitatis praeiacet, & nunc *insula Sancti Viti* vocatur. Huds. Plin. IV, 12: Ante Corcyram Ericusa, Marathe, *Ptychia*, Tarachie. sic fere & Steph. Perperam inter oppida Corcyrae recensent Ptolemaeus & Niger. Huic est hodie *Palopoli.* Wass.

Pag. 71. *l.* 5. Πείθουσί τινας, ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους) Puto distinctionem potius ponendam esse post ὀλίγους. Τὶς cum ὀλίγος saepissime ex supervacuo ponitur ab Atticis. Infra cap. 56, καὶ ἄνδρες τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι. Cap. 57, ἦγον δέ τινας καὶ ἐκ τῶν Κυθήρων ἄνδρας ὀλίγους. Et cap. 113, οἱ μέν τινες ὀλίγοι διαφθείρονται.

Pag. 72. *l.* 7. Δυεῖν) Sic reposui. ante δυοῖν, quomodo Aretaeus. Herodotus fere δυῶν. Aeschylus Prometh. δυεῖν, Lysias, & Dionys. Halic. ex nostro. WASS. Vid. c. 44.

ead. l. 10. Μαστιγοφόροι — προσιόντας) Haec habet Suidas sine nomine auctoris in σχολαίτερον. Supra II, 75 etiam quidam libri habent σχολαιότερον. Sed Thom. Mag. σχολαίτερον melius esse dicit. Pro προσιόντας fortassis aliquis malit προϊόντας. Nam haec interdum permutantur. vid. II, 21.

Pag. 73. *l.* 6. Ἀναβάντες — κεράμῳ) Haec laudat Eustathius in Odyss. ά, pag. 1421, omissis voculis τοῦ οἰκήματος. WASS. Male Gr. στέγος. Thomas Mag. στέγος dici iubet, τέγος autem poëticum esse pronuntiat. Verius est, quod addit, στέγος commune, τέγος Atticum esse. Nam τέγος dicunt omnes prosae scriptores Attici. Vid. Stephan. Thesaur. Demosthenes in Androt. pag. 395: ἢ τέγος ὡς τοὺς γείτονας ὑπερβαίνοι. Ibi Ulpianus, τέγος τοῦ δώματος ὑπέρτερον μέρος.

ead. l. 10. Ἐς τὰς σφαγὰς) Suidas voc. σφαγὰς, Καὶ οἰστοὺς καθίεσαν ἐς τὰς σφαγὰς, minus sincere. Pollux II, 133, τὸ κοῖλον οὗ διεστᾶσιν αἱ κλεῖδες. at ibid. 165, τὸ ὑπὸ τὸ στέρνον ἔγκοιλον. Vide Hippocratem pag. 56, Aristot. Hist. Anim. IV, 4. Venae iugulares Celso σφαγίτιδες. Hinc σφαγὶς *cultrus* Gloss. & σφάγιον vas, quo recipitur victimarum sanguis, apud Eustath. Odyss. γ', 1476. apud Lycophr. v. 196, σφαγεῖον. Aristoph. Thesmophor. 761. WASS. Gloss. σφαγὴ, *iugulus*, *iugulum*. Add. Hesych. & Etymolog. M. Lucian. Tyrannicid. p. 701: τί δὲ κατέλιπον τὸ ξίφος ἐν τῇ σφαγῇ; ibid. 706: ἀποσπάσας δὲ τῆς σφαγῆς, καὶ τοῦ τραύματος ἐξελὼν τὸ ξίφος. & Phalar. I, 734, γυμνὴν ὑπέχειν τὴν σφαγήν: ubi interpretem recte reprehendit clariss. Gronovius. Plut. Galb. τὴν σφαγὴν προτείνας, δρᾶτε, εἶπε: quod Suetonius Galb. XX dicit, *obtulisse ultro iugulum*. Antonin. Liberal. cap. 25: ἐπάταξαν ἑαυτὰς τῇ κερκίδι παρὰ τὴν κλεῖδα, καὶ ἀνέρρηξαν τὴν σφαγήν.

ead. l. 12. Παραιρήματα) Agnoscit παραιρήματα Moeris Atticista, & Pollux VII, 64, explicat τὰ πρὸς ταῖς ὤαις.

Ulpianus ad Demosthenem pag. 333, ἀφαιρήματα. Wass. Apud Suidam in παραιρήσεται, ubi hic locus citatur, cum alia non recte leguntur, tum pro τοῖς σπάρτοις male σπάρτα scribitur: ut ibi annotat Kusterus. In Scholiasta Demosthenis ad Philippic. secundam pag. 46 edit. Paris. eadem ad verbum leguntur, quae in Suida, addito etiam loco scriptoris anonymi, qui est apud Suidam, nisi quod ibi pro σπάρτα novo errore est σπάρτας: unde apparet, alterum haec ex altero descripsisse. Si Suidas id, quod in Thucydide est τοῖς σπάρτοις, de industria mutavit in σπάρτα, eo errasse videtur, quod putavit casum huius nominis debere convenire cum sequenti παραιρήματα. Particulam ex hoc loco decerptam, ἐκ κλινῶν τοῖς σπάρτοις ἀπαγχόμενοι, in Onomasticon suum contulit Pollux X, 37.

ead. l. 14. Ἀναδοῦντες) Ἀναλοῦντες legit Heilm. quam lectionem firmat Phavorinus: Ἀναλοῦντες, ἀντὶ τοῦ ἀναιροῦντες. οὕτω Θουκυδίδης.

Pag. 74. *l.* 3. Φορμηδὸν — πόλεως) Suidas in φορμηδόν. Ἐπ' ἁμαξῶν memoriae fisus Aristides Tom. III, p. 520. Wass. Add. supr. II, 75.

ead. l. 8. Οὐ γὰρ ἔτι ἦν) Clar. Wasse pro versione Porti, quam secutus fuerat Hudsonus, hic substituerat interpretationem Stephani.

ead. l. 14. Ἀνακτόριον, Κορινθίων πόλιν) Corinthiorum coloniam ex hoc loco vocat Stephanus. Vid. supra I, 55.

Pag. 75. *l.* 1. Οἰκήτορας) Aemil. Portus supplementum suum ἀποστείλαντες debet Scholiastae. Sed admodum dura, &, ni fallor, insolens est illa ellipsis. Fr. Porti coniecturae favet liber Cass. Nec puto haec ita ordinari posse, καὶ ἐκπέμψαντες Κορινθίους οἰκήτορας.

ead. l. 9. Ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων) Brissonius lib. I de regno Persar. pag. 141 dicit, Thucydidem referre, has literas Assyrio sermone scriptas fuisse. Et Fr. Portus hic annotat: *Fortasse quod lingua Assyriorum longius latiusque pateret, & gentibus esset notior, ideo Persae ea utebantur familiarius.* Non video, cur Ἀσσύρια γράμματα hic pro sermone Assyrio accipi debeant: nam hoc potius dixisset ἐκ τῆς Ἀσσυρίας γλώσσης, ut I, 138, Περσίδα γλῶσσαν; vel διαλέκτου, ut Plutarch. Apophthegm. pag. 325, τὴν Περσίδα διάλεκτον. Nec scio ab aliis proditum, Persas tum lingua Assyria usos fuisse. Fortassis hoc significat Thucydides, Persas non habuisse suas ac proprias literarum for-

mas, ſed ad ſcribendum adhibuiſſe literas Aſſyrias, quas pro antiquiſſimis habet Plinius VII H. N. 56, & ab Aſſyriis ad Phoenices alioſque Orientis populos veniſſe, viri docti exiſtimant. Aſſyriae literae quidem exponi poſſent Perſicae, latiſſime accepta ſignificatione nominis Aſſyrius, quo multae gentes comprehendebantur: nam & quidam, auctore Suida in Ἀσσύριοι, dicebant, Aſſyrios eſſe Perſas. Sed ne Thucydides, nec, ut puto, alii probati hiſtorici Aſſyrios pro Perſis dicunt.

Pag. 76. *l.* 6. Ποιησάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστεις) Vallae verſionem, *etſi fidem fecerant, &, quoad poterant, ſatiſdabant, ſe nihil adverſus illos novi cogitaturos*, probarunt etiam Stephanus & Acacius. Cur ab ea recedere voluerit Portus, non intelligo: nec adhuc inveni πίστεις, vel πιστὰ, ποιεῖν τινι & πρός τινα, alia ſignificatione dici, quam ea, qua Valla & alii hic acceperunt.

Pag. 77. *l.* 1. Ῥοίτιον) Ita Mſſ. & noſter VIII, 101. De ſcripturae tamen veritate ampliandum. Nam Stephanus, qui Thucydidem fere ſequitur, Ῥοίτειον ſcribit. Atque ita Strabo, Scylax, Herodotus, Xenophon, Philoſtratus, Didymus, Geopon, Suidas, Epit. Strabonis, Apollonii Schol. Dicta etiam urbs ἀπὸ Ῥοιτείας τῆς Πρωτέως θυγατρὸς, ut nos docet Apollonii Schol. I Argon. v. 929. Denique Ῥοίτιον haud longe a Megalopoli. vid. Plutarch. Cleom. pag. 815. Eſt & Ῥοιτία urbs Bactrorum. Orus apud Stephan. Suidas, Xenophon, Scholiaſt. Apollon. promontorium faciunt. Antipater Epig. III, ἐπὶ Ῥοιτηΐσιν ἀκταῖς. Apollon. I, Ῥοιτειάδος ἔνδοθεν ἀκτῆς. Strabonis tempore urbs erat ἔρημος. WASS.

ead. l. 2. Στατῆρας Φωκαΐτας) Vid. Hemſterhuſium ad Pollucem IX, 93, Spanh. ad Callimachum p. 756. IDEM.

ead. l. 6. Ἃς πρότερον Μιτυληναίων νεμομένων Ἀθηναῖοι εἶχον) De his eſt III, 50: Παρέλαβον δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίσματα οἱ Ἀθηναῖοι, ὅσων Μιτυληναῖοι ἐκράτουν. Has Ἀκταίας vocatas dicit, haud dubie, quod in propinqua Lesbo ora Aſiae ſitae erant. Strabo Lib. XIII, pag. 605, ad ſinum Adramyttenum dicit eſſe τὸν τῶν Μιτυληναίων αἰγιαλὸν κώμας τινὰς ἔχοντα τῶν κατὰ τὴν ἤπειρον τῶν Μιτυληναίων. Et pag. 607, Ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ ἐφεξῆς αἱ τῶν Μιτυληναίων κῶμαι Κορυφαντίς τε, καὶ Ἡράκλεια. Berkelius ad Stephan. v. Ἀκτὴ haec verba Thucydidis laudat inter loca Polybii & Diodori Sic. in quibus

de Acte Peloponnesi agitur. Voluit, credo, hoc testimonio ostendere, omnia oppida in ora maris posita posse vocari Ἀκταῖα. De Aeolicis oppidis continentis, quae paulo post memorat, est etiam apud Melam I, 18: *Gargara & Asson, Aeoliorum colonias*. Et apud Strabon. XIII, p. 610.

ead. l. 14. Αὐτῷ θέρει) Diodor. 320 a. ubi Mss. perperam ϙ' pro ξ': centum pro sexaginta. Wass. Sexaginta habet etiam Dion. Halicarn. Tom. II, pag. 142.

Pag. 79. *l.* 5. Γιγνομένης) Sic rescripsi. antea γενομένης; quomodo Dionys. Halic. Wass. Et plerique Mss. cum editis. Dionysius l. d. haec a καὶ μάχης usque ad θανάτου descripsit.

ead. l. 7. Τὴν ἄνω πόλιν) Stephanus hic annotat, Scholiasten alicubi τὴν ἄνω πόλιν exponere ἀκρόπολιν. Is locus est cap. 66 huius lib. Hic ἡ ἄνω πόλις fortassis est ἀκρόπολις. Alio sensu Lib. III, cap. 34, ἡ ἄνω πόλις Colophoniorum, & cap. 57 huius libri ἡ ἄνω πόλις Aeginetarum, qui Thyream tenebant, dicitur; quomodo hic quoque Valla videtur accepisse: nam vertit *ad urbem superiorem*, id est, eam, quae aliquanto spatio ab illa, quae ad mare erat, distabat. quod non caret ratione, si quis alia loca, ubi eodem modo loquitur Thucydides, cum hoc conferat. Nec accedo Scholiastae infra ad cap. 66, τὴν ἄνω πόλιν Megarensium interpretanti τὴν ἀκρόπολιν. Nam designat ibi ipsam urbem Megara, quam respectu Nisaeae, portus Megarensium, octo ab urbe stadiis remotae, τὴν ἄνω πόλιν vocat. Ita recte Aemil. Portus ad cap. 69.

ead. l. 12. Τὰ τῆς ὁμολογίας) A plerisque Mss. abest articulus τὰ, vitio, opinor, scribarum, quibus errandi caussam praebuit ultima vocis praecedentis syllaba. Nam Attici articulum neutrius generis cum genitivo substantivi pro substantivo ponunt. Thucyd. IV, 18: οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς — τὸ τῆς τύχης οἴεσθαι ἀεὶ μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι, pro τὴν τύχην. II, 60: τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν, pro ἡ ὀργὴ ὑμῶν. Sic τὰ τῆς ὁμολογίας, pro ἡ ὁμολογία, quam mox ξύμβασιν vocat. Vid. Steph. Append. ad Script. de Dialect. p. 178.

ead. l. 13. Ἀνέστησαν γὰρ &c.) Si hanc lectionem retineamus, dicendum est, Athenienses expulisse suis sedibus Cytherios, quod parum convenit cum aequitate conditionum, de qua paulo ante ἐπιτηδειότερον &c. Deinde Athenienses non moverunt omnes Cytherios (ut videbimus infra cap. 57.) Itaque, ne sibi male constare videretur Thu-

cydides, puto aliquid supplendum esse, sc. particulam negantem, aut aliud simile. Fr. Port. Huds. Ἂν supplendum censet Heilm.

Pag. 82. *l.* 5. Ἀφροδισίαν) Est alia *Aphrodisias*, sita supra Cardiam, non longe a Rhaedesto. Cum Siberi coniungit Procopius de Aedif. IV, 10; qui muro cinxisse Iustinianum etiam tradit. vid. Ptolem. III, 2, Notit. Episc. & Antonini Itin. τὸ ἐθνικὸν in numo Wheleri Ἀφροδισιεύς. Κορτύταν agnoscunt vitiosa Stephani exemplaria, ut ex literarum serie patet. Lege ergo Κοτύρταν cum Cl. Gr. Atque ita etiam Stephani Codex Perusinus. huius gentile Κοτυρταῖος. De hoc oppido nihil omnino veteres. Wass. Etiam Berkelius ex ordine literarum vidit, in Stephano perperam legi Κότυρτα, & pro eo legebat Κότυτα. Fecit quod potuit, destitutus auxilio Manuscriptorum Thucydidis & Stephani.

ead. l. 11. Θυρέαν) Cl. hic & alibi Θυραίαν. At Steph. & Mf. Perusin. cum vulgatis. Diodor. Θυραίαν. Auctor Anthol. III, Θυρέα ἦσαν ἄεθλα δορός. Herodot. I, 82, περὶ χώρου καλεομένου Θυρέης. Isocrates Archid. 199, ἐν Θυρεαῖς. Plutarchi codices variant. vid. Suidam in Ὀθρυάδης. Wass. In Codd. Thucyd. plerisque locis varia est scriptura huius nominis. vid. II, 27, & V, 41. Strabo VIII, pag. 376, Θυρέας num. plurali vocat; Stephanus, & alii Θυρέαν. Κυνοσουρίας, quod hic est in marg. Cl. etiam olim legebatur in Strabone l. d. ubi id emendarunt Xylander, & Hartungus Tom. II Facis Gruteri pag. 666. Idem vitium e Luciani Icaromenippo p. 200 sustulit Palmerius in Exercitationib. p. 549. Et sic quoque ibi emendandus est Scholiastes. De Thyrea Aeginetis a Lacedaemoniis concessa idem, quod hic, etiam II, 27 scripserat Thucydides.

Pag. 83. *l.* 12. Ἠθέλησεν) Non deterius est ἠθέλησαν. Et sic mox ἀνεχώρησαν, & alia numero plurali, nota in talibus figura. Paulo post αὐτοὺς κίνδυνος ἐφαίνετο κατακλείεσθαι defendi quidem potest. Sed praefero coniecturam Porti, ab omnibus fere Mss. confirmatam.

Pag. 84. *l.* 1. Ἐν τούτῳ — Ἀθήνας) Dionys. Halicarn. Tom. II, p. 142, ubi est δ' οἱ Ἀθηναῖοι, & εἰς τὰς Ἀθήνας.

ead. l. 7. Τάνταλον) Hunc φρούραρχον vocat Diodorus pag. 320 a. Wass.

Pag. 85. *l.* 4. Ἐκεχειρία γίγν.) Vox ἐκεχειρία proprie significat *cessationem ab opere*, atque etiam *festum diem*; sive

inducias, quae fiebant ob celebrationem festi. Sic Polybius ἐκεχειρίαν τῶν Ὀλυμπίων dicit. Vide Casauboni notas ad Strabon. p. 343. Huds. Add. Gell. I Noct. Attic. 25.

ead. l. 5. Σικελιῶται) Infra cap. 64, καὶ ὄνομα ἓν κεκλημένους Σικελιώτας. Wass. Idem, quod inter Σικελοὺς & Σικελιώτας discrimen statuit Stephanus Byzant. apud Cluverium, etiam faciunt Scholiastes Thucydidis V, 5, Eustathius in Homer. Odyss. υ, in fin. ex Aelio Dionysio, & Ammonius in Ἰταλοί.

ead. l. 11. Ἐς τὸ κοινὸν) Ad verbum, *in commune.* Videtur posse & ad sequentia referri. Steph. Distinctionem Porti confirmat Cass. Thucyd. III, 37, τῶν ἀεὶ λεγομένων ἐς τὸ κοινόν. & mox in principio capitis sequentis.

Pag. 86. *l.* 12. Ἀντιλογιῶν) Graev. corrupte ἀντιλογίαν. Wass.

Pag. 87. *l.* 7. Ὀλίγαις ναυσὶ) Non agnoscunt quidam, inquit Scholiasta. at nostri servant, idque opinor recte; nam paulo infra: πλέονί ποτε στόλῳ ἐλθόντας αὐτοὺς huc spectant. Wass.

ead. l. 9. Αἱρομένων) Valla, *si bellum elegerimus;* ubi Stephanus annotat, quae hic in Var. Lect. contulit Hudsonus. Αἱρεσθαι πόλεμον est etiam I, 80, III, 39, & apud alios.

ead. l. 11. Τοῖς ἐπικαλουμένοις) Cass. τοὺς ἐπικαλουμένους. Sic infra cap. 92: Εἰώθασι — τὸν μὲν ἡσυχάζοντα — ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν. Et Stephanus aliique ex Euripide afferunt οἱ τὴν δ' ἐπεστράτευσαν πόλιν. Sed quia alii omnes libri hic habent τοῖς ἐπικαλουμένοις, idque etiam aliquanto usitatius esse videtur, nihil novandum arbitror.

ibid. Καλῶς — οἰκείοις) Thom. Mag. voc. τέλος. Wass.

ead. l. 13. Προκοπτόντων) Stephanus in Thes. scribit, Scholiasten paulo post aliter legere, nempe περικοπτόντων, eamque lectionem commodiorem videri posse. Non habeo aliud exemplum huius significationis verbi προκόπτω: nam quod affertur e VII, 56, dubium est, & aliam syntaxin habet. Sed quia omnia exemplaria Thucydidis habent προκοπτόντων, nec Stephanus postea ad hunc locum quidquam monuit, non putem, hanc scripturam deserendam esse: cum praesertim & Scholiastes eam hic agnoscat, apud quem illa ἡμῶν αὐτῶν περιαιρούντων καὶ περικοπτόντων τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς vicem paraphraseos fungi possunt.

Pag. 88. *l.* 3. Τὰ ἑτοίμα βλάπτοντας) Τὰ ἕτοιμα, *sua,* opponit τοῖς μὴ προσήκουσι, *alienis.* I, 70: ὑμεῖς δὲ τῷ

ἐπελθεῖν (οἴεσθε) καὶ τὰ ἕτοιμα ἂν βλάψαι. Vide ibi Scholiasten.

ead. l. 11. Δωριεῖς &c.) Dores & Iones sunt duae gentes, unde reliqui Graeciae populi originem suam duxerunt. Chalcidenses & Athenienses ex Ionibus, Lacedaemonii & reliqui Peloponnesii ex Doribus. Vide Meursii Miscellan. Lacon. p. 216, & Cragium de Rep. Laced. p. 9. HUDS.

ead. l. 13. Ὅτι δίχα πέφυκε) Etiam Stephanus, & alii, coniungunt ὅτι δίχα πέφυκε τοῦ ἑτέρου, & vertunt, *quod alter ab altero dissidet.* Mihi Fr. Portus recte videtur distinctionem ponere post πέφυκε, hac sententia, *quod diversi generis atque originis sint.*

Pag. 89. *l.* 2. Οὐδέποτε) Plerique Mss. οὐδεπώποτε. & sic legendum. vide Thom. Magistrum p. 134. Xenophon Mem. I, 711: Καίτοι γε οὐδεπώποτε ὑπέσχετο διδάσκαλος εἶναι τούτου. ubi, pro μέγιστον legendum μέγιστα φρονοῦντας, & infra θείων οὐδέν. Firmat Eusebius Praep. XV, 62, eiusque Ms. Codex Ioannens. Denique ἁπάντων, non πάντων, uti Ms. Pithoei. Noster V, 45 illud alterum maluit. Isocrates fortasse rectius Paneg. 103, 42, divisim exhibet οὐδὲ πώποτ' ἐβίωσαν. Sic μηδὲ μίαν idem III, 48, & similia. WASS.

ead. l. 7. Πέφυκε — τὸ ἐπιὸν) Stobaeus Serm. LII, p. 364.

Pag. 90. *l.* 1. Παύονται) Quod Stephanus scribit, Vallam legisse παύσονται, id non aliunde suspicari potuit, quam quod hoc vertit *sedabitur.* Sed ita etiam alii. Potuit Valla putare, praesens παύονται hic habere significationem futuri, ut mox ἀπίασι. de quo usu praesentis supra quaedam annotata sunt ad II, 44.

ead. l. 2. Οἵ τ' — ἐλθόντες) Thomas Magist. in ἐπίκλητοι. WASS.

ead. l. 7. Ἢ δοκεῖτε — οὐχ ἡσυχία μᾶλλον, ἢ πόλεμος, τὸ μὲν παῦσαι) Sententia horum verborum satis aperta est; sed syntaxis admodum obscura: nam non liquet, quomodo nominativi ἡσυχία & πόλεμος iungantur infinitivis παῦσαι & διασῶσαι, quibus pro nominativis apponendi videbantur accusativi, hoc modo: ἢ δοκεῖτε — οὐχ ἡσυχίαν μᾶλλον, ἢ πόλεμον, τὸ μὲν παῦσαι, τὸ δὲ διασῶσαι, ut in sequenti membro, καὶ τὰς τιμὰς — ἔχειν τὴν εἰρήνην, non ἡ εἰρήνη. Hoc recte animadvertit Aemil. Portus, qui ἀνακόλουθον esse putat. Si pro eo haberi debet, nec video, quid aliud dici possit, est notabile & fortassis rarum in

hoc genere exemplum. Nam quae viri doctissimi Muretus I Epist. 33, & interpretes Aeliani ad II Var. Hist. 11 annotarunt, huic similia non sunt.

Pag. 91. *l.* 5. Προσκαταλιπεῖν) Graev. προκαταλιπεῖν. Ceteri, & Schol. cum editis. Vid. Indicem. Wass.

Pag. 92. *l.* 8. Τὸν εὖ καὶ κακῶς) Quidam libri τὸν εὖ ἢ κακῶς. at noster copula in hanc rem alibi eleganter usus est. paulo supra ἀποπέμπομεν, ut apud Bacchylidem ΠΕΜΠΕΙ μερίμνας. Wass.

Pag. 93. *l.* 10. Μιᾶς χώρας) Demetrius § 113: Γῆς οὔτας μιᾶς, καὶ περιῤῥύτου. ubi, nostrum vocem Homericam, usu sibi propriam fecisse ait. Mss. omnes χώρας. Puto respexisse Herodotum, qui I, 174, ἐούσης τε πάσης τῆς Κνιδίης, πλὴν ὀλίγης περιῤῥόου. Πάφον περιῤῥύταν Alcman dicit. Wass.

ead. *l.* 11. Σικελιώτας) Vide ad cap. 58. Wass.

ead. *l.* 14. Ἀθρόοι, ὦν σωφρονῶμεν) Τὸ ἀεὶ, quod est in Mss. admittendum suadet sequens τολοιπόν. Wass.

Pag. 94. *l.* 11. Μοργαντίνην) Vide Cluverii Siciliam lib. 2, p. 335, & Casauboni notas ad Polybium pag. 127 ed. Amst. Huds.

Pag. 95. *l.* 15. Ἐσβαλλόντων) Sic reposui e Cl. & Gr. pro ἐμβαλόντων, quod antea legebatur. Confer III, 80, 89, 105. Wass. Ἐσβαλλόντων etiam Reg. & Cass. Erat decreto publico cautum, ut στρατηγοὶ Atheniensium, patrium iusiurandum iurantes, insuper iurarent, ὅτι καὶ δὶς ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν Μεγαρικὴν ἐμβαλοῦσι. Plutarch. in Pericle pag. 306.

Pag. 96. *l.* 5. Τὸν θροῦν αἰσθόμενοι) Lexicon Ms. Bibl. Coislin. Montfauconii pag. 483, Θροῦς, Θουκυδίδης δ΄. sine interpretatione. Scholiastes editus hic exponit ἄλογον: corrupte, sine dubio. Cass. melius σύλλογον; quae vox ut plurimum quidem circulos & coetus sermones inter se ferentium, sed nonnunquam etiam ipsos sermones notat. vid. Graev. ad Lucian. Revivisc. pag. 391. Rursus ita Thucyd. V, 7 & 30.

Pag. 97. *l.* 3. Τὴν ἄνω πόλιν) Non recte Valla & Portus arcem urbis in edito sitam interpretantur. Vid. ad c. 54.

ead. *l.* 8. Μινώαν τὴν Μεγ. νῆσον) Promontorium erat iuxta Strabonem, quem vide in principio libri noni. Huds. Add. quae annotantur supra ad III, 51.

ead. *l.* 11. Μετὰ τοῦ) Graev. abest τοῦ. non bene. Wass.

ead. l. 12. Περίπολοι) Suidas h. v. Vid. Petitum ad leges Atticas pag. 547, Nostrum VIII, 92, Dionys. Halicarn. pag. 618, Hesychium, Schol. Sophoclis pag. 261, & Xenophontem pag. 929. WASS. Agunt de περιπόλοις Atheniensium etiam Maussacus ad Harpocration. h. v. & Valesius ad Notas Maussaci. Annotant hi ex Ulpiano ad Demosth. Olynth. III, & Artemidoro I Onirocrit. 56, περιπόλους non fuisse eductos ad bella ὑπερόρια, id est, externa, quae extra fines Atticae gerebantur. Si de his hic agit Thucydides, quid ergo est, quod cum cetero exercitu in Megaridem profecti fuerunt? Nimirum quia Minoa iam ante ab Atheniensibus occupata, in eaque praesidium positum erat, ut est III, 51. ibi quoque περιπόλους videntur habuisse.

Pag. 98. *l.* 2. Ἀμφηρικὸν) Suidas h. v. ἀκάτιον — ἀμάξη, habet, πυλῶν, ἐκόμιζον τὸ πλοῖον ἀμάξη. posteriora sunt ipsius Lexicographi verba. Huc spectant Pollux & Hesych. in ἀμφηρικόν. WASS.

ead. l. 4. Εἰώθεσαν) Suidas in ἐωθὼς, ἐώθεσαν. WASS. Suidas ita in Thucydide esse dicit, sed numerum libri non addit.

ead. l. 7. Κατὰ τὰς πύλας) Articulus τὰς abest a Graev. recte. mox pag. 99 lin. 2, τοὺς κατὰ πύλας φύλακας κτείνουσι. WASS.

ead. l. 12. Ἀπὸ ξυνθήματος) Thomas Mag. ἐγίνετο γὰρ ἀπὸ συνθήματος; & exponit ἀπὸ συμφωνίας.

Pag. 99. *l.* 1. Προσθεῖναι) Locus Herodoti ab Hudsono in Var. Lect. laudatus est Lib. III, cap. 78. in quo Suidas προσθεῖναι interpretatur ἀποκλεῖσαι. Pollux X, 25, προσθεῖναι τὴν θύραν.

ead. l. 9. Ἤδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς &c.) Vox ἀεὶ hic loci non significat *semper*. Sic apud Diodorum & Dionem, οἱ ἀεὶ ὕπατοι non eos significant, qui perpetui sunt consules, sed omnes eos, qui consulatu funguntur unus post alium. ita apud Xenophontem Ἑλληνικῶν lib. 2, ἀεὶ ὁ ἀκούων δεδιὼς, hoc est, *cum ut quisque audiverat timeret*, sive, *cum timeret* πᾶς ὁ ἀκούων. HUDS. Thucydides III, 77: Παρεσκευάζοντό τε ἅμα ἑξήκοντα ναῦς, καὶ τὰς ἀεὶ πληρουμένας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς ἐναντίους. Add. Scaliger. ad Propert. I, 18, 15.

ead. l. 10. Χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος) Confer Diodorum XII, 320. WASS.

Pag. 100. *l.* 4. Θησόμενον τὰ ὅπλα) Hic quoque, ut sae-

pe alibi, interpretes θέσθαι τὰ ὅπλα vertunt, *arma deponere*. Diodorus l. d. aliter accepit: nam ita scribit, ἐκήρυξέ τις ἀφ' ἑαυτοῦ, τοὺς βουλομένους τίθεσθαι τὰ ὅπλα μετὰ Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων. Vid. ad cap. 44.

ead. l. 8. Οἱ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράξαντες) Suidas in πράξαντες: Θουκυδίδης. Οἱ δὲ μετ' Ἀθηναίων πράξαντες (τουτέστι βουλευθέντες) ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας. ἔμελλον δὲ ἀνοιχθεισῶν εἰσπίπτειν τοῖς Ἀθηναίοις. Portus ibi ex coniectura συνεισπίπτειν. aliter Mss. Wass. Probat coniecturam Porti in Notis ad Suidam Kusterus. Utrumque fugit, ubi apud Thucydidem legerentur, quae ibi habet Suidas: quod si scivissent, facile vidissent, haec male a Suida descripta, vel a librariis corrupta, nec locum coniecturis esse.

Pag. 101. *l.* 9. Οὐδὲν) Graev. οὐδέ. an pro οὐδὲ ἕν? Wass.

ead. l. 10. Βουλεύοντες) Vide Suidam in βουλεύσας. Idem.

Pag. 102. *l.* 9. Λίθοις — δέοιτό τι) Suidas in ἀπεσταύρουν. Wass. Suidas habet λίθοις δὲ καὶ πλίνθοις, & καὶ ὕλην ἐπιφέροντες, ἀπεσταύρουν. Addidit de suo ἐπιφέροντες, vel quod putaret, non aliam esse ὕλην, quam δένδρα, vel certe hic non aliam intelligi posse. Scholiastes statuit ellipsin adiectivi ἄλλην, quem sequitur Stephanus Append. ad Script. de Dialect. pag. 120. Ἀπεσταύρουν Suidas exponit σταυροῖς ἔφραττον. Vid. ad II, 75.

ead. l. 14. Τὸ τεῖχος ὅσονοὐκ) Ita ed. Stephani, & Hobbesius noster, verum nimis frigide, pro celeritate & magnitudine operis. Legendum potius cum vetuste cusis τοῦ τείχους τοσοῦτον. Isocrates, εἰς τοσοῦτο μίσους κατέστησεν. Aristophan. Nub. 830, εἰς τοσοῦτο τῶν μανιῶν ἐλήλυθας. Noster VII, 2, παρὰ τοσοῦτον ἦλθον κινδύνου. & alibi, παρὰ τὸ τοιοῦτον, & ἐν τούτῳ τύχης εἰσίν. & I, 49, ξυνέπεσον ἐς τοῦτο ἀνάγκης. & III, 49, παρὰ τοσοῦτον ἡ Μ. ἦλθε τοῦ κινδύνου. In re simili Iosephus V, 12, 2, ὡς τὸ μὲν ἔργον μηνῶν εἶναι ἄξιον, τὸ δὲ τάχος ἡττῆσθαι πίστεως, quadraginta nempe stadia triduo confecta. Wass.

Pag. 103. *l.* 3. Ἐπιβοηθήσειν) Graev. ἐπιβοηθεῖν. bene, immo optime. Dixi ad II, 44. Wass.

ead. l. 4. Ξυνέβησαν) Diodor. Lib. XII, p. 320 c. Wass. Suidas, Ῥητόν. ὡρισμένον, φανερόν. Θουκυδίδης. Συνέβησαν — παραδόντας.

Pag. 104. *l.* 4. Ἐπὶ Τριποδίσκου) Usitatius est ἐπὶ Τριποδίσκον, quod hic habent plerique, iique optimi libri. In-

fra c. 77: ἡτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅταν δέῃ, ἀπαντησόμενος. Sic ἀπαντᾷν ἐπὶ τὸ δικαστήριον, & alia huiusmodi. Alibi cum εἰς dicit Thucydides, III, 95, ἀπαντῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὴν μεσόγειον.

ead. l. 5. Γερανεία) Vid. Lib. I, c. 107, 108. Oppidum vocant Plinius, Aristides: Scylax distinctius τεῖχος. Whelerus ad Olmiam Prom. in sinu Corinthiaco locat. Verum ex Sch. Pindari, Pausan. & Simonidis Epig. inedito patet, sinum Saronicum spectare, saxa adiacere Scyronia, & τὰ Ὄνια montes. vid. Plutarch. Cleom. 813, Arato 1041. Sed & hic Molyridis petra, unde Ino se in mare praecipitavit. testis Pausan. 108. vid. Solinum 7. Harpocrat. Γερανία scribitur. gentilia Γερανεὺς & Γερανειάτης. Adi Lucian. Icaromenippo p. 193, & Etymologum. Itaque non stricte accipiendus Statius, *Curva Palaemonio secluditur unda Lechaeo.* Utroque enim litore Palaemonis arce Theb. VI, 14, ubi cum Ms. Arond. *quotiens* rescribe. Wass.

Pag. 105. *l.* 1. Πειράσαι) Πειρᾶσθαι Priscian. Lib. XVIII, p. 1198, 30. Wass. Haec interdum inter se permutantur. Vid. IV, 25. Hic omnes libri consentiunt. Quod apud Priscianum corrupte editur καινα τι δυνατι, ex hoc loco emendandum est καὶ ἅμα, εἰ δύναιτο.

ead. l. 3. Ἐν ἐλπίδι — Νίσαιαν) Thomas Magist. in βούλομαι. Wass.

ead. l. 4. Αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις) Non novum est, ut nominibus collectivis adiectiva vel participia diversi generis & numeri apponantur. Exempla habet Stephanus apud Hudsonum in Var. Lect. Hic in verbis αἱ στάσεις φοβούμεναι, οἱ μὲν — οἱ δὲ, etiam alia figura est, nempe quod nominativus αἱ στάσεις pro genitivo partitivo, quem vocant, ponitur; ut in noto illo Homeri Odyss. μ', v. 73, Οἱ δὲ δύω σκόπελοι, ὁ μὲν — τὸν δὲ, pro τῶν δύω σκοπέλων, ut ibi annotat Eustathius pag. 1713. Eandem figuram in Thucyd. I, 89, & infra cap. 94, observat Scholiastes. Sic rursum Thucyd. III, 105, οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες, οἱ μὲν — οἱ δέ. Scholiastes Luciani ad Diolog. Mortuor. p. 281, ubi Mercurius rhetorem cymbam Charontis ingressurum cum alia, tum βαρβαρισμοὺς deponere iubet, ad hanc vocem ita commentatur, ἐν σχήματι προφερόμενον τὸν λόγον, χάριτος ἕνεκεν. ὡς τὸ· οἱ δὲ δύο σκό... Habuit ante oculos locum Homeri. Sed neque illa, quam affert, barbarismi definitio est, neque figura illa Homerica pro bar-

barismo haberi potest. Annotatio haec fortassis loco non suo posita est, & alio pertinet. Certe melius conveniebat illis, quae leguntur in Lucian. Dial. Iunonis & Latonae p. 212: Οἱ δὲ σοὶ παῖδες, ὁ μὲν αὐτῶν — ὁ δ' Ἀπόλλων.

ead. l. 9. Περιϊδεῖν) Thomas Mag. in περιορῶ, περιϊδεῖν καὶ ἀντὶ τοῦ περισκοπῆσαι, & affert ex hoc loco, ἀλλ' ἀμφοτέροις — περιϊδεῖν.

Pag. 106. *l.* 8. Ἔλασσον) Ita non male Cod. C. antea ἔλαττον. vide supra. WASS. Hoc ex sententia cl. Wasse receptum est, qui deleto ἔλαττον, quod in Hudsoni & omnibus aliis edd. est, pro eo in margine exemplaris sui substituerat ἔλασσον. Etsi autem hoc tantum unius Cod. Mſ. auctoritate nititur, tamen vel sine ea in contextum admitti potuisset; cum Grammatici veteres testentur, Thucydidem nunquam in talibus gemino τ usum fuisse, quod supra plus semel monitum est.

ead. l. 13. Ἐν γὰρ τῷ πρότου) Cum dicit *antea enim nullae* &c. rationem reddit eius, quod dixerat, ἀπροσδοκήτοις. Ideo enim praeter exspectationem id accidit, quod antea nullum auxilium illis advenisset, & ne tunc quidem adventurum putarent. STEPH.

Pag. 107. *l.* 2. Ἐπιπολὺ) De supplemento, quod e Scholiasta repetit Hudsonus in Var. Lect. vid. Stephanum Append. ad Script. de Dialect. p. 115.

ead. l. 4. Προσελάσαντες) Stephanus quoque videtur probasse προσελάσαντας; nam ita annotat ad marg. edit. 2: respondet accusativus *provectos* Graeco accusativo προσελάσαντας, non nominativo προσελάσαντες. Si distinctio post Νίσαιαν ponatur, vulgata scriptura aliquanto tolerabilior erit. Nam & alibi πρὸς cum accusativo de loco dicit Thucydides, pro *ad, apud.* Vid. III, 15 & 72.

ead. l. 15. Περιορωμένους) Vide Suidam in περιορᾶσθαι. WASS. Et Thom. Magist. in περιορῶ, qui hic περιορᾶσθαι recte interpretatur περισκοπεῖν. Kusterus apud Suidam Porti versionem horum verborum Thucydidis non bene incrustavit.

Pag. 108. *l.* 10. Ἀμαχητὶ) Cl. ἀμαχεὶ, quomodo Xenoph. Plutarch. Dion. Halic. saepe ἀμαχητὶ, & semel Ioseph. Noster utrumque adhibet. Vid. V, 7, VII, 14, VIII, 105. WASS. Omnibus his locis, ut & I, 143, est ἀμαχεί.

ead. l. 11. Οἱ γὰρ Μεγαρῆς) Totus hic locus valde obscurus, cui & tenebras offuderunt interpretes, quid sibi ve-

sit hic noster, nulla coniectura assequi possum. Aut igitur, ut mea fert sententia, ἀπὸ κοινοῦ repetendum ἡσύχαζον, aut ὡς pro adverbio similitudinis accipiendum, & distinctio post Μεγαρῆς delenda. HUDS. Quae Hudsonus affert, nihil iuvant, neque ad explicandum ordinem orationis, neque ad intelligendam sententiam. Exposuerat antea Thucydides, quae Lacedaemonii secum reputaverint: nunc porro dicit, cur Athenienses rem in casum proelii committere non voluerint, nec dubium est, quin ad eos pertineant verba ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ, quae interpretes ad Megarenses trahunt. Plane obscurum est, unde haec οἱ γὰρ Μεγαρῆς pendeant. DUKER. Ita hunc locum interpungit & emendat Heilmanus: Οἱ γὰρ Μ. ὡς οἱ Ἀθ. ἐτάξαντο μὲν π. τ. μ. τ. ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ, μὴ ἐπιόντων, λογ. κ. οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ, μὴ ἀντ. εἶναι σφ. τ. κ. (ἐπειδὴ καὶ τὰ π. αὐτοῖς προεκεχωρήκει) ἄρξασι μ. π. π. αὐτῶν — βλαφθῆναι, τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως τῶν παρόντων μ. ἑ. κινδυνεύειν, καὶ εἰκότως ἐθέλειν τολμᾷν· χρόνον δὲ ἐπισχόντες, ὡς οὐδὲν ἀφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, καὶ ἀπῆλθον π. οἱ. Ἀθ. ἐς τ. Ν. κ. αὖθις οἱ Πελοποννήσιοι, ὅθεν ὡρμήθησαν· οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδᾳ — οἱ Μεγαρῆς (tum, inquam, Megarenses —) ἀνοίγουσι τὰς πύλας &c.

Pag. 109. *l.* 1. Ἀντίπαλον) Et alibi hostes ita vocat. Isocrates Paneg. p. 83: Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐφιλονείκησαν, οὐκ ἐχθροὺς, ἀλλ' ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΑΣ, σφᾶς αὐτοὺς εἶναι νομίζοντες. WASS.

ead. l. 4. Τῷ βελτίστῳ τοῦ ὁπλιτικοῦ) Thomas Magister in βλαφθέντες habet τῷ μεγίστῳ. Potuit ita invenisse in suo exemplari. Nam & in Reg. alia scriptura est. Sed non est, cur discedatur a vulgata. Sic III, 98, in proelio adversus Aetolos dicit periisse Atheniensium CXX ὁπλίτας, βελτίστους ἄνδρας. In eo autem fallitur Thomas, quod βλαβέντες & βλαβῆναι reiicit, ut ἀνάττικα. Βλαβῆναι dicit Thucydides I, 141. Add. Stephanum Append. ad al. Script. de Dialect. pag. 147, 156.

Pag. 110. *l.* 11. Ὁρκώσαντες) Thom. Magist. in βούλομαι, ὁρκώσαντες μηδὲν μνησικακήσειν. WASS. Pro ἐν τῇ ἕκτῃ apud Thomam scribendum est ἐν τῇ τετάρτῃ. Ὁρκώσαντες, an ὁρκίσαντες, quod quidam Mss. habent, legas, parum interest. Nam utrumque eadem significatione dicitur. Xenoph. VI Graec. p. 602: Καὶ ἐκέλευσαν τὰ μέγιστα τέλη ἐν ἑκάστῃ πόλει ὁρκῶσαι. Idem Symp. pag. 882:

Οὐδενὸς γὰρ ὁρκίζοντος ἀεὶ ὀμνύοντες. Sed plerique libri hic habent ὁρκώσαντες, quod & Thomas agnoscit. Et Thucyd. VIII, 75, ὥρκωσαν πάντας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὅρκους. Paulo ante Cod. Clar. non recte ἐξῆλθον, pro ὑπεξῆλθον. Dicit Thucydides, eos se clam subduxisse: hoc enim est ὑπεξελθεῖν. Vid. III, 34. Lucian. Dialog. marin. p. 242, Ἔλαθεν ὑπεξελθών σε.

ead. l. 13. Καὶ ἐξέτασιν ὅπλων ἐποιήσαντο) *Arma recognoscere*, & *arma lustrare*, vertunt interpretes. Non video, cur hic aliter debeat accipi, quam VI, 96, ubi illis ἐξέτασιν ὅπλων ποιεῖσθαι est *exercitum recensere*. Xenophon ἐξέτασιν ἐν τοῖς ὅπλοις ποιεῖσθαι dicit: II. Cyrip. p. 56: Ἐξέτασιν δέ ποτε τοῦ Κύρου πάντων ποιουμένου ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ σύνταξιν. Et V Ἀναβάσ. p. 349: Καὶ ἐξέτασις ἐν τοῖς ὅπλοις γίνεται καὶ ἀριθμὸς, καὶ ἐγένοντο ἑπτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι.

Pag. 111. *l.* 5. Νεμομένη) Γενομένη, quod habent non contemnendi Mss. intelligi potest. An νεμομένη μετάστασις commodo sensu exponi possit, videbunt alii. Ego non assequor.

ead. l. 6. Τῆς Ἀντάνδρου) Confer Diodorum Lib. XII, pag. 322; ubi pro Ἀριστείδην καὶ Σύμμαχον lege omnino Ἀριστείδην καὶ Δημόδοκον. Wass. De hoc consilio exsulum Mitylenaeorum & aliorum Lesbiorum, est supra cap. 52.

ead. l. 12. Τὰ Ἄκταια) Vid. ad Lib. III, c. 19 & 32.

Pag. 112. *l.* 8. Κάληκα) Huius fluvii nomen apud auctores multum variat. Arrianus in Periplo Κάλητα vocat, Diodorus Κάχητα. Sed Memnon, cui magis credendum, utpote Heracleotae & Bithyniae vicino, Κάλλητα nominat. hodie etiam *Chelit* dicitur, ut ait Belonius in suis Observationibus. Palmerius in Exercitat. pag. 51. Huds. Κάλητα vocat Eustathius ad Dionys. Perieg. v. 793. Thraces Bithyniae incolas memorat ibid. ex Herodoto VII, 75. Add. Strab. XII, p. 541.

ead. l. 11. Χαλκηδόνα) Veram scripturam huius nominis esse Καλχηδὼν, non infirmis argumentis evincit Ezech. Spanhemius Dissert. II de Praestant. & Usu Numism. Antiq. p. 117, & Exercitat. II de Orbe Rom. cap. 18. ubi locis veterum, in quibus perperam Καρχηδὼν pro Καλχηδὼν scriptum observat, add. & alia apud Bochart. I Cha-

naan. c. 26, & Palmer. in Exercit. ad Equit. Ariſtophan. v. 194 & 1299.

ead. l. 15. Ναύπακτον) Ptolem. Locris adſcribit, Aetolis alii, In Mediterraneis locat Mela, quem nomen ipſum ἀπὸ ναυπηγίας ductum redarguit. Maxime vero Wheleri Tabula Itin. pag. 299. Hodie *Epactos*, Turcis *Einebrachi*. Hiſtoriam & fortunas eius dabunt Xenoph. Hiſt. Gr. IV, 532, Polyb. IV, 16, Livius XXXVI, 30, Pauſan. IV, 339, IX, 759, Polyaenus I, 9, Hirtius B. Civil. III, 35, Cantacuzen. 321, Theopompus apud Suidam v. φρουρήσεις. Βοντίτζης, Ναυπάκτου Βοθρεντοῦ civitates iungit A. Comnena pag. 37. ubi Mſ. Seguer. pro ἐξορκεῖται habet ἐξηγεῖται. A. C. MCCCCVIII Venetis dedit Emman. Palaeologus, MCCCCXCIX vi cepit Baiazetes II. Pro *Naupactum* apud Plin. IV, 2, rectius Mſ. Chifflet. *Naupactos*, ut Epiros. Ita ſcribit & Mela. WASS.

Pag. 115. *l.* 3. Κόσμον) Ita Mſſ. & Schol. τὴν πολιτείαν Gr. ex interpretamento. Vid. VI, 18 & 41. De ſtatu priſtino, ſive loco, Hippocrates περὶ Γυναικ. uterus οὐκ ἐν κόσμῳ ἐστί. Noſter Herodotum ſequitur, qui I, 98, κόσμον τόνδε καταστησάμενος eodem ſenſu dixerat. κόσμον πολιτείας Ariſtot. & Iſocrates Panath. WASS. Thucydides VIII, 48: Ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακληθεὶς κάτεισι.

ead. l. 4. Πτοιοδώρου) Huius meminit Plutarchus in Dione. HUDS. Ratio temporis vix patitur, ut idem eſſe poſſit is, de quo hic agit Thucydides, & quem Plutarchus memorat. Nam inter annum VIII belli Peloponneſiaci & exſilium Dionis in Graecia, qui Ptoeodorum Megaris convenit, interiecti ſunt anni circiter LX. Sed & Plutarchus Ptoeodorum illum Megarenſem fuiſſe ſignificat, & alia de eo narrat, quae huic non conveniunt.

ead. l. 8. Ἐς Ὀρχομενὸν τὸν Μινύειον) Adeundi ſunt Strabo IX, p. 401, 411 & 414, Pauſanias IX, 36, & Euſtath. in Iliad. β', p. 272. Ὀρχομενὸν Μινύειον dicit Homer. Iliad. β', v. 511, & Theocrit. Idyll. XVI, v. 104. ubi in Scholiaſte pro Ὀργίλῳ τῷ Ὀρχομενίῳ legendum eſt Ἐργίνῳ τ. Ὀ. ex Apollodoro & aliis. Βοιώτιον, non Βοιώτειον, ut hic in pleriſque libris, etiam Euſtathius ſcribit l. d. Stephanus in Βοιωτία: τὸ ἐθνικὸν Βοιωτός, λέγεται καὶ Βοιώτιος, καὶ Βοιωτία. Et Etymol. M. in ἀμβρόσιος, Βοιώτιος ſcribi iubet, ut Αἰγύπτιος, non Βοιώτειος.

ead. l. 13. Φανότιδι) Vide de hac Palmerium Graec. Antiq. VI, 15.

Pag. 114. *l.* 4. Ἕκαστοι) Gr. non spernenda lectione ἕκαστος. ita *quisque* apud Latinos. WASS.

ead. l. 6. Νεωτερίζοι τὶ — τοῖς Βοιωτοῖς) Annotat Dionys. Halic. Tom. 2, pag. 134, Thucydidem interdum uti activis pro passivis; ut κωλύει, pro κωλύεται, & ἐπιμιγνύντες pro ἐπιμιγνύμενοι. Si omnium librorum scriptura hic sine vitio est, eodem referri debet νεωτερίζοι pro νεωτερίζοιτο: nam passivam significationem esse, apertum est. Mihi tamen hoc suspectum est, ac nonnihil dubito, an ultima syllaba verbi νεωτερίζοιτο exciderit propter affinitatem sequentis voculae τι. Cap. 42 huius lib. φοβούμενοι μὴ σφίσι τὶ νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν.

ead. l. 9. Οὐ μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα) Κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν interpretatur Scholiastes. Huc fortassis respexit Suidas in χώρα: Παρὰ δὲ Θουκυδίδῃ χώρα ἡ τάξις.

ead. l. 13. Ἐπιβουλή) Non recedendum arbitror a lectione recepta. Ferri tamen potest scriptura Cod. Cass. ἐπιβολή: nam ἐπιβολή, cum apud plerosque alios, tum apud Thucydidem pro ratione rei aggrediendae ponitur. III, 45: Ὁ μὲν τὴν ἐπιβολὴν ἐκφορτίζων.

Pag. 115. *l.* 5. Σίφας) Σῖφαι, ἐπίνειον τῆς Θεσπιακῆς. Etymologo Σιφή, & apud Hesych. Σίφα χωρία: sic etiam Phavorinus. Τίφα Dorice scribitur apud Pausan. Aristot. Hist. Animal. p. 41, ἐν Σιφαῖς ἡ λίμνη, & alibi numero plurium, sed Σίφαις, quomodo Plinius IV, 3. vid. Ptolemaeum III, 15. WASS.

ead. l. 11. Καὶ προσποιησάμενος τἆλλα, ἠτοιμάζετο &c.) Καὶ προσποιησάμενος, τἆλλα ἠτοιμάζετο &c. distinguit Heilman.

Pag. 116. *l.* 1. Ἐν Τραχῖνι) Ἐν Τραχινίᾳ, quod hic rescribi volebat Portus, etiam nonnulli libri habent III, 92. Diodor. Sicul. XII, pag. 325: Ἐπὶ τὴν Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ. Item XV, p. 487. At idem XIV, 440: Ἡράκλεια ἡ ἐν Τραχῖνι. Strabo I, pag. 60: Ἡράκλεια τῆς Τραχῖνος. Thucydides rursum V, 12: Ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι; & ibid. 51: Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχῖνι.

ead. l. 4. Μελιτίαν) Ita MSS. Μελίταια Nicander ἑτεροιουμ. XIII, Steph. Dicaearchus. Sed Theopompus, & Philo apud Ethnicogr. Μελίτεια, & sic in Sylla Plutarchus pag. 465. Plin. *Melitaea*. Situm eius unus indicat Ptolemaeus. Vid.

Gruterum 388, 4, 400; 8, 405. Wass. Antonin. Liberal. cap. XIII Metamorph. e Nicandri Ἑτεροιουμένων β', narrans historiam de Meliteo, urbem hanc Μελίτην vocat. In Dicaeartho pag. 21 ed. Hudſ. est Μελιτίαν, pro quo Berkelius ad Steph. legebat Μελιταίαν. Scylax p. 58 ed. Gron. in Achaeis ponit urbem Μελιτιάδας, ubi Salmasius & Vossius hanc urbem designari putant, & Μελιταίαν legunt. Inscriptiones apud Gruter. p. 388 & 400, in quibus memorantur Μελιταῖοι, videntur pertinere ad Melitenses e Melite insula. In tertia Μένανδρος Μελιτεὺς est Melitensis, e δήμῳ Attico Μελίτῃ, de quo Meursius in libro de Populis Attic.

ead. l. 9. Οὐκ εὔπορον — ἀγωγοῦ) Thom. Mag. in ἀγωγός. Wass. Emenda ibi ἐν τῇ τετάρτῃ, pro ἐν τῇ δευτέρᾳ.

ead. l. 13. Ὥστε εἰ — Θεσσαλοὶ) Dionyſ. Halic. II, 134, Ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, καὶ οὐδετέρων ἀντιμετατάξεις &c. hic neutrum femininum, inquit, facit τῷ ἐπιχωρίῳ, pro τῇ ἐπιχωρίῳ. Sed Mſ. & Schol. ἐγχώριον servant. Wass. Τὸ ἐγχώριον est pro κατὰ τὸ ἐγχώριον, scil. ἔθος; ut alia huiusmodi.

Pag. 117. *l.* 2. Ἐνιπεῖ) Est & Macedoniae flumen. Hoc Pharsalum praeterlabitur, illud iuxta Dium in mare exit. Vid. Vibium pag. 31, Servium ad Virg. Georg. IV, v. 368, Herodot. VII, 129. Lucanus VI, 373: *nunquamque celer, nisi mixtus, Enipeus.* ubi v. 384 pro solum *fregere*, Mſ. opinor, emendatius *rupere.* Wass.

ead. l. 3. Ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ πορευόμενον) Id est, *sine voluntate & consensu* τοῦ κοινοῦ Thessalorum; ut recte doctissimus Pet. Faber II Semestr. 18. qua significatione ἄνευ etiam apud Demosthenem in Oratione de Corona, in Epistola Philippi pag. 148 poni, alii ostenderunt: Καὶ ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ ἄνευ μὲν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων καὶ ἑτέρων ἰδιωτῶν. Sic iam ante Homerus locutus fuerat, Iliad. ό, v. 213, ἄνευ ἐμέθεν καὶ Ἀθηναίης. Et Od. ό, 530, οὔ τοι ἄνευ θεοῦ ἔπτατο δεξιὸς ὄρνις. Poterat hoc quoque, ut Faber e Xenoph. 4 Ἀπομν. in fin. annotat, dici ἄνευ τῆς τοῦ πάντων κοινοῦ γνώμης: quomodo etiam Plutarch. in Vita Lycurgi Rhetoris, ἄνευ τῆς τοῦ προτέρου δεσπότου γνώμης. Quid Τὸ κοινὸν, *Commune* alicuius gentis, sit, nemo ignorat. Τὸ κοινὸν Θεσσαλῶν memorat etiam Callistratus in l. 37 D. de Iudic. Quod Aemil. Portus verborum ἀδικεῖν ἔφασαν hanc

sententiam esse putat, τοὺς τὸν Βρασίδαν ἄγοντας ἀδικεῖν ἔφασαν, & πορευόμενον Attice pro πορευομένου positum dicit, id nullam rationem habet; nec quidquam obstat, quo minus ea de Brasida accipiantur. ἀδικεῖν ἔφασαν, nempe αὐτὸν, vel τὸν Βρασίδαν πορευόμενον.

ead. l. 10. Γῇ μὴ χρῆσθαι) Gr. perperam γνώμῃ χρῆσθαι. WASS.

Pag. 118. *l.* 2. Ἐτέλεσε) Photii Lex. Mſ. ἐτέλεσεν. IDEM.

ibid. Ἀπιδανῷ) Apollonius Rhod. Ἔνθα μὲν Ἀπιδανός τε μέγας, καὶ δῖος Ἐνιπεὺς, Ἄμφω συμφορέονται ἀπόπροθεν εἰς ἓν ἰόντες. Hinc secundum quosdam Arcades Apidonei. Priscian. Arcades Apidonei *sub* scopulis Erymanthi. lego *subter*. Nomen fluvii antiquissimum. inde apud Ovidium senex audit, quasi ὠγύγιος: herbosum vocat Propertius. Describit Livius XLIV, 8. Vide Vibium pag. 16, Cedrenum pag. 703, Orpheum 162. Euripidem secutus est Ovidius; Ὑδάτων πατέρα Φασὶν Ἀπιδανὸν Πεδία λιπαίνειν, Hecub. 453. Valer. Flacc. I: *Segnior* Apidani *vires ubi sensit Enipeus*. WASS.

ead. l. 3. Φάκιον) De hoc Polybius, Diodorus, Livius, & Appianus. IDEM. Add. Interpretes Stephani h. v.

ibid. Ἐς Περαιβίαν) Duplex erat Perrhaebia. Antiqua quidem ad Peneum & Larissam sita fuit, at postquam inde pulsi Perrhaebi ad Pindum montem recessere, ibi fuit Perrhaebia, prope Athamanas & Dolopas. Palmerius. HUDS. Περραιβοῖς est apud Aristotel. pag. 46. Περριβαίους Isocrat. ad Philipp. p. 126. WASS.

ead. l. 6. Δῖον) Et ἡ Δίων Schol. Homer. ad Iliad. β, v. 538: ἀπὸ Δίου τοῦ Πανδώρου τοῦ Ἐρεχθέως. Vid. Eustath. ad Il. β, 538. Gentile Διεύς. Dienses etiam Διαστὰς vocasse Pausaniam, ait Stephanus. Duravit usque ad Antonini Pii tempora, ut ex numo eius patet. Historiam tradunt Polybius IV, 62, Arrian. I, 47, Livius XLIV, 7. Mſ. Ptolemaei Coislin. Δῖον κολώνεια in marg. ἡ Πλαταμών. WASS.

ead. l. 11. Χαλκιδικὴν) Supra sinum Toronaicum: nunc, inquit Herodotus VII, 122, Σιθωνίην. Vid. Aristot. Pol. 166, 140, Cantacuzenum 267. ibi Glossa marg. ὃ νῦν καλεῖται Βόλερον. Idem saepius Χαλκηδικῆς exhibet, sed mendose. WASS.

Pag. 119. *l.* 1. Πλησιόχωροι) Thomas Magist. πρόσχωρος λέγε, οὐ πλησιόχωρος. Atqui sic rursus Thucydides in-

ſtra c. 92, & Dionyſ. Halic. aliquoties. Πρόσχωρος habet Thucydides VIII, 11.

Pag. 120. *l.* 4. Αἰεὶ) Quidam libri ἀεί. & ſic forte reponendum. Wass.

ead. l. 11. Καὶ προκρίναντες ἐς δισχιλίους) Huc reſpexit Plutarch. Lycurg. pag. 57. ubi pro ἱερῶς legendum γυναικὸς ἱερᾶς ex Mſ. A. Wass. Quae de forma manumittendi in Var. Lect. ſcribit Hudſonus, ſunt e Cragio I de Republ. Lacedaem. 12. Emmius in Deſcript. Reip. Lacon. pag. 496, Tom. IV Antiq. Graecar. Helotas non a ſingulis civibus, ut dominis, ſed auctoritate publica manumiſſos tradit. Diodorus Sicul. XII, p. 320, ſcribit, principibus Lacedaemoniorum negotium datum fuiſſe, eos, quibus quid factum fuiſſet neminem unquam ſciviſſe dicunt Thucydides & Plutarchus, domi ſuae interficiendi.

Pag. 121. *l.* 14. Ἔς τε τὸν χρόνον ὕστερον) Χρόνῳ eſt in tribus ſcriptis non contemnendis, nec non in edd. Baſil. Steph. 2, & Porti. Suſpicor χρόνον in ed. Hudſoni eſſe vitium operarum typographicarum, eo quod ipſe nullam ex edd. illis varietatem ſcripturae memorat, in qua annotanda alioqui eſt diligentiſſimus. Ordo verborum eſt, ἔς τε τὸν χρόνῳ ὕστερον πόλεμον μετὰ τὰ ἐκ Σικελίας: quem qui non perſpexerunt, pro τά, τὸν ſubſtituerunt. Χρόνῳ ὕστερον ubique legitur. Thucyd. III, 85, ὕστερον χρόνῳ πλοῖα καὶ ἐπικούρους παρασκευασάμενοι. VI, 3, ὕστερον δὲ χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω (πόλις) προστειχισθεῖσα. Plutarch. Lycurg. p. 81. Dionyſ. Halic. IX, 18.

Pag. 123. *l.* 7. Ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ ὑπεξελθεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινὰ) Petavius ad Syneſii Oration. I de Regno pag. 97, haec ita vertit: *eum monebant, ut ne bella periculaque Perdiccae ſubtraherentur, quo eundem obnoxium ſibi, & ad res ſuas promtiorem habere poſſent:* quamdiu enim, ait, hoſtem Arrhibaeum metueret, tamdiu Lacedaemonios impenſius obſervaturus erat. Et ἐδίδασκον μὴ ὑπεξελθεῖν ſic dicere Thucydidem putat, ut Syneſium ἐνουθέθουν τὸν ἀδελφὸν ἀποδιαπομπεῖσθαι, καὶ πόῤῥω ποι γῆς ἔῤῥειν; utrobique ἐλλειπτικῶς. Addit ad extremum, fuiſſe cum ὑπεξελεῖν pro ὑπεξελθεῖν legeret apud Thucydidem. Non capio mentem viri erudiſſimi, nec video, quomodo id, quod in his verbis Thucydidis deeſſe putat, expleri debeat, ad inveniendam in iis ſententiam, quam interpretatione ſua expreſſit, ſi retineatur ὑπεξελθεῖν. Nam ſi pro eo ὑπεξελεῖν

legas, suppleri potest δεῖν, vel χρῆναι, ut in Synesio ἐᾷν; vel si quid melius.

ibid. Ὑπεξελθεῖν) Mss. ὑπεξελεῖν: at margo Cl. servat ὑπεξελθεῖν. Wass. Non facile dictu est, utrum horum praeferendum sit; nam utrumque haud sane obvium est. sed ὑπεξελεῖν ab ἑλεῖν, ἐξελεῖν, *capere*, *eligere*, magis videtur convenire sententiae huius loci, quam ὑπεξελθεῖν, cuius nulla significatio huc congruit. Duker. *Ne exitum haberent* (*ne exire pateretur*) *Perdiccae violenta consilia*, vertit Heilm. quem vid. ad h. l.

Pag. 124. *l.* 8. Ἄκανθον) Θρᾴκης urbs Steph. Μακεδονίας vero Schol. Anthol. p. 281. ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κόλπῳ πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυχος, Epit. Strabonis. Ἀκανθαῖον Ἰσθμὸν Aelianus Anim. H. XIII, 20 habet. Erat Andriorum colonia teste etiam Plutarcho Quaest. Graec. p. 298. Urbem a Romanis & Attalo captam narrat Livius XXXI, 45. Vid. Euseb. ad Olymp. XXXI, D. Chrysost. p. 239, & Salmasium in Solinianis p. 376. Wass.

Pag. 125. *l.* 1. Ὡς Λακεδαιμόνιος) Vid. Aelianum Var. Hist. XII, 50. Livius XXXII, 33, *Vir, ut inter Aetolos, facundus*, & ad ea verba Gronovium. Wass. Dionys. Halic. X, 36, de L. Siccio Dentato: εἰπεῖν τε, ὡς στρατιώτης, οὐκ ἀδύνατος. Cornel. Nep. Epamin. c. 5: *Satis exercitatum in dicendo, ut Thebanum scilicet.* Dionysium Halicarn. imitatum esse phrasin Thucydidis, observat Stephanus c. XVI Operar. in Dionysium.

ead. l. 15. Βουλομένοις ἔσεσθαι) Henr. Stephanus Append. ad Script. de Dialect. pag. 130 reprehendit Scholiasten, & quod hanc σύνταξιν Θουκυδίδειον esse dicit, cum sit forma loquendi omnibus Atticis communis; & quod hanc, sive Thucydideam, sive Atticam καινοπρέπειαν, σύνταξιν vocat, quae minime circa σύνταξιν versetur.

Pag. 126. *l.* 1. Ἀνεῤῥίψαμεν) Non dubium est, quin vitiosa sit scriptura Codd. qui habent ἀπεῤῥίψαμεν. Ἀναῤῥίψαι κίνδυνον, κύβον, & ἀναῤῥίψαι solum, hac significatione dicunt Graeci, non ἀποῤῥίψαι. Thucydid. infr. c. 95, V, 103, & alii omnes, quorum loca prostant in Lexicis. Add. Casaubon. ad Sueton. Iul. c. 32. In quibusdam Lexicis e Thucydide affertur ἀποῤῥίπτειν κίνδυνον, pro *contemnere periculum*: quod merito suspectum est Stephano. Auctores illorum fortassis secuti sunt depravatam plerorumque librorum huius loci lectionem.

ead. l. 2. Καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι) Ex hoc loco Ammonius ostendit discrimen inter παρέχειν & παρέχεσθαι.

ead. l. 14. Ὥστε οὐκ εἰκὸς &c.) Id est: ὥστε, οὐκ εἰκὸς (ὂν) νηΐτῃ γε αὐτοὺς — στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ' ὑμᾶς ἀποστεῖλαι, οὐ δικαίως φοβεῖσθε αὐτούς. HEILM.

Pag. 127. *l.* 13. Ἀσαφῆ τὴν ἐλευθερίαν) Scholiastes videtur probare ἀσφαλῆ; idque etiam H. Stephanus & alii interpretes, excepto Valla, praetulerunt. Difficile intellectu est, quae hic sit ἀσαφὴς libertas: nam Vallae versio, *neque occultam opinor esse, quam affero, libertatem*, nullum sensum habet. DUKER. Forte legendum οὐδ' αὖ σαφῆ. Exempla petuntur ex Pindaro, Aeliano, Aeschylo Sept. contr. Theb. v. 40. WASS. Vid. & Heilm. ad h. l.

Pag. 128. *l.* 6. Ὁ μὴ ὑποδείξας) Cl. οἱ μὴ ὑποδείξαντες. Vid. ad c. 68, verb. ἕκαστοι κινούμενοι. WASS.

ead. l. 7. Ἀπάτῃ — ἐπιβουλῇ) Stobaeus pag. 366.

ead. l. 10. Περιωπὴν) Inter auctoris glossematica reponunt D. Halic. Tom. II, pag. 133, & Suidas. περιάθρησιν expl. Pollux. Usus est Agathias II, 54. περιωπῆς, προσόψεως, Hesych. WASS.

ead. l. 11. Διαφορῶν) Recte, ni fallor, Portus διαφόρων. Comprobat coniecturam illius Cod. Reg. & sic omnes interpretes acceperunt, quorum pars τὰ μέγιστα ἡμῖν διάφορα vertunt, *res, quae maxime nostra intersunt*; pars, *res nostras maximi momenti*. Dionys. Halic. V, 65, οὐ περὶ μικρῶν τὸν κίνδυνον εἶναι διαφόρων, *de non parvi momenti rebus*, ubi itidem quidam libri habent διαφορῶν. Sed non necesse est cum Porto etiam in his Thucydidis I, 67, δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, vocem διάφορα accipi pro eo, quod interest. Eam ibi Scholia Codd. Reg. & Cass. recte interpretantur διαφέροντα ἀλλήλων.

ead. l. 13. Ἀναθρούμενα) Gr. ἀφομοιούμενα. aliter, & rectius Schol. Mss. & vetuste cusi. Sallust. *neu* verba *inimici ante* facta *sua poneret*. WASS. Suidas, ἀναθρούμενα, ἀνασκοπούμενα. Scriptura Graev. videtur orta ex interpretatione Scholiastae.

Pag. 129. *l.* 5. Θεοὺς καὶ ἥρωας τοὺς ἐγχωρίους) Sic II, 71 & 74. Aristoph. Equit. 573, Τῇ πόλει ἀμύνειν καὶ θεοῖς ἐγχωρίοις. In lege Draconis apud Porphyrium IV de Abstinent. 22, Θεοὺς τιμᾶν καὶ ἥρωας ἐγχωρίους. Vid. Salmas. ad Solin. p. 51, & Stanlei. ad Aeschyl. Sept. Theb. v. 14.

Pag. 130. *l.* 5. Πρῶτοι) Ita recte emendatum est in Reg.

Nam & sic Thomas Magist. in βούλομαι cum ceteris Mss.

ead. l. 8. Ὁ μὲν Βρασίδας) Quidam libri, ὁ μὲν οὖν Βρασίδας. Sed alterum apud nostrum usitatius. WASS. Supra c. 21 huius Lib. semel, Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον. sed ibi quoque οὖν a nonnullis Mss. abest.

ead. l. 10. Ψηφισάμενοι) Mss. quidem διαψηφισάμενοι. at διὰ statim sequitur. WASS. Hoc Demosthenes & alii Oratores Attici plerumque dicunt κρύβδην ψηφίσασθαι, id est, *tabella suffragium ferre.* ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν dixit Thucyd. supr. c. 74, *voce suffragium ferre.* Bud. ad l. ult. D. de Senatorib. & l. 9 D. de Poen.

ead. l. 12. Πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις) Haec non nominato auctore una cum interpretatione Scholiastae leguntur in Suida v. πιστώσαντες.

Pag. 131. *l.* 3. Στάγειρος) Urbs condita est temporibus Archilochi & Thaletis A. M. 3403. Στάγειρα τὰ Steph. ἐν Σταγείροις & ἐν Σταγείρῃ Aristoteles in Testam. apud Laërtium V, 14 & 16. & Theophrast. Histor. Pl. 102, ἐν Σταγείροις. Στάγειρα κώμη τῆς Ὀλυνθίας Dio Chrysostomus Orat. XLVII. ἡ νῦν Μάκρη, inquit auctor ad finem Codini. Civis Σταγειρίτης vid. Inscr. apud Reinesium XVII, 17. Harpocrat. in Νικάνωρ. Plutarch. Alexand. p. 668, adversus Colot. 1126. WASS.

ead. l. 8. Ἐς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι) Non video, quid sibi voluerit Portus interpolanda versione Vallae, addito pronomine *ei.* Ἀπαντᾷν saepe est *certo tempore, vel loco adesse, praesto esse*, ut ἀπαντᾷν ἐπὶ τὴν δίκην, ἐπὶ τὴν κυρίαν, ἐπὶ τὸ δικαστήριον, ἐπὶ τὴν δίαιταν. de quibus Budaeus in Commentar. p. 40, & ad l. 2 D. de Orig. iur. Supr. c. 70, Κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ Θριποδίσκον. Latini *occurrere* dicunt. Cicero I Philipp. 4, *Non quo me ad tempus occursurum putarem. Occurrere concilio*, Liv. XXXI, 29. *Occurrere ad vadimonium*, Sueton. Cal. XXXIX.

ead. l. 13. Τοῦ ἐπιβουλεύματος) Male Gr. βουλεύματος. WASS.

Pag. 132. *l.* 3. Οἱ πράσσοντες) Annotat Casaubonus ad Polybium pag. 185, πράσσειν saepe idem esse ac *prodere*, eamque significationem huius verbi cum ex hoc Thucydidis, tum ex aliorum scriptorum locis ostendit. Et Spanhem. ad Aristoph. Plut. v. 410, e cap. 110 huius libri. Sic etiam hoc loco accipit Scholiastes (quamquam non recte ἁμαρτίαν exponit προδοσίαν, pro διαμάρτιαν τῶν ἡμερῶν,

quam cap. praeced. memorat Thucydides; vel τὸ ἁμάρτημα Imperatorum Atheniensium) & c. 74, Τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πραξάντων: cap. 76, Τῷ Ἱπποκράτει τὰ Βοιώτια πράγματα ἀπό τινων ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράττετο: item cap. 110, Οἱ δὲ πράσσοντες αὐτῷ, & cap. 113, Οἱ δὲ πράσσοντες itidem de proditione interpretatur. Habet haec vox in universum significationem clandestinae molitionis, & studii partium. Unde etiam illi, qui id agunt, ut alios sibi concilient, & in suas partes pertrahant, quique aliorum rebus student ac favent, dicuntur πράσσειν. Thucyd. I, 57: Δεδιώς τε ἔπρασσεν, ἔς τε τὴν Λακεδαίμονα πέμπων, ὅπως πόλεμος γένηται αὐτοῖς πρὸς Πελοποννησίους. IV, 1: Ἀπέστη Μεσσήνη Ἀθηναίων. ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ Συρακούσιοι. Et IV, 73: Ὥστε ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ μᾶλλον ὁ Βρασίδας τὰ τοῦ Ἀῤῥιβαίου ἠξίου πράσσειν.

ead. l. 9. Ἐτείχιζε) Ita & Diodorus, quem contende Lib. XII, pag. 321 D. ubi pro Παντοιάδας legendum Παγώνδας. Wass.

ead. l. 10. Περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν) Ἱερὸν & νεὼν hic distingui, cum alioqui saepe pro eodem dicantur, observat in Thes. Stephanus. Distinguuntur etiam a Pausan. V, 6. qui locus interpretes torsit, Τέμενος, καὶ ἱερὸν, καὶ ναὸν Ἀρτέμιδι ᾠκοδομήσατο Ἐφεσίᾳ. Et ab Anton. Liberal. cap. 6, Καὶ ἱερὰ καὶ ναοὺς ἐποίησαν αὐτοῦ. Cebes in princ. Tabulae: ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ — ἀνέκειτο δὲ καὶ πίναξ τις ἔμπροσθε τοῦ νεώ. Thucydides V, 18: τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος. Scholiastes Cass. ad h. l. hoc discrimen statuit: Ἱερὸν, inquit, ναοῦ διαφέρει. ἱερὸν μὲν αὐτὸς ὁ προσιερώμενος τόπος τῷ θεῷ· νεὼς δὲ ἔνθα ἵδρυται αὐτὸ τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ. Ammonius ἱερὰ τοὺς περιβόλους τῶν ναῶν esse dicit. Vide etiam interpretes Pollucis I, 6, & IX, 40. In Pausania τέμενος potest esse lucus, quomodo saepe apud alios sumitur, & apud Thucydidem III, 70.

ead. l. 11. Ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν) Eustathius in Homer. Iliad. α', p. 117: Ὁ ὀρύσσων ἀναβάλλειν, ἤγουν ἄνω ῥίπτειν, λεγέται τὸν χοῦν. Idem in Iliad. φ', p. 124: Ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ τῶν ὀρυσσόντων τὸ ἄνω ῥίπτειν τὸ χῶμα ἀναβάλλεσθαι καὶ ἀναβάλλειν φασὶν οἱ παλαιοὶ, καὶ τὴν τοιαύτην γῆν ἀμβολάδα. Et rursum in Odyss. α', p. 1404. Add. Kuhnium ad Polluc. VII, 100, e Xenophonte I Cyrip. p. 190, & Eustathio in Iliad. φ', p. 1229, hoc illu-

ſtrantem. De eo, quod paulo poſt ἄμπελον περὶ τὸ ἱερὸν memorat, vid. Spanh. ad Callim. Hymn. in Pallad. v. 61.

Pag. 133. *l.* 5. Μέχρις ἀρίστου) Μέχρις etiam hoc in loco Mſſ. Vid. ſupr. ad c. 4. Wass.

ead. l. 14. Προσχωροῦντας ἐπ' οἴκου) Mſſ. προχωροῦντας. Vid. cap. praeced. Wass. Quaerendum eſt, an Graeci dicant προσχωρεῖν ἐπ' οἴκου, pro *domum redire*, vel *diſcedere*. Mihi videtur praeferenda lectio omnium Mſſ.

Pag. 134. *l.* 8. Κατὰ λόχους) Gr. inepte κατὰ τάχος. Wass.

ead. l. 11. Εἰς ἐπίνοιάν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν) Τινὰ pro τινός. Hudſon. non male. Sed ſcripti cum editis. Wass. Hudſonus ſecutus eſt Portum, qui in Commentar. hanc enallagen ſtatuit. Si oratio poſtulat genitivum τινὸς, ita defendi poſſunt omnes ſoloeciſmi. Non negaverim, poſſe dici τοῦτό μου εἰς ἐπίνοιαν ἦλθε. Sed cur non etiam dici poſſit, ἐγὼ εἰς ἐπίνοιαν τούτου ἦλθον? Certe nihil intereſt inter phraſin, qua hic utitur Thucydides, εἰς ἐπίνοιάν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν, & eam, qua III, 46, Χρὴ προκαταλαμβάνειν ὅπως μηδ' ἐς ἐπίνοιαν τούτου ἴωσι, *praevenire, ut ne quidem in cogitationem huius rei veniant.*

Pag. 135. *l.* 3. Οὐ γὰρ τὸ προμηθὲς) Sententiam pulchre exponit Scholion Cod. Caſſ. Ἡ προμήθεια τοῦ μέλλοντος, καὶ ἡ πρόνοια οὐχ ὁμοίου χρῄζει διαλογισμοῦ τῶν τε ὑπερμαχούντων τῆς ἰδίας γῆς, καὶ τῶν ἐχόντων μὲν τὴν ἰδίαν, ὀρεγομένων δὲ γῆς ἀλλοτρίας, καὶ ἐπιόντων. ἐμφαίνει δὲ, ὅτι χρὴ ἡμᾶς ὑπερμαχοῦντας τῇ ἡμῶν αὐτῶν τόλμῃ χρήσασθαι, καὶ ἀπονοίᾳ μᾶλλον, ἤπερ λογισμῷ.

ead. l. 7. Στρατὸν ἀλλόφυλον ἐπελθόντα) Ἀλλότριον, quod habet Reg. ſine dubio ex interpretatione eſt. Ἀλλόφυλος crebro eſt apud Thucydidem. Vid. I, 2, IV, 86. Ibid. cap. 64: Τοὺς δὲ ἀλλοφύλους ἐπελθόντας ἀθρόοι, ἢν σωφρονοῦμεν, ἀμυνούμεθα.

ead. l. 9. Πολλῷ μάλιστα) Πολλῷ μᾶλλον dicit Thucydides IV, 114. Πολὺ μᾶλλον III, 12. & Παραπολὺ μᾶλλον VIII, 6. Sed πολλῷ μάλιστα etiam e Pauſania annotavit Budaeus Commentar. pag. 395: Ἐμοὶ δὲ παρέσχε μὲν καὶ τοῦτο θαυμάσαι· παρέσχε δὲ πολλῷ μάλιστα Αἰγυπτίων ὁ κολοσσός. Locus eſt in Attic. c. 42. Itaque non eſt habenda ratio ſcripturae Cod. C. qui hic exhibet πολλῷ μᾶλλον. Sequentium verborum πρός τε γὰρ τοὺς ἀστυγείτονας — ſententiam interpretum verſiones magis obſcuram faciunt,

quam explicant. Scholiastes eam recte videtur exponere, *quicunque finitimis repugnant, eo ipso libertatem tuentur ac conservant.*

ead. l. 11. Καὶ πρὸς τούτοις γε δὴ) Scholiastes putat τὸ πρὸς cum tertio casu hic idem esse, quod *praeterea*, praeter ea scil. quae dicta sunt; ut saepe alibi. Sed ita sequens oratio pendebit, nec nisi molestis & longe quaesitis supplementis expleri poterit. Interpretes Latini recte verterunt *adversus*. Sed tamen suspectum est mihi hac significatione πρὸς cum dativo. Non desunt exempla huius constructionis apud poëtas, sed in πεζογράφοις ea admodum rara esse mihi persuadeo, ac dubito, an Thucydides scripserit πρὸς τούτους. Nam non ἀγὼν & ἀγωνίζεσθαι πρός τινι, sed πρός τινα, solet dici. Demosthenes de Corona p. 146, Ἑώρων δ᾽ αὐτὸν τὸν Φίλιππον, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ ἀγών; & pag. 179, Τάδε τοῦ Φιλίππου, πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, σκέψασθε πῶς. Ibid. pag. 135, πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι. Thucydid. I, 36, ἕξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ ταῖς ὑμετέραις ἀγωνίζεσθαι.

ibid. Οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγὺς, ἀλλὰ καὶ) Omnes interpretes supplent μόνον. Et videtur id omnino desiderari, ut vel particulae ἀλλὰ καὶ indicant. Nam infinitis locis invenias οὐ μόνον, ἀλλὰ καί. Stephanus in Append. ad Script. de Dialect. p. 104, Luciani tria loca, & singula Xenophontis, ac Thucydidis III, 40, ξύγγνωμον δέ ἐστι τὸ ἀκούσιον, affert, in quibus desiderari putat μόνον. Sed non necessarium est in iis omnibus ellipsin statui. Camerarius, & alii quidam docti, idem sentiunt de hoc Actor. Apost. V, 4, Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. Sed ne hic quidem locus supplemento illo indiget. In illo autem, quod est in Epist. ad Rom. IV, 9, Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ ἀκροβυστίαν, deesse μόνον non sine ratione dicit Stephanus l. d. & annotarunt ibi docti interpretes. In Latinis scriptoribus, maximeque Iurisconsultis, non valde infrequens est ellipsis adverbiorum *solum*, & *tantum*, sequentibus particulis *sed etiam*. Livius XXVIII, 11, *Ut non praeda, sed armati quoque in periculo fuerint.* Ita ibi e Mss. Gronovius. Add. Cuiac. IX Obs. 17, & XIV, 11, Anton. Augustin. II Emendat. 1, & Scaliger. ad Varron. III de Re rust. 9. Augustinus dicit, Graecam formam loquendi esse. sed nec ipse, nec quisquam eorum, qui Commentarios ad Nov. Testam. scripserunt,

quos quidem viderim, hoc ullius Graeci ſcriptoris teſtimonio confirmat. Unde non abſurde colligi poteſt, non obviam eſſe in Graecorum ſcriptis hanc ellipſin. Nam quae vir eruditus in libello de Ellipſi Graeca obſervat, non ſimilia ſunt, cum in iis non ſit *καὶ ἀλλά*: ac ne-quidem ſatis apertum eſt, an in iis deſit, quod ille vult, *οὐ μόνον*. Eadem ratio eſt locorum Luciani, Xenophontis, & Thucydidis apud Stephanum, praeterquam, quod is ibi non in priore, ſed poſteriore membro orationis ſupplet *μόνον*.

Pag. 136. *l.* 1. *Ὡς αὐτοῖς διάκειται*) Scholion Cod. Caſſ. coniungit utramque interpretationem Porti. Nam ita hoc exponit, *ὡς αὐτοῖς ὑποτέτακται, ὡς ἔχει πρὸς αὐτούς*. Sed nullum habeo exemplum *τοῦ διακεῖσθαι* pro *ὑποκεῖσθαι*, & *ὑποτετάχθαι*. Haec autem, *παράδειγμα δὲ — διάκειται*, per parentheſin interponuntur, & *γνῶναι* pendet a *χρή*.

ead. l. 4. *Εἰς ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος*) Agnoſcit Pollux V, 153. Wass. Et II, 120. Scholia Cod. Caſſ. ita exponunt: *Ὡς μηδένα ὅλως ἐν πάσῃ τῇ γῇ ἡμῶν ὅρον ἀναμφισβήτητον πρὸς αὐτοὺς καταλειφθῆναι. ἐξ οὗ δηλοῦται ὅτι πᾶσαν καταδουλώσονται τὴν Βοιωτίαν.*

ead. l. 5. *Ἐπικινδυνωτέραν ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε*) Portus: *Iſtorum propinquitas nobis magis, quam aliis, eſt periculoſa.* Immo *aliorum*. Schol. Caſſ. *τοσοῦτον . . . τούτων γειτνίασιν . . . . φοβερώτερον ἤπερ τῶν ἄλλων, οἷς γειτνιῶμεν*. Sic quoque Stephanus, & Acacius. Nam ſupplendum eſt *τῆς τῶν ἑτέρων παροικήσεως*.

ead. l. 6. *Εἰώθασί τε — κατέχειν*) Stobaeus p. 364; ubi eſt *δὲ καὶ ἔξω*, quod & ſententiam adiuvat. Wass. *Κατέχειν* Valla vertit *coërcere*. Hac ſignificatione eſt III, 62, & alibi: ſed ea ſententiae huius loci non bene convenit. *Κατέχειν τινὰ* an Graeci dicant aliquem *bello premere*, ut Portus vertit, non ſcio. Melius Geſnerus in Stobaeo *ſuſtinere*, ut Budaeus in Polybio *κατέχειν τὴν ἐπιφορὰν τῶν πολεμίων*.

Pag. 137. *l.* 6. *Καὶ δεῖξαι ὅτι — κτάσθωσαν*) H. Stephanus, *ſe obtinere debere.* Fr. Portus: *ἀντὶ τοῦ κτᾶσθαι δυνήσονται, ἢ ἄλλο τὶ ὅμοιον*. Videbunt docti, an etiam ex aliis probatis ſcriptoribus huiuſmodi quid proferri poſſit. Nam quod poëtae dicunt, *οἶσθ', ὃ δρᾶσον*, pro *δράσεις*, huic non eſt ſimile. Sed *κτάσθωσαν* pro futuro *κτήσονται* poni apertum eſt.

ead. l. 10. *Ἀναγώνιστοι*) Cl. *ἀνανταγώνιστοι*, quomodo

noster supra II, 45, Herodianus, Ioseph. p. 1391. Illud tamen apud Platonem & Xenoph. exstat. Hesychius tantum agnoscit ἀνανταγώνιστος, ἀήττητος. ἀναγώνιστος tantum Pollux: neuter auctorem prodit. Scriptura Cl. a Thucyd. & eius aemulis asserta mihi placet. WASS. Est etiam apud Lucianum, qui Thucydideis crebro utitur, Dial. mort. p. 321, & Hermotim. 537.

Pag. 138. *l.* 2. Ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη) Abundat αὐτῷ, ut saepe apud alios. Turbam locorum congesserunt viri docti ad Matth. IV, 16, V, 40, & XXI, 41.

ead. l. 3. Πέμπει ἐς τὸ στράτευμα κελεύων ἐς τάξιν καθίστασθαι) Ar. non male omittit vocem κελεύων. Vide ad II, 81. Agnosco passim addi a Xenophon. Aristophan. D. Halicarn. Platon. Demosth. & LXX. at non semper. Xenophon Hellen. III: Πέμπουσιν οἱ Ἔφοροι ἀπολιπόντα Λαρίσσαν, στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίαν. Esther. VIII, 5, Seniores, πεμφθήτω ἀποστραφῆναι τὰ γράμματα. V. Gronovium Notis ad Herodotum I, 75. Idem recte vocem εἰρωτέων delet p. 819. Idem facit bis terque Codex Bodleianus, quem ipsi cum hoc scriptore contulimus. Dinarchus pag. 40: ἢ πολεμεῖν μὲν οὐ γράφεις, ἀποδιδόναι δὲ κατὰ τὸ γεγραμμένον ὑπὸ σοῦ ψήφισμα κελεύεις Ἀλεξάνδρῳ τὸ κεκομισμένον χρυσίον. Ms. addit sine causa, γράφειν κελεύεις. Xenoph. Hellen. III, 501: καταπέμψας ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλήν. D. Matth. XIV, 10: πέμψας ἀπεκεφάλισε. Noster I, 65: ἐς τὴν Πελοπόννησον ἔπρασσεν ὅπῃ ὠφέλειά τις γενήσεται. III, 52 addit λέγοντα. WASS. Si unus alterve bonus Codex assentiretur, non reiicerem illam scripturam. Euripid. Iphigen. in Aul. v. 360: Καὶ πέμπεις ἑκὼν — σῇ δάμαρτι παῖδα σὴν δεῦρ', ἀποστέλλειν. Sed nihil movendum est. Thucyd. II, 81: Παρά τε Φορμίωνα ἔπεμπον κελεύοντες ἀμύνειν. quod ibi frustra sollicitari a Stephano, ex hoc loco liquet. Ita & supra c. 70: πέμπει ἔς τε τοὺς Βοιωτοὺς κελεύων κατὰ τάχος στρατιᾷ ἀπαντῆσαι. Et deinde c. 104.

ead. l. 12. Ὑπὲρ μυρίους) Πεζοὺς εἶχε οὐ πολὺ λείποντας τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ περὶ χιλίους. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ πλήθει μὲν ὑπερεῖχον τῶν Βοιωτῶν. Diodor. XII, 321 d. & προεμάχοντο πάντων οἱ παρ' ἐκείνοις ἡνίοχοι καὶ παραιβάται καλούμενοι, ἄνδρες ἐπίλεκτοι τριακόσιοι. WASS.

ead. l. 14. Καὶ οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς) Henr. Stephanus scribit, in Lexic. afferri σύμμορος e Thucydide, & verti *so-*

cius, ex interpretatione Vallae: sed sibi suspectum esse hac significatione, ubicunque legatur, & magis rationi consentaneum esse, ut scribatur *σύμμοιρος*. Non magis, quam Stephanus, scio, qui sint *σύμμοροι*. Harpocration in *συμμορία* ex Hyperide tradit, *τοὺς δημοποιήτους* Athenis etiam in *συμμορίας* relatos fuisse, & Pollux VIII, 144, ex eodem Hyperide *μετοικικῆς συμμορίας ταμίαν* memorat. Unde cogitabam, etsi *συμμορία* proprie ad civitatem Atticam pertinet, tamen Thucydidem fortassis *συμμόρους* vocasse eos, qui civitate a Thebanis donati erant, vel inquilinos. Sed nihil affirmo.

Pag. 139. *l.* 1. Κορωναῖοι) Pag. 136 oppidum Κορώνεια. Ptolem. Κωρωνία. Huius civitatis Haliartus & Coronus Thersandri filii conditores fuere Pausan. IX, 34. Κορόνεια apud Aristidem perperam scribitur II, 97. Urbs ad Heliconem sita erat iuxta lacum Copaidem, ubi Cephissus influit. XL stadia aberat a monte Libethrio. Whelerus tamen in Itinerar. de situ eius dubitat. Confer Xenoph. Hist. Gr. IV, p. 519. In Notit. Episc. Provinc. Helladis Achaicae recensentur Κορωνία, & Κορωνία Βοιωτίας. sunt enim & alia eiusdem nominis oppida in Messenia & Thessalia. De Peloponnesiaco loquitur Cantacuzenus p. 384, quando Κορώνης Episcopum legatis adscribit. WASS.

ead. l. 7. Ἀθηναῖοι δὲ) De schemate Homerico, quod hic observat Scholiastes, vid. ad c. 70.

Pag. 140. *l.* 2. Ἱπποκράτης ὁ στρατηγὸς) Huic Hipponicus Calliae filius erat adiunctus, ut patet ex Andocidis oratione contra Alcibiadem. Palmerius Exercitat. pag. 52. HUDS.

Pag. 141. *l.* 1. Οἰνοφύτοις) Ita scribit Aristoteles Politic. V, 132, 19. Neque aliter Aristides Panath. pag. 272, & alibi. WASS. Vid. supr. I, 108.

ead. l. 7. Παιωνίσαντος) Apertum est, legendum esse *παιωνίσαντες*. Distinctio non suo loco posita causam praebuit corrumpendae scripturae. Παιωνίσαντες est in maxima parte Msstorum, & post Παγώνδου distinctionem habent unus Cod. Hudsoni, & Gr. Valla quoque vel ita in suo exemplari invenit, vel coniecturam secutus sic legendum putavit: nam vertit, *Boeoti, adhortante eos hic quoque Pagonda, perpaucis paeana modulati*. Eum sine causa deseruerunt Portus, & alii.

ead. l. 11. Ὠθισμῷ ἀσπίδων) *Umbonibus se propellentes*,

Valla. *Umbonum impulsu*, Valer. Max. III, 2, 23. Vid. Lipsium III de Milit. Rom. 2.

Pag. 142. *l.* 9. Δύο τέλη) Herodicus Cratetius apud Athenaeum V, 15: Παγώνδου ΔΥΟ ΤΕΛΗ περιπέμψαντος τῶν ἱππέων ἐκ τοῦ ἈΦΑΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΛΟΦΟΝ. Τότε γὰρ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δήλιον τῶν Ἀθηναίων ἔφυγον, οἱ δ' ἐπὶ θάλατταν, ἄλλοι δὲ ἐπὶ Ὠρωπὸν, οἱ δὲ Πάρνηθα τὸ ὄρος. Βοιωτοὶ δ' ἐφεπόμενοι ἔκτεινον; καὶ μάλιστα οἱ ἱππεῖς, οἵ τε ἑαυτῶν καὶ Λοκρῶν. Τοιούτου οὖν κυδοιμοῦ καὶ φόβου καταλαβόντος τοὺς Ἀθηναίους, μόνος Σωκράτης, βρενθυόμενος καὶ τὼ ὀφθαλμὼ παραβάλλων, εἱστήκει ἀναστέλλων τὸ Βοιωτῶν καὶ Λοκρῶν ἱππικόν. Confer Platonem 481. Wass. Athenaeum, negantem vera esse, quae de Socratis militia a multis prodita sunt, refellunt ibi Casaubonus, & Allatius ad Epistol. I Socratis, pag. 144. Add. interpretes Diogenis Laërtii II, 2, 22.

Pag. 143. *l.* 4. Πάρνηθα) Πάρνης, Πάρνηθος, Πάρνηθα, tam masc. quam fem. genere. V. Steph. Etymologum p. 352, 51, 361, 31, Schol. Aristoph. Nub. 322, Suidam ἐπὶ Λειψυδρίῳ, Platonem Crit. 503. Ex hoc monte tempestatum signa captasse veteres, narrat Theophrastus de signis seren. 438. Distat pars istius editissima iuxta Whelerum ab Athenis XII Mil. a Thebis XV. Nam Thebae ab Athenarum urbe XXV Mil. iuxta eius Tabulas. at 20 tantum ex Latitudinum Vernoniarum differentia. Hanc differentiam ad XXVII augent Ptolemaei exemplaria, & perperam minuunt Baroc. Codices. Sed & iuga protendit fere ad Cithaeronem. Pausan. I, 32, Πάρνης παρεχομένη θήραν συῶν ἀγρίων, καὶ ἄρκτων. Atque etiamnum lupis, ursis & apris scatet, uti nos certiores faciunt itinerum nuperi confectores. Recte ergo Seneca Hippol. *Celeri planta lustrate vagi, quae Saxoso loca* Parnethi *subiecta*. Mf. C. C. C. male, *quae Saxa solo arparnetho*, & supra vocem ultimam *Carphaneto*. Inferiora eius nihilominus vini olim feracia. Statius ed. Gronov. Theb. XII, 60: *Dives & Egaleos nemorum*, Parnesque *benignus Vitibus, & pingui melior Lycabessus oliva*. Sed longe elegantius Mf. Arond. *Vitibus, & pingui* melior *Lycabessus* olivae. Virgil. *Nona fugae* melior. Wass.

ead. l. 14. Σκυλεύσαντες) Diodor. ἐκ τῆς τῶν λαφύρων τιμῆς τήν τε ΣΤΟΑΝ τὴν μεγάλην ἐν ἀγορᾷ κατασκευάσαι, καὶ χαλκοῖς ἀνδριάσι κοσμῆσαι &c. Confer Pausaniam V, 398, de porticu p. 752. vid. Plutarch. Cim. 489. Wass.

Pag. 144. *l.* 12. Χέρνιβι) De voce χέρνιψ ita Athenaeus Lib. IX, c. 18: Ἔστι δὲ ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβάνοντες, ἐφ' οὗ τὴν θυσίαν ἐπετέλουν, καὶ τούτῳ περιῤῥαίνοντες τοὺς παρόντας ἥγνιζον. Vide Casauboni notas. Huds. Et eundem ad Theophrasti Character. c. 16; ubi haec affert ex Euripidis Hercul. Fur. v. 928: Μέλλων δὲ δαλὸν χειρὶ δεξιᾷ φέρειν, Εἰς χέρνιβ' ὡς βάψειεν Ἀλκμήνης τόκος. Similiter Aristophanes Pace v. 956: Περίϊθι τὸν βωμὸν ταχέως ἐπὶ δεξιά. Φέρε δὴ τὸ δᾴδιον τόδ' ἐμβάψω λαβών. Nec minus tamen extra usum sacrorum χέρνιψ dicitur τὸ κατὰ χειρὸς ὕδωρ, quae ante prandium, vel coenam manibus affundebatur, ut in illo plus semel repetito in Odyssea Homeri Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα. Vid. Eustath. in Il. ώ, p. 1351, & Od. ά, p. 1400, Polluc. II, 149. Sed ad prius genus pertinet hic locus Thucydidis.

ead. l. 14. Τοὺς ὁμωχέτας) Vid. ad III, 59. Suidas habet ὁμωχαίτας. sed apud alios quoque per ε in penultima scribi, annotat ibi Kusterus. Addit Suidas, Βοιωτικὴ δὲ ἡ λέξις.

Pag. 146. *l.* 1. Δυνηθεῖεν) Cl. & Gr. δυνηθῆναι. mendose. Wass.

ead. l. 12. Μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς) Reg. μὴ ἐθέλοντας ὥσπερ τιμήματι ἱεροῖς. In his verba ὥσπερ τιμήματι sunt ex interpretatione ad praecedentia ἀντὶ ἱερῶν ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι, quibus cum adscriptum fuisset ὥσπερ τίμημά τι, id deinde e margine εἰς τὸ κείμενον venit.

ead. l. 13. Σαφῶς τε ἐκέλευον &c.) Rectius h. l. ita distinguit Heilm. σαφῶς τε ἐκ. σφίσιν εἰπεῖν, μὴ ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς Βι γῆς, (οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκ. ἔτι εἶναι, ἐν ᾗ δὲ δορὶ ἐκτήσαντο) ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρ. σπένδουσιν — ἀναιρεῖσθαι. ut ἀλλὰ cohaereat cum μὴ, & sit constructio: ἀναιρεῖσθαι αὐτοῖς (pro ὑφ' αὐτῶν) τοὺς νεκροὺς οὐκ ἀπιοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρ. σπένδουσιν, *non ea se conditione mortuos recuperaturos, ut abirent* &c.

Pag. 148. *l.* 5. Δήλιον) Hunc locum spectat Harpocration in ἐπὶ Δηλίῳ. Wass.

ead. l. 7. Κεραίαν) Talem fere machinam ita depingit Apollodorus Poliorcet. p. 21: Γίνονται χύτραι, ἢ ὀστράκινοι σιδηραῖς λεπίσι δεδεμένοι ἀπὸ τοῦ πυθμένος, δακτυλιαίῳ τρυπήματι, ἀνεωγότες οὗτοι πίμπλανται ἄνθρακος λεπτοῦ, καὶ ἔχουσι σύριγγα σιδηρᾶν, εἰς ἣν ἄλλη ἐντίθεται

σύριγξ ἀσκώματα ἔχουσα. πῦρ δὲ λαβὼν ὁ ἄνθραξ, ἅπτεται ἐμφυσώμενος, καὶ πληγὴν ὁμοίαν ἐργάζεται φλογὶ, καὶ ἐπεμβαίνει τῷ λίθῳ, καὶ ὀρύσσεται, ὄξους, ἢ ἄλλου τῶν δριμέων ἐγχεομένου. Confer Aeneae Com. Tacticum 33, 34, & Iulium Africanum c. 44. Wass. Inter alia exempla ἐκφράσεως etiam hunc locum proponit Theon Progymnasm. cap. 11.

ead. l. 11. Ἐς αὐτὸν) Ὡς αὐτὸν Cl. ut alibi noster pro ἐς. Vid. Indicem. Wass.

Pag. 149. *l.* 2. Πνοὴ) Agnoscit Pollux II, 77. Wass.

Pag. 150. *l.* 1. Ἀθηναίων) Diodorus lib. 12 tantum caesorum numerum fuisse, scribit, ut Thebani ex manubiis ingentem in foro porticum construerent, templa spoliis armorum replerent, Deliorumque solemnem conventum ex pecuniis praedae instituerent. Huds.

Pag. 151. *l.* 9. Ἀρισταγόρας) Vid. Herodot. V, 11 & 124. Cladem Atheniensium ad Drabescum memorat Thucyd. I, 100. Quae ad rationes annorum pertinent, excussit Dodwell in Annalib. Thucyd. ad Olymp. LXXVIII, LXXIX & LXXXV.

ead. l. 14. Ἑνὸς δέοντος) Cl. δέοντι. Priscianus p. 1181 δέον legit pro ἑνὸς δέοντος. Noster VIII, 6, Καὶ ἙΝΟΣ ΔΕΟΝ εἰκοστὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. Vide VII, 53. Wass. In his casus participii δέων plerumque convenit cum casu nominis, ut hic in Cl. & Cass. ἑνὸς δέοντι τριακοστῷ ἔτει. Interdum sine respectu ad casum nominis in genitivo ponitur, ut in ceteris Mss. ἑνὸς δέοντος, τριακοστῷ ἔτει, anno tricesimo, deficiente uno. Exempla utriusque structurae sunt in Budaei Commentar. Ling. Gr. p. 1052.

Pag. 152. *l.* 1. Ἤδωνας) Hudsonus videtur praetulisse Ἠδῶνας, quod hic est in quibusdam Mss. & supra II, 99, in omnibus; ubi etiam Scholiastes primum casum Ἠδῶνες facit. Sed Schol. Cass. ad verba ὑπὸ Ἠδώνων, quae paulo ante leguntur, Ἤδωνες & Ἤδωνας scribit. Et Tzetzes ad Lycophron. V, 419, Ἤδωνες. Sequatur quisque, quod vult. Pleraque huius generis non maximi momenti sunt.

ead. l. 3. Ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ ποταμοῦ) Veram posituram unice servat Reg. τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷ στόματι: Sic noster alicubi, nec semel Herodotus. Vid. II, 20. Wass.

ead. l. 6. Περιῤῥέοντος τοῦ Στρυμόνος) Haec ante oculos habuit Stephanus in Ἀμφίπολις; &, ut Iungermannus putat, Pollux IX, 27.

ead. l. 10. Ἄρνων) Ita I, 12. Tabulae vulgares Arnas ad Chabriam flumen collocant; nec longe ab Onthyrio abfuisse Rhianus auctor; sed & hoc oppidum incertae positionis est. Gentile eius occurrit in numo Pyrrhi Ligorii. IV, 7: oppida celebria, Hellas, Halos, Phthia, *Arne*. Hyginus Fab. 275: Apollo Iovis filius Arnas condidit. Vide Strabonem, & Pausaniam, & Hesychium. Polyaenus I, 12, singulariter effert. WASS. Vid. Stephanum in Ἄρνη, & Ὀνθύριον.

ead. l. 12. Αὐλῶνα) Haec omnia sedis incertae: tamen *Bolbe* inter Arethusam & Apolloniam a Scylace ponitur. WASS. Αὐλῶνα hic esse nomen proprium loci nemo, opinor, dubitabit. Et ita accipit Cellarius II Geogr. Ant. 13. Ortelius quoque in Thesaur. Geogr. observat, a Galeno Lib. III de sanitate tuenda Aulonem Macedoniae urbem supra Strymonem memorari. Athenaeus tamen, V, 3, pro nomine communi habuit: Καλοῦσι δ', inquit, *ἀρσενικῶς τοὺς αὐλῶνας, ὥσπερ Θουκυδίδης ἐν τῇ τετάρτῃ, καὶ πάντες οἱ καταλογάδην συγγραφεῖς, οἱ δὲ ποιηταὶ θηλυκῶς.* Nam non est alius locus in Libro IV Thucydidis, ubi hoc nomen legatur. Athenaeum exscripsit Eustathius in Odyss. δ', pag. 1483. Βρωμίσκον a Thucydide vocari, quae Stephano est Βρομίσκος in Macedonia, putant docti. Quae hic Βόλβη, supra I, 58, est Βολβή. Ἐξίησιν ὁ ποταμὸς εἰς θάλασσαν Attice dici, ex hoc loco docet Thomas Magister in ἐκβάλλει.

Pag. 153. *l.* 8. Ἔπραξεν) Non deterius est ἔπραξαν, quod quidam libri habent, & Valla & Acacius secuti sunt; qui hoc potius ad Argilios, qui Argilum urbem vicinam incolebant, quam ad Brasidam pertinere existimarunt. Nec male Acacius haec, *ἔπραξαν — ἡ πόλις*, tanquam in parenthesi dicta accepit. Etiam cum eodem illa, *ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ*, malim coniungere cum sequentibus, *κατέστησαν τὸν στρατὸν*, quam cum praecedentibus, *ἀποστάντες τῶν Ἀθηναίων*.

ead. l. 11. Ἐν ἐκείνῃ) Delenda est praepositio: & recte abest Mss. WASS.

ead. l. 12. Πρόσω) Hoc Valla & Portus in versione praeterierunt. Acacius vertit *ad caput* pontis. Mihi consideranda videtur scriptura, quae est in marg. Cod. Cass. πρὸ ἕω.

Pag. 158. *l.* 4. Τοαυτίκα) Τὸ *αὐτίκα* Ar. C. Reg. Cass. Gr. & ita, ni fallor, in contextu noster, VI, 57 Cass.

vide I, 36. Sic παρ' αὐτίκα Graev. II, 64. At τοπαραυτίκα Herodotus I, 19, & μεταυτίκα. WASS.

ead. l. 11. Μύρκινος) Ita Herodot. V, 11, 23, 124, & Epit. Strabonis. Cum Ar. C. Tzetzes Chil. IX, 220, Μυρκῖνος, ubi Mſ. Codex ὁμοῦ τε Ἱστιαίῳ rectius. WASS. Casaubonus ad Excerpta Strabonis Lib. VII, ibi Μύρκιννος ſcribit e Stephano. Sed Stephanum potius e Thucydide & aliis emendandum eſſe, recte cenſet Holſtenius. Amphipolin etiam Μύρκινον & Ἠϊόνα vocatam fuiſſe, ſcribit Stephanus in Ἀμφίπολις. Erraſſe eum, ex hoc & aliis locis Thucydidis oſtendunt Voſſius ad Scylac. p. 64 ed. Gronov. & interpretes Stephani.

ead. l. 14. Γάψηλος) Γαληψὸς etiam Diodor. Sicul. Lib. XII, pag. 321 b. WASS. Γαληψὸς hic e Thucyd. V, 7, & aliis dudum emendarunt viri docti. Vid. Caſaubon. ad Excerpta Strabonis Lib. VII, Mauſſac. & Valeſ. ad Harpocrat. h. v.

Pag. 159. *l.* 1. Οἰσύμη) Gr. ἡ Σύμη inepte. Sic apud Scymnum ἡ Συβὴ, & apud Scylacem Σισύμη. At Plinius, Ptolem. Phavorinus, Suidas, Steph. cum Thucydide. oppidum inter Strymonem & Neſſum ponunt. ἡ ἀνακτορούπολις marg. Ptolemaei Coiſlin. Vide Valeſium ad Not. Mauſſaci in Harpocrat. v. Γαληψός. WASS. & Mauſſacum ibi & ad Οἰσύμη.

ead. l. 5. Μέγα δέος) Omnino reſcribendum cenſeo ἐς μέγα δέους cum Reg. Codice, eamque lectionem auctor ipſe tuetur Lib. II, ἐπὶ μέγα ἰσχύος ἦλθεν. Aelian. I V. H. 19, ἐπὶ μέγα δυνάμεως προελθοῦσα ἀρχή. D. Halic. IV, 63, δέος οὐδὲν ἔτι περὶ τῆς ἀρχῆς ἔχων. forte & ibi reponendum δέους, & pro ἔτι leg. ἅτε cum Vaticano. WASS.

ead. l. 6. Ξύλων τ. ν. πομπῇ) Suidas in πομπὴν interpretatur πέμψιν, ἀποστολήν. WASS.

ead. l. 7. Στρυμόνος) Στρυμόνος ποταμοῦ Cl. & Acacius. At mox ἐν τῷ Στρυμόνι. WASS.

Pag. 160. *l.* 12. Εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι) Horum ſententiam ita exponunt ſcholia Cod. Caſſ. Τοῦτο ἐξηγητικόν ἐστι τοῦ προτέρου εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι οὗ μὲν ἂν ἐπιθυμοῦσι, τούτου ἐλπίζειν τεύξεσθαι ἄνευ λογισμοῦ· τοῦτο γάρ ἐστιν ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι. οὗ δὲ ἂν μὴ ἐπιθυμῶσι, τοῦτο μόνον λογισμῷ ἐξακριβοῦντες ὡς ἀνέλπιστον παραιτεῖσθαι.

Pag. 161. *l.* 2. Ἐφολκὰ — λέγοντος) Magiſter, hoc eſt, inquit, τὰ παρακολουθήματα. WASS. Non recte Thomas.

Scholiastes bene ἐπαγωγά. Thucydid. IV, 88: Διά τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασίδαν. Vid. Herald. ad Iamblich. c. 4, & Perizon. ad Aelian. VIII, 12. Mox ἐπὶ Νίσαιαν habent quidem omnes libri, sed suspectum est, pro ἐπὶ Νισαίᾳ: nam solent in his adhibere casum tertium. Thucyd. III, 54, Ἐναυμαχήσαμεν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ. Lucian. II Ver. Hist. p. 678, Ἐπὶ Δηλίῳ ἐμάχετο. Harpocrat. Ἐπὶ Δηλίῳ μάχη. Et sic millies apud omnes. E ι adscripto facile fieri potuit ν, ut saepe in aliis.

ead. l. 6. Ὀργώντων) Suidas in ὀργᾷν: ὀργῶντες παρὰ Θουκυδίδῃ, ἀντὶ τοῦ ἐπιθυμοῦντες. Schol. Cass. hic ὡρμημένων, προθυμουμένων.

ead. l. 10. Ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐφιέμενος) Ἐφίεσθαι pro πέμπειν poni, ex hoc loco ostendit Thomas Mag.

Pag. 162. *l.* 6. Ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν) Tota etiam Attica olim Acte fuit appellata, quia litoralis esset maximam partem, ut docent Strabo & Stephanus Byzant. Vide Meursium de Regno Athen. l. 1, c. 3. Huds. Loca Diodori & Scymni ab Hudsono in Var. Lect. annotata ad Acten Peloponnesi pertinent. Acten, quae circa Athon est, e Demetrio memorat Stephanus in Ἀκτή.

ead. l. 10. Παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα) Vid. Holsten. ad Stephanum in Σάνη. Berkelius ibi annotat, Thucydidem hanc urbem in monte collocare. Hoc non satis apertum est. Thucydides quidem Θύσσον, quam paulo post nominat, ἐν τῇ Ἄθῳ ponit V, 35. Sed tamen distinguit situm Sanes a Thyssi & ceterarum urbium situ, ut & Herodotus VII, 22. Strabonis Excerpta Lib. VII in fin. etiam quinque has urbes, quas hic memorat Thucydides in Atho monte ponunt: Sanes mentionem non faciunt.

ead. l. 11. Θύσσον) Scylaci pag. 63 Θῦος; pro quo viri doctissimi ex Herodoto l. d. Θύσος, vel, e Thucydide & Plinio IV, 10, Θύσσος restituerunt.

ead. l. 12. Ἀκροθώους) Ἀκροαθώους legit Salmasius in Plin. Exercitation. p. 129. quod merito repudiant Holstenius & Berkelius ad Stephanum v. Ἀκρόθυνοι.

ibid. Ὀλόφυξον) Suidas, Phavorin. Strabo, & Scylax Ὀλόφυξις. Eustath. & Steph. vulgatam scripturam servant. Aristoph. Av. 1041 Ὀλοφύξιοι, & ad hanc formam ibi ὀτοτύξιοι confinxit. Wass. Ὀλόφυξος etiam Herodot. VII, 22.

ead. l. 13. Διγλώσσων) Diodor. pag. 321 c. διγλώττων Βισσαλτικῶν. Vid. nostrum infra VIII, 85. Wass.

ead. l. 15. Τυρσηνῶν οἰκ.) Tyrrheni prius Pelasgi erant nuncupati, ut constat ex Dionys. Halic. Antiq. Rom. l. 1. Vide Meursii Cecropiam p. 20. Huds. Cap. 5. Add. Bochart. Chanaan. I, 33.

Pag. 163. *l.* 3. Σάνη) Σάνη Stephanus, & Σανίδα χώραν Libanius Demosthenis Apolog. pag. 451. Vid. Herodot. VII, 22, Vossium ad Melam pag. 140, Nostrum V, 18. Wass.

ead. l. 6. Τορώνην) Gr. Τιθώνην, inepte. Vide nostrum V, 3, Theophrastum IV, 10, Harpocrat. h. v. & Tab. Farnesianam de Herculis lab. Wass.

ead. l. 14. Ἐτήρουν) Thom. Magister in πρόσοδος, λάθρα ἐτήρουν τ. π. Wass.

Pag. 164. *l.* 7. Πρὸς τὸν λόφον) Articulum recte omittunt Mss. Idem. Paulo ante praeferendum videtur ἀντωτάτω, quod margo habet.

ead. l. 8. Καναστραῖον) Hudson. Κάναστρον. fide Stephani nititur, & Epit. Strabonis, unde hausisse videntur Etymol. & Schol. Rectius & antiquius illud alterum. Nam Καναστραίην ἄκρην, non Κανάστραιην, ut in ed. Galei Herodotus. Καναστραῖον etiam ἄκρον habent Ptolem. & Scylax, qui & ἱερὸν vocat. Apollon. ά, 598, Αὐτὰρ ἔπειτα Κλίτεα Παλλήνεια Καναστραίην ὑπὲρ ἄκρην. Κλίτεα Livio munimenta ad Clitas. Et pro Κάναστρα in Schol. Stephanus legisse videtur Καναστραῖον. Est & Κάναστρα πόλις Schol. Lycophr. vix alibi memorata. Sed & apud Livium XXXI, 45, pro *Canastrum* legerim *Canastraeum*, quomodo diserte Aler. 1. Favent aliorum vestigia, atque auctor ipse alibi XLIV, 11. Sic utique Mela, & sine var. lectione Plinius. Varinus, Κάναστρα ἀκρωτήριον οὗ πλησίον ᾤκησαν Γίγαντες: haec ille ex Epit. Strabonis. Quo etiam spectat Lycophron, Πρὸ πύργων τὸν ΚΑΝΑΣΤΡΑΙΟΝ μέγαν Ἐγχώριον ΓΙΓΑΝΤΑ δυσμενῶν μοχλὸν Ἔχοντα. Pro Macetum vel Thracum gente posuit Oppianus, & in Epig. Macedonius Παισὶ ΚΑΝΑΣΤΡΑΙΟΙΣ μαρναμένειν ἐθέλω. Pergit idem Varinus, Κάναστρον, ὄστρακον, τριβλίον, lege τρυβλίον. Hesychium & Suidam exscribit. Confer Pollucem eruditissimi Hemsterhusii X, 85, & Suidam v. Ἀλκυονίδες, ubi Hegesandrum Καναστραίου legentem adducit. Wass.

Pag. 166. *l.* 1. Ἐπὶ τὰ — αὐτὴν) Suidas, qui κατάκρας. Wass. Suidas pro adverbio habet. In Hesychio quoque ita emendarunt e Casaubono ad Theophrasti Charact. c.

8 in fin. pro eo, quod ante legebatur κατ' ἄκρας ἐλεῖν.

ead. l. 2. Editi, Reg. Gr. recte κατ' ἄκρας divisim, quemadmodum & Herodotus, Ar. C. κατάκρας. Homerus Il. ό, 557, κατ' ἄκρης. rectius ibi ait Barnesius κατάκρης. At contra stant Schol. Hesychius, Suidas, & semel Etymologus. Eustathii cum exemplar, tum Notae 1631. Vertendum *a vertice*, vel alto *a culmine*, ut ex αἰπεινὴν patet; non *prorsus*, ὅλως, παντελῶς, ut apud Sophoclem Antig. 207. Neque enim κατακεφαλῆς, quod perinde sonat, coniunctim scribitur. WASS.

Pag. 167. *l.* 6. Κήρυκα προσπέμψας) Male Codd. Ar. & C. προπέμψας. WASS.

ead. l. 13. Παραπλήσια) Hoc est, in eandem fere sententiam, verbis vero aliis. Vid. IV, 86. WASS.

Pag. 168. *l.* 3. Χρήμασι) Quidam Codd. χρήματι, male; nam pro *bonis* numerus plurativus adhibetur, & χρήμασι πεισθῆναι, non χρήματι, noster II, 21, sine Var. Lect. ubi vid. Schol. Et praeeunte δουλείᾳ gratius ob numeri varietatem τὸ χρήμασι. WASS.

ead. l. 11. Ἀπειρίᾳ δὲ νῦν πεφοβῆσθαι) Absunt Gr. immerito. WASS.

Pag. 170. *l.* 12. Τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ) Ammonium, quem in Var. Lect. laudat Hudsonius, descripsit Eustathius in Homer. Il. ή, pag. 684, & Od. μ', pag. 1727. Priore loco ita: Ὅτι (νῆες) διαφέρουσι τῶν ὕστερον κοινότερον λεγομένων πλοίων, δηλοῖ ὁ γράψας οὕτω. Δίδυμος ἐν ἱστορικῷ φησιν — Hoc emendandum arbitror ἐν ί ῥητορικῶν: nam Ammonius, Δίδυμος ἐν δεκάτῳ ῥητορικῶν ὑπομνημάτων. An Didymus librum scripserit, cui titulus fuerit Ἱστορικὸς, mihi non compertum est: ὑπομνήματα illius in oratores, Demosthenem, Isaeum, & Hyperidem memorat Harpocration in γαμηλίᾳ, & ὀξυθύμια. Et argumento ὑπομνημάτων ῥητορικῶν magis convenit disquisitio de differentia significationis vocabulorum, quam Ἱστορικοῦ. Apud Eustathium contra utroque loco in verbis, quae ex Aristotele descripsit Ammonius, rectius legitur, πλοίοις δὲ συχνοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ στρατιωτικοῖς, quam in Ammonio καὶ στρατηγικοῖς. Πλοῖα autem & ναῦς etiam supra II, 84, distinguit Thucydides, ubi πλοῖα simpliciter vocat, quae c. 83 λεπτὰ πλοῖα dixerat. Sed discrimen, quod Didymus inter ναῦς & πλοῖα ponit, non semper servatur a scriptoribus Graecis. Nam & πλοῖα κωπήρη paulo post, c. 118,

dicit Thucydides, & πλοῖα στρατιωτικὰ Ariſtoteles apud Ammonium.

ead. l. 13. Παλλήνην) Gr. paſſim Παλήνην. At cum λλ Hegeſippus in Palleniacis, & omnes, ab Herodoto VII, 123, ad Cantacuzenum 278. praeter ea teſtimonia, quae ad Steph. Holſtenius, adde Schol. Apollon. ά, 599, Dion. Halic. p. 39, 40, Pauſan. VIII, 29, Nonnum Dion. p. 1255. Macedones Βαλλήνη. His adiice D. Chryſoſt. p. 597. Apud Herodotum VII, 122 Codd. Arch. & Steph. Πίλωρος, pro Πίδωρος. At Baroc. cum editis recte. WASS.

Pag. 171. *l.* 4. Καθελὼν, καὶ ἀνασκευάσας) Id Valla & Portus reddunt, *evertit refecitque.* Sed ἀνασκευάζειν hic loci pro *deſtruere* accipi debere exiſtimat Acacius, tum quod nulla appareat ratio, cur deſtruxerit, rurſuſque refecerit caſtellum, tum etiam quod apud Thucydidem aliosque ſcriptores Graecos ſtruendi vim habeat hoc vocabulum: vulgatumque apud Rhetores eſt, τὸ ἀνασκευάζειν opponi τῷ κατασκευάζειν, ut *refutationem* ſeu *deſtructionem confirmationi.* HUDS. Haec animadverſio Acacii ratione non caret. Plane illi aſſentirer, ſi, quemadmodum ἀποσκευάζειν eſt *demoliri, deiicere tecta*, ut e Plutarcho & Baſilio Budaeus & alii docuerunt, ita etiam ἀνασκευάζειν de eadem re dici conſtaret. Nam ſignificatio illa, qua Oratores hoc verbo utuntur, ſine auctoritate probatorum ſcriptorum ad everſiones urbium ac moenium non videtur producenda. Verba τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν, in quibuſdam Lexicis auctiora citantur, poſt ἅπαν additis τὸ χωρίον; quae ab auctoribus eorum ellipſeos ſupplendae gratia adiecta ſunt, nec in ullo Mſ. leguntur.

Pag. 172. *l.* 5. Τοὺς γὰρ δ. ἂ — εὐτύχει) Schol. Ariſtoph. ad Pac. v. 478, pro ὡς ἔτι legit ἕως ὅ τε. ſed Schol. & Mſſ. editis favent. WASS.

ead. l. 13. Καὶ ἀδεῶς) Deſunt Gr. prave. Noſter alibi, ἀδόλους, καὶ ἀβλαβεῖς: & δικαίως καὶ ἀδόλως: δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως, & ἄδεια fere ſemper in pactis, conventis. In foedere V, 18, ἰέναι καὶ θεωρεῖν καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλασσαν ἈΔΕΩΣ. In foedere Hierapytn. inter Marmora Oxon. ἈΠΛΟΩΣ ΚΑΙ ἈΔΟΛΩΣ. WASS.

Pag. 173. *l.* 4. Πατρίοις) Ar. C. πατρῴοις ad formam Ionicam propius, quomodo Homerus, Xenophon, oratores paſſim, Aeſchylus & Tragici veteres fere ſemper, Plato, Pauſan. At ſuavius hoc loco poſt ἐξευρήσωμεν — ὀρ-

ϑῶς — δικαίως illud alterum, quod Ariſtoteli ubique fere placuit, uti Polit. III, p. 87; ubi tamen inducta voce μελῶν legendum ἔν τινι Σκολιῶν ἐπιτιμᾷ. Ita & noſter ſepties. Apud D. Halic. qui utroque modo extulit, Antiq. XI, 8, pro πατρικὰς mallem πατρῴας ἑστίας cum Vaticano. Sic apud Diodor. 379, πατρῴαις οἰκίαις. Wass. De diſcrimine inter πατρῷος & πάτριος vid. Graev. ad Luciani Soloeciſten pag. 736.

ead. l. 8. Ἐπὶ τῆς αὐτῶν) Caſſ. ἐπὶ τοῖς; ut c. 106, τὸν μὲν βουλόμενον ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ μένειν.

ead. l. 10. Τομέως) Steph. Τομαῖον ὄρος παρὰ τὸ Κορυφάσιον τῆς Πύλου, ἐοικὸς σμίλῃ: *ſcalpro.* Pylum intellige Meſſeniacam. Τῆς Βουφράδος nulla, opinor, apud veteres mentio. De Coryphaſio IV, 3, & V, 18. Vid. Ariſtidem Tom. I, p. 365, Steph. Pauſan. Antonin. Liberal. c. 22, Clem. Alex. p. 24. Νίσος collis, in quo urbs Megarenſium. v. Pindarum Pyth. IX, 160, Nem. V, 84. Wass.

Pag. 174. *l.* 2. Μηδετέρους) Μηδ' ἑτέρους leg. cum Caſſ. & III, 71, V, 28 Graev. V, 14, VIII, 87, V, 18, VI, 80, V, 42 Dan. Sic etiam Iſocrates Archid. 183, & de Bigis 516, 525. Μηδ' ἑτέρωσε etiam in Thucyd. IV, 118 Flor. Ald. Baſ. Xenophon Hiſt. Gr. II, 468. Aeſchines in Timarch. iunctim. & Ariſtot. Rhetor. 161, Polit. 33. & Xenophon 64 Μηδ' ὁτιοῦν. Wass.

ead. l. 6. Μὴ μακρᾷ) Gr. deeſt μή. haud recte. Wass.

ead. l. 7. Κωπήρει πλοίῳ) Hunc locum ante oculos habuit Suidas v. κωπῆρες.

ibid. Ἐς πεντακόσια τάλαντα) Magnitudo navium frumentariarum modiis aeſtimabatur, vinariarum amphoris, quae alias merces vehebant, in pondere conſiſtentes, talentis vel centumpondiis ſive centenariis; quintalia vulgo appellant; dicit Salmaſius in Obſervat. ad Ius Attic. & Roman. pag. 734. Sed vitio memoriae, ut puto, pro πεντακόσια, quod hic in Thucydide eſt, ſcribit πεντήκοντα.

Pag. 175. *l.* 2. Καλλιώτερον) Cl. Gr. Marg. Ar. C. non male κάλλιον; etiamſi noſter alibi κάλλιστον τόδε καὶ ἀσφαλέστατον: &, εἴτε καλλιώτερον, εἴτε δικαιότερον. Wass.

ead. l. 5. Τέλος ἔχοντες) Schol. Caſſ. aliquot vocibus auctior, ἀντὶ τοῦ αὐτοκράτορες ὄντες ὡς κύριοι εἶναι συμβῆναι. Τέλος pro ſumma & libera poteſtate, ut apud Heſiodum Ἔργ. v. 669, Ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.

ead. l. 7. Ἔδοξε τῷ δήμῳ) Sic in lege apud Andocidem Orat. de mysteriis, pag. 220: Ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ. Αἰαντὶς ἐπρυτάνευε, Κλεογένης ἐγραμμάτευε, Βοηθὸς ἐπεστάτει. Vid. de his praeter Sigon. quos hic laudat Hudsonus, II de Republ. Athen. 3, & Petit. ad Leg. Attic. & Valeſ. ad Harpocrat. in γραμματεὺς, ἐπιστάτης, & Πρυτάνεις. Hudſonus in vertendis verbis Ἀκάμαντις ἐπρυτάνευε, & ceteris, ſecutus eſt interpretationem auctoris Notarum ad Marm. Arundell. XLVI, qui & locum Andocidis laudat. Valla & Portus haec aliter interpretati erant.

ead. l. 8. Ἐπεστάτει) Vide Petiti Leges Atticas, p. 186, 187 &c. & Sigonium de Rep. Athen. l. 2. Huds.

ead. l. 13. Τετράδα ἐπὶ δέκα) Emendatio Dodwelli, quam in Var. Lect. indicat Hudſonus, eſt Diſſert. VIII de Cyclis, Sect. 10, & Annalib. Thucydid. ad ann. IX belli Peloponneſ.

Pag. 176. *l.* 7. Καὶ ὡμολόγησαν) Cum contextu facit Scholiaſtes. Wass.

ead. l. 10. Ταῦρος Ἐχετιμίδα) Horum pleraque perperam ſcribuntur in Scholiaſta Ariſtoph. Equit. 791, quae hinc corrigenda ſunt.

Pag. 177. *l.* 6. Σκιώνη) Confer Ariſtoph. Veſp. v. 210. Wass. De Scione Pompon. Mela II, 2 fin. *Ab Achivis capto Ilio remeantibus poſita.* Idem ſcribunt Stephanus in Σκιώνη, Conon Narrat. XIII apud Photium, & Polyaenus, ſed non tempeſtatem, ut Thucydides, verum aliam cauſam, cur in Cherſoneſo conſederint Graeci, fuiſſe narrant; nec ipſi tamen inter ſe concordant.

ibid. Πελλήνη) Probabile eſt, quod putat Portus in Var. Lect. Hudſoni, legendum eſſe Παλλήνῃ. Nam conſtat, Cherſoneſum, in qua Scione eſt, Παλλήνην, non Πελλήνην dici. Unde & mox pro τῆς Πελλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ videtur legendum τ. Παλλήνης ἐ. τ. ἰ. ut c. 123, Μένδη — πόλις ἐν τῇ Παλλήνῃ. Et in Diodoro Sic. XIX, 699: Ἔκτισε δὲ καὶ πόλιν ἐπὶ τῆς Πελλήνης ὁμώνυμον αὐτοῦ, Κασσάνδρειαν, recte margo, γρ. Παλλήνης, quemadmodum etiam Caſaub. ad Strabon. VII in fine emendabat. Sed dubitari poteſt, an paulo poſt pro Πελληνῆς Caſaubonus ad Polyaen. recte legi velit Παλληνῆς. In Peloponneſo enim, unde hi ſe eſſe dicebant, non Παλλήνη, ſed Πελλήνη memoratur. Stephanus, Πελλήνη, πόλις Ἀχαΐας. Pauſanias VII, 26: Πελληνεῖς — Ἀχαιῶν οἰκοῦσιν ἔσχατοι. Strabo VIII, pag. 385

ſeq. & alii apud Holſtenium ad Steph. Itaque in Polyaeno quoque potius retinendam putem ſcripturam vulgatam Πελληνεῖς, quam cum Caſaubono legendum Παλληνεῖς. Ἐν τῇ Παλλήνῃ autem eſt in Cherſoneſo, quae & ipſa Pallene vocabatur, ut Dionyſius Halicarn. Strabo, & Stephanus tradunt.

Pag. 178. *l.* 6. Ἀπειλημμένης) Scylax pag. 62 ed. Gronov. Ποτίδαια, ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἰσθμὸν ἐμφράττουσα.

ead. l. 7. Ὄντες οὐδὲν ἄλλο, ἢ νησιῶται) Quia iis nullum e continenti auxilium ferri poterat, non quod re vera insulani eſſent. ſic cap. 121 de iiſdem, Ἡγούμενος καὶ τοὺς Ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν, ὡς ἐς νῆσον. Et c. 122, Ὀργὴν ποιούμενοι (Athenienſes) εἰ καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξιοῦσι σφῶν ἀφίστασθαι, τῇ κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων ἰσχύϊ ἀνωφελεῖ πιστεύοντες. Vide Holſten. ad Stephan. in Σκιώνη.

ead. l. 10. Προσγενέσθαι) Γενέσθαι Th. Mag. in βούλομαι.

Pag. 179. *l.* 7. Προσήρχοντο) Vocem non capiunt interpp. ideoque addidi, *officii cauſa*. Locum mirifice illuſtrat Pindarus, P. IV, 425: Πρὸς δ' ἑταῖροι καρτερὸν ἄνδρα φίλας ὨΡΕΓΟΝ χεῖρας· στεφάνοισί τέ μιν ποίας ἔρεπτον· μειλιχίοις τε λόγοις ἈΓΑΠΑΖΟΝΤ'. Attius Meleag. *Gaudent, currunt, celebrant, herbam conferunt, donant, TENENT.* Huc ſpectant illa deplorata, & intellecta adhuc nemini Priſciani verba XVIII, p. 1202 π. ὡς ΔΕΔΕΝΓΗΗ lege ἀθλητῇ. Valer. Flaccus IV, 324: *At manus omnis Heroum denſis certatim amplexibus urgent: Armaque ferre iuvat, feſſaſque* attollere *palmas*. Confer Oppianum Hal. I, 199. Wass. Pollux III, 152, pro προσήρχοντο habet προσήεσαν, & memoria lapſus Xenophontem pro Thucydide nominat. Vid. ibi interpp. Προσήρχοντο quoſdam interpretari, *tanquam victorem athletam ſalutandi & honorandi cauſa adibant*, iam Stephanus ad h. l. annotavit. Ἀθλητὴν hic *Olympionicen* interpretatur Muretus XV Var. Lect. 7. Sed ad omnes hieronicas pertinere poteſt.

ead. l. 10. Ποτιδαίας) Ἡ νῦν Κασανδρία, auctor ad finem Codini. Vid. Livium XLIV, 11. Idem docent Neronis, Veſpaſiani, & Nervae numi, ita inſcripti, COL. IUL. AUG. CASSANDRENS. Ita & Strabo; Pauſan. V, 23: Ποτιδεάτας δὶς μὲν ἐπέλαβεν ἀναστάτους ἐκ τῆς σφετέρας ὑπὸ Φιλίππου γενέσθαι &c. χρόνῳ δὲ ὕστερον Κάσανδρος κατήγαγεν ἐπὶ τὰ οἰκεῖα. Κασάνδρεια δὲ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ

οἰκιστοῦ. Adi Diodorum Olymp. CV, 3. Capta est ab Hunnis Cassandria sub Imp. Iustiniano. Auctor Procopius de Aedific. IV, 3. Bello Pers. II, 4, Cassand. Episc. Concilio Sardicensi subscripsit A. X. CCXLVII. Nulla tamen eius mentio in Notit. Vett. WASS.

ead. l. 12. Ὡς ἐς νῆσον) Ὡς non recte abest a quibusdam libris. Athenienses semper gravius tulisse defectionem insulanorum, quam sociorum, qui in continenti degebant, etiam alibi ostendit Thucydides, cuius rei caussam indicat c. 122. Vid. ad pag. 178 lin. 7.

ibid. Καί τι καὶ) Hic quoque posterius καὶ male desideratur in quibusdam Mss. Καί τις καὶ, & καί τι καὶ saepe dicunt Thucydides & alii, in quibus posterius καὶ abundat. Exempla habet Stephanus Animadv. in Libr. de Dial. pag. 34, & Append. ad Script. de Dial. pag. 79. Itaque recte cl. Wasse supra IV, 5, probat scripturam Clar. καί τι καὶ αὐτοὺς, ubi alii itidem omittunt καὶ ante αὐτούς.

Pag. 180. *l.* 6. Ἀριστώνυμος) Corrigendus est Thomas Mag. in καταινῶ, ubi pro Ἀριστώνυμος est Ἀριστόδημος.

Pag. 181. *l.* 7. Δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον) Cl. ἡμέρας. Rectum est ἡμέραις. Xenophon I Hellen. princ. Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον. Thucyd. I, 14, & II, 68, Πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον. Et sic omnes alii. Paulo post Σκιωναίους ἐξελεῖν καὶ ἀποκτεῖναι Thomas Mag. in ἐξεῖλε.

ead. l. 13. Ἐρετριέων ἀποικία) Pompon. Mela II, 2 in fine, & Suidas, cui Μένδα est, quae aliis Μένδη. Apollodorus apud Stephanum Μένδιν vocat. Livius XXXI, 45, Mendin maritimum Cassandreae vicum memorat.

Pag. 182. *l.* 7. Ὡς τότε ἐμέλλησαν) Acacius quoque de cunctatione accipit: nam vertit, *cum prius cunctati, tunc non amplius rem differre voluissent.* Annotationes Hudsoni, quas de interpretatione huius loci consuli iubet, hic nullae sunt.

ead. l. 14. Σκιωναίων) Reg. Σκιωνέων. A Σκιώνη gentilia sunt Σκιωναῖος & Σκιωνεύς. Stephanus. Σκιωνεῖς etiam Schol. Aristophan. Vesp. v. 210. Sed idem Cod. Reg. alibi semper cum ceteris consentit, ut probabile sit, hic errorem scribae esse.

Pag. 184. *l.* 7. Λυγκηστῶν) Vide ad II, 99.

Pag. 185. *l.* 1. Βρασίδας δὲ τῆς τε Μένδης π.) Emendandus est ex hoc loco Suidas in περιορᾶσθαι, ubi pro Μένδης legitur μάχης.

ibid. Περιορώμενος) Φροντίζων exponit Th. Mag. h. v.

ead. l. 8. Κυρωθὲν δὲ οὐδέν) Hoc & alia huius generis nominativos esse, qui ab Atticis pro genitivis ponantur, putat Corinthus. Errare eum, & accusativos esse pro genitivis absolutis, docet Henr. Stephanus Animadv. in Lib. de Dial. p. 22, & Append. ad al. Script. de Dial. p. 161.

ead. l. 12. Σαφῶς ἐκπλήγνυσθαι) Ἀσαφῶς praeter Marg. & Cass. agnoscunt Scholiastes & Thom. Mag. Et ita legendum esse, res ipsa ostendit. Nam huiusmodi terrores, quos Πανικὰ, Πανικοὺς θορύβους, & Πανικὰ δείματα vocant Graeci, non σαφῶς, sed ἀσαφῶς, id est, ἀδήλου οὔσης τῆς αἰτίας, exercitibus incidunt. Scholiastes ἀσαφῶς hic recte interpretatur ἀδήλως, ut supra cap. 20, ἀδήλου ὄντος τοῦ πράγματος; & ἄνευ αἰτίας, quomodo & Pausanias X, 23, terrores illos ἀπὸ αἰτίας οὐδεμιᾶς, & Schol. Synesii ad Lib. II de Provident. in princ. μηδεμιᾶς αἰτίας προφανείσης oriri dicunt. Σαφῶς autem perperam scriptum fuit pro ἀσαφῶς, quod ultima litera vocis praecedentis eam, quae in capite sequentis repeti debuerat, absorpsit: cuius generis errores scribarum dudum non pauci observati sunt. Ἐκπλήττεσθαι, quod nonnulli Codd. habent, ex interpretatione est. Thomas Magister, & Moeris ex hoc loco servant ἐκπλήγνυσθαι. Sed addit Thomas, apud solum Thucydidem inveniri, & pro eo iubet dici ἐκπλήττεσθαι. Et in margine Cod. Cass. scriptum est, annotandam esse hanc vocem, ut raram scilicet. In Suida male scribi ἐκπήγνυσθαι pro ἐκπλήγνυσθαι, bene monuit Kusterus; quod etiam ante ita in Thesauro laudaverat Stephanus, & ex Hesychio ἐκπληγνύεσθαι, pro ἐκπληγύεσθαι, quod ibi vulgatur, & in Varino corruptius etiam legitur ἐκπληγέεσθαι. Sed in Hesychio rectius emendari puto ἐκπλήγνυσθαι.

ead. l. 13. Ὅσον δὲ οὐδέπω) Omnes MSS. ὅσον δὲ οὔπω. Sic Thucyd. V, 34, ὅσον οὔπω πάρεισι. Non minus recte dicitur ὅσον οὐδέπω, quam ὅσον οὔπω. Sed nulla causa est, cur a libris recedatur.

Pag. 186. *l.* 3. Πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν) Ἀττικῶς, ut Scholiastes dicit, pro *cum Brasida colloqui.* Stephanus in Append. ad Script. de Dial. p. 198 putat huius Atticismi etiam exemplum exstare apud Lucianum Dial. Deor. pag. 201; ubi Neptuno interroganti, Ἔστιν ὦ Ἑρμῆ ἐντυχεῖν τῷ Διΐ, Mercurius respondet, Οὐδαμῶς, &, quibusdam interiectis, ὥστε οὐκ ἂν ἴδοις αὐτὸν ἐν τῷ παρόντι: nam ibi ἰδεῖν τὸν Δία idem esse, quod ἐντυχεῖν τῷ Διΐ. Et in Evangel. Lu-

cap. VIII, 20, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες: hic enim ἰδεῖν σε itidem haud dubie poni pro tecum colloqui, quia Matthaeus XII, 46, de eadem re dicit ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. Mihi nondum satis de hoc Atticismo liquet. Nam ἰδεῖν omnibus his locis, ut & in eo, quod hic habet Scholiastes, ἰδεῖν τι (i. e. διά τι) σὲ ἐβουλόμην, dici potest per figuram, qua antecedens pro consequente ponitur: quemadmodum & ipsum ἐντυγχάνειν, quod proprie non est *cum aliquo colloqui.*

ead. l. 14. Παρεκελεύσατο) Λέξας, quod in Clar. ante τοιάδε additur, suspectum est, tanquam e glossa. Saepe quidem in Thucydide legitur παρεκελεύσατο καὶ ἔλεξε τοιάδε: sed non minus utitur altero illo, quod hic alii omnes libri habent, sine additamento illo τοῦ ἔλεξε, & λέξας. II, 88: Τοιαῦτα μὲν τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες παρεκελεύσαντο. VI, 67: Καὶ ξύμπασι τοιάδε παρεκελεύσατο. Et cum παραινέω VI, 9 & 15: Παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις τάδε.

Pag. 187. *l.* 10. Οὐ πολλοὶ) Coniecturam Stephani non assequor, nec & sententia requirit. Nam, ut recte Acacius, haec est vis argumenti Brasidae: Quia venitis e Rebuspubl. in quibus non multi paucis, sed pauci multis imperare consueverunt, ideo pauciores quoque cum multis certamen detrectare non debetis. DUKER. Stephani coniecturam probat Heilm. quem vid.

Pag. 188. *l.* 3. Διδαχὴ ἀληθὴς προσγενομένη) Portus putat, hic nominativos pro genitivis absolutis poni. Hoc non novum, sed hoc loco non necessarium est. Nam ordo orationis esse potest, διδαχὴ ἀληθὴς προσγενομένη περὶ αὐτῶν, ὅσα — ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομένους; ut nominativi διδαχὴ & ceteri iungantur cum ἐθάρσυνε. Add. ad cap. 78.

ead. l. 7. Καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοὶ) Ita Manlius Cos. adversus Gallos cohortans apud Liv. XXXVIII, 17. *Procera, inquit, corpora, promissae & rutilatae comae, vasta scuta, praelongi gladii: ad hoc cantus ineuntium proelium, & ululatus & tripudia, & quatientium scuta in patrium quendam morem horrendus armorum crepitus: omnia de industria composita ad terrorem.* Acacius. Add. Lips. IV de Milit. Rom. 11.

Pag. 189. *l.* 11. Ἐπικομποῦσιν) Laudat Thomas Magister in κομπάζω, ubi vitio operarum quaedam corrupta sunt.

ibid. Οἳ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς κατὰ πόδας, τὸ) Distinctionem post πόδας non habent Cass. Gr. & ed. Bas. Eam tol-

lendam & potius post αὐτοῖς locandam puto: nam vix Graece dici potest, εἴκειν τινὶ κατὰ πόδας. Est autem oratio elliptica, quam ita suppleas, οἳ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς, τούτοις, κατὰ πόδας διώκοντες, ἐλθόντες, vel aliud eorum, quae phrasi κατὰ πόδας iungi solent, τὸ εὔψυχον — ἐνδείκνυνται.

Pag. 190. *l.* 1. Ὑπῆγε τὸ στράτευμα) Thomas Magister ὑπάγειν hic exponit προάγειν, & vetat ὑπάγειν dici pro ἀπέρχεσθαι. Non dubium est, quin ὑπάγειν saepe ponatur pro προάγειν, i. e. εἰς τοὔμπροσθεν πορεύεσθαι, quod etiam Harpocration e Demosthene, Ammonius ex Eupoli, & Schol. Demosthenis ad Chersonesiac. pag. 62 docent. Sed sententia huius loci non patitur, ut ὑπάγειν aliter accipiatur, quam pro ὑποχωρεῖν. Hoc apparet ex iis, quae in fine c. 125. dicit Thucydides, ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσκεισομένοις, & quae mox cap. seq. νομίσαντες φεύγειν αὐτὸν, & ἡσυχαζόντων δὲ αὐτοὶ ὑπεχώρουν. Nam haec plane ostendunt, Brasidam cum suis non progredi, sed paulatim retro cedere voluisse. Eadem est significatio huius verbi in iis, quae paulo superius leguntur, κόσμῳ καὶ τάξει αὖθις ὑπαγαγόντες, & V, 10, ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠόνος. Apud Aristophanem quoque Nubib. v. 1301, Ὕπαγε, τί μέλλεις; ὕπαγε est *abi*, *discede*: ut intelligitur ex eo, quod praecedit, οὐκ ἀποδιώξεις σαυτὸν ἐκ τῆς οἰκίας; sic ὑπαγωγὴ pro ἀναχώρησις, Thucydid. III, 97, Καὶ ἦν ἐπιπολὺ τοιαύτη ἡ μάχη, διώξεις τε καὶ ὑπαγωγαί.

Pag. 192. *l.* 4. Ἄρνισσαν) Huius oppidi nullus veterum meminit, praeter nostrum & Ptolemaeum, qui in Taulantiis reposuit; at alii rectius ad Erigonum fluvium, qui per Paeoniam fluens in Axium editur. WASS.

ead. l. 9. Ὑπολύοντες) Sic etiam Thomas: Ὑπολύω τὸν βοῦν, ἤγουν ὑπὸ τὸν ζυγὸν ὄντα δεδεμένον λύω. Θουκυδίδης τῇ τετάρτῃ· τὰ μὲν ὑπολύοντες — ἐποιοῦντο. In ed. Franeq. ibi quaedam vitiose edita sunt, quae recte habent in Vascosan. Homer. Iliad. Ψ', v. 513, Ὁ δ' ἔλυεν ὑφ' ἵππους.

Pag. 193. *l.* 13. Ποσειδώνιον) Vide Diodorum p. 323. WASS.

Pag. 194. *l.* 3. Καρτεροῦ) Gr. κρατεροῦ. Et Polyaenus I, 38, 1, ἐπὶ λόφου κρατεροῦ. Sed apud Thucydidem rursus λόφος καρτερὸς V, 7 & 8. & alibi καρτερὰ pro locis arduis, asperis, & natura munitis. Vid. III, 18 & 110.

ead. l. 10. Δυσπροσβάτῳ) Quidam MSS. & Scholiastes,

& Thomas Mag. v. δυσπρόσοδος, δυσπροσβάτῳ. Sic apud Plutarchum Pompei. δυσπροσπέλεστος. Ad hanc formam δυσεκβολώτατος ἡ Λοκρὶς noster III, 101. Δυσπρόσβατον bis terque agnoscit Pollux. Antea male hic δυσβάτῳ. Προσιὼν etiam habet Thomas. Sed infra c. 131 τοὺς ἐπιόντας. Wass. In Cod. Cass. & Thoma errore scribarum est δυσπροβάτῳ. Δυσπροσβάτῳ in contextu scribi voluerat cl. Wasse.

Pag. 195. *l.* 2. Πρὸς Σκιώνης) Ita recte plerique libri. In Cass. & Gr. σ a fine excidit, quia erat in capite vocis sequentis. Vid. ad IV, 31.

ead. *l.* 14. Στασιωτικὸν) Quidam στασιαστικόν. Sed illud etiam habet Thomas Mag. & melius esse dicit, quam στασιαστικόν.

Pag. 196. *l.* 3. Περὶ ὀργῆς) Gr. ex glossa ὑπό. Vid. Scholiasten. Wass. Scholiastes dicit, περὶ pro ὑπὸ esse. Probarem, si exemplis confirmasset hunc usum praepositionis περί. Interim non reiecerim περιοργὴς, quod est in quibusdam libris. Suidas, περιοργὴς, ὠργισμένος. Et affert verba incerti scriptoris, Ὁ δὲ Καῖσαρ περιοργὴς ἐπὶ τούτοις γενόμενος. Hesychius quoque adverbium περιόργως habet.

ead. *l.* 7. Φοβηθέντων) Marg. φοβηθέντας, ex interprete pro φοβηθέντων. Wass.

ead. *l.* 8. Αὐτοῖς τὴν ἐπιχ. γεν.) Gr. αὐτοῖς τοῦ λοιποῦ τὴν ἐπ. γεν. Non placet. Wass.

Pag. 198. *l.* 7. Ἀρξάμενος πράσσειν) Stephanus hic hyperbaton statuit, & cum his coniungit illa πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Thucydides saepe πράσσειν cum praepositione πρὸς dicit. III, 28: Οἱ δὲ πράξαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους μάλιστα τῶν Μιτυληναίων. IV, 74: Καταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πραξάντων. Et aliis locis quamplurimis. Sed non minus sine ea. II, 79: Ἐδόκει δὲ καὶ προσχωρήσειν ἡ πόλις ὑπό τινων ἔνδοθεν πρασσόντων. IV, 89: Ὡς δὲ ᾔσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἁμάρτημα. VIII, 49: Ὅπως περί τε τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου πράσσοιεν. Itaque hic nihil opus est hyperbato. Nam & ὁμολογίαν ποιεῖσθαι πρός τινα usitatum est Thucydidi. III, 28: Ποιοῦνται κοινῇ ὁμολογίαν πρός τε Πάχητα. & cum γίνομαι V, 5.

ead. *l.* 8. Στρατιὰν μ. π. πορεύσειν ὡς Βρασίδαν) Hinc bene confirmatur scriptura, quam viri docti in Aelian. VIII V. H. 2 restituerunt, reiecta Tanaq. Fabri coniectura.

ead. *l.* 10. Ἔνδηλόν τι ποιεῖν) Scholion Cod. Cass. ita ex-

ponit: Ἐπειδὴ φίλος ἐγεγόνει τοῖς Ἀθηναίοις ἠξίουν αὐτὸν τεκμήριόν τι παρέχειν φιλίας.

Pag. 199 *l.* 2. Ἀμεινίας) Aliis, ut credo, Ἀμινίας dicitur. Aminias Archonti Olymp. LXXXIX, 2 nomen erat, quem cum libere & impune traducere non liceret, Aristophanes illum mutato paulum nomine Ἀμυνίαν appellat, observante Scholiaste ad Νεφέλας. HUDS.

ead. l. 6. Τοῖς ἐντυχοῦσιν) Scholiastes quoque agnoscit scripturam marginis τοῖς εὐτυχοῦσι, & simul monet de altera lectione, quae est in omnibus aliis. Sed haec pars Scholii non est in Cass. Quos autem hic τοὺς ἐντυχόντας vocat Thucydides, hos alii τοὺς τύχοντας magis dicunt. Illa, τῶν πόλεων ἄρχοντας καθιστάναι, descripsit Thomas in καθίσταμαι. DUKER. Scribe omnino cum Schol. ἐντυχοῦσι. Favet Marg. ν a librariis ob hiatum inseritur. III, 7, ἀφίησι αὐτὸς pro ἀφίησιν Gr. II, 56, ναυσὶ, ὅτε Gr. puto ob hiatum recte. VII, 60, τοῖς ἀσθενέσι ἱκανὸν γενέσθαι Cass. III, 68, εἴκοσι Gr. sine ν. bene. III, 7, αὐτόθι τε MSS. non αὐτόθεν τε. WASS.

ead. l. 12. Ἀπολώλει) Διεφθάρη, quod est in marg. habet etiam Scholiastes, cum scriptura aliorum librorum. A Cass. abest haec annotatio.

ead. l. 13. Ἐν Ἄργει) In Argolide dicit Pompon. Mela II, 3. Situm designat Pausanias in Corinth. c. XVII: Μυκηνῶν δὲ ἐν ἀριστερᾷ πέντε ἀπέχει καὶ δέκα στάδια τὸ Ἡραῖον. Et paulo post: Αὐτὸ δὲ τὸ ἱερόν ἐστιν ἐν χθαμαλωτέρῳ τῆς Εὐβοίας. τὸ γὰρ δὴ ὄρος τοῦτο ὀνομάζουσιν Εὔβοιαν. Strabo VIII, pag. 368, decem stadiis a Mycenis, quadraginta ab Argis abesse scribit.

Pag. 200. *l.* 3. Ἐς Φλιοῦντα) Tegeam Pausan. l. d. Clementis Alexandr. in Protrept. pag. 35, & qui eum sequitur, Arnobii VI, p. 207, nullam rationem habet Scaliger ad Euseb. Chron. p. 104; ubi ab his quoque Χρυσίδα, non Χρυσηΐδα, vocari observat. de quo supra ad II, 2.

ead. l. 4. Ἱέρειαν) Omnino ἱερείαν scribendum Atticorum more. Vide Etymol. M. auctorem, in voce ἐγχείησι. De sacerdotibus Iunonis vide Valesii notas in Excerpta Polybii p. 350 ed. Amstel. HUDS. De accentu in ἱέρεια aliter sentit Thomas Magister h. v.

ead. l. 5. Ἔτη δὲ Χρυσὶς) Vide Meursium de Archont. Athen. l. 3, c. 6. HUDS. Scholia Cass. hic aliquanto au-

ctiora sunt: nam ad ea, quae in vulgatis edd. annotantur ad verba, *καὶ ἔννατον ἐκ μέσου*, haec addita habent, *ὥστε τὰ πάντα πεντήκοντα ἓξ ἥμισυ ἔτη διήνυσεν ἡ Χρυσὶς ἱέρεια.* Haec summa annorum conficitur e loco Thucydidis II, 2, cum hoc collato.

ead. l. 6. Ἔννατον) Ἔνατον Caff. rectissime. Ita semper & ubique Codices praestantiores, in Iosepho & LXX praesertim, Glossae veteres &c. V, 12 *ἐνακοσίων* Graev. Caff. Wass.

ead. l. 14. Ἐν Λαοδικείᾳ) Pausanias, quem in Var. Lect. laudat Hudsonus, ita scribit VIII, 44: *Κατὰ ταύτην τὴν ὁδὸν* (nempe a Megalopoli ad Pallantium & Tegeam) *Λαδογκέα σφίσιν ὠνόμασται τὰ πρὸ τοῦ ἄστεως.* Interpretes ibi vicum suburbanum faciunt, de quo e verbis Pausaniae nihil intelligitur. Nec urbem esse constat, ut hic Hudsonus. Polybius II, 51, *τὰ Λαοδίκια* vocat: *τὸ δὲ δεύτερον*, inquit, *ἡττήθησαν ἐκ παρατάξεως ἐν τοῖς Λαοδικίοις καλουμένοις τῆς Μεγαλοπολίτιδος*; & ibid. 55, *καὶ μετὰ ταῦτα τῇ περὶ Λαοδίκια μάχῃ.* *Laodicios campos* vertit Casaubonus, quod verum esse puto: nam recte suppleri potest *πεδία.* Et apud Thucydidem ex auctoritate Polybii receptae lectioni *ἐν Λαοδικείᾳ* praefero, quod est in optimis libris, *ἐν Λαοδικίῳ*, scilicet *πεδίῳ.*

ibid. Τῆς Ὀρεστίδος) Vid. Schol. Antholog. 434, & Philippi Epigr. Nicet. Choniat. 179 c. Wass. De Orestide Arcadiae Stephanus in Ὀρέσται. Idem in Μεγάλη πόλις, dimidiam partem Megalopoleos Ὀρεστίαν vocatam, scribit.

ibid. Ἀμφιδήριτος) Moeris, *ἀμφιδήριτον, τὸν ἀγχώμαλον, ὡς Θουκυδίδης, Ἀττικῶς.* *Ἀμφήριτος μάχη* apud Suidam ex incerto auctore.

ead. l. 15. Ἐγένετο) Magis placet Regii Codicis scriptura *ἐγεγόνει*, quomodo non semel Herodotus. Wass.

Pag. 201. *l.* 10. Κώδωνος) Scholiast. Aristoph. *δοκιμάζεται ἡ τῶν φυλακῶν φρουρὰ κώδωσι.* Vide Suidam in voce *κωδωνοφόρος*, & Lipsium de Militia Rom. lib. 5, Dial. 9. Huds. Schol. Aristoph. Avib. v. 1160, & ex eo Suidas in *κωδωνοφορεῖται*: *κωδωνοφορεῖται, ἀντὶ τοῦ, δοκιμάζεται ἡ τῶν φυλάκων φρουρά.* Memorat etiam Scholiastes Demosthenis ad Orat. *περὶ παραπρεσβείας*, pag. 236, & Harpocration in *διεκωδώνισε.* Nec alio pertinere potest locus Parthenii Eroticor. cap. 7, a Valesio ad Notas Maussaci in Harpocrationem laudatus. Doctissimo Magio dari debet ve-

nia, in libro de Tintinnabulis cap. 10 scribenti, morem hunc tantum apud antiquos Graecos exstitisse, & Historicos, sive Graecos, sive Latinos, nihil tale in urbibus factum esse, dicere.

ibid. Παρενεχθέντος &c.) *Nam tintinnabulo allato, sic incassum ante ipsius proditoris reditum admotae sunt scalae* &c. Valla. Potius de interiecto temporis spatio voces Gr. videntur intelligendae: quas tamen Scholiastes & aliter exponit. Quod autem sequitur, ante proditoris reditum, facit, ut videatur legisse *προδιδόντα*: cum vera tamen sit lectio, quam habemus, *τὸν παραδιδόντα αὐτὸν*, videlicet *τὸν κώδωνα*. Steph. Huds.

VARIAE LECTIONES

IN LIBRUM V.

Pag. 205. *l.* 1. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς τὸ πέμπτον Cl. Ξυγγραφῆς πέμπτη Gr. Θοκυδίδου ξυγγραφῆς πέμπτης Ar. Ald. Baſ. Titulo caret C. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς πέμπτη Flor. Θουκυδίδου τοῦ 'Ολόρου ξυγγραφῆς τὸ πέμπτον editi reliqui. Huds. Θουκυδίδου συγγραφῆς πέμπτον Reg. Θουκυδίδου ξυγγραφῆς έ Caſſ. 'Αρχὴ τῆς έ τῶν Θουκυδίδου ἱστοριῶν ἐνταῦθα Mſ. Baſ. *l.* 7. δ' ἐπιγιγνομένου) δὲ ἐπιγ. Reg. Caſſ. *l.* 10. ἱερῶσθαι) ἱερᾶσθαι Gr. in margine. Huiuſce loci meminit Suidas, & ἱερῶσθαι interpretatur ἱεροὺς νενομίσθαι, καὶ οἷον καθιερῶσθαι. Huds. 'Ιερᾶσθαι non ſolum in marg. ſed etiam in contextu Gr. & ita Mſ. Baſ. *l.* 12. μοὶ δεδήλωται) Vide l. 1, c. 8, & l. 3, c. 104. Huds.

Pag. 206. *l.* 1. 'Ατραμύττειον) 'Ατραμύττιον Ar. C. Vide Stephanum περὶ πόλεων in voce 'Αδραμύττειον. Huds. Δῆλοι 'Ατραμύττιον Dan. 'Ατραμύτειον Mſ. Baſ. *ead.* Φαρνάκους) Φαρνάκου Ar. C. Huds. *l.* 3. δὲ 'Αθηναίους) δ' 'Αθηναίους Gr. *l.* 9. ἐς) εἰς Dan. *ead.* Κολοφωνίων λιμένα &c.) Sic diſtinguunt Codd. nonnulli: Κολοφωνίων λιμένα τῶν Τορωναίων, ἀπέχοντα &c. Huds. *l.* 12. τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ) Sic Cam. Cl. Gr. Idem. Reg. Caſſ. *l.* 13. τὸν λιμένα περιπλεῖν) περιπλεῖν τὸν λιμένα Gr. *l.* 14. προσπεριέβαλε) προπεριέβαλε Dan.

Pag. 207. *l.* 2. προάστειον) προάστιον Caſſ. *l.* 4. Λακεδαιμόνιος) Λακεδαιμονίων Marg. Ar. C. Huds. Dan. *l.* 5. προσβαλόντων) Scilicet τῷ περιτειχίσματι. Ae. Port. Huds. Προσβαλλόντων Reg. *l.* 7. περιέπλεον ἐς τὸν) περιέπλεον αἱ ἐς τὸν Cam. Huds. *l.* 10. δρόμῳ) δρόμον Dan. *l.* 11. φθάνουσιν οἵ τε ἀπὸ) φθάνουσιν οἵτινες ἀπὸ Dan. *l.* 12. ἐπισπώμενος) ἐπισπόμενος Caſſ. Sed videtur a prima manu fuiſſe ἐπισπώμενος. nam aliquid abraſum, & vacuum

ſpatium inter ο & μ relictum erat. *l.* 13. κατὰ τὸ) καὶ κατὰ τὸ Gr. HUDS. *ead.* ξυνεσπεσὼν) ξυνεισπεσὼν Ar. IDEM. ξυμπεσὼν Mſ. Baſ. *l.* 15. Πασιτελίδαν) Sic Mſ. Baſ. Πασιτελίδα ed. Baſ.

Pag. 208. *l.* 5. δύο omittit Gr. HUDS. *l.* 9. καὶ αὐτοῖς &c.) αὐτοῖς ἀπῆλθεν. ἀπ' αὐτῶν τῶν 'Αθηναίων ἀπῆλθεν. Scil. οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ὑπ' αὐτῶν ἀπελύθησαν, καὶ ἀπεπέμφθησαν. Ae. Port. HUDS. *ead.* Πελοποννήσιον) Πελοποννησίων Dan. *l.* 12. Πάνακτον) Ν . . . α Caſſ. cetera abraſa erant.

Pag. 209. *l.* 2. Ἄθω) Ἄθων Marg. Περιπλεῖ τὸν Ἄθω Cl. Ἄθωνα Ar. C. HUDS. Ἄθων Reg. Caſſ. Ἄθωνα Dan. *l.* 4. ναυσὶ) ναυσὶν Caſſ. *l.* 7. ἐπεγράψαντο) ἐγράψαντο Reg. *l.* 9. Συρακουσίους) Συρακοσίους & mox Συρακοσίοις Caſſ. *l.* 11. τὴν πόλιν) Id eſt: τὴν οἰκείαν, τὴν ἑαυτῶν πατρίδα. Ae. Port. HUDS. *l.* 12. ἐρημώσαντες &c.) καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν Ar. C. Flor. Ὤκισαν Marg. HUDS. Eadem diſtinctio eſt in Reg. *ead.* Συρακούσας) Συρακούσσας, & mox Συρακουσσῶν, atque ita paſſim Caſſ. *l.* 14. Φωκέας) Φωκαίας Cl. in marg. HUDS.

Pag. 210. *l.* 1. Βρικιννίας) Βρικινίας Gr. Βρικιννιὰς Cl. in marg. HUDS. Βρικινίας etiam paulo poſt Gr. *l.* 2. τότε ἐκπεσόντων) ποτὲ ἐκπεσόντων Cam. HUDS. *l.* 3. καταστάντες) Id eſt: ἐς τὰ χωρία καρτερὰ καὶ τετειχισμένα καταστάντες ἐκ τούτων ἐπολέμουν. Ae. Port. HUDS. *l.* 6. κοινῇ ὡς omittit Gr. ὡς omittunt Ald. Flor. Baſ. HUDS. κοινῇ ὡς Mſ. Baſ. *l.* 11. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. *l.* 12. ἀλλ' ἀναχωρήσας) ἀλλὰ ἀναχ. Gr. *l.* 14. παραθαῤῥύνας) παραθρασύνας Marg. Ar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Παραθαρσύνας C. HUDS. Παραθρασύνας Dan. Παραθαρσύνας Reg. Caſſ.

Pag. 211. *l.* 2. ἐχρημάτισε) ἐχρημάτισεν Gr. *l.* 3. Μεσσήνης) Μεσήνης Gr. *ead.* ἐποίκοις) Inter ἔποικοι & ἄποικοι magnum diſcrimen. ἄποικοι, coloni a civitate aliqua miſſi, deducente aliquo coloniam: ἔποικοι non ita, nam neque a quopiam mittuntur, neque aliquo deducente. Ae. Portus. HUDS. *l.* 4. τῶν omittunt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. IDEM. Caſſ. Dan. At ſervat Mſ. Baſ. *l.* 5. ἐπαγαγομένων) ἐπαγομένων Caſſ. *l.* 6. ἐξεπέμφθησαν) Id eſt: ἐκπεπτωκότες ἦσαν ἔποικοι πρότερον ὄντες, ἐξεβλήθησαν. Ae. Port. HUDS. *ead.* Μεσσήνην) Μεσήνην Ar. C. ut & paulo ſupra. IDEM. *l.* 7. ὁ deeſt Gr. *l.* 12. Μηλιαίους) Μελέους Gr. HUDS.

Pag. 212. *l.* 1. ὃς) ὡς Ar. C. Ὡς τότε ἀπὸ Τορώνης Gr. Huds. ὃς τότε ἀπὸ τῆς T. Mſ. Baſ. Ὡς Reg. *l.* 2. Ἠϊόνος) Ἠόνος C. & infra Ἠόνι. Ἰηόνος Ar. & mox Ἰηόνι. Vid. Var. Lect. ad cap. 10. Huds. Ἠόνος Reg. Caſſ. Dan. Κόνος Gr. Paulo poſt Ἠόνι iidem. *l.* 4. Γαληψὸν) Γαψηλὸν Ar. C. Vide Annott. ad IV, 107. Huds. Dan. *ead.* Θασίων) θαλασσίων Mſ. Baſ. *ead.* κατὰ κράτος) κατακράτος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. Huds. *l.* 6. παραγένοιτο) παραγένητο Caſſ. *l.* 7. Πόλλην) Πολλὴν Cl. Gr. Huds. Πολλ abraſis ceteris Caſſ. *ead.* τῶν) τὸν Ar. C. Huds. Dan. *l.* 8. ἄξαντα) ἄξοντα malit Camerarius. Huds. Sic Mſ. Baſ. *ead.* ὡσπλείστους) ὡς πλείστους Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Gr. *l.* 11. Ἀργιλίων) Ἀργυλίων Dan. Port. *l.* 12. καὶ om. Gr. Huds. *l.* 13. ὥστε οὐκ) ὥστ' οὐκ Caſſ. *ead.* αὐτόθεν) αὐτὸν Cam. Gr. Huds. *l.* 15. αὐτὸν) αὐτόθ' Dan.

Pag. 213. *l.* 1. Καὶ deeſt Gr. Huds. *l.* 3. Ἤδωνας) Ἠδῶνας Ar. C. Cl. Ald. Flor. Baſ. Ἠδονὰς Gr. Idem. Ἠδῶνας Reg. Ἤδονας Caſſ. *l.* 4. Μυρκινίων) Μυρικινίων Dan. *l.* 7. ἱππῆς) ἱππεῖς Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 11. ὁ deeſt Dan.

Pag. 214. *l.* 4. εὐτυχήσας omittit Gr. Huds. Mox τι ante φρονεῖν deeſt Mſ. Baſ. *l.* 6. τοῦ χωρίου) τὸ χωρίον Ar. C. Huds. Dan. Mox περιέμενεν Mſ. Baſ. *l.* 10. καρτεροῦ) κρατεροῦ & in marg. καρτεροῦ Gr. *ead.* πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως ἐπὶ τὴν Θράκην Dan. cetera deſunt. *l.* 11. αὐτὸς ἐθεᾶτο) αὐτὸς δὲ ἐθεᾶτο Gr. Huds. *ead.* Στρυμόνος) Στρυμμόνος Ar. C. Huds. *l.* 12. ἐπὶ τὴν Θράκην) ἐπὶ τῇ Θράκῃ Cl. Gr. Idem. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 14. οὔτ' ἐπὶ) οὔτε ἐπὶ Ar. C. Huds. *ead.* οὔτε) οὐδὲ exhibent libri aliqui. Huds.

Pag. 215. *l.* 2. οὐ κατῆλθεν) οὐκ ἀπῆλθεν Ar. C. Gr. Κατῆλθεν pro ἦλθεν poſitum exiſtimat Ae. Portus. Huds. *ead.* ἁμαρτάνειν) ἁμαρτεῖν Caſſ. *l.* 4. εἶδε) εἶδεν Caſſ. *l.* 5. εἰσέρχεται) ἐσέρχεται C. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Gr. Mox καὶ ante ἀντίταξιν abeſt a Baſ. *l.* 7. αὐτου) αὐτοῦ Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 9. ἀντίπαλα) ἀντίπαλον Ar. C. Huds. Dan. *l.* 10. ἐστράτευε) ἐστράτευσε Gr. Huds. Reg. *l.* 12. δείξειε) δείξειεν Reg. δείξοιεν Caſſ. δείξοιε Gr.

Pag. 216. *l.* 2. αὐτὸς omittit Cl. Huds. *l.* 3. Κλεαρίδᾳ) Κλεαρίδι Dan. *ead.* ἐβουλεύετο) ἐβούλετο Ar. C. Huds. Dan. *l.* 5. οὐκ ἂν ὁμοίως αὐτοὺς νομίζων) οὐκ ἂν νομίζων

ὁμοίως αὐτοὺς Ar. C. HUDS. Dan. Οὐκ ἂν νομίζων αὐτοὺς ὁμοίως Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 6. τύχοι) τύχη & inter verſus τύχοι Gr. *ead.* ἡ deeſt Ar. HUDS. *ead.* ξυγκαλέσας) συγκαλέσας Reg. Gr. *l.* 10. ἥκομεν) ἥκετε legebat Valla. HUDS. *ead.* ἀεὶ) αἰεὶ Bar. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. *ead.* Δωριῆς) Δωριεῖς Ar. C. IDEM. Reg. Gr. Dan. *l.* 12. ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένον) ἀρκεῖ τὸ βραχέως δεδηλωμένον Cl. ἀρκείτω βραχέως δεδηλωμένων in margine. HUDS. Reg. Caſſ. ita ut in contextu Cl. *l.* 13. ὅτῳ τρόπῳ) ᾧ τρόπῳ Ar. C. τῷ τρόπῳ Cl. Gr. HUDS. In Gr. eſt ᾧ τρόπῳ. & ſic Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. *ead.* ἵνα μὴ &c.) ἵνα μὴ τὸ κατ' ὀλίγον Ar. C. HUDS. *ead.* τὸ) τῷ Gr. & a prima manu Caſſ. in quo deinde emendatum erat τό.

Pag. 217. *l.* 4. ἀτάκτως) ἀτάκτους C. HUDS. *l.* 5. δὲ τὰς) δὲ καὶ τὰς Gr. IDEM. *ead.* κάλλιστα) μάλιστα Ar. HUDS. *l.* 6. ἑαυτοῦ) αὐτοῦ Ar. C. HUDS. Dan. Mox τὴν poſt δύναμιν deeſt Gr. *l.* 8. ξυμφέροντος) συμφέροντος Reg. Caſſ. Gr. & paulo poſt συνταχθῆναι iidem. *l.* 11. μέγιστ' ἂν) μάλιστ' ἂν Ar. C. HUDS. Dan. Gr.

Pag. 218. *l.* 2. Κλεαρίδα) Κλεαρίδην Dan. *ead.* ἐμὲ ὁρᾷς) ὁρᾷς ἐμὲ Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 4. τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τούς τ' Ἀμφιπολίτας) τοὺς μετὰ σεαυτοῦ τούτους Ἀμφ. Cam. HUDS. *l.* 6. ἐπεκθεῖν) ἐπελθεῖν Reg. *ead.* ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Gr. Caſſ. *l.* 7. οὕτω) οὕτως Caſſ. *ead.* φοβηθῆναι) θορυβηθῆναι Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. γίγνου) γίνου Ar. C. HUDS. *l.* 11. νομίσατε εἶναι) νομίσατε τρία εἶναι Stobaeus. IDEM. *l.* 13. ὑμῖν) ἡμῖν Ar. HUDS. *l.* 14. γενομένοις) γινομένοις Ar. HUDS. *l.* 15. ξυμμάχοις) συμμάχοις Dan.

Pag. 219. *l.* 1. πράξητε) πράξησθε Gr. HUDS. *l.* 4. ἐγώ τε) ἐγὼ δὲ Gr. *ead.* μᾶλλον deeſt C. HUDS. *l.* 7. Κλεαρίδα) Κλεαρίδου C. IDEM. *l.* 9. ὥσπερ) ὅπερ Gr. Mox εἵρηται Mſ. Baſ. *l.* 13. ἥτε στρατιὰ) ἤρτηται στρατιὰ Dan. *l.* 14. φανερὰ deeſt C. HUDS.

Pag. 220. *l.* 2. ὑποφαίνονται) ἀποφαίνονται Reg. *ead.* ἐπῆλθε) ἀπῆλθε Gr. *l.* 4. καὶ οἰόμενος ὀφθήσεσθαι) Aliter quam ὀφθήσεσθαι legiſſe videtur Valla. Nam locum ſic vertit: *atque ubi rem cognovit, iubet colligi vaſa ad proficiſcendum, quod ſcilicet nollet pugna decernere, priuſquam ſibi venirent auxilia, quodque arbitraretur, fugam ſe ante capere poſſe: edicitque abeuntibus ad ſiniſtrum cornu (tanquam agere id ſolum liceret) Eionem verſus ſe ſubducerent.* Καὶ οἰόμενος φθή-

νεσθαι ἀπελθὼν, σημαίνειν &c. Ar. C. Ita quidem locum distinguendum censet Ae. Port. HUDS. Φθήσεσθαι ἀπελθὼν Reg. Cass. *l.* 5. παρήγγελλε) παρήγγειλε Cass. *l.* 7. Ἠόνος) Ἤονος cum ι recenti manu supra scripto Reg. *ead.* αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ) αὐτὸ ἐδόκει σχολῇ Cl. ex emend. σχολῇ Gr. Ar. HUDS. In Gr. est σχολῇ. *l.* 8. αὐτὸς deest Ar. HUDS. *ead.* τὰ γυμνὰ) Scil. νῶτα, vel πλευρά. IDEM. *l.* 12. δῆλοι) δηλοῖ Gr. Ald. Flor. Bas. atque ita in Cod. Ar. ex alicuius emendatione. HUDS. *ead.* δὲ deest Gr.

Pag. 221. *l.* 1. ἃς εἴρηται) Scil. δεῖν ἀνοίγειν ὅταν ὁ καιρὸς ᾖ. Ae. Port. HUDS. *l.* 2. ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα Ar. C. Ald. Flor. Bas. IDEM. Gr. *l.* 4. ὄντος) ὄντας Reg. Mox τὴν ὁδὸν deest Ms. Bas. *l.* 11. καὶ omitt. Cass. Gr. *l.* 13. Ἠόνα) Ἠϊόνα Cl. passim. in Codd. aliis Ἠόνα plerumque cum iota subscripto. HUDS. *ead.* ὅπερ) ὥσπερ pro ὅπερ legebat Valla. IDEM. *l.* 14. ἔφευγε) ἔφευγεν Cass. Gr.

Pag. 222. *l.* 2. δὲ deest Gr. *ead.* τῶν deest C. HUDS. *ead.* τε deest Cass. Reg. *l.* 3. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. & paulo infra τὸ λοιπόν. HUDS. Utrumque Cass. & Gr. habent. *l.* 4. εὐθὺς φεύγων) De morte Cleonis & Brasidae aliter scribit Scholiastes ad Aristophanis Pacem v. 283. μονομαχήσαντες, inquit, ὁ Κλέων καὶ Βρασίδας, ἀλλήλους ἀνεῖλον. Sed ille Scholiastes & alibi multam ignorantiam prodit. Palmerius. Cleonem ἐν τῇ μάχῃ cecidisse narrat Diodor. Sic. pag. 323 ed. Stephan. 122 ed. Rhod. HUDS. *l.* 12. ἢ ante αὐτίκα omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 14. ἐς) εἰς Reg. *ead.* Ἠόνα) Ἠιόνα Ar. supra tamen Ἰηόνα. Inter Ἠὼν & Ἠϊὼν distinguit Eustathius, & (cum Scholiaste nostro) I, 98, & Stephano περὶ πόλεων plures Eiones exstitisse commemorat. Vid. Holstenium & Berkelium in Stephanum v. Ἠϊών. HUDS.

Pag. 223. *l.* 1. ἐσεκόμισαν) ἐκόμισαν Gr. HUDS. Reg. *l.* 2. μετ' αὐτοῦ) μεθ' ἑαυτοῦ Gr. HUDS. Μεθ' αὐτοῦ Cass. *ead.* οὐ πολὺ) Id est: οὐ μετὰ πολὺν χρόνον. οὐ πολὺν χρόνον διαλιπών. μετ' ὀλίγον. Ae. Port. HUDS. *l.* 4. τοῦ om. Ms. Bas. *l.* 5. ἔστησε) ἔστησεν Cass. *l.* 7. ἐπισπόμενοι) ἐπισπόμενοι Reg. *ead.* δημοσίᾳ ἔθαψαν) In Graeciae urbibus quibusdam, quos honorifice sepelire volebant, eos in urbe media & prope forum saepius ἔθαπτον. Xenophon lib. 7 Ἑλληνικῶν. Idem de Euphrone a Corinthiis sepulto testatur Plutarchus in Arato. Vide Des. Heraldi Adverf. l. 1, c. 6. HUDS. *l.* 8. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Cass. Gr. *l.* 9.

ὡς ἥρωΐ τε) Vide Pausaniam in Laconicis, Aristot. Eth. ad Nicom. l. 5, c. 7, & Mich. Ephesium in Commentariis ad citatum Philosophi locum. HUDS. *l.* 13. οἰκίσεως) οἰκήσεως Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Bas. HUDS. Reg. Cass.

Pag. 224. *l.* 12. Ῥαμφίας) Ῥομφία Dan. *l.* 14. ἐννακοσίων) ἐνακοσίων Gr. Cass. & hic a correctore ἐννακοσίων.

Pag. 225. *l.* 3. δ' ἐπιγιγνομένου) δὲ ἐπιγ. Gr. *l.* 4. Πιερίου) Subintelligendum ὄρους vel χωρίου. Πίερον enim mons, & Πιερία regio Thessaliae. Ae. Port. HUDS. *ead.* τὸν Ῥαμφίαν) τὴν Ῥόμφαιο Dan. *l.* 5. Θεσσαλῶν deest Ar. HUDS. *l.* 6. ἐπ' οἴκου) ἐς οἴκου Gr. *l.* 13. Ῥαμφίου) Ῥομφίου Dan. *ead.* Θεσσαλίας) Θετταλίας Gr. HUDS. Habet Θεσσαλίας. *l.* 14. μηδετέρους) μηδ' ἑτέρους Gr.

Pag. 226. *l.* 1. τὴν γνώμην εἶχον omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 2. τε omittit Cl. HUDS. Reg. Cass. *ead.* δι' ὀλίγου) δι' ὀλίγον C. HUDS. *l.* 3. καὶ deest Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 7. ἐπιπλέον) ἐπὶ πλέον Cass. *l.* 8. μετεμέλοντό τε) μετεμέλλοντό τε C. Ald. Flor. Bas. HUDS.

Pag. 227. *l.* 1. τῆς Πύλου καὶ non agnoscit C. HUDS. *ead.* Κυθήρων) Κυθαίρων Dan. *l.* 4. ὥσπερ καὶ) ὡς καὶ Ms. Bas. *ead.* νεωτερίσωσι) νεωτερίσωσιν Gr. *l.* 5. αὐτοῖς τὰς τριακονταετεῖς) τὰς τριακονταετεῖς αὐτοῖς Reg. *ead.* ἐπ' ἐξόδῳ) ἐπ' ἐξόδων C. HUDS. Dan. *l.* 7. ὥστ') ὥστε Reg. *l.* 10. ὅπερ) ὥσπερ Ar. C. HUDS.

Pag. 228. *l.* 2. πράσσειν) πράττειν Ar. HUDS. *ead.* οὔπως) οὔπω Marg. Ar. Cl. Gr. HUDS. Reg. Dan. *l.* 4. ἐπὶ) ἐν Reg. *l.* 5. μᾶλλον ἂν ἐνδεξομένους) μᾶλλον δεξαμένους C. HUDS. Dan. Ἂν abest a Gr. *l.* 8. δὲ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. ἐγεγένητο) Ita ex emendatione Gr. fuerat ἐγένετο. *l.* 10. ἀμφοτέρωθεν) Id est: ἐξ ἀμφοτέρας πόλεως, ὁ μὲν ἐκ Σπάρτης· ὁ δὲ ἐξ Ἀθηνῶν. Ae. Port. HUDS. *l.* 13. τότε &c.) τότε δὲ οἱ ἐν ἑκατέρᾳ Gr. IDEM. Reg. *ead.* δὲ) δὴ Ar. C. HUDS. *l.* 14. ταμάλιστα) τὰ μάλιστα Ar. HUDS. Cass. Gr.

Pag. 229. *l.* 3. ἐν ᾧ) Scilicet χρόνῳ. HUDS. *l.* 4. ἠξιοῦτο διασώσασθαι) ἠξίου τὸ διασ. Gr. HUDS. Reg. Cass. *l.* 6. καὶ τῷ μέλλοντι) καὶ ἐν τῷ μ. Gr. HUDS. *ead.* ὡς οὐδὲν) ὡς οὐδένα Ms. Bas. *l.* 8. αὐτὸν) αὑτὸν Reg. Cass. Gr. *l.* 11. ἐνθυμίαν) εὐθυμίαν Ms. Bas. *ead.* ἀεὶ deest Reg. *l.* 12. προβαλλόμενος) προβαλλομένοις Ms. Bas. a correctore. *ead.* τὶ abest a Reg. *l.* 13. ξυμβαίνει) ξυμβαίνοι

Ar. Ald. Flor. Baf. Huds. Reg. Caff. Ξυμβαίνει & fuper ultima fyllaba οι Gr.

Pag. 230. *l.* 2. μετ') μετὰ Caff. *l.* 3. ἐπιπολὺ) ἐπὶ πολὺ C. Huds. Gr. Ἐπὶ πλεῖστον Mf. Baf. ex emendat. *ead.* τάδε θεωροῖς) τάδε εἰπεῖν θεωροῖς Gr. Huds. Reg. Θεωροὶ, οἱ θεοπρόποι Hefych. Θεωροὶ, οἱ εἰς θεοὺς πεμπόμενοι Harpocrat. & qui his praeerat Ἀρχιθέωρος dicebatur. Vid. Valefii notas ad Harpocr. Quid differant πρέσβεις & θεωροὶ, declarat Plutarchi locus in Demetrio. Huds. *ead.* ἀφικνουμένοις) ἀφικομένοις Ar. C. Huds. Dan. *l.* 4. εἰς) ἐς Caff. *l.* 5. ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν) Id eft: Fame laboraturos effe. Vide Schol. Εὐλάκα & εὐλάζειν vocabula Laconica peculiaria. Vide Meurfii Mifcell. Lacon. l. 3, c. 6, 7. Εὐλάχᾳ εὐλάζειν Cl. in marg. Huds. Ἀργυρέαν εὔλακα εὐλάζειν Reg. Ἀργύραις εὐλὰ καὶ εὐλάζειν Gr. *l.* 6. προτρέψαι) περιτρέψαι Dan. *l.* 7. δοκοῦσαν) δόκησιν Marg. C. Cl. & δοκήσεως in marg. Huds. Δόκησιν Caff. Dan. Sed Caff. in marg. manu recenti γρ. δοκοῦσαν. *l.* 9. τῶν) τῷ Ar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. Huds. Caff. Schol. *ead.* ἔτι) ἔτει Ar. C. atque ita fcribendum effe monuit F. Port. Huds. Sic & Mf. Baf. & Dan. Ἔτι & inter verfus recenti manu ἔτει Reg. Ἔτει Gr. in marg. *l.* 11. τοπρῶτον) πρῶτον Caff. τὸ πρῶτον Gr.

Pag. 231. *l.* 1. αὐτὸς) αὐτοῖς Gr. καὶ αὐτὸς τοῖς ἐχθ. Mf. Baf. *l.* 5. πρὸς) ἐς Reg. *l.* 7. ἐπιτειχισμὸν) ἐπὶ τειχισμὸν Gr. *l.* 9. συνόδων) ξυνόδων Mf. Baf. *l.* 13. Θηβαῖοι) Ἀθηναῖοι, & in marg. Θηβαῖοι Gr. *ead.* προσχωρησάντων) προχωρησάντων Mf. Baf.

Pag. 232. *l.* 6. ἐσπείσαντο &c.) ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. reliqua defunt. Gr. Huds. *l.* 7. καὶ ὤμοσαν ἐκεῖνοι &c.) Sic diftinguendum cenfet F. Port. καὶ ὤμοσαν, ἐκεῖνοί τε π. τ. Λ. τάδε. ita ut in pofteriore claufula ἀπὸ κοινοῦ repetatur τὸ ὤμοσαν. Huds. *l.* 13. τὸ δ' ἱερὸν) τὸ δὲ ἱερὸν Reg.

Pag. 233. *l.* 1. αὐτῶν) αὐτῶν C. Ald. Flor. Baf. Huds. Reg. Caff. Gr. *ead.* γῆς τῆς ἑαυτῶν) γῆς ἑαυτῶν Gr. Huds. *l.* 3. τοῖς Ἀθηναίων) τῶν Ἀθ. Reg. Mf. Baf. Τοῖς Ἀθηναίων, καὶ Λακεδαιμονίοις, καὶ τοῖς ξυμμάχοις abfunt a Caff. fed deinde in marg. adfcripta funt. Τῶν Λακεδαιμονίων Ἀθηναίων καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις. fed τῶν Λακεδαιμονίων Ἀθηναίων punctis fubfcriptis notata funt Gr. *l.* 4. τοῖς Λακεδαιμονίων) τῶν Λακ. Ar. C. Cl. Gr. Huds.

Reg. Dan. Mſ. Baſ. *l.* 5. θάλασσαν) θάλατταν Gr. *l.* 7. ἐπ' Ἀθηναίους) ἐπ' Ἀθήνας Ar. C. HUDS. Ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους deſunt Reg. *l.* 10. ἦν δέ τι διάφορον) ἦν δέ που καὶ διάφορον Ar. Ἦν δέ τι καὶ διάφορον C. HUDS. Dan. *ead.* δικαίῳ) δίκαις Marg. Ar. Gr. HUDS. Schol. WASS. Mſ. Baſ. Reg. & in marg. manu rec. Caſſ. *l.* 14. ἧποι ἂν) ὅπη ἂν Cl. HUDS. *ead.* βούλονται) βούλωνται Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. IDEM. Caſſ. & Gr. ſed emendatum e βούλονται. *l.* 15. φερούσας τὸν φόρον &c.) τὰς φερούσας τ. φ. τ. ἐ. Ἀ. Ar. C. Hoc tributum conſtitutum ab Ariſtide, ut teſtatur Scholiaſtes ad I, 96. erat autem talentorum quadringentûm ſexaginta, teſte Thucydide I, 96. auctum erat a Pericle, ut clare indicat Plutarchus in Ariſtide, citans locum Thucyd. II, 13. Vide Meurſium de Fortuna Athen. cap. 7. HUDS. Τὰς φερούσας etiam Dan.

Pag. 234. *l.* 3. εἰσὶ δὲ, αἵδε) εἰσὶ δὲ αἱ πόλεις αἵδε Gr. Εἰσὶ δὲ Ἀργ. C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. ex alicuius tamen emendatione αἵδε reponitur in Cod. Ar. Εἰσὶ δὲ Ἀγρ. Cl. HUDS. Εἰσὶ δὲ Ἄργιλος Caſſ. Dan. *l.* 4. ξυμμάχους) συμμάχους Gr. & paulo poſt, ubi ita etiam Reg. *ead.* δ' εἶναι) δὲ εἶναι Ar. C. HUDS. *l.* 5. μηδετέρων) μηδ' ἑτέρων Gr. *ead.* μήτε Λακεδαιμονίων &c.) μήτε Ἀθηναίων μήτε Λακεδαιμονίων Gr. *ead.* μήτε Ἀθηναίων) μήτε μὴν Ἀθηναίων Cam. HUDS. *l.* 7. αὐτοὺς) Ad πολίτας refertur. HUDS. *l.* 8. Σιγγαίους) Συγγαίους Caſſ. Σιγγέους Reg. Gr. *l.* 9. πόλεις τὰς deſunt Camer. HUDS. *l.* 11. οἱ omittunt Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 14. τῶν) τῷ Reg. Caſſ. *l.* 15. ἅσας) ὅσοις Caſſ. *l.* 16. πολιορκουμένους) καθημένους Reg.

Pag. 235. *l.* 1. ἐν Σκιώνῃ) ἐν τῇ Σκιώνῃ Ar. HUDS. *l.* 2. ἐσέπεμψε) εἰσέπεμψε Reg. Gr. *ead.* τῶν deeſt Gr. *l.* 3. ἐν Ἀθήναις) ἐν Ἀθηναίοις Caſſ. *ead.* ἐν τῷ δημοσίῳ &c.) ἐν τῷ δημοσίῳ ἀποδόντων. quae deſunt, in margine ſcribuntur. Caſſ. *l.* 4. ἧς Ἀθηναῖοι) ὅσοις Ἀθ. Mſ. Baſ. *l.* 5. οὕς τινας) εἴ τινας Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. *l.* 6. κατὰ ταυτὰ) καταταυτὰ Reg. Caſſ. *l.* 10. ποιήσασθαι) ποιήσεσθαι legiſſe videtur Valla. HUDS. *l.* 13. δ' ὅρκος) δὲ ὅρκ. Gr. *ead.* Ἐμμένω) Ἐμμενῶ malit Fr. Port. HUDS. *l.* 15. κατὰ ταῦτα) καὶ κατὰ τ. Caſſ. καταταυτὰ Reg.

Pag. 236. *l.* 2. Ἰσθμῷ) ἐν Ἰσθμῷ. Ἰσθμοῖ. Ae. Portus. HUDS. *ead.* καὶ ἐν Ἀθήναις) καὶ Ἀθήναις Cl. Gr. HUDS.

Caff. Καὶ Ἀθήνησιν Reg. *ead.* ἐν πόλει) Id eft, ἐν Ἀκροπόλει. Nam ἡ Ἀκρόπολις, inquit Thucyd. l. 2, ἡ νῦν οὖσα, πόλις ἦν. & hinc factum, ut Πόλις etiam, five Urbs diceretur. Vide Meurfii Cecropiam c. 3. HUDS. *l.* 3. ἐν Ἀμυκλαίῳ) Scil. ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος Ἀμυκλαίου ἱερῷ. Amyclae, civitas Laconiae, facra Apollini, in qua Τέμενος Ἀπόλλωνος σχεδὸν ἐπιφανέστατον, ut inquit Polyb. l. 5, τὸ κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἱερῶν. Vide Meurfii Mifcell. Lacon. l. 4, c. 2. HUDS. Ἀμυκλέῳ Reg. Gr. in quo deinde αι inter verfus fcriptum eft. *l.* 4. ὁποτεροιοῦν) ὁπότεροι οὖν Ald. Flor. Baf. HUDS. Ἀμνημονοῦσι καὶ ὁπ. Reg. Ἀμνημνονοῦσι καὶ ὁπότεροι οὖν Mf. Baf. Gr. *ead.* εἴ του) Hic in Caff. aliud pro εἴ fcriptum ac deinde emendatum fuerat. Sed neque vetus fcriptura, neque emendatio legi poterat. in marg. erat γρ. κατὰ τοῦ. *ead.* χρωμένοις) χρωμένους Reg. Gr. & ab emendatione Caff. pro vetere fcriptura χρωμένοις. *l.* 5. ἀμφοτέροις) ἀμφοτέρους Gr. *ead.* ταύτῃ deeft Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* ὅπῃ) ὅπῃ Caff. *l.* 7. τῶν abeft Ar. HUDS. *l.* 12. Δάϊθος) Δάϊος Ar. IDEM. Δαΐθος Gr. Δάϊδος Port. *l.* 13. Ἀνθίππος) Ἄνθιππος Ar. C. Flor. Baf. Steph. 1. Ἄντιππος Cl. Gr. Ald. HUDS. Reg. Caff. Mf. & ed. Baf. non Ἄνθιππος. *ead.* Τέλλης) Τέλλις Cl. Gr. Ar. Ald. Flor. Baf. Τέλλιος C. HUDS. Dan. Τέλλις Reg. Caff. *ead.* Ἀλκινίδας) Ἀλκινίδης Ald. Flor. Baf. Steph. 1. Ἀλκινάδας Cam. HUDS. Ἀκινίδας Reg. Ἀλκινίδας Mf. Baf. non ut Camer. *ead.* Μηνᾶς) Μίνας Gr. HUDS. Reg.

Pag. 237. *l.* 1. Προκλῆς) Πατροκλῆς Ar. C. HUDS. *l.* 2. Ἄγνων) Ἄγων Reg. Gr. fed in hoc deinde emendatum erat. *ead.* Ἀριστοκοίτης) Ἀριστοκίτης Cl. Gr. HUDS. Caff. Reg. *l.* 5. αἱ) δὴ Gr. HUDS. Immo αἱ, ut alii. *l.* 6. ἐκ Διονυσίων) Tria quotannis celebrabantur Dionyfia five Liberalia: fcil. τὰ ἀρχαῖα, & ἀστικὰ vel τὰ κατ' ἄστυ, & Ληναῖα five τὰ κατ' ἀγρούς. Vide Palmerii Exercit. in Gr. Auctores p. 505, & 617, 618, Cafauboni Animadverf. in Athenaeum p. 446, eiufdemque Commentarios in Theophraftum p. 131, & Meurfii Athen. Att. p. 150. *ead.* ἀστικῶν) Sic a prima manu Caff. corrector fecerat ἀστυκῶν. Ἀττικῶν & cum emendatione inter verfus & in margine ἀστικῶν Gr. *ead.* αὐτοδεκαετῶν) Id eft: ὅλων δέκα ἐτῶν. Sic Strabo l. 9, p. 502, pro ὁλόξυλον dicit αὐτόξυλον. & Cicero aliquando Graecos imitatur, ut *Decem ipfos dies Athenis fuit*, hoc eft, *integros*. HUDS. Αὐτόδεκα ἐτῶν Reg.

l. 8. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. Baſ. HUDS. Caſſ. *ead.* ἐς τὴν) ἢ ἐς τὴν Caſſ. *l.* 10. καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ &c.) Hic verborum ordo: καὶ μὴ σκοπείτω τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων τῶν ἑκασταχοῦ ἀρχόντων, ἢ σημαινόντων ἀπὸ τιμῆς τινος. πιστεύσας μᾶλλον ἐς τὰ προγεγενημένα. Ae. Port. HUDS. *l.* 13. οἷς καὶ ἀρχομένοις) Id eſt: ἐφ' ὧν ἢ ἄρχειν ἀρχομένων, ἢ μέσην ἀρχὴν ἀρχόντων ἕκαστα ἐγένετο. Ae. Port. HUDS. *l.* 14. ἔτυχέ τῳ) ἐτυχέν τῳ Reg. Caſſ.

Pag. 238. *l.* 1. ὥσπερ γέγραπται) Libro 2 in principio. HUDS. *l.* 6. εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους) τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους εὐθὺς Reg. *l.* 8. Μνηνᾶν) Μίναν Gr. HUDS. Μίμαν Reg. *l.* 12. ἐπιτηδείας) ἐπιτηδείους Gr. *ead.* οὐδὲ ὁ) οὐδ' ὁ Gr. *l.* 13. δυνατὸς) δυνατὸν Ar. HUDS. *l.* 14. ἐκείνων) ἐκείνην Reg. *ead.* δὲ αὐτὸς) δ' αὐτὸς Gr. *ead.* κατὰ τάχος) κατατάχος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. ut & mox infra. HUDS. ibi ita & Caſſ. *l.* 15. ἀπολογησόμενος) ἀπολογησάμενος Gr.

Pag. 239. *l.* 3. ἡ deeſt Dan. *ead.* εὗρε) εὗρεν Caſſ. *l.* 11. ἧπερ) οἵπερ Reg. *ead.* καὶ omittit Gr. HUDS. *ead.* τοπρῶτον) Scil. ὅτε ἔφασαν αὐτὰς οὐκ ἐπιτηδείας εἶναι. Ae. Port. Τὸ πρῶτον Ar. C. IDEM. Caſſ. *ead.* οὐκ) καὶ οὐκ Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 12. ποιῶνται) ποιῶντας, & inter verſus deinde emendatum ποιοῦνται Gr. *l.* 14. τοὺς deeſt Caſſ. *ead.* ἐποιήσαντο) ἐποιοῦντο Cl. HUDS.

Pag. 240. *l.* 3. ἂν deeſt Ar. HUDS. *ead.* εἰ ἐξῆν) μὴ ἐξῆν Gr. ex emendatione. IDEM. *l.* 7. Λακεδαιμόνιοι) Adde καὶ Ἀθηναῖοι. Fr. Port. IDEM. *l.* 9. καὶ deeſt Dan. *ead.* ποιῶσι) ποιήσωσι C. HUDS. *l.* 10. Λακεδαιμονίους) Λακεδαιμονίοις Dan. *ead.* ὁποίῳ) οἵῳ Ar. C. HUDS. *l.* 13. ὑπὸ ἀμφοτέρων) ὑπ' ἀμφοτέρων Reg. *l.* 14. ἄμφω τὼ πόλεε) Hoc ſibi peculiare in articuli uſu habent Attici, ut in duali maſculinum eius pro feminino uſurpent: ſic infra ἀμφοῖν τοῖν πόλεοιν. & apud Iſocratem τὼ δύο πόλει. apud Platonem τὼ τέχνα. apud Xenophontem τὼ ἡμέρα. Vid. Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 184. HUDS. *l.* 15. καὶ ἦν τινες &c. uſque ad ταῦτα δ' εἶναι &c. deſunt in Codd. Ar. C. margini tamen Cod. Ar. adſcribuntur a manu aliena. HUDS. Abſunt etiam a Dan. uſque ad ἦν δὲ ἡ δουλεία.

Pag. 241. *l.* 6. δ' εἶναι) δὲ εἶναι Gr. *l.* 7. ἐπανίστηται) ἐπανιστῆται Caſſ. ἐπανίσταται Gr. *l.* 10. ταῦτα om. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *ead.* κατ' ἐνιαυτὸν)

κατὰ ἐν. Gr. *l.* 12. Διονύσια) Librum singularem de Dionysiis promisit Meursius in sua Graecia feriata; sed nescio, an in lucem prodierit. Huds. *l.* 13. Ὑακίνθια) De Hyacinthiis vide Athenaeum l. 4, c. 7, & Meursii Graeciam feriatam pag. 266. Idem. *l.* 14. παρ' Ἀπόλλωνι) Id est, παρὰ τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰδώλῳ. Sic infra παρ' Ἀθηνᾷ, hoc est, παρὰ τῷ τῆς Ἀθηνᾶς εἰδώλῳ. Ae. Port. Huds. *ead.* Ἀμυκλαίῳ) Ἀμυκλέῳ Cass. Dan.

Pag. 242. *l.* 4. Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε Πλειστοάναξ) Λακεδαιμονίων οἱ μὲν Πλειστ. Cl. Gr. Huds. *l.* 5. Χίονις) Χιόνις Ald. Flor. Idem. *l.* 6. Δάϊθος) Δάϊδος Bas. & Ae. Port. Idem. Δαΐθος Gr. vulgatum servat Ms. Bas. *ead.* Φιλοχαρίδας) Φιλοχαρίδης Ar. Huds. *l.* 7. Ζευξίδας) Ζευξίλας Marg. Gr. Ald. Flor. Bas. Huds. Reg. Cass. *ead.* Ἀνθίππος) Ἄνθιππος Ar. C. Ald. Flor. Bas. Stephan. 1. Huds. Ἄντιππος Reg. Cass. Gr. *ead.* Ἀλκινάδας) Ὀλκινάδας C. Vide Var. Lect. ad pag. 136. Huds. *ead.* Τέλλις) Τέλλης supra. Vide Var. Lect. ad p. 136. *l.* 8. Μηνᾶς) Μίνας Gr. Huds. Reg. *ead.* Λάφιλος) Λάμφυλος Ar. Huds. Λάμφιλος Dan. *l.* 9. Προκλῆς) Πατροκλῆς Ar. C. Huds. Προκλῆς Dan. *l.* 10. Πυθόδωρος, Ἄγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς desunt Ar. Huds. *l.* 11. Λέων omitt. Ar. Idem. Dan. *l.* 12. ξυμμαχία) ξύμβασις Ar. C. Huds. Dan. *l.* 15. δὲ abest Ar. C. Huds.

Pag. 243. *l.* 1. ὁ πρῶτος πόλεμος) πρῶτος ὁ πόλεμος Ms. Bas. *l.* 12. ξυγκειμένων) συνκειμένων Gr. *l.* 14. τὴν deest Gr. *ead.* μετ' ἀνακωχῆς) μετὰ ἀνακ. Reg.

Pag. 244. *l.* 1. ταμάλιστα) τὰ μάλιστα Ar. C. Huds. Cass. Gr. *l.* 5. ὡς deest Dan. *ead.* κατὰ θέρη) κατὰ τὰ θέρη Ar. C. Huds. Dan. *l.* 6. μέχρις οὗ) Hoc persecutus est Xenophon l. 2 τῶν Ἑλληνικῶν. Huds. Μέχρι Reg. Cass. *l.* 8. Πειραιᾶ) Πειρεᾶ & cum emendatione supra scripta Πειραιᾶ Gr. *ead.* κατέλαβον) κατέβαλον ex emendat. Gr. *ead.* τὰ ξύμπαντα ἐγένετο) ἐγένοντο τὰ ξύμπαντα Ar. C. Huds. Dan. *l.* 9. εἴκοσι) εἴκοσιν Cass. *l.* 10. ἀξιώσει) ἀξιώσοι Ar. C. Ald. Flor. Bas. Huds. Dan. *l.* 11. διήρηται) διείρηται Ar. C. Huds. *l.* 13. οὔτ' ἀπεδέξαντο) οὔτε ἀπεδέξαντο Ar. C. Idem. Dan. *l.* 15. ἐγένετο) ἐγένοντο Ar. C. Huds. Ms. Bas. Reg. Cass. Gr. Dan.

Pag. 245. *l.* 6. οὐ πολλὰς omittit Gr. Huds. *ead.* τοῖς deest Gr. *ead.* ἀπὸ non agnoscit Dionys. Halicarn. locum citans. Huds. *l.* 7. ἐχυρῶς) ὀχυρῶς legit idem. &

mox ἐγὼ pro ἔγωγε. Ἰσχυρῶς Cl. Gr. HUDS. *l.* 9. μέχρις) μέχρι Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Gr. *ead.* προφερόμενον) προσφερόμενον Dan. *l.* 10. τρὶς ἐννέα) τρεῖς ἐννέα Caſſ. *l.* 11. διὰ παντὸς) διαπαντὸς Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. *ead.* αἰσθανόμενός τε) αἰσθόμενός τε Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 12. ἀκριβές τι) ἀκριβῶς τι Dionyſ. Halicarn. HUDS. *l.* 14. ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι) Id eſt: τοῖς ἀμφοτέροις τοῖς πράγματα (ſcil. πολιτείαν καὶ ἀρχὴν) ἔχουσι. Ae. Port. Aliter verba accipit Valla; nam ſic vertit: *quod rebus agendis interfuerim apud utroſque* &c. HUDS. Πράγμασιν Gr. *l.* 15. τοῖς Πελοποννησίων) Scil. πράγμασι. Τοῖς Πελοποννησίοις Dionyſ. Halicarn. HUDS. Reg.

Pag. 246. *l.* 2. τὴν οὖν) τὴν μὲν οὖν Gr. *ead.* τὰ δέκα) Articulum τὰ non agnoſcit Dionyſ. Halicarn. HUDS. *l.* 3. ξύγχυσιν) ξύνχυσιν Gr. *l.* 6. καὶ αἱ ἀπὸ) αἱ καὶ ἀπὸ Caſſ. Αἱ abeſt a Mſ. Baſ. Reg. Gr. Dan. Mox τῆς deeſt Ar. HUDS. *l.* 7. ἐς) εἰς Gr. *l.* 8. καὶ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 12. ξυμμαχίαν) ξυμμαχίας Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 247. *l.* 1. ἐστὶ) ἐστὶν Caſſ. *l.* 3. δὲ) τε Gr. *l.* 4. λόγους) τοὺς λόγους Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Schol. WASS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 6. προσχωρήσεσθαι) προχωρήσεσθαι Mſ. Baſ. *l.* 12. ποιεῖσθαι) Scil. ἐκέλευον, vel ἐπέτρεπον. aut πρὸς οὓς ἐξείη ποιεῖσθαι. Ae. Port. HUDS. *l.* 13. μηδετέροις) μηδ᾽ ἑτέρους Gr.

Pag. 248. *l.* 1. ἐξεῖναι) Scil. ἐψηφίσαντο. HUDS. *l.* 2. τόν τε τῶν Λακεδαιμονίων) τὸν τῶν Λ. Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 4. αὐτοὺς) αὐτὰς & in marg. αὐτοὺς Gr. *l.* 12. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. HUDS. Caſſ. Dan. *ead.* δ᾽ αὐτοῖς) δὲ αὐτοῖς Gr. *l.* 13. πρῶτοι omittit Gr. HUDS. *l.* 14. κατέστραπτο ὑπήκοον) Id eſt: καταστραφὲν ἐγένετο ὑπήκοον Fr. Port. Aliter Scholiaſtes, & Valla, qui ſic vertit: *partem quandam Arcadiae illorum ditionis ſubegerant, & exiſtimabant* &c. HUDS. Κατέστραπτον Reg.

Pag. 249. *l.* 6. ἐς) ὡς Dan. *l.* 7. ποιητέον) πονητέον Dan. *ead.* πλέον τι) πλεόν τέ τι Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. *l.* 9. ἐν ἄλλοις) Pro διὰ τὰ ἄλλα. ſed καινοπρεπῶς. Fr. Port. HUDS. *ead.* ταῖς ante σπονδαῖς deeſt Reg. *l.* 11. ἀμφοῖν τοῖν πόλεοιν) Ἀττικῶς. Supra ἄμφω τὼ πόλεε. Vid. ad pag. 240. HUDS. *l.* 14. βούλωνται) βούλονται Reg. Port.

Pag. 250. *l.* 5. τὸν θροῦν τὸν) τὸν θροῦν τοῦτον Marg. Ar.

C. Cl. Gr. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *l.* 12. τοὺς non habet Reg. *l.* 13. ὅ, τι ἂν) ὅ, τε ἂν Mſ. Baſ.

Pag. 251. *l.* 4. αὐτοὺς αὐτοὶ) αὐτοὶ αὐτοὺς Reg. *l.* 5. ὅτι οὔτε) ὅτι δὲ οὔτε Ar. C. Huds. *l.* 6. Σόλειον) Haec, ni fallor, eadem eſt urbs, quae II, 30 Σόλιον dicitur: & III, 95 Σόλλιον. Vide Var. Lect. ad II, 30. Σόλλειον Gr. Huds. Reg. Caſſ. *l.* 9. ὅτε) ὅτι Gr. ὅρκοις ἰδίᾳ τε, ὅτε Mſ. Baſ. ὅτι ed. Baſ. *ead.* μετὰ omittunt Gr. Ald. Baſ. Huds. *l.* 10. τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. Huds. Caſſ. *ead.* ἀφίσταντο) Huius defectionis meminit Thucydides l. 1, p. 83 ſq. Huds. *l.* 12. εἰσιόντες) ἐσιόντες Reg. Caſſ.

Pag. 252. *l.* 3. παλαιῶν) πολλῶν Reg. *ead.* Ἀργείων) Ἀργείας Cl. Huds. Reg. & a prima manu Caſſ. ſed ab emendatione Ἀργείων. *l.* 8. καὶ μὴ μέλλειν) Scil. ἄνευ μελλήσεως. Huds. *ead.* οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον) εἰ δὲ εἰς τὸ ὕστερον Dan. *l.* 11. ἐποιήσαντο) ἐποίησαν Gr. ἐποιήσατο Mſ. Baſ. *l.* 12. ἐλθόντες) Id eſt, οἱ τῶν Ἠλείων πρέσβεις. Huds. *ead.* προείρητο) Vide cap. 28. Huds. *l.* 14. Λεπρέου) Λεπρίου Cl. Vide Notas ad Diog. Laërt. pag. 101. Huds. Λεπρίου Reg.

Pag. 253. *l.* 3. λυσάντων) καταλυσάντων Marg. Camer. Huds. Κωλυσάντων non καταλυσ. Mſ. Baſ. *l.* 4. τοῖς omittunt Ar. C. Huds. Dan. *ead.* Λεπρεάταις) Λεπειάταις Reg. *ead.* τάλαντον) τάλαντα Marg. 1. C. Ald. Flor. Baſ. Τάλαντα ν' Marg. 2. Cam. Apparet enim talentorum numerum deeſſe, quamvis ingens ille videatur, & fieri poſſit, ut corruptus ſit. Camerarius. Huds. Τάλαντα Dan. *l.* 5. Διὶ τῷ) τῷ Διὶ τῷ Ar. C. Cl. Gr. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 7. οἱ δ' ἐτράποντο) οἱ δὲ ἐτράπ. Gr. *l.* 8. καὶ δίκης) καὶ τῆς δίκης &c. Ar. Καὶ τῆς δίκης τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιτραπείσης C. Huds. Ἐπιτραπήσης Reg. Sic quoque primum fuerat in Gr. *l.* 13. ἐσέπεμψαν) ἔπεμψαν Gr. Huds. *l.* 14. ἐς) εἰς Gr.

Pag. 254. *l.* 1. ἐς) εἰς Caſſ. Gr. *l.* 4. προείρητο) προήρητο Reg. Mox καὶ omittunt Ald. Baſ. Huds. *l.* 5. καὶ deeſt Gr. Ald. Flor. Baſ. Huds. At legitur in Mſ. Baſ. *l.* 9. αὐτοῖς non agnoſcunt Ar. C. Huds. Dan. *l.* 13. ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας) Vide Diodor. Sic. pag. 124 ed. Rhod. pag. 325 ed. Steph. Huds.

Pag. 255. *l.* 1. ἔδοσαν) ἔδωκαν Marg. Huds. Dionyſ. Halic. Tom. II, p. 143. Wass. ἔδοκαν Mſ. Baſ. *l.* 3. καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς &c.) καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς κατάγειν θεοῦ χρή-

σαντος Ar. HUDS. *l.* 4. Φωκῆς) Φωκεῖς Ar. C. IDEM. Reg. Caff. Dan. Gr. *l.* 6. ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων) ἀποστήσοντες αὐτὴν Λακ. Marg. HUDS. *l.* 12. προσχωρῇ) προσχωρεῖ Caff. Reg. *l.* 13. καὶ τἄλλα) καὶ ἄλλα C. HUDS. Paulo poft τὰς δὲ δεχημέρους Reg.

Pag. 256. *l.* 1. καὶ Βοιωτοῖς) καὶ τοῖς Βοιωτοῖς Mf. Baf. *l.* 2. τῶν deeft Dan. *ead.* πεντηκονταετίδων) πενταετίδων Gr. *l.* 6. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Ar. C. HUDS. Caff. Gr. *l.* 7. Ἀργείων) Ἀργείας Marg. HUDS. *l.* 10. ἀλλ') ἀλλὰ Gr. *l.* 11. ξύμμαχοι) σύμμαχοι Gr. *l.* 13. ξυνθέσθαι) ξυνθέσεως Dan. Mox Κορινθίοις γὰρ ἀνακωχὴ Mf. Baf. ex emendat.

Pag. 257. *l.* 3. ἐς) ἐπὶ Ar. C. HUDS. Dan. εἰς Baf. Ἀρκαδίους ἐς Σπαρασίους Reg. *l.* 4. Μαντινέων) Μαντιναίων Reg. Μαντινέων ἀποίκους Mf. Baf. ex emendat. *l.* 5. καὶ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 6. ἀναιρήσοντες) καθαιρήσοντες Marg. HUDS. *ead.* Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. IDEM. Mf. Baf. Caff. Gr. Reg. Dan. *l.* 8. Σκιρίτιδι) Huius etiam meminit Diodorus Sic. lib. 15, p. 376 ed. Rhod. pag. 494 ed. Steph. Σκειρίτιδι Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. τῶν deeft Dan. *ead.* Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. Ita Μεγαρεῖς pag. 254 librorum omnium confenfu. HUDS. Μαντινεῖς Reg. Caff. Dan. Gr. *l.* 11. δ' ὄντες) δὲ ὄντες Gr.

Pag. 258. *l.* 7. Νεοδαμώδων) Νεοδαμωδῶν Ar. C. Cl. Gr. Νεοδαμώδης quafi νεὸς δαμώδης, *novus popularis*, recens populo adfcriptus. Etenim cives, qui vectigal perfolvebant, Lacedaemoniis Δαμώδεις appellabantur, ut ex Hefychio conftat. Neodamodes fuiffe Helotas, (contra quam cenfet Cragius de Repub. Laced. lib. 1, cap. 12.) clare oftendit Meurfius in Mifcell. Lacon. l. 2, cap. 7. cui adde Diodor. Sic. l. 12, p. 124 ed. Rhod. p. 325 ed. Steph. HUDS. Νεοδαμωδῶν Reg. Caff. *l.* 9. δ' ἐκ) δὲ ἐκ Ar. C. HUDS. Reg. Caff. Τοὺς δὲ νήσου Gr. *l.* 11. ἐπίτιμοι) ἐπὶ τιμῇ Mf. Baf.

Pag. 259. *l.* 1. ὕστερον δὲ) Vide Diodorum Sic. loco fupra citato. HUDS. *ead.* χρόνῳ omittit Gr. IDEM. *l.* 3. Θύσσον) Θᾶσσον Ar. & Gr. ex emendatione. IDEM. *ead.* ἐν τῇ Ἄθῳ) ἐν τῷ Ἄθῳ Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 4. Δικτιδιῆς deeft Ar. C. margini tamen Cod. Ar. ab aliena manu adfcribitur. HUDS. Abeft etiam a Dan. Δικτηδιῆς Reg. Caff. Gr. *l.* 7. καὶ Λακεδαιμόνιοι) καὶ οἱ Λακ. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. *l.* 8. τῶν deeft Mf. Baf. Dan. *ead.* ἀπὸ-

δοσιν) ἀποδίδοσιν Dan. *l.* 10. καὶ omittunt Ar. C. HUDS. *ead.* τὰ ἄλλα) τἄλλα Gr. *l.* 11. τὰς deest Mſ. Baſ. *l.* 13. ἀναγκάσωσι) ἀναγκάσουσι, & mox χρόνους δὲ Gr. *l.* 14. χρῆν τοὺς) χρῆν καὶ τοὺς Reg.

Pag. 260. *l.* 1. ἔργῳ) ἔργον Gr. *ead.* ὑπώπτευον) ὑπεπώπτευον Ar. C. Ὑπετόπευον Marg. HUDS. Sic etiam Mſ. Baſ. Reg. & Caſſ. *l.* 3. αὐτῶν omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 11. καὶ abeſt a Mſ. Baſ. *l.* 12. ἐσαγαγεῖν) εἰσαγαγεῖν Reg. Caſſ. & Πανακτὸν Reg. ἀγαγεῖν Mſ. Baſ. *ead.* ἀπολαβεῖν) Scil. ἀπὸ τῶν Βοιωτῶν, qui Panactum Athenienſium caſtellum per proditionem ceperant. V, 4. HUDS. *l.* 14. Μεσσηνίους) Μεσηνίους Ar. C. itidemque paulo infra. IDEM. Gr.

Pag. 261. *l.* 2. τοὺς ἀπὸ Θράκης) τοὺς ἐπὶ Θρ. Mſ. Baſ. *l.* 3. αὐτοὺς) αὐτοῖς Marg. HUDS. Reg. Caſſ. *ead.* βούλονται) βούλωνται & deinde a correctore βούλονται Gr. *l.* 5. ἐκ Πύλου) ἐκ τῆς Πύλ. Mſ. Baſ. *l.* 6. ὅσοι) ὅσους Gr. *l.* 7. Κρανίοις) Καρανίοις Ar. C. procul dubio mendoſe. Vide lib. 2, pag. 48. HUDS. Καρανίοις etiam Dan. *ead.* Κεφαλληνίας) Κεφαλληνίας Ar. HUDS. *l.* 9. παρ') παρὰ Gr. Παρ' ἀλλήλοις Caſſ. *l.* 10. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου) τοῦ δὲ γιγνομένου Ar. HUDS. Τοῦ δὲ ἐπιγιγν. Reg. *l.* 11. Ἔφοροι ἕτεροι) ἕτεροι Ἔφοροι Reg. *l.* 12. καί τινες αὐτῶν) καί τινες καὶ αὐτῶν Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Vulgatum ſervat Mſ. Baſ. *ead.* ἐναντίοι σπονδαῖς) ἐναντίοι ταῖς σπονδαῖς Ar. C. Cl. HUDS. Dan. & a recentiore manu inter verſus Reg. *ead.* ἐλθουσῶν πρεσβειῶν) ἐλθόντων πρέσβεων Gr. ἐλθουσῶν in marg. HUDS. In Gr. eſt ἐλθουσῶν. fuerat etiam in eo πρεσβεῶν, deinde circumflexus deletus, & accentus in prima ſyllaba ſcriptus erat. nec quidquam ibi in marg. legitur. Πρέσβεων Mſ. Baſ. Reg. & a manu prima Caſſ. e quo recens manus fecerat πρεσβειῶν. *l.* 14. ἐν om. Gr. HUDS.

Pag. 262. *l.* 2. Ξενάρης) Ξεναρίδης Reg. *l.* 3. ἰδίους) ἰδίᾳ Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 4. ὅτιμάλιστα) ὅτι μάλιστα Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. *ead.* ταυτά τε γιγνώσκειν) ταῦτα γιγνώσκειν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 5. Ἀργείων in textu, ſupra Ἀργείους Gr. *l.* 6. Λακεδαιμονίοις) Λακεδαιμονίων Mſ. Baſ. ex emendat. *l.* 8. ἐσελθεῖν) ἐπελθεῖν Mſ. Baſ. *l.* 11. ἠπίσταντο) Scil. ὁ Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης. ad hoc etiam ſequens ἡγούμενοι referri debet. Ae. Port. HUDS. *l.* 12. φίλιον) φίλοι Dan. *l.* 14. μέντοι) μέντι Reg.

Pag. 263. *l.* 1. παραδώσουσι) Sic Ar. C. Ald. Flor. Bas. Atque ita, vel παραδῶσι, legendum esse monuit Ae. Port. HUDS. Παραδώσουσι Cass. Gr. *l.* 2. καθιστῶνται) καθιστῶντες Dan. *l.* 4. οἱ ante Κορίνθιοι omittunt Ar. C. Gr. HUDS. Ms. Bas. Reg. Dan. *l.* 8. ἀπιόντας) ἃ ἐπιόντας Dan. ἐπεχείρουν ἀπιόντας Ms. Bas. *l.* 11. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Dan. *l.* 12. προχωρήσαντος) χωρήσαντος Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* ῥαδίως ἤδη &c.) Id est, ῥᾴδιον ἤδη ἔσεσθαι σφίσιν αὐτοῖς ξύμπασι κοινὴν ξυμμαχίαν ποιήσασιν ἐν ἀλλήλοις, πολεμεῖν, καὶ σπένδεσθαι, καὶ π. Λ. εἰ β. καὶ εἴτινα π. ἀ. δ. κοινῷ λόγῳ περὶ τούτων φανερῶς χρωμένοις. Ae. Port. HUDS. *l.* 13. βούλοιντο) βούλονται Ar. IDEM.

Pag. 264. *l.* 2. αὐτοῖς) Scil. τοῖς τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσι καὶ τοῖς Κορινθίοις. Ae. Port. HUDS. *l.* 7. οἱ deest Ar. C. IDEM. *l.* 11. προκαλούμενοι) παρακινοῦντες Marg. HUDS. Schol. WASS.

Pag. 265. *l.* 5. μηδὲ) μὴ δὲ Cass. *l.* 11. ὠφελεία) ὠφελία Gr. *l.* 12. προσδέχονται) προσεδέχοντο Ar. C. HUDS. *l.* 13. ποιήσωσι) ποιήσουσι Gr.

Pag. 266. *l.* 3. Ξενάρης) Ξενάρχης Ms. Bas. *l.* 4. ξυμμάχους ὕστερον) ὕστερον ξυμμάχους Reg. *l.* 10. εἰ ταῦτα) οἱ ταῦτα Ms. Bas.

Pag. 267. *l.* 1. τούτῳ deest Reg. *l.* 4. εἶχον) εἶλον Ar. HUDS. *l.* 6. κομίσασθαι) κομίσεσθαι Dan. *ead.* αὐτοὶ) αὐτοὺς Ar. HUDS. *l.* 7. πρεσβευόμενοι) πρεσβευσόμενοι Marg. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. Πρεσβευόμενοι Ms. Bas. *l.* 8. Ἀθηναίων) Ἀθηναίους Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. ἵνα ἀντ' αὐτῶν) ἵν' ἀντ' αὐτῶν Ar. C. HUDS. *l.* 10. ἰδίᾳ deest Reg. *l.* 11. Λακεδαιμόνιοι) καὶ Λακεδ. Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 12. εἰρημένον) εἰρημένων Reg. *l.* 13. τὸ Πάνακτον) Masculinum apud Menandrum, teste Suida. HUDS.

Pag. 268. *l.* 1. τὰς omittunt Ar. C. Τὰ ἐς Βοι. Cl. HUDS. Sic & Cass. & Reg. a Dan. abest τάς. *l.* 2. τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος) του χειμῶνος δὲ τελευτῶντος Ar. C. HUUS. Dan. *ead.* καὶ πρὸς ἔαρ· καὶ τὸ Πάνακτον) καὶ πρὸς ἔαρ τὸ Πάνακτον Ms. Bas. *l.* 6. οἱ Ἀργεῖοι &c.) οἱ Πάνακτόν τε πρέσβεις Dan. *l.* 7. ἵκοντο) ἤκοντο Gr. *l.* 9. μονωθῶσι) μονωθῶσιν Cass. *l.* 14. εἶναι) Pro ἐξεῖναι. HUDS.

Pag. 269. *l.* 1. ἐκ τῶν διαφόρων &c.) Hic verborum ordo: εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδαὶ ἐκ τῶν διαφόρων. Scil. propter controversias de agro Cynu-

rio, de quo infra. Διαφορῶν Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 5. πρότερον) πρότεροι Dan. *l.* 9. Αἴσωνα) Ἔσωνα Caſſ. *l.* 11. ὅπη) ὅπῃ Caſſ. *l.* 14. ἐποιοῦντο) ἐποιήσαντο Gr. HUDS. Sed in marg. ἐποιοῦντο.

Pag. 270. *l.* 1. δίκης) τῆς δίκης Gr. HUDS. *ead.* ἐς ἰδιώτην) ἐς omitt. Ar. C. Gr. Cl. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. Paulo ante εἰς πόλιν Dan. *l.* 2. ἧς ἀεὶ πέρι διαφέρονται) Controverſiam olim adiudicarunt Amphictyones: uti docet nos Plutarchus in minoribus Parallelis. Sed de controverſia, cuius iam meminit Thucydides, etiam videre licet apud Herodotum lib. 1, ac Strabonem itidem lib. 1. Adi lib. 3 Ἐπιγραμμάτων, & Meurſii Miſcell. Lacon. l. 4, c. 13. HUDS. *l.* 3. αὐτῇ) αὐτῇ Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *ead.* Θυρέαν) Θυραίαν Cl. in marg. HUDS. *ead.* Ἀνθήνην) Ἀνθάνα Stephano περὶ πόλεων. Verum & Ἀνθήνη legitur in Codice Voſſiano, teſte Berkelio. Vide Meurſii Miſcell. Lacon. l. 4, c. 4. uti etiam de Thyrea l. 4, c. 13. HUDS. Ἀθήνην Reg. Caſſ. *l.* 4. πόλιν omittit Gr. HUDS. *l.* 5. Λακεδαιμονίων) τῶν Λακεδ. Gr. IDEM. *l.* 6. ἀλλ' εἰ) ἀλλὰ εἰ Gr. *ead.* βούλονται) βούλοιντο Marg. HUDS. *l.* 7. τάδε ὅμως) τάδ' ὅμως Gr. *ead.* ἐπηγάγοντο) ἀπηγάγοντο Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. ὁποτεροισοῦν &c.) Pro ὁποτερωνοῦν προσκαλεσαμένων. Scil. πρὸς μάχην ἑτέρους προσκαλεσαμένων. Ae. Port. Ὁποτέροις οὖν Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. Gr. *l.* 10. προσκαλεσαμένοις) προκαλεσαμένοις Cl. Gr. HUDS. Caſſ. *l.* 12. ὅτε) ὅτι Dan. *l.* 14. τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις) τοῖς μὲν οὖν Λακ. Ar. HUDS.

Pag. 271. *l.* 1. μωρία) μυρία cum ω recenti manu ſupra ſcripto Reg. *l.* 2. πάντως omittit Gr. HUDS. *ead.* φίλον) φίλιον Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 3. ξυνεγράψαντο) συνεγράψαντο Caſſ. Gr. *ead.* δ' οἱ) δὲ οἱ Gr. *l.* 9. Ἀνδρομένης) Ἀνδρομέδης Cl. ut & infra. HUDS. Sic utrobique & Caſſ. *l.* 10. Ἀντιμενίδας) Αὐτομενίδας Ar. HUDS. *l.* 13. αὐτῶν omittit Cl. IDEM. *ead.* εὗρον) ηὗρον Caſſ. *l.* 14. περὶ αὐτοῦ ὅρκοι παλαιοὶ) περὶ τοῦ αὐτοῦ παλαιοὶ ὅρκοι C. Περὶ αὐτοῦ παλαιὰ ὅρκοι Ar. HUDS. Dan. Mox μηδ' ἑτέρους Gr.

Pag. 272. *l.* 2. οἱ omittunt Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan. *l.* 4. τὴν καθαίρεσιν) καὶ καθαίρεσιν Gr. *l.* 6. οὐκέτι) οὐκ ἔτι Gr. *l.* 10. ἰδίᾳ) ἰδίαν Marg. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Ἰδία ξυμμαχία Gr. Vulgatum ſer.

vat Mſ. Baſ. *l.* 11. τοὺς μὴ) τοὺς δὲ μὴ Gr. *l.* 13. ἐξηπατῆσθαι) ἐξηπατεῖσθαι Dan.

Pag. 273. *l.* 3. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε) ἦσαν δὲ οἱ ἄλλοι τε Ar. HUDS. *l.* 5. ἔτι τότε ὢν νέος) ἔτι ὢν τότε νέος Reg. *ead.* ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει &c.) ὡς ἐν ἄλλῃ δὲ πόλει οὐδεὶς ἀξιώματι προγόνων τιμώμενος. Vel, ὡς ἐν ἄλλῃ δὲ πόλει, ἀξ. π. τ. Fr. Port. Genus Alcibiadis copioſe exponit Iſocrates in Oratione περὶ ζεύγους, & Plutarchus in Alcibiade. Vide etiam Meurſii Att. Lect. l. 6, c. 12. HUDS. *l.* 9. αὐτὸν) ἑαυτὸν Ar. C. Cl. Gr. Ald. Baſ. HUDS. Reg. Caſſ. Dan. *ead.* τε deeſt Ar. HUDS. *l.* 13. τε) δὲ Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 14. τότε) τό, τε, legendum cenſet F. Port. HUDS.

Pag. 274. *l.* 1. ἐξέλωσι) ἐξέλωσιν & mox ἴωσιν Caſſ. *l.* 4. ὡστάχιστα) ὡς τάχιστα libri nonnulli. HUDS. Ita Caſſ. & Gr. *ead.* προκαλουμένους) προκαλούμενος Marg. Ar. C. HUDS. Reg. *l.* 6. ξυμπράξων) συμπράσσων Gr. *ead.* ταμάλιστα) τὰ μάλιστα C. HUDS. Caſſ. Gr. *l.* 7. τῆς τε abſunt a Dan. *l.* 11. οἱ σφίσι &c.) οἱ σφίσι περὶ τῶν σπονδῶν ἔτυχον, ἅπαντες ἠμέλουν C. HUDS. Ἅπαντες etiam annotatum eſt e Dan.

Pag. 275. *l.* 1. τὴν omittit Gr. HUDS. Δύναμιν τὴν μεγάλην ἔχουσαν κατὰ θάλασσαν habet Gr. *l.* 3. τῆς deeſt Ar. HUDS. *l.* 4. καὶ Ἠλεῖοι) καὶ οἱ Ἠλεῖοι Caſſ. *ead.* Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. Gr. *l.* 5. κατὰ τάχος) κατατάχος C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Caſſ. *l.* 6. ἐπιτήδειοι) ἐπιτήδειον Cl. ex emendatione. HUDS. Sic quoque a prima manu Caſſ. poſtea a correctore ἐπιτήδειοι. *l.* 7. Ἔνδιος) Ἔνδειος Caſſ. *l.* 10. ἀπολογησόμενοι) ἀπολογησάμενοι Gr. *l.* 12. καὶ ὡς) ὡς καὶ Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 13. διαφόρων) διαφορῶν Ar. Cl. HUDS. Caſſ.

Pag. 276. *l.* 1. ἐπαγάγωνται) ἐπαγάγωντι Dan. *l.* 2. ἀπωσθῇ) Ita Marg. HUDS. Reg. Caſſ. Gr. *ead.* πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι) τοιόνδετι πρὸς αὐτοὺς Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 3. ὁ deeſt Gr. *l.* 4. δοὺς) διδοὺς Mſ. Baſ. *l.* 6. καὶ ante νῦν non eſt in Dan. *l.* 8. ἔπραττε, καὶ ὅπως) ἔλεγέ τε καὶ ὅπως Gr. HUDS. Ἔπραττεν καὶ ὁ. Caſſ. *l.* 11. ποιήσῃ) ποιήσειν Mſ. Baſ. *l.* 13. ὥσπερ ἐν) ὥσπερ καὶ ἐν Reg. *l.* 14. οἱ omittit Gr. HUDS.

Pag. 277. *l.* 2. ἐσήκουόν τε καὶ) ἐσηκούοντο καὶ Gr. HUDS. *l.* 4. γενομένου) γεγονότος Reg. *l.* 5. αὐτὴ) αὐτὴ C. HUDS. *l.* 9. χρῆναι) Ita emendata erat vetus ſcriptura χρῆσαι in

Reg. *l.* 10. τὰ) τοὺς & paulo post ὡς αὐτὰ Dan. *l.* 11. ἔτι) εἴ τι Cl. in marg. HUDS. *l.* 13. ἑστώτων) ἑστῶτων Caff. Gr. *l.* 14. ἐπιπλεῖστον) ἐπὶ πλεῖστον C. ἐπιτοπλεῖστον Cl. HUDS. Ἐπὶ πλεῖστον Caff. Gr. Ὡσεπιτοπλεῖστον Reg.

Pag. 278. *l.* 1. ὁτιτάχιστα) ὅτι τάχιστα C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. Gr. *l.* 8. εἰ ἐβούλοντο) εἰ βούλοιντο Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. ὡς παρεῖναί γ' αὐτοὺς) ὡσπερεί γε αὐτοὺς Marg. Ald. Flor. Baf. Ὥσπερ οἶμαί γ' αὐτοὺς C. HUDS. Ὥσπερ εἶμαι γ' αὐτοὺς Dan. Primam fcripturam annotat etiam Schol. fed haec annotatio non eft in Cod. Caff. Πεποιεῖσθαι, ὡσπερεί γ' αὐτοὺς ed. Baf. non ut Hudfon. vulgatum fervat Mf. Baf. *l.* 10. ἐνεκάλουν) ἀνεκάλουν Dan. *ead.* ἀπέπεμψαν) ἀντέπεμψαν Reg. *l.* 12. τά τε ἄλλα) τά τ' ἄλλα Gr.

Pag. 279. *l.* 3. Βοιωτοῖς) Βοιωτοὺς Ald. Flor. Baf. HUDS. Βοιωτοῖς Mf. Baf. *l.* 4. Ξενάρη τὸν Ἔφορον) Sic Ar. Cl. Gr. Ξενάρη Ἔφορον C. Ἐφόρων Marg. HUDS. Ξενάρην τὸν Ἔφορον Reg. *l.* 5. τοὺς δὲ ὅρκους) τοὺς δ' ὅρκους Gr. *l.* 12. παραγαγόντος) παραγεγονότος Mf. Baf. *l.* 13. ἐποιήσαντο) ἐποίησαν Gr. HUDS. Ἐποίησαν τὰς σπονδὰς habet Gr. *ead.* τήνδε) τοιάνδε Marg. Ar. C. Cl. HUDS. Dan. *l.* 14. ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη) Ἀθηναῖοι ἑκατὸν ἔτη Gr. *l.* 15. καὶ Ἀργεῖοι) καὶ οἱ Ἀργ. Gr. HUDS. *ead.* Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. IDEM. Caff. Dan. Gr.

Pag. 280. *l.* 2. καὶ κατὰ γῆν) καὶ deeft Ar. HUDS. *ead.* θάλασσαν) θάλατταν Gr. IDEM. *l.* 3. δὲ deeft Gr. *l.* 4. Μαντινέας) Μαντινεῖς & in marg. Μαντινέας Gr. *l.* 5. ἐπὶ Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους non agnofcunt Ald. Flor. Baf. Plura etiam infra omittuntur in Cod. C. procul dubio librarii incuria. HUDS. Ἐπὶ Ἀθ. κ. τ. ξ. abfunt etiam a Caff. & Gr. & ab hoc praeterea omnia ufque ad τέχνῃ. Annotat etiam Schol. hic in alio libro nonnulla defiderari, fed hoc non eft in Schol. Caff. *l.* 8. μηδὲ) μὴ δὲ Reg. *ead.* κατὰ τάδε) κατά τε τάδε Ar. HUDS. *l.* 10. καὶ ἦν) καὶ deeft Reg. Caff. Gr. Mf. Baf. *l.* 11. τῶν) τὴν Marg. HUDS. Caff. *ead.* Ἀργείους καὶ) Ἀργείους τε καὶ Gr. *l.* 13. κατὰ τὸ δυνατὸν) καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 14. πολεμίαν) πολεμίας Dan. *l.* 16. πασῶν omittunt Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 281. *l.* 3. ἐς) εἰς Reg. *l.* 5. τὴν Ἠλείων) τῶν Ἠλ. Ar. C. HUDS. *l.* 7. ἰσχυροτάτῳ deeft Ar. C. IDEM. Dan.

ὁποίῳ ἂν καὶ δύνωνται ἰσχ. Mſ. Baſ. *l.* 12. ἁπάσαις) πάσαις Gr. HUDS. *l.* 15. μηδὲ) μὴ δὲ Reg.

Pag. 282. *l.* 1. τὴν δίοδον εἶναι Ἀθηναίων) τὴν δίοδον εἶναι, Ἀθηναίων &c. Ar. C. atque ita diſtinguendum eſſe monuit Ae. Port. ut quae ſequuntur ſint explicatio τῶν πόλεων ἁπασῶν. HUDS. *l.* 3. μέχρι deeſt Dan. *l.* 4. ἐπὴν &c.) Hoc eſt, ἡ βοήθεια, mutata ſcilicet ſyntaxi. dicendum enim eſſet, ἐπὴν ἔλθωσιν οἱ βοηθοῦντες. Ae. Port. HUDS. *ead.* τὴν ἐπαγγείλασαν) τὴν deeſt Dan. *l.* 5. ἀπιοῦσι) ἀπιοῦσαν ἔσται Cl. in marg. HUDS. *ead.* ταυτὰ) ταῦτα Gr. Caſſ. *l.* 6. στρατιᾷ) στρατείᾳ Ar. C. Gr. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Caſſ. Dan. *l.* 8. ὀβολοὺς) De valore oboli Aeginaei & Drachmae Aeginaeae vide Scaligerum de Re nummaria pag. 8 & 26, Snellium de Re nummaria pag. 56 & 53, Gronovium de Pec. vet. pag. 136 & 148, Bernardum de Menſuris & Ponder. antiq. pag. 94, 166 & 114, 117, 170. HUDS. *l.* 11. δέ ποι) δὲ πῇ Ar. IDEM. *l.* 12. ἁπάσαις) πάσαις Caſſ. *l.* 13. τὰς σπονδὰς) ταῖς σπονδαῖς Marg. Ald. Flor. Baſ. HUDS. τὰς σπονδὰς Mſ. Baſ. *l.* 14. Μαντινεῖς) Μαντινῆς Baſ. HUDS. Reg.

Pag. 283. *l.* 1. κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων) κατὰ ἱερῶν τελείων Ar. C. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. *Apud templa auguſta* vertit Valla. Verum τὰ ἱερὰ τέλεια proprie ſunt τὰ ἱερεῖα ὁλόκληρα κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ μὴ λελωβημένα, qualia τεληέσσας ἑκατόμβας vocat Homerus Iliad. ά, v. 315. HUDS. Τῶν omittunt etiam Reg. Caſſ. Dan. *ead.* ὅδε) ὁ δὲ Gr. *ead.* Ἐμμένω) Ἐμμενῶ malit F. Port. ut in illo militum iuramento, οὐ καταισχυνῶ τὰ ὅπλα &c. cuius meminit Pollux l. 8, c. 9, p. 402. Verum Seberus in ſuis ad Pollucem notis dicit, ſe καταισχύνω reperiſſe in Cod. Mſ. HUDS. *l.* 4. δὲ poſt ὀμνύντων deeſt Ar. C. IDEM. *ead.* Ἀθήνησι μὲν ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. ἐξορκούντων δὲ abſunt a Caſſ. pro quibus in marg. ſcriptum eſt: ἐν Ἀθήναις ἡ βουλή. αἱ ἔνδημοι ἀρχαί. *ead.* ἡ βουλὴ) De ſenatu Athen. & reliquis magiſtratibus, qui ſequuntur, vide Annott. HUDS. Mox αἱ ante ἔνδημοι om. Mſ. Baſ. *l.* 5. ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις &c.) ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις ἐν Ἄργει, καὶ ἡ βουλὴ, καὶ οἱ ὀγδοήκοντα, καὶ αἱ ἀρτῦναι. ἐξορκούντων δὲ οἱ ὀγδοήκοντα ἐν Μαντινείᾳ οἱ δημιουργοὶ, καὶ ἡ βουλὴ, καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί. Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 8. καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαὶ) καὶ αλλαι αἱ ἀρχαὶ Mſ. Baſ. *l.* 10. οἱ ἑξακόσιοι) οἱ ἑξήκοντα malint nonnulli. HUDS. *l.* 14.

ἡμέραις) ἡμέρας Ar. C. Huds. Dan. *l.* 15. Παναθηναίων) Sciendum, duplicia fuiſſe Panathenaea, minora atque maiora: atque illa quotannis, iſta quinto demum anno agitata, ut narrant Harpocr. & Suidas. Vide Scaligeri Animadverſ. in Euſebii Chronic. pag. 86, & Meurſii Panathenaea c. 6. Huds.

Pag. 284. *l.* 5. τῇ deeſt Reg. *ead.* καταθέντων) κατέθεντο Reg. *l.* 7. ταῖς πόλεσι ταύταις) ταῖς ταύταις πόλεσι Gr. *l.* 9. βουλευσαμέναις) βουλευομέναις Ar. C. Βουλευομένοις Cl. Gr. Huds. Reg. Caſſ. Βουλευομέναις Mſ. Baſ. *l.* 11. Ἀθηναίων) αἱ Ἀθηναίων Reg. *l.* 12. οὐδ' ὑφ' ἑτέρων) Id eſt: οὔτε ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, οὔτε ὑπὸ τῶν Ἀθην. Ae. Port. Huds.

Pag. 285. *l.* 1. ἀρκεῖν δ' ἔφασαν) ἀρκεῖν δὲ ἔφασαν Ar. C. Huds. *l.* 5. τὴν deeſt Reg. *l.* 7. Ἀνδροσθένης) Vide Meurſium de Arch. Athen. l. 3, c. 8. Huds. *ead.* τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. Idem. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 8. εἴρχθησαν) ἤρχθησαν Caſſ. *l.* 9. μηδ') μὴ δὲ Reg. μηδὲ Gr. *ead.* ἐκτίνοντες) ἐκτείνοντες Dan. *l.* 10. ἦν ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ) ἦν ἔκτῳ Ὀλυμπικῷ Marg. Cam. Huds. Add. Schol. ἦν ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ Mſ. Baſ. non ut Camer. *l.* 13. Ὀλυμπιακαῖς) Ὀλυμπικαῖς Mſ. Baſ. Gr.

Pag. 286. *l.* 2. καταδεδικάσθαι) καταδικάσθαι Gr. *l.* 3. ποτ' ἐς) ποτὲ ἐς Ar. C. Πω ἐς Λακ. Cl. Huds. Sic etiam Reg. Caſſ. Gr. Ποτὲ ἐς Dan. *l.* 4. ὅτ') ὅτε Gr. *l.* 5. ἐκεχειρίαν) Quomodo ab Eleis praenuntiatae & indictae erant induciae (ſeu potius feriae) Olympiacae, docet P. Faber Agoniſt. l. 2, c. 26. Huds. *l.* 6. ἐπαγγέλλουσι) ἀπαγγέλλουσι Marg. Ald. Flor. Baſ. Ἐπαγγέλλουσι pro ἐπήγγειλαν, ſcil. ἐπαγγεῖλαι ἔφασαν. Ae. Port. Huds. Ἐπαγγέλλουσι Mſ. Baſ. *l.* 7. ὡς omitt. Ar. C. Huds. Dan. *l.* 8. ὑπελάμβανον, οὐ χρεὼν εἶναι) ὑπελάμβανον, χρεὼν εἶναι &c. legit Ae. Portus. De interpretatione huiuſce loci conſule Annott. Huds. *l.* 9. ἐπαγγεῖλαι) ἀπαγγεῖλαι Ar. C. Huds. *l.* 12. ἐπενεγκεῖν) ἀπενεγκεῖν Caſſ. *l.* 13. βούλονται) βούλωνται Ar. Huds.

Pag. 287. *l.* 1. μέρος omittit Gr. Huds. *l.* 7. ἐναντίον) Ita a correctore pro ἐναντίων Caſſ. *l.* 8. οὐδὲ ταῦτα) οὐ ταῦτα Caſſ. *l.* 9. εἴργοντο) εἶργον Caſſ. *ead.* τοῦ ἱεροῦ, θυσίας) Valla legit τοῦ ἱεροῦ θυσίας, non interiecta hypodiaſtole. Huds. *l.* 12. ξὺν) σὺν Reg. Caſſ. Gr. *l.* 13. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Caſſ. Gr.

Dan. *l.* 14. ἱππῆς) ἱππεῖς Ar. C. Huds. Caff. Gr. Dan.

Pag. 288. *l.* 1. δ' ἐγένετο) δὲ ἐγένετο Gr. *l.* 3. Λείχας) Hunc locum egregie illuſtrat Pauſanias Ἠλιακῶν β', cap. 2: Λίχας (non Λείχας) Ἀρκεσιλάου παῖς, εἰργομένων τηνικαῦτα τοῦ ἀγῶνος Λακεδαιμονίων, καθῆκεν ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Θηβαίων δήμου τὸ ἅρμα, τὸν δὲ ἡνίοχον νικήσαντα ἀνέδησεν αὐτὸς ταινίᾳ. καὶ ἐπὶ τούτῳ μαστιγοῦσιν αὐτὸν οἱ Ἑλλανοδίκαι. Vide etiam P. Fabri Agoniſticon, l. 1, c. 19. Huds. Λίχας Caff. *l.* 4. ἀγῶνι) ἀγὼν, ut dicit Suidas locum hunc citans, τὸν τοῦ ἀγῶνος τόπον σημαίνει. Huds. *l.* 6. προελθὼν) προσελθὼν Cl. in marg. Huds. *l.* 10. ἡσύχασάν τε) ἡσύχαζόν τε Cl. in margine. Huds. *l.* 11. διῆλθεν) διῆλθε Caff. *ead.* μετὰ τὰ Ὀλύμπια) μετὰ ταῦτα Ὀλύμπια Mſ. Baſ.

Pag. 289. *l.* 3. δ' ἐπιγ.) δὲ ἐπιγ. Gr. *ead.* Ἡρακλεώταις) Λακεδαιμόνιοι τὴν Τραχῖνα καλουμένην ᾤκισαν, καὶ μετωνόμασαν Ἡράκλειαν. Diodor. Sicul. l. 12. Vide etiam quae congeſſit Meurſius in Miſcell. Lac. lib. 1, cap. 7. Huds. *l.* 4. Τραχῖνι) Τραχίνη Caff. *ead.* Αἰνιᾶνας) Αἰνειᾶνας Strabo. Huds. *l.* 6. ταύτῃ) ταῦτα Ar. C. Idem. Mſ. Baſ. Reg. Caff. Gr. *l.* 8. καθισταμένῃ) ἀνισταμένῃ Ar. C. Huds. Dan. *ead.* ἐς) εἰς Reg. *ead.* ἐδύναντο) ἐδύνοντο Caff. *l.* 10. Ξενάρης ὁ Κνίδιος) Illa ὁ Κνίδιος delenda cenſet F. Port. verum ſine ratione. Nam cum Cnidii ſint Lacedaemoniorum coloni, ut docet Herodotus lib. 1, hinc Xenares, cum eſſet Cnidius, etiam Lacedaemonius dicitur a Thucydide. Huds. *l.* 11. δὲ καὶ ἄλλοι) δὲ καὶ οἱ ἄλλοι Cl. Idem. *l.* 12. Καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα non ſunt in Gr.

Pag. 290. *l.* 1. Ἡγησιππίδαν) Ἡγισιππίδαν Gr. *l.* 5. ὠργίζοντο) ὀργίζοντο Reg. *l.* 6. Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου) ὁ Ἀλκιβ. ὁ Κλεινίου Gr. Κλεινιδίου Dan. *l.* 8. Ἀθηναίων ὁπλιτῶν) ὁπλιτῶν Ἀθηναίων Reg. *l.* 9. καὶ παραλαβὼν) καὶ omittunt Cl. Gr. Huds. Mſ. Baſ. Reg. Caff. *l.* 10. ξυγκαθίστη) ξυνκαθίστη Caff. Gr. *l.* 11. Πελοπόννησον) Πελοποννήσου Dan. *l.* 12. ἔπεισεν) ἔπεσεν Reg. *l.* 13. Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ) Alterum erat Rhium Aetoliae. Huds.

Pag. 291. *l.* 3. Πυθέως) Πυθιέως Gr. Huds. Reg. *l.* 4. βοταμίων) παραποταμίων Marg. Cam. Gr. Παραποταμία πόλις Φωκίδος, teſte Stephano. Mendum eſt in vocabulo; nec ex altera lectione ſenſum elicere poſſum. Exſpectandum itaque ſubſidium Codicis Mſ. niſi pro paſcuis accipi

dicamus, ut L. Valla. Ae. Port. HUDS. Παραποταμίων Reg. Παρὰ ποταμίων Gr. *l.* 5. καὶ omittit Gr. HUDS. Ἐδόκει δ' ἄνευ habet Gr. *l.* 10. οἱ Ἀργεῖοι) Sic Mſ. Baſ. Articulum non habet ed. Baſ. *l.* 11. ἐσβαλοῦντες) Ita a manu correctoris pro ἐσβαλόντες in Caſſ. *l.* 14. Λύκαιον) Huius meminit Strabo lib. 8. Λυκαῖον Ἀρκαδίας ὄρος. Scholiaſtes ad primum Callimachi hymnum. HUDS.

Pag. 292. *l.* 1. ὅποι) ὅπου Ar. HUDS. Ὅπη Reg. Mox στρατεύσουσιν Mſ. Baſ. *l.* 2. διαβατήρια) διαβατήρια ἱερὰ apud Pollucem, ſacrificia, quae pro tranſitu fiebant. Vide Turnebi Adverſ. pag. 756. HUDS. *l.* 4. τοῖς ξυμμάχοις) τοὺς ξυμμάχους Ar. C. IDEM. *ead.* μετὰ τὸν μέλλοντα &c.) Ita Steph. 1. 2. & Ae. Port. Μετὰ τὸν μέλλοντα (Καρνεῖος δ' ἦν μὴν ἱερομήνια Δωριεῦσι) παρασκευάζεσθαι &c. malit Ae. Port. ita ut hic ſit verborum ſenſus: μετὰ τὸν μέλλοντα μῆνα τὸν Καρνεῖον, ὃς ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ἐσημαίνετο, ἐν ᾧ ἱερομήνια παρὰ Δωριεῦσιν ἐτελοῦντο &c. Μετὰ τὰ μέλλοντα, Καρνεῖος δ' ἦν μὴν, ἱερομήνια, Δωριεῦσι παρασκευάζεσθαι ὡς &c. Ar. C. Μετὰ τὸν μέλλοντα, Καρνεῖος δ' ἦν μὴν, ἱερομήνια, Δωριεῦσι &c. Ald. Flor. Baſ. Κρανεῖος Gr. paſſim. Ἱερομηνία Cl. HUDS. Κρανεῖος & ἱερομηνία Reg. *l.* 5. παρασκευάζεσθαι) Sic inter verſus manu recenti, in textu παρεσκευάζετο Reg. *l.* 7. Καρνείου) Hic obſerva, Carneum eundem fuiſſe menſem cum Athenienſium Metageitnione, ut conſtat ex Plutarcho in Nicia. HUDS. Κρανείου Reg. Gr. *ead.* ἐξελθόντες) ἐξελθόντος Reg. *l.* 8. τετράδι) τετάρτῃ φθίν. Gr. HUDS. Gr. habet τετράδι φθίν. ut alii Mſſ. *l.* 9. ἐσέβαλον) ἐσέβαλλον Gr. *l.* 11. προὐφασίσαντο) προφασίσαντες Marg. HUDS. *ead.* ἐς) εἰς Reg. *l.* 13. Ἐπιδαύρῳ Ἀργεῖοι) Ἐπιδαύρῳ οἱ Ἀργεῖοι Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Dan.

Pag. 293. *l.* 1. γιγνομένων) γινομένων Ar. HUDS. *l.* 2. Ἐφαμίδας) Εὐφαμίδας Ar. C. Cl. Gr. IDEM. Reg. Caſſ. Dan. Εὐφραμίδας Mſ. Baſ. *l.* 3. ὁμολογεῖν) ὁμιλεῖν Marg. Cam. HUDS. Schol. *l.* 4. καὶ τοὺς Ἀργείους &c.) Aliter legiſſe videtur Valla, nam vertit: *Epidaurios autem ac ſocios cum armis adverſus Argivos in acie ſtare.* HUDS. *l.* 6. ἀφ') Ita ex ἐφ' fecerat recens manus in Caſſ. *ead.* ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα) Hic verborum ſenſus: ἔφη χρῆναι ἄνδρας ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας ἐς τὰ στρατόπεδα, διαλῦσαι αὐτά. Vel ſic, ἔφη χρῆναι διαλῦσαι τοὺς ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας, τὰ στρατόπεδα λέγω. Aut potius ἐλθόντα pro ἐλθόντας reponen-

dum Ae. Port. Huds. *l.* 7. περὶ τῆς εἰρήνης) περὶ εἰρήνην Cl. Huds. *l.* 12. Καρύας) Κάρυα apud Stephanum. Idem. *ead.* τὰ deest Reg.

Pag. 294. *l.* 3. καὶ Ἀλκιβιάδης) καὶ ὁ Ἀλκιβ. Gr. Huds. *ead.* στρατηγὸς &c.) Sic legit & distinguit Fr. Port. στρατηγὸς, πυθόμενοι τοὺς Λακεδαιμονίους &c. Consule Annott. Huds. *ead.* πυθόμενοι) πυθόμενος Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 5. διῆλθε) διῆλθεν Caſſ. *l.* 7. φρουρούς τε τριακοσίους) φρουροὺς τετρακοσίους Gr. Huds. φρουροὺς τριακοσίους Mſ. Baſ. *ead.* Ἀγησιππίδαν) Supra pag. 290 Ἡγησιππίδαν. Huds. *l.* 8. ἐς Ἐπίδαυρον) ὡς Ἐπιδ. Cl. Idem. Mox ἔπεμψαν Mſ. Baſ. *l.* 9. δ' ἐλθόντες) δὲ ἐλθόντες Gr. *l.* 12. καὶ εἰ μὴ) κεἰ μὴ Gr. *l.* 13. Μεσσηνίους) Μεσηνίους Ar. C. Huds. Gr. *ead.* Εἵλωτας) Εἴλωτας Caſſ. ut & paulo poſt, & plerumque.

Pag. 295. *l.* 2. ἐκ Κρανίων) ἐν Κρανίῳ Reg. *l.* 6. διεφθείροντο) Ita ex emendatione ſuperſcripta, in textu ἐφθείροντο Gr. *l.* 10. καὶ τρίτον) καὶ τὸ τρίτον Reg. *l.* 12. δ' ἐπιγιγνομένου) δὲ ἐπιγ. & mox ξυνεστράτευον δὲ αὐτοῖς, & οἱ δὲ ἐκ τῆς αλλης Gr.

Pag. 296. *l.* 1. εἶχε) εἶχεν Caſſ. *l.* 2. ἐπὶ πλέον) ἐπιπλέον Ar. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. *ead.* αὐτὰ) τὰ αὐτὰ Gr. *l.* 3. ἐπ' Ἄργος) ἐς Ἄργος Gr. *l.* 4. ἡγεῖτο δὲ Ἆγις) ἡγεῖτο δ' Ἆγις Gr. *ead.* Λακεδαιμονίων non habet Reg. *l.* 5. τε deeſt Caſſ. *l.* 6. Ἀρκάδων) Ἀρκάδες Ar. C. Huds. Dan. *l.* 9. ἱππῆς) ἱππεῖς Ar. C. Huds. Caſſ. Gr. Dan. *ead.* πεντακόσιοι &c.) πεντακόσιοι, οἱ δ' ἄλλοι, ceteris omiſſis, Gr. *l.* 10. ἅμιπποι) Ita Marg. Atque ſic legendum eſſe docet Harpocr. qui ambigit, utrum ἅμιπποι ſint *antecurſores* equitibus adiuncti; qui a Philochoro πρόδρομοι, a Quinto Curtio vocantur *Dimachae.* Διμάχαι, ut inquit Heſychius, οἱ λεγόμενοι ἅμιπποι, οἵτινες ὅτε μὲν πεζῇ, ὅτε δὲ ἐφ' ἵππων μάχονται. Vide notas Mauſſaci & Valeſii in Harpocr. Huds.

Pag. 297. *l.* 4. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Huds. Caſſ. Gr. Dan. *l.* 6. προϊόντες) προσιόντες Ar. C. Huds. Dan. *l.* 12. Fortaſſe diſtinguendum poſt ἔω. Nam ſenſus erit apertior. Ae. Port. Huds.

Pag. 298. *l.* 3. Ἀργείων) Ἀργεῖον & in marg. Ἀργείων Gr. *l.* 4. Πελληνῆς) Πελληνεῖς Ar. C. itidemque paulo infra. Huds. Caſſ. Dan. *ead.* καὶ Φλιάσιοι) καὶ οἱ Φλ. Gr. Huds. *ead.* ὄρθιον) ὄρθριον Marg. Ald. Flor. Baſ. Ὄρθριοι

legebat Valla: nam vertit, *diverso itinere matutini perrexere.* Κατὰ ὄρθριον Ar. C. Ὁδὸν Gr. HUDS. Ὄρθριον Reg. Caff. Dan. *l.* 6. εἴρητο) ἤρητο Dan. & paulo inferius. *l.* 7. ἐκάθηντο) καθῆντο Gr. & Cl. in marg. HUDS. Κάθηντο Mf. Baf. Caff. & fic etiam Gr. cum οι fuper η. *ead.* οἱ deeft Reg. Mf. Baf. *ead.* εἰς) ἐς Ar. C. Cl. Gr. Ald. Baf. Steph. 1. HUDS. Reg. Caff. *l.* 9. ἐδήου) ἐδήουν Gr. *ead.* Σάμινθον) Σάμινθος vix alibi occurrit. Σάμικον vicum invenio in agro Eleo, apud Paufaniam in Eliacis. HUDS. *l.* 11. ἤδη om. Mf. Baf. *l.* 12. τῷ) τῶν Ald. Flor. Baf. Stephan. 1. HUDS. *l.* 15. οἱ ante Μεγαρ. deeft Mf. Baf. Gr. *ead.* Μεγαρῆς) Μεγαρεῖς Caff. Mf. Baf. & Caff. paulo poft.

Pag. 299. *l.* 4. ἀντιπαρεσκευάζοντο) ἀντεπαρεσκευάζοντο Caff. Gr. Dan. *ead.* καὶ deeft Gr. *l.* 5. μέσῳ) μέσσῳ Gr. *l.* 6. ἀπὸ omittunt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Baf. HUDS. Reg. Caff. Dan. *l.* 7. καθύπερθε) καθύπερθεν Ar. C. HUDS. Reg. Κάθυπερ Caff. *ead.* δὲ Κορίνθιοι) δὲ οἱ Κορ. Gr. HUDS. *l.* 9. δὲ αὐτοῖς) δ' αὐτοῖς Ar. C. IDEM. Gr. & mox τῶν δ' Ἀργείων δύο. *l.* 11. οὐχ) οὐκ Gr. *l.* 13. αὐτῶν) αὑτῶν Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Caff.

Pag. 300. *l.* 3. ὅσονού) ὅσον οὐ Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. Ὁσὸν οὐ Gr. *ead.* προσελθόντε) προσελθόντες Ar. C. Cl. & Ae. Port. HUDS. Mf. Baf. Caff. *ead.* Ἄγιδι) τῷ Ἄγιδι Caff. *l.* 6. τολοιπὸν) τὸ λοιπὸν Ar. C. HUDS. Caff. *l.* 10. τῶν omittit Gr. HUDS. *l.* 11. ἀλλ' ἢ ἑνὶ ἀνδρὶ) ἀλλ' ἢ ἀνδρὶ ἑνὶ Ar. IDEM. *l.* 12. ξυστρατευομένων) ξυστρατευσαμένων Gr, IDEM.

Pag. 301. *l.* 3. κατ' ἀλλήλους πολλῇ) πολλῇ κατ' ἀλλήλους Dan. *ead.* ἐν καλῷ) ἐν τῷ καλῷ Gr. HUDS. *l.* 5. ἀποκεκλεισμένων) ἀποκεκλημένων Ar. C. IDEM. Reg. Ἀποκεκλιμένων Mf. Baf. Ἀποκεκλεσμένων & fupra ἀποκεκλεισμένων Gr. in Caff. detrita erat fcriptura inter λ & μ, fed fpatium tantum unius literae capax erat. *l.* 8. ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοι) ἐν ᾧ οἱ Λακ. Gr. *l.* 10. Πελληνῆς) Πελληνεῖς Ar. C. HUDS. Caff. Καὶ Πελληνῆς, καὶ Φλιάσιοι defunt Gr. *l.* 11. Μεγαρῆς) Μεγαρεῖς Caff. *l.* 13. ἄλλῃ ἔτι) ἄλλῃ τῇ ἔτι Ar. C. HUDS. Ἀλλὰ τῇ ἔτι προσγινομένῃ Dan.

Pag. 302. *l.* 2. ἐν πολλῷ πλείονι) πολλῷ ἐν πλείονι Ar. C. HUDS. *ead.* αἰτίᾳ deeft Dan. *l.* 4. ποτὲ om. Mf. Baf. *l.* 8. στρατιᾶς) στρατείας Ar. C. HUDS. Atque ita legendum effe docuit Ae. Portus. HUDS. Ἀποστρατείας Caff. *ead.* ἐσιέναι) ἐπιέναι Cl. ex emendatione. HUDS. *l.* 9. λεύειν)

λέγειν & inter versus λεύειν Gr. In Reg. super λεύειν eadem manu est γϱ. λιθεύειν.

Pag. 303. *l.* 2. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. itidemque paulo infra. HUDS. Utroque loco etiam Cass. *l.* 3. οἱ om. Gr. HUDS. *l.* 8. ἐκ τῶν λόγων) ἐν τῷ λόγῳ Gr. *l.* 9. Ὀρχομενὸν) τὸν Ὀρχομενὸν Cl. HUDS. *l.* 12. προσκαθεζόμενοι) προκαθεζόμενοι C. Ald. Flor. Bas. IDEM. Gr. Dan. Vulgatum servat Ms. Bas. *l.* 14. καὶ ὅμηροι &c.) Nemo (inquit Steph. in Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 106.) qui attente locum hunc consideraverit, ellipsin particulae ὅτι (& ea quidem significatione, qua ponitur pro *quoniam*) ei ante verbum ἦσαν inesse negabit. HUDS. *l.* 15. Ὀρχομένιοι) Ἀρχόμενοι Reg.

Pag. 304. *l.* 1. τήν τε τοῦ τείχους) τὴν τοῦ τείχους Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 4. δοῦναι, καὶ Μαντινεῦσι) δοῦναι Μαντιν. Cl. Gr. HUDS. Ms. Bas. Reg. Cass. *l.* 12. οἱ δὲ ἄλλοι) οἱ δ' ἄλλοι Gr. *ead.* Μαντινεια) Μαντινίᾳ Gr. *l.* 13. αὐτοῖς deest Reg. *l.* 14. τῶν omitt. Ar. C. Cl. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. Cass. Gr.

Pag. 305. *l.* 8. εὐθὺς deest Dan. *ead.* παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν) παρὰ τὸν τρόπον τῶν ἑαυτῶν Ar. Ald. Flor. Bas. Praeter morem esse dicit, quia alias propere de homine Spartano acerbius quid statuere non solebant, ut constat ex Lib. I, c. 132. HUDS. Παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυτῶν Ms. Bas. ex emendat. *l.* 9. τήν τε οἰκίαν) τὴν οἰκίαν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 11. ῥύσεσθαι) ῥύσασθαι Ar. Cl. HUDS. *ead.* στρατευσάμενος) στρατευσόμενος Cl. IDEM. Cass. *l.* 12. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν) τὴν δ' οὐσίαν αὐτῶν δημεύσαντες, κατέσκαψαν τὰς οἰκίας. Diodor. Sic. lib. 12, pag. 326 ed. Steph. 125 ed. Rhod. HUDS.

Pag. 306. *l.* 4. δ' ἀφικνεῖται αὐτοῖς) δ' αὐτοῖς ἀφικνεῖται Ar. HUDS. Δὲ ἀφικνεῖται αὐτοῖς Cass. Gr. *l.* 7. ὁσονοὐκ) ὅσον οὐκ Ar. C. Ald. Flor. Bas. HUDS. Ὅσον οὐκ Cass. Gr. Ὅσον οὐκ ἀφειστήκει Reg. in marg. *l.* 8. γίγνεται) γίνεται Cass. *l.* 9. Εἱλώτων) Εἰλώτων Gr. *ead.* καὶ ὡς οὔπω πρότερον) καὶ οἷα οὔπω πρότερον Marg. 1. Cl. Gr. Καὶ οἷα πρότερον Marg. 2. HUDS. Καὶ οἷα ου. π. Schol. WASS. Καὶ οἷα οὔπω πρότερον Ms. Bas. Reg. Cass. Dan. *l.* 10. Ὀρέστειον) Ὀρίσειον Marg. Ὀρέσθειον Cl. in marg. Ὀρίσειον & infra Ὀρισθείου Cl. Gr. Ὀρίσθειον Ald. Flor. Bas. HUDS. Ὀρίσειον Schol. WASS. Ὀρέσθειον & in marg. γϱ. Ὀρίστειον & infra Ὀρισθείου Cass. Ὀρέστιον Gr. hic in textu & marg.

& infra 'Ορεσθίου. ubi Reg. 'Ορεστίου. 'Ορέσθειον, ac deinde 'Ορεσθείου Mſ. & ed. Baſ. non 'Ορίσθειον. *l.* 11. πρόειπον deeſt Gr. *l.* 12. κατὰ πόδας) καταπόδας Caſſ. *l.* 15. τὸ omittunt Ar. C. Huds. Πρεσβύτερον καὶ νεώτερον Dan. *ead.* οἴκοι) οἴκου Ar. C. Huds.

Pag. 307. *l.* 4. κατὰ τάχος) καταττάχος Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. ut & mox infra. Huds. ubi & ita Reg. *l.* 5. ἐξ ὀλίγου) Scil. διαστήματος χρόνου. Ae. Port. ſic & Schol. Huds. *l.* 6. ἀλλήλους) ἀλλήλοις Caſſ. *l.* 7. τὴν πολεμίαν omittit Cl. Huds. *ead.* ξυνέκλειε) ξυνέκλῃε Reg. Gr. *ead.* διὰ μέσου) διαμέσου Ald. Flor. Baſ. Huds. *l.* 8. δὲ ἠπείγοντο) δ' ἠπείγοντο Gr. *l.* 9. ξυμμάχους) ξυμμάχων & inter verſus ξυμμάχους Gr. *l.* 12. οἱ δὲ 'Αργεῖοι) οἱ δ' 'Αργεῖοι Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 13. καταλαβόντες) ἀπολαβόντες Gr. Huds. *ead.* χωρίον ἐρυμνὸν) Scil. λόφον, ut ex ſequentibus conſtat. Huds.

Pag. 308. *l.* 2. Ἄγιδι) τῷ Ἄγιδι Gr. Huds. *l.* 3. ὁρῶν πρὸς χωρίον) ὁρῶν πρὸς τὸ χωρίον Ar. C. 'Ορῶν ἐς χωρίον. Cam. Idem. 'Ορῶν π. τὸ χ. Dan. *l.* 4. κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι) Exſtat & hoc proverbium apud Herodot. lib. 3, & Sophocl. Huds. *ead.* δηλῶν, τῆς ἐξ &c.) Hic verborum ordo: δηλῶν τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν βουλομένην εἶναι ἀνάληψιν τῆς ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τῆς ἐξ Ἄργους. Ae. Port. Idem. Τὴν ἐξ Ἄργους Gr. & a prima manu Caſſ. quod deinde factum erat τῆς. *l.* 5. ἐπαιτίου) ἐπ' αἰτίου Caſſ. *l.* 6. διὰ deeſt Dan. *l.* 7. ἄλλο τι) ἀλλότι Gr. *ead.* κατὰ τὸ αὐτὸ) κατατοαυτὸ Reg. *l.* 10. πρὸς τὴν Μαντινικὴν) εἰς Μαντινικὴν Ar. C. 'Ες τὴν Μαντινικὴν Cam. Huds. Εἰς τὴν Μαντινικὴν Dan. 'Εξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικὴν Reg. Caſſ. Gr. *ead.* ὡς τὰ πολλὰ) ὡς ἐς τὰ πολλὰ Ar. C. ὡς ταπολλὰ Ald. Flor. Baſ. Huds. 'Ως ἐς τ. π. Dan. 'Ως ἐς ταπολλὰ Reg. *l.* 11. ὁποτέρωσε ἂν) ὁποτέρως ἐὰν Caſſ. *ead.* ἐσπίπτῃ) ἐμπίπτῃ Gr. Huds. *ead.* Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baſ. Idem. Caſſ. Gr. *l.* 12. ἐβούλετο δὲ &c.) Hic verborum ordo: ἐβούλετο δὲ καταβιβάσαι τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, τοὺς 'Αργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπὴν, ἐπειδὰν πύθωνται, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην &c. Ae. Port. qui & hypodiaſtolen etiam poſt λόφου ponendam cenſet. Πείθωνται pro πύθωνται legunt Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Baſ. Huds. Dan.

Pag. 309. *l.* 3. ἐξ ὀλίγου) Ad loci intervallum referen-

dum. Ae. Port. ut & δι' ὀλίγου paulo infra. HUDS. *ead.* αἰφνιδίῳ deest Reg. *ead.* αὐτῶν omittit Gr. HUDS. *l.* 4. ὅ, τι εἰκάσωσιν) ὅ, τι ἂν εἰκ. Reg. *ead.* εἶτα ἐπειδὴ) εἶτ' ἐπειδὴ Ar. C. HUDS. Reg. Cass. Gr. *l.* 10. ἐθορυβήθησαν) ἐθορύβησαν Cl. in marg. HUDS. *l.* 11. τοπαραυτίκα) τὸ παραυτίκα Ar. C. IDEM. Τὸ παρ' αὐτίκα Cass. *l.* 12. προελθόντες) προσελθόντες Ar. C. & in marg. Cl. HUDS. Dan. *l.* 15. μαχεῖσθαι) μάχεσθαι Dan.

Pag. 310. *l.* 2. πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες) πάλιν ἐστρατοπέδευον ἰόντες Mſ. Baſ. *l.* 5. ἐς ὃ ἐμέμνηντο) Id est, ὅσον ἐμέμνηντο. HUDS. Ἐμέμνητο in contextu & marg. Gr. *l.* 6. βραχείας) βραχίας Cass. *l.* 10. πολεμάρχοις) πολέμαρχοι Tribuni militum Porto. Praefecti belli Acac. HUDS. *l.* 11. λοχαγοῖς) λοχαγοὶ Centuriones P. Praefecti cohortium Ac. IDEM. *ead.* πεντηκοντατῆρσιν) πεντηκοντῆρσιν Ar. C. Cl. Gr. Baſ. Vide Annott. Πεντηκοντατῆρες dimidiae centuriae Praefecti P. Centuriones Ac. IDEM. Πεντηκοντῆρσιν Reg. Cass. Schol. *l.* 12. δ' οὗτοι) δὲ οὗτοι Gr. *ead.* ἐνωμοτάρχαις) ἐνωμοτάρχαι Decani P. Decuriones Ac. HUDS. *l.* 13. ἐνωμοτίᾳ) ἐνωμοτία Decuria P. Ac. IDEM.

Pag. 311. *l.* 1. γάρτοι) γάρ τι Ar. C. Ald. Flor. Baſ. HUDS. Reg. Cass. Gr. Dan. *l.* 4. Σκιρῖται) Huius distincta omnino militia erat, & circa regem stabat, atque in proelio laborantibus succurrebat, eratque ex milite selecto, ut clare docet Diodor. Sic. p. 473 ed. Steph. p. 350 ed. Rhod. Dicebatur Σκιρίτης a Sciro Arcadiae, unde ab Hesychio Arcadicus dicitur, cuius haec sunt verba: Σκιρίτης λόχος οὕτω καλούμενος, ὁ προκινδυνεύων, ἦν δὲ Ἀρκαδικός. Vide Meursii Att. Lect. l. 1, c. 16, & Cragium de Rep. Laced. l. 4, c. 4. HUDS. *l.* 6. παρὰ δ' αὐτοῖς) παρ' αὐτοῖς Ar. & pag. 312 lin. 1 παρ' αὐτοῖς. ubi παρὰ δ' αὐτοῖς C. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. IDEM. In Appendice Var. Lect. posteriore loco aliam scripturam horum librorum annotat Hudſ. Vid. i. *l.* 7. Βρασίδειοι στρατιῶται) Βρασίδιοι στρατιῶται Ar. C. Ex hoc loco, & altero pag. 258, colligit Cragius de Rep. Lac. l. 1, c. 12, Νεοδαμώδεις distinctos fuisse a servis Brasidianis. Vide Meursii Misc. Lac. l. 2, c. 7, p. 133. HUDS. Βρασίδιοι Reg. Gr. *l.* 9. λόχους) Hic loci & alibi retinui voces Graecas, cum vix occurrant Latina nomina, quae iis ad amussim respondeant. Verum λόχος *mora* reddi possit, (qua voce utitur Corn. Nepos in

Iphicrate) si vere afferat Meursius Att. Lect. l. 1, c. 6, λόχον & μόραν sive μοῖραν eadem esse. Sed eundem falli, dum *moras* & λόχους Lacedaemoniorum confundit, docet Valesius in suis notis ad Maussaci notas in Harpocr. p. 123. HUDS. *ead.* Ἡραιῆς) Ἡραιεῖς Ar. C. IDEM. Cass. *l.* 12. οἱ om. Gr. HUDS. *ead.* ἱππῆς) ἱππεῖς Ar. C. Ald. Flor. Bas. itidemque paulo infra, ut & mox Μαντινεῖς. IDEM. Cass. Gr. *ead.* ἑκατέρῳ) ἑκατέρων Cass. *l.* 14. τῇ) γῇ Ar. HUDS.

Pag. 312. *l.* 1. αὐτοῖς) αὐτοὺς Cl. Gr. Ar. C. Ald. Flor. Bas. Stephan. 1. HUDS. Reg. Cass. Dan. *l.* 3. παρεῖχε) παρεῖχεν Cass. *l.* 5. Ἀθηναῖοι ἔσχατοι) Sic Ms. Bas. Ἀθηναῖοι οἱ ἔσχ. ed. Bas. *l.* 11. τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος) Apud Lacedaemonios non in multitudine, sed in militum praestantia maximum momentum situm erat: atque ob hanc eorum paucitatem (inquit Cragius de Repub. Laced. l. 4, c. 3.) existimare licet, ignorari eos voluisse vulgo ut plurimum militum numerum. HUDS. *l.* 13. πλήθη) πλήθει Cass. *l.* 14. μέντοι) μὲν Reg.

Pag. 313. *l.* 1. λόχοι) Valla λόχους vertit agmina, πεντηκοστύας centurias, ἐνωμοτίας manipulos. HUDS. *l.* 2. γὰρ deest Dan. *ead.* ἑπτὰ) πέντε pro ἑπτὰ reponendum censet Meursius Att. Lect. l. 1, c. 26. Vide Cragium & Valesium locis supra citatis. HUDS. *l.* 4. καὶ ἐν τ. π. ἐ. τέσσαρες omiserat scriba Cod. Gr. deinde adscripta sunt in marg. *ead.* πεντηκοστύϊ) ἑκατοστύϊ C. & Ar. in margine. HUDS. Dan. in textu. *ead.* ἐνωμοτίαι) ἐνωμοσίας Gr. *l.* 5. ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ) *Primo ordine in transversum porrecto*, ex interpretatione Ae. Port. Τῶν μαχομένων, τὸ μὲν ἔμπροσθεν, μέτωπον, καὶ ζυγὸν, καὶ πρόσωπον καλεῖται. καὶ τὸ μὲν ἐφεξῆς εἶναι κατὰ μῆκος, ζυγεῖν. Pollux l. 1, c. 10. HUDS. Mox δὲ ante βάθος om. Ms. Bas. *l.* 6. ὡς λοχαγὸς) ὡς ὁ λοχαγὸς C. HUDS. *l.* 7. ἐπίπαν) ἐπὶ πᾶν Cass. *l.* 11. καθ' ἑκάστους) καθεκάστους Reg. *l.* 12. τε abest Ms. Bas. *l.* 13. καὶ ante ὑπὲρ deest Ar. HUDS.

Pag. 314. *l.* 1. ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς) ὑπέρ τε τῆς τε παλαιᾶς Ald. Flor. Bas. Steph. 1. Ὑπὲρ τῆς παλαιᾶς Ar. HUDS. Cum vulg. Ms. Bas. *l.* 2. ἰσομοιρίας) Vide Herodotum l. 7, c. 148, 149. HUDS. *l.* 3. διὰ παντὸς) διαπαντὸς Ald. Flor. Bas. Steph. 1. IDEM. Reg. *ead.* στερισκομένους) Ita a manu prima Cass. deinde emendatum erat στερισκομένοις. *l.* 4. ἐχθροὺς) καὶ ἐχθροὺς Gr. HUDS. *l.* 8. ἔξουσι) ἕξουσιν Gr. HUDS. *l.* 9. ἄλλος omittit Gr. HUDS.

ead. ἔλθῃ) ἐπέλθῃ Marg. Cam. Ἔλθῃ Λακεδαιμόνιοι Gr. cetera desunt. HUDS. *l.* 10. ταῦτα) τοιαῦτα Ar. C. Cam. Cl. IDEM. Reg. Caff. Dan. *ead.* παρῃνέθη) παρηνέχθη Dan. *ead.* Λακεδαιμόνιοι) Λακεδαιμονίων Gr. *l.* 12. ἐν σφίσιν αὐτοῖς &c.) Id est: παρεκελεύοντο μεμνῆσθαι ὧν ἠπίσταντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἀγαθοῖς οὖσι. Ae. Port. HUDS.

Pag. 315. *l.* 1. δι' ὀλίγου) διολίγου Reg. *l.* 3. μετὰ ταῦτα) μεταταῦτα Ar. Ald. Flor. Baf. Steph. 1. HUDS. Reg. *l.* 4. ἐντόνως καὶ ὀργῇ) ἐντόνως καὶ ὁρμῇ &c. in quibufdam exemplaribus Auli Gellii, locum hunc citantis, quem de tibiarum ufu in acie differentem vide l. 1, c. 11. Confule etiam Cragium de Rep. Lac. lib. 3, cap. 10, & Meurfii Mifcell. Lacon. l. 2, c. 2 & 11. HUDS. *l.* 5. νόμῳ) νόμου Cl. Gr. IDEM. Mf. Baf. & Caff. in quo recens manus fuper ου fcripferat ω. *ead.* ἐγκαθεστώτων) ἐνκαθεστώτων Gr. *l.* 6. ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς) Quaerente quodam, cur ad tibiae cantum Spartani pugnarent: refpondit Agefilaus, ἵν' ὅταν πρὸς ῥυθμὸν βαίνωσιν, οἵτε δειλοὶ καὶ οἱ ἀνδρεῖοι φανεροὶ ὦσι. Plutarchus in Apophtheg. Lacon. Videfis Cragium loco fupra citato. HUDS. *l.* 8. μεγάλα) Ita Marg. Cam. Ar. C. Cl. Gr. IDEM. Reg. Caff. Dan. In Gr. eft μέγιστα, & inter verfus μεγάλα. *l.* 9. προσόδοις) προόδοις Marg. Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 11. ποιεῖ μὲν) μὲν ποιεῖ Dan. *l.* 13. περιΐσχουσι) περιϊσχοῦσι Dan. *l.* 14. προστέλλειν) περιστέλλειν Cl. HUDS.

Pag. 316. *l.* 3. ξυγκλείσεως) ξυγκλήσεως Gr. HUDS. Reg. Caff. *l.* 4. πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως) ὁ μὲν ἐκ δεξιᾶς τοῦ πρώτου ζυγοῦ, πρωτοστάτης. καὶ πᾶν τὸ μέτωπον πρωτοστάτης. Pollux l. 1, c. 10. HUDS. *l.* 6. ἑαυτοῦ γύμνωσιν) ἑαυτοῦ γνῶσιν Gr. IDEM. Mf. Baf. *l.* 7. Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. *ead.* τῷ κέρᾳ πολὺ) πολὺ τῷ κέρᾳ Ar. C. Τὸ κέρας Gr. HUDS. Πολὺ τῷ κέρᾳ Mf. Baf. Dan. Πολὺ τὸ κέρᾳ Reg. Caff. Πολὺ τὸ κέρας Gr. *l.* 10. Ἄγις) ὁ Ἄγις Reg. *l.* 12. καὶ Βρασιδείοις) καὶ τοῖς Βρασιδίοις Cl. HUDS. *ead.* ἐσήμηνεν) ἐσήμαινεν Reg. Gr. Ἐσήμανεν Mf. Baf. *l.* 13. Μαντινεῦσιν) Μαντινεῦσι Gr.

Pag. 317. *l.* 2. τῷ) τὸ Reg. *l.* 3. καὶ τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας &c.) καὶ κατὰ τοὺς Μαντινέας βεβαιότερόν τε τάξεσθαι Ar. C. HUDS. Τὸ etiam abeft a Dan. *l.* 5. ἐξ ὀλίγου) ἐξολίγου Reg. *l.* 7. διὰ τοῦτο) διατοῦτο Caff. *l.* 10. κελεύσαντος) κελεύοντος & cum fuperfcripta emendatione

κελεύσαντος Gr. *ead.* οὐ deest Reg. *l.* 12. *μηδὲ*) *μὴ δὲ* Reg. Caff. *l.* 14. *ἀνδρείᾳ*) *ἀνδρίᾳ* Caff. & a prima manu Gr. quod deinde correctum erat *ἀνδρείᾳ*.

Pag. 318. *l.* 2. *Βρασιδείους*) *Βρασιδίους* Dan. *l.* 3. *Μαντινῆς*) *Μαντινεῖς* Ar. C. Ald. Flor. Baf. ut & bis paulo infra *ἱππεῖς*. Huds. Caff. Gr. fic omnibus his locis. *l.* 5. *ξυγκλεισθὲν*) *συγκλησθὲν* Gr. Huds. Caff. *l.* 7. *ἐπιτεταγμένων*) *τεταγμένων* Caff. *l.* 9. *τῷ δ' ἄλλῳ*) *τῷ δὲ ἄλλῳ* Ar. C. Ald. Flor. Baf. Huds. Mf. Baf. Reg. Caff. Gr. *l.* 10. *ὁ βασιλεὺς Ἆγις ἦν*) *ὁ βασιλεὺς ἦν Ἆγις* Ar. C. Huds. Mf. Baf. Reg. Gr. Ἦν deest Dan. *l.* 11. *προσπεσόντες*) *προσπεσοῦντες* Gr. *προσπεσόντες* in marg. *ead.* *τε* deest Caff. *l.* 12. *πέντε λόχοις*) Sic Ar. C. Cl. atque ita (reclamante licet Scholiafte) legendum effe olim docuit Meurfius Attic. Lect. l. 1, c. 16. Huds. Ita etiam Reg. & Gr.

Pag. 319. *l.* 1. *ὑπομείναντας*) *ὑπομείνοντας* Mf. Baf. *l.* 2. *καὶ* poft *οὓς* deest Gr. *l.* 4. *καὶ ξυμμάχων*) *καὶ τὸ τῶν ξυμμάχων* Marg. Huds. *l.* 5. *ἤδη*) *δὴ* Reg. *l.* 8. *αὐτοὺς κίνδυνος*) *κίνδυνος αὐτοὺς* Gr.

Pag. 320. *l.* 1. *παρῆλθε*) *παρῆλθεν* Caff. *l.* 3. *Μαντινῆς*) *Μαντινεῖς* Ar. C. Ald. Flor. Baf. Huds. Caff. Gr. *l.* 7. *μὲν* omittit Cl. Huds. *ead.* *Μαντινέων καὶ πλείους*) *Μαντινέων οἱ πλείους* Marg. Ar. Cl. Idem. *l.* 9. *ἐσώθη*) *διεσώθη* Cl. Idem. *ead.* *ἡ μέντοι* defunt Ar. Idem. *l.* 12. *ἐπὶ πολὺ*) *ἐπιπολὺ* Ar. Ald. Flor. Baf. Idem. Reg. Caff. Gr. *l.* 14. *ὁτιεγγύτατα*) *ὅτι ἐγγύτατα* Ar. C. Ald. Flor. Baf. Huds. Reg. Caff. Gr.

Pag. 321. *l.* 1. *δὲ*) *δὴ* Reg. Caff. Gr. Schol. *l.* 4. *ἵστασαν*) *ἔστησαν* Ar. C. Huds. Dan. *ead.* *καὶ τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον*) Scribit Aelianus l. 6, c. 6, *ὅτι οὐκ ἐξῆν ἀνδρὶ Λάκωνι οὐδὲ σκυλεῦσαι τὸν πολέμιον*. Vide Plutarchi Apophthegm. Lac. & Cragium de Rep. Lac. Huds. *l.* 5. *αὐτῶν*) *αὑτῶν* C. Cl. Gr. Idem. Caff. Dan. *l.* 8. *Κλεωναίων*) *Κλαιωναίων* Gr. *l.* 9. *ξὺν*) *σὺν* Gr. *l.* 11. *καὶ* deest Reg. *l.* 13. *τριακοσίους*) *τετρακοσίους* C. Gr. Huds.

Pag. 322. *l.* 3. *ἀπεχώρησε*) *ἀπεχώρησεν* Caff. *l.* 4. *ἀπέτρεψαν*) *ἀπέστρεψαν* Ar. C. Cl. Gr. Huds. Caff. *l.* 6. *Κάρνεια*) Carnea feftum Apollini facrum vocat Demetrius Scepfius *μίμημα στρατιωτικῆς ἀγωγῆς*. Habuit igitur ea folemnitas convenientiam aliquam cum Iudaico fefto, quod xx Tisri celebrabant. Vide Cafaubonum in Athenaeum p. 267, & Meurfii Graeciam feriatam. Huds. *l.* 7. *ἦγον*)

εἶχον Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 9. ἐς omittit Gr. HUDS. *l.* 12. προτεραίῳ) προτέρᾳ Cl. IDEM. Cass. *ead.* συνέβη) ξυνέβη Reg. Cass. Gr.

Pag. 323. *l.* 2. ἐξελθόντων, διαφθεῖραι πολλοὺς) ἐξελθόντων, αὐτῶν διαφθεῖραι πολλοὺς Marg. Cam. Ar. C. Ἐξελθόντων αὐτῶν δ. π. Cl. HUDS. Cass. Dan. *l.* 5. ἐπὶ Ἐπίδαυρον) ἐς Ἐπίδαυρον Cam. HUDS. *l.* 6. Κάρνεια) Κράνεια passim in Cod. Ar. Verum Lacones ϱ transponere solebant, teste Pausania: καὶ Ἀπόλλωνα ὀνομάζουσι Κάρνειον, ὑπὲρ τῶν Κρανειῶν μεταθέντες τὸ ϱ, κατὰ δή τι ἀρχαῖον. HUDS. Κάρνειαν Ms. Bas. *l.* 9. ξυγκαταλιπόντες) ξυνκαταλιπόντες Gr.

Pag. 324. *l.* 8. πρόξενος ὢν) πρόξενοι, οἱ προστάται τῆς ξενίας ἐπιμελούμενοι, ἤγουν τοὺς ξένους ὑποδεχόμενοι. Hesych. Vide Cragium de Rep. Lac. l. 2, c. 10. HUDS. *ead.* Ἀργείων deest C. IDEM. *ead.* Λίχας) Λείχας Ar. C. IDEM. Dan. Vid. supr. cap. 51; VIII, 39 & 43. *l.* 9. δύο λόγω φέρων ἐς τὸ Ἄργος) φέρων ἐς τὸ Ἄργος δύο λόγω Ar. C. HUDS. Dan. *ead.* τὸν μὲν, καθότι &c.) Id est: τὸν μὲν, καθότι δεῖ πολεμεῖν, εἰ πολεμεῖν βούλονται· τὸν δὲ, ὡς δεῖ εἰρήνην ἄγειν, εἰ εἰρήνην ἄγειν βούλονται. Ae. Port. HUDS. *l.* 10. εἰ ante βούλ. omittit Gr. IDEM. Omittit utroque loco. *ead.* τὸν δ') τὸν δὲ Gr. *l.* 11. ἔτυχε) ἔτυχεν Gr. *l.* 12. ὁ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 14. συμβατήριον) Ita Reg. Gr. *l.* 15. ὅδε) ὁ δὲ Gr.

Pag. 325. *l.* 1. ΚΑΤΤΑΔΕ δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ) κατὰ τάδε δοκεῖ τῇ ἐκκλησίᾳ Ar. C. Gr. passim, ut & κατὰ τὰ πάτρια. Procul dubio vitiose: cum manifestum sit, hoc foedus lingua Dorica scriptum esse, qua utebantur Lacones. Vide Cragium de Rep. Lac. l. 1, c. 3, & Meursii Miscell. Lac. l. 3, c. 5. HUDS. Consentit cum his Dan. Καττάδε Cass. *l.* 2. ποττὼς) ποτὶ τὼς Ar. C. Dorice etiam πὸτ τώς. Vide Eustathium ad Iliad. ϱ & λ. HUDS. Πὸτ τὼς Cass. Ποτὼς Gr. *l.* 5. ἐξ Ἐπιδαύρω) Scilicet ἐκ τῆς Ἐπιδαύρου χώρας. Ἐξ Ἐπιδαύρου Ar. C. Gr. ut & mox infra. Sed ἐξ hic omittit Gr. HUDS. Ἐπιδαύρου etiam Reg. Cass. Gr. hic & paulo post. *ead.* ἐκβῶντας) ἐκβάντας malit Fr. Port. HUDS. Sic Reg. *l.* 6. εικωντι) εἴκοντι Ar. C. HUDS. Cass. *l.* 7. ἦμεν) εἶμεν Ar. passim Cl. Gr. ut & mox infra. HUDS. Sic & Ms. Bas. & Reg. hic & infra, ubi etiam ita Gr. & Dan. hic εἰ μέν Gr. εἰ μέν Cass. utroque loco, sed posteriore ἦμεν a correctore. *ead.* καὶ τοῖς deest Ar. C. HUDS. Τοῖς tantum deest Dan. Καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις non sunt in Cass.

ſed deinde manu recenti inter verſus ſcripta erant. *l.* 9. *ἄν τινα*) *αἴ τινα* Ar. C. Bar. Gr. Ald. Flor. Baſ. Steph. 1. HUDS. Caſſ. In Gr. eſt *ἄν τινα.* *l.* 10. *ἔχωντι*) *ἔχοντι* Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Mſ. Baſ. Reg. Caſſ. *ead.* *πολίεσι*) *πολέεσι* Gr. *l.* 11. *περὶ δὲ τῶ σιῶ* &c.) Ita Bar. in reliquis codicibus nihil ſani apparet. Περὶ δὲ τῶ σιῶ σύγματος λῆν τὸν Ἐπιδαυρίοις &c. Ar. Περὶ δὲ τῶ σιῶ σύμτολην τὸν Ἐπιδαυρίοις &c. C. Συμβατάσαι μὲν Gr. Hunc locum, quem corruptum eſſe ſuſpicatur, ita refingi vult Ae. Port. περὶ δὲ τῶ σιῶ συμβατοσέμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις, ὅρκον δὲ αὐτοὺς δῶμεν ὀμόσαι. De voce σιῶ, quae pro ϑεῶ ponitur, vide Meurſii Miſcell. Lac. l. 1, c. 8. HUDS. Περὶ δὲ τῶ σιῶ συμβατόσαι μὲν λην Gr. Περὶ δὲ τῶ σιῶ συματόσαι μὲν λ. τ. Ἐ. & in margine recenti manu ξυμβατῶσαι μὲν Reg. Περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος ἐμέν λην & in marg. ἔμεν λῆν τοῖς, &, γρ. εἰθέλην, vel ἐθέλην: nam vix legi poterat ſcriptura Caſſ. Περὶ δὲ τῶ σιῶ συμτοι λην τὸν Ἐ. ὁ. Dan. Συματῶσαιμεν Mſ. Baſ. *l.* 12. *δῶμεν*) *δόμεν* Reg. Caſſ. Gr. Mſ. Baſ. *l.* 13. Πελοποννάσῳ) Πελοποννήσῳ Reg. Πελοπονάσσῳ, & mox Πελοπονάσσου, Πελοπόνασσον Caſſ. Ubique cum duplici ν & duplici σ Gr. Πελοπονάσῳ Mſ. Baſ. *l.* 14. *πάσας* deeſt Dan. εἶμεν πάσας Mſ. Baſ. *ead.* *κατ-τὰ πάτρια*) *κατὰ τὰ πάτρια* Ar. C. HUDS. Dan. Gr. Κὰτ τὰ Reg.

Pag. 326. *l.* 1. Πελοπόννασον) Πελοπόνασον Mſ. Baſ. *ead.* *γᾶν*) *γᾶς* Gr. *l.* 2. *ἀμόθι*) *ἀμοθεῖ* Reg. *ἀμοθεὶ* Caſſ. Gr. & Caſſ. in marg. manu recenti *ἀμόθι.* *ead.* *ὅπα καὶ*) *ὅπακα* Ar. C. Cl. Ὅπα κἂν Gr, HUDS. Ὅπακα Caſſ. *l.* 3. Πελοποννασίοις) Πελοπονασσίοις Caſſ. *ead.* *ὅσοι δ' ἐκτὸς* Πελοποννάσω deſunt Gr. Πελοποννάσου Reg. Πελοπονάσσου Caſſ. *l.* 4. *τῶν Λακεδαιμονίων* &c.) *τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργ.* Ar. C. omiſſis ceteris, margini tamen Cod. Ar. adſcribuntur. HUDS. *ead.* *ἐντὶ*) *ἔντι* Gr. & paulo poſt. *l.* 5. *ἐσοῦνται*) *ἐσσοῦνται* Caſſ. Gr. *l.* 6. *αὐτῶν*) *αὐτῶν* Bar. C. Cl. Gr. Ald. Baſ. HUDS. Caſſ. Αὐτὸν Gr. *l.* 8. *καὶ ἄλλο* deſunt Ar. C. HUDS. Caſſ. Dan. *l.* 9. *οἴκαδ'*) *οἴκαδε* Reg. *l.* 10. *οἱ* abeſt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 12. *ἐπιμιξίας*) *ἐπιμιξία* commercium. Ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις l. 1, p. 4. HUDS. *l.* 14. *καὶ Ἠλείων καὶ τὴν Ἀθηναίων*) *καὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ Ἠλείων* Caſſ. Gr. Καὶ τὴν Ἀθ. καὶ Ἠλ. Mſ. Baſ.

Pag. 327. *l.* 1. Ἀργείους non agnoſcunt Ar. C. HUDS.

Dan. *l.* 2. ξυμμαχίαν) ξυμμαχίας Ar. HUDS. Dan. ξυμμαχίαν ἦμεν πεντ. cetera in marg. manu vetusta Cass. *l.* 3. ἐγένοντο) ἐλέγοντο Gr. HUDS. *l.* 4. ΚΑΤΤΑΔΕ) κατὰ τάδε Ar. C. IDEM. Dan. Gr. *l.* 5. ἦμεν) εἶμεν Reg. Gr. εἰ μὲν Cass. *ead.* πεντηκονταετῆ) πεντήκοντα ἔτη Cass. *l.* 6. δίκας διδόντας) *Poenas dantes*, Valla. Verum διδόναι δίκας dicitur reus, qui iudicium subit. Ae. Port. HUDS. *ead.* καττὰ) κὰτ τὰ Reg. κατὰ τάδε Gr. Dan. *l.* 7. ταὶ) Sic emendatum erat in Cass. e καί. *ead.* Πελοποννάσῳ) Πελοποννάσσῳ Cass. Omnia a πόλιες usque ad τὰν αὐτῶν ἔχοντες absunt a Gr. *ead.* κοινᾶν &c.) κοινὰν ἐόντων τὰν σπονδὰν καὶ τὰν ξυμμαχίαν Reg. Sic etiam a prima manu Cass. deinde omnia mutata erant, ut in editis. *ead.* ἐόντων) Pro ἐούσων Attice: sic ἔχοντες pro ἔχουσαι, διδόντες pro διδοῦσαι. nisi dicantur πρὸς τὸ σημαινόμενον referri. HUDS. *l.* 9. αὐτῶν) αὐτῶν Ar. C. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. ut & mox infra. IDEM. Utrobique etiam Reg. & Cass. *ead.* καττὰ) κὰτ τὰ Reg. κατὰ τὰ Gr. *l.* 10. ὅσοι) ὅσσοι Gr. HUDS. Cass. *ead.* Πελοποννάσου) Πελοπονάσσου Cass. Πελοποννάσσου Gr. Sic paulo inferius iidem. *l.* 11. ἐσοῦνται) ἐσσοῦνται Cl. Gr. passim. HUDS. Cass. & paulo post, ubi etiam ita Gr. *l.* 12. καὶ post τοίσπερ deest Ar. C. HUDS. Dan. Καὶ οἱ Λακ. Gr. *l.* 14. δέ ποι) δέσποι Cass. *ead.* στρατιᾶς) στρατείας malit Ae. Port. HUDS. Στρατιὰς Cass. Στρατίας Gr. *ead.* κοινᾶς) κοινὰς Cass. *l.* 15. ὅπα κα) ὅπακα Cass. ὁπάκα Gr. *l.* 16. τᾶν) τὰν Cass. τῶν Gr.

Pag. 328. *l.* 1. ἀμφίλογα) ἀμφίλλογα Cass. *ead.* τᾶν ἐντὸς) τὰν ἐντ. Cass. Gr. & paulo post. *ead.* αἴτε περὶ ὅρων, αἴτε περὶ ἄλλου) αἴτε π. ὁ. αἴτε π. ἀ. Cass. Gr. & supra aliquoties. *l.* 2. διακριθῆμεν) Supple χρῆναι, ut & mox cum ἐλθεῖν, nisi pro ἐλθέτω poni dicatur, aut ἐξέστω subintelligatur. HUDS. Διακριθεῖμεν Dan. *l.* 4. ἄν τινα) ἄν τινα Ar. C. atque ita scribendum monuit Fr. Portus. HUDS. Cass. Gr. *ead.* πολίεσι) πολίεσσι Cass. *ead.* δοκοίη) δοκεῖ οἱ Reg. δοκεῖοι Gr. & a prima manu Cass. deinde factum erat δοκείη. *ead.* δὲ ἔταις) δεέταις Gr. *l.* 5. καττὰ) κατὰ τὰ Dan. Gr. *ead.* δικάζεσθαι) Ita Ms. Bas. δικάσεσθαι ed. Bas. *l.* 9. παρ' Ἀθ.) παρὰ Ἀθ. Gr. *l.* 10. τὰ τείχη) Sc. τὴν ἄκραν τὴν ἐν τῇ Ἐπιδαυρίᾳ ἐξειργασμένην. vel τὰ τειχίσματα, quae paulo infra τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος appellat. HUDS. *l.* 11. τῳ) τῷ Gr. *ead.* μηδὲ) μὴ δὲ Cass.

Pag. 329. *l.* 3. καὶ ante αὐτὸς deest C. HUDS. *l.* 4. τοαρχαῖον) τὸ ἀρχαῖον Ar. C. Vide Herodotum lib. 8, c. 137. IDEM. Τὸ ἀρχαῖον Caff. Gr. *l.* 7. οἱ δ' ὁρῶντες) Hoc in loco ὄντες subaudiendum relinqui videtur: quod propter sequens ὄντας reticetur, cum tamen potuisset contra hic omitti ὄντας, si illic ὄντες positum fuisset. Verum illud tanquam a scriptore καινοπρεπείας ubique affectatore accipiendum est. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 164. HUDS. *l.* 8. ὀλίγοι) ὀλίγους Cl. IDEM. *l.* 10. πρόφασιν) Id est, προφάσεως χάριν. dictum est enim appositive, causam speciosam ut praetexeret. Ae. Portus. IDEM. *l.* 11. τὸ ἄλλο φρούριον) τὸ ἄλλο φρουρικὸν Marg. Cam. Gr. ita etiam in Cod. Ar. ex alicuius emendatione. Τὸ ἄλλο φρουρικὸν pro ἡ ἄλλη φρουρά. paulo enim ante locum significabat τὸ φρούριον. Ae. Port. IDEM. *l.* 12. ἀπέκλεισε) ἀπέκλησε Gr. IDEM. Caff. a prima manu. emendatum erat ἀπέκλεισε.

Pag. 330. *l.* 1. τῶν omittunt Ar. C. HUDS. *l.* 2. ξυμμαχίας) Ita Reg. *ead.* Μαντινῆς) Μαντινεῖς Ar. C. Ald. Flor. Baf. HUDS. Caff. Gr. *l.* 3. τῶν deest Ar. HUDS. *l.* 6. ξυστρατεύσαντες) ξυνστρατεύσαντες Gr. *ead.* τά τ' ἐν Σικυῶνι) τὰ ἐν Σικυῶνι Gr. *l.* 7. ἐλθόντες) οἱ ἐλθόντες Gr. HUDS. *l.* 8. ξυναμφότερα) ξυναμφότεροι Ar. Gr. atque ita legendum esse docuit F. Port. ut opponatur τῷ αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. IDEM. *l.* 9. ὀλιγαρχία) Aristot. Polit. l. 5, c. 4, & Diodor. Sic. l. 12, mille illos delectos, de quibus in pugna prius audivimus, imperium arripuisse scribunt. IDEM. *l.* 10. ἤδη ταῦτα) ταῦτα ἤδη Reg. *l.* 13. Δικτιδιῆς) Δικτιδιεῖς Ar. C. Δικτυδιῆς Marg. 1. Διῆς Marg. 2. Gr. Ald. Flor. Baf. quam lectionem retinendam censet Ae. Port. Διεῖς Cl. HUDS. Mf. Baf. Διῆς Reg. Caff. Δικτυδιεῖς Dan.

Pag. 331. *l.* 5. γυμνοπαιδίας) γυμνοπαιδίαι, teste Pausania in Laconicis, gymnici puerorum ludi maxime solemnes, in quibus puberes Apollini choros agitabant. Vide Meursii Orchestram p. 11. HUDS. Γυμνοπαιδιὰς hic & infra bis Reg. *l.* 9. ἀναβαλλόμενοι) ἀναβαλόμενοι Caff. *l.* 13. τὰς) τῆς Dan.

Pag. 332. *l.* 1. ἀγγέλων delendum censent F. & Ae. Port. utpote e margine in librum intrusum. HUDS. *l.* 4. δὲ deest C. IDEM. *l.* 5. δὲ abest a Reg. *l.* 8. ἐς θάλασσαν)

πρὸς Ἀθλ. Reg. *l.* 10. ἐπαγωγὴ) Ita a manu recenti pro ἐπαγωγῇ Caff. *l.* 11. ὠφελῇ) ὠφελεῖ Reg.

Pag. 333. *l.* 1. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου) τοῦ δὲ γιγνομένου Ar. HUDS. *l.* 7. προυχώρησεν) προσεχώρησεν Cl. IDEM. *l.* 8. Ὑσιὰς χωρίον) Ὑσίας χωρία Ar. C. Ὑσιαὶ κώμη Ἀργείας apud Stephanum Byzant. & Strabonem. Supra III, 24 Ὑσίας invenimus, sed in Boeotia sitas. IDEM. *l.* 11. μετὰ τοῦτο) μετατοῦτο Ald. Flor. Bas. IDEM. Reg. *l.* 12. Φλιασίαν) Φλιασιὰν Reg. *l.* 13. ἀπεδέχοντο) ὑπεδέχοντο Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Caff. Dan. *l.* 14. κατέκλεισαν) κατέκλησαν Gr. HUDS. Reg. Caff. *l.* 15. ἐπικαλοῦντες) καὶ ἐπικαλοῦντες Ar. C. HUDS. Dan.

Pag. 334. *l.* 2. παρασκευασαμένων) παρασκευασμένων Gr. *l.* 6. οὕτω) οὕτως Gr. HUDS. Οὗτος Reg. Caff. *l.* 8. Ἀλκιβιάδης) ὁ Ἀλκιβιάδης Gr. HUDS. *l.* 10. καὶ τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν, ἔλαβε) καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων φρουροὺς ἔλαβε Ar. C. Vulgaris lectio in margine Cod. Ar. reponitur. HUDS. Dan. *l.* 14. δὲ post Χίαις non est in Reg. Caff. Gr. *ead.* Λεσβίαιν) Λεσβίαις Gr. Cl. HUDS. Reg. Caff.

Pag. 335. *l.* 2. εἴκοσι) εἴκοσιν Caff. *l.* 6. οὐδετέρων) μεθ' ἑτέρων Marg. HUDS. Οὐ δ' ἑτέρων Gr. lectionem marginis annotat etiam Schol. vulgatus. in Schol. Caff. non legitur. *l.* 9. ἐς τὴν γῆν αὐτῶν) αὐτῶν ἐς τὴν γῆν Gr. Mſ. Bas. Εἰς τ. γ. ἀ. Reg. *l.* 10. Κλεομήδης) Κλεομίδης & Λυκομίδους Reg.

Pag. 336. *l.* 4. δὴ omittunt Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 5. ἀνέλεγκτα) ἀνέλεκτα Reg. *ead.* ἐσάπαξ) ἐς ἅπαξ Caff. Gr. *l.* 6. γιγνώσκομεν) γινώσκομεν Reg. Caff. *ead.* ὑμῶν) ἡμῶν Ar. & Dionys. Hal. locum citans. HUDS. *l.* 8. ποιήσατε) ποιήσετε Dion. Hal. IDEM. *ead.* καθ' ἕκαστον) καθέκαστον Reg. Caff. *ead.* ἑνὶ λόγῳ) ἐν ὀλίγῳ Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Bas. & Dionys. Halic. HUDS. Reg. Caff. & uterque in margine manu recenti γρ. ἑνὶ λόγῳ. *l.* 10. ἀρέσκει) ἀρέσκοι Ar. C. Bar. Ald. Flor. Bas. Steph. 1. HUDS. *l.* 12. καθ' ἡσυχίαν) καθησυχίαν Caff. *l.* 13. τὰ τοῦ πολέμου) Pro ὁ πόλεμος. Perinde est, ac si dixisset, ὁ δὲ πόλεμος, παρὼν ἤδη καὶ οὐ μέλλων, διαφέρων αὐτοῦ φαίνεται. Vide Stephani Append. ad Scripta al. de Dial. Att, p. 178. HUDS.

Pag. 337. *l.* 2. περιγιγνομένοις) Ita Gr. HUDS. *ead.* δι' αὐτὸ) διαυτὸ Caff. *l.* 6. βουλεύσοντες) βουλεύσαντες Dionys. Hal. HUDS. Reg. Caff. Dan. *l.* 7. ἐπὶ τοῦτο) ἐπὶ τού-

τῳ malit Sylburgius. HUDS. *l.* 8. ξυγγνώμη) ξυγγνώμην Reg. Caff. *l.* 11. προκαλεῖσθε) προκαλεῖσθαι Reg. Προσκαλεῖσθε Mf. Baf.

Pag. 338. *l.* 4. ἠδικήκατε) ἠδικήσατε Dan. *ead.* οἴεσθαι) οἴεσθε Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. *ead.* δυνατὰ δ' ἐξ) δυνατὰ ἐξ Dan. *l.* 5. διαπράσσεσθαι) διαπράττεσθαι Cl. HUDS. Caff. *l.* 6. πρὸς εἰδότας) προσειδότας Reg. Caff. *l.* 7. κρίνεται deeft Reg. *l.* 8. πράσσουσι) πράσσουσιν Gr. & mox ξυγχωροῦσιν Reg. Caff. Gr. Mox ἢ μὲν δὴ Gr. ἡμεῖς δὴ in marg. Caff. *l.* 10. ὑμεῖς) ἡμεῖς Reg. *l.* 11. ἡμᾶς) ὑμᾶς Caff. *l.* 12. γιγνομένῳ) γενομένῳ Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 13. καὶ δίκαια) καὶ deeft Reg. Caff. *ead.* καί τι) καί τοι Reg. *ead.* ἐκτὸς) ἐντὸς Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Caff. Dan.

Pag. 339. *l.* 1. πείσοντά τινα) πείσαντά τινα Ar. C. atque ita legendum effe monuit F. Port. HUDS. *l.* 5. παυσθῇ) παυθῇ Ar. C. & Dionyf. Hal. locum citans. IDEM. Reg. Dan. *l.* 8. οἱ omittit Cl. HUDS. *l.* 9. ἡμῖν) ἡμεῖν Gr. & infra fere femper. *l.* 10. ὠφελείᾳ) ὠφελίᾳ Gr. *l.* 13. χρησίμως) χρησίμους Reg. *ead.* δ' ὑμᾶς) δὲ ὑμᾶς Gr. *ead.* ἀμφοτέροις) ἀμφοτέρους Reg. & a prima manu Caff. deinde factum erat ἀμφοτέροις.

Pag. 340. *l.* 6. δὲ abeft a Reg. & Caff. *l.* 7. μηδετέρων) μηδ' ἑτέρων Gr. *l.* 8. δέξοισθε) δέξησθε Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 13. τούς τε μὴ) τούτους μὴ Reg.

Pag. 341. *l.* 1. οὐδετέρους) μηδ' ἑτέρους Camer. HUDS. Οὐδ' ἑτέρους Gr. *l.* 5. ναυτοκρατόρων) ναυκρατόρων Marg. Ar. C. Cam. Gr. Cl. Hic verborum ordo: νησιῶται ὄντες καὶ ἑτέρων ναυκρατόρων ἀσθενέστεροι &c. Ae. Port. HUDS. Ναυκρατόρων Reg. Caff. Dan. *l.* 7. Ἐν δ' ἐκείνῳ) ἐν δὲ ἐκ. Gr. *l.* 8. αὖ) ἂν Ar. C. HUDS. *l.* 9. ἐκβιβάσαντες) ἐκβιάσαντες Reg. Caff. *l.* 10. ἡμῖν) ὑμῖν Cl. HUDS. Reg. *l.* 11. τυγχάνοι) τυγχάνει Ar. C. Cl. Gr. HUDS. Reg. Caff. Dan. *l.* 12. μηδετέροις) μηδ' ἑτέροις Gr.

Pag. 342. *l.* 2. ὑμᾶς) ἡμᾶς Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. *l.* 4. μηδὲ μελλήσοντας) μὴ μελλήσοντας Ar. C. HUDS. Dan. Gr. Μὴ δὲ μελλ. Caff. *l.* 7. διαμέλλησιν) μέλλησιν Ar. Ora codicis διαμέλλησιν. HUDS. *ead.* ποιήσωνται) ποιήσονται Ar. C. IDEM. Mf. Baf. Reg. Caff. *l.* 9. οὗτοι γὰρ πλεῖστ' ἂν) οὗτοι γὰρ καὶ πλεῖστ' ἂν Ar. C. HUDS. Dan. *l.* 11. ἐς) εἰς Reg. *l.* 13. παυσθῆναι) παυθῆναι Reg.

Pag. 343. *l.* 2. δειλία) δουλεία Dan. *l.* 7. μὴ ἀγθιστα-

σϑαι) Sic ex emendatione Reg. a prima manu μᾶλλον ἵστασϑαι. *l.* 8. ἀλλ') ἀλλὰ Gr. *l.* 9. κοινοτέρας) καινοτέρας Dan. Stob. *l.* 13. κινδύνῳ) κινδύνου Marg. HUDS. *l.* 15. δ' ἐς) δὲ ἐς Ar. C. & Dionyf. Halic. IDEM. Δὲ ἐσάπαν Dionyfius. WASS. Δὲ ἐς ἅπαν Reg. Caff. Dan. Stobaeus. *ead.* ἀναῤῥιπτοῦσι) More verborum circumflexorum. 'Αναῤῥίπτουσι Dionyf. Halic. HUDS. Mox idem γινώσκεται.

Pag. 344. *l.* 2. ἔτι non agnofcit C. HUDS. Dan. *ead.* γνωρισϑεῖσαν) γνωσϑεῖσαν C. HUDS. *l.* 4. βούλησϑε) βούλεσϑε Reg. Gr. *ead.* μηδὲ ὁμοιωθῆναι) μηδ' ὁμοιωθῆναι Dionyf. Halicarn. HUDS. Μὴ δὲ Caff. *l.* 6. ἐλπίδες &c.) ἐλπίδες χαλεπὸν Caff. quae defunt in margine adfcripta erant. In Reg. omnia poft καθίστανται ufque ad χαλεπὸν defiderabantur, fed in marg. recenti manu notata erant. *l.* 10. εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου) ἢ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου legit Valla. HUDS. *l.* 13. δικαίους) δικαίως. Gr.

Pag. 345. *l.* 1. ἔχουσαν) ἔχουσα Dan. *l.* 2. γε deeft Dan. *l.* 3. οὕτως) οὕτω Gr. HUDS. Caff. *l.* 5. οὐδὲν γὰρ ἔξω &c.) Sic diftinguit F. Port. οὐδὲν γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας, τῶν μὲν ἐς τὸ ϑεῖον &c. HUDS. *l.* 6. τῶν δ' ἐς σφᾶς) τῶν δὲ ἐς σφᾶς Dionyf. Halicarn. IDEM. Gr. σφᾶς αὐτὴν Baf. *l.* 8. τὸ ἀνθρώπειόν τε) τἀνθρώπειόν τε Dionyf. Halicarn. HUDS. Τὸ δὲ ἀνθρ. Dan. *ead.* διαπαντὸς) διὰ παντὸς Gr. *l.* 9. ἀναγκαίας) ἀναγκαίως Dionyf. Halic. HUDS. *l.* 10. κειμένῳ) καινῷ Marg. IDEM. *l.* 11. ἐς ἀεὶ) ἐσαεὶ Reg. *l.* 12. καταλείψοντες) καταλήψονται Reg. *ead.* ὑμᾶς) ἡμᾶς Ar. Ald. Baf. HUDS. Reg. 'Υμᾶς Mf. Baf.

Pag. 346. *l.* 2. ἣν) Id eft: καθ' ἣν, δι' ἣν, ᾗ. Ae. Port. HUDS. Ἣν Reg. Caff. *ead.* πιστεύετε) πιστεύεται Gr. *l.* 5. τὰ omittunt Ar. C. HUDS. *l.* 7. μάλιστ' ἂν δηλώσειεν) μάλιστα ἂν δηλ. Caff. μάλιστα ἂν ὡς δηλ. Dan. *l.* 9. ὑμετέρας) ἡμετέρας Bar. Gr. Ald. Baf. HUDS. *l.* 13. βούλεσϑαι) βουλήσεσϑαι Cl. IDEM. Reg. Caff.

Pag. 347. *l.* 1. Οὐκοῦν) οὔκουν Marg. HUDS. *ead.* μετὰ ἀσφαλείας) μετ' ἀσφαλ. Caff. *l.* 3. δρᾶσϑαι) δράσαι Ar. C. Bar. Ald. Flor. Baf. Δρᾶσαι Cl. Gr. HUDS. Δράσαι Reg. Δρᾶσαι Caff. Dan. *ead.* ἐπιτοπολὺ) ἐπιπολὺ Ar. C. HUDS. Ὡσεπιτοπολὺ Reg. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ Caff. Gr. *l.* 7. νομιεῖν) νομίσειν Mf. Baf. Gr. *ead.* ὅσῳ) μᾶλλον repetendum ἀπὸ κοινοῦ. HUDS. *l.* 10. γε omittunt Ar. C. IDEM. Dan. *l.* 11. ἣν deeft Dan. *l.* 12. πολὺ προύχῃ) πολλῇ προύχει Reg. προύχει etiam Gr.

Pag. 348. *l.* 2. ναυτοκρατόρων) ναυκρατόρων Ar. C. Cam. Cl. Gr. HUDS. Caff. Dan. Αὐτοκρατόρων Reg. *l.* 3. Οἱ δὲ καὶ) οἱ δὲ μὴ καὶ Ar. C. HUDS. Dan. Εἰ δὲ καὶ Reg. *ead.* ἂν ἔχοιεν) ἀνέχοιεν Reg. *l.* 6. σφάλλοιντο) σφάλοιντο Dan. *l.* 9. καὶ γῆς) γῆς καὶ Reg. *l.* 12. ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς) ὅτι δ' ἀπὸ μιᾶς Dan. *l.* 13. ἄλλων) ἄλλον Ar. HUDS. *l.* 14. ὅτι) ὅ, τι Bar. Ald. Baf. IDEM.

Pag. 349. *l.* 1. ἀλλ' ὑμῶν) ἀλλὰ ὑμῶν Gr. *l.* 2. ἰσχυρότατα) ἰσχυρότερα Ar. ἰσχυρὰ ὄντα Dionyf. Halicarn. HUDS. *ead.* τὰ δ' ὑπάρχοντα) τὰ δὲ παρόντα Dionyf. Halic. IDEM. *l.* 3. περιγίγνεσθαι) περιγενέσθαι Dionyf. Halic. IDEM. *l.* 4. πολλήν τε) πολλήν γε Dionyf. Halic. IDEM. *ead.* παρέχετε) παρέχεται Reg. *l.* 5. ἔτι non agnofcunt Dionyfii exemplaria. HUDS. *ead.* ἄλλο τι) ἄλλό τι Gr. *l.* 8. πολλοῖς γὰρ προορωμένοις) Per enallagen pro πολλοὺς προορωμένους καὶ ἡσσηθέντας &c. Ae. Portus. HUDS. *l.* 13. βουλεύησθε) βουλεύεσθαι Gr. *ead.* φυλάξεσθε) φυλάξησθε Dan. *l.* 14. ἡσσᾶσθαι) ἡσσᾶσθε Reg.

Pag. 350. *l.* 2. ὑποτελῆ) ὑποτελεῖς Marg. Ar. C. Bar. Cl. Gr. Ald. Flor. Baf. HUDS. Reg. Dan. In Caff. corrector erafa vetere fcriptura fecerat ὑποτελῆ. *l.* 5. ἥσσους) ἐλάσσους Ar. ἴσους C. HUDS. Mf. Baf. Dan. *ead.* εἰσὶ) εἰσὶν Caff. *l.* 7. ἢν μιᾶς πέρι &c.) Hic aut aliquid deeft, aut certe legendum, ἢ μιᾶς πέρι, καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυχοῦσά τε καὶ μὴ κατορθώσασα, ἔσται. Ae. Port. HUDS. *l.* 12. παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον) Id eft, παραπλήσια οἷς ἔλεγον F. Port. IDEM. *l.* 13. ἡμῖν) ὑμῖν Gr. IDEM. *ead.* τοπρῶτον) τὸ πρῶτον Ar. C. IDEM. Caff. Gr.

Pag. 351. *l.* 2. πειρασόμεθα) πειρασώμεθα Gr. *l.* 3. μηδετέροις) μηδ' ἑτέροις Bar. HUDS. Gr. *l.* 10. βούλεσθαι) βουλεύεσθε Dan. *l.* 11. θεᾶσθε) θεᾶσθαι, & paulo ante βούλεσθαι ex emendatione inter verfus Gr. *l.* 12. πλεῖστον καὶ) πλεῖστοι καὶ Dan.

Pag. 352. *l.* 1. ἐτράποντο) Ita Gr. HUDS. Dan. *l.* 3. φυλακὴν σφῶν τε αὐτῶν) φυλακήν τε σφῶν αὐτῶν Reg. *l.* 4. καὶ κατὰ γῆν) καὶ omittunt Ar. C. Dan. *l.* 6. λειπόμενοι) πολέμιοι Ar. C. In ora Cod. Ar. λειπόμενοι a manu fecunda. HUDS. Πολέμιοι Dan. *l.* 8. Φλιασίαν) Φλιασίων Cl. Φλιασίαν ex emendatione. HUDS. Φλιασίων Reg. *ead.* λοχισθέντες) λογχισθέντες Dan. *ead.* τῶν deeft Ar. C. Cl. HUDS. Reg. Caff. Dan. *l.* 11. δι' αὐτὸ) δ' αὐτοὶ Cl. in marg. HUDS. *l.* 13. Ἀθηναίους) Ἀθηναίων Reg.

Pag. 353. *l.* 3. ἐσενεγκάμενοι) ἐπενεγκάμενοι Marg. Ald. Flor. Baſ. Huds. Vulgatum ſervat Mſ. Baſ. *l.* 4. χρήμασιν) χρήματα Ar. Huds. *l.* 6. τοέπειτα) τὸ ἔπειτα Ar. C. Idem. Caſſ. *l.* 10. καὶ Ἀργεῖοι) καὶ οἱ Ἀργ. Gr. Huds. *l.* 11. οἱ δ' αὐτοὺς) οἱ δὲ αὐτοὺς Gr. *l.* 13. αὖθις) αὖ τις Cl. Gr. Huds. Caſſ. *ead.* καθ' ἕτερόν τι) καθέτερόν τι Reg. Caſſ.

Pag. 354. *l.* 2. ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν) ὕστερον αὐτῶν Ἀθηναίων Gr. Huds. *l.* 3. Δημέου) Εὐδήμου legit Valla. Idem. *l.* 4. κατὰ κράτος) κατακράτος Ald. Flor. Baſ. Stephan. 1. Idem. Reg. *ead.* γενομένης καὶ προδοσίας) καὶ γενομένης προδοσίας &c. Ar. C. Forſan ſic diſtinguendum: γενομένης καὶ προδοσίας τινὸς ἀφ' ἑαυτῶν, ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις. Ae. Port. Huds. Ita haec diſtinguuntur in Reg. Cum Ar. & C. conſentit Dan. *l.* 6. ὥστ' ἐκείνους) ὥστε ἐκείνους Ar. C. Huds. Reg. Caſſ. Gr. *l.* 8. ἠνδραπόδισαν) ἠνδραποδίσαντο Ar. C. Huds. Dan. *ead.* ᾤκησαν) ᾤκισαν Ar. Cl. Huds. Reg. Dan.

ANNOTATIONES

IN LIBRUM V.

Pag. 205. *l.* 7. Ἐνιαύσιοι σπονδαὶ) Ἐνιαύσιος Attici, non ἐνιαυσιαῖος. Thom. Mag. h. v. Thucyd. IV, 117: Ἐκεχειρίαν ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον.

ead. l. 8. Μέχρι Πυθίων) Ex hoc loco, & IV, 117, Petavium I de Doctr. Temp. 33, (add. Petitum ad Leg. Attic. pag. 63) recte colligere, Pythia secundis annis Olympiadum exeuntibus, non tertiis ineuntibus fuisse acta; sed Petavium ea non recte mensi, Elaphebolioni, quo superioris anni induciae factae erant, assignare, disputat Dodwellus in Annalib. Thucyd. ad ann. 2 Olympiad. LXXXIX. DUKER. Improbante Heilm. quem vid. ad h. l.

ibid. Ἀθηναῖοι Δηλίους) Athenienses Archonte Alcaeo (ut ait Diodorus lib. 12) Delios in crimen vocatos, quod clancularíam cum Lacedaemoniis societatem iniissent, insulae possessione deiecerunt. HUDS.

ead. l. 9. Ἡγησάμενοι — ἱερῶσθαι) Suidas h. v. νομίσαντες κατὰ δή τινα π. αἰ. memoriae nimium tribuens. illud tamen δὴ haud prorsus alienum, sed MSS. non accedunt. Etymol. κατὰ δή τινα παλαιὰν αἰτίαν. WASS.

ead. l. 10. Ἱερῶσθαι) Ἱερᾶσθαι, quod est in Gr. Henr. Stephanus ad Dionys. Halicarn. p. 18 se etiam in veteri libro invenisse testatur, & videtur probare. Sed Suidas & Auctor Etymologici M. cum aliis libris habet ἱερῶσθαι: idque, si Grammaticos sequimur, praeferendum est. Nam hi ἱεροῦσθαι tradunt dici ea, quae consecrantur, ἱερᾶσθαι autem eos, qui sacerdotio funguntur. Thomas Magist. ἱερᾶσθαι μόνον ἐπὶ τῶν εἰς ἱερέας τελούντων. ἱερῶσαι μέντοι, καὶ καθιερῶσαι, ἐπὶ τῶν ἀναθημάτων. Et hoc usus sermonis Graeci apud scriptores veteres infinitis locis comprobat. Quod autem apud Thomam Mag. in princ. huius ar-

ticuli legitur, perplexum est. Καὶ ἱερᾶσθαι, inquit, καὶ ἱερεύεσθαι ἐπὶ τῶν θυομένων ἱερείων, ἱερᾶσθαι δὲ μόνον & reliqua, quae modo descripsi. Nam si ἱερᾶσθαι tantum de sacerdotibus dicitur, non potest dici de sacrificiis. Eadem leguntur in Phavorino. Ammonius rectius, Ἱερεῦσαι καὶ καθιερεῦσαι λέγουσιν ἐπὶ τῶν θυομένων ἱερείων. Hinc Thomas & Phavorinus emendari possunt. In Etymol. M. ἱερᾶσθαι, ἱερουργεῖν. καὶ Θουκυδίδης, κατὰ παλαιὰν — ἱερῶσθαι, non improbabilis est coniectura Sylburgii ὁ δὲ Θουκυδίδης.

Pag. 206. *l.* 1. Ἀτραμύττειον) Vide Var. Lect. ad Actor. XXVII, 2, & Suidam. In Annalib. Turcic. Edremit. WASS. Add. Interpretes Stephani. Suidas in Ἀδραμύτειον scribit, a Thucydide vocari Ἀτραμύττειον, & rursus alibi ab eodem Ἀτραμμύτειον dici. Sed nullus liber Thucydidis vel hic, vel Lib. VIII, cap. 108, habet Ἀτραμμύτειον. Φαρνάκου, quod mox in quibusdam Mss. est, etiam supra I, 129, Ἀρτάβαζον τὸν Φαρνάκου.

ead. l. 9. Κολοφωνίων λιμένα) De portu Colophoniorum nihil alibi me legisse memini. WASS.

ead. l. 12. Τῇ μὲν στρατιᾷ πεζῇ) Τῇ πεζῇ Cam. Cl. & Gr. quorum fide in contextum admisi posterius τῇ. Atque ita fere noster. Vid. I, 71 & 108, II, 71. IDEM.

Pag. 208. *l.* 12. Πάνακτον) Harpocrat. οὐδετέρως καλεῖ τὸ χωρίον, ἀῤῥενικῶς δὲ Μένανδρος ἐν Ψοφοδεεῖ. Sic Demosth. & Euripides. Vid. Plutarch. Nic. 629. Πάνακτος agnoscit Hesych. Pausanias vero Πάνακτον τεῖχος ἐν τῇ Ἀττικῇ p. 60. & sic etiam ex Androtione Stephanus Byzant. WASS. Τὸ Πάνακτον Thucydides rursus infra c. 39, 40, 42. sed Πάνακτον ἑστῶσαν Plutarch. Nicia p. 967.

Pag. 209. *l.* 2. Τὸν Ἄθω) Cl. Ἄθων, quo modo Herodotus. At Lysias, Aeschines, Demosth. Isocrates, Theocritus & Orpheus, ut in contextu. Genitiv. apud Homerum Ἀθόω, apud Herodotum Ἄθω. Rectus vero in auctore Hymn. Apoll. Ἀθόως. Xerxes Epist. apud Plutarch. Ἄθω δαιμόνιε: ubi pro Ἀγαμέμνονα ex Mss. legendum Ἀγαμέμνονι θυμούμενον. Ea certe structura elegans. sic πόσει θυμούμενον Euripides Medea. Diodor. Ἄθωνι & Cicero III Rep. Prisciano non laudante. Τὸ ἄκρον τοῦ Ἄθωνος Epit. Strabonis. WASS.

ead. l. 5. Πρεσβευτὴς — ἐξέπλευσε) Laudat haec Thomas Mag. in πρέσβεις, & scribit, πρέσβεις dici num. plurali, non πρεσβευταὶ, & contra πρεσβευτὴς num. singulari,

non πρέσβυς. Sic quoque Ammonius. Sed certum est, scriptores Atticos etiam πρεσβευταὶ in plurali dicere. Apud Ammonium πρέσβεις, οἱ πρεσβευταὶ, vel ita accipiendum est, ut in Etymol. M. οἱ νῦν πρεσβευταί; vel pro οἱ legendum est οὐ.

ibid. Λεοντῖνοι — ἀναδάσασθαι) Dionys. Halic. qui structuram velut ἐξηλλαγμένην improbat p. 136; ubi ἐπενόει τὴν γῆν ἀναδάσασθαι. WASS.

ead. l. 14. Φωκέας) Cl. in Marg. Φωκαίας. At Φώκαια est urbs Ioniae & Cariae. WASS.

Pag. 210. *l.* 1. Βρικιννίας) Gr. Βρικινίας. Cl. Βρικιννιὰς in marg. Βρικιννίαι πόλις Σικελίας Steph. cuius gentile Βρικιννιάτης. Sic & Holsten. Ms. Est & Βρικίννη βοτάνης εἶδος, Hesych. apud Phavorinum Βρικίνη; ea vox haud alibi lecta. WASS.

ead. l. 3. Καταστάντες ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν) Portus & Acacius καταστάντες de munitione Bricinniarum interpretantur. Sec phrasis καταστάντες ἐπολέμουν hic fortassis non aliam significationem habet, quam II, 1, καταστάντες τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν.

ead. l. 14. Παραθαῤῥύνας) Attici θαῤῥῶ quam θαρσῶ, θαῤῥύνω quam θαρσύνω malunt. WASS. Ita Thomas Mag. & Eustathius in Homer. Il. μ', p. 913. Et tamen in Thucydide saepius legas θάρσος & θαρσεῖν, quam θάῤῥος & θαῤῥεῖν. Θαρσύνω quoque est II, 72, & παραθαρσύνω IV, 115, V, 8, & VIII, 77. Henr. Stephanus ad Io. Grammat. p. 16 putat, ex Homero intelligi θάρσος & θαρσεῖν antiquam scripturam esse, & alteram illam θάῤῥος & θαῤῥεῖν deinde ab Atticis scriptoribus inductam; sed antiquissimos illorum maluisse retinere veterem.

ead. l. 15. Παρακομιδῇ) Id est, προσελεύσει. Thomas Magist. ex hoc loco.

Pag. 211. *l.* 4. Μετὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν) Bas. μετὰ τὴν Σικελιωτῶν ὁμολ. Annotat Camerarius: *altera scriptura sincerior videtur, etsi haec est* τεχνικωτέρα.

ead. l. 6. Ἔποικοι) Vid. Scholiast. ad II, 27, Thomam Mag. & Suidam h. v.

ead. l. 9. Ξυμβάσεως πέρι) Traiectione eleganti, uti & alibi Mss. μιᾶς πέρι. Herodotus VI, 130: Ἀλλ' οὐ γὰρ οἷά τέ ἐστι ΜΙΗΣ ΠΕΡΙ παρθένου βουλεύοντα &c. VIII, 137: ὁ βασιλεὺς, τοῦ ΜΙΣΘΟΥ ΠΕΡΙ ἀκούσας. Plato Philebo, Λύει πάντα φόβον ἐπιτελεσάμεθα ΠΡΩΤΟΥ ΠΕΡΙ καὶ δευ-

τέρου. Confer p. 410, 440, & Herodotum I, 69. Ad hanc formam Hippocrates de Morb. mulier. I, 172, πόνων ἅτερ. Xenophon Cyrop. VI, 150: ὧν ἄνευ, ἡμεῖς οὐκ ἂν δυναίμεθα στρατεύεσθαι. Vide Thucydid. I, 52, 58 & 95. WASS.

ead. l. 12. Μελαίους) Gr. Μελέους. non invenio apud Geographos. Ἰτώνη, inquit Steph. πόλις Ἰταλίας. Suspicor latere utrumque populum in loco Scylacis deplorato p. 4, ubi pro Μέσα fortasse legendum Τεμέσα ex Strabone pag. 395. WASS.

Pag. 212. *l.* 8. Ἄξαντα) Ἄξοντα malit Camerarius, scribit Hudsonus. Camerarius ita invenerat in Mſ. Addit, *quod verum iudico.* nec sine ratione.

ibid. Ὡσπλείστους) Ὡς πλείστους Mſſ. ut & VIII, 22. recte. Sic Diodorus 374. Xenophon 276, ἵνα ὡς πλεῖστον ἀποσπασθῶμεν τοῦ Β. στρατεύματος. Lesbonax Polit. 203. Herodotus IV, 9. Lysias 32. Isocrates 166, 429, 540. Xenophon 477. Hippocrates de Locis 85, 86, 89, 95. de Morb. Mul. I, 176, 187 bis. Xenophon etiam 559, 668, 674. Sic ὡς ἐλάχιστα Hippocrates de Victus Rat. pag. 3. Demosthenes de falsa Leg. 221, ὡς πλεῖστον. ὡς πλεῖστα Xenophon Cyrop. VI, p. 152. WASS.

ead. l. 15. Ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν) Haec Portus coniungit cum ὁρμώμενος; Scholiastes cum ἀναβήσεσθαι. Utrumque admitti potest. Sed ellipsis copulae scabram facit orationem. Πλῆθος hic ἐπ' ὀλίγων dicitur, ut IV, 10, ubi id annotat Schol.

Pag. 213. *l.* 12. Ἕδρα) Suidas, ἕδραν τὴν μονὴν εἴρηκεν. Hesych. ἕδρη, προσεδρεία καὶ προδρία, fort. προεδρία. Bacchylides Οὐχ ἝΔΡΑΣ ἔργον, οὐδ' ἀμβολᾶς. hoc sensu apud Hippocratem Aphor. ἙΔΡΑΙΟΝ ὕπνον exponit Galenus βαθύν. recte. Sed haec sign. fere exolevit. ἕδρη & ὁδὸς opponuntur apud Hesiodum θ. 386: Τῶν οὐκ ἔστ' ἀπάνευθε Διὸς δόμος, οὐδέ τις ἝΔΡΗ, Οὐδ' ὉΔΟΣ. Sophocles Ai. 826: Χωρῶμεν, ἐγκονῶμεν, οὐχ ἝΔΡΑΣ ἀκμὴ, Σώζειν θέλοντες ἄνδρα γ' ὃς ΣΠΕΥΔΕΙ θανεῖν. Schol. ἀναπαύσεως. WASS.

Pag. 214. *l.* 4. Εὐτυχήσας) Hoc abest a Gr. sed agnoscit etiam Scholiastes. IDEM.

Pag. 215. *l.* 6. Ἀμφίπολιν) Vide nostrum I, 100. Ab eo tamen diffidet Harpocration: ἐννέα ὁδοὶ non ipsa civitas, sed τόπος, inquit, περὶ Ἀμφ. Στρυμονίην πόλιν cognominat in Epig. Dioscorides; Cantacuzenus τὴν ἐν Στρυμόνι,

quod ipsam amnis circumfluat. Recte Scymnus Εἶτ' Ἀμφίπολις, Στρυμὼν δὲ περὶ ταύτην μέγας Ποταμὸς παραῤῥεῖ. Vid. Appian. B. Civ. p. 1041, & Suidam. Hanc cepisse Philippum Olymp. 105, auctor Diodorus. multo ante dirutam instauravit Andronicus Iunior. Zosimo, Ammiano, aliis Χρυσόπολις, Turcis *Empoli* dicitur. Confer Polyaenum I, 38, Liv. XLV, 29. WASS.

ead. l. 9. Τῷ ἀξιώματι) *Sed momento.* Ad verbum, *sed dignitate.* Id est: non quod pauciores esse suos, sed quod non par momentum in illis esse existimaret. STEPH.

Pag. 216. *l.* 3. Καὶ τοὺς — προστάξας.) Thom. Magister quasi ex Lib. VIII citat, & Κλεαρίδαν legit inemendate. Paulo ante αὐτὸς deest Gr. male. WASS. Κλεαρίδαν in Thoma est vitium postremae edit.

ead. l. 12. Ἀρκείτω) Cl. ἀρκεῖ τὸ mendose. in marg. cum vulgatis. WASS.

Pag. 217. *l.* 9. Κλέμματα) Schol. Cass. στρατηγήματα exponit. Notum est illud Alexandri ad amicos suadentes, ut noctu Darium inopinantem aggrederetur, οὐ κλέπτω τὴν νίκην. Sic *furta*, *furta belli*, *furta insidiarum* apud scriptores Latinos saepissime.

Pag. 218. *l.* 7. Φοβηθῆναι) Alii θορυβηθῆναι. Aelian. 1 V. H. 32: θορυβηθῆναι δέει τοῦ νόμου, καὶ αἰδοῖ τοῦ βασιλέως. Noster etiam alibi ἐθορυβοῦντο. Xenophon θορυβουμένους opponit τοῖς εὐτάκτως ἰοῦσι. Sed Codices meliores αἰδέομαι. WASS. Mox quidem cap. 10, de emtione Clearidae agens, dicit θορυβηθῆναι. Sed non necessarium est id hic quoque recipi. Et φοβηθῆναι legit etiam Thom. Magister in βούλομαι.

ibid. Τὸ γὰρ — μαχομένου) Stobaeus pag. 364. WASS. Aeneas in Poliorcet. cap. 38: Τὸ γὰρ ἐπιὸν μᾶλλον οἱ πολέμιοι φοβοῦνται τοῦ ὑπάρχοντος καὶ παρόντος ἤδη. Sumsit a Thucydide. Vid. ibi Casaubonum.

ead. l. 11. Καὶ νομίσατε — πείθεσθαι) Stobaeus p. 364, τρία εἶναι. Bene. Vid. I, 122 in fin. WASS.

Pag. 220. *l.* 4. Ὀφθήσεσθαι) Portus ita exponit, *quamvis putaret, se visum iri reducentem copias suas:* quod periculosum est; dat enim animos hosti, suis terrorem affert. Multo melior sensus est in altera lectione, οἰόμενος φθήσεσθαι, quam Vallam quoque in suo Cod. invenisse ex illius versione intelligi potest. Paulo post distinctio videtur ponenda post οἷόν τ' ἦν.

ead. l. 8. Τὰ γυμνὰ) Thucyd. III, 23: Καὶ ἐτόξευόν τε

καὶ ἐσηκόντιζον ἐς τὰ γυμνά. Schol. μέρη. Vid. Stephanum Append. ad Scripta de Dialect. p. 116.

ead. l. 13. Δοράτων) Vid. Polybium V, 85, pag. 595. Wass.

Pag. 221. *l.* 2. Ὡστάχιστα) Ὡς τάχιστα Mss. bene. Atque ita scribendum I, 90, IV, 15, V, 43, VII, 81, VIII, 26, VII, 60. aliter VII, 43 universi male, & Polybius 389. Divisim certe Xenophon Hell. 556, 606, Exped. I, 251 bis. 298, 323, 334 bis. 344. Glossae, D. Halicarn. 323, 24. Act. Apostol. XVII, 15, sine V. L. Denique ὡς μάλιστα Xenophon 243, 304, 312, Herodotus IV, 73, V, 29, VIII ult. IX, 66, Plato Leg. I, 771. ὡς τάχιστα Plato Charmide; & Demosthenes de falsa Leg. 221 bis. Herodotus V, 106, ὡς τάχος, & Euripides Med. ὡς τάχιστα, Pindarus ed. Rom. & Schol. τὸ τάχιστον. Xenophon Cyrop. 130, & ὡς πλεῖστα 241. Wass.

ead. l. 13. Ἠόνα) Cl. passim Ἠιόνα recte. Vid. I, 98. Ex ι adscriptione natus error. Idem.

ead. l. 15. Τιτρώσκεται) Plutarch. de his qui sero &c. Ὁ Βρασίδας ὡς ἔοικεν ἐξελκύσας τὸ δόρυ τοῦ σώματος, αὐτῷ τούτῳ τὸν βαλόντα πατάξας ἀνεῖλεν. Wass.

Pag. 222. *l.* 4. Μυρκινίου) Suidas in Κλέων, ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ βληθεὶς ἀπέθανε. Idem.

Pag. 223. *l.* 7. Ἔθαψαν) Quamvis Brasidae sepulcrum erat Amphipoli, ei tamen Cenotaphium honoris ergo a Spartanis structum erat, in exitu e foro ad occidentem, ut testatur Pausanias. Huds.

ead. l. 9. Περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον) De hoc more veterum multa habet Casaubonus ad Sueton. Neron. cap. 33, & alii, quorum loca ibi postremus editor annotavit. De voce μνημεῖον vid. supra ad I, 138.

ibid. Ὡς ἥρωϊ) Vid. Spanhem. Dissert. IX de Praestant. & Usu Numism. pag. 565. Lucianus Scyth. pag. 591 de Toxari: Ἀθήνησιν ἀπέθανε. καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ ἥρως ἔδοξε, καὶ ἐντέμνουσιν αὐτῷ, Ξένῳ Ἰατρῷ, οἱ Ἀθηναῖοι.

ead. l. 13. Οἰκίσεως) Videatur Pollux IX, 7. Wass. Ubi etiam libri scripti habent οἴκησις, ut hic οἰκήσεως. Sed res ipsa docet, hic οἰκίσεως, ibi οἴκισις legendum esse. Vide Iungermann. ad Poll. l. d.

Pag. 224. *l.* 6. Ἑπτὰ) Hoc incredibile est, si vera sunt, quae de hac pugna scribit Diodorus Sic. XII, pag. 323.

Sed Thucydidi potius fidem habendam esse, merito censet Acacius.

ead. l. 14. Ἡράκλειαν) Recte addit ἐν Τραχῖνι, sunt enim eiusdem cognominis urbes XXII, quas enumerat Stephanus. Apud Ptolemaeum Ἡράκλεια Φθιώτιδος audit. vide Strabon. IX, pag. 428, 429, Livium XXXVI, 22, Diodor. XIV, Xenoph. I Hist. Gr. p. 435, & omnino Scythinum Teium apud Athenaeum XI, p. 461, Pausan. II, 23. hodie *Penderachy*, inquit Motraye Itinerar. I, p. 29. WASS.

Pag. 225. *l.* 4. Πιερίου) Supra, ἐκ Πιερίας, & Πιερικὸς κόλπος. Πίερος apud Aelian. de Animal. III, 37. Est & urbs, & regio. Diphthongum adhibet Anonymus in Epig. inedito, Ἰφίων τάδ᾽ ἔγραψεν ἐᾷ χερὶ τὸν πόκα ὕδωρ Θρέψε ΠΕΙΡΗΙΗΣ ἄπο. De urbe & monte Boeotiae adi Melissaeum in Delphis apud Tzetzam Chil. VI, 30. WASS.

ead. l. 13. Θετταλίας) Mſ. Graev. ceteri Θεσσαλίας, uti passim noster. Herodotus VIII, 113, in vulg. & Medicaeo Θετταλίη, & rursus Θεσσαλίην. Numus Roberti Abdy Baronetti ΘΕΣΣΑΛΩΝ; ita semper. Vid. Harduin. pag. 204. De scriptoribus Atticis vid. quae supra annotavimus ad I, 20. WASS. Etiam Gr. habet Θεσσαλίας.

Pag. 226. *l.* 13. Γεγένητο) Pro ἐγεγένητο. Atticis usitatum est omittere augmentum in hoc tempore. Multa huius generis collegit Iungermann, ad Polluc. III, 102.

Pag. 227. *l.* 3. Πίσυνοι) Inter auctoris huius τὰ γλωττώδη recenset Suidas in περιωπή. Est vox Homerica. D. Halic. Ant. VIII, 86: Οἱ δὲ πολέμιοι τῷ τότε πλήθει τῶν σφετέρων ἐκεῖ ΠΙΣΥΝΟΙ — καὶ ἐπαρθέντες, ἀνέβαινον. Theognis, qui vocabulis vulgari usu tritis utitur, v. 75: Παύροισιν ΠΙΣΥΝΟΣ μεγάλ᾽ ἀνδράσιν ἔργ᾽ ἐπιχείρει. WASS. Aristoph. Nubib. 946: Τὼ πισύνω τοῖς περιδεξιοισιν λόγοισιν. Aeschyl. Sept. adv. Theb. 218, Πίσυνος θεοῖς. Theognis rursum v. 60 & 284. Vid. supr. II, 89.

ead. l. 7. Τὴν Κυνουρίαν γῆν) Vid. IV, 56. Eum agrum possidebant Lacedaemonii, Argivi autem suum esse dicebant: infr. cap. 41. Τὶς, id est, Lacedaemonii. Saepe refertur ad eos, de quibus ante actum est, vel quos alloquuntur. Thucyd. IV, 13: Καὶ παρεσκευάζοντο, ἢν ἐσπλέῃ τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι ὄντι οὐ σμικρῷ ναυμαχήσοντες, *si quis*, id est, Lacedaemonii. Aristoph. Ran. 560, Κακὸν ἥκει τινὶ, *tibi.* & 562, δώσει τις δίκην, *tu.* Euripid. Androm.

577, Χαλᾷν κελεύω δεσμὰ, πρὶν κλαίειν τινὰ, tu, vel *vos*. Aeschyl. Sept. adv. Theb. 508, Τάχ' ἂν γένοιτο μάντις ἡ 'νοια τινί, *isti*, quem dicis, Tydeo.

ead. l. 11. Ταῦτ' — καταλύεσθαι) Schol. Aristoph. ad Pacem 478, qui ταῦτα, ἧττον, οὔπω θέλοντες. ibi pro φησὶ legendum σφίσι. WASS.

Pag. 228. *l.* 2. Πράσσειν) Mſ. Ar. πράττειν. at πράσσειν alii Mſſ. Schol. Aristoph. Pac. & Tragici veteres. IDEM.

ibid. Οὔπως ἤθελον) Hunc locum fortassis ante oculos habuit Suidas in οὔπως: οὔπως. οὐδένα τρόπον. καὶ Θουκυδίδης ἐν έ, καὶ Ὅμηρος.

ead. l. 3. Καταλύεσθαι) Post hanc vocem sequentia inserit contra libros omnes Schol. Aristoph. Pac. 478: μάλιστα δὲ οἱ τῶν δεδεμένων συγγενεῖς ἐνῆγον, καὶ ἐσπούδαζον, ὡς ἂν εἰρήνη γένηται. WASS.

ead. l. 5. Ἐνδεξομένους) Thomas Magister in ἐνδέχεται habet ἐνδεξαμένους.

ead. l. 8. Ἐπειδὴ δὲ) Δὲ omittit etiam Schol. Aristoph. qui & ἧττα, ἐγένετο, τεθνήκει, ἀμφότεροι. pro ἡσυχίας, εὐτυχίας, & τε νομίζων εἶναι, & ἀξιοπιστότερος διαβ. omissa voce μάλιστα. corrupte. WASS. Est ad Equit. v. 790.

ead. l. 13. Τότε δὲ) Τότε δὴ, quod hic quidam Codd. habent, est etiam infr. cap. 17. Et sic saepe Lucianus. Timon. p. 161: Καὶ λόγοι πολλοὶ παρὰ τῇ κύλικι τότε δὴ καὶ μάλιστα περὶ σωφροσύνης. De Sacrific. p. 369: Ἢν δ' εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔλθῃς, τότε δὴ, τότε ὄψει πολλὰ τὰ σεμνά. Quom. conscrib. sit Histor. pag. 635. & Demosth. encom. 707. DUKER. Signum parentheseos post ἡγεμονίαν reponendum censet Heilm. quem v.

ibid. Ἑκατέρᾳ) Gr. οἱ ἐν ἑκατέρᾳ. bene. WASS.

ead. l. 14. Ταμάλιστα) Τὰ μάλιστα recte Ar. Caſſ. Graev. & infr. c. 25 & 43. quomodo & D. Halicarn. in Excerpt. Leg. aliique passim. Verum Herodotus ἐσταμάλιστα IV, 7. & ταμάλιστα, ἐς ταμέγιστα, puto minus emendate. WASS.

Pag. 229. *l.* 4. Ἠξιοῦτο) Gr. ἠξίου τὸ διασ. mendose. IDEM.

ead. l. 11. Ἐς ἐνθυμίαν) Pollux II, 231; ἐνθυμία, καὶ ἐνθύμησις, Θουκυδίδης. Thomas Magister in ἐνθύμιον sententiam ita exponit: προέτεινον Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις τοῦτον, καὶ ὑπεμίμνησκον, ὅτι δι' αὐτὸν ἔπταισαν. perperam Ἀθηναῖοι dicit, pro οἱ τοῦ Πλειστοάνακτος ἐχθροί. De exsilio Plistoanactis Thucyd. II, 21.

Pag. 230. *l.* 2. Χρῆσαι Λακεδαιμονίοις) Suidas, & ex eo Phavorinus: Χρῶσαν. τὴν χρησμῳδοῦσαν. Χρῶσαν Λακεδαιμονίοις. Θουκυδίδης. Quaerendum eſt, ubi haec dicat Thucydides. Sed dubito nonnihil, an Suidas ea male ex hoc loco deſcripſerit.

ead. l. 3. Ἐπιπολὺ) Verior ſcriptura, opinor, ἐπὶ πολὺ C. Graev. & VI, 70 Caſſ. C. Sic Iſocrates p. 105, Polybius 325, Gloſſae, LXX, Appianus B. P. 17, 71, 48, 75, 136. neque aliter II, 16 Caſſ. VII, 38 Reg. VII, 39 & 40 C. Caſſ. Graev. V, 73 ἐπὶ πολὺ editi recte. & ſic ex Caſſ. reſcribo I, 50, 62, II, 76, IV, 72. Ita etiam Polybius 582, 634, Ioſephus 1225. Iunctim Aeſchines in Timarch. 195, Polybius 288. Utroque modo Xenophon tam abſolute, quam in regimine, 263, 299, 321. WASS.

ibid. Τάδε θεωροῖς) Gr. τάδε εἰπεῖν θεωροῖς. ex interpretatione τοῦ χρῆσαι, opinor. IDEM.

ibid. Θεωροῖς) Schol. ad Ariſtoph. Εἰρήνην. Θεωροὺς δ' ἐκάλουν τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων δημοσίᾳ ἐκπεμπομένους, συνθύσοντας καὶ συμπανηγυρίσοντας. HUDS. Ariſtoph. ibi verſ. 341, ἐς πανηγύρεις θεωρεῖν. Sed hic locus, ut & ea, quae Valeſius, ab Hudſono in Var. Lect. laudatus, ad Harpocrat. annotat, pertinent ad θεωροὺς, qui in Delum, aut ad certamina ſacra mittebantur; de quibus etiam accipiendum eſt, quod paulo poſt cap. 18 dicit Thucydides, θεωρεῖν κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον. Et VIII, 10, τὰ Ἴσθμια ἐγίγνετο, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐθεώρουν ἐς αὐτά. Add. Spanhem. ad Callim. Hymn. in Delum v. 1 & 314. Hic θεωροὶ ſunt legati ad oraculum conſulendum miſſi, οἱ εἰς θεοὺς, εἰς χρηστήριον, πεμπόμενοι: ut apud Scholiaſten Ariſtophan. Nub. 256, πέπομφεν οὖν θεωροὺς εἰς Ἀπόλλωνα Ἀθάμας ἐρέσθαι περὶ τοῦ αὐχμοῦ: & πέπεικε διὰ δώρων τοὺς θεωρούς. Aelian. III V. H. 44, Νεανίσκοι τρεῖς εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενοι θεωροί. Antonin. Liber. cap. XXV: θεωροὺς ἀπέστειλαν παρὰ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Γορτύνιον. Et diſtinguunt Ammonius, & Suidas. Pollux I, 18: Ἰδίως δὲ τὸ ἐκ Δελφῶν καλεῖται Πυθόχρηστον· καὶ οἱ χρώμενοι θεωροί. Idem II, 55: οἱ γὰρ Πυθῶδε, θεωροὶ, καὶ θεωρικὴ ὁδὸς, καὶ θεωρὶς ναῦς; quae partim ad hoc, partim ad prius genus θεωρῶν pertinent.

ead. l. 5. Ἀργυρέᾳ) Huc ſpectat Heſychius in v. ἀργυρέα ὕννις, qui emendandus ἀργυρέα εὔλακα pro ἀργυρέα αὖλαξ. ἄροτρον male reddit Suidas, & ſcribit εὔλαχα, quomo-

do & Phavorinus. Wass. Huc etiam, & If. Vossium ad Catullum p. 84 sequimur, referendum est hoc Hesychii, Εὐλακία, Ἄρτεμις: nam Diana, ait, eadem est, quae Ceres.

ead. l. 7. Λύκαιον) Montem Arcadiae dicit, puto, in quo Iovis Λυκαίου ἱερόν. Strabo VIII, 388, & Plinius IV, 6.

ibid. Δοκοῦσαν) Hoc praeferendum videtur, etsi etiam Suidas in δώρων hic legit δώρων δόκησιν, & exponit δωροδοκίαν. *Propter suspicionem acceptae ob discessum pecuniae*, non male vertit Acacius; de qua Thucyd. II, 21, διὸ δὲ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν. Eodem modo III, 10, dicit ἀρετὴν δοκοῦσαν, *opinionem virtutis*. Ex altera scriptura δόκησιν nihil boni sensus extorqueri potest. Paulo post quin legendum sit ἔτει, dubitari non potest. Et ita iam ante coniecturam Porti in quibusdam Lexicis legebatur.

ead. l. 9. Τῶν Λακεδαιμονίων) Eleganter Steph. 1. Cass. & Scholiasta φόβῳ τῷ Λακ. & sic alibi auctor. Wass.

Pag. 231. *l.* 7. Ὡς ἐπιτειχισμὸν) Ὡς nominibus locorum & hominum apud omnes apponitur, pro *ad*. An sic quoque dici possit ὡς ἐπιτειχισμὸν, *ad munitiones* exstruendas, mihi non liquet. In scriptura Cod. Gr. ὡς ἐπὶ τειχισμὸν nulla haesitatio est. Et sic accepit Scholiastes.

Pag. 232. *l.* 3. Πλὴν Βοιωτῶν) Hinc lux hisce Comici verbis Pac. 463, ubi pacem funibus in antrum deductam fingit, Εἶα μάλα — Ἀλλ' οὐχ ἕλκουσ' ἄνδρες ὁμοίως. Οὐχὶ οὐ ξυλλήψεσθ'; οἷ' ὀγκύλλεσθ'; οἰμώξεσθ' ὦ Βοιωτοί. Wass. Scholiastes ibi eadem e Philochoro annotat, quae hic scribit Thucydides.

ead. l. 6. Ἀθηναίους κ. ὦ. ἐ. τ. π. τ.) Desunt perperam Gr. v. cap. seq. Wass.

Pag. 233. *l.* 1. Αὐτοδίκους) Harpocrat. αὐτοδικεῖν, ἀντὶ τοῦ ἑαυτοῖς τὰ δίκαια ὁρίζειν. Vide ibi Maussac. ad αὐτομαχεῖν, & Spanhem. Dissert. IX de Praestant. & Usu Numism. pag. 676.

ead. l. 10. Ἦν δὲ — Ἀμφίπολιν) Thomas Mag. in χρῆσθων intermissis vocibus καὶ ὁρκ. κ. ἀ. ξ. & καὶ οἱ ξύμμαχοι. Wass. Δίκαις huic loco magis convenire videtur, quam δικαίῳ. Et Thucydides etiam alibi δίκην, δίκας & διάφορα coniungit. I, 78: τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι. Et I, 140: εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι.

ead. l. 14. Ὅποι ἂν) Cl. ὅπη ἄν. Vid. Thom. Mag. in ὅποι. Wass.

Pag. 234. *l.* 3. Αἵδε) Αἱ πόλεις αἵδε Gr. Nihil mutandum. Αἵδε male abest a Cl. Wass.

ibid. Ἄργιλος) Cl. Ἄγρ. nisi operarum mendum sit: male certe. nomen habet a mure, qui Thracum lingua Ἄργιλος. Neque aliter scribit Herodotus VII, 115, aut Strabonis Epitomator p. 109. Σκῶλος est Boeotiae opp. Vide Strabonem IX, 408. Σπάρτωλος πόλις Μακεδονίας, ut Thucyd. in II. Steph. Thucydides II, 79, τὴν Βοττικὴν vocat, atque ex eo recte Harpocrat. & Suidas: haud mendose, ut autumat Berkelius. Wass. Scolum hic Thucydides non Boeotiam, sed Olynthiacam, quam memorat Eustathius ad Homer. Il. β', p. 265, videtur designare. Nam Boeoti non erant inter τοὺς τὸν φόρον ἀποδιδόντας.

ead. l. 8. Σιγγαίους) Σίγγος, πόλις περὶ τὸν Ἄθων. Stephanus. Vid. Herodot. VII, 122.

ead. l. 14. Ἐν τῷ δημοσίῳ) Leg. ἐν τῷ δημοσίῳ τῷ cum Reg. Cass. Sic infr. cap. 20, ἡ ἐσβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικὴν Cass. recte. Wass. Heraldus Emendat. & Observat. cap. XXXVII putat, hoc laxius accipiendum, quam faciunt interpretes Thucydidis, & vertit, *qui populo Atheniensi publice serviunt Athenis.* Reprehendit eum Salmasius Observ. ad Ius Attic. & Rom. pag. 642, ac negat ἐν δημοσίῳ εἶναι dici eos, qui publice serviunt: δημόσιον autem Scholiaste ad h. l. & Hesychio auctoribus esse carcerem. Recte Salmasius. Agit Thucydides de his praecipue, qui in Sphacteria capti fuerant, de quibus recipiendis valde laborasse Lacedaemonios, supra plus semel dixit. Hi autem non servi publici facti, sed in vincula publica coniecti erant, IV, 41 & 57. Δημόσιον hic cum aliis etiam Priceus ad Act. Apost. V, 18, carcerem interpretatur.

Pag. 235. *l.* 7. Σερμυλίων) Σερμυλία urbs περὶ τὸν Ἄθων Steph. Nempe sinu Toronico. ita scribit Hecataeus. Herodoto Σερμύλη. Cantacuzenus II, p. 78: Ἐκεῖσε δὲ ἐστρατοπεδευμένῳ ἠγγέλλετο ὑπό τινος δρόμῳ πρὸς τὴν ἀγγελίαν ὡρμημένου, ὡς περὶ τὴν ΣΕΡΜΥΛΙΩΝ πόλιν, πάλαι μὲν ᾠκισμένην, νυνὶ δὲ ὑπό τινος, ὡς ἔοικε, πολέμου κατεσκαμμένην, μεταξὺ Παλλήνης καὶ Ἄθω, ἑξήκοντα προσέσχον νῆες Περσικαὶ, καὶ τὰ ἐκεῖσε χωρία πορθοῦσιν ἀποβάντες. Wass. Add. ad I, 65.

ead. l. 12. Ὅρκον τὸν μέγιστον) Confer Demosthenem

in Aristocrat. 438, Plutarchum in Dione circa finem, Diodorum XI, pag. 288, Reinesii Insc. VII, 26, Fabrettum Insc. c. 10, p. 674; Dion. Halic. IX, 48. WASS.

ead. l. 13. Ἐμμένω ταῖς ξυνθήκαις) Portus ἐμμενῶ, frustra, reclamantibus Codicibus. Et ita noster etiam infr. c. 47. Praesens habet vim futuri, unde recte sequitur παραβήσομαι. Appianus Libycis, Δίδομεν ὑμῖν εἰρήνην, & eadem forma in Syriacis. Silius Italicus, *Sedeone*, & montibus *erro?* IDEM.

ead. l. 16. Ἀνανεοῦσθαι) Foedus Hierapytn. & Herm. inter Marmora Oxon. Ἀναγινωσκόντων δὲ τὰν στάλαν κατ' ἐνιαυτὸν οἱ τόκαει Κοσμόντες παρ' ἑκατέροις ἐν τοῖς Ὑπερβωΐοις, καὶ προπαραγγελλόντων ἀλλάλοις πρὸ ἁμέραν δέκα ἢ κα μέλλοντι ἀναγινώσκειν. Vid. infr. c. 23. WASS.

Pag. 236. *l.* 2. Ἰσθμῷ) Veram puto coniecturam Porti Ἰσθμοῖ: nam sic & alii scriptores. Lucian. de Gymnas. p. 272, & Neron. p. 802.

ibid. Ἐν Ἀθήναις) Abest ἐν Cl. Gr. Ita forte legendum: καὶ Ἀθήναις ἐν πόλει, καὶ Λακ. ἐν Ἀμυκλαίῳ. At c. 23 ad eundem modum locutus est, nec libri divortunt. WASS.

ibid. Ἐν πόλει) In arce. Sic Thucyd. II, 15, V, 23 & 47. Aristoph. Equit. 1090, καί μοι δόκει αὐτὴ ἐκ πόλεως ἐλθεῖν. Schol. ἐκ τῆς ἀκροπόλεως. De Amyclaeo rursus infra c. 23. Polyb. V, 19.

ead. l. 13. Τέλλης) Cap. 24 Τέλλις. WASS. II, 25, III, 69, & IV, 70, Βρασίδας ὁ Τέλλιδος.

Pag. 237. *l.* 6. Ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν) Ad eos, quos in Var. Lect. laudat Hudsonus, add. Scaligerum I de Emendat. Temp. pag. 29, & Spanhem. ad Aristoph. Nub. v. 310. Ἀστικὸς & ἀστυκὸς scribi, tradunt Stephanus in Thes. & Iungermann. ad Polluc. IX, 17.

ead. l. 7. Ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν) *Paucis diebus additis.* Sic cap. 26: εὑρήσει τὶς τοσαῦτα ἔτη καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας. Hesychius: παρενεγκεῖν, παραθεῖναι, παραβαλεῖν. Dodwell. in Annalib. Thucyd. ad Olympiad. LXXXIX, 3; ubi lege de rationibus temporis a Thucydide notati disputantem.

ead. l. 14. Κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν) Hanc rationem Thucydidis dividendi narrationem historiae per aestates & hiemes veteres quidam improbaverunt. Vide Dionysium Halicarn. περὶ τοῦ Θουκυδίδου χαρακτῆρος cap. 9, & Theonem Progymnasm. c. 4, p. 43.

Pag. 238. *l.* 2. Ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου) Ad verbum, *ex dimidia parte utriusque.* Sed intellige, non dimidia parte utriusque in duas partes divisa; sed ut tota aestas sit una dimidia pars, tota hiems sit altera. STEPH.

Pag. 240. *l.* 3. Εἰ ἐξῆν) Graev. ex manu emendatrice μή. non bene. WASS.

ead. l. 9. Ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους) Th. Magister in ὠφελῶ scribit, ὠφελεῖν cum dativo apud solos poëtas inveniri; sed Thucydidem hic quoque dativum ei addere. Λακεδαιμονίοις etiam Dan. Sed non est recedendum a recepta & omnium aliorum Msstorum auctoritate confirmata scriptura. Thomas quoque non recte habet ᾧ pro ὁποίῳ ἄν.

Pag. 241. *l.* 2. Ὠφελεῖν) Formula Foed. Karthag. & Philippi apud Polybium VII: ΜΕΤΑ ΠΑΣΗΣ ΠΡΟΘΥΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΑΝΕΥ ΔΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΥΛΗΣ ΕΣΟΜΕΘΑ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΟΙΣ ΠΡΟΣ ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΟΥΣ ΠΟΛΕΜΟΥΣΙ. Noster V, 47: Τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν. WASS.

ead. l. 7. Δουλεία) Τὸ πλῆθος τῶν οἰκετῶν sic dici, ex hoc loco docet Pollux III, 75.

ead. l. 10. Ταῦτα) Hoc recte eliminant Cl. Gr. WASS.

ead. l. 13. Στήλην) Aliquando in tripode scribebant. Euripid. Suppl. 1202. D. Halic. p. 257. IDEM.

Pag. 242. *l.* 2. Εὔορκον) Sunt & haec satis ex formula. Polybius pag. 703: ἘΑΝ ΔΕ ΔΟΚΗΙ ἩΜΙΝ ἈΦΕΛΕΙΝ Ἢ ΠΡΟΣΘΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ὍΡΚΟΝ, ἈΦΕΛΟΥΜΕΝ Ἢ ΠΡΟΣΘΗΣΟΜΕΝ ὩΣ ἊΝ ἩΜΙΝ ΔΟΚΕΙ ἈΜΦΟΤΕΡΟΙΣ. Foed. Hierapytn. Αἰ δ' ἔτι κα κοινᾷ συμφέροντι διορθώσασθαι, κύριον ἔστω τὰ διορθωθέν. WASS.

ead. l. 14. Νήσου) Insulam intellige Sphacteriam. Ita loquitur infr. c. 34 & 75, VII, 86. WASS.

Pag. 243. *l.* 13. Ἐπὶ ἓξ ἔτη) Ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη legendum esse censet Acacius. HUDS. Acacio assentitur Dodwellus in Annalib. Thucyd. ad Ann. XVIII belli Peloponn. p. 198. sed putat legendum καὶ ἑπτὰ ἔτη μὲν καὶ δύο μῆνας.

Pag. 244. *l.* 8. Κατέλαβον) Si unus alterve bonae notae Codex cum ea scriptura, quam corrector in Gr. inter versus scripsit, consentiret, eam non reiiciendam putarem. Plutarchus Lysandr. pag. 806: Τὰ δὲ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ἔγνω, καββαλόντες τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ μακρὰ σκέλη. καθελεῖν dicit Xenophon. II Graec. p. 460: Ἐποιοῦντο εἰρή-

νην, ἐφ' ᾧ τάτε μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας. Diodor. Sicul. p. 389 περιελεῖν.

ibid. Ἔτη δὲ — ἐγένετο.) Non videtur concordare Xenophon. Nam Lib. 1 Ἑλληνικῶν ait, viginti octo durasse annos, & viginti novem Ephoros nominat, & numerat usque ad reditum Lysandri, post pacem factam & muros eversos & Samum captam. Sed Xenophon numeravit primum & ultimum annum integros; Thucydides vero exactius. Palmerius Exercitat. p. 52. HUDS.

Pag. 245. *l.* 6. Οὐ πολλὰς) Haec desunt Gr. perperam. WASS.

ibid. Καὶ τοῖς — ἐξηγήσομαι) Dionys. Halic. Tom. II, pag. 142. ubi agnoscit μέχρις, non μέχρι, quomodo nostrum scripsisse tamen suspicor. WASS.

ead. l. 7. Ἐχυρῶς) Cl. Gr. ἰσχυρῶς. At illud genuinum est. IDEM. Ἰσχυρῶς fortassis est ab interpretatione Scholiastae.

ead. l. 11. Αἰσθανόμενος) Quidam libri αἰσθόμενος. at ab editis stat Dionys. Halic. l. d. WASS.

ead. l. 15. Τοῖς Πελοποννησίων) Dionys. Halic. τοῖς Πελοποννησίοις; sed minus eleganter, ut fere alias. IDEM.

Pag. 248. *l.* 1. Ἄνευ τοῦ δήμου τῶν Ἀργείων) Vide ad IV, 78.

ead. l. 7. Διὰ τὰς ξυμφορὰς) Aliter, & rectius, quam Scholiastes, hoc accepit Diodorus Sicul. XII, 324: Τῶν δὲ Λακεδαιμονίων τεταπεινωμένων τῇ δόξῃ διὰ τὴν ἅλωσιν τῶν ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ.

ibid. Ἀργεῖοι) Vid. Diodor. XII, 324 d. WASS.

Pag. 249. *l.* 7. Πλέον τι εἰδότας) Stephanus vertit: *magis subducta ratione*, vel, *rebus melius compertis*. Acacius non male: *neque enim illos, nisi* quid prae aliis scientes, *socios fuisse mutaturos*.

ead. l. 10. Εὔορκον) Vid. c. 18 & 23. WASS.

Pag. 250. *l.* 2. Ὥρμηντο πρὸς τοὺς Ἀργείους) Haec coniunxit Portus in versione, ac deinde supplementum addidit, *ut & ipsi singuli societatem* cum illis *facerent*. Sed ordo verborum est, ὥρμηντο καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ποιεῖσθαι ξυμμαχίαν πρὸς τοὺς Ἀργείους. Ὁρμάομαι cum Infinitivo est apud Thucydidem III, 45, 92, & apud omnes alios. Vide Th. Magist. in βούλομαι. Et ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι πρός τινα Thucydid. saepissime. Vid. supr. c. 22 & 27.

Pag. 251. *l.* 1. Ἢν μή τι θεῶν) Haec verba in omnibus foederibus subintelligi debent; non enim diserte continen-

tur in superiore formula: vel eam minus integram auctor exhibuit. paulo infra tamen eadem se legisse aiunt Corinthii. Hanc formulam neglexit Brissonius. Wass.

ead. l. 13. Ὁμόσαντες, ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν) Ita haec vulgo distinguuntur. Sed distinctio potius post ἐκείνοις videtur ponenda. paulo ante, ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους. Et infra cap. 38, ὀμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις. Sic quoque accepit Valla, & rectius vertit, quam Portus.

Pag. 252. *l.* 1. Εἰρῆσθαι δ' ὅτι ἢν μὴ) Ὅτι hic abundare, ut c. 10, λέγει — ὅτι οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι, & saepe alibi, putat Stephanus App. ad Script. de Dial. p. 75.

ead. l. 14. Λεπρέου) Clar. & Reg. Λεπρίου, & hic paulo post Λεπριάταις. Usitatior scriptura est Λέπρεον. Sed Λέπριον etiam est in Callimacho Hymn. in Iov. v. 39, ex eoque in Scholiaste Aristoph. Acharnens. v. 724, & ex hoc in Suida v. ἀγορανομίας. Item in Ptolemaeo pag. 90, & Strabone VIII, 342. nisi tamen ibi error operarum typographicarum est: nam alibi semper in eo est Λέπρεον & Λεπρεάται. Suidas h. v. habet Λέπραιον, vitiose, opinor, nec credo usquam alibi eam scripturam inveniri. Plinius Leprion & Lepreon diversas urbes facit. Illud IV H. N. 5, in Elide ponit; hoc cap. seq. in Arcadia, & quidem, quasi distinguendi causa, scribens *Lepreon Arcadiae.* Videtur duas ex una urbes fecisse. Nam Pausanias, Strabo, & alii non nisi unum Lepreon Triphyliae, quae regio Elidis erat, memorant. Verum Lepreatas deinde inter Arcadas connumeratos fuisse, tradit Pausanias V, 5. Sylburgius ibi in Callimacho legit Λέπρειον. Sed non scio quid sit, quod dicit, apud Suidam in uno loco Aristophanis esse Λέπρεον per ε, in duobus aliis Λέπρειον per ει. Nam apud Suidam in iis, quae dixi, locis non Λέπρειον, sed Λέπριον, Λέπραιον, & Λέπρεον legitur. Plura de Lepreo cl. Wasse ad cap. 34.

Pag. 253. *l.* 3. Λυσάντων) In Cass. manu rec. inter versus scribitur ἤγουν καταλυσάντων. Unde apparet, scripturam, quae in Marg. & Cam. est, ex interpretatione esse.

ead. l. 5. Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ) Recte τῷ Διὶ τῷ Ὀλ. & sic Thom. Mag. in ἀποφέρεσθαι; quomodo p. 291, Τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθέως. Vid. ad p. 280, lin. 10. Thomas Magister τάλαντον legit. forte rescribendum τάλαντα ν' τῷ Δ. Tale mendum Alexandrini Clementis codices inquinat Strom. I, 141. Ἀσαμὰν pro Ἀσὰ μά. Wass. Thomas l. d. ἀποφέρειν καὶ ἀποφορὰ τὰ παρὰ τῶν ἡττόνων τοῖς μείζοσι παρεχόμε-

νὰ χρηστά. Θουκυδίδης ἐν τῇ πέμπτῃ, τάλαντον — Vid. Valesium ad Notas Maussaci in Harpocration. v. ἀποφορά. Pro χρηστὰ Ammonius melius, quam Thomas, χρήματα.

ead. l. 10. Ἀνέντες τὴν ἐπ.) Omisso articulo citat Etymologus, & exponit ἐπιτρέπειν. D. Halic. Antiq. V, 11: σωφρονέστερον ἡγοῦνται καὶ διὰ κενῆς φοβηθέντας αὐτὴν φυλάξασθαι μᾶλλον. ἢ ΚΑΤΑΦΡΟΝΗΣΕΙ ἘΠΙΤΡΕΨΑΝΤΑΣ ἀναστρατῆναι. Demosth. Apatur. εἰς ἐπιτροπὴν ἔρχονται. laxe utitur Hippocrates. Vid. Harpocrat. & Mac. II, XIII, 14. WASS. Ἐπιτρέπειν solum, ἐπιτρέπειν τὴν δίκην, δίαιταν, & ἐπιτροπὴ propria sunt de hac re verba. Thucyd. IV, 83, ἕτοιμος ὢν Βρασίδᾳ μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν. Vid. Scholiast. ad I, 28, Harpocration. in ἐπιτροπὴ, & Budaeum in Commentar. Ling. Gr. p. 150. Sed pro ἀνεῖναι τὴν ἐπιτροπὴν Demosthenes apud Budaeum dicit ἀφεῖναι.

ead. l. 13. Ἐπέπεμψαν) Gr. corrupte ἔπεμψαν. WASS.

Pag. 254. *l.* 12. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς) Dionys. Halicarn. Tom. II, p. 143: Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτους Σικυωνείους Ἀθην. sed corrupte. IDEM.

Pag. 255. *l.* 1. Πλαταιεῦσιν) Vid. Isocratem Paneg. p. 92. IDEM.

ead. l. 2. Ἐνθυμούμενοι) Pollux II, 231, tanquam e Thucydide citat, ἐνθυμιζόμενοι τὰς ἐν τῇ μάχῃ συμφορὰς. Vide ibi Iungermannum.

Pag. 257. *l.* 5. Κυψέλοις) Ita MSS recitius Κύψελα Steph. Quatuor sunt omnino huius civitates nominis. Prima Thraciae mediterraneae inter Hebrum & Melana amnes, haud longe a Stentoris lacu. Adi Antoninum in Itinerar. De eius situ ita Livius XXXVIII, 40: *Quo profectus est Lysimachia die, ad amnem Melana quem vocant; inde postero die Cypsela pervenit. A Cypselis via decem millium fere silvestris, angusta, confragosa excipiebat.* Deinde, inquit, *per saltum usque ad templum Bendidium* (Bendis Thracum lingua appellatur Diana) *castra loco aperto posuit. Postero die ad Hebrum perventum est.* Idem XXXI, 16, regionis istius castella hoc recenset ordine; Maroneam, Aenum, *Cypsela*, Doriscum, Serrheum. Alibi oppidum vocat. Mela II, 2: *Bysanthe Samiorum, & ingens aliquando Cypsela.* Plin. qui exscripsit, minus recte exhibet *Cypsella.* Ita tamen Ptolemaeus III, 11, & Nicetas Chon. I, 2. Strabonis Epit. Ἡ Μακεδονία περιορίζεται τῇ διὰ τῶν ἐκβολῶν Ἕβρου ποταμοῦ, καὶ Κυψέλου πόλεως. Ita & Strabo. Interpretes utriusque ex his verbis

perperam acceptis fluvium Cypselum confinxerunt, quem tam Strabonis, quam Epit. Hudsonianae editionis Indices etiamnum servant. Apud Ethnicographum & Appianum Mithridat. 349, τὰ Κύψελα & ἀπὸ Κυψέλων recte. In Notitia Vet. scribitur ὁ Κυψάλων Episcopus, prorsus mendose. Subscripsisse Episcopum Concil. Constantinop. Gen. V, anno Christi 553 celebrato, ex Conciliorum corpore patet. Hodie iuxta Leunclavium est *Ipsala*, Bellonio vero *Capsilar*. Cinnamus V, 1, ἐς τὰς Κυψέλλων πεδιάδας τὸν στρατὸν ἤγειρεν. Verum regio circumcirca confragosa & impedita facit, ut suspicer, eum campum Doriscum, quem descripsit Herodotus VII, 108, potius designasse, inter quem & τὰ Κύψελα medius intervenit Hebrus. Hanc opinor urbem condidit Cypselus, sed Eetionis, Corinthiae Tyrannus περιβόντος, circa A. M. MMMCCCL. Is utique est, cuius historiam contexuit Historiae parens Herodotus V, 92, & a quo etiam Corinthii olim *Cypseli* denominati sunt. Ad acta eius alludunt Theognis 889, Agaclytus, & Theophrastus de temporibus, quorum fragmenta conservavit Suidas. Conferat studiosus lector Aristotelem Polit. p. 152, 164, 246, Strabonem VIII, 353, 378, Polyaenum V, 31, Pausan. II, 4, V, 17, Aelian. Var. VI, 13. Virgil. *Deserit angustis inclusam faucibus Isthmon* Cypselidae *magni florentia regna Corinthi*. Ambraciam etiam in Epiro fratrem eius Torgum condidisse, memorat Antoninus Liberalis. Erat & Cypsela opp. haud longe a Tarracone in Celtiberia, sed conditor & origines eius iuxta mihi latent. Sponsorem dabimus Avienum Or. Marit. 525: *Lustrisque inhaerens. tum iugum* Celebandicum *In usque salsam dorsa porrigit Thetim. Hic* adstitisse *civitatem* Cypselam, *Iam Fama tantum*. Lege *Alabandicum*: meminere Alabanensium Plinius, & numus Tristani. *Alaba* item exstat apud Ptolemaeum in Celtiberia. Denique alius adhuc restat longe antiquior Cypselus Aepyti filius, Arcadum rex, qui A. M. MMDCCCCI urbem Cypsela fundavit ad Alpheum circa Heraclidarum reditum. Hic item princeps in tantam claritatem devenit, ὡς αὐτοῦ ἀπογόνους, ait Pausanias, Αἰπυτίδας ἀντὶ Ἡρακλειδῶν κληθῆναι. V. Polyaenum I, 17. Sed audiamus Niciam in Arcadicis: (de eius aetate v. Ionsium de script. Philos. p. 240.) Κύψελον πόλιν κτίσαντα ἐν τῷ πεδίῳ περὶ τὸν Ἀλφειὸν, εἰς ἣν κατοικίσαντας Παῤῥασίων τινὰς τέμενος καὶ βωμὸν ἀναστῆσαι Δήμητρι Ἐλευσινίᾳ. ἧς ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ

τὸν τοῦ κάλλους ἀγῶνα ἐπιτελέσαι, καὶ νικῆσαι πρῶτον αὐτοῦ τὴν γυναῖκα Ἡροδίκην. ἐπιτελεῖται δὲ καὶ μέχρι νῦν ὁ ἀγὼν οὗτος. καὶ ἀγωνιζόμεναι γυναῖκες χρυσοφόροι ὀνομάζονται. Haec demum eſt urbs illa, quam muro circumdederunt Mantinienſes. Haec ad loci huius ſubobſcuri & a Geographorum filiis intacti illuſtrationem tam faciunt, quam quae maxime. Wass.

ead. l. 8. Σκιρίτιδι) Vide omnino Holſtenium ad Stephan. Wass.

Pag. 258. *l.* 7. Λέπρεον) Supra cap. 31 Cl. Λεπρίου. Lepreon in ea parte Eleae, quae Polybio IV, 77, Triphalia, ubi multa ſitus ignoti oppida memorantur. Scylax, Ptolemaeus ad mare poſuere. Idem fecit & Dicaearchus, eoque nomine a Cicerone reprehenditur Epiſt. ad Attic. II, 6. Strabo XL ſtadia a mari abfuiſſe tradit. Membliaris & Minyae opp. condiderunt Λέπρεον, Magiſtum, Thrixas, Pyrgium, Epium, Nudium; quorum pleraque noſtra, inquit Herodotus IV, 148, memoria deleverunt Elei. Conf. Xenoph. 491, Plin. V, 6. Zenodotus, ἐν β' Ἐπιτομῶν, Καυκώνου φησὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ἀστυδαμείας τῆς Φορβάντος γενέσθαι τὸν Λεπρέα, ὃν τὸν Ἡρακλέα κελεῦσαι δεθῆναι ὅτε Αὐγέαν τὸν μισθὸν ἀπῄτει. Noſter Λεπρέου, Λέπρεον, Λεπρεᾶται. Λέπρεον Herodot. Scylax, Strabo, Polybius, Laërtius, Ptolemaeus, Hephaeſtion, & Ptolem. Geog. Heros item Λεπρέας, apud Zenodotum alioſque. Plinius Lepreon. Schol. autem Ariſtoph. Acharn. Λεπρίον cum Cl. ſcribit, perperam. Eſt quidem *Lepria* inſula inter Aſiam Lesbumque, de qua Plinius V, § 38. Sed & Callimachus H. Iov. ἀλλὰ τὸ χεῦμα Κεῖνο Νέδην ὀνόμηνε. τὸ μέν ποθι πουλὺ κατ' αὐτὸ Καυκώνων πτολίεθρον, ὃ Λέπριον πεφάτισται, Συμφέρεται νηρῇ. Ubi Schol. ὄρος Ἀρκάδων ὁ Καύκων, & Λέπριον (ſed ἀπὸ Λεπρέου) agnoſcit. Scribe Λέπρειον πεφάτισται, vel etiam Λεπραῖον, quomodo Suidas diſerte laudat v. ἀγορανομίας. Idem alibi Λεπραῖον τῆς Τριφυλίας πόλις. Cum ει Diphthongo ſcriptum antiquitus fuiſſe affirmat Tzetzes Chil. V, 682. Ibi Codex noſter ἀπὸ τοῦ πέτρας δὲ καὶ Πραξιθέας, & pro ἀγνοουμένου, ἀγνοουμένης. lege ἀγνοουμένης λέξεως. Idem tradit Schol. Ariſtoph. Ὀρν. 149. Denique τὸ Λέπρεον Strabo & Epit. Polybius, Tzetzes. ὁ Λέπρεος vero Ariſtoph. Pauſanias. Corrupte apud Xenoph. Hellen. III, p. 491, Λεπρῖνοι & Λαιπρεᾶται. Vid. Heſychium in Λέπρεοι. Wass.

ead. l. 11. Ὄντες ἐπίτιμοι) Laudat Thomas Mag. in ἐπίτιμος, & exponit, ἐπὶ τιμῆς καὶ ἀξιώματος ὄντες. Suidas, ἐπίτιμον, πλούσιον, ἢ τὸν μὴ ἄτιμον. Et Auctor Etymolog. M. Ἐπίτιμον, πλούσιον, ἢ τὸν μὴ ἄτιμον κατὰ νόμους, ἀλλ' ἔχοντα ἐξουσίαν καὶ δημηγορῆσαι καὶ δικάσασθαι. Locus Luciani ab utroque allatus est in Toxari pag. 50.

ead. l. 13. Μήτε πριαμένους τὶ, ἢ πωλοῦντας, κυρίους εἶναι) Non apparet ratio, cur Portus abierit a sententia, quam expresserat Valla, & recte secutus est Acacius, *neque iis emendi vendendive ius esset.* Et ne quidem satis intelligi potest illa interpretatio, *ut nullam potestatem haberent earum rerum — quas vendidissent.* Participia πριαμένους & πωλοῦντας ponuntur pro Infinitivis, ut mille locis apud scriptores Atticos: quem usum Participiorum Budaeus & alii dudum observarunt.

Pag. 259. *l.* 1. Χρόνῳ) Hoc deest Gr. At rectius alibi. Vide I, 8, & VI, 3. Wass. Sic. III, 85, IV, 81, V, 5.

ead. l. 3. Θύσσον) Ar. Gr. Θᾶσσον. Gr. ex emend. male. Vid. Thucyd. IV, 109. Θύσσαν legit Epit. Strabonis 331. Herodotus vero Θύσσον, Plinius *Thyssum* legunt. Δικτιδιῆς vix alibi inveniuntur. Iterum huius gentis mentio V, 82. Wass.

Pag. 261. *l.* 10. Ἔτυχον γὰρ Ἐφ.) Ex hoc loco elicitur tempus anni, quo Ephori magistratum inibant, nempe aestate inclinante, vel auctumno incipiente. Palm. in Exercitationib. pag. 52. Huds. Diem, quo novi Ephori inierint, definit Dodwellus in Ann. Thucyd. ad ann. XI belli Pelop. post diem VIII Oct. Iuliani, & sic in marg. scribi iubet, non post Oct. XII, quod est in marg. editi Thucydidis.

Pag. 263. *l.* 1. Παραδώσουσι) Antea παραδώσωσι. Wass.

ead. l. 4. Καὶ οἱ Κ.) Cl. Gr. Ar. C. articulum προτακτικὸν respuunt. C. 35, οἵ τε Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι. Idem.

ibid. Ἐπεσταλμένοι) Sic paulo post de mandatis sine scripto: ἐδέοντο τούτων, ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος αὐτοῖς φίλοι ἐπεστάλκεσαν. Vide ad Lib. IV, cap. 8.

Pag. 264. *l.* 11. Τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι) Portus in Commentario interpretatur: *ad ea provocantes, quae duo illi viri postulaverant: de quibus egerant.* Sententia est: *hortantes ad ea perficienda, de quibus dictum erat,* id est, de societate cum Argivis ineunda. Saepe ita loquitur Thucydides. II, 72: Ἅπερ καὶ τὸ πρότερον ἤδη προὐκαλεσάμεθα. Et, Ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἴη ποιεῖν, ἃ προκαλεῖται. Ibidem 73: Ὅτι

βούλονται, ἃ προκαλεῖται, Ἀθηναίοις κοινῶσαι πρῶτον. IV, 20: Ὑμᾶς δὲ στερηθῆναι ὧν νῦν προκαλούμεθα. Et ibid. 22: Οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἃ προὐκαλοῦντο. Aristophanes quoque Equit. v. 792: Τὰς πρεσβείας τ' ἀπελαύνεις ἐκ τῆς πόλεως ῥαθαπυγίζων, αἱ τὰς σπονδὰς προκαλοῦνται. Hoc Thucydides IV, 19, cum praepositione εἰς dicit: Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδάς: quae & recte suppleri potest, cum non exprimitur; vel ἐπὶ, ut infr. cap. 43, Ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους. Itaque non admittendum arbitror παρακινοῦντες, quod margo habet, & pro varia lectione annotat Scholiastes. In Cod. Cass. hoc inter versus scribitur, ut aliae interpretationes a magistris profectae.

Pag. 265. *l.* 5. Κοινῆς γνώμης) Ex perpetua foederum formula. Vid. Polybium p. 703, Nostrum V, 47, VIII, 18, 37, Dionys. Halic. VI, 95. WASS.

Pag. 267. *l.* 7. Ἐδέοντο — παραδοῦναι) Thomas Mag. in βούλομαι, ubi emendandus est numerus libri.

Pag. 269. *l.* 1. Διαφόρων) Διαφορῶν Cl. Gr. add. infr. c. 45. & sic alii. WASS. Permutantur haec etiam IV, 86.

Pag. 270. *l.* 1. Δίκης) Gr. τῆς δίκης. Sed in hac voce noster fere articulum respuit. WASS.

ead. l. 3. Ἀνθήνην) Ita nostri & Harpocration. Plinio *Anthane*, Solino *Anthia*. v. Homer. Il. *ι*, 150, & Salmasium ad Solin. p. 98. Cl. in marg. Θυρεάν. Sed Steph. Herodotus, alii ab editis stant. Dixi supra. Respicit ad hunc Thucydidis locum Strabo VIII, 376. WASS. Vide supra IV, 56, & Brodaeum II Miscellan. 11.

ead. l. 10. Προσκαλεσαμένοις) Volunt & sibi, & Lacedaemoniis liberum relinqui inter se bellum de Cynuria; ita tamen, ne bello provocentur, si morbo vel bello cum aliis impliciti sint. Hic an possit habere locum verbum προσκαλεῖσθαι, mihi non liquet, ac plane melius puto, quod habent quidam non contemnendi Mss. προκαλουμένοις. Nam προκαλεῖσθαι de hac re dici notius est, quam ut multis ostendi debeat. Sed alibi quoque haec saepe permutantur. Vid. supra III, 34, & quae viri doctissimi annotarunt ad Lucian. Dial. Deor. pag. 198.

Pag. 271. *l.* 2. Πάντως) Deest Gr. male. Ita Aristoteles, Plato, Xenophon. Haud alibi tamen noster; sed πάντῃ, παντάπασι, παντὶ τρόπῳ. WASS.

Pag. 272. *l.* 1. Κοινῇ νέμειν) Aperte distinguit νέμειν &

οἰκεῖν, etsi alioqui νέμειν saepe idem est, quod οἰκεῖν. Sic νέμεσθαι & ἐνοικεῖν diversa facit IV, 56: Νεμόμενοι δὲ αὐτὴν (τὴν Θυρέαν) ἔδοσαν Λακεδαιμόνιοι Αἰγινήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν. Scholiastes hic νέμειν exponit de iure compascendi: sed fortassis latius patet illius significatio, & de omni fructu ac reditu intelligi potest; ut cap. praec. νέμεσθαι, quod ibi Schol. interpretatur τὴν νομὴν καὶ τὸ κέρδος ἔχειν. Et I, 2, Νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, ubi νέμεσθαι non ad solam pastionem coarctari potest.

ead. l. 9. Ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι) Sic rursum c. 46. Ἑστὼς dicit Plutarch. Alcib. pag. 359: Καὶ Πάνακτον οὐχ ἑστὼς, ὥσπερ ἔδει, τοῖς Ἀθηναίοις παρέδωκαν. At in Nicia 967, Πάνακτον ἑστῶσαν οὐ παρέδωκαν.

Pag. 273. *l.* 4. Ἡλικίᾳ μὲν ἔτι τότε ὢν νέος) Triginta circiter annos, vel fortasse plus eo, tum natum fuisse colligit Acacius e Platonis Alcibiade primo, in quo Socrates Alcibiadem nondum prorsus XX annos implevisse dicit, & de Pericle loquitur, tanquam adhuc vivente. Pericles autem obiit anno tertio belli Peloponnesiaci. Si Diodorum Siculum & Cornelium Nepotem sequimur, Alcibiades tum nondum potuit habere XXX annos. Nam hic in vita illius cap. 10 scribit, eum occisum, cum annos circiter XL natus esset. Diodorus autem Lib. XIV, p. 401, mortem illius in annum secundum Olympiadis XCIV confert. Iam vero ea, quae hic narrat Thucydides, incidunt in extremum annum quartum Olymp. LXXXIX, a quo usque ad mortem Alcibiadis sunt anni circiter XIV.

ead. l. 5. Ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει) Portus in Commentario coniecturam proponit, ὡς ἐν ἄλλῃ δὲ πόλει οὐδεὶς ἀξιώματι προγόνων τιμώμενος. Fortassis huiusmodi aliquid scripserit Thucydides. In vulgata scriptura quis sensus sit, non possum perspicere. Apud Meursium VI Lection. Attic. 12 vertunt, *ut in alia autem urbe*, commendatione maiorum honoratus. Acacius: *ut in alia quisquam civitate immaturae aetatis*, maiorum autem fama — quae non minus obscura sunt, quam Graeca Thucydidis. ne dicam, in priore versione particulam δὲ sine causa e sede, quam in edd. & MSS. omnibus obtinet, ad praecedentia transferri. Plane vel assentiendum est Porto, vel, si cui ea coniectura audacior esse videbitur, quaerenda est alia sententia verborum ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, quae, si τὸ δὲ loco moveri non licet, ad praecedentia ἡλικίᾳ μὲν ἔτι τότε ὢν νέος pertine-

re debent. Ad eos, qui in Var. Lect. Hudsoni de genere Alcibiadis scripserunt, add. Xylandrum ad Plutarchi Alcibiadem in princ.

ead. l. 14. Οὐ βεβαίους) Portus, *non constantes*; Valla, *invalidos* vertit. Melius Stephanus, *non esse tutam fidem Lacedaemoniis*; & Acacius, *nihil fidei Lacedaemoniis habendum.* Sic alibi voce βέβαιος utitur Thucydides. II, 102: Ἄνδρας οὐ δοκοῦντας βεβαίους εἶναι ἐξήλασαν. III, 11: Βεβαιότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν νεωτεριεῖν.

ead. l. 15. Ἀλλ' ἵνα Ἀργείους σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι) Valla putavit supplendum σφίσι, & utrumque ad Athenienses retulit: nam vertit, *ea causa cum Atheniensibus foedera percussisse*, *ut per haec ab eis Argivos abducerent.* Annotat ibi Henr. Stephanus in marg. vel, *cum Argivis.* Hoc placuit Porto, qui & ἐξέλωσι paulo aliter quam Valla, sed eadem sententia, vertit. Mihi Thucydides hoc videtur velle: Alcibiadem iam tum, cum induciae quinquaginta annorum fiebant, iis se opposuisse, ac dixisse, Lacedaemonios eo consilio cum Atheniensibus pacisci, ut foedere cum his facto Argivos sub potestatem redigerent, ac deinde illis subactis Athenienses aggrederentur. Ἐξαιρεῖν apud Thucydidem saepe est *expugnare*, *capere*, *evertere.* III, 113: Ἀμπρακίαν μέντοι οἶδα, ὅτι εἰ ἐβουλήθησαν Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι — ἐξελεῖν, αὐτοβοεὶ ἂν εἷλον. IV, 69: Τὴν Νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον, νομίζοντες εἰ, πρὶν ἐπιβοηθῆσαί τινας, ἐξέλοιεν, θᾶσσον ἂν καὶ τὰ Μέγαρα προσχωρῆσαι. Et ibid. 122: Ψήφισμά τ' εὐθὺς ἐποιήσαντο — Σκιωναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι. Et hanc esse sententiam huius loci etiam putavit Acacius, qui ἐξελεῖν vertit *perdomare.*

Pag. 274. *l.* 13. Πόλιν τε σφίσι φιλίαν) Thomas Magister: φίλιος ἀγρὸς, καὶ φίλιος πόλις. Θουκυδίδης δὲ φιλία πόλις λέγει· φησὶ γὰρ, νομίζοντες πόλιν τε σφίσιν ἀπὸ παλαιοῦ φιλίαν. τουτέστι φίλην. Videtur velle, dicendum esse ὁ καὶ ἡ φίλιος, & in Thucydide ἡ φιλία tanquam insolentius, & ei peculiare, annotare. Thucydides quidem crebro ita loquitur, III, 58, χώρα φιλία, & γῆ φιλία, IV, 120, τριήρης φιλία; sed non solus, ut vel e Lexicis constat.

Pag. 276. *l.* 2. Ἀπωσθῇ) Sic Marg. & Schol. Ita alibi noster. antea ἀποστῇ. D. Halic. VII, 466, ἀπώσασθαι φίλων δέησιν. Homerus Il. μ', 276, Νεῖκος ἀπωσαμένους. Demosth. Olynth. I, ἅπαντας βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον. Plato Polit. II, Τὰ ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα.

WASS. Haud dubie rectum est ἀπωσθῇ. Vide Thucyd. I, 35, 37, III, 55, 67, V, 22. Scholiastes Caff. non annotaverat varietatem scripturae, de qua hic monet vulgatus.

ibid. Μηχανᾶται) Huc spectat Plutarchus Coriol. pag. 233. WASS. Idem in Alcibiade pag. 360, & Nicia p. 967 ed. Steph. machinationem ab Alcibiade ad circumveniendos legatos Lacedaemoniorum adhibitam pluribus exsequitur; quae hinc descripta sunt.

Pag. 278. *l.* 13. Βοιωτοῖς) Paulo ante in secundo casu dixerat, τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι. Cur igitur hic, & paulo post, tertium adhibet? Vix putem, Βοιωτοῖς posse iungi cum ἀνήσουσι. Fortassis eo pertinet, quod substantivis interdum adiungitur casus verbi, vel adiectivi cognati: ut quemadmodum συμμαχεῖν & σύμμαχος Βοιωτοῖς dicitur, ita etiam dicatur συμμαχία Βοιωτοῖς. Sic Thucyd. IV, 23, Ἐπιδρομὴ τῷ τειχίσματι; V, 5, Τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, & 35, Κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. Idem genus loquendi in Latinis scriptoribus observarunt viri docti, Sallust. Catil. XXXII, *quod neque* insidiae Consuli *procedebant.* Vid. Gronov. ad Liv. XXIIII, 35, & XXXI, 40. Nisi quis putet, hos dativos in Thucydide ita poni, ut saepe alios, qui commodum, vel incommodum notant; aut deesse participia verbi γίνομαι, aut si quod aliud aptius est: quemadmodum Perizonius ad Sanct. Minerv. IV, 4, 12, supplet orationem Sallustii.

Pag. 279. *l.* 4. Ξενάρη τὸν) Sic emendo e Mss. & Thucydide. ante Ξενάρητον. Vid. p. 266 & 289. WASS. Utroque loco est Ξενάρης nominativus, ut & cap. 36, & secundus casus Ξενάρους cap. 37.

ead. l. 13. Τήνδε) Cl. Marg. Ar. C. τοιάνδε. Nihil mutandum. Noster in foederibus voces αἵδε, τάδε, ἥδε, τάσδε, nunquam non adhibet. Vid. V, 7, 9, 18, 22, VIII, 17, 36, 57. In orationibus fere τοιάδε, & τοσαῦτα. Vid. nos ad VI, 9. WASS.

Pag. 280. *l.* 2. Θάλασσαν) Gr. θάλατταν. Aeschylus & Sophocles fere cum σσ efferunt. WASS.

ead. l. 10. Ἐς τὴν γῆν τῶν Ἀθην.) Marg. & Caff. eleganter τὴν γῆν τὴν Ἀθηναίων. Sic alibi Thucydides. WASS.

Pag. 281. *l.* 12. Ἁπάσαις) Gr. πάσαις. frustra. WASS.

ead. l. 13. Διιέναι) Et hoc in foedere vetustissimo Romam inter & Latinos icto cautum est, auctore D. Halic. Μὴ τοῖς ἐπιφέρουσι πόλεμον ὉΔΟΥΣ ΠΑΡΕΧΕΤΩΣΑΝ ἀσφα-

λεῖς. Livius XXXVIII, 38: *Ne quem exercitum* (Antiochus) *qui cum Populo sociisve bellum gesturus erit, rex per fines regni sui, eorumve, qui sub ditione eius erunt, transire finito, neu commeatu, neu qua alia ope iuvato.* WASS.

Pag. 282. *l.* 9. Δραχμὴν Αἰγιναίαν) De Drachma, & speciatim Aeginetica, fuse Paulus Manutius Comment. in Ciceronis Epist. Famil. L. 2, ep. 17. HUDS.

ead. l. 10. Ἐν τῇ αὐτῇ) An ἐν τῇ αὐτῆς? ut alibi τὴν ἑαυτῶν, τὴν Ἀργείων, & plura huiusmodi dicit.

ead. l. 12. Ὀμόσαι δὲ τὰς σπονδὰς) Marg. & quaedam edd. ταῖς σπονδαῖς. Sed alterum est etiam cap. 23: Ὀμοῦνται δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνυον.

ead. l. 14. Μαντινεῖς) Gr. Μαντινῆς. recte. WASS.

Pag. 283. *l.* 1. Κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων) Demosthenes contra Eubulidem καθ' ἱερῶν simpliciter dicit, at contra Neaeram καθ' ἱερῶν τελείων. quaenam autem sunt ἱερὰ τέλεια, & quid ὅρκος καθ' ἱερῶν τελείων, docet idem Demosthenes in oratione contra Aristocratem, ubi agit de iureiurando, quo se obstringebat is, qui apud Areopagitas caedis aliquem accusabat, quem iurare dicit στάντα ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου, καὶ κριοῦ, καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων. Plura vide in notis ad Appianum, pag. 432 ed. Amstel. HUDS. Interpretatio, quam in Var. Lect. habet Hudson. est e Budaei Commentar. Ling. Gr. pag. 626, qui haec e quorundam sententia ἱερὰ τέλεια dici scribit. Sed cum hoc commune fuerit omnibus sacris, ne quid in iis mutilum, sed omnia integra ac perfecta Diis offerrentur, ut ex Aristotele refert Athenaeus XV, 5, & Lucian. de Sacrific. p. 368: στεφανώσαντες τὸ ζῶον, καὶ πολύ γε πρότερον ἐξετάσαντες εἰ ἐντελὲς εἴη, ἵνα μὴ τῶν ἀχρήστων τι κατασφάττωσι; verius est, quod Budaeus ibid. dicit, Graecis ἱερὰ τέλεια esse, quae Latinis sunt *maiores & eximiae hostiae:* quales sunt, quas memorant Demosthenes, & alii apud Henr. Stephanum ad Appianum, & hecatombae, quas τελείας θυσίας vocat Scholiastes parvus Homeri in Iliad. α, v. 65. Add. Graev. ad Luciani Philopseud. pag. 341. In hac formula autem alii dicunt καθ' ἱερῶν τελείων, sine articulo τῶν. Ita Lucianus l. d. & Timon. pag. 71, Demosthenes & Andocides apud Budaeum. Itaque τῶν merito suspectum haberi potest, cum praesertim a plerisque Mss. & edd. absit.

ibid. Ἐμμένω) Portus ἐμμενῶ. Noster hoc modo alibi.

Et ἐμμένω eleganter vim futuri possidet. Vide Lib. II, cap. 44 princ. WASS.

ead. l. 5. Αἱ ἔνδημοι ἀρχαὶ) Valla verterat *Tribuni plebis.* Hoc recte repudiavit Portus; sed non melius substituit *Polemarchi.* Nam neque plures uno Athenis Polemarchi, nec soli, si iam plures fuissent, ἔνδημοι ἀρχαὶ erant. Melius Acacius, *Urbani magistratus.* Ἔνδημον Thucydides I, 70, opponit ἀποδήμῳ, & lex Atheniensium apud Aeschinem in Orat. adversus Timarchum, quem locum etiam Lexica habent, non longe a principio, ἐνδήμους ἀρχὰς ὑπερορίοις, his verbis: Μηδὲ ἀρχὴν ἀρχέτω μηδεμίαν, μήτε ἔνδημον, μήτε ὑπερόριον· μήτε κληρωτὴν, μήτε χειροτονητὴν, i. e. Hieron. Wolffio interprete: *nec ullo fungi magistratu ei liceat, sive domi, sive peregre; sive sortito, sive suffragio mandari solito.* Quas Annotationes de senatu Atheniensium & reliquis magistratibus, qui hic memorantur, in Var. Lect. significare voluerit Hudsonus, non scio. Suspicor, hoc ab aliquo e margine ed. sec. Henr. Stephani transscriptum: nam Hudsonus non ignorabat, nullas exstare Stephani in Thucydidem annotationes post librum secundum, etsi in marg. Lectores saepe eas iubet inspicere.

ead. l. 6. Αἱ Ἀρτῦναι) Plutarchus in Quaestion. Graec. senatores Epidauriorum Ἀρτύνους vocatos scribit. Sed apud Argivos alius is magistratus fuisse videtur: Artynas enim Thucydides ab senatu distinguit. ACAC. Est in principio Quaest. Graec. Plutarchi. Emmius de Republ. Achaeor. Argis urbanos magistratus, & fortassis etiam iudices fuisse, coniicit. Ut autem Lacedaemoniorum quidam magistratus ab ἁρμόζω dicti sunt Ἁρμοσταὶ, sic hi ab ἀρτύνω, quod ἁρμόζω exponit auctor Etymol. M. Ἀρτῦναι. Hesychius: ἄρτυεν, ἀντὶ τοῦ διέτασσεν, ἐβασίλευεν, & ἄρτυνος, ἄρχων. Athenis quoque magistratuum quoddam genus fuisse, qui Εὔθυναι dicerentur, docet Harpocration. Cum autem Ἀρτῦναι hi, quos hic memorat Thucydides, magistratus videantur fuisse, quaeri potest, cur maluerit αἱ Ἀρτῦναι dicere, quam οἱ Ἀρτῦναι. Nam a recto Ἀρτύνης esse plane verosimile est.

ead. l. 7. Οἱ Δημιουργοὶ) Quales hi fuerint, nihil pro certo affirmare possum. Valla *opifices* convertit, sed minime verosimile est, hos potissimum iuramento praestando delectos. Itaque magis assentior Winshemio, qui *Tribunos plebis* appellat. Et H. Stephanus in Gr. L. Thesauro Δη-

μιουργοὺς apud Peloponnesios Doresque fuisse ait, qui populo praeerant: auctoribus Demosthene, Hesychio, & Eustathio. Acac. Vide supr. ad I, 56. Lucianus Phalar. II in princ. etiam magistratus Delphorum ita videtur vocare. De Achaeorum reipublicae Δημιουργοῖς est apud Polybium in Excerpt. Legat. XLVII, & Livium XXXII, 22. Ἐπιδημιουργοὺς magistratus, quos Corinthii quotannis Potidaeam mittebant, memorat Thucydides I, 56.

ead. l. 9. Οἱ θεωροὶ) Valla vertit *vates*. Acacius putat esse, qui ad certamina sacra, vel ad oracula consulenda mittebantur, de quibus supra ad cap. 16. Fortassis hoc fuit nomen ordinariorum quorundam sacerdotum apud Mantinenses, ut Polemarchi & ceteri erant magistratus ordinarii. Nam θεωροὺς in universum dici τοὺς τὰ θεῖα φυλάττοντας, ἢ τῶν θείων φροντίζοντας, tradit Harpocration. Prioris generis θεωροὺς, prout res ac tempus postulabat, creatos fuisse verosimile est. Paulo post οἱ τὰ τέλη ἔχοντες Vallae & Porto sunt *Quaestores aerarii*. Si ostendi potest, hos a Graecis ita speciatim vocari, nihil repugno. Interim sequor versionem Acacii, *reliqui magistratus*. Τέλη, & τοὺς ἐν τέλει in universum dici magistratus, nemo ignorat.

Pag. 285. *l.* 7. Παγκράτιον τοπρῶτον ἐνίκα) Doctissimus Petrus Faber III Agonist. 23 observat, Thucydidem hic designationi Olympiadis apponere nomen illius, qui pancratio vicerat, contra morem aliorum Historicorum, qui ei plerumque nomen illius, qui stadio vicerat, addere soleant: quem morem e Dionysio Halicarn. & Diodoro Siculo pluribus ostendit II, 15. Addit, non hanc mentem fuisse Thucydidi, ut Olympiadem solito more notaret, sed ex eo, quod recenter Olympicis agonibus adiunctum certaminis genus fuerat, pancratium scilicet; quod Olympiade XXXII receptum Pausanias doceat I Eliacor. 8. Hoc non capio. Nam quomodo Olympiade XC, quam hic memorat Thucydides, pancratium iam Olympiade XXXII receptum Olympicis agonibus recenter adiunctum dici potest? Certum est, Dionysium & Diodorum fere ubique tenere morem illum, quem ex iis annotat Faber. Sed non credo omnes alios eum secutos. Thucydides quidem etiam III, 8, nullam rationem habuit illius, qui stadio victor fuerat. Nam in designanda Olympiade LXXXVIII ita scribit: ἦν δὲ Ὀλυμπιὰς, ᾗ Δωριεὺς Ῥόδιος τοδεύτερον ἐνίκα. Dorieum autem tribus continuis Olympiadibus pancratio vicisse, te-

ſtatur Pauſanias II Eliacor. 7. quod etiam in Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ legitur. Et Xenophon I Hiſt. Graec. pag. 433, in Olympiade XCIII, itidem praeter morem Dionyſii & Diodori, qui fere illos ſolos memorant, qui ſtadio vicerant, primo loco eum, qui biga, ſecundo eum, qui ſtadio victor fuerat, nominat.

ead. l. 10. Ἦν — αὐτῶν) Thomas Magiſter. Wass. In v. Ὀλυμπικὸς, ubi reiicit Ὀλυμπιακὸς, & hic legit Ὀλυμπικῷ, ut Marg. & Cam. & paulo poſt Ὀλυμπικαῖς, quod & Gr. habet, non Ὀλυμπιακαῖς. de quo ad I, 6 actum eſt. Variam ſcripturam huius loci annotat etiam Scholiaſtes vulgatus: praeterit Caſſ. Ἐκτῷ fortaſſis ortum eſt ab aliquo, qui, quod ſciebat uſitatius dici ἐκ τοῦ νόμου, in margine, vel inter verſus ſcripſerat ἐκ, nec mutaverat caſum ceterorum vocabulorum. Sed in recepta lectione nihil vitii eſt. Recte omitti poterat praepoſitio: ſed addita neque mutari, neque detrahi debet. Sic Ariſtophanes idem verbum & cum hac praepoſitione; & ſine ea effert. Plut. v. 764: Ἀναδῆσαι βούλομαι εὐαγγέλιά σ' ἐν κριβανωτῶν ὁρμαθῷ. Et ibid. 589, Λήροις ἀναδῶν τοὺς νικῶντας. Et quod apud Platonem in Timaeo p. 481 eſt δίκῃ, *iure*, *merito*, idem Comicus in Nubib. v. 1335, & Equit. 258, dicit ἐν δίκῃ.

ead. l. 13. Καταδίκη) Agnoſcit Pollux VIII, 23. Τὴν καταδίκην ἀπαριθμεῖν Dion. Halic. p. 586. Τὰς καταδίκας προσετέλεγεν Aelian. XIV V. H. 43. Wass.

Pag. 286. *l.* 3. Ἐπηγγέλθαι ποτ' ἐς) Cl. πω ἐς. non male. Wass.

ead. l. 8. Οἱ δὲ Λακ.) Hunc locum ita vertit Acacius: *Ad ea reſpondebant Lacedaemonii, amplius opus fuiſſe, ipſos id Lacedaemonem denuntiare, ſi iam ſe iniuria affectos credidiſſent: tum ſe nuſpiam eis arma illaturos fuiſſe. Verum non ita feciſſe illos, quod argumento eſt, eos non ita credidiſſe.* Huds.

ibid. Ὑπελάμβανον — ἐπαγγεῖλαι), Thomas Magiſter in ὑπολαμβάνω. Wass. Thomas cum omnibus Mſſ. & edd. habet particulam negantem, quam Portum ſecutus Acacius in verſione praeteriit. Ea ſublata, pars difficultatis, quae in his verbis eſt, tollitur; ſed nihilo ſecius illa, ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, obſcuritate non mediocri laborant. Duker. Cf. Heilm. ad h. l.

Pag. 287. *l.* 1. Αὐτῶν μέρος) A Gr. abeſt μέρος. Infr. c. 55, ὡς τὸ τρίτον μέρος. Wass.

Pag. 288. *l.* 6. Προελθὼν — ἡνίοχον) Suidas in ἀγών. Cl.

in marg. προσελθών. male. Vid. Hesych. Photius in Lexic. Ms. προελθὼν etiam servat. vocem ἀγωνίσεως agnoscit Pollux III, 141. Wass. Suidas ex hoc loco, & ex Homero ostendit, etiam locum ipsum, in quo certatur, vocari ἀγῶνα. Annotat ibi Portus, Odyss. θ', 260, ἀγῶνα poni pro loco, in quo saltatur: quod & Eustathius ibi monet pag. 1595. Et Homerus ita etiam alibi. Ἀνακηρύττειν proprium esse in hac re verbum, ostendit Heraldus II Adversarior. 14.

Pag. 289. *l.* 2. Καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα) Ex hoc loco quidam putarunt ostendi posse, Olympia in exitu aestatis, atque adeo initio auctumni fuisse acta, quae sub solstitium celebrari solita fuisse, recepta, & multorum scriptorum veterum testimoniis confirmata sententia est. Bene respondet eruditissimus Petavius IX de Doctr. Temp. 48, quia post Olympia nihil memorabile aestate illa actum sit, Thucydidem mentioni Olympiorum statim subiecisse exitum aestatis.

ead. l. 4. Αἰνιᾶνας) Aenienses Herodoto Ἐνιῆνες, circa Heracleam ἐν Τραχῖνι, a Perrhaeborum oppido Αἰνίᾳ sunt, auctore Steph. Herodotum vero secutus Plinius Aenienses a Perrhaebis rectius distinguit: quemadmodum & Scymnus. Urbis situm depingunt Liv. XLIV, 10, Heliodor. II, 125. Originem his verbis docet Scymnus: τῶν Αἱμόνων δοκοῦσι, Λαπιθῶν, Μυρμιδόνων τε γεγονέναι. Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας, καὶ Ὀλυνθίους coniungit Xenophon, & saltationem iis in usu Καρπαίαν dictam narrat. Diodorus XVIII, p. 595, Αἰνιᾶνες, καὶ Κλυζαῖοι, καὶ Δόλοπες. Ordo Geogr. & hic & alibi apud hunc nonnihil turbat. Forte ergo reponendum Λυζαῖοι, ut in margine, vel Ἀλυζαῖοι. Urbs Stephan. Ἀλύζεια, Straboni Ἀλυζία. Apud Stephanum alibi, contra seriem literarum Λύξεια, pro Λύζεια. Civitas est haud longe ab Acheloi ostiis, & Leucadiis, quos proxime enumerat Diodorus hoc modo: Δόλοπες. πρὸς δὲ τούτοις, Ἀθάμαντες, καὶ Λευκάδιοι. Gemina loci scriptura variam lectionem concinnavit. Wass.

ead. l. 8. Ἠναντιοῦντο) Vide III, 92, 93.

Pag. 290. *l.* 9. Καὶ παραλαβὼν) Copula deest Gr. Cl. Wass. Abest etiam ab aliis bonae notae MSS. & recte, ut puto: nam turbat sensum, qui constat, si τινὰς suppleas cum Scholiaste; etsi is quoque agnoscit καί.

Pag. 291. *l.* 3. Πυθέως) Gr. Πυθιέως. Apud nostrum fere Πύθιος. agnoscit & Πυθεὺς Steph. ex cuius genitivo Πυθῆος possessivum Πυθήϊος. Est & Πυθαιεύς. Pausan. Lib. X, c. ult.

Χάρων δὲ ὁ Πύθεω φησὶν, pro Πύθου Ionice. WASS. Hermionici agri templum fuisse, e Pausaniae Lib. II hic annotat Acacius. Sed ibi Πυθαεὺς, non Πυθεὺς est, cap. 35 sq.

ead. l. 4. Βοταμίων) Vallae interpretationem deinde etiam alii interpretes Thucydidis & Lexicographi secuti sunt. recte, an secus, affirmari non potest, cum nullo alio, quam Thucydide auctore, haec vox laudetur. Nec facilius dictu est, quinam sint in aliis MSS. παραποτάμιοι.

Pag. 292. *l.* 2. Τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει) Hoc cap. seq. dicit, οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο. Et cap. 116, ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ οὐκ ἐγίγνετο. Vide Heraldum I Adversar. 5.

ead. l. 5. Καρνεῖος &c.) Carneus cognomen erat Apollinis; quem ita appellatum ait Macrobius, ὅτι καιόμενος ὁρᾶται νέος· quod cum alia omnia ardentia consumerentur, hic suo calore candens semper novus existit. Vide Pausaniam in Laconicis cap. 13. HUDS. Κρανεῖος Gr. passim. ἀπὸ τῆς κρανείας, inquit Pausanias l. d. Vetustiores tamen cum vulgatis faciunt. WASS. Pausanias varias huius nominis causas prodit. Infra cap. 75 Κάρνεια, dies festi Apollinis apud Lacedaemonios. ubi vid. Hudson. in Var. Lect. & Spanhem. ad Callimach. Hymn. Apoll. v. 72 & 78. Add. Meurs. III Miscellan. Lacon. 8. Ἱερομηνία, quod est in Cl. habet etiam Scholiastes in edd. Bas. Stephan. 2. & Huds. ἱερομήνια in Port. Quantum ex his verbis, & iis, quae hic paulo post leguntur, τὸν μῆνα προὐφασίσαντο, apparet, totus hic mensis, vel certe maxima illius pars, sacris ac diebus festis apud Lacedaemonios videtur destinatus fuisse. Et fortassis talis fuit ἱερομηνία, per quam Thebani Plataeas occupare voluerunt, III, 56 & 65. quemadmodum apud Romanos totus fere December diebus festis & ludis absumebatur. Et ἱερομηνίαν non unius, sed plurium dierum, sacrum, & per eam ab armis cessatum, atque inducias ante ἱερομηνίαν promulgatas fuisse, e Luciani Icaromenippo in fin. intelligitur: ubi Iovem Diis poenas in philosophos poscentibus respondisse fingit, se, quae vellent, facturum, sed in praesentia non fas esse quemquam supplicio affici: ἱερομηνία γάρ ἐστιν, ὡς ἴστε, μηνῶν τεττάρων· καὶ ἤδη τὴν ἐκεχειρίαν ἐπηγγειλάμην. Quae etsi ficta sunt, tamen quid in ἱερομηνίᾳ observari solitum fuerit, indicant; & quod de ἐκεχειρίᾳ dicit, non magnopere tantum unius diei sacro convenit. Dio Lib. XXXVIII, pag. 61,

ἱερομηνίαν vocat dies, quibus Bibulus Caesari obnuntiabat: ἱερομηνίαν, inquit, ἐς πάσας ὁμοίως τὰς λοιπὰς τοῦ ἔτους ἡμέρας, ἐν αἷς οὐδ' εἰς ἐκκλησίαν ὁ δῆμος ἐκ τῶν νόμων συνελθεῖν ἐδύνατο, προηγόρευσε. Et pag. 62: ἀεὶ τῷ Καίσαρι, ὁσάκις γε ἐνεωτέριζέ τι, ἐνετέλλετο διὰ τῶν ὑπηρετῶν, ὅτι ἱερομηνία εἴη. Vertunt ibi *dies festos*: quod caute accipiendum dicit Casaubonus ad Sueton. Caes. cap. 20, quia obnuntiatione quidem dies nefastus fit, & comitialis esse definit, nec tamen festus, & ἑορτάσιμος fit. Itaque quid Dio appellet ἱερομηνίαν se non intelligere addit. Non videtur alia ratio dari posse, cur Dio hos dies ἱερομηνίαν vocarit, quam quod illis non magis cum populo agi poterat, quam ἱερομηνίαις & diebus ἑορτασίμοις. Illa porro, ἱερομήνια Δωριεῦσι, non minus, quam praecedentia, per parenthesin inseruntur: quod recte observavit Portus.

ead. l. 8. Καὶ ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην) Portus & Acacius hoc de celebratione dierum festorum acceperunt. Et sic ante eos alii apud Scholiasten. Mihi Valla rectius videtur vertisse, *itinere facto*. Nam ut ἄγειν, ἀπάγειν, ἐξάγειν, & προσάγειν τὴν στρατιὰν, ita etiam ἐλλειπτικῶς eadem omnia sola dicuntur. Xenophon I Cyrip. in fin. Ἢ ὅπως πρὸς πολεμίους προσάγειν, ἢ ἀπάγειν ἀπὸ πολεμίων, ἢ ὅπως πρὸς τεῖχος ἄγειν, ἢ ἀπάγειν. Ibid. εἴγε δή σοι κατὰ κέρας ἄγοντι — καὶ εἴ σοι ἐπὶ φάλαγγος ἄγοντι. Idem II, 59, Καὶ οὕτως ἐξάγει δὴ ὡς εἰς θήραν παρεσκευασμένος. Et III, p. 83, Ὅτι ἤδη καιρὸς εἴη ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Pag. 293. *l.* 3. Ὁμολογεῖν) Ὁμιλεῖν quidam Codd. & Schol. ὁμιλεῖν, pro *concordare* figurate. Hesychio ἐπικολουθῆσαι λόγοις ὁμολογεῖν minus placuit ob tautologiam scilicet. inter res & verba nullum commercium. Noster ὡμιληκὼς πολέμῳ. & VI, 5, οὐ πρότερον ὡμιλήκει τῇ ἀρχῇ. Isocrates Nicocl. ὁμιλεῖν καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς ἀνθρώποις δύνασθαι. Aristoteles Physiogn. p. 146: τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν, δοτικὸν καὶ ἐλεύθερον, μεγαλόψυχον καὶ φιλόνικον πρὸς ἃ ἂν ὁμιλήσῃ. apud Iosephum. ὁμιλεῖν τραύμασιν. Alterum tamen haud refugiunt auctores. Diodor. pag. 34, οὐχ ὁμολογούμενα λέγουσι. Plato Epist. ὁμολογούμενοι λόγοι. Aristot. de Gen. & Corr. I: ΛΟΓΟΙ πρὸς τὴν αἴσθησιν ὉΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΛΕΓΟΝΤΕΣ. Dion. Halic. ὁμολογούμενα τῇ σκέψει ἔργα. Itaque nihil mutandum. Wass. Quae hic de varietate scripturae leguntur in Scholiaste vulgato, non sunt in Cass.

ead. l. 6. Τὰ στρατόπεδα) Hic valde se torquet Portus in Var. Lect. non maxima de causa. Στρατὸς & στρατόπεδον quidem inter se distinguuntur, ut docet Ammonius. Et Aeschylus Sept. contra Theb. v. 79, Μεθεῖται στρατὸς στρατόπεδον λιπών. Sed τὰ στρατόπεδα hic recte possunt sumi pro exercitibus, ut Lib. IV, c. 94 & 96. infra c. 59, ἤδη τῶν στρατοπέδων ὅσονοὺ ξυνιόντων. Plutarch. in Apophth. p. 328, Ἐλάφων στρατόπεδον ἡγουμένου λέοντος.

ead. l. 7. Περὶ τῆς εἰρήνης) Cl. περὶ εἰρήνην. Forte περὶ εἰρήνης. WASS.

ead. l. 12. Ἐς Καρύας) Κάρυα apud Stephanum, ait Hudson. At idem v. Βοῖον numero plurativo Κάρυαι. Lacones Hesychio auctore Καροῦαν dixere. ita legit & Phavorinus. *Carya*, *Caryatibus*, *Caryatium*, Vitruvius I, 1. Codex Arondel. *Carynatium* perperam, ut ex Plinio XXXVI, 5 patet. *rotundatis Caryatidis* Sidonius. Gentile Καρυάται Inscript. apud Reinesium II, 61. Vid. Pausan. Lacon. cap. 10, & Messen. 16. Plutarch. Arato pag. 1020. Pheneatis confines erant *Caryae*. Vid. Liv. XXXIV, 26. De Arcadum Civit. Statius IV Theb. 225, & Hesych. v. Καρυᾶτις. Apud Statium pro *impulit* Codex D. quas magno non *abstulit* igne Napaeas? recte. Virg. me malus *abstulit* error. Vid. Xenophon p. 619. C. ἐν Καρύαις τῆς Λακωνικῆς Lucian. de saltat. p. 790. WASS.

Pag. 294. *l.* 3. Πυθόμενοι δὲ &c.) Cum nulla Codicum auctoritate nitatur coniectura Porti, (expungentis particulam δὲ, & hanc clausulam cum superiori iungentis) haud absonum esse puto, si verbum ἐκστρατεύεσθαι vi praepositionis duplicem dicatur habere significationem, ut & *exire in expeditionem*, & *finire eandem*, significaret. Acacius. HUDS.

ead. l. 8. Ἐς Ἐπίδαυρον) Cl. ὡς. quomodo noster IV, 50, 79, VIII, 31. WASS. Sed omnibus his locis de hominibus dicitur.

Pag. 295. *l.* 2. Ἐκ Κρανίων) Vid. hoc Lib. cap. 35.

Pag. 296. *l.* 10. Ἄμιπποι) Quod ἅμιπποι (ita enim hic legendum) pedites sunt, claret (ut docet Harpocration) e Thucydidis & Xenophontis Historiis rerum Graecarum. Aliis vero ἅμιπποι dicuntur equi celetes iuncti inter se, quorum altero sedebat rector vel auriga, qui utrumque regebat, in altero vehebatur eques armatus. Vide Eustathium in Odyss. έ, p. 1539, Harpocrat. & Tollii notas ad Palaephatum p. 6. HUDS. Antea nullo sensu ἄνιπποι.

Vid. Eustath. ad Il. 1046, 48, ed. Bas. & Kuster. ad Suidam v. ἄμιπποι. Wass. Add. interpretes Pollucis ad I, 131.

Pag. 297. *l.* 1. Τότε πρῶτον) Τό, τε πρῶτον legit Heilm.

ead. l. 7. Μεθυδρίῳ) Μεθύδριον τῆς Μεγαλοπολίτιδος vocat Polybius IV, 11. Nam ex quo condita est Megalopolis, in vicum degeneravit; unde inter Κώμας recenset Pausanias, a quo etiam nominis ratio petatur. meminerunt eius etiam Plutarch. Cleon. p. 806, Plin. I, 420, Porphyr. de Abstin. II, 16. Wass. Vide etiam Holstenium ad Stephan.

Pag. 298. *l.* 4. Ὄρθιον) Subintellige ὁδὸν, & respondent τοῖς, ἄλλην χαλεπήν. nihil ergo mutandum. Wass. Scriptura, quam Vallam secutum esse putat Stephanus, defendi posset ex hoc Menandri in Ὀργῇ apud Athenaeum VI, 10, ὄρθριος πρὸς τὴν σελήνην ἔτρεχε. Sed haud dubie rectum est ὄρθιον. Vel pueris notum est hoc Hesiodi, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτήν.

ead. l. 9. Σάμινθον) De hoc oppido tacent veteres, opinor, universi. Itaque membranarum fides nonnihil mihi suspecta est. Wass.

Pag. 299. *l.* 6. Εἶργον ἀπὸ τῆς πόλεως) Ἀπὸ omittunt Mss. Noster II, 85, Καὶ μὴ ὑπ' ὀλίγων νεῶν εἴργεσθαι τῆς θαλάσσης. alibi absolute. Wass.

Pag. 300. *l.* 2. Πρόξενος) Ammonius, πρόξενος πόλεως, καὶ ἔθνους. ξένος δ' ὁ εἷς ἑνός. Vid. II, 28, & Aelium Dionysium apud Eustath. in Iliad. γ', p. 405. hoc sensu utuntur Plato, Aristoteles, alii. Wass.

ead. l. 3. Ὅσονοὺ) Ὅσον οὐ Ar. C. edd. vett. Cass. Graev. & VI, 45 Ar. C. edd. Reg. Cass. Bene. & ὅσον οὐκ V, 64 Ar. C. Flor. VI, 57 Ar. C. edd. Reg. Cass. Graev. & VII, 69, VIII, 92 edd. Reg. Gr. VIII, 96. Denique ὅσον οὐ VIII, 26 Cass. Camerar. Suidas etiam ὅσον οὐκ. ὅσον οὔπω Suidas, Hesychius. Usitatius fateor coniunctim veniunt hae voculae. & Herodotus ὁσονῶν. Wass.

ead. l. 10. Αὐτὸς, καὶ οὐ) Αὐτὸς praetereunt Valla & Acacius. Puto, Portum bene expressisse *solus*. Homerus Il. θ', v. 99: Τυδείδης αὐτός περ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη. Hoc Schol. parv. & Eustathius in Il. ρ', pag. 1105, exponunt μόνος. Lucian. Dial. Deor. pag. 203, Αὐτοὶ γάρ ἐσμέν. Et Theocrit. X Idyll. 19, Τυφλὸς δ' οὐκ αὐτὸς ὁ Πλοῦτος, Ἀλλὰ καὶ ὠφρόντιστος Ἔρως.

ibid. Μετὰ τῶν πλειόνων) Graev. omittit τῶν, & sic alibi Thucydides. Wass.

Pag. 301. *l.* 3. Ἐν καλῷ) Gr. male ἐν τῷ καλῷ. Wass. Thucyd. cap. praec. Ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι.

ead. l. 14. Ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες) Vide Diodorum Sicul. pag. 326 a. Wass.

Pag. 302. *l.* 2. Ἐν πολλῷ πλείονι) Codd. Ar. C. πολλῷ ἐν πλείονι. Aliter ſolet noſter. Wass.

ead. l. 8. Ἐσιέναι) Cl. ex emendatione perverſa ἐπιέναι. Wass.

ead. l. 10. Περιγίγνεται) Thomas Mag. in περιεγένετο.

Pag. 303. *l.* 1. Βουλομένους χρηματίσαι) Spanhemius ad Iulian. Orat. I, p. 122, de hoc verbo agens ſcribit, veteres Atticos χρηματίζειν dixiſſe pro *deliberare*, aut de re quapiam *cum aliquo agere*; & affert hunc locum Thucydidis; & alium e V, 5, Ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, nec non ex Ariſtophan. Theſmophor. 380, Καὶ χρηματίζειν πρῶτα περὶ Εὐριπίδου. Puto, eum non voluiſſe hoc ita accipi, quaſi Graecis χρηματίζειν in univerſum idem ſit, quod Latinis *cum aliquo agere*: nam de iis, quae privati de rebus privatis inter ſe agunt, ac deliberant, rarius χρηματίζειν dici invenias: ſed de iis, quae publice & publico nomine aguntur; ut in his Thucydidis, Ariſtophanis, & infinitis aliorum ſcriptorum locis. Hic χρηματίζειν eſſe *cum populo agere*, vel *verba ad populum facere*, apertum eſt e praecedentibus, πρὸς τὸν δῆμον οὐ προσῆγον.

ead. l. 8. Πείσαντες ἐκ τῶν λόγων) Gr. ἐν τῷ λόγῳ. Hoc defendi quidem poſſet: ſed non eſt recedendum a ſcriptura vulgata, quam tuentur alii omnes ſcripti & editi libri. Lucianus Catapl. pag. 440, Ἐκ τοῦ λόγου δείξω φανερώτερον. Idem de Sacrific. pag. 363, κατεδυσώπησεν αὐτὸν ἐκ τῶν λόγων. Plutarchus Romul. pag. 45, Πεπεισμένον ἔκ τινων ἄρα λογίων.

ead. l. 9. Ὀρχομενὸν τὸν Ἀρκαδικὸν) Recte additur hic, & apud Herodotum Ἀρκαδικὸν, ut nempe a Boeotico diſtinguatur. Apud noſtrum I, ἡ Ὀρχομενὸς, Ariſtot. Hiſt. An. VIII, 252, & Schol. Pindari Maſc. articulum adiungunt. Huius urbis meminit Laërtius Epimenide p. 74, & Antipater Epig. Anthol. IV, 22. Eſt & mons eiuſdem nominis in Theſſalia, & in Arcadia etiam fluvius. Ita Duris apud Schol. Ariſtoph. Nub. 397, & Schol. Apollonii 1190. Hiſtoriam eius tradunt Diodor. XIX, p. 705, & Pauſan. VIII, p. 626, 655, Strabo p. 411. Wass.

Pag. 304. *l.* 14. Ἐνεδίδοσαν) Habet significationem proditionis. Sic IV, 76, Χαιρώνειαν δὲ ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδοσαν. Ibid. 88, & VII, 48.

Pag. 306. *l.* 9. Καὶ ὡς οὔπω) Schol. Cl. & Gr. καὶ οἷα οὔπω π. non male. Wass. Si quid mutandum sit, malim οἷα: nam οἷα plurale neutrum hic vix potest locum habere. Thucyd. V, 14, Τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορᾷ, οἷα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ. Scholiastes Cass. neque hic, neque paulo post varietatem scripturae annotat.

ead. l. 10. Ὀρέστειον) Vide Salmasium ad Solinum pag. 145, Herodotum, Euripid. Electr. V, 1273, & Tzetzem VIII, 247. Wass. Ὀρέστειον dicit Euripides Orest. vers. 1647. Ὀρέστιον Stephanus. Salmas. l. d. p. 109 ed. Trai.

Pag. 307. *l.* 13. Δυσπρόσοδον) Thomas Mag. h. v. exponit δύσκολον περὶ τὴν εἴσοδον. Add. eundem in εὐπρόσοδος. Priore loco interposita particula τε legit, ἐρυμνόν τε καὶ δυσπρόσοδον.

Pag. 308. *l.* 4. Κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι) Vide Dion. Halic. XI, 14, p. 698 ed. Sylb. Huds. Citat Plutarch. in Moral. p. 797, & legit ἰάσασθαι. Wass. Herodoti locus est III, 53. Versus Sophoclis exstant apud Stobaeum Serm. IV: Ἐνταῦθα μέντοι πάντα τ' ἀνθρώπων νοσεῖ, Κακοῖς ὅταν θέλωσιν ἰᾶσθαι κακά. Idem in Aiac. v. 362: Μὴ κακὸν κακῷ διδοὺς Ἄκος, πλέον τὸ πῆμα τῆς ἄτης τίθει.

ead. l. 5. Ἐπαιτίου) Plutarchus l. d. εὐπετοῦς, & βουλόμενον. Non videtur recedendum a scriptura recepta.

ead. l. 6. Ὁ δὲ εἴτε — ἀπῆγε) Laudat Suidas in ἐπιβόημα, ὁ δὲ εἴτε τὸ ἐπ. qui ex hoc loco emendandus. Εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπ. & pro ἢ καὶ αὐτῷ leg. εἴτε καὶ &c. ibi male vertitur a cl. Kustero *acclamatio*. ἐπιβόημα σκληρὸν esse autumat Pollux VI, 208. pro quo ἐπιβόησις apud D. Halic. in Arte VII, 2. At verbalia in ια non semper actionem denotant. Noster ἐπιβούλευμα, & ex illo Iosephus pro ἐπιβούλευσις. Sic γύμνασμα, δεξίωμα, μειδίασμα & eiusmodi sexcenta. Wass. Si ἐπιβόημα tam durum videbatur Polluci, non debebat ipse eo uti IX, 123. Post δόξαν in Suida distinctio ponitur, & ἐξαίφνης coniungitur cum sequentibus: non deterius, quam in edd. Thucyd.

ead. l. 13. Βοηθοῦντας) Pro βοηθήσοντας, si Scholiastae credimus, ait Stephanus Append. ad Scripta de Dialect. p. 138. Potest credi Scholiastae. Thucydides saepe praesens pro futuro ponit. IV, 40, ἀποδοῦναι & ἀποθνήσκειν. V, 4,

πείθειν. Et sic quamplurimis aliis locis. Vide ad IV, 61.

Pag. 309. *l.* 3. Τῇ ἐξ ὀλίγου αἰφνιδίῳ) Reg. non habet αἰφνιδίῳ. Et potest suspectum esse, tanquam ex interpretatione. Nam ἡ ἐξ ὀλίγου ἀναχώρησις eadem est, quae αἰφνίδιος. Thucydides II, 61, Μεταβολῆς μεγάλης, καὶ ταύτης ἐξ ὀλίγου ἐμπεσούσης. IV, 108, Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι φυλακὰς, ὡς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις. V, 64, Ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγένετο. ubi Schol. Cass. itidem supplet καιροῦ. Et 71, Ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου παραγγείλαντι.

ibid. Αὐτῶν ἀναχωρήσει) Αὐτῶν deest Gr. perperam. WASS.

ead. l. 5. Ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν) Ἑαυτοὺς deesse putat Scholiastes. Sed videndum est, an potius suppleri debeat αὐτοὺς, nempe, τοὺς Ἀργείους, *e conspectu eorum evaserunt.* Ita certe hoc verbo utitur Lucianus, qui non pauca a Thucydide sumsit, II Ver. Hist. p. 687: Ἐφεύγομεν, ἀπολιπόντες αὐτοὺς μαχομένους. — Ἐπεὶ δ' ἀπεκρύψαμεν αὐτοὺς, ἱώμεθά τε τοὺς τραυματίας. Sic ἀποκρύπτειν γῆν dicuntur navigantes, qui tam longe in altum provecti sunt, ut terram conspicere non amplius possint. Vid. Budaeum Commentar. Ling. Gr. p. 324. Ab his autem ductum hoc genus loquendi docet Schol. Cass. Nam quod in edito sine ullo sensu legitur, ἰδίως μὲν ἐπὶ τῶν ὁπλιζομένων, in illo est, ἰδίως μὲν ἐπὶ τῶν πλοϊζομένων.

ead. l. 12. Προελθόντες) Non recte quidam Mss. προσελθόντες. Mox cap. seq. ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας.

Pag. 310. *l.* 9. Ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται) Fuit summa & absoluta regis in bello potestas, cum domi esset adstricta & obnoxia. Itaque de Leotychide ait Herodotus Lib. 6, quod illi Imperatorem agenti adversus Thessalos licuerit omnia agere. Vide Cragium de Rep. Laced. lib. 4, cap. 4. HUDS.

ead. l. 10. Πολεμάρχοις) Cuilibet morae praeerat unus Polemarchus, ut docet Xenophon de Rep. Laced. Vide Cragium de Rep. Laced. l. 4, c. 4. HUDS.

ead. l. 11. Πεντηκοντατῆρσιν) Qui Thucydidi πεντηκοντατῆρες, Xenophonti πεντηκοστῆρες dicuntur. πεντηκοστὺς autem erat λόχου seu turmae pars dimidia, atque octo, ut ait Xenophon, in qualibet mora. unde patet, ut inquit Cragius l. 4, c. 4, Pentecostyn quamlibet fuisse quinquagenorum militum, sicut nomen ipsum indicare vide-

tur. Qui vero praefecti erant huic numero militum, dicebantur πεντηκοντατῆρες. HUDS. Add. Emmium in Descript. Reip. Lacon. p. 494 & 499, & Meursium Miscellan. Lac. II, 2. Lipsius V de milit. Rom. 10 Πολεμάρχους dicit velut *Tribunos* in exercitu Rom. fuisse; λοχαγοὺς vertit *Centuriones*; πεντηκοντατῆρας *Quinquagenarios*; ἐνωμοτάρχας *Decanos*, & ἐνωμοτίαν *Decuriam*. Non possunt haec omnia propriis nominibus Latinis exprimi, propter discrimen inter militiam Graecam & Romanam. De λόχοις & λοχαγοῖς multa habet Spanhemius ad Iulian. Orat. I, p. 236. Add. Perizon. ad Aelian. II Var. Hist. 44.

Pag. 311. *l.* 1. Πλὴν ὀλίγου — εἰσὶν) Aristides Tom. I, p. 387 ed. Canter. ὀλίγων minus eleganter laudat. WASS.

ead. l. 7. Νεοδαμώδεις) Supra cap. 34.

ead. l. 12. Οἱ ἱππῆς) Articulus abest a Gr. Sic noster infra. WASS.

Pag. 312. *l.* 1. Παρὰ δ' αὐτοῖς) Αὐτοὺς Cl. Gr. Paulo ante παρὰ δ' αὐτοῖς. IDEM. Αὐτοὺς habent omnes Mss. & edd. ante Stephani secundam, quam secutus est Portus. Et hoc non minus recte ea significatione, quam hic habere debet, dicitur, quam παρ' αὐτοῖς. Thucydides hoc ipso cap. καὶ παρ' αὐτοὺς Ἀρκάδων Ἡραιῆς.

ead. l. 5. Κλεωναῖοι) Thucyd. VI, 95, μέχρι Κλεωνῶν. Melae, inquit Lloydius, *Cleona*. At fallitur, ut alias. Duplices etenim Cleonae, Argolicae & Chalcidicae. De posterioribus Mela, qui in hac scriptura solus est: plurium numero extulit Herodotus, & plerique omnes. Ceterum Cleonae Argolicae supra Mycenas, colle edito sitae erant, in via, quae Argis Corinthum ducit. Consule Xenoph. p. 644, Liv. XXXIV, 25, Pausan. p. 143, Plutarch. Arato p. 1040. Oppida circumiacentia hoc ordine a Polybio memorantur, Καφύας, Πελλήνην, Φενεὸν, Ἄργος, Φλιοῦντα, ΚΛΕΩΝΑΣ, Ἐπίδαυρον, Ἑρμιόνα, Τροιζῆνα, Κόρινθον. Nomen eis aut a Cleone Asopi filia, iuxta Herodotum & Diodorum, aut a Cleone Pelopis filio, quod Pausaniae placuit. Civium inopiam satis innuit Ovidius non uno in loco epitheto *humiles*. Situm respexit Statius, *celsa Prosymne, Aptior armentis Midea, pecorosaque Phyllos, Quaeque pavet longa spumantem valle Charadron, Neris, & ingenti Turritae mole Cleonae*. Codices nostri *Prosymna*, *Mide*, *Phylos*, *Clionae*, perperam. De ceteris oppidis Schol. & Annotat. consulantur. De Midea tacent etiam Mela, Plinius, &

Geographorum vulgus; nempe a Copaide lacu absorpta est. Et tam Μίδεια quam Μιδέα scribi, testis alicubi Strabo. Cleonae vero Nigro, sed nescio quam vere, Sanvasili. Inter raphani species τὴν Κλεωναίαν recensuit Theophrastus Hist. Pl. VII, 4. Vid. Eustathium ad Il. β', p. 220, & Demosthenem de Coron. p. 326. WASS.

ead. l. 13. Κομπῶδες) Laudat Pollux IX, 148, & agn. Hesychius, ut recte observat Hemsterhusius. Qua forma Aristot. Polit. τὸ κομψὸν ἔχοντες λόγοι. WASS.

Pag. 313. *l.* 3. Ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες &c.) De hoc loco praeter Cragium agunt Emmius, Meursius l. d. & Camerarius ad Xenoph. II Cyripaed. pag. 309.

ead. l. 5. Ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ) Suidas, ζυγὸς ἐν τοῖς Τακτικοῖς τὸ ἐκ παρεστηκότων ἀλλήλοις πλῆθος. Vide ibi Kusterum, qui ita recte emendavit e Mss. pro περιεστηκότων: quod tamen etiam Arcerius viderat ad Aeliani Tactic. c. 7.

Pag. 314. *l.* 10. Ταῦτα) Quidam libri τοιαῦτα. non male. WASS.

ead. l. 11. Καθ' ἑκάστους τε, καὶ μετὰ πολεμικῶν νόμων) Haec varie vertunt interpretes. Est locus perplexa structura orationis obscurissimus, in quo explicando vires ingenii, qui volet, experiatur. Schol. Cass. pro iis, quae in vulgato leguntur, ἢ γράφειν προτρεπτικὰ, bene habet ἦν δὲ προτρεπτικά. Νόμους πολιτικοὺς in Nota Hudsoni per errorem scribitur, pro πολεμικούς. DUKER. Locum sic ordinandum censet Heilm. Λακεδαιμόνιοι — ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἐποιοῦντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ὧν ἠπίσταντο, ἀγαθοῖς οὖσιν, i. e. παρεκέλευσαν ἀλλήλους, μεμνῆσθαι τούτων ἃ πάλαι ἠπίσταντο, (Virg. Aen. V, *conscia virtus*) καὶ ἀγαθοὺς εἶναι. Male vero interpr. Lat. *partim per se ipsos, partim ob militarem disciplinam.* Καθ' ἑκάστους est, *singuli singulos*, & πολεμικοὶ νόμοι sunt ᾄσματα, ut bene Schol.

ead. l. 13. Ἔργων — παραίνεσιν) Stobaeus pag. 201, qui μελέτη habet. WASS. Stobaeus omittit participium εἰδότες, nec utitur oratione infinita: ob eamque causam etiam σώζει & παραίνεσις dicit. In eo magis a scriptura, quae in Thucydide est, abit, quod pro ῥηθεῖσαν habet ῥηθέντων. Quae lectio confirmari potest alio loco Thucydidis VI, 68: αὕτη γὰρ ἡ παρασκευὴ ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος παρασχεῖν, ἢ καλῶς λεχθέντες λόγοι μετὰ ἀσθενοῦς

στρατοπέδου. Μελέτην *meditationem* verterat Valla; *exercitationem* Stephanus: quae retinere potuerat Portus. *Usum & exercitationem*, Acacius.

Pag. 315. *l.* 5. Ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμῳ ἐγκαθεστώτων) Νόμου, quod est in Clar. Caff. & Gr. ita defendi potest, ut ea vox non pro lege accipiatur cum interpretibus, sed pro nomo musico, & haec coniungantur ὑπὸ νόμου πολλῶν αὐλητῶν. Quae significatio vocis νόμος etiam retento dativo νόμῳ manere potest. Nam haec sine discrimine secundo & tertio casu dicuntur. Hesiod. ἀσπ. v. 280, Αἱ δ' ὑπὸ φορμίγγων ἄναγον χορὸν ἱμερόεντα. Aristoph. Acharn. v. 1000, Πίνειν ὑπὸ τῆς σάλπιγγος. Anacreon Carm. VI, Ὑπὸ βαρβίτῳ χορεύει. Lucianus Dial. Deor. p. 187, Ὑπ' αὐλῷ καὶ τυμπάνοις εὔρυθμα βαίνει. Et haec interpretatio ex eo confirmari videtur, quod mox addit Thucydides, οὐ τοῦ θείου χάριν: quod Scholiastes exponit ὕμνου; nam νόμος est hymnus Deorum, ut Scholiastes Aristophanis Equit. v. 9, & ex eo aliisque Spanhemius ad Callimach. Hymn. in Delum ostendit. Nec tamen plane improbem versionem interpretum *ex lege*. Erat enim, ut ait Xenophon de Lacedaemonior. Republ. in fine, νόμος, αὐλεῖν πάντας τοὺς παρόντας αὐλητάς. Respexit ad hunc locum Servius ad Virgil. VIII Aeneid. 2.

ead. l. 6. Μετὰ ῥυθμοῦ) Vide Polybium apud Athenaeum XIV, 5. Saltantium in morem Aristophanis verbis Plut. v. 758: ἐκτυπεῖτο δὲ Ἐμβὰς γερόντων εὐρύθμοις προβήμασιν. Pollux III, 92, μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοιεν. male, pro βαίνοντες προέλθοιεν. Wass. De iisdem Polyaenus I, 10: Πρὸς τὸ μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν ἐμβαίνοντες ἄῤῥηκτοι τὴν τάξιν ἐγένοντο. Et Lucianus de Saltat. p. 790: Ἅπαντα μετὰ μουσῶν ποιοῦσιν, ἄχρι τοῦ πολεμεῖν πρὸς αὐλὸν καὶ ῥυθμὸν, καὶ εὔτακτον ἔμβασιν τοῦ ποδός. Pro προέλθοιεν Gellius & Scholiastes habent προσέλθοιεν.

ead. l. 8. Τὰ μεγάλα) Ita Mss. antea μέγιστα. Quo plures, eo minus ordinis, turbae plurimum. Wass. Μεγάλα etiam Gellius, & ποιεῖν ἐν ταῖς προσόδοις. Ποιεῖν Valla satis recte vertit *accidere*. Aristophanes Plut. vers. 1205: Καὶ μὴν πολὺ τῶν ἄλλων χυτρῶν τἀναντία Αὗται ποιοῦσι. Eandem significationem τοῦ ποιεῖν puto esse in eo, quod paulo post dicit Thucydides, Τὰ στρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο. Nam loquitur de eo, quod in concursu proelii accidere solet exercitibus, non ut Portus accepit, de

ſtratagemate, quo illi uti ſoleant. Acacius non male: *ſolet hoc in omni acie fieri.*

Pag. 316. *l.* 6. Γύμνωσιν) Γνῶσιν in Gr. e compendio ſcripturae eſt.

Pag. 318. *l.* 12. Πέντε λόχοις) Ita edi voluerat cl. Waſſe, pro πεντελόχοις, quod Hudſonus ex edd. praecedentibus dederat, & in Caſſ. ac Dan. eſt. Schol. Caſſ. auctior vulgato addit, ὡς ἀρχιλόχοις.

Pag. 319. *l.* 7. Ἐκυκλοῦτο) Thomas Mag. in κυκλέω.

Pag. 320. *l.* 9. Φυγὴ) Pharacis Spartani ſalubre conſilium legas apud Diodorum Siculum p. 326 d. Wass.

Pag. 321. *l.* 11. Ἀπογενέσθαι) Vide Suidam in ἀπεγένετο. Noſter ſaepe hoc ſenſu. Wass.

Pag. 322. *l.* 1. Ὁ ἕτερος βασιλεὺς) *Lex Spartae lata,* (ut ſcribit Herodotus lib. 5.) *non licere prodeunte exercitu utrumque regem comitari.* Hac tamen lege non obſtante, Pliſtoanax, cum bellum Agis gereret adverſus Argivos & Mantinenſes, duxit & ipſe copias ex iunioribus & ſenioribus conſcriptas. Vide Cragium l. 4, c. 4. Huds.

ead. l. 4. Ἀπέτρεψαν) Magis placet ἀπέστρεψαν, quod eſt in pleriſque Mſſ. Thucydides IV, 97: Ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῷ, ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας.

ead. l. 6. Κάρνεια) Sacrum circa Olymp. XXVII inſtitutum. Wass. Eſt de hoc etiam ſupra cap. 54.

ead. l. 10. Ἀπελύσαντο) Conf. omnino Plutarchum Ageſil. pag. 614. Wass.

ead. l. 12. Τῇ δὲ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ) Clar. & Caſſ. προτέρᾳ. Ammonius & Thomas Magiſter hoc diſcrimen ſtatuunt inter προτέρα & προτεραία: προτέρα, ἐπὶ τάξεως· προτεραία δὲ, ἐπὶ μόνης ἡμέρας. Itaque ex illorum ſententia non recte dicitur, τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς μάχης. Sed non minus recte dici τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ, quam τῇ προτεραίᾳ, oſtendit Stephanus ex Homero Iliad. φ', v. 5, Odyſſ. π', 50, & ex Ariſtotele V Polit. 12, εἰ τῇ προτέρᾳ ἐγένετο τῆς τροπῆς, pridie ſolſtitii, vel brumae. Pollux I, 65, Φαίης δ' ἂν — καὶ τῇ προτεραίᾳ, καὶ τῇ προτέρᾳ.

ibid. Συνέβη) Ξυνέβη, non συνέβη, Reg. Caſſ. Gr. & c. 50 contra, ſed male. Poëtae omnes ξ pro σ paſſim uſurparunt: oratores perraro, Iſocrates bis tantum, ſi libri non fallunt. Circa Alexandri Magni tempora uſus elementi ξ exoleviſſe videtur, & abiiſſe in deſuetudinem. Apud Polybium vix invenitur. In Thucyd. VIII, 97 pro συνέλεγον re-

pone ξυνέλεγον cum Reg. & Cam. & VIII, 12, pro συμφορὰν omnino ξυμφορὰν Reg. Caſſ. auctoribus. Wass.

Pag. 324. *l.* 9. Δύο λόγω φέρων) Hinc illa Romani: *In hoc ego ſinu & bellum & pacem vobis fero.* Wass.

ead. l. 10. Ὡς εἰ) A Gr. εἰ abeſt. male. Wass.

Pag. 325. *l.* 2. Ποττὼς) Pro πρὸς τούς. Loca Euſtathii ab Hudſono in Var. Lect. indicata, ſunt in Iliad. λ', pag. 828, & Iliad. ρ', pag. 1106: ποτ τῶ Διὸς, ἤγουν πρὸς τοῦ Διός. Etymol. M. coniungit: Ποττὰν, ἀντὶ τοῦ πρὸς τὰν Δωρικῶς. ποττὸ πῦρ, ἀντὶ τοῦ πρὸς τὸ πῦρ. Poſterius eſt ex Ariſtoph. Acharn. v. 751, qui ibid. v. 732 ποττὰν μάδδαν, Lyſiſtr. v. 1005 ποττὰν Ἑλλάδα, v. 1266 ποττὰς σπονδάς. Et Theocritus XI, 1, ποττὸν Ἔρωτα.

ead. l. 11. Συμβατόσαιμεν) Coniectura Potti συμβατοσέμεν legentis, i. e. συμβατόσειν, a συμβατόω, probabilior foret, ſi hoc verbum aliis quoque in uſu eſſet. Nec ab eo futurum eſt συμβατόσειν, ſed συμβατώσειν. Etiam magis αὐτὼς, ut puto, dicunt Dores, quam αὐτοὺς, ut καθαρὼς, ὀφθαλμὼς, & alia huiuſmodi apud Theocritum: item δόμεν pro δοῦναι, quod & hic quidam libri habent, ut paulo ante omnes ἀποδόμεν pro ἀποδοῦναι; non δῶμεν, nec ἀποδῶναι. Mox pro Πελοποννάσου, etſi ita in omnibus ſcriptis & editis eſt, non dubitem legere Πελοποννάσω, ut paulo inferius ἐκτὸς Πελοποννάσω. Scio, a quibuſdam dici, non ubique ſervari dialectum Doricam: ſed nulla cauſa eſt, cur in eadem voce ſervari non debeat. Nec improbabile eſt, ſaepe ſcribis librariis, qui communi linguae Graecae magis aſſueti erant, tribuendum eſſe, quod interdum dialecti Doricae ratio non habetur. Cui rei vel ſola varietas editionum Theocriti in iiſdem vocabulis argumento eſſe poteſt. Quod in Codd. Caſſ. ad σύματος ἐμέν λην adſcriptum eſt, ſuſpicor magis interpretationem τοῦ λῆν, quam variantem lectionem eſſe. Erant in eiuſdem margine etiam haec ſcripta αἱ μὲν ὕλην τοῖς ἐπι, ſed deinde tranſverſa linea traiecta. Duker. Lectionem Cod. Caſſ. περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος ἔμεν λῆν &c. probat Heilm. q. d. Attic. περὶ δὲ τοῦ θεοῦ θύματος εἶναι θέλειν ὅρκους τοῖς Ἐπιδαυρίοις. Cf. ſupr. cap. 53: Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν περὶ τοῦ ΘΥΜΑΤΟΣ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθέως.

Pag. 326. *l.* 2. Ὄπα καὶ) Sine dubio rectum eſt ὅπακα, vel, ſi quis hoc mavult, ὅπα κα. Cap. 79, ὅπα κα

δικαιότατα κρίναντες. Huiusmodi sunt αἶκα, ἐπεί κα, & alia huius generis in scriptoribus Doricis, & monumentis veteribus Dorica dialecto scriptis.

ead. l. 9. Ἀπιάλλειν) Hesychius ἀπιαλεῖς, ἀποπέμψεις. Etymologici M. auctor in ἠπίαλος: ἢ παρὰ τὸ πέμπεσθαι ἀπὸ τοῦ σώματος, ἀπίαλος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀπιέναι, ὁ ὀφείλων ἀπιέναι. De ἰάλλω idem compluribus locis agit, ut & Eustathius ad Homerum.

Pag. 327. *l.* 7. Κοινᾶν ἐόντων τᾶν σπονδᾶν) Multa afferuntur exempla adiectivorum masculini generis, etsi feminina habent, pro femininis positorum, ut στεῤῥὸς φύσις apud Euripidem Hecub. v. 296; στεῖρος οὖσα μόσχος Androm. 711, & alia huiusmodi. item participiorum masculinorum numero duali substantivis femininis appositorum, quae ad Iliad. θ', v. 455, ex Hesiodi Ἔργ. 197, Euripidis Hippol. 387, & Sophoclis Electr. pag. 124 ed. Stephan. vers. 982 ed. Angl. annotavit Eustathius pag. 723, & ex eo H. Stephanus in Append. ad Scripta al. de Dialect. p. 151, 152, & Barnes. ad Euripidis Hippolyt. Sed haec omnia ab hoc loco aliena sunt. Unum est apud Stephanum, quod fortassis huc pertinere possit, ex Homeri Il. δ', 22: Ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, pro ἀκέουσα: quamquam etiam alii ibi ἀκέων pro adverbio positum acceperunt. Verum etiamsi quis hic ita quoque sumi posse τὸ ἐόντων putet, tamen apertum est, nominativos ταὶ δὲ ἄλλαι πόλεις, & ceteros, pendere sine verbo, quod oratio requirebat; cui incommodo mederi voluit interpres, supplendo verbum substantivum *sint*. Si scirem, apud alios scriptores Graecos σπονδὴν numero singulari pro foedere inveniri, auderem, ducente eo scriptura Reg. & Cass. coniicere κοινὰν ἐχόντων τὰν σπονδὰν καὶ τὰν ξυμμαχίαν. Nam ἐχόντων pro ἐχέτωσαν non solum Atticos, sed etiam Dores dixisse, certum est. In Foedere inter Hierapytnios & Priansios inter Marmora Arundell. p. 119, ἑρπόντων παρ' ἀλλάλος ἐς ἀνδρήϊον — ἀναγινωσκόντων δὲ τὰν στάλαν — καὶ προπαραγγελλόντων ἀλλάλοις — & ἀποτεισάντων οἱ αἴτιοι τούτων στατῆρας ἑκατόν. Plane mihi persuadeo, vitium esse in voce ἐόντων. Quae Hudson. in Var. Lect. habet, nihil iuvant ad difficultatem expediendam. Ἐὼν pro ὢν etiam Dores dicunt. Theocrit. XXVI, 2: τρεῖς ἄγαγον αὐταὶ ἐοῖσαι, i. e. οὖσαι. Sed in verbis κοινῶν ὄντων τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ξυμμαχιῶν non est figura, quam πρὸς τὸ σημαινόμενον vocant Gram-

matici, ad quam Hudsonus hoc fortassis referendum putat.

ead. l. 10. Ὅσοι) Gr. ὅσσοι, & mox ἐσσοῦνται Cl. Gr. passim; & sic forte rescribendum. Ita enim Archimedes, Theocritus, alii. WASS.

Pag. 329. *l.* 10. Πρόφασιν) Sic Thucydides III, 111: Οἱ Μαντινεῖς, καὶ οἷς ἔσπειστο, πρόφασιν ἐπὶ λαχανισμὸν καὶ φρυγάνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες. Euripides Iphigenia in Aul. v. 360: Καὶ πέμπεις ἑκὼν — παῖδα σὴν Δεῦρ' ἀποστέλλειν, Ἀχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμουμένην. Demosthenes de Coron. pag. 148: Ὅτι ἐξαπεστάλη ταῦτα τὰ πλοῖα, πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῖτον παραπέμψοντα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Λῆμνον, βοηθήσοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς.

ead. l. 11. Τὸ ἄλλο φρούριον) Retinendum est φρούριον, si ostendi possit, vocabulum illud non tantum de loco, sed etiam de hominibus, qui custodiae & praesidii causa in eo sunt, dici. Sin, praeferrem, quod est in quibusdam MSS. φρουρικὸν, etsi nusquam alibi lectum. Nam quin eodem modo dici possit τὸ φρουρικὸν pro ἡ φρουρὰ, sive οἱ φρουροὶ, quo τὸ Ἑλληνικὸν, τὸ βαρβαρικὸν, pro οἱ Ἕλληνες, οἱ βάρβαροι, & alia id genus, dubitari non potest.

Pag. 330. *l.* 9. Ὀλιγαρχία) Locum hunc illustrat Diodorus pag. 327 a. WASS.

ead. l. 13. Δικτιδιῆς) Alii Διεῖς & Διῆς. Vide nostrum supr. cap. 35. De hac gente nihil videor legisse. WASS. Διεῖς & Διῆς fortassis sunt compendia scripturae.

Pag. 331. *l.* 5. Τὰς γυμνοπαιδίας) De Gymnopaedia Lacedaemoniorum habet etiam Scalig. ad Euseb. Chron. p. 81.

Pag. 333. *l.* 2. Ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος) Diodorus Sic. pag. 327 c. WASS.

ead. l. 4. Ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν) Alterum horum supervacuum videtur. Ex annotatione Scholiastae colligas, eum non habuisse in exemplari suo verba ἐκ τοῦ Ἄργους.

ead. l. 8. Ὑσιὰς) Vide ad III, 24. De huius situ Plinius IV, 5, Strabo IX, 404. Pausan. Arcad. VI: Εἰσὶν οὖν ἐς Ἀρκαδίαν ἐσβολαὶ κατὰ τὴν Ἀργείαν, πρὸς μὲν ὙΣΙΩΝ καὶ κατὰ τὸ ὄρος τὸ Παρθένιον ἐς τὴν Τεγεατικήν. WASS.

ead. l. 13. Ἀπεδέχοντο) Ar. C. Cass. Dan. melius, puto, ὑπεδέχοντο, quasi λάθρα id fecissent. WASS.

Pag. 335. *l.* 4. Οἱ δὲ Μήλιοι) Melios Lacedaemoniorum fuisse colonos, docet Herodotus l. 7, & Xenophon Ἑλληνικῶν lib. 2. A quo autem, quando, & qua occasione haec colonia deducta, refert Plutarchus lib. de Virtutibus Mulie-

rum, ubi de Tyrrhenis agit; item Conon Narrat. 36. HUDS.

Pag. 336. *l.* 3. Ἐπειδὴ νῦ πρὸς) Vide Dionys. Halicarn. qui Dialogum hunc, ob varietatem venuste interpositum, acerbe nimis exagitat in Iudic. de Thucyd. § 37. WASS. Dionysius Halicarn. non solum multa vitia orationis in hoc Dialogo reprehendit; sed etiam satis aperte significat, totum hoc colloquium a Thucydide confictum esse, quod neque ipse conventui interfuerit, neque ea, quae ab Atheniensibus aut Meliis dicerentur, audiverit: nam post ea, quae ad Amphipolin gesta erant, eum patria eiectum omne reliquum tempus huius belli in Thracia egisse: idque ipsum testari libro superiore. Satis animose Thucydidem defendit Acacius, & e Vita Thucydidis ostendit, falsum esse, eum toto illo tempore in Thracia vixisse, atque etiam ex ipso Thucydide V, 26 docet, eum in exsilio cum utrisque partibus versatum fuisse. Ac denique multo iustius e Dionysio quaeri posse dicit, unde ipse orationes Aeneae, Latini, Romuli, atque inprimis illud omni artificio oratorio elaboratum colloquium Tulli Hostilii cum Metio Albano acceperit. Non male haec Acacius. Ac Dionysius quoque, si non secutus est aliam divisionem librorum Thucydidis, in eo memoriae vitio erravit, quod Thucydidem libro superiore de exsilio suo narrare scribit. De cetero non male iudicat, multa perplexa, contorta & coacta esse in hoc Dialogo.

ead. l. 5. Ἐσάπαξ) Ἐς ἅπαξ Caff. Gr. Utrinque militant exemplaria, sed hoc malo. Sic D. Luc. Act. X, 16, ἐπὶ τρὶς, Herodotus V, ἐς τρὶς, εἰς ἅπαν Iosephus Ant. VIII, p. 349. Seniores bis τὸ ἅπαξ, & sic Suidas. Hippocrates autem §. V, 156, ἐσάπαξ; ut ἐφάπαξ, & καθάπαξ Hesychius, Glossae, Ulpian. ad Dem. 334. Schol. ad Od. φ', 349. WASS.

ead. l. 8. Ἐν λόγῳ) Multi libri ἐν ὀλίγῳ. Sed alterum illud Thucydidem sapit magis. WASS.

ead. l. 14. Διαφέροντα αὐτοῦ) Dionysius Hal. dicit, genitivum αὐτοῦ neque cum feminino ἐπιείκεια, neque cum neutris τὰ παρόντα & μέλλοντα convenire, &, ut apta & congruens esset oratio, debuisse dici διαφέροντα αὐτῆς, nempe τῆς ἐπιεικείας. Fortassis Thucydides genitivum αὐτοῦ retulit ad τοῦ διδάσκειν.

Pag. 337. *l.* 2. Περιγιγνομένοις) Ita ex Gr. substituimus pro περιγενομένοις. WASS.

Pag. 338. *l.* 6. Ἐπισταμένους — ξυγχωροῦσι) Stobaeus

303; ubi ἀνθρωπίνῳ perperam: ibi tamen πράσσουσι cum nostris. Conf. Aeschylum Agam. 1430, & Euripidem Hec. 226. WASS.

ead. l. 11. Μὴ καταλύειν ἡμᾶς) Scriptura Cod. Cass. ὑμᾶς melius videtur convenire sententiae: nam Melii de eo agunt, quod Atheniensibus utile futurum sit. Et sic etiam Schol. Cass. νομίζομεν ὑμῖν προσήκειν, non ἡμῖν. Τὸ κοινὸν ἀγαθὸν idem interpretatur τὴν ἐλευθερίαν. Εἶναι τὰ εἰκότα potest esse *obvenire, obtingere aequa*: ut dicant Melii, se putare utile futurum esse Atheniensibus, eos, qui in periculo sunt, ab iis adipisci, quod aequum & iustum est. Thucydid. III, 39: Ὅταν ἢ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ᾖ, ἢ σφαλέντι μηδὲν παθεῖν ἀνήκεστον.

ead. l. 13. Καί τι καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσοντά τινα ὠφεληθῆναι) Horum verborum haec, ni fallor, est sententia: iis, qui in periculo versantur, debere prodesse qualemcunque orationem ad persuadenda potentioribus, quae cupiunt; etiamsi ab ea absit exactissima ἀκρίβεια, neque accuratissime apud eos se defendere, iisque purgare se possint. Utrum autem, qui huiusmodi oratione utuntur, rectius dicantur ἐκτὸς, an ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς conari πείθειν, non satis constituere possum, & fortassis utrumque defendi queat. Ἐντὸς legit etiam Valla, & habent omnes libri scripti & editi ante Stephanum.

Pag. 339. *l.* 8. Ἀλλ' ἦν οἱ ὑπήκοοι) Porti Latina interpretatio horum verborum aberrat a mente Thucydidis, quam recte perceperunt Stephanus & Acacius, praeeunte etiam Scholiaste.

ead. l. 12. Ἀπόνως) Acacius, *sine magno labore.* Stephanus, *citra ullam molestiam*, id est, *nihil nobis facessi negotii circa imperium, quod in vos obtinemus.* Portus ἀπόνως refert ad Melios, cui non assentior.

Pag. 340. *l.* 6. Ὥστε) Si ὥστε accipias pro *itaque*, cum interprete Dionysii Halic. non opus erit supplementis illis, quae huc inferciuntur. Nec omnino necessarium est ad sententiam, ut haec cum interrogatione legantur, quae & a Graev. abest. Ea demta locus ita accipi potest: Itaque, quantum scilicet ex oratione vestra intelligimus, non receperitis, vel non volueritis, id est, non concesseritis nobis, ut otium agentes vobis pro hostibus amici, & neutris socii simus. Accusativum ἡμᾶς vulgo coniungunt cum δέξοισθε, qui aeque referri potest ad sequentem infiniti-

vum εἶναι. Δέχεσθαι autem hac significatione recte dici, ostendi potest e locis veterum scriptorum apud Budaeum in Commentar. Ling. Gr. pag. 892. Lucian. Dial. mort. p. 297: Οἱ οὐκ ἂν δέξαιντο ἀνελθεῖν, εἴ τις αὐτοὺς ἀναπέμψειε, non velint, non cupiant. Thucyd. V, 32: Μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, non volentibus, recusantibus Atheniensibus.

ead. l. 9. Οὐ γὰρ — δηλούμενον) Dionys. Halic. p. 153 ἐνθύμημα inquit πονηρὸν, καὶ σκολιῶς ἀπηγγελμένον. WASS.

Pag. 341. *l.* 5. Ἄλλως τε καὶ) Haec satis obscura sunt. Melior, quam Vallae & Porti, videtur esse interpretatio Acacii: *maxime cum vos insulam colentes, infirmioresque aliis, nobis maris dominis superiores non fueritis.* Ναυκρατόρων recte probat Portus. Nam sic quoque Hesychius, & ναυκρατεῖν dicunt Graeci, non ναυτοκρατεῖν. Paulo post ἐκβιάσαντες, quod est in Reg. & Cass. non minus bene huic loco convenit, quam vulgatum ἐκβιβάσαντες.

Pag. 342. *l.* 12. Ἦπου ἄρα) Scholiastes ἐρωτηματικῶς poni putavit: nam interpretatur πῶς οὐκ ἄν; Itaque ex illius sententia ἦπου, ut hic habet Gr. i. e. *nonne?* non ἤπου scribendum, & in fine periodi nota interrogationis ponenda est.

Pag. 343. *l.* 8. Ἀλλ' ἐπιστάμεθα — πλῆθος) Stobaeus p. 364. WASS.

ead. l. 9. Κοινοτέρας τὰς τύχας) Cod. Dan. & Stobaeus καινοτέρας, quod non contemnendum, & melius sententiae convenire videtur, quam κοινοτέρας. Gesnerus apud Stobaeum non male ita Latine expressit: *in bellis interdum eventus inopinatos accidere; & longe alios, quam pro multitudinis utrinque ratione.* Καινὸν saepe idem esse, quod παράλογον & παράδοξον, nemo dubitat. Τὸ καινὸν τοῦ πολέμου, Thucydides III, 30, i. e. ut Scholiastes, τὸ παρ' ἐλπίδα, καὶ παρὰ δόξαν. Τὰ τῶν πολεμίων fortassis defendi potest. Si tamen in scripto aliquo invenissem πολέμων, id praeferrem; ut in loco Thucydidis modo laudato, & I, 78, τοῦ πολέμου τὸν παράλογον.

ead. l. 13. Ἐλπὶς — λυμαίνεται) Dionys. Halic. Tom. II, p. 156, & λαβυρίνθων inquit σκωλιώτερα. Aeschylus Prom. Θνητούς τ' ἔπαυσα μὴ προδέρκεσθαι μόρον: Τὸ ποῖον εὑρὼν τῆσδε φάρμακον νόσου; ΤΥΦΛΑΣ ἐν αὐτοῖς ἘΛΠΙΔΑΣ κατῴκισα. Vid. Hesiod. Ἔργ. 97. Aeschylus Agam. Οἶδ' ἐγὼ φεύγοντας ἄνδρας ἘΛΠΙΔΑΣ σιτουμένους. Idem fere Euripid. Phoeniss. 399. Noster ad Pindarum respexit Isthm. V, 73, οὗτοι τετύφλωται, μακρὸς Μόχθος ἀνδρῶν· οὐδ' ὁπόσαι

ΔΑΠΑΝΑΙ ἘΛΠΙΔΩΝ, ἄκνισ' ὅπιν. Stobaeus 364 ἐλπὶς — ἐλλείπει. Κινδύνου legit, non audio. WASS.

ibid. Παραμύθιον) Proclus in Hesiodum pag. 35 παραμυθίαν legit, & κινδίνου, male. Schol. etiam κινδύνου. Dion. Hal. παραμύθιον, hunc locum citans, exhibet, & bis terque in Antiqq. libris utitur. Plato apud Athenaeum XIV, ὅσα ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ἡδονῆς. Plutarch. Coriol. ἀτυχίας πάσης ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΝ. Glossae παραμύθιον, solamen. Sophocles Elect. 129, Ἥκετ' ἐμῶν καμάτων ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΝ. WASS.

ead. l. 15. Δάπανος γὰρ φύσει) Citat Thomas Magister in δάπανος. WASS.

Pag. 344. *l.* 7. Μαντικὴν) Vid. Euripidem Helen. v. 760. WASS.

Pag. 345. *l.* 4. Τῆς μὲν — ἄρχειν) Dionys. Halic. pag. 156, αὐθαδέστερον, ait, ἔτι τὸν Ἀθηναῖον ἀποκρινόμενον εἰσάγει. immo, non malus est civis, sed bonus Historicus. WASS. Thomas Mag. in εὔνοια scribit, εὐμένειαν esse maioris erga minorem, & interdum contra; idque ex Aeschylo, Aristide, & hoc loco Thucydidis docet. Sed hic εὐμένεια priore sensu accipitur. Dionysius Halicarn. dicit, etiam iis, qui multum in lectione Thucydidis versati sunt, difficile esse assequi sententiam eorum, quae hic Atheniensem loquentem inducit.

ead. l. 6. Ἐς τὸ θεῖον νομίσεως) Νόμισις hoc loco nihil aliud est, quam θρησκεία, vel τὸ περὶ τῶν θεῶν δόγμα. Ita etiam usurpatur a Dione, p. 21 ed. Steph. p. 37 ed. Leunclav. HUDS. Polluci V, 126, durum videtur νόμισις.

ead. l. 10. Θέντες) Hoc sensu Clytemnestra apud Aeschylum, Agam. 1050: ζυγῶν θίγειν βίᾳ — Οἱ δ' οὔποτ' ἐλπίσαντες ἤμησαν καλῶς, Ὠμοί τε δούλοις πάντα, καὶ παρὰ στάθμην. Ἔχεις παρ' ἡμῶν οἷάπερ ΝΟΜΙΖΕΤΑΙ. Noster Herodoti verba respexit VII, 8: Οὔτ' αὐτὸς ΚΑΤΗΓΗΣΟΜΑΙ νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν ΤΙΘΕΙΣ, παραδεξάμενός τε, αὐτῷ χρήσομαι. WASS.

Pag. 347. *l.* 3. Ἐπιτοπολὺ) Ar. C. male ἐπιπολύ. IDEM.

Pag. 348. *l.* 2. Ναυτοκρατόρων) Ναυκρατόρων rectius, opinor, Mss. Illud alterum vix alibi invenitur. WASS. Vide supr. cap. 97.

ead. l. 9. Ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς) Non intelligo, quae hic sit vis copulae καί. Reg. mutato ordine καί τε. unde suspicor, hic aliquid vitii latere, & fortassis καὶ intrusum esse.

Pag. 349. *l.* 1. Ἀλλ' ὑμῶν — περιπεσεῖν) Dionys. Halic.

qui haec omnia finxisse auctorem putat. At vide nostrum I, 22. Denique sunt, indigna licet, Atheniensium ducibus accommodatissima. Wass.

ead. l. 8. Πολλοῖς γὰρ προορωμένοις) Portus per enallagen dictum putat, pro πολλοὺς προορωμένους, & ἡσσηθέντας. Sed fortassis recte dici potest, τὸ αἰσχρὸν ἐπεσπάσατο πολλοῖς τὸ αὐτοὺς ἑκόντας περιπεσεῖν συμφοραῖς, *multis hoc conciliavit, caussa fuit*, ut volentes in calamitates inciderent. Nam cum dicitur ἐπισπάσασθαι φθόνον, κίνδυνον, & alia, haud dubie dativus aliquis, ut ἑαυτῷ, vel alius, supplendus est. Thucydides infinito περιπεσεῖν utitur pro nomine, ut omnes Graeci. Si eo omisso dixisset, τὸ αἰσχρὸν πολλοῖς ἐπεσπάσατο συμφορὰς, nemo, opinor, de enallage cogitasset.

Pag. 350. *l.* 1. Ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελῆ) Merces vectigali obnoxias ὑποτελεῖς dici, docet Pollux IX, 31. An agri stipendiarii etiam ὑποτελεῖς dicantur, quaerant, qui vulgatam huius loci scripturam defendere volent. Thucydides quidem ubique homines stipendiarios, non agros, ὑποτελεῖς vocat. Vid. I, 19, 56, II, 9, & VII, 57. Et eosdem ὑποτελεῖν dicit III, 46. Add. Lucianum Catapl. p. 444.

ead. l. 3. Ὡς οἵτινες — ὀρθοῖντο) Stobaeus p. 270 κρείττοσι legit, & εἰς δὲ τοὺς ἥσσους. Wass.

ead. l. 8. Μιᾶς πέρι) Scholiastes hoc de patria exponit. Eum secuti sunt Valla & Acacius, qui vertit, *quam unicam unico consilio conservare & evertere potestis.* Portus e sequenti membro huc revocat βουλῆς, & interpretatur, *quasi in una ancora constitutam, & ab hoc unico consilio vestro pendentem.* Hoc tolerabilius est, quam prius illud. In his, quae paulo post dicuntur, nonnihil dubito, an participia τυχοῦσαν & κατορθώσασαν pro infinitivis, quod Thucydidi usitatissimum est, possint accipi, hac sententia: ἔσται τὴν πατρίδα τυχεῖν, καὶ μὴ κατορθώσειν, *erit, eveniet*, patriam felicem, vel infelicem esse. Cui hoc non placet, est enim satis durum, ei vel Porti coniectura, ἣ — τυχοῦσά τε καὶ μὴ κατορθώσασα ἔσται, amplectenda; vel pro ἔσται ἴστε legendum est: quam lectionem Vallam sive e coniectura, sive quod ita in Codice suo invenerat, secutum esse, ex illius interpretatione Latina, *quam — scitis*, apparet. Et hoc, cum omnem difficultatem, quae in his verbis est, tollat, ac praeterea ἴστε facile in ἔσται degenerare potuerit, sine ulla haesitatione probarem, si alicuius libri scripti au-

ctoritas accederet. DUKER. Pro ἦν Hellmanus ἧς, sc. πατρίδος, reponendum censet, subint. τὸ πρᾶγμα vel ὁ κίνδυνος cum ἔσται.

ead. l. 11. Ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, ἀπεκρίναντο τάδε) Fr. Porti emendationem non recipimus. Nihil in textu addendum hic aut mutandum: verba enim, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια, καὶ ἀντέλεγον, deliberationem, quae habita fuit, inter ipsos nempe Melios institutam, indicant, quibusdam similia iis, quae antea prolata fuerant, pronuntiantibus, aliis contra sentientibus, quemadmodum solet fieri, πολλῶν λεχθέντων ἐπ' ἀμφότερα, ut noster loqui amat. Sic usus quoque antea verbo ἀντιλέγειν Thucydides. GRAMMIUS. Portus sine causa pro ἀντέλεγον legit ἔλεγον. Sed non absurde putat particulam καὶ post παραπλήσια hic habere vim relativi. Nam & sic rursus Thucydides VII, 71, παραπλήσιά τε ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν Πύλῳ, quod recte exponi potest παραπλήσια ἐκείνοις, ἃ ἔδρασαν. Et sic hoc loco παραπλήσια καὶ ἀντέλεγον, itidem accipi potest pro παραπλήσια ἐκείνοις, ἃ ἀντέλεγον; nimirum in disceptatione illa cum legatis Atheniensium. Et hunc esse sensum horum verborum existimavit auctor Scholii in Codi Cass. in quo iis adscribitur τοῖς προειρημένοις. Id autem etiam bene dicitur παραπλήσια οἷς ἀντέλεγον, quemadmodum Portus exponit suum παραπλήσια καὶ ἔλεγον.

Pag. 352. *l.* 1. Ἐτράποντο) Sic pro ἐτρέποντο reposui ex Gr. Ita noster alibi. WASS.

Pag. 353. *l.* 2. Τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν) Hoc vix potest intelligi de foro urbis Meliorum. Puto designari forum rerum venalium in munitionibus Atheniensium, & locum, ubi asservabatur frumentum, & alia ad usus militum, qui urbem obsidebant. Id indicant ea, quae mox de frumento & aliis rebus a Meliis raptis dicit Thucydides.

ead. l. 3. Ἐσενεγκάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήμασιν) Ita & Hobbesius. At obsessis quis forum suppeditaret? Legendum χρήσιμα, utilia, nempe ad obsidionem tolerandam. Vox illa saepe sine praepositione & adiunctis invenitur. Diodorus I, 14: Προτιμᾶσθαι τὰς τέχνας ἀνευρίσκοντας, ἢ μεθοδεύονται (leg. μεθοδεύοντας) τὶ τῶν ΧΡΗΣΙΜΩΝ, hoc est vitam. Noster III, 44 τοῦ ἐμοῦ, V, 92 ἡμῖν. at VII, 75 κατὰ τὸ χρήσιμον. Polybius I, 54: Ὥστε μηδὲ τῶν ναυαγίων μηδὲν γενέσθαι χρήσιμον — ἀλλ'

ἄρδην ἀχρειωθῆναι. Ariſtoteles Nicom. IX, 12: δόξειε — χρήσιμον εἶναι, δι' οὗ γίνεται ἀγαθόν τι, ἢ ἡδονή. Rhetor. I, 20: χρήσιμα τὰ κάρπιμα. WASS.

ead. l. 4. Καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρήμασιν) Portus religioſe ſequitur ſcripturam vulgatam. Sed quis credat, Meliis, qui de improviſo noctu eruptione facta tantum partem aliquam munitionum hoſtilium, quibus undique claudebantur, expugnaverant, tempus & aliam facultatem commeatum alicunde pecunia comparandi ſuperfuiſſe? Melius eſt ad ſententiam, quod habet Cod. Ar. χρήματα. Etiam Valla & Acacius viderunt, non poſſe tolerari χρήμασι. Nam ille vertit, *quae ex uſu forent quam potuere plurima:* hic, *quantum poterant ad uſus neceſſaria.* Qua ſignificatione Thucydidem etiam I, 2 hac voce uſum arbitror de priſcis Graeciae incolis, νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες. Nam cur id ibi cum interpretibus & Libanio in Progymn. p. 114 ad pecuniam coarctetur, nulla cauſa eſt. Quin & VI, 93, χρήματα & τροφὴν pro eodem dicit: ἣν (τριήρη) ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο τήν τε τροφὴν πέμπειν τῇ στρατιᾷ, καὶ τοὺς ἱππέας. Si quis tamen χρήματα hic interpretari velit pecuniam ad ſtipendia militum, & alios uſus belli, cum eo non magnopere contendam. Venerat mihi primum in mentem ὀχήμασι pro χρήμασι, quod poſtrema litera vocis praecedentis videri poterat abſorpſiſſe primam τοῦ ὀχήμασι. Sed hoc deinde maxime ob hanc cauſam repudiavi, quod putabam uſum linguae Graecae vix ferre, ut plauſtra & vehicula oneribus portandis dicantur ὀχήματα, quae ἅμαξαι potius vocantur.

ead. l. 6. Τοέπειτα) Τὸ ἔπειτα Ar. C. Caſſ. WASS.

Pag. 354. *l.* 4. Κατὰ κράτος) Steph. 1. & vetuſte cuſi κατακράτος. recte κατὰ κράτος, & ſic noſter VIII, 1, Herodotus, Iſocrates, Plato. etiam D. Halic. Antiq. III, pag. 188. & in Excerpt. Legat. 714. Ioſephus Antiq. III, 24. Xenoph. 216, 263, 265, 536. Sic apud Herodotum VIII, Thucydidem I, 64, VII, 41, Polybium IV, 383, V, 610. Contra D. Halic. Antiq. XI, 2, coniunctim, & Xenophon p. 654 ἀνακράτος mendoſe. Idem ἀνὰ κράτος 271, 341, & ter 325, 349. Sic noſter VII, 81 & VIII, 74 κατὰ τάχος. κατὰ κράτος VIII, 64. at Reg. Caſſ. Graev.

iunctim scribunt, uti & VIII, 70 Reg. VIII, 100 Caff. Reg. Graev. Aliter fere ceteri. Wass.

ibid. Πολιορκούμενοι) Πολιορκοῦντες λιμῷ, inquit Hesych. laudato Thucydid. unde proverbium λιμῷ Μηλίῳ natum. idem fere Schol. Aristoph. λιμῷ ἐπείσθησαν, ὡς Θουκυδ. ἐν τῇ πέμπτῃ. ad haec *Ορν. 186, θεοὺς ἀπολεῖτε λιμῷ Μηλίῳ. hoc factum a Nicia asserit Schol. Sed de Nicia nulla post pacem V, 32, mentio; neque extra urbem cum imperio fuisse videtur. Diodorus quidem diserte Νικίου στρατηγοῦντος Ἀθηναῖοι εἷλον Κύθηρα καὶ Νίσαιαν. τήν τε Μῆλον πολιορκήσαντες ἡβηδὸν ἀπέσφαξαν, nempe Athenienses: non Melum quidem ductu Niciae, sed alio tempore atque Cytheram &c. Nescio ergo, an reponendum apud Schol. Aristoph. Τισίας? vide Thucyd. V, 84, & Plutarch. in Alcibiade. pag. 199. Caute Strabo X, 484, Ἀθηναῖοι δέ ποτε πέμψαντες στρατείαν ἡβηδὸν κατέσφαξαν τοὺς πλείους. Vide Aristoph. Schol. ad Aves 362. ubi Niciae consiliis deberi hanc deditionem ait. Wass. Si Diodorus ea, quae de Niciae rebus gestis narrat, e Thucydide descripsit, negligenter illum inspexerit, oportet. Thucydides tres memorat expeditiones Niciae. Primam III, 91, in Melum irritam, ac deinde in Tanagraeos, A. VI Bell. Pelop. Olymp. LXXXVIII, 3. Secundam IV, 42, adversus Corinthios, qua post pugnam cum Corinthiis Methonem munivit, A. VII Bell. Pelop. Ol. LXXXVIII, 4. Tertiam in Laconicam, qua Cythera, & Thyream cepit, A. VIII Bell. Pelop. Ol. LXXXVIII, 4. Has omnes Diodorus Lib. XII, p. 319, in unum Ann. I Ol. LXXXIX concludit, ac deinde eodem lib. p. 327, Cythera, Nisaeam, & Melum a Nicia expugnatas scribit, Ol. XC, 3. quae neque cum Thucydide, neque inter se conveniunt. Nec video, quomodo Suidae in λιμὸς Μηλιαῖος, & Scholiastae Aristophanis, Melios fame coactos se Niciae dedidisse scribentibus, contra disertam narrationem Thucydidis fides haberi possit. Nam in Aristophane ipso nihil est, e quo Melum a Nicia captam constet. Proverbium λιμὸς Μήλιος habent etiam Zenobius IV, 94, & Diogenianus VI, 14. in quo videtur excidisse vox λιμῷ, & scribendum esse, τοὺς γὰρ Μηλίους Ἀθηναῖοι ἰσχυρῶς λιμῷ ἐκάκωσαν: nam sic Suidas, ἐκάκωσαν Μηλίους πολιορκοῦντες λιμῷ.
